

NAZIONALE
BIBLIOTECA
VITT. EMANUELE
12
3 B
10

ARTIS AVRIFERAE, QVAM CHEMIAM VOCANT,

Volumina duo,

QVÆ CONTINENT

TVRBAM PHILOSOPHORVM,

aliosq; antiquiß. auctores, quæ versa pagina indicat.

Accessit nouiter volumen tertium, continens:

1. Lullij vltimum Testamentum.
2. Elucidationem Testam. totius ad R. Odoardum.
3. Potestatem diuitiarum, cum optima expositione Testamenti Hermetis.
4. Compendium Artis Magicæ, quoad compositionem Lapidis.
5. De Lapide & oleo Philosophorum.
6. Modum accipiendi aurum potabile.
7. Compendiū Alchimiæ & naturalis Philosophiæ.
8. Lapidarium.

Item Alberti Magni secretorum Tractatus.

Abbreuiationes quasdam de Secretis Secretorum Ioannis pauperum.

Arnaldi Quæst. de Arte Transmut. Metall. eiusq; Testamentum.

Omnia hactenus nunquam visa nec edita.

Cum Indicibus rerum & verborum locupletiß.

BASILEÆ,

Typis CONRADI WALDKIRCHI.

CIƆ IƆ CX.

IN HOC I. VOLVMINE CONTINENTVR:

1 Propositiones, seu maximæ artis Chymicæ.
2 Turba Philosophorum.
3 Turbæ Philosophorum alterum Exemplar.
4 Allegoriæ super librum Turbæ.
5 Aenigmata ex Visione Arislei. 94
6 Exercitationes in Turbam.
7 Aurora Consurgens. —— 119
8 Rosinus ad Euthiciam. 158
9 Idem ad Saratantam Episcopum.
10 Liber Definitionum eiusdem.
11 Mariæ Prophetissæ Practica.
12 Liber Secretorum Calidis filij Iazichi. 208
13 Liber Trium verborum.
14 Aristoteles de lapide Philosophorum.
15 Auicenna de Conglutinatione lapidis.
16 Expositio Epistolæ Alexandri Regis.
17 Ignotus Autor de Secretis lapidis.
18 Merlini allegoria de arcano lapidis.
19 Rachaidibi de Materia lapidis.
20 Auicennæ Tractatulus de Alchimia.
21 Semita Semitæ.
22 Clangor Buccinæ.
23 Correctio fatuorum.
24 Incertus Autor de arte Chymica.

Ex his priores decem & postremum, ex manuscriptis exemplaribus impressimus.

TYPO.

TYPOGRAPHVS LECTORIBVS

S. P. D.

NTE annos aliquot, amice LECTOR, edidimus Volumẽ ſatis iuſtum, variorum autorum περὶ χημείας tractantium, opera GVLIELMI GRATTAROLI Medici, collectum. Id cùm non malè nobis ceſsiſſet, gratumque fuiſſe huius Philoſophiæ ſtudioſis animaduerteremus, animum ad eam artem magis excolendam & illuſtrandam, quod in nobis fuit, appulimus. Itaq; iuuantibus amicis, Viris doctis, plura collegimus, & ex eis collectis meliora, vt puto, ſelegimus: duobuſque hiſce voluminibus, forma commodiori, nec ſumptuoſa, diſtribuimus, cogitamuſque adhuc præſtantiora, ſi Deus nobis otia fecerit, amicique iuuerint, in lucem dare: quibus homines huius præ-

ſtantiſſimæ vtiliſſimæque artis cupidi, vti fruique poſſint. Sed dicet aliquis, me his meis editionibus plus nocumenti Reipublicæ adferre, quàm emolumenti, cùm vana ſit ars, & ſcientia nulla: quæ non de rebus omninò certis, ſed incertis, & rarò contingentibus, imò rariſsimè, aut fortè nunquam multorum opiniones tractet. Neminem enim hactenus noſtro, aut ſuperiori ſeculo præſtitiſſe, quæ tam magnificè multifariamque pollicentur huius artis Scriptores. Cùm igitur fine careat intento, omnia autem propter finem fiant, ſequitur, nullam eſſe artem, nullámve ſcientiam, & ridiculos illos atque ſtultos, qui hæc tractant, aut impoſtoribus inertibus credunt. Quibus cùm à præſtantibus doctiſſimisque Philoſophis certis demonſtrationibus ſatis ſuperque reſponſum ſit, probataque huius artis veritas (præſertim verò à celeberrimo Philoſopho Petro Bono Ferrarienſi in ſua Precioſa Margarita, nunc primùm à nobis integrè (& non vt anteà Venetijs) edita: nec non à Laurentio Ventura Veneto, noſtra hac ætate, libro ad illuſtriſsimum Ottonem Henricum

Palatinum

Palatinum dicato,& à nobis edito, artis veritas vindicata, & olim ab infinitis ferè viris Philosophis idem factitatum) nihil mea responsione opus est: cùm pręsertim meum non sit docere aut partes defendere: sed bonarum literarum & artium doctores in publicum ad communem vtilitatem edere, & inter se eos committere, vt veritas tanquam ex silicum collisione excutiatur. Interim tamen quod mihi, inerti scilicet, videtur, dicam. Ab illis ferè contradici, qui in ea arte (& si alioqui doctissimi) nunquam versati sunt: neminem verò magis temerariè aut agere aut judicare, quàm ignari & imperiti iudicant. Inexperto enim videntur multa impossibilia, quę tamē arte & naturâ facillimè fiunt, vt passim in omni ferè genere artium experientia docet. Contrà peritus & expertus naturæ sagacissimę scrutator, & vt ita dicam, coadiutor, ingenio atq; solicitudine, etiam quæ imperitis & ignaris impossibilia videntur, & supra captum vulgi, præstare atque efficere potest. Quod ad me attinet, etsi nunquam huiusmodi attigerim, neque is sim, qui de tam abstruso mysterio

quicquam iudicare possim, non possum tamen in animum inducere meum, tot doctos Philosophos, & magni nominis viros, imò etiam illustres Reges huius artis præcipuos scriptores, quorum scripta etiam proferimus, deceptos fuisse, aliosque decipere voluisse, cùm aliâs nomen præstantissimū apud omnes doctos iam per tot secula consecuti sint: vti Geber, Auicenna, Rasis, Villanouanus, Raymūdus, & alij penè infiniti, tum veteres, tum neoterici, à quorum nominibus nunc abstinemus. Non dubito etiam multos hodie esse, fuisseque anteà insignes impostores; homines nequam, literarum & omnium bonarum artium, atque morum rudissimos, omnis generis nequitiæ peritissimos, qui cùm præter Cererem & Bacchum, quibus ita familiariter vtuntur, vt etiam eorum stigmata nō in corpore tantùm, sed in facie & naso insigniti, nihil prorsus sciant, magnificis tamen verbis venditant se magnatibus pro Geberis & Raymūdis, vt eorum crumenas decoquant, cùm ne aquā quidem ardentem ex vino conficere possint: cuius tamen dolia integra singulis diebus

bus exhaurire possunt. Ab his, inquam, impostoribus patibulo dignis caueant Nobiles & Principes viri: nisi aurum potabile facere velint.

Sed ut eò redeamus, vnde digressi sumus, authores viros doctos, & verè Philosophos tibi, amice LECTOR, nunc proponimus huius artis præcipuos Autores. Et primo loco Philosophorum Pythagoricæ Synodi sententias, & quasi Aphorismos damus, quibus, si diligenter incubueris, Deumq; omnium bonorũ datorem, vt ipsi frequenter monent, rogaueris, non dubito te & naturæ secreta quam plurima consecuturum, & desiderij tui compotem futurum. Synodũ hanc TVRBAM PHILOSOPHORVM vocant, cuius duo exemplaria typis excusimus, propter diuersam & nominum, & sententiarum, & ordinis rationẽ; vt quisque quod sibi magis arriserit, sequatur. In eam sequuntur Exercitationes, quibus difficultates plurimæ enodantur. Quibus Aurora Consurgens annectitur quæ Philosophorum loquendi modos, ambages, ænigmata & similitudines aperit. Reliqua breuitatis causa præteri-

mus: omnia verò ex manuſcriptis exemplaribus, vel nunquam edita priùs, vel meliora & auctiora damus. Quidq́ue in ſingulis Tomis contineatur, ſequens à titulo pagina indicat. Nunc nobis orandus es, vt hos noſtros qualeſcunque labores boni conſulas: meliora forſitan à nobis accepturus, ſi huius artis, & in primis veritatis amantes in commune conſulere voluerint, nobisq; communicare, quæ aliâs nullo ſuo emolumento, aliorũ verò detrimento apud illos perire poſſunt. Quod dictum velim non tantùm in hac arte, ſeu ſcientia, quàm in aliis omnibus. Si enim veteres ſibi tantùm nati fuiſſent, ſcientiasq́ue ac artes nobis cælaſſent, quid quæſo differremus à cæteris animantibus? His itaque grato animo fruere.

Vale.

PRO-

PROPOSITIONES, SEV MAXIMAE ARTIS CHEMICÆ.

PROPOSITIO I.

OMNE purum & mundum extractum à sua minera & lapidibus, tum rebus extraneis, sine aliqua præparatione, quæ non funditur vt cera, incongrua est huic operi. Ex hac concluditur, quòd excluduntur omnia metalla, & omnes species Marchasitæ, vitrum, crystallum, corallus, & omnes margaritæ, quæ in igne non liquefiunt.

Propositio II.

Omne sublimabile, quod adhæret lateribus vasis prohibentis visionem rei extraneæ in vase, remota est & incongrua huic negotio. Ad hoc excluduntur maximè omnes quatuor spiritus principales: scilicet argentum viuum, arsenicum, sulphur, & omne genus tutia & magnesia.

Propositio III.

Omne minerale, cuius non sit terra, a-

lienum est & inimicum huic operi. Ex hoc excluduntur omnia, quæ procedunt ab animalibus, vt sunt capilli, sanguis, caro, stercus, oua, & similia: & etiam omnia animalia, vt testudines, caragdi, talpæ, ranæ, apes, & similia.

Propositio IV.

Qualibet res animata & procedens à rebus inanimatis, inepta est huic arti maiori. Ex hac propositione maximè excluduntur omnes superfluitates animalium, & omnia vegetabilia, & quæ ab eis procedunt, vt puta vinum, aqua ardens, oleum, mel, vrina, sperma, & his similia.

Propositio V.

Omne quod in vna hora diei naturalis non potest ad ignem denigrari, dealbari, & rubificari, non intrant in compositionem huius operis, obtinens locum masculineitatis.

Propositio VI.

Omne quod caret fumo rubeo, clausum, & in vase paruo ad ignem debitum, non intrat in compositionem huius operis, tenens locum fœmi-

fœmineitatis. A duabus prædictis maximè excluduntur alumina & sales, & omne genus baurachiorum, & gignarum, & omnes liquores ab eis procedentes.

Propositio VII.

Nulla res vnius numeri potest perficere opus maioris ordinis. Ex hoc maximè elicitur, quòd lapis Philosophorum sit ex duobus: scilicet masculo & fœmina: vel ex rubeo & albo.

Propositio IIX.

Quicquid in vno vase, & in vno numero non potest compleri, incongruum est huic operi. Et ex hoc maximè excluduntur pluralitates vasorum.

Propositio IX.

Quicquid spatio centum dierum ad plus non valet talem perfectionem finire, & aurum & argentum facere, inimicum est huic operi. Ex hoc maximè excluduntur nouem menses, vel elicitur quòd lapis debet compleri in centum diebus vltima perfectione, vsque ad tempus multiplicationis inclusiuè.

Propositio X.

Omne quod in primis sex diebus ad ignem debitum fusum in vase physico in furno sibi necessario non apparebit croceum, & in alijs sex diebus rubeum, & in subsequentibus album albedine perfecta, & in triginta diebus concludentibus rubicundissimum rubedine perfecta, non est de intentione huius operis. Ex hoc maximè elicitur modus operādi: scilicet quòd lapis physicus debet poni in vase vitreo inuiolabiliter clauso in furno physico, & fundi debet ad lentum ignem, & in illa fusione debet teneri ad ignem vniformem per spacium dierum decem & octo, in primis sex diebus medicina erit crocea, in alijs sex diebus erit rubea, & in alijs sex erit nigra, & postmodum rubea intensissima rubedine, quam tenebis per triginta dies, in quibus debes nutrire cum duobus luminibus non multum grossis dictum lapidem die noctuq; per spacium dictorum triginta dierum. Quibus finitis, apparebit color croceus, qui cooperiet totum rubeum ad instar nubis. Et ille color croceus cessabit infra spacium octo dierum: postmodum apparebit albedo perfecta & clara, vt stella Dianæ: & erit medicina perfecta ad Lunam super Mercurium

rium, & corpora imperfecta ad infinitum. Adhuc addito vno lumine debet nutriri per spacium triginta dierum cum tribus luminibus, & apparebit medicina rubicũdissima ad modum Scarlati, & erit medicina perfecta ad rubeum super Mercurium, & corpora imperfecta in perpetuum & in infinitum, Christo fauente, Deo gratias.

Propositio XI.

Omnis medicina, quæ seipsam multiplicare non potest ad infinitum, non est de intentione operis maioris ordinis. Ex hoc maximè elicitur, quòd multiplicatio huius operis sit vna pars medicinæ prædictæ: ad rubedinem debet poni vas prædictum, cum duodecim partibus cum igne trium luminum per quindecim dies, & deueniet ad vltimam rubedinem, & erit Elyxir ad rubeum perfectum, & ita potes multiplicare in infinitum.

Propositio XII.

Quicquid excedit valorem vnius vnciæ auri puri, non est de intentione maioris ordinis. Et ex hoc maximè elicitur, quòd illa, quæ lapidem physicũ componunt, si excedunt vn-

ciam vnam auri puri, non sunt de intentione maioris ordinis. Et ex hoc maximè sequitur, quòd quindecim grana fermenti sunt idonea pro opere majoris ordinis: quoniam illa emuntur vili pretio.

Propositio XIII. & vltima.

Id tantùm quod compositum est ex oleo incombustibili, & de sale fusibili, est amicabile huic arti. Ex hoc maximè elicitur, quòd lapis physicus componitur ex oleo incombustibili, & sale fusibili.

DEO GRATIAS, AMEN.

Turba

Turba Philosophorum.

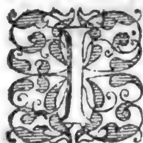

TVRBA PHILOSOPHORVM

IN SECVNDA PHILOSOPHIA LONGE DIVERSA ET COPIOSIOR, *quàm reliquæ, quæ passim circumferuntur.*

INITIVM LIBRI TVRBAE PHILOSOPHORVM, in quo discipulorum prudentiorum dicta Arisleus congregauit, Pythagoram philosophũ & magistrum introducendo, sententiasq; ex discipulis colligendo. Vocatur & hic liber tertia synodus Pythagorica, de occulta sapientia inscriptus. Iubet autem Pythagoras Eximidium discipulum collocutionem ordiri, & de sapientia occulta differere, deinde & cæteros ordine quoque suam sententiam efferre. Incipiens itaque.

EXIMIDIVS ait: Omnium rerum initium esse naturam quandam, eamq; perpetuam, infinitam, omnia fouentem coquentemque. Naturam autem corruptionis & generationis tempora esse veluti terminos, quibus ad id quod vniuersalis natura fouet, ac coquit, peruenitur. Stellæ verò & astra cùm ignea sint, vtiq; natura coctionis & fomenti sunt. vt autem mansura essent, & suum officium rectè facerent, Deus inter ea & terram, resque fouendas & co[...]ndas, aëra constituit, qui stellas contineret & proh[ib]eret, ne (præsertim Solis flamma, taceo enim de cæteris, ait) omnia subsistentia combureret. Et si spiritibus, quibus creaturæ generan-

tur, aër non inſpiraret, omnia Sol ſuo calore ſubſiſtentia deſtrueret. Sed & aqua frigiditate & humiditate ſua omnia deſtrueret, niſi intercederet aër. Aër itaque cùm calidus & ſiccus ſit, ſic concordat calorem ignis cœleſtis & ſtellarum cum frigiditate aquea, vt inter eos perpetua ſit manſura amicitia, omniumque rerum exiſtentium procedat fomentum & decoctionis beneficium.

Ait TVRBA: Bene deſcripſiſti ignem, perſequere igitur.

Ait ille: Aëra magnifico & honorifico, eò quòd ipſo opus emendatur, cùm inſpiſſat & rareſcit, & cùm caleſit & frigeſcit. Eius autem ſpiſſitudo fit, quando in cœlo diſtinguuntur propter Solis eleuationem. Eius verò raritas fit, quando ex altero Sole aër rareſcit & calefit. Illo verò rareſcente propè fit Sol: quo propinquo, calor peruenit homini & creaturis.

Ait ANAXAGORAS: Bene deſcripſiſti aëra. At ſcitote Turba, quòd quatuor interiorum ſpiſſitudo in terra ſola quieſcit, eò quòd ignis ſpiſſum in aëra cadit, aeris verò ſpiſſum, & quod ex igne ſpiſſo congregatur, in aquam incidit. Aquæ quoque ſpiſſum, & quod ex ignis & aeris ſpiſſo coadunatur, in terra quieſcit. Ita iſtorum quatuor ſpiſſitudo in terra quieſcit inque ea coniuncta ſunt. Ipſa ergo terra omnibus cæteris elementis ſpiſſior eſt, vti palàm apparet, & videre eſt. Ignis autem rarior eſt cæteris, & vti terra, quæ ſpiſſior, eſt inferior, ita ille ſuperior & dignior. Aer verò minus rarus igne, aqua rurſus minus rara quàm aer. Omne enim frigidum & humidum, eſt minoris raritatis, quàm calidum & humidum. Et minoris raritatis eſt terra quàm aqua, eò quòd eſt frigida & ſicca: & omne frigidum & ſiccum minus rarum eſt, quàm frigidum & humidum.

Ait PYTHAGORAS: Bene aptaſtis, ô filij doctrinæ, harum naturarum deſcriptiones, ex quibus Deus omnia creauit. Perſequimini ergo.

Ad hæc LVCAS ait: Notifico vobis, quòd ex his quatuor naturis, Deus omnia creauit, & omnia creata in eas reuertuntur: in his generantur & moriuntur ſuo tempore, prout Deus deſtinauit.

Ait

Ait LOCASTES: Scitote quòd creatura Mundi, ex duobus densis, & duobus raris creata est. & nihil densorum sublimi inest creaturæ. Ideoque & Sole, & omnibus inferioribus est creaturis rarior.

Inquit PYTHAGORAS: Dico Deum ante omnia fuisse: & cùm solus esset, quatuor creauit numero simplicia, quæ sunt quatuor elementa, eiusdem essentiæ, id est, materiæ, diuersarum tamen formarum, hoc est, qualitatum simplicium, quæ ad inuicem conuertuntur, è quibus iam creatis, omnia deinceps creauit, tàm sublimium quàm inferiorum, eò quòd oportuit creaturas ex radice quadam extrahi, à qua multiplicarentur ad inhabitandum mundo. Ideo ante omnia Deus quatuor creauit elementa, ex quibus postea quod voluit, creauit, diuersas scilicet naturas, quarum quasdam ex vno creauit.

Ait TVRBA: Quæ sunt illa magister, quæ Deus sublimis ex vno creauit?

Et ille: Sunt Angeli, quos Deus ex igne creauit.

Et TVRBA: Quæ sunt creata ex duobus?

Et ille: Creata sunt ex duobus, Sol, Luna & Stellę, nępe ex aere & igne. Ideo sunt Angeli, Sole & Luna & stellis lucidiores, eò quòd ex vno singulari, quod est quartum & omnium rarissimum, creati sunt: Sol verò, Luna & stellæ, ex ignis & aeris composito creati sunt.

Inquit Turba: Et cœli creatio vnde?

Et ille: Creauit Deus cœlum ex aqua & aere, ita cœlum quoque ex duobus est compositum, ex altero rariorum scilicet aere, & altero densorum, scilicet aqua.

Et illi: Magister perage dicta tua, & edissere de tribus.

Et ille: Ex tribus elementis Deus creauit volatilia, bruta animalia, ac vegetabilia, scilicet ex aere, aqua & terra.

TVRBA autem ait: Discerne hæc Magister.

Et ille: Quædam creata sunt ex aere, & terra: quædam verò ex igne, aere, & terra. De proximo, exemplo sunt volatilia, & omnia spiritum habentia, de primo verò sunt exemplo, vegetabilia. Omnia verò bruta ex terra, aere & igne sunt: vegetabilia autem ex aqua, terra & aere, nihilque habent commune cum igne.

Et illi: Dicemus tamen etiam vegetabilibus inesse ignem?

Et ille: Verum dicetis: nam ex aeris calore in eo abscondito, quemadmodum significaui tenuem ignem aeri inesse, ignis illis inest, quia aeri inest ignis, & aer in vegetabilibus. De igne autem elementari per se loquendo, non inest, nisi spiritum & animam habentibus. Ex quatuor autem elementis homo creatus est. Intelligite igitur omnes, quòd omne quod ex vna creauit Deus essentia, non occidit, aut moritur, nisi in die iudicij. Mortis enim diffinitio, est compositi dissolutio: Incompositi autem nulla est disiunctio. Ex duob. autem, vel tribus, vel quatuor compositis, vnumquodq; compositum separari necesse est, quæ separatio mors est. Et scitote, quòd quicquid ex solo igne simplici & tenuiss. creatum est, id neque bibit, neque comedit, neque dormit, sed quod ex spisso igne creatum est secus habet.

Inquit ARISLEVS: Magister, quia ad posteritatis vtilitatem nos coadunasti, nihil quidem vtilius cognitione elementorum ad nostram notitiam peruenire potuit. At nunc cuperemus de occulta sapientia, propter quam excutiendam conuocati sumus, verba fieri.

Et ille: Dixi ante, quòd Deus omnia, hoc est, quatuor elementa ex nihilo, deinde ex his omnia creata eduxit, cœlum, thronos, angelos, stellas, mare, & omnia quæ in eis sunt. Et quia videmus quatuor illa elementa ferè inimica inter se, ideo creaturæ variæ sunt: Nam si ex eodem cuncta elementa essent creata, vnius essent naturæ, & conuenirent. Attamen & illa quatuor sic vniuit & copulauit Deus, vt pacem perpetuam obseruare necesse habeant: ita siccum humido, & calidum frigido sæpe miscetur, & conueniẽter coit, & inde creaturæ exeunt, quæ preciosissimæ etiam sunt. Eorum autem elementorum quæ coeunt, duo videntur & tanguntur: duo verò non videntur neq; tanguntur. Quia si coniunguntur ea tantummodo quæ videntur & tanguntur, proculdubiò etiam reliqua commixta sunt, quæ duobus prioribus insunt: Aer enim de igne participãs, etiam cum aqua commune quid habet, similiter & terram hæc

ram hęc omnia in se complecti, suprà est dictum. Quòd si æs nostrũ, quod terra est, aquæ miscueritis, rem grandem efficietis. Nam ære ipso nostro cum aqua maris imposito & cocto, terram ostendit, aquam imbibens, & alia duo elementa in se complectens: quod significatur processu operis, contritione sc. & coagulatione lapidis, statim ex his nummos fieri. Sed quid vos singuli hac super re tractaturi & dicturi sitis, audiam. Interim vbi nec ab insipientibus agnoscatur, nec à filijs doctrinæ ignoretur, expositionem incipiatis. & tu prior dic Aristenes.

ARISTENES ait: Huius operis clauis est numorum ars. Accipite igitur corpus quod vobis monstratum est, ac in tabulas tenues coaptate: deinde maris nostri aqua imponite, quæ dum regitur, Aqua permanens dicitur. Pòst imponite leui igne, donec tabulæ confringantur, & fiant aqua, & Etheliæ iungite, & lento igne simul assate, donec fiat brodium saginatum, & in suam Etheliam vertite, donec coaguletur, & fiat numus varius, quem Solis florem nuncupamus. Coquite eum deinceps, donec nigredine priuetur, & albedo appareat. Postea regite ipsum, & animam auri commiscete, & coquite, donec fiat Ethelia rubea, quam terite cum patientia, nec vos tædeat eam cum aqua imbuere, quæ ex ea exiuit, & quæ est permanens, donec rubeum fiat. Hoc enim est æs combustum, & auri flos, & fermẽtum: quod cum aqua permanente dirigite, postea desiccate, donec puluis fiat, & omni humiditate priuetur.

Inquit PARMENIDES: Scitote, viri prudentes, quòd inuidi multipliciter tractauerunt de aquis, brodijs, corporibus & metallis, vt vos decipiant qui scientiam inquiritis. Hæc ergo dimittite omnia, & aurũ nũmosque fieri facite ex hoc nostro ære, & æs, aut plumbum pro pinguedine vel nigredine, & stannum pro liquefactione sumite: scientes quòd nisi veritatis naturas eiusque compositiones bene coaptetis, & consanguinea consanguineis iungatis, nihil operamini, eò quòd naturæ cùm suis obuiant naturis, continent eas, & lætãtur in eis. Nam putrescunt & gignuntur, eò quòd natura, quæ regit ipsum, illudque diruit ac in puluerem

& nihilum conuertit, deinde idem renouat, reiterat & gignit frequenter: Idem enim ipsum quod mortificat, id & viuificat. Intendite ergo noscere quid est, quod rem putrefacit ac renouat, & cuius sit saporis, & quæ longinquitas & propinquitas, & qualiter post inimicitiam fiat amicitia, & qualiter accidat corruptio & generatio, & qualiter illę naturę complectantur inuicem, & quomodo in igne lento concordes fiant: quibus notis & pceptis manus vestras operi applicate. Quòd si dictas qualitates ignoratis, nolite operi appropinquare, quoniam totum est noxium, & infortunium ac tristitia. Modò Sapientum verba intelligite, & hoc breue dictum retinete, videlicet, quòd Natura naturâ lætatur, & naturam continet, & natura naturam vincit & superat. Hisce verbis comprehenditur totum opus. Dimittite ergo sermones superfluos, & accipite argētum viuum, & congelate eum in corpore magnesiæ, & sulphuris, quod non comburitur, & vertite ipsum in naturam albam. Et si æri nostro imposueritis, album fiet. Et si ipsum rubeum facere volueritis, rubeum fiet. Et si ampliùs coxeritis ipsum, aurum fiet. Dico etiam, quòd vertit ipsum mare in rubeum, & auri collam: & similiter vertit aurum in rubeum ignem, eò quòd natura naturâ lætatur. Coquite ergo ipsum in humore, donec appareat natura abscondita: & cùm videritis hoc, imbite eum septies aqua permanēte, coquendo, assando, donec rubeum fiat. O natura illa cœlestis, veritatis naturas Dei nutu multiplicans. ô natura fortis, naturas vincens & superans, suasque naturas gaudere faciens. Hæc est illa natura specialis & spiritualis, cui Deus posse dedit supra ignis violentiam. Ideoque magnificamus eam, quia nihil est preciosius in verâ tinctura. Est enim veritas omnem scientiam continens, & cùm liquefit cum corporibus, opus altissimum operatur, & ea in suum vertit colorem, & quemadmodum apud visum superficiem tingendo vincit, sic intima superat.

Post hæc ZIMON ait: Ego plumbi albi vobis dispositionem monstrabo, in quo nihil aliud est quàm opus mulierum, & ludus puerorum. Et scitote, quòd secretum operis ex mare & fœmina constat, hoc est, agente & pa-

& patiente. In plumbo est masculus, in auripigmento fœmina. Masculus gaudet suscepta fœmina, & iuuatur ab ea, & fœmina suscipit in masculo sperma tingens, & coloratur ex eo. Itaque iunctos hos in vitreo vase ponite, & terite eos cum Ethelia, & aceto acerrimo, & coquite eos per septem dies, & ne arcanum fumiget, cauete: & cùm siccum fuerit, totum iterum imbuite aceto, & tandem obtinebitis arcanum. Quoad rubeum, dico quòd non potestis rubeum facere, nisi primùm dealbaueritis: quoniam duæ illæ naturæ nihil aliud sunt, quàm album & rubeum: Dealbate ergo rubeum, & secundùm quatuor anni partes eum regite, & in vltimo fructum vobis adferet. Adhæc insuper dico, quòd in plumbo rubedo sit. Sumite ergo æs, quod Magister supra nominauit, & ponite plumbum cum eo, donec spissum fiat. Hoc erit plumbum, de quo dixerunt Sapientes, quòd æs & plumbum lapis preciosus fiant. Miscete ergo ea insimul, & assate aurum cum eis, & cùm eos benè rexeritis, habebitis spiritum tingentem, & compositum ex masculo & fœmina, quod est operis initium.

Inquit SCITES Philosophus: Scitote omnes sapientiæ inuestigatores, quòd huius artis fundamentum, propter quam multi perierunt, vnum quid est, quod omnibus rebus fortius & sublimius: apud incipientes verò omnium rerum est vilius.

Ait PYTHAGORAS: Nomina ergo, ô Scites, hoc vnum.

Et ille: Acetum acerrimum, quod fecit aurum, merum esse spiritum, sine quo nec albedo, nec nigredo, nec rubedo consistit. Et scitote, quòd cùm corpori miscetur, continetur, & vnum fit cum eo, & vertit ipsum in spiritum, & spirituali tingit tinctura, inuariabiliq; rursus à tincto, tincturam accipit corporalem, quam deleri non potest. Et scitote, quòd si corpus absque aceto super ignem posueritis, comburetur id, & corrumpetur. Et scitote, quòd humor primus est frigidus. Cauete igitur ignem immoderatum, quia inimicus est frigori. Ideò dixerunt Sapientes, Vos suauiter regere oportet, donec Sulphur fiat incremabile. & ita scripsit filius Ade;

Acetum hoc corpus comburit, & in cinerem vertit, ipsumq; corpus dealbat & congelat, fitque numus intensissimæ albedinis. Coquite ergo lapidem donec diruatur, deinde soluite rursus, ac aqua maris temperate. Et scitote, quòd totius operis spes est dealbatio, cui rubor succedit; deinde perfectio, seu continuatio.

SOCRATES inquit; Scitote Turba, filij doctrinæ, quòd absque plumbo nulla fit tinctura, eò quòd in eo consistit virtus operis. Et prima quidem vis est acetum: secũda verò plumbum. Accipite ergo plumbum, quod fit ex lapide, qui dicitur Kuhul, & sit optimum, ac coquite in aceto, donec niger & albus: Deinde nitri aqua ipsum terite, donec spissus fiat vt pinguedo. Deinde coquite, donec lapis fiat, intensissimo igne, & spissitudo corporis diruitur aqua concepta. Attendite ergo super ipsum donec lapis fiat, quem terite, & rore & sale, & aqua maris & pluuiæ. Et si siccus fuerit, sui residuum humoris velociter bibit, eò quòd est plumbum combustum. Augete igitur ipsum, ne comburatur vlterius. Hoc autem Sulphur, quod non comburitur, nuncupamus. Terite igitur ipsum aceto acerrimo centum quinquaginta diebus, cauẽtes ne in fumũ vertatur acetum, & pereat. Hoc cognito, quod demonstraui, nihil aliud est, quàm Opus mulierum, & Ludus puerorum.

ZENON inquit; Scitote omnes huius artis inuestigatores, quòd nisi lapidem hunc dealbaueritis, eum rubeum facere non poteritis. Et scitote, quòd annus in quatuor diuiditur tempora. Primum est frigidæ complexionis, Hyems scilicet. Secundum verò complexio est Veris. Tertium Aestatis: deinde quartum, in quo fructus maturatur, Autumnus. Hoc itaque modo oportet vos naturas regere: videlicet Hyeme soluere, Vere coquere, Aestate coagulare, Autumno autem fructus colligere, hoc est, tingere. Hoc igitur exemplo regite naturas tingentes: sin autem, neminem nisi vos reprehendatis. Dicam tamen plura de plumbo rubificando. Accipite æs, quod Magister sumere iussit, & ponite plumbum cum eo, donec spissum fiat: congelate, desiccate donec rubeum fiat. Hoc vtique est plumbum rubeum, de quo dixerunt Sapientes: Aes & plumbum

pis preciosus: miscete ea æqualiter, & assate cum eis urrum, & si benè rexeritis, fit spiritus tingens in medio piriτuum. Cùm enim masculus fœminæ coniungitur, it ipsa fœmina non fugiens, & totum compositum spiritualе. & ex ipso spirituali composito rubeum, quod st mūdi principium. Et sic habetis plumbum rubeum, ine quo nihil potestis facere.

MVNDVS inquit: Inuestigatores artis, scire vos oportet, quòd Philosophi in libris suis Gumi multis nominibus nominauerunt, & tamen nihil aliud est, quàm aqua permanens, ex qua quidem aqua lapis noster preciosissimus generatur. O quàm multi sunt gumi huius inuestigatores, & quàm pauci sunt, qui noscāt eam. Dico vobis, quòd guma hæc non emendatur nisi solo auro. & sunt quidam inuestigatores, qui licèt inueniāt applicationes, nolunt tamen labores sustinere, quia simul & sumptus fiunt. Audite vos tamen me, & huius gumę applicationes enarrabo. Dico quòd guma nostra fortior est auro, & qui noscūnt eam, auro preciosiorem tenent. Aurum tamē honoramus, quia sine ipso guma non emendatur. Guma ergo nostra apud Philosophos, preciosior est & nobilior margaritis, qa paulò auro eminētior est & sublimior. Et inde est, ꝙ qui scribunt de ea, nihil manifestè narrauerūt. Si enim venditores cognoscerent eam, non venderent eam tam vili pretio. Accipite itaque gumæ candidissimæ partem vnam, & vrinæ vituli albi partem aliam, & ex felle piscis partem vnam, & de corpore gumi, sine quo emendari non potest opus, partem vnam: & decoquite per quadraginta dies: postea in calido Sole desiccate, donec coaguletur. Deinde cum lacte feruenti, quousque lac deficiat, coquite donec desiccetur, denuò cum lacte ficus ipsum miscete, & coquite, donec humor ille desiccetur. Postmodum aqua pluuiali eum humectate, assate postea, donec desiccetur: vltimò aqua permanente imbibite, & assate, donec intensissimæ sit siccitatis. His omnibus peractis, ipsam gumam miscete cum guma, & coquite fortiter, donec tota vis aquæ pereat, corpusque totum desiccetur humiditate sua, inducendo super ipsum ignem, quousq; illius siccitas intendatur. Postea dimit-

tite per quadraginta dies, vt in illa maneat decoctione, donec spiritus penetret ipsum corpus. Hoc enim regimine spiritus in corpora, & corpora in spiritus vertuntur. Moneo tamen caueatis, ne compositum fumiget, & fugiat. Propterea vas benè operite, & inuenietis arcanum, quod Philosophi in suis libris occultauerunt.

Inquit DARDANVS: Omnibus iam notum est per Magistros Philosophos de aqua permanente. Nihil itaque oportet studiosum huius artis incipere, nisi huius aquæ vi cognita. Non enim oportet in commixtione, contritione, nutritione, & toto regimine, nisi illa nota aqua permanente vti: quia vis eius est spiritualis sanguis, obque hoc à Philosophis dicta est aqua permanens. Contrita autem cum corpore, corpus illud in spiritum vertit, quoniam sibi mixta inuicem, & in vnum redacta se inuicem vertunt. Corpus scilicet incorporat spiritum, spiritus verò corpus in spiritum vertit, prout sanguis vertit. Scitote enim, quòd omne quod spiritum habet, etiam sanguinem habet. huius igitur mementote.

Inquit BELVS: Philosophi aquam permanentem vocauerunt, eiusque frequenter meminerunt: similiter etiam album & rubeum facere multipliciter descripserunt, & variis nominibus. Manifesta autem veritate, occultis verbis concordes sunt, quibus modis pondera, compositiones, & regimen coniũgi oporteat, factumque hoc omne, ne insipientes ipsum lapidem cognoscerent. Excelsum est enim hoc apud Philosophos, lapidem non esse lapidem: apud idiotas & insipientes vtile & incredibile. Quis enim credat lapidem posse aquam, aut aquam lapidem fieri, cùm nihil sit diuersius? Attamen re vera ita est. Lapis enim est hæc ipsa permanens aqua, & dum aqua est, lapis non est. Eo modo diuersa sortita hæc est aqua nomina. Quidam enim ex conditione & statu operis aquam, gummi, venenum, acetum: deinde coruum, æs vstum, æs nigrum, plumbum, serpentem: deinde marmor, lapidem cristallum, Etheliam albam, aurum, regem natum. Quidam à loco vbi generatur aqua ipsa, nomẽ ei sumpserunt: quidam

calore, quidam sputum Lunæ, quidam cor salis eancem nominauerunt.

Inquit PANDVLPHVS: Scitote omnes sapientiæ inuestigatores, quòd aqua permanens est aqua vitæ munda, & quòd nullum venenum tingens generatur absq; Sole & sua vmbra. Qui enim Sapientum venenũ Sole & eius vmbra tinxit, ad maximũ peruenit arcanũ. Si id intellexistis, ô Turba, benè quidem: sin autem operis vobis perfectionem reitero. Accipite album mundum, quod maximum est arcanum, in quo est veritatis tinctura, eiusq; arenam, quæ facta est ex lapide, septies imbuite, quousq; totam imbuat aquam, & vasis os fortiter claudite, quoniam ex eo apparebit lapis tyrij coloris. Sed cùm receperitis album mundum, & ceperitis septies eum imbibere, tunc accipiatis de aqua residuarum partium antea cõseruatarum, & sit ignis priore interior, & sic imbuite corpus septies, donec illæ duæ finiantur, seu deficiant duæ tertiæ partes, easq; omnes terra bibat: deinde ipsum calido ponite igni, donec terra suum extrahat florem, ac satis placeat.

ARDARIVS inquit: Regimen lapidis & compositionem vobis enarrabo. Sumite occultum & honorabile arcanum, quod est magnesies alba, & quę est cum viuo mixta, sed non accipiatis eam nisi puram & mundam, & suo imponite vasi, & orate Deum, vt hunc maximum videre lapidem vobis concedat: deinde coquite eum lentè, cùm extraxeritis, videte si factus est niger, & si ita est, optimè rexistis: sin autem, regite ipsum albo, quod est maximum arcanum, donec appareat nigredo, & quidem pura nigredo, quæ 40. tantummodò diebus durat. Postea terite ipsum cum suis confectionibus, quę sunt flos æris, aurum Indicum, quorum radix est vna ex vnguento croceo, & alumine fixo. Hoc itaque per 40. dies diligenter coquite: quo completo, initium lapidis Deus vobis ostendet. Coquite ipsum iterum, & gumi residuo imbuite, scientes quòd quoties cinerem imbuitis, oportet ipsum toties siccari, & rursus humectari, donec eius color in id quod quæritis vertatur. Præter hæc sciatis, quòd huius lapidis preciosi perfectio est, ipsum regere residuo tertiæ partis medicinæ, & duas seruare, ad eũ per vices imbuendum, & ad iustum

vsque colorem coquendum. Sit autem ignis priore intensior, donec fluat vt cera, quæ quidem cùm desiccatur, seipsam continet. Coquite ergo eam, donec bibat collam auri, & cùm siccata fuerit, imbuite eam septies, quousque duas partes sui bibat: & postea ponite eam in igne, donec suum florem extrahat, remittite eam calori, & beati estis, si benè intelligitis quæ dico. Sin autem, reiterate opus, sumentes album humidum, quod est maximum secretum, in quo vera consistit tinctura, & imbuite ex eo septies arenam (quæ facta est ex lapide priùs septies imbuto) quousq; totam bibat aquam, & os vasis fortiter claudite, vt sæpè dictum est, & ecce apparebit vobis lapis Tyrius.

THEOPHILVS ait: Artis inuestigatores scitote, quòd ars numi, & auri arcanum est tenebrosa vestis, quam nemo nouit, nisi qui libros philosophiæ diligenti & assidua lectione perlegerit. Nam quod occultatur, est maius quàm id, quod perdisci potest. Propterea notifico posteris, quòd inter Boritin & Aes propinquitas est, eò quòd Boritis Sapientum æs veluti aquam ita fluxilem reddit & vertit. Diuidite ergo venenum in duo æqualia, in vno æs liquefacite, in altero æs terite, triturate, & humectate, donec in laminas producatur: & iterũ cum priori veneni parte coquite, donec duas ebibat. & hoc facite septies: deinde 42. diebus coquite: deinde aperite vas, & inuenietis æs in argentum viuum versum. Abluite ipsum coquendo, quousq; sua priuetur nigredine, fiatque æs vmbra carens. Iterum ipsum continuè coquite donec coaguletur: ipso autem coagulato, fiet maximum arcanum, quod Boritin Philosophi nuncupauêre. Hunc igitur lapidem coagulatum coquite, donec & quousque salmuræ similis fiat marinæ. Tunc autem ipsum aqua imbuite permanente, quam vos iussi conseruare, ac multipliciter coquite, quousq; eius appareant colores. Hæc igitur putrefactio maxima, quæ maximum in se continet arcanum. Coquitur autem, donec post nigredinem albus est factus mediocriter, & donec coalescat. Vbi coaluerit, & veluti flos candidissimus apparuerit, tunc fortiùs coquendo, non autem manibus teratur, quousque tota eius natura diruatur.

Tunc

anc subinde imbuendus est per duo ad septem, vel
ıa ad tres corporis, vel æris, donec satis color pla-
ıcerit.

CERVS ait: Intelligite omnes doctrinæ filij, quòd
'heophilus vobis significauit, inter magnetem & fer-
um esse propinquitatem, similiter inter æs Philoso-
›horum, & aquam eorum permanentem, quorum v-
rumq; scilicet attractiuum alterius sit. Intelligite præ-
:erea, quòd inter stannum & argentum viuum nulla est
propinquitas, nec natura vnius conuenit cum natura
alterius, & hoc est dictum sine inuidia. Insuper accipite
argentum viuum, quod est vis masculinæ, ipsumque
cum suo corpore coquite, donec fiat aqua fluxibilis, &
coquite masculum simul cum vapore suo, quousque
vtrumque coalescat, & fiat lapis. Tum aquam, quam
diuideratis in duas partes, accipite, & vnam partem ad
corpus liquefaciendum & coquendum ponite: alteram
verò ad combustū mundandum, & suum socium, ser-
uate. Imbuite igitur lapidē septies, & mundate donec
diruatur, & corpus vniuersum ab omni mundetur co-
inquinatione, & fiat terra, quę efficitur 40. dieb⁹: ipsam
rursus liquefacite, donec fiat vt aqua, quę est argentum
viuum. Deinde aqua nitri abluite, donec fiat vt numus
liquefactus. Deinde coquite, donec congeletur, & fiat
stanno simile. Regite ipsum itaque coquendo, donec
crocus fiat excellentissimus, & tandiu coquite, donec
ad propositum veniatis.

BORATES ait: Non est sapientis inuidere, propterea
dicam liberè quod sentio. Accipite plumbum, & vt
Philosophi iussêre, liquefacite, deinde congelate, do-
nec lapis fiat, deinde regite ipsum lapidē cum auricol-
la, & granatorū syrupo, donec confringatur. Iam enim
aquā in duas partes diuisistis, & in altera plumbum li-
quefecistis, & factum est vt aqua. Coquite igitur ipsam,
donec fiat terra, deinde ipsam aqua reseruata imbuite,
donec rubeum induat colorem, ac, prout dixi, frequen-
tissimè regite. Vel si vultis argentum viuum coagula-
re, suo miscete compari, deinde diligenter coquite, do-
nec vterq; fiat aqua, deinde coquite illam aquam, do-
nec coaguletur. Hæc enim aqua cum vapore suo com-

pari desiccatur, & puluerisatur, ac conuertitur tota in argentum viuum coagulatum. Suo igitur vasi iterum imponite, & terite aqua sua, donec crocus fiat in colore auro similis.

Ait MENABADVS: Multa dicta sunt, suadeo tamen posteris, vt corpora faciant non corpora, & incorporea vera corpora. Hoc enim regimine totum paratur compositum, eiusque naturæ occultum extrahitur. Qui enim argentum viuum corpori iungit magnesiæ & fœminam viro, naturam extrahit occultam, per quam corpora colorantur. Et hoc regimine si intelligitis, non corpora fiunt corpora, & corpora incorporea redduntur. & si diligenter igne rexeritis, ac Etheliæ iunxeritis, fiunt res mundæ & non fugientes: scientes quòd argentum viuum est ignis comburens, corpora mortificans & confringens suo regimine, quod idem & vnum est. Et quantò magis corpori miscetur & teritur, tantò magis corpus diruitur, teritur, & attenuatur. Cùm autem corpora diligenter teritis, eaque vt oportet coquitis, resultat inde Ethelia, ignem non fugiẽs, & tinctura, quæ omnia corpora confringit, & spiritus omnes retinet, ac colorat, eò quòd Ethelia colorata omnia colorat. Et scitote, quòd corpus nõ potest tingere seipsum, nisi spiritus occultus extrahatur è ventre eius, & fiat corpus, anima & spiritus (qui est spiritualis tinctura) Spissum enim illud terreum non tingit, verùm ipsum tenue naturæ tingit, quod corpus perfringit. Cùm autem corpus æris regitis, & ex eo tenuissimum extrahitis, vertitur id tenuissimum in tincturam & colorat. Ideoque dixit Sapiens, quòd æs nisi priùs tingatur, non tingit, & hæ duæ tincturæ sunt condensum & humidum: condensum iungitur humido, eò quòd sulphura sulphuribus continentur, & iure naturæ gaudet natura, sua natura aduentante.

ZENON inquit: Video vos duo corpora iunxisse, quod minimè fieri debet: propterea vobis dico filiis sapientiæ, quòd oportet vos compositum putrefacere 40. diebus: deinde quinquies vase sublimare, deinde igni stercoris iungere & coquere, & colores, qui subinde apparent, sunt huiusmodi: prima die apparet co-

lor ni-

niger citrinus, secunda niger rubeus, tertia croco
similis. Deinde succedit perfectus color, numo
similis, & est Yxir compositum ex humido & sic-
uariabili tingens tinctura. Et scitote, quòd corpus
tur, in quo aurum est. Elixir autem componentes,
ete ne festinanter spiritum extrahatis: fortasse e-
morerentur. extrahite autem ipsum vt Elixir no-
m, hoc est, vt venenum, & remanebit anima, id est,
tura ex multis attracta rebus & numis imposita.
c igitur tinctura est vita iis, quibus iungitur. Detri-
atum autem & mors corporibus, à quibus extrahi.
Atque ob id dixêre Sapientes, inter ipsos esse libi-
em, tanquam inter marem & fœminam, & qui na-
as horum nouit, prolixitatem decoctionis & com-
itionis patienter fert, & lucrum accipit.

CHAMBAR inquit: Notandum est, venerabilis
rba, quòd inuidi lapidem antimonium nuncupâ-
it, ipsumque iusserunt regi, donec coruscans fiat, &
marmor splendens, & commiscentur aceto, & tegi-
donec aqua fiat, deinde congelatur, fitque lapis
ruscans, splendorem habens vt marmor: quem
i videritis, iubeo regere donec rubeus fiat, eò
òd dum coquitur, donec diruatur, & terra fiat, in
eum vertitur colorem, & hoc vbi videritis, reitera-
, coquite, & imbuite, quousque colorem induat
ædictum, & aurum fiat occultum. Deinde iterate i-
um, & fiet aurum Tyrij coloris. Oportet igitur vos,
m videritis sic lapidem coruscantem, diruendo inci-
re, & in terram vertere, donec incipiat aliquid ru-
ris. & postea aquæ residuum accipietis (quam an-
a vos iusserunt diuidere in duas partes) & eo residuo
enam multoties imbueris, quousque colores occul-
in ea vobis appareant, & si eam benè rexeritis, vide-
tis colores, sin minùs frustrabimini. Respicite igi-
r qualiter faciatis amplexari paria. Masculus enim
am amplexatus fœminam, velociter in eius corpus
ansit, & liquefacit ipsum, cōgelat, diruit, & confringit.
deinceps rubor non moritur. & si hoc efficiatis abs-
ue pondere, mors eueniet, qua eueniente, malum pu-
ndum est. Facite ergo in liquefaciendo ignem leuem,

ipsa autem in terram versa Aquila, intensionem facite ignem, & imbuite ipsam, donec colores appareant.

CVSTOS inquit: Miror, ô Turba Sapientum, de tali vi huius aquæ ac naturæ: cùm introiuit in hoc corpus, vertit ipsum in terram, deinde in puluerem: quem si vultis experiri, an sit perfectus, manu contingite: & si impalpabilem vt aquam inueniatis, optimus est. Sin autem, iterate ipsum coquendo donec perficiatur. Et sciatis, quòd si aliud quàm æs nostrum acceperitis, & aqua nostra eum regatis, nihil efficietis. Contrà autem si æs nostrum aqua nostra rexeritis, omnia prędicta inuenietis. Coquite ipsum ergo leui igne, & fiet lapis nūmosus, de quo Sapientes dixêre: quòd Natura naturâ lætatur, propter propinquitatem, quam habent inter se hæc duo corpora cum aqua permanente. Horum igitur duorum vna est natura. inter eos propinquitas est, quæ si non esset, non ita citò commiscerentur, nec continerent se inuicem, nec vnum fierent.

DIAMEDES ait: Scitote, viri Sapientes, quòd ex homine non nascitur nisi homo, nec ex brutis nisi suum simile. atque ob id dico, naturam non emendari nisi sua natura, quemadmodum homo non nisi ab homine emendatur. Ac proinde venerabili vtimini natura, ex ea namq; & ars existit, & opus eius fit. Coniungite ergo masculinum serui rubei filium suæ odoriferæ uxori, & iuncti artem gignent, quibus nolite introducere alienū, nec puluerem, nec aliam rem, & sufficiat vobis conceptio, & verus filius nascetur. O quàm præciosissima est serui illius rubei natura, sine qua regimen constare non potest.

BASSEN inquit: Introducite citrinum cum sua vxore post coniugium in balneū, & ne incendatis balneum plurimum, ne sensu & motu priuentur. Subire facite balneum, quousque corpus & color eorum vnū quid fiant. Deinde reddite ei sudorem suum, ac iterum neci date, requiemque ei constituite, cauentes ne fugiant. Et tunc veneramini regem, & suam vxorē, & nolite eos cōburere nimio igne, sed eos regite donec nigri fiant, deinde albi pòst rubei, vltimò fiant venenum tingens. Si hęc intelligitis huius scientię inuestigatores, bene

bene est, sin minus & adhuc ignorantes estis, scitote quòd Deus celauerit à vobis veritatem. Nolite ergo Philosophos reprehendere, sed vosmetipsos. Si enim Deus in vobis mentem fidelem sciret, vtique veritatem vobis manifestaret.

NEPHITVS ait: Breuiter dico vobis artis inuestigatores, quòd Corsufle sit caput huius operis, non initiũ rerum, sed post complexum ritè ita vocatur. Quapropter Corsufle est totum compositum, quod oportet septies assari, & tunc omne corpus tingit & vocatur humus, ęris flos, vel auri flos, aut ferri flos, etiam plumbum, stannum, & mille nominibus à Philosophis nominatur.

BONELLVS ait: Cuncta quæ viuunt, Deo sic volente etiam moriuntur. Propterea illa natura, cui humiditas adempta est, cùm per noctes dimittitur, mortuo similis videtur, & tum illa natura igne indiget, quousq; corpus & illius spiritus in terram vertantur, & tunc fit puluis mortuo similis in suo tumulo. His peractis, reddit ei Deus spiritum & animam, & omni infirmitate ablata, confortata est natura nostra & emendata. Oportet igitur illam rem comburere absq; timore, donec cinis fiat, qui cinis aptus sit recipere spiritum, animam & tincturam infusam. Inspicite filij doctrinæ, qualiter pictores nequeunt suis coloribus pingere, quousque eos in cineres vertant & pulуerisent. Similiter & Philosophi suis ægrotis sæpe nequeunt medicinas componere, nisi fractis & pulverisatis. Quòd si ipsum cinerem egeritis subtiliter, multa ab eo procedent, eò quòd æs ut homo corpus habet & spiritum. Hominis spiratio ex äëre est: similiter æs humore inspirato, vitam suscipit & multiplicatur ac augmentatur vt cæteræ res. Atq; ob id dixêre Philosophi, quòd ęs cùm comburitur, fit melius quàm fuerat. Præterea æs hoc nostrum cùm primò coquitur, aqua fit: deinde quantò magis coquitur, tantò magis inspissatur, quousque lapis fit omni metallo supereminens. Postea frangitur, imbuitur, ac igne intentiori assatur, quousque coloretur, & fiat combusto sanguini similis: tunc numos imponite, & tingit eos in aurum. Quemadmodum enim ex sanguine sperma non

fit, nisi diligenter in epate coquatur, ita opus nostrum nequaquam tinctura est, nisi diligenter coquatur, quousq; puluis fiat, & ita putrefactione sperma ipsum spirituale effectum sit. Tnnc enim color, quem inuestigastis, & non aliter inuenietur.

NICARVS ait: Iubeo posteros aurū accipere quod volunt multiplicare & renouare, deinde in duas partes aquam diuidere, altera quidem ac ipsum comprimere. Illud enim æs incidens in illam aquam, dicetur fermentū auri, & si bene regatis, vtraq; simul coquuntur, & liquefiunt vt aqua, quæ coquendo congelatur, & tunc apparet rubedo. Hanc autē rubedinem septies imbuetis aqua residua, aut donec totam bibat suam aquam, coquite demùm, donec desiccetur, & in terrā vertatur aridam, deinde in accenso ponatur igne quadraginta diebus, quousque putrefiat, eiusq́; colores cū cinere appareant.

BARSENITES ait: Quæ dicta sunt superiùs, reiterare oportet. Corsufle rubigini æris similis est, & vituli vrina coquitur, quousque Corsufle natura immutetur. In ventre namq; Corsufle natura vera occulta est, & hęc vera natura est ille spiritus tingens quam habuit ab aqua permanente nummosa & coruscante. Extrahitur autē ita, terite Corsufle, & aquæ septies imponite, donec totū bibat humorem, & vim recipiat imminentem aduersus pugnam ignis, & tunc rubigo nuncupatur. diligēter ergo putrefacite, quousq; puluis fiat spiritualis in colore sicci sanguinis, quem potentia ignis colorem introducat, donec inuariabili colore induatur.

ZEVMON ait: Dicta Aegyptiorum nos in errorem introducunt. Quod quęrimus publicè minimo precio venditur, & si nosceretur ne tantillū venderent mercatores. Hoc autē vile & abiectum Philosophi honorauerunt, omnibusq́; nominib. nominauerunt. & dixêre quòd sit lapis & non lapis, & sit guma Scotiæ. Atq; ob id huius veneni vim celauerunt Philosophi, quia in eo est spiritus occultus quem quæritis, qui tingit, salutem & animam dat corporibus. Et vos nisi corpus teratis, diruatis, imbuatis, ac diligenter regatis, donec suam pinguedinem extrahatis, & faciatis tenuem spiritum

ritum impalpabilem,in vanum laboratis. Atque ob id dixêre Sapientes, nisi corpora vertatis in non corpora, incorporea faciatis corporea, nondum operis huius inuenistis principium. Fiunt autem incorporea, cùm Ethelia teritur quousque fit puluis,& hic puluis non fit nisi fortissima decoctione, & contritione continua, & fit igne,nõ manibus, cum imbibitione, putrefactione, & Ethelia. Et Sapientes cùm in hac arte dixerunt,quòd natura est vtilis & paruo venditur, fecerunt in hoc vulgus errare. Dixerunt etiam,naturam suam,naturis omnibus esse preciosiorem, & etiam hoc dicto multos fefellerunt,& tamen verum dixerunt. Ars enim duabus eget naturis, quia non fit preciosum absq; vili,neq; vile absq; precioso.Quapropter oportet vos dicta maiorum sequi, qui dixerunt: Nihil aliud expedit vobis quã aquam & vaporem sublimare. Nam cùm videritis illas duas naturas purificatas aquam fieri, totumque corpus Magnesię in aquam liquefactum,tunc certè omnia vapor sunt: de iure autem, tunc vapor continet suum compar, id est,aqua aquam. Quare Philosophi vtrumque vaporem nominauerunt, eò quòd simul in putrefactione & decoctione vnita sunt, & vnum alterum continet ne fugiat. Ergo permanentia fiunt. Nã natura occulta in corpore congelatur, & color eius variatur, suamq; naturã exuit,& mancipatur ne fugiat. Nigredo verò si apparet, est ex ægritudine, & in putrefactione moritur,& fit rubigo,& tunc iure naturæ non fugit,eò quòd dimisit fugæ seruitutem& libera facta est natura, suum consequens coniugem, eũ ornans suo colore & decore,non quemadmodum antea fecerat,sed sumpto numo aureo eum viuificat. Et hanc naturam, spiritum & animam Philosophi appellauerunt. Insuper dixerunt,spiritum humidum esse nigrum, coinquinatione carentem. Et sicuti in homine est humiditas & siccitas, sic in opere nostro nihil aliud est quàm vapor & aqua. Propterea dixerunt antiqui, opus ex duobus esse, & hæc duo iuncta nonnulli vocarunt compositum, eò quòd illa duo quatuor sunt: inest enim siccitas & humiditas spiritus & vapor.

ASSOTES ait: Dico vobis, quòd nisi sublimetis res

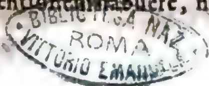
in initio coquendi absque manuum contritione, donec aqua omnia fiant, nondum opus inuenistis. Et scitote, quòd aliquando vocant æs arenam, aliàs etiam lapidem, & in toto regimine nomina variant: tamẽ natura & humiditas fiunt aqua, & deinde lapis si bene cõmisceantur: quia quod leue & spirituale est, sursum sublimatur; quod verò ponderosum & spissum, deorsum in vase remanet. Hæc autem est contritio Philosophorum, quæ fit decoctione nõ manu. Et scitote, quòd nisi omnia in puluerem vertatis, nondum contriuistis. Coquite ergo quousq; conteratur, & puluis fiat.

AGADMON inquit: Coquite æs donec leue corpus fiat & impalpabile, ac suo vasi imponite: deinde quinquies vel septies sublimate, donec aqua descendat, scientes quòd cùm aqua puluis fit, diligenter contritum est. Quòd si dubitatis quomodo aqua puluis fiat, scitote quod intentio Philosophorum est, vt corpus quod non erat aqua, antequam caderet, simul cum aqua, & aqua aquæ misceatur, & fiant vnum. Sciendum prætera, quòd nisi vtrumq; in aquam vertatis, ad opus preciosum non peruenietis. Oportet enim corpus flamma ignis occupatum vt diruatur, & debile fiat cum aqua in qua est, donec fiat totum aqua. Ignari autem cùm audiunt nomen aquæ, putant aquam nubis esse: quòd si libros nostros legerent, scirent vtique aquam esse permanentem, quæ absque suo compari cum quo facta est vnum, permanens esse non posit. Hæc autem est aqua, quam Philosophi aquam auri nuncupauêre, igneum venenum, bonum multorum nominum, arenam, quam Hermes ablui iussit multoties, vt Solis nigredo deleatur, quam in solutione corporis acceperat. Et scitote, quòd nisi hoc corpus meum capiatis carens spiritu, quod vultis minimè consequemini, eò quod alienũ quicquam opus non ingreditur, nec quippiã nisi quod est syncerum. Quare omnem pluralitatem dimittite: natura enim vna re est contenta, & qui eam ignorat, peribit.

AFFLICTES inquit: Doctrinæ filij scitote, quòd totum opus & regimen non fit nisi aqua, cui miscete Magnesiæ corpus, & vasi suo imponite, & os diligenter clau-

claudite, ac leui coquite igne, quousque liquefiat, & in aquam vertatur: calore enim aquæ facilè totum aqua fiet. Videntes autem nigredinem aquæ imminere, sciatis quòd copus iam liquefactum est. Iterum suo imponite vasi, & quadraginta coquite diebus, quousque & aceti & mellis bibat humorem. Quidam autem detegunt vas singulis septem diebus vel decem, sed vltima perfectio in quadragesimo die, tunc perfectè ebibet humorem decoctionis. Abluite igitur ipsam, & nigredine priuate, quousq; lapis fiat tactu siccus. Propterea dixerunt Philosophi, abluite Magnesiam aqua dulci, & diligenter coquite, donec terra fiat, & humor pereat, & tunc æs nuncupatur. Acetum acerrimum ei imponite, ipsoq; aceto imbui dimittite, & erit nostrum æs, quod aqua ablui permanente, Philosophi iussêre. Porrò Inuidiæ dictum, quòd quidam iusserunt ipsum coquere vapore, donec lapis fiat coruscans, splendorem habens marmoris, & viso hoc, maximum esse ad arcanum ventum. Nam & deinceps oportet ipsum conteri, & aqua illa residua & dimidia, septem vicibus imbui permanente: qua absumpta putrefieri, donec optatum videatur habeaturq;.

CRANSES ait: Sapientes, accipite æs nostrum, & cum prima parte aquæ, suo imponite vasi, & coquite quadraginta diebus, ac ab omni immunditia mundate, & coquite donec peragantur dies, & lapis fiat sine humore. Deinde coquite donec remaneat fex: postea abluite aqua, qua absumpta dimittite, vt putrescat in suo vase, donec videatis quod quæritis. Vocauerunt autem Philosophi hoc compositum in nigredinē versum, SATIS NIGRUM, & dixerunt, Regite ipsum aceto & nitro. Quod verò remanet, si dealbatur, SATIS ALBUM dixerunt, & iusserunt vt aqua regatur permanente, quod vocarunt SATIS RUBEUM, iusserunt vt aqua & igne regatur donec rubeū fiat. Vocarunt autem eam ob causam hoc nomine, propter colorū varietatem. In opere enim non est varietas rerum, nec multitudo, aut contrarietas, sed tantùm oportet æs nigrum album facere, deinde rubeum. Veri Philosophi nullam aliam intentionem habuêre, nec aliud docue-

sunt, quàm vt Yxir liquefiat, conteratur, & coquatur, cousque dum lapis fiat marmori similis. Atque ob id dixerunt Philosophi: Coquite ipsum vapore, donec lapis fiat coruscans, splendorẽ habens. Hoc vbi videritis, maximum habetis arcanum. Oportet autem hoc ipsum terere, & aqua abluere septies permanente: deinde contritũ in sua aqua congelare, donec sua abstrahatur natura occulta. Et hoc voluit Maria cùm dixit, Sulphura sulphuribus cõtinentur, & humor similiter à suo humore, eò quòd ex sulphure sulphuri mixto maximũ fit opus. Iubeo autem vos ipsum sulphur Sole & rore regere, donec optatum eueniat. Sciatis autẽ quòd dealbare duplex est, sicuti & rubeum facere: vnum in contritione, aliud in decoctione. Cauete insuper ne ab aquis ea separetis, quò minus pereat anima & corpus, quæ duo in vase sunt.

Efistes ait: Animaduertite, filij doctrinæ, qualiter Hermes Philosophorum caput dixerit, cùm docuit naturas commiscere. Dixit enim: Accipite lapidem auri, & humori commiscete (qui est aqua permanens) suoque vasi imponite super leuem ignem donec liquefiat: deinde dimittite donec arescat, & aqua cum arena se inuicem contineant, tunc fiat ignis intensior, quousque arescat & terra fiat. Hoc peracto, scitote arcani esse initium. Hoc autẽ multoties facite, donec pereant aquæ partes duę, & colores vobis appareant. Et scitote quòd dealbatio non fit nisi decoctione, atq; ob eam causam repetitur, conterendo & imbuendo frequentissimè. Iubeo autem ne simul aquam fundatis, ne Ysir submergatur, sed paulatim infundite, terite, & desiccate, & hoc sæpè facite, donec arescat, & in puluerem expectati coloris vertatur.

Bacasser inquit: O omnes huius artis inuestigatores, scitote, quòd ad notitiam & vtilitatem huius artis peruenire non potestis, nisi patienti & prolixo animo sitis. Qui ergo longanimis erit, libenterque patiẽtia fruitur, in tramite iusto hui⁹ artis meabit: qui verò citius se putat ex libris nostris fructum capere posse, fallitur, satiusq; fuerat non inspicere quidẽ, quàm vnquam contigisse. Libri enim nostri magnam iniuriam

videntur

videntur inferre his, qui solummodo semel, bis vel ter scripta nostra legunt, cum intellectu, omniq́ue eorum studio frustrati, etiam (quod pessimũ est) opes, labores, & tempus, si quod in hac arte insumpserunt, amittunt. Veruntamen qui curuat dorsum ad libros nostros legendos, eisq́; studiosè vacat, memoriam animumq́ue adhibet & arrigit, nec est vanis implicitus cogitationibus, Deumq́; precatur, vt Salomon, pro sapientia, non pro opibus largiendis, is in regno rex regnabit nostro indesinenter, quousque moriatur. Deum igitur timete, ô inuestigatores: quod enim quæritis, parui nequaquam est precij. Thesaurum enim maximum, & munus Dei excellentissimum quæritis. Et cognoscite, ô inuestigatores, id quod Philosophi dudum intimauerunt dicentes, quod rectum non nisi errore discernitur, & nihil magis dolorem cordi generat, quàm error in hac arte & opere. Dum enim quis putat se fecisse, mundum habere, nihil in manibus suis inueniet. Vtcunq; autem, Philosophi opus, remque ipsam varijs nominibus cõposuerunt, veritas semper in eorum est scriptis. Dixerunt etenim, commiscete, coquite, dealbate, terite, assate, coagulate, & soluite Etheliam, ac rubiginem facite: verba plurima sunt, regimẽ tamen vnum est. Si igitur vultis veritatem inuenire, non est opus illa operis diuisione, sed tantummodò hoc curate, complexionẽ aptate: deinde multo tempore leniter coquite: neq; decoctionis & imbibitionis vos tædeat, quousq; videatis Yxir in Tyrium & regium vestitum decoratum. His verbis quamuis mortua sunt, inest tamen vita intelligentibus. Frequẽter igitur legite ea, & super his semper plurimum meditamini, sapientia accedat vobis.

Inquit HYARGVS: Aes de quo prædixerunt Philosophi, non est vulgi, neq; vulgi stannum; verùm corpus est nostrum, quod oportet corpori Magnesiæ admisceri, vt coquatur & teratur absque tædio, donec lapis fiat. Deinde lapis ille iterum in vase suo teri debet aqua vitæ & nitri, & totus dirui. Oportet autem vos habere aquam continuè, qua quantò magis coquitis, tantò magis inspergatis, quousque acquirat rubiginẽ, quæ est operis fundamentum. Hanc coquite & Aegy-

ptiaco terite aceto, & vtrumque vel æs ipsum, vel ipsum acetum & aquam Aes vocate.

Inquit CADMON: Dixisti Hyarge, quòd vtrumque quod in commixitone venit, æs vocari consuetum sit à Philosophis: & bene quidem: id enim est æs, quod in quatuor vertitur, & ex vna re est. Oportet igitur accipere ex ære nostro partē vnam, & ex aqua permanente, quæ etiam æs vocatur, tres partes. Deinde commiscete aceto, & coquite tandiu, quousque inspissentur, & vnus fiant lapis; deinde continuè coquite & imbibite, donec terra & puluis fiat Tyrius.

ASCANIVS ait: Cùm legimus in libris Philosophorum, quòd natura tantùm vna est, quæ omnia superat, scire oportet, quòd vna & vnum compositū sunt. Nónne videtis hominis compositionem esse ex anima & corpore? Sic oportet nos duo coniungere, quam coniunctionem Philosophi comparauerunt coniugibus, ex quorum amplexu resultat aqua aurea, sed hoc de secundo opere. De primo dicam pauca: Irritate bellum inter æs & argentum viuum, donec ad interitum veniant & corrumpantur, tunc æs argentum viuū concipiens, coagulat ipsum. Argentum verò viuum concipiens æs, congelatur: deinde corpus vtriusq; diruitur, nec puluis fit diligenti & multa imbibitione & decoctione. Rubeum masculum verò, fœminæ (quæ ex vapore est) coniungite, donec masculus & femina fiant Ethelia. Qui enim per Etheliam eos in spiritum vertit, deinde rubeos facit, omne corpus tingit, eò quòd cùm corpus diligenter teritur, munda ex eo anima spiritualis ac sublimis extrahitur, quæ omne corpus tingit, & est sulphur naturæ, quæ varijs nominibus nuncupatur.

DARDARIS inquit: De regimine satis superque à vobis dictum est: de coniunctione igitur pauca dicam. Significo igitur posteris, quòd inuestigatores non possunt extrahere occultam naturam illam sulphuream, nisi per Etheliam, qua corpora fiunt non corpora coquendi continuitate, & ipsius Etheliæ sublimatione. Insuper scitote, quòd argentum viuum est igneum, omne corpus comburens magis quàm ignis, & corpora morti-

mortificans:& quòd omne corpus quod ei commiſcetur, teritur, & morti datur. Corporibus ergo diligenter contritis, & prout oportet exaltatis, fit Ethelia natura, calorem non fugiens, ſed tingens æs. Et eſt quòd Sapientes antea dixerunt, quòd figit argentum viuum donec tingatur, quod tinctum exiſtens, tingit. Præterea ſcitote, quòd æris corpus Magneſia regitur, & argentum viuum habet quatuor in ſe, tamen non habet eſſe niſi in humiditate, quæ aqua ſulphuris dicitur, & quæ ſulphura continet. Sunt autē ſulphura animæ occultæ in quatuor elementis, quæ per artem extractæ, ſe inuicem continent naturaliter & coniunguntur. Si autem occultum quod eſt in ventre ſulphuris aqua regatis, & bene mundetis, occultum obuians ſuæ naturæ lætatur, ſimiliter aqua pari ſuo: ſed hæc quatuor non tinguntur, verùm quintum tingit. Propterea dixerunt Philoſophi, quòd quatuor numi vulgi non tingunt niſi ęs, quod æs tinctum poſtea tingit numos vulgi.

MOSIVS ait: Hoc vnum quod ſæpe nominatū eſt, Philoſophi multis nominibus nuncuparunt, aliquando duobus nominibus, quandoque etiam tribus nominauerunt. Dicam autē ego vobis iam quid ſit, Vnū quidem, quod eſt argentum viuum igneum: Duo, corpus in eo compoſitum, & tertium eſt aqua ſulphuris, qua abluitur, & teritur, ac regitur vnum, donec opus peragatur. Et hoc eſt quod innuit Philoſophus cùm dixit: Argentum viuum quod tingit aurum, eſt argentum viuum Cambar, nihilominus tamen Philoſophi diſtinguunt, & dicunt, aliquando eſt Cambar, aliquando auripigmentum. Sed ita oportet intelligatis: Argentum viuum Cambar, eſt Magneſia: Argentum verò viuum ſeu auripigmentum, eſt ſulphur quod aſcendit de compoſito miſto. Oportet igitur vos illud ſpiſſum commiſcere veneno igneo, & putrefacere ac diligenter terere, quouſq; ſpiritus fiat in altero occulto ſpiritu, & tunc fit tinctura, quæ tingit omnia quæ vultis.

Inquit PLATO: O vos magiſtri operis, cauete cùm corpora ſoluitis, ne comburatis etiā: quia oportet coquendo abluere ea marina aqua, quouſque totum eorum ſal in dulcorem vertatur, & clareſcat ac tingat. Spi-

ritu itaq; separato à corpore, in altero spiritu occultus, factus est vterq; fugiens: quod Sapientes expresserunt his verbis: Fuge, ianuam reserate non fugienti. Conuertens namque sulphureum in spiritum similem sibi, fit vterque fugiens: Non fugientes autem similiter fiunt: quia per ignis intercessionem se inuicem amplexantur & continent. Itaq; accipite ea quę non fugiunt, & iungite, & abluite corpus incorporeo, & corpore carente, corpore solidate, quousque vertatis ipsum in corpus, corporibus non fugientibus: & vertite terram in aquam, aquam in ignem, ignem verò in aërem, & celate ignem in intimis aquæ, terram verò in aëris ventre, & calidum miscete humido, siccum verò frigido: quia Natura naturam superat: deinde verò Natura naturæ congaudet: tandem Natura naturā continet: continens autē omnia terra est. Cùm enim quatuor naturæ in cœlum ascenderunt, rursus tandem descenderunt, ita vt ignis in aërem, aër in aquam, aqua in terram incidat: finis itaq; totius operis puluis ac cinis sunt.

ACTOMANVS inquit: Philosophi de rubigine frequentissimè tractauerunt: Rubigo autem fictum nomen est, non verum. Dico autem vobis, quòd rubigo sit secundum opus, quod ex solo auro fit, atque ob id Irudinem vocauerunt: quia in sulphureo aureo colatur, quemadmodum Irudo in aqua. Est igitur rubigo rubefactio in secundo opere: in primo enim rubiginem facere, est dealbare opus, in quo Philosophi iusserunt poni auri florem, & aurum æqualiter.

MVNDVS ait: De rubigine satis tractatum est; dicam igitur de veneno. Venenum non est corpus, eò quòd subtiles spiritus tenuem ipsum spiritū fecerunt, & corpus tinxerunt, & in venenum verterunt: quod venenū Philosophi asserunt omne corpus tingere: atque ob id opinati sunt, quòd qui aurum in venenum vertit, is ad propositum iam peruenit: qui verò nō, nihil effecit. Dico autem quòd nisi igne res attenuetis, quousque illæ res vt spiritus ascendant, nihil dum perfecistis. Hic igitur est spiritus ignem fugiens, & fumus ponderosus, qui dum corpus ingreditur, vniuersum penetrat, & natura eius eo lætatur. Atque ob id dictum est: Accipite

Accipite spiritum nigrum viuentem, & eo corpora diuite & cruciate, quousque alterentur ad beneplacitum vestrum.

PYTHAGORAS inquit: Intelligendum vobis est ô Turba, quòd sulphur, & calx, & alumen, quod est ex pomis & Kuhul, & sputum Lunæ, ac sputum combustibile, omnia illa scilicet nihil aliud esse, quàm aquam sulphuris, & aquam ardentem. Et scitote, quòd Magnesia si cũ argẽto viuo miscetur, sulphura cõmixta esse, & sulphura se inuicem consequuntur. Non igitur oportet vos illam dimittere Magnesiam absque argento viuo: cùm enim componũtur, fortissima est compositio, quæ vna est de decem, quam Philosophi reginam constituerunt. Et congelare ipsum, non est quidem vnum regimen, secundùm Philosophorum constitutionem. Prima enim coagulatio est stanni, & æris, & plumbi: secunda verò sulphurum aqua componitur. Et sciendum, quòd nihil aliud est huius artis scientia, quàm vapor & aquæ sublimatio, argenti viui Magnesiæq; corpori coniunctio. Similiter & Philosophi in libris suis demonstrârunt, quòd sulphuris munda aqua ex Sole fit sulphur, & quòd nullum sulphur fit absque calce argenti viui, & sulphuris aqua.

BELVS inquit: De compositione multa tractata sunt: compositio aũt & cõtractus vnũ quid sunt. Accipite ergo ex altera compositione partem, & partẽ ex auri fermento, eisque mundam sulphuris imponite aquam, & habebitis potens arcanum, quod omne corpus tingit. Sed interim est notandũ, quòd aqua munda, quæ ex sulphure est, non est ex sola sulphure, verùm ex pluribus composita rebus, quę vnum sulphur facta sunt ex pluribus sulphuribus. Vt ergo multa sulphura vnum fiant sulphur, miscete pugnans cum igne non pugnan-. Coniuncta namque in igne eis conueniente præliantur, & amicitia fit constans, eò quòd calida Medicorum venena, leni igne coquũtur incomburente. Et hoc innuerunt Philosophi, cùm dixerunt, in decoctione, parum sulphuris multa comburit dura corpora. Et humor, quod relinquitur, humida pix, balsamum, &c. nominatur. Verùm hoc arcanũ est, quod aperiam vobis.

Hoc arcanum ex duabus procedit compositionibus, Sulphure scilicet & Magnesia. Et Philosophi hoc compositum in vnum redactum, Aquam nominauerunt, & sputum boletorum, & spissum aurum. Omnibus autem in argentum viuum versis, sulphuris aquam nominant, sulphur quoque cum sulphure continetur, dicunt igneum esse venenum, quod est potens arcanum, proueniens ab his, quæ nostis.

Ait PANDVLPHVS: Iubeo vt argentum viuum ex Cambar capiatis, & cum in tabernaculis sublimetis (est enim alterum sulphur, de quo antea dictum est) & sic sulphur, sulphuri miscebitur, & multa ex eo procedent opera. Eo autem sublimato, procedet illud argentum viuum à Cambar, quod Etheliæ, Auripigmentum, Zendrio, Ebsemeth, Magnesia, Chucul, & multis aliis nominibus nuncupatur, de quo Philosophi dixerunt, quòd natura in suó ventre erat occulta. Recto autem illo (quoniam omnium decem est perfectio) suo regimine, mox conueniens apparet eius alba natura, nec in eo vmbra vlla apparet, & tum Sapientes vocarunt Plumbum, Exebmich, Magnesia, Martech, & æs album, quod vbi verè dealbatum est, vmbra caret, & omni nigredine, & sua dimisit corpora spissa & ponderosa, nullum corpus penetrantia, & simul cum eo mundus spiritus humidus ascendit: qui spiritus tinctura est. Ideoque Sapientes dixêre, æs animam & corpus habere, & id quidem verum: Anima est eius spiritus, corpus verò eius spissum. Ideò oportet vos spissum diruere corpus, quousque spiritum extrahatis ex eo tingentem, extractum quoque ex eo spiritum leui sulphuri miscete, & peragetis propositũ.

MORFOLEVS inquit: Oportet, sapientes Viri, lento igne primùm humiditatẽ comburi, vt exemplo nobis monstratur in generatione pulli, & vbi augmentatur ignis, vas vndique obduretur, ne corpus æris, & spiritus eius fugiens extrahatur. Et hoc innuerunt Sapientes, cùm dixerunt: Accipite argentum viuum ex æris flore, quem, scilicet æris florem, nostri aquam dixerunt, & igneum venenum ab hominibus extractum est. Et iterum dixerunt: Cùm omnia vnum fiunt, facta sunt corpo-

porea incorporea, & è conuerso. Preterea dixerunt, ɔd omne corpus dissoluitur cū spiritu , cui mixtum & proculdubiò similiter fit spirituale: & omnis spiɪs à corporibus alteratur & coloratur, cui spiritui .or tingens , ac contra ignem constans miscetur. nedictū ergo sit nomē eius, qui Sapientibus inspira- : corpus in spiritum vertere, vim & colorem habentē alterabilem & incorruptibilem: & quod priùs erat .lphur fugiens, nunc factum est Sulphur non fugiens incombustibile. Scitote insuper doctrinæ filij, quòd ıi potest spiritum fugientem rubeum facere cor- ɔre sibi coniuncto: deinde ex illo corpore & spiritu ıam tenuē naturam in suo ventre occultam extrahere ıgenio subtili, opus inuenit. Et notate, quòd prolixita- : coquendi tingit corpus. & hoc dixerunt Philosophi, uòd rebus fortiter contritis, & igne diligenter coctis, iunt tincturæ fixæ: & quicquid libris suis occultè narrauerunt, argentum viuum significare voluerunt, quod aliquando dicitur aqua sulphuris, aliquando plumbū, aliquando etiam numus.

YXIMIDIVS inquit: Iam tractasti Morfolee, de æris & spiritus humidi regimine, & optimè quidem. Sed maximum est arcanum, quod Philosophi dicunt: Aes non tingit, cùm tamen tingitur, tingit: eò quòd argentum viuum, cùm suæ miscetur tincturæ, tingit. Cùm verò miscetur his rebus, tincturæ Philosophorum, res fermentatæ, mixta corpora, Corsufle, & colla auri, venenum, maris splendor, Ethelia, auripigmentum, & randerich tinctura vocatur. Quæ tot nomina vana esse putantur & superflua, vera tamen sunt, non autem conficta, eò quòd vnum sunt, vna opinio, & vnum iter: hoc est, argentum viuum, quod est quidem ex omnibus extractum, ex quo omnia fiunt, qui & est aqua munda, quæ vmbram æris delet. Et scitote, quòd hoc argentum viuum, cùm dealbatur, fit sulphur, quod à fuga detinetur, & assimilatur marmoris splendori. Et arcanum quidem hoc est maximum: quia solum sulphur æs dealbat.

Intimandum est etiā vobis, huius artis inuestigatores, quòd illud sulphur nō potuit æs dealbare, quousq;

in opere priori fuerit dealbatum: nam sulphuris huius mos est fugere. Cùm igitur sua spissa fugit corpora, & vapor sublimatur, tunc oportet vos alio argento viuo sui generis ipsum continere, ne fugiat. Fit autem id quàm primùm argentum viuum & æs ipsum coniunguntur. Tunc enim sæpe inuicem soluunt, & concipiunt, & fugere non sinunt, sed vtrumque argentum viuum fiunt. Et ita hoc, quod primò æs, neq; argentũ viuũ fuerat, cõmixtione tamẽ argenti viui factũ est: quod scilicet additũ argento viuo, priùs argentũ viuum cui mos erat fugere, continet. Quare Philosophi dixerunt: Sulphura sulphurib. cõtinentur. Ampliùs scitote, quod sulphura tingunt, deinde fugiunt proculdubiò, nisi argento viuo sui generis iuncta fuerint. Nõ puteris ergo, quod tingit, deinde fugit, numũ esse vulgi: verùm Philosophorum intentio est numus, quod nisi albo vel rubeo misceatur, (quod est argentum viuum sui generis) proculdubiò fugiet. Iubeo autem vos argentum viuum argento viuo miscere, quousque vna eademque aqua fiunt munda, ex duobus composita. Hoc est igitur maximum arcanum.

EXIMENVS inquit: multis & omnibus penè metallorum nominibus Philosophi aquam nostram, & opus nostrum nuncupauerunt: vtcunq; autem vocent, semper ipsam aquam significant. Ipsa aqua cum rebus suis in vase suo posita, prohibet ne res comburantur, & quantò magis ipsæ res flamma occupantur, tantò magis in aquæ intimis absconduntur, ne ignis calore lædantur. Aqua autẽ eas in suo vase recipit, & ignis flammam ab eis repellit. Et ita rebus cum aqua diligenter tritis, Ethelia scandit, & opus deinceps sola imbibitione aquæ ad verum operis finem perducit.

ANAXAGORAS rursus ait: Notifico vobis, sitiens & ad bibendum apta est Ethelia, quæ præcedente sulphure cocta est. Vitreo ergo vasi imponite, & coquite, quousq; Cambar fiat. Iubeo autẽ vos continuè coquere, & iteratè, nec vos tędeat. Et scitote, quòd operis huius perfectiò est aqua sulphuris, quæ cum eo coquitur, donec rubigo fiat. Omnes enim Philosophi dixerunt: Qui potest aurum in rubiginem vertere, veneni propositum

im iam inuenit: qui verò minimè, in nihilo est.

Ait AZIRATVS: Iubeo posteros de numis accipere, os Philosophi fecerunt, mixtis æris partibus, & vasi coquendum imponere ipso vase clauso optimè: im verò cùm æs numis contritum, & in aquam versum est, nigredo apparebit de Kuhul, quæ de nigredine imorum est, & nigredine consumpta, preciosa albe- illis apparebit: deinde coquendo desiccentur, quo- que in lapidem vertantur. Illum coquite continuè ne priore fortiore, & diruetur cōfringeturq; ac in cinerē vertetur. O quàm preciosus est cinis iste filiis doctrinæ, & quàm preciosum est quod ex eo fit. Miscentes igitur cinerem aqua, iterum coquite, quousq; cinis le liquefiat: deinde coquite, & aqua imbuite permanente, quousq; compositio dulcis fiat, ac suauis & rubea. Imbuite etiam quousq; humida fiat. Amplius tùm igne priore fortiore coquite; ac vasis diligēter os claudite: hoc enim regimine corpora fugientia fiunt, & spiritus in corpora, corpusq; in spiritum vertitur, & inuicem nectuntur: deinde fiunt corpora spiritus, animas habentes tingentes, eò quòd inuicem germinant.

OBSEMEGANVS ait: Dico quòd inuidi totam artē hanc nominum multitudine vastauerunt: ars tamen est, secundùm quam iussêre Philosophi aurum numosum facere, & eum calcinare, sublimare, figere, terere, dealbare, coagulare, coquere, & in rubeum vertere, & vocauerunt Etheliam ignem, & vas cribrū, aquam sulphuris copulam: & hoc totum nihil aliud est, quàm cōtritio, & dealbatio. Præterea dico, quòd argentum viuum apud visum album est, cumq; autem fumus ei aduenit, vertitur in rubeum, & fit Cambar: hoc est, venenum. Et hoc inuenerunt Philosophi, dicentes, quòd natura plumbi facilè conuertitur: propterea sæpenumerò reiterauerunt hoc verbum, Conterere, vt multis modis monstrarent spiritus in vase occultos abstrahere, & aqua imposita prohibere, ne comburantur, aliâs ignis ipsos facilè comburit. Sed aqua apposita, quantò plus flamma eos inuadit, tantò plus in visceribus aqua penetrat, & prohibet ne flamma comburatur. Atq; ob id etiam antiqui multa tractauerūt de sublimatione: quia

nisi res igne fortiter conteratur, Ethelia non ascendet, quod voluit Hermes innuere, cùm dixit: Cribrate res, quas nostis, & altiùs liquefacite.

ARZOCH ait: Nisi res igne conterantur, Ethelia non ascendet, & ea nō ascendente, nihil facitis. Videtis enim quòd ventus Meridiei plurimus cùm exaltatur, nubes sublimari facit, marisq; vapores eleuat. Hoc est vas, & testa, in qua inest sulphur incombustibile. Moneo autem vos, vt argentum viuum, quod ex pluribus est confectum, congeletis, vt duo tria fiant, & quatuor vnum, ac duo vnum.

ANAXAGORAS inquit: Accipite combustum fugiens, & corpore carens, & incorporate eum: deinde sumite ponderosum fumum habens habile ad bibendū. Hoc est, vt rem clariùs exponam, Hoc combustum fugiens, & ad bibendum sitiens, est Ethelia, quæ cùm sulphuri coniuncta est, vitreo vasi imponite, & coquite, donec Cambar fiat, & peragat arcanū quod quæritis. Coquite ergo, & non pigeat vos reiterare: tota enim perfectio sulphuris in decoctione tabulæ consistit. Coquatur igitur quousque fiat rubigo. Omnes quidem Philosophi dixerunt, quòd qui rubiginem in venenum aureum potest conuertere, opus peragit: sin autem, in vanum laborat.

PITHEN inquit: Dico, quòd cùm Magister de aqua ista primò tractasset, postea in fine sui libri loqui voluit de fermento auri. Quare mirum est, cur inuidi finem ante principium in suis tractatibus posuerunt, præcipiendo in auri fermento aquam sulphuris mundam cum aliquantulo suæ gumæ commisceri. Præterea putrefactionem omiserunt, de qua pauca dicam. Putrefactio non fit absque humido & sicco, & ex vtroque nascitur operis principium, licet in tres partes inuidi hoc opus diuiserunt.

CONSTANS ait: Quid nobis cum inuidis, & eorum tractatibus? Certum quippe est, hoc opus quatuor habere naturas, quæ sunt, ignis, aqua, aer & terra: quę nisi habeantur, nihil vnquā generatur, nec quicquā absoluitur in arte. Iungite ergo sic cum humido, hoc est, terram & aquam, & coquite igne & aëre, quousque spiritus in

ius in anima desiccetur: scientes quòd tenue tingens sumit virtutem ex tenuissima terræ, aëris & aquæ parte, & exsiccatur. Hic enim est modus operis nostri, vt omnia in terram vertantur. Nolite ergo res multiplicare: Inuidi quidem eas multiplicauerunt, & varia descripserunt regimina, vt inquisitores fallerent: & assimilauerunt hoc opus sicco, omni lapidi & metallo, animalibus, omni reptili & volatili: vos autem scitote, quòd corpora corporibus tinguntur, & corpora corporibus finguntur: & quòd Philosophus dixit; In arte est argentum viuum de Cambar, & in numis est argentum vivum de masculo: & nihil aliud curate, quoniam non sunt nisi hæc duo argenta viua.

ASTRATVS inquit: Qui veritatem vult assequi, capiat Solis humorem, & sputum Lunæ. Veritatem dico, nec aduersa adfero: numos enim, quos Philosophi capere iusserunt, numi Hermetis sunt, de quibus partem sumi iussit, & ex ære Philosophorum partem, & numis miscere, ac vasi imponere, obstructo diligenter ore, & coquere septem diebus, & tunc vertitur æs in numos. Coquatur ergo iterum, & non tædeat vos decoctione: postea aperiatur vas, & nigredo inuenietur: qua absumpta, apparebit albedo nobilissima. Postea ponatur in locum suum, & iterum coquatur, donec lapilli in siccum vertantur, postea coquatur igne fortiori, quousque lapis durior fiat, & confringatur, ac in cinerem vertatur, ô quàm preciosus est cinis ille. Viri Sapiētes, intelligite illud, Aquæ suæ iterum coquite, donec liquefiat. Postea coquite ipsum, & imbuite ipsum cum aqua permanente, donec compositio dulcis & suauis ac rubea appareat. Postea imbuite, donec humida fiat: demum coquite igne fortiori, &, vt dictum est, os vasis claudite. Hoc est regimen, quo corpora fugientia, non fugientia fient, & spiritus in corpora, & corpora in spiritus vertuntur, & se inuicem nectuntur, ac vltimò fient corpora spiritus, animam habentes, & tingentes, ac germinantes. Quapropter diligenti opera æs dealbate aqua permanente, donec accidat ei rubigo, & congeletur, fiatque corpus Magnesiæ: deinde coquite, donec totum corpus confringatur, & ita fugiens vertetur in

cinerem, & efficietur æs vmbra carens,& tinctura Philosophorum.

ANASTRATVS inquit: Dico vobis, quòd hoc secretum inuidi variè depinxerunt: aliquando in membra, in physicam ratiocinationem, Astronomiam: & interdum assimilauerunt arboribus, metallis, & vaporibus, ac reptilibus: & quantò plus potuerunt, ipsa nomina multiplicauerunt. Ego verò vobis dico, sumite ferrum, facite inde laminas, postea aspergite eas veneno, & ponite in vas, cuius os benè occludatur, & cauete humorem multiplicare: vel ponatis ipsum siccum, & facite siccum massam fortem. Scientes quòd si aquam massæ multiplicaueritis, non continebit eam, neq; benè ardebit in camino: & si nimis siccaueritis, non coniungetur, nec coquetur. Exsiccate ergo eam, & in vase suo ponite, cuius os firmiter claudatur: & postea fiat ignis carbonum desuper per dies aliquot: deinde aperiatur vas, & inuenietis in eo, & etiam in coopertorio vasis nodos paruulos. Et hoc est, quod igne sibi ministrato, acetum surgit in altum: eius namq; natura spiritualis est, quia sursum ascendit: & ideò moneo vos, vt per se teneatis eam. Tribus enim decoctionibus multiplicatis, conglutinatur, & ab igne congelatur, eiusque natura conuertitur in naturam: sic Cambar similiter decoctione & liquefactione tali disiungitur. Notum etiam facio vobis, quòd ista frequenti decoctione consumitur tertia pars aquæ, residuũ verò eius efficitur ventus, qui Cambar & spiritum eius portat in ventre suo. Præter hæc dico, quòd nihil est preciosius arena maris rubea, & est sputum Lunæ, quod Solis lumini iungitur, & congelatur. Et quantò plures transeunt dies, tantò fortiùs congelatur, & non comburitur. Solis enim beneficio coctum congelatum est, & albedo illa præstantissima facit eum terrenum ignem superare.

BALGVS ait: Quidam fructum artis istius Tulleas descripsit, & mirabili modo me cepit docere, dicens, quòd absq; labore inuenitur eius operatio. Cumq; autem de eius incremento & ædificatione cepit docere, talia dixit: Accipe illam arborem albam, ædifica ei domum rotundam, tenebrosam, & rore circundatam, &

impone

impone ei magnæ ætatis hominem centum annorum, & claude domum, ne ventus aut puluis ad eos perueniat: deinde dimitte eos in sua domo octuaginta diebus: dico vobis in veritate, quòd senex ille non cessat comedere de fructu arboris illius, donec iuuenis fiat. O quàm miranda natura, quæ illius senis animam in corpus iuuenile transformauit, & pater filius factus est. benedictus sit Deus creator optimus.

THEOPHILVS ait: Scitote charissimi, quòd quamuis inuidi dispositionem hanc multis celauerint nominibus, vno tamen nominauerunt eam nomine: scilicet Aquam vitæ. Nam cùm dictus senex sibi iungitur, perfectè moritur. Postmodum verò ponitur in Sole, donec liquescat. Postea imbibitur, congelatur, & ita per dies 7. fit ferrum rubiginosum. Quòd si hoc est nimis obscurum, narrabo aliud. Quidam fructus exeũt à perfectissima arbore primo Vere, & postmodum æstate florent, & tunc multiplicatur & decoratur arbor, donec fructus perficiantur, & maturando dulces fiant. Simili modo illa mulier fugiens generos, quibus per se, quamuis irata, domestica fit: vt non dedignetur se superari, vt eius coniunx suum habeat decorem, qui furibundus eam diligit, ac iugiter pugnat cum ea, donec suos concubitus cum ea peragat: & Deus pro voluntate filios multiplicat: cuius porrò decor igne consumitur. Termino enim finito reuertitur ad eam. Dico etiam vobis, quòd Draco ille nunquam moritur: tamen illam mulierem suos interficiens coniuges, Philosophi neci dederunt: illius enim mulieris venter plenus est veneno. Fodiatur igitur sepulcrum Draconi, illicq; sepeliatur mulier cum eo: qui illi mulieri fortiter iunctus, quantò magis eam nectit, & voluitur circa eam, tantò magis corpus eius in mulieris artubus mixtum ad mortem declinat, & totus vertitur in sanguinem. Quod cùm vident Philosophi in sanguinem versum, ponunt eum ad Solem, quousq; lenitudo consumitur, sanguisq; arescat. Et tunc apparet venenum, & occultum manifestatur.

BODILLVS inquit; Sciendum est omnes discipuli, quòd ex elementis non fit vtile absque commixtione maris & fœminæ, & regimine caloris: quia sperma

ex ſanguine generatur, & libidine. Viro namque mulieri commixto, vteri humore ſperma nutritur, & ſanguine humectante, & caliditate, partus quadraginta noctibus formatur. Si enim humiditas vteri & calor non eſſent, ſperma non maneret, nec fœtus peragetur. Deus autem illum ſanguinem & calorem ad nutriendum ſperma conſtituit, quouſque extrahat ipſum ad libitum. Fœtus autem extractus, non niſi lacte nutritur, & igne, per ſe & paulatim dum paruulus eſt, & quantò magis exuritur, oſſibus confortatis, in iuuentutem deducitur: in quam perueniens ſibi ſufficit. Sic ergo oportet vos in hac arte facere. Et ſcitote, quòd abſque calore nihil vnquam generatur, & quòd balneum intenſi caloris perire facit: ſi verò frigidum ſit, fugat: ſi autem temperatum ſit, corpori conueniens & ſuaue fit. Quare leues fiunt, & aluntur & caro augmentatur.

MOSCVS inquit: Scitote quòd inuidi modum plumbi formandi multis modis narrauerunt, vt decipiant poſteros, varia fingendo inſtrumenta. Ego autem dico, quòd nulla inſtrumenta fiunt, niſi ex noſtro puluere albo, ſtellato, ſplendido, & ex lapide candido: à quo puluere apta fiunt inſtrumenta pro ouo: non tamen nominauerunt ouum, vel cuius auis ouum ſit. Porrò eorum regimen, quod diximus, difficillimum inquiunt eſt: nam ſi compoſitum plus quàm oportet regatis, eius lumen à pelago ſumptum extinguitur: & ideò iuſſerunt Philoſophi hoc opus ſubtili meditatione regi. Accipite ergo & regite ipſum Lunâ, & arenę imponite, quouſque dealbetur, ſcientes, quòd niſi patientiam habeatis, errabitis in eius regimine, & corpus corrumpetis. Coquite leni igne donec appareat album, deinde aceto extinguite, & tum videbitis vnum à tribus ſociis dimiſſum. Et ſcitote quòd primum commiſcet, ſecundum comburit, tertium liquefacit. Iungite ergo primò nouem partes de aceto cùm caleſcit vas, & iterum nouem partes, cùm calefactum eſt vas, apponite.

Rurſus ait MVNDVS: Scitote quòd omnibus, quantùmlibet multis nominibus tincturarum relegatis, vna tantummodo eſt Philoſophorum tinctura, quæ Tyria eſt:

est: cui ad placitum nomina subscripserunt, & albato proprio nomine, ipsam magnum Arcanum nuncuparunt & mare, eò quòd æs nostrum à pelago extractum est rubeo & purissimo, quòd suauis est odoris, pulcher, & putrefaciendo non sordidus, nec tetri odoris. Et scitote, quòd plura nomina quæ illi data sunt, omnia vera sunt. Quemadmodum enim in tritico cõtingit quod molitur, & tunc alio nomine nuncupatur: deinde in varias substantias cribro diuisas, varia panis genera fiunt, varijque labores exercentur, semper variatis nominibus, nihilominus tamen totum fermentum vno nomine nuncupatur; ita aquæ plura distincta nomina sunt, & tamen Tyrium colorem nostrum, in vnoquoq; regiminis gradu sui coloris nuncupamus.

RARSON ait: Mira est Philosophorum diuersitas in his quæ posuerunt, eorumque consensus mirandus in hac re paucilla & vtilissima: veruntamen & hoc est, quòd si omnes inuestigatores, & vulgus id paruum & vile scirent, non vilipenderent: sed illi nostra scripta legentes, hoc ipsum quod commendamus, vile & paruum putant, non intelligentes. Deus igitur à populo illa celauit, ne mundus deuastaretur. Verum autem est, quòd omnis nostra scientia natura est masculi & fœminæ. Hoc quidem maximum nostrum est arcanum, quod inuidi Magnesiam appellarunt, propter arcanum ipsum. Diligenter igitur ipsam Magnesiam in vase suo coquite, quousque totum coaguletur, & seipsum contineat. Et si in inuidorum libris audieritis pelagus nominari, scitote quòd id humorem & aquam significat, & nigredinem quæ ablui debet, numos vocant.

AGADIMON ait: Coquite æs donec exeat nigredo, quam numum vocant, & res artis nostræ, bene miscete, & inuenietis nigredinem statim, quæ est plumbum sapientum, de quo Sapientes in suis libris multa tractauêre.

ORFVLVS ait: Scitote quòd in principio miscendi oportet elementa cruda, syncera, & amœna, & recta super ignem lentum commiscere, & cauere ignis intensionem, donec seipsa contingant elementa, ac planè complexione paulum morari decet, quosque in illo

leui igne deficcentur. Post primam autem combustionem oportet æs ablui ac mundificari, & in igne dealbari, quousque omnes res vnus fiant color: cui postea oportet vos totius humoris residuum miscere, & tunc eius rubor exaltabitur. Elementa igitur igne diligenter cocta lætantur, & in alienas vertūtur naturas, eò quòd liquefactio est caput huius artis, & quod liquefactum est, fit non liquefactum, humidum verò siccum, & spissum corpus spiritus, & spiritus fugiens fortis contra ignem pugnans. Quare conuertite elementa, & quod quæritis, inuenistis. Conuertite elementa & quod quæritis inuenietis. Conuertere autem elementa, est humidum facere siccum, & fugiens fixum. His peractis hac dispositione dimittantur deinceps in igne, quousque spissum attenuetur, & rarum tingens remaneat. Et scitote quòd elementorum mors ac vita ab igne fiunt, & quòd compositum generat seipsum, & in se ipso germinat id quod quæritis, nempe colores croci & coralli nostri: quibus apparentibus, vltimò miracula videbitis, vt hoc quousque tyrius color peragatur, donante Deo, cui laus in æternum.

EMIGANVS inquit: Legendi sunt libri Philosophorum: non frustrà enim dixerūt, inspicite lactantem puerum, & non impediatis eum, in eo manet arcanum, ex quo bona operantur Sapientes: de quo etiam dixerunt, Comburite æs, comburite argentum viuum, & comburite aurum. Hoc si tenebrosius dictum est, dictum est, dicam clarius: comburere, comburere, comburere, non est nisi vnum, scil. dealbare, & rubeum facere, est viuificare. Et vobis dico, quòd definitio huius artis est corporis liquefactio, & animæ à corpore separatio, eò quòd æs nostrum habet animam & corpus, sicut homo. Oportet ergo dirui corpus, & animam ab eo separari. Proinde dixerunt Philosophi, corpus non penetrat corpus: verum subtile naturæ, & est anima ipsa, quæ corpus penetrat & tingit. Præterea dixerunt, quòd Saturni splendor dum scandit in aëra, non apparet nisi tenebrosus, & Mercurius radijs Solis occurrit: deinde argentum viuum virtute ignea corpus viuificat, & perficit.

ATTAMANVS ait: Scitote fratres, quòd opus nostrum quod quęritis, ex maris fit generatione, quę post Deum omnia perficit. Accipite Alzum, & lapides marinos veteres, & assate carbonibus, quousque albi fiant, & extinguite aceto albo: si Alzon fuerint vnciæ viginti quatuor, extinguite calorem illorum tertia parte sui, scilicet octo vncijs, & aceto terite albo per quadraginta dies. Opus verò secundum fit à mundato & abluto corpore. Sed huic operi secundo acetum nolite imponere, sed dimittite ipsum coqui, donec acetum suum totum biberit, & terra fixa fiat, vt terra Aegyptiaca. Et scitote, quòd operum aliud citius coagulatur, aliud verò tardius. hoc autem accidit ex coquendi diuersitate: Si enim locus vbi coquitur, humidus & roscidus fuerit, citiùs congelatur: si verò siccius, tardiùs. Mediocritas igitur quærenda.

FLORVS ait: Coquendi dispositionem complebo, dicoque quod signum primæ decoctionis, est sui ruboris extractio. Cùm autem videritis iam ipsum totum nigrum, scitote quòd in illius nigredinis ventre albedo occulta est, & tunc oportet vos albedinem illam extrahere ab ipsa nigredine subtilissimè. In secunda verò decoctione ponatur illa albedo in vase cum suis instrumentis, & coquatur leniter, quousq; omnia alba fiant. Cumque albedinem illam superuenientem in vase videritis, certi estote, quòd rubor in ipsa albedine occultatus est: & tunc non oportet vos illam abstrahere, vel finem coquendi facere: sed coquere, quousque totum fiat rubeum altissimum. Et scitote, quòd prima nigredo ex natura Mortach fuit, & ex illa nigredine exortus est rubor, qui rubor nigrum emendauit, & pacem inter fugiens & non fugiens composuit. Res cruciata in corpore mergitur, & vertit ipsum in naturam alterabilem. Et scitote, quòd illud sulphur corpus denigrans non potest tingi, nec tractari, sed id tractat & tingit. Item scitote, quòd illud sulphur quod denigrat, est quod non fugienti aperit ianuam, & in fugiens cum fugientibus vertit: quod nominamus aliàs etiam Aquam sulphuris, vertens æs in colores inalterabiles & indelebiles.

MANDINVS ait: Nisi hoc arcanum habeat, quòd ipsum emendet, non prodest quicquam. Ob id dixerunt antiqui: Illud quod perficitur vnum quid est: quia diuersæ naturæ rem non emendant ipsam, sed vna tantùm, & quæ conueniens sit, quam quidem vos parcè regere oportet. Regendi namque ignorantia plurimos errare fecit. Nolite ergo harum compositionum pluralitatem curare, nec ea quæ Magistri in libris suis posuerunt varia. Vna enim veritatis natura est, qua naturale mutatur, eò quòd arcanum ipsius permutantis naturæ in suo ventre occultatum est, nec videtur, nec scitur, aut sentitur nisi à Sapiente. Qui ergo parcè regit æs, eiusq; scit complexionem, extrahit ex eo naturam, omnes naturas superántem. Tunc magistri verba complebuntur videlicet; quòd Natura naturâ lætatur, & Natura naturam superat, & Natura naturam continet: & tamen non sunt diuersæ naturæ, nec plures: verùm vna tantùm, forma differens, suas habens res in se, alijs alijsque accidentibus, quibus operatur, quod eius naturæ congruit. Proinde benè fecit Magister, quòd ab vno orditus est, & vno finiuit. Deinde illas vnitates aquam sulphuream nuncupauit, totamque naturam vincentem.

ARCHELAVS ait: Perbellè descripta est aqua sulphuris munda: nisi enim spissa corpora diruantur à natura corpore carente, donec fiant corpora incorporea, & velut spiritus tenuis, non potestis illam animam tenuissimam ac tingentem extrahere, quæ in intimo ventris occulta est. Et scitote, quòd nisi corpus diruatur quousq; moriatur, & ex eo suam abstrahatis animam, quæ est spiritus tingens, nequaquam corpus eo tingere potestis.

PHILOTIS inquit: Omnibus præfatis, à quocunq; Magistrorum, nihil aliud significamus vobis, quàm Albar æris, eò quòd tingit omne corpus quod in compositionem introiuit. Compositio autem duplicis est cõplexionis: vna enim humida, altera verò sicca. Cùm proinde coquitur, vnum fiunt, & dicitur bonum plurimorum nominum. Cùm verò rubeum fit, Auri flos dicitur, & Auri fermentum, Aurum coralli, & Aurum rostri. Di-

ſtri. Dicitur etiam redundans rubeum, Sulphur, & rubeum Auripigmētum. Dum autem crudum permanet, Plumbum æris dicitur, Virga metalli ac lamina Ecce eius patefacta ſunt nomina tàm cruda quàm cocta. Eſt autem totum magiſterium, vt ſuperius fiat inferius, & inferius ſuperius fiat, & coquatur, donec plumbum æris fluat cum fermento, in principio, vel medio, vel fine adhibito, & tunc tingit, cùm vt cera fluet proiectus.

AGMON inquit: Pro corollario dicam: quòd qui non liquefacit & coagulat, multipliciter errat. Denigrate ergo terram, & ſeparate eius animam & aquam, & poſtea dealbate, & inuenietis quod quæritis. Dico etiam vobis, quòd qui terram denigrat, & album igne diſſoluit, donec fiat ſicut gladius denudatus: & qui prius, dealbatione eius completa, ei animam inducit, totumque rabido igne figit, poſtquam liquefactum fuerit, felix dici merebitur, & ſuper mundi circulos exaltari Hæc de lapidis noſtri reuelatione, doctrinæ filijs ſatis eſſe non dubitamus: cuius vires corrumpi nequeunt. Si ponatur in igne, vis eius augetur: quem ſi ſoluas, ſoluetur: ſi coagulas, coagulatur. Nemo ipſo carere poteſt, & omnes homines habent eum, omnes tamen egent eo. Cumque ei plura ſint nomina, vno tamen nomine nominatur, in quo nulla eſt difficultas: id quod omnium eſt communius, illo maximè ſignificatur. Quicunque autem magis propriè & appoſitè nominant, obſcurum illum reddunt, & minus intelligendum. Et reuera non eſt ei niſi vnum nomen, illudq; vbi non prodeſt, ibi magnificè & ſignificanter nominatur: vbi prodeſt, valde celatur. Eſt lapis & non lapis, eſt quoque ſpiritus, anima, & corpus: eſt albus, ater & rubeus, æreus, tyrius, omnibusque mundi coloribus expoſitus. Eſt ponderoſus, ſolidus, incommotus igne, incommotus aqua, incommotus vento: ſed & leuiſſimus, cauus, ſpongioſus, commotus igne, commotus aqua, commotus vento: eſt ſalſus, eſt quoque ſuauiſſimus: eſt ſummum venenum, eſt quoque ſumma medicina: imberbis eſt, & eſt quoque barbatiſſimus: implumis non volans, plumis prǫditus quoque eſt & volans: & ſi aquam ipſum dixeris, verum dicis: ſi aquam negas,

non falsò negasti. Ne ergo innumeralitate nominum decipiaris, mortuus, cùm viuit vsque. Sed certò habe, eum quid esse, cui nihil alienum accedit neque infertur. Eius igitur socium inuestiga, & alienum nihil ei inferas, & sine multiplicare homines nomina: quæ nisi multiplicarentur, sapientiam nostram pueri riderent.

TYPOGRAPHVS Lectori.

Placuit, candide Lector, vt vtilitati tuæ consuleremus, aliud quoque Turbæ exemplar, quod apud nos fuit, adscribere, non tàm propter ordinem diuersum, quàm propter sententiarum & Philosophorum nominum varietatem. Contingit enim, vt in altero volumine, idem diuerso efferatur sensu, & verbis, & authore alio, vt tu in re tanti momenti, non aberres, sed quod tibi magis arriserit, sequaris in tuis operationibus. Vale, & si quid hinc vtilitatis ceperis, id viro clarißimo & excellentiß. Medico D. Guilielmo Rascalono Vormatiensi acceptum feres, cuius liberalitate hæc exemplaria nacti sumus.

TVR-

TVRBAE PHILOSOPHORVM alterum exemplar.

SENTENTIAE ſunt Sapientum, collectæ in tertia Synodo Pythagorica: In qua dicitur Arisleum Philoſophum diſcipulos Hermetis ac Sapientum maiores cõgregaſſe, & vnumquemque in medium aliquid adferre de lapide vegetabili iuſſit, vt poſteritati ars ſacra innoteſceret: & qui ad hanc capeſcendam animum appuliſſent, ad veritatis ſemitam ducerentur. Eximindus autem vir ſenex, & optimi conſilij iuſſus eſt primus vt loqueretur.

SENTENTIA I.

EXIMINDVS. Vobis doctrinæ filijs notum facio, initium omnium rerum creatarum naturam quandam eſſe, primam, perpetuam & infinitam, omnia coquentem & regentem, cuius actiones & paſſiones ab ijs tantùm ſciuntur & noſcuntur, quibus notitia artis ſacræ data eſt. Inſuper dico, ſtellas eſſe igneas, & aërem ipſas temperare. Nam ſi aëris ſpiſſitudo & humiditas non eſſet, quæ Solis flammam temperaret, ſubſiſtentia omnia Sol combureret. Deus autem aërea ſeparatim conſtituit, ne combureretur quod in terris creauit. Nónne videtis, ô ſcientiæ filij, Solem aſcendentem in cœlo in aërem vincere & calefacere igne ſuo, quo calefacto, ad ſubſiſtentiam calor peruenit; inſpiſſans & condenſans ſpiritus, è quibus creaturæ generantur? Aër enim coarctatur, & ab aqua continetur, atq; ideo aër ſuperatur, quia eius calor Solis calori, eiuſq; humiditas aquæ iũgitur humiditati. Nónne videtis tenuem aquam in aërem aſcendere calore Solis eminente, & Solem ea delectari ac adiuuari? Quòd ſi aëre tenui ſuo humore nõ iuuaret aqua, proculdubiò ignis ipſum ſuperaret. Ignis verò ex aqua abſtrahit humorẽ, quo aër cõtemperatur, & tunc ipſum ignẽ ſuperat. Ignis ergo & aqua ſunt inimici, inter quos nulla eſt conſanguinitas: eò quòd ignis eſt calidus & ſiccus: & aqua eſt frigida & humida. Aër quoque cùm ſit calidus & humidus, concordiam ha-

bet cum aquæ humiditate & ignis caliditate, atque ob id fit amicitia generans. Inspicite omnes fructus, qui ex tenui vapore aëreo fiunt, eò quòd Solis calore ex aëre & vita monstratur: & hoc ex Dei ordinatione.

SENTENTIA II.

YSINDRVS. Magnifico aërea, eò quòd ipsum opus aëre emendatur. Cum inspissatur, rarescit, cùm calescit, frigescit. Eius autem spissitudo fit, quando in cœlo disiungitur propter Solis elongationem. Eius verò raritas fit, quando exaltato Sole tabescit aër & clarescit. Similiter fit in Veris complexione, in temporis nec calidi nec frigidi distinctionem. Nam secūdùm alterationem dispositionis constitutæ, ad disiunctiones anni alterandas, hyems alteratur; aër igitur inspissatur tùm, cùm Sol ab eo prolongatur. Aëre verò rarescente, propè fit Sol, quo propinquo, calor peruenit hominibus.

SENTENTIA III.

ANAXAGORAS. Dico quòd principium omnium quæ Deus creauit, est pietas & ratio: eò quòd in creatione apparuit pietas, & spissum terræ ratione sperata: pietas autem non videtur nisi in corpore. Proinde scitote Sapientum turba, quòd spissitudo omnium quatuor in terra quiescit: eò quòd ignis spissum in aëra cadit; aëris verò spissum, & quòd ex igne spisso congregatur, in aqua incidit. Aquæ verò spissum, & quod ex ignis & aëris spisso coadunatur, in terra quiescit. Nónne videtis quòd istorum quatuor spissitudo in terra coniuncta est? Ipsa igitur terra omnibus est spissior. ad hæc Turba: Verum dixisti, terra certè est omnibus spissior. Quod verò istorum est rarius & dignius? respondit, Ignis est rarior in his quatuor, & ad eum peruenit rarum istorum quatuor. Aër verò est minus rarus igne. Nam calidus est & humidus, ignis verò calidus & siccus. Calidum namque & siccum est rarius calido & humido. Dicunt enim sapientes, quòd minoris raritatis sit ignis aëre, & terra minoris raritatis aqua, eò qd^r frigida & sicca. Et quemadmodum siccum calidum est rarius humido calido, ita siccum frigidum est minoris raritatis frigido humido.

SEN-

SENTENTIA IV.

PYTHAGORAS. Benè aptastis, ô filij doctrinæ, harum quatuor naturarum descriptiones, ex quibus Deus cuncta creauit. Beatus ergo qui intelligit quæ descripta sunt, quoniam maiora non proponentur. perficite tamen sermonem vestrum. Ad hæc dixit:

SENTENTIA V.

PANDOPHIS. Significo posteris, Quod est tenue aquæ, & quod non separatur ab ea, manet supra terram siccam, hoc est, aër absconditus in aqua, quæ sub terra est, qui fert terram ne mergatur in aquam, quæ est sub terra, & prohibet ne terra humectetur aqua. Aër is factus est complexus, inter diuersa separans aquam & terram, & inter aduersa aquam & ignem, ne se inuicem destruant. Huius rei proponam exemplum: Ouum, in quo quatuor coniuncta sunt: eius cortex apparens est terra, & albumen aqua, pellicula verò tenuissima cortici iuncta, est separans terram ab aqua, vt dixi, quòd sit aër separās terram ab aqua, rubeum verò oui est ignis, & pellicula rubeum continens est aër, aquam separans ab igne, & tamen vtraque pellicula vnum sunt & idem: aër tamen frigidam separans terram & aquam ab inuicem spissior est aëre altiore. Et aër altior est & subtilior & rarior natura aëre inferiore, quia igni propinquior. In ouo itaque sunt quatuor, terra, aqua, aër, & ignis, & punctus Solis in medio, rubeum scil. quod est pullus: Ideoque omnes Philosophi, in hac excellentissima arte, ouum descripserunt, ipsumque exemplum suo operi posuerunt.

SENTENTIA VI.

ARISLEVS. Scitote, quòd terra est collis, & non est plana, vnde Sol non ascendit super climata terræ vna hora. Nam si plana esset, vno vtique momento ascenderet supra totam terram. Insuper dico quòd Deus sit vnus, vnumque genuit, neque tamen genitus, & quòd omnium caput post se est terra & ignis. Et quia ignis est tenuis & leuis, regit omnia: terra autem cùm sit spissa & ponderosa, fert omnia quæ regit ignis.

SENTENTIA VII.

LVCAS. Vos non nisi de quatuor loquimini naturã, vnusquisque vestrûm de his aliquid dixit. Ego autem vobis notifico, omnia quæ Deus creauit, ex his quatuor esse naturis, & quæ ex ipsis creata sunt, in ea reuertuntur. Inde generationes & corruptiones fiunt, prout Deus destinauit. Et hæc fuit hactenus Indorum & Babyloniensium Philosophorum sentẽtia absolutissima.

SENTENTIA IIX.

LOCVSTOR. Naturæ duæ sunt tantùm quas Lucas describit, quarum altera nescitur nec describitur, nisi pietate & ratione: alia non videtur nec sentitur, & est cœlum. Tertia quidem natura adiungitur, quę sentitur, videtur & scitur, & hæc est quæ continet quicquid sub cœlo inest vsque in terram. Et tamen percipit ratio his quinque sensibus adiuta, visu, auditu, gustu, odoratu & tactu. Album à nigro ratio discernit, visu: verbum bonum à malo, auditu: dulce ab amaro, gustu: gratum ab ingrato, odoratu: & leue ab aspero, tactu. Quod ad illam naturam, quæ nullo horum sensuum percipitur, natura est sublimis, quæ tantùm ratione & pietate percipitur, & est Deus sublimis, qui lucem fecit, quæ est Sol scilicet qui omnibus subtilior est creaturis, vt lumen præbeat Mundo: qui constat duobus densis, & duobus raris. Et nihil densorum est in creatione sublimi, eò quòd Sole & omnibus inferioribus creaturis sit ipse subtilior & rarior.

SENTENTIA IX.

PYTHAGORAS. Dico Deum ante omnia fuisse, cum quo nihil fuit antè cùm fuit, & ideò hoc dico, vt opinionem vestram roborem de elementis, de arcanis & scientia sacra, ad quam ratio non peruenit nisi annuente Deo. Et intelligite quòd Deus cùm solus fuisset, quatuor creauit res, ignem, aërem, aquã & terram: de quorum stirpe tàm superiora quàm inferiora esse dedit: & secundùm prædestinationem suam ex his tanquam à radice omnes creaturas fecit, vt omnibus huiusmodi creaturis laudaretur sublimis & homo rationem & iudicium

dicium exerceret. Quapropter ante omnia quatuor elementa ordinauit, ex quib. cuncta formauit, scil. diuersas creaturas. Ex vno elemẽto videl. igne fecit Angelos: ex igne & aëre Solem, Lunam ac stellas, atq; ob id Angeli Sole, Luna & stellis lucidiores, eò quòd ex vno singulari, quod est quartum, rarius creati sunt. Cœlum ex duobus est compositum ex vno rarorum, scil. aëre, & altero densorum, scil. aqua. Animantia autem partim creata sunt ex igne, aëre & terra, vt bruta animalia: partim ex igne, aëre & aqua, vt volatilia. In vegetabilibus non est ignis. Ex terra namque, aqua & aëre sunt. Quòd si quis vestrûm velit in vegetabilibus inesse ignem, non absurdum erit. ex aeris calore enim abscondito ignem habebit, vt antea in hoc congressu dictum est, ignem tenuem esse aeri. Ignis verò de quo dubium haberi potest, non inest, nisi spiritum & animam habentibus.

Ex quatuor autem elementis, igne, aere, aqua & terra homo creatus est, vnde morti subiectus, quia compositum sequitur diuisio, id est, mors. Ex vno verò quod est creatum non moritur, quia nulla inest diuisio. Ex duobus autem, vel tribus, vel etiam quatuor, vnumquodq; compositum separari necesse est, quod fit morte. Et scitote, quòd omne compositũ igne carens non comedit, nec bibit, nec dormit: eò quòd in omnibus spiritũ habentibus ignis est, qui comedit: Angeli autem non comedũt, eò quòd ignis simplex, qui & rarum dicitur, non comedit, sed spissus ignis: Angeli verò ex simplici & raro igne creati sunt, ob id non comedunt, nec dormiunt. Et sic soluitur dubium, de quo quis vestrûm dubitare posset.

Ad hæc Arisleus inquit: Quoniam ad posteritatis vtilitatem vos congregaui, nihil vtilius futuris explicari posse existimo, quàm si quis vestrûm descriptiones elementorum enarrârit, ea methòdo, ne ab incipientibus agnoscatur: doctrinæ verò filios non prætereat.

SENTENTIA X.

EXIMENVS. Ex quatuor elementis creata sunt omnia: scil. cœlum, throni, Angeli, Sol, Luna, stellæ, ignis, aer, mare, & omnes aquæ, terra, & diuersa, ac similia,

Nec est diuersitas in his, quæ dixi, nisi quia quælibet illarum creaturarum diuersæ est naturæ, & eius natura ex diuersis legibus est diuersa. Et hæc diuersitas inest omnibus creaturis, eò quòd ex diuersis elementis sint creatæ. & si essent ex vno elemento, conuenientiam haberent inter se. Verùm elementa quando commiscentur, ipsum commixtum nec est siccum per se, nec humidum, nec calidum, nec frigidum. Cùm autem conueniunt, exeunt inde creaturæ, quæ nunquam perficiuntur, nisi priùs putrefiant & corrumpantur apud visum. Deinde verò dat Deus incrementum: videlicet vitam, cibum, alimentum & gubernationem.

Audite charissimi, non frustrà vobis has elementorum descriptiones enarraui. In iis enim latet arcanum absconditum: quorum scilicet elementorum duo videntur, & eorum virtus & opus scitur: alia verò duo non videntur, nec tanguntur, nec videtur virtus vel opus eorum, nisi in prioribus duobus elementis. Et nisi iungantur illa quatuor elementa, nihil operantur. Cùm autem coniunguntur, deponunt naturas, & aliud fiunt, ac si ars gignitur: quare super his meditamini. Insuper scitote omnes filij doctrinæ, quòd nulla fit tinctura vera, nisi ex ære nostro. Nolite ergo animas vestras & pecuniam in vanum consumere, nec tristitiam cordibus vestris inferre. Non enim quicquam facietis, nisi prædictum æs in album vertatis, ac numos experientia faciatis: deinde album illud rubeum faciatis, donec tinctura efficiatur. Illud igitur æs confringite, comburite, & nigredine priuate, coquendo, imbuendo, & abluendo, quousque album fiat: deinde constringite cum arte.

SENTENTIA XI.

ARISTENES: Huius operis clauis est numorum ars. Accipite igitur corpus, quod vobis demonstratum est, ac in tabulas tenues coaptate: deinde maris nostri aquæ imponite, quæ dum regitur, Aqua permanens dicitur. Pòst imponite leni igne, donec tabulæ confringantur, & fiant aquæ, & Etheliæ iungite, & lento igne simul assate, donec fiat brodium saginatum, & in suam

Etheliam

Etheliam vertite, quousque coaguletur, & fiat numus varius, quem Solis florem nuncupamus. Coquite eum deinceps, donec nigredine priuetur, & albedo appareat. Postea regite ipsum, & animam auri commiscete, & coquite, donec fiat Ethelia rubea, quam terite cum patientia, nec vos tædeat eam cum aqua imbuere, quæ ex ea exiuit, quæ est permanens, donec rubeum fiat. Hoc enim est æs combustum, & auri flos, & fermentum: quod cum aqua permanente dirigite, postea desiccate, donec puluis fiat, & omni humiditate priuetur.

SENTENTIA XII.

PARMENIDES: Scitote quòd inuidi multipliciter tractauerunt de aquis, brodiis, corporibus & metallis, vt scientiam inquirentes fallerent. Hæc ergo dimittite, & aurũ numosque fieri facite ex hoc nostro ære, & æs aut plumbum pro pinguedine, vel nigredine, & stannum pro liquefactione sumite, scientes, quòd nisi vertatis naturas & dirigatis complexiones, & sanguinea sanguineis iungatis, nihil operamini. Naturæ quidem suis obuiant naturis, & sequuntur eas, & lætantur in eis, & cũ putrescunt, gignuntur. Natura enim regitur, & modo, quo cecidit, releuatur, & dum diruitur, vertitur in puluerem, & in nihilum reducitur: deinde regeneratur, & renouatur. Intendite ergo noscere, quid est quod eam putrefacit & renouat, & cuius sit saporis, & quæ longinquitas & propinquitas, & qualiter post inimicitiam fiat amicitia, & qualiter accidat corruptio & generatio, & qualiter illæ naturæ complectantur inuicem, & quomodo in igne lento concordes fiant. Quibus notis & perceptis, manus vestras operi applicate. Quod si dictas qualitates ignoratis, nolite operi appropinquare: quoniã totum est noxiũ, & infortunium, ac tristitia, modò Sapientum verba intelligite, & hoc breue dictum retinete: videlicet quòd Natura naturâ lætatur, & Natura naturam continet, & Natura naturam vincit, & superat: Hoc solo verbo comprehenditur totum opus. Dimittite ergo sermones superfluos, & accipite argentũ viuum, & congelate eum in corpore Magnesiæ, vel sulphuris, quod nõ comburitur, & verti-

te ipsum in naturã albam. & si ęri nostro imposueritis, albũ fiet: & si ipsum rubeũ facere volueritis, rubeũ fiet: & si amplius coxeritis ipsum, aurũ fiet. Dico etiã, quòd vertit mare in rubeum, & auri colorẽ. Et scitote, quòd non vertitur aurum in rubiginem, id est, rubeum colorem, nisi per aquam permanentem, eò quòd Natura naturâ lætatur. Coquite ergo ipsum in humore, donec appareat natura abscondita: & cùm videritis hoc, imbite eum septies aqua permanente, coquendo, assando donec rubeum fiat. O Natura fortis, naturas vincens & superans, suasq; naturas gaudere faciens. Hæc est illa natura specialis & spiritualis, cui Deus posse dedit, quod ignis dare non potest. Quare verã hanc tincturam magnificamus: quia nihil est preciosius ipsa, & est veritas omnem scientiam continens: & cùm liquefit cum corporibus, altissimum operum operatur opus. O si modò veritatem nosceretis, quantas mihi gratias ageretis. Scitote etiam, quòd tingens ea, quæ mixta sunt, nõ debet diruere. Ipsum namque ea, quæ ei miscentur, superat, & in suum vertit colorẽ: & sicut apud visum superficiem vincit, sic & intima superat: & si vnũ sit fixũ, & aliud fugiens, figuntur ambo, postquã mixta sunt: & si superficies dealbatur, intima eius dealbabũtur. Insuper scietis, quòd res vna superat decem, eò quòd sulphur nostrum solùm omnia corpora ligat, & colorat.

Ad hæc respondit Turba: Benè dixisti Parmenides: tamen qualiter fumus dealbat, prætermisisti.

SENTENTIA XIII.

LVCAS inquit: Ego dicam, in eo vestigia sequens priorũ. Propterea scitote omnes sciẽtię inuestigatores, quòd tractatus hic non est ab initio regendi. Accipite argentum viuum, quod ex masculo est, & coagulate eũ secundùm consuetudinem. Dico secundùm consuetudinem, eò quòd iam priùs coagulatum est: non est igitur initium regendi. Hoc tamen iubeo, vt argentum viuum, quod est de masculo, capiatis, & ponatis super æs, id est, ferrum gubernatũ, & dealbabitur. Simili namque modo fit Magnesia alba, & masculus similiter conuertitur, quandoquidem propinquitas est magnetis

cum ferro: Natura quoque naturâ gaudet. Sumite etiã nubem, quam priores sumi iusserunt, & coquite cum suo corpore, donec stannum fiat, & secundùm consuetudinem à sua nigredine priuate, abluite, æquo assate igne, donec dealbetur. Argento viuo dealbato, omnia alba fiunt: Natura namq; naturã conuertit. Item sumite Magnesiam, & aquam aluminis, & aquam maris, & aquam ferri, & dealbate fumo, qui cùm sit albus, omnia dealbat. Iungite eum feci suę, donec coaguletur, & numus fiat albus. Hoc albũ æs assate, donec seipsum germinare faciat: quoniam Magnesia cùm dealbatur, spiritus fugere non permittit, nec æris vmbram apparere, eò quòd natura naturam continet. Accipite ergo albũ sulphureum, & Solem album, & rore fumi dealbate, vel albi Solis florem assate, donec candidissimus fiat. Et scitote, quòd Solis flos alb⁹ Ethelia est, assate ipsum per dies septem, donec fiet vt marmor coruscans: quo completo, habetis magnum arcanum, eò quòd sulphur sulphuri mixtũ est, & propter propinquitatẽ matrimonij inter se: quia naturæ suis naturis obuiantes lætantur. Accipite igitur Martec, & dealbate ipsum fumo, aceto, & aqua permanẽte: deinde assate, & coagulate: tamen non liquefiat in igne fortiori, & claudite os vasis diligẽter, ne exeat flos, sed suo ꝓpinquo societur, & eius albedinẽ intendi faciat. Cauete aũt ignis intensionem, quoniã si intendatis ignẽ ante terminum, rubeum fiet, quod non proderit, cùm in initio regendi quęrenda sit albedo, coquite postea ipsum, & rubeum facite: ignis verò sit leuis in dealbando, donec coaguletur, & cùm coagulatum est, tum vocamus ipsam animam, eò quòd citiùs à natura in naturam conuertitur. Hoc igitur solum acetum in numorum arte est sufficiens, eò quòd vna res facit, quod plures operãtur. Pluribus autem rebus non indigetis, sed vna tantùm re, quæ vna res in vnoquoque gradu operum nostrorum in aliam vertitur naturam.

SENTENTIA XIV.

PYTHAGORAS: Aliam ponamus gubernationem, non rei, sed naturæ. Dico quòd quicquid inuidi in li-

bris suis de Elementorũ tractatione dixerunt, in sapore vnum tantum sunt, in apparentia verò diuersa. Et res illa, quam multipliciter narrauerunt, suum absque igne cõsequitur socium, prout lapis Magnetis consequitur ferrum. Nec sine causa confertur spermati, vel vuluæ, quibus rectè assimilatur: quia in complexione sua multos facit apparere colores, prout in vnoquoq; regimine gubernatur res, quæ quidem res vbique inuenitur: & est lapis & non lapis, vilis & preciosus, obscurus & clarus, & à quolibet notus. Est quoque vnius nominis, & nominum multorum, & vocatur Sputum Lunæ. Sic ergo hic lapis non est lapis, & tamen preciosissimus: quia sine ipso non operatur natura, cui nomẽ est vnũ, cùm tamẽ multis nominibus nominauerimus eũ propter naturæ suæ dignitatem, præcipuum tamen nomen illi inest, Ethelia alba, & Aes album, solus ab igne fugiens, & æs dealbans. Hunc igitur lapidem album accipite, & figite, ac lacte coagulate, hoc est, more lactis: deinde calcem, qui est sicuti marmor, constringite, ne humor à vase exeat: custodite ipsum quoq; in suo vase, & congelate, donec fiat puluis, & coquite cum sputo Lunæ, & dirigite, & inuenietis lapidem factum, quem aquâ suâ imbuite. Iste est lapis, quẽ cunctis nominibus nominauerunt, qui opus recipit, & bibit seipsum & est lapis, à quo procedit omnis color. Sumite ergo gumã Scotiæ, & cum calcis cinere miscete, & humectate aqua permanente, & inspicite an puluis fiat. Sin autem, ponatis eum in ignem fortiorem priore, donec confringatur dimittite postea imbuite ipsum aqua permanente: & quantò plus variabuntur colores, tantò plus calefieri sinite. Et scitote, quòd si argentum viuum acceperitis album, vel sputum Lunæ, vt dixi, & iussi facere, lenique igne fregeritis, coagulabitur, lapisq; fiet. Ex hoc ergo lapide cùm frangitur, varij colores apparent: quòd si eum texeritis, vt dixi, donec albus fiat, & vt marmor albescat, inuenietis propositum.

SENTENTIA XV.

ASSVBERES: Dico quòd sulphura sulphuribus continentur, & humiditas humiditate. Respondit Turba: Iam

Iam primi hoc dixerunt:explana ergo quid eſt humiditas. Ad hæc ille:Cùm venenum corpus penetrat,ipſum calore perpetuo penetrat, & non permittit animam à corpore ſeparari: quia cõpar eſt eidem. Et hoc eſt quod dixerunt inuidi:Perſequimini fugientẽ, obuiate, & peribit fuga, & veritas apparebit, quæ ſuum comparem conſepit, & ſeſe inuicem complectuntur, eo quòd ex ſulphure ſulphuri mixto, precioſiſſimus fit color, qui nunquã fugit ab igne: quoniam anima in corporis intima infertur,ac corpus continet & colorat. Hæc dicta mea ita intelligite: Accipite animal, quod dicitur Kenkel,cuius aqua Tyrius color eſt, & regite ipſum leni igne,vt cõſuetũ eſt,donec terra fiat, in qua parũ eſt coloris. Volentes igitur ad Tyriã tincturã peruenire,ſumite eius humiditatem, quam eiecit, & ponite totum in vaſe cum eodem. Deinde coquite ipſum aquâ marinâ, donec humeſcat: deinde humectatũ dimittite, poſtea denuò ipſum imbuite, & paulatim deſiccate & taliter coquendo, humectando, imbuendo, & deſiccando,eius regimẽ obſeruate,donec ſuũ totum ebibat humorem, & dimittite eum in ſuo vaſe per dies ſeptẽ, donec color Tyrius appareat. Audite, adhuc breuiùs totum deſcribam regimen: conterite ipſum vrinâ puerorum, & aquâ maris, & aquâ mundâ permanente, & coquite ipſum leui igne,antequam tingat, donec nigredo tota ab eo recedat, & poſtea de facili cõfringetur. Decoquite ergo ipſum ſuo humore, donec imbuat ſuum rubeum colorem. Si verò Tyrium vultis colorẽ habere, imbuite ipſum aquâ niuis continuè, & miſcete prout ſcitis, & ſufficere videbitur, & miſcete cũ aquâ permanente, donec ſufficiat, & decoquite, donec rubigo aquam bibat. Deinde aquâ maris, quã præparaſtis, quæ eſt aqua talci, abluite, donec ſuum combibat humorẽ. quod cùm per dies ſeptem feceritis, apparebit color Tyrius. Et ſi vultis vt ſit alterius coloris, quàm fuerat, ponite gumam in aquam permanentem, & ipſam per vices tingite, deinde in Sole deſiccate: deinde prędictæ aquæ reddite, & magis Tyrius color intendetur. Et ſcitote, quòd non tingetis colorem purpureum niſi in frigido. Accipite ergo aquam, quæ eſt de frigoris natura,

& in ea Lunam decoquite, donec tincturæ vim accipiat ab aqua, quam aquæ florem Philosophi nuncupauêre. Propositum ergo verum sit in illa aqua: in ea ponite quod in vase est dies & noctes, donec preciosissimum Tyrium vestiat colorem.

SENTENTIA XVI.

FRICTES inquit: Scitote sapientiæ inuestigatores, quòd huius artis fundamentũ, propter quod multi perierunt, vnum quidem esse omnibus naturis fortius & sublimius apud Philosophos: apud incipientes verò est omnium rerum vilius. Sed nos hunc veneramur: & si Reges hoc agnoscerent, nullus nostrûm vnquam ad hanc rem perueniret. O quàm mirabiliter natura hæc corpora vertit in spiritũ, & quàm mirabili modo eminet, cunctaq; superat. Hic Turba: Nomina eam nomine, non verbis. Et ille: Est acetum acerrimum, quod aurum facit esse merum spiritũ, sine quo aceto nec albedo, nec nigredo, nec rubedo consistit: & cùm miscetur corpori, continetur, & vnum fit cum eo, & vertit eũ in spiritum, ipsumq; tingit tincturâ spirituali, quæ nunquam deleri potest. Hoc autem scitote, quòd si corpus posueritis super ignẽ sine aceto, cõburetur & corrumpetur. Sciturí etiam quòd humor primus est frigidus: cauete ergo ab igne, quoniam inimicus est humori. Quare Philosophi & Sapientes iusserunt nos suauiter regere, donec fiat sulphur incremabile: & hoc quousq; innuerunt, dicentes: Optimum est, quòd pauca vis sulphuris forte corpus comburit. Ideoq; eum venerantur, & describunt in libris suis, dicentes: Hoc acetum corpora comburit, in cinerẽ vertit, & dealbat: & si coquatur benè, & à nigredine priuetur, fiet lapis & numus albissimus. Coquite ergo ipsum, donec diruatur: deinde soluite, & aquę maris imponite: & scitote, quòd principiũ huius operis est dealbatio, cui rubor succedit. Postea per acetũ fit corporis perfectio. Hoc acetum longo labore inuestigaui, tandẽ nutu Dei altissimi naturã vnam vidi, quæ est omnibus naturis potentior, nobilior & fortior. & hæc natura nihil aliud est, quàm aqua munda, acetum acerrimum, & aqua permanens, quæ illumi-

illuminat omnia corpora, & lumen præbet omnibus, qui legunt nostros libros.

SENTENTIA XVII.

SOCRATES: Scitote, doctrinę filij, quòd absq; plumbo nulla fit tinctura, & quòd in eo est virtus operis. Nonne videtis, inquit Hermes gratia triplicis, quoties corpori immergitur, quòd ipsum corpus in colorē vertit inuariabilem: ergo prima vis est acetum, secunda plumbum. de quo Sapientes dixerunt, quòd omnibus corporib. immergatur, & omnia immutat & tingit colore immutabili. Accipite ergo plumbum, quod ex lapide fit, & coquite ipsum, donec nigrescat: postea terite ipsum cū aqua nitri, donec fiat sicut pinguedo spissa: postea coquite eum iterum cum igne fortiori, donec fiat lapis mundus & numosus. Postea terite eum rore, sale & aqua pluuiæ, viginti & nouem dies: deinde aqua salsa viginti dies, & aqua dulci decem dies, & inuenietis eum numoso lapidi similem. Tunc coquite eū iterū aqua, donec stannum fiat per liquefactionem: deinde coquite, donec humore priuetur, & fiat puluis siccus, qui cùm exsiccus est, velociter reliquum sui humoris ebibit: eò quòd est plumbum combustum: cauete autem ne comburatur. hoc itaq; est sulphur, quod non comburitur. Postea terite eum aceto acerrimo, donec inspissetur: coquite eū, & cauete ne acetum vertatur in fumū, & pereat. Nunc autē plumbi albi dispositionē monstraui, quo noto, nihil aliud sequitur, quàm Opus mulierū & Ludus puerorum. Propterea scitote, quòd secretum operis ex mare & fœmina constat: in plumbo masculum, in auripigmento fœminam vobis monstraui. Auripigmentum igitur plumbo miscete, quoniā masculina vi suscepta, gaudet fœmina, & iuuatur ab ea & masculus suscipiet à femina sperma tingens. Proinde mistos imponite vasi vitreo, & terite eos cū Ethelia aceto acerrimo, ac septē coquite diebus, cauentes nę arcanū fugiat, & sic per noctes dimittite, & cùm siccum fuerit, iterum aceto imbuite, & habebitis magnum arcanum. Iam ergo auripigmenti vim vobis notificaui, quæ vis est fœmina, quę corpora vertit in spiritum, & perficit vniuersum opus.

SENTENTIA XVIII.

ZENON: Superque iam doctrinam albam facere docuistis, quid de rubeo? Dico quòd non potestis rubeum facere, nisi priùs intendatis dealbare: quoniam duæ naturæ nihil aliud sunt, quàm album & rubeum. Dealbate ergo rubeum: & albũ in rubeũ vertite, scientes quòd annus diuiditur in quatuor tempora. Primũ tempus frigidæ est complexionis: & est Hyems. Secundum est aereæ complexionis: & est Ver. Tertium tempus est igneæ complexionis: & est Aestas. Quartum est Autumni, in quo fructus maturantur. Iuxta hunc modum oportet vos naturas regere, videlicet Hyeme soluere, Vere coquere, Aestate coagulare: Autumno autẽ fructus colligere, & tingere. Sin hoc potestis, vos ipsos reprehendatis oportet. Insuper dicam de plumbo rubificando: Accipite æs, quod Magister in principio libri accipere iussit, & ponite plumbũ cum eo, donec spissum fiat: congelate, desiccate, donec rubeum fiat: hoc vtique est plumbum rubeum, de quo dixerunt Sapientes, æs & plumbum lapis preciosus: miscete ea æqualiter, & assate cum eis aurũ: & si benè rexeritis, fit spiritus ingens in medio spirituũ. Cùm enim masculus fœminæ coniungitur, fit ipsa fœmina, non fugiens, & totũ spirituale compositum, & ex ipso spirituali composito rubeum, quod est mundi principium. Et sic habetis plumbũ rubeum, sine quo nihil potestis facere.

SENTENTIA XIX.

MVNDVS: Inuestigatores artis scire vos oportet, quòd Philosophi in libris suis Gumi multis nominibus nominauerint: & tamẽ nihil aliud est, quàm aqua permanens: ex qua quidẽ aqua lapis noster preciosissimus generatur. O quã multi sunt gumæ huius inuestigatores: & quàm pauci sunt, qui noscunt eam. Dico vobis, quòd guma hæc non emendatur, nisi cum auro tantũmodò. Et sunt quidam inuestigatores, qui licet inueniant applicationes, nolũt tamẽ labores sustinere, quia simul & sumptus fiunt. Audite tamen vos me, & huius gumę applicationes enarrabo. Dico quòd guma nostra fortior est auro, & q noscunt eã, auro preciosiorem tenent,

nent. Aurum tamen honoramus, quia sine ipso guma non emendatur. Guma ergo nostra apud Philosophos, præciosior est & nobilior margaritis, quia paulò auro eminentior & sublimior est. Et inde est quòd scribentes de ea nihil manifestè narrauerunt. Si enim venditores cognoscerent eam, non venderent eam tam vili precio. Accipite igitur gumæ candidissimæ partem vnam, & vrinæ vituli albi partem aliam, & de felle piscis partem, & de corpore gumi, sine quo emendari non potest, partem vnam, & decoquite per 40. dies: postea in calido Sole desiccate, donec congeletur. Deinde cum lacte feruenti, quousque lac deficiat, coquite, donec siccus fiat. Denuò cum lacte ficus ipsum miscete & coquite, donec humor ille desiccetur. Postmodum aqua pluuiali humectate, assate postea, donec desiccetur: vltimò aqua permanente imbibite & assate, donec intentissimæ sit siccitatis. Iis peractis, ipsum gumi miscete, quæ ex omnibus parata est coloribus, & coquite, donec tota vis aquæ pereat, corpusque totum desiccetur humiditate, imbuite ipsum coquendo, quousque illius siccitas intēdatur, postea dimittite per quadraginta dies, vt in illa maneat decoctione, donec spiritus penetret corpus: & hoc est regimen quo spiritus incorporantur: & corpora in spiritus vertuntur. Moneo tamen caueatis, ne compositum fumiget & fugiat, propterea vas benè operite: & inuenietis arcanum, quod Philosophi in suis libris celauerunt.

SENTENTIA XX.

DARDARIS. Verum est quòd de aqua permanente superiores narrauerunt: nihil in hoc opere fit toto sine hac aqua permanente: & qui eam non nouit & eius regimen prout oportet, frustrà laborat: vis enim ipsius est spiritualis sanguis. Et ideo vocauerunt eam Philosophi permanentem: quia sanguis illius coctus in corpore quod superiores antea nominauerunt, nutu Altissimi vertit spiritum in corpus, & corpus in spiritum. Simul enim mixta & in vnum redacta incorporantur, & complectuntur se ipsa cōiunctione inseparabili. Et notate quòd quicquid habet spiritū, habet & sanguinem.

SENTENTIA XXI.

BELLVS. Scimus omnes quòd Philosophi multipliciter tractauerũt de aqua ista permanente, & variè docuerunt album rufum facere: occulta autem varietate concordes fuerunt; quare huius compositiones & regimen descripserunt. Ego autem de hoc lapide benedicto dico, quod sit lapis & non lapis, & multis nuncupatur nominibus, ne quis insipiens noscat ipsum. Quidam Sapientes à loco vbi generatur, ei nomen dedére; quidam verò à colore, & dixére esse intensissimi spiritus: & eo fieri corpus inustibile: & quidam vocauerũt leonem viridem: alij sputum Lunæ: nonnulli arithmeticè posuerunt: aliqui melius quod fluat è metallis, ac ea de causa cor Solis nominarunt. & quidam dixerunt, quòd fiat ex argento viuo, & alij volunt quòd ex lacte volatilium, & sic ipsum lapidem nominum legionibus vocarunt.

SENTENTIA XXII.

PANDVLPHVS: Ego lapidem hunc descriptum, aquam permanentem dico esse: & quòd aqua permanens est aqua munda & aqua vitæ, de qua Philosophi dixerunt: quòd natura naturâ lætatur, Natura naturam continet, & natura naturam vincit. Et hoc est colloquium, in quo Philosophi posuerunt breuiter totius operis fundamentum. Dico etiam, quòd non est corpus dignius & purius Sole, & quòd nullum venenum tingens generetur sine Sole & eius vmbra, & qui absque ijs venenum facere conatur, errat omni cœlo. Qui autẽ venenum Sole & eius vmbra tinxit, ad maximum peruenit arcanum, quod dicitur numus, qui cùm rubeus efficitur, aurum vocatur: & qui nouit arcana Philosophorum, nouit totum opus.

SENTENTIA XXIII.

ARDARIVS: Regimen lapidis & compositionem vobis enarrabo. Sumite occultum & honorabile arcanum, quod est Magnesies alba, & quæ est cũ vino mixta, sed non accipiatis eam, nisi puram & mundam: & suo imponite vasi, & orate Deum, vt hoc maximum videre

dere lapidem vobis concedat. Deinde coquite ipsum lentè, cùm extraxeritis, videte si factus est niger: & si est ita, optimè rexistis: sin autem, regite ipsum albo, quod est maximum arcanum, donec appareat nigredo: equidem pura nigredo, quę quadraginta tantummodò diebus durat. Postea terite ipsam cum suis cõfectionibus, quæ sunt flos æris, aurum Indicum, quorum radix est vna ex vnguento croceo & alumine fixo. Hoc itaque per quadraginta dies diligenter coquite, quo completo initium lapidis Deus vobis ostendet. Coquite cum iterum, & gumi residuo ipsum imbuite, scientes, quòd quoties cinerem imbuitis, oportet ipsum totiens siccari, & rursus humectari, donec eius color in id quod quæritis, vertatur. Præter hæc scietis quòd huius lapidis preciosi perfectio est ipsum regere residuò tertiæ partis medicinæ, & duas seruare ad eum per vices imbuendum, & ad iustum vsq; colorem eum coquẽdum: sit autem ignis priore intensior, donec fluat vt cera, quę quidem cùm desiccatur, seipsam continet. Coquite ergo eam donec bibat collam auri, & cùm siccata fuerit, imbuite eam septies, quousque duas partes sui bibat: & postea ponite eam in igne, donec suum florem extrahit: remittite eam calori. & beati estis, si benè intelligitis quæ dico. sin autem reiterate opus, sumentes album humidum quod est maximum secretum, in quo vera consistit tinctura, & imbuite ex eo septies arenam (quæ facta est ex lapide priùs septies imbuto) quousq; totã bibat aquam, & os vasis fortiter claudite, vt sæpè dictum est, & ecce apparebit vobis lapis tyrius.

SENTENTIA XXIV.

THEOPHILVS. Artis inuestigatores scitote, quòd ars numi & auri arcanum, est tenebrosa vestis, quam nemo nouit, nisi qui libros philosophiæ diligenti & assidua lectione perlegerit. Nam quod occultatur, est maius quàm id quod perdisci potest. Propterea notifico posteris, quòd inter Boritis & æs est propinquitas, eò quòd Boritis sapientum æs liquefacit & fluxibile vt aqua reddit. Diuidite ergo venenum in duo æqualia, in vno æs liquefacite, in altero æs terite, triturate, & hu-

mectate, donec in laminas producatur: & iterum cum priore veneni parte coquite, donec duas ebibat, & hoc facite septies, deinde 42. diebus coquite: deinde aperite vas, & inueniatis æs in argentum viuum versum. Abluite ipsum coquendo, quousque sua priuetur nigredine, & fiet æs vmbra carens. Iterum ipsum continue coquite, donec congeletur: ipso autem congelato, fit maximum arcanum, quòd Boritim Philosophi nuncupauere. Coquite illum lapidem coagulatum quousque salmuræ similis sit marinæ, tunc aqua imbuite permanente, quam vos iussi obseruare, ac multipliciter coquite, quousque eius appareant colores. Hæc est putrefactio maxima, quæ maximum in se continet arcanum. Scire autem vos oportet, quòd propinquitas est inter Magnetem & ferrum: inter æs & aquam permanentem. Si igitur æs & aquam regatis permanentem, vt iussi, fiet inde maximum arcanum. Hoc modo igitur facite: accipite argentum viuum masculo mixtum, ac fortiter terite, non manibus, quousque tenuis fiat aqua. Hanc diuidite in duas partes: in vnam ipsum coquite 40. diebus, donec fiat flos candidus, vt flos salis in suo splendore & coruscatione. Vasis autem os fortiter obturate, & coquite 40. diebus, & inuenietis aquam lacte candidiorem: sin minus coquite denuò, & nigredine omni priuate, donec tota natura diruatur, & coinquinatio pereat & munda fiat. Si autem vultis vt totum arcanum peragatur, abluite ipsum aquâ, quam iussi vos seruare (altera scil. parte) donec crocus fiat, & suo dimitte vasi, quoniam elixia seipsum continet, & residuâ imbuite aquâ, donec decoctione & aquâ conteratur, & fiat simile syrupo granatorum. Imbuite igitur ipsum & coquite, donec pondus humiditatis ebiberit, & color, quem Philosophi in suis libris exaltauerunt, appareat.

SENTENTIA XXV.

BELLVS: Intelligite, doctrinæ filij, quod Theophilus vobis significauit: inter Magnetem & ferrum esse propinquitatem, ac inter Philosophorum æs & aquam eorum. Hæc propinquitas & cõmixtio eis accidit communiter spatio centum dierum. Intelligetis præterea,

quòd

quòd inter stannum & argentum viuum nulla est propinquitas, nec natura vnius conuenit cum natura alterius & hoc est dictum sine inuidia. Insuper accipite argentum viuum, in quo est masculina vis, ipsumque coquite cum suo corpore, donec liquefiat vt aqua limpida: & coquite masculum simul & vaporem, quousque vterque coaguletur, & fiat lapis: tùm aquam quam diuideratis in duas partes accipite: & vnam partem ad corpus liquefaciendum & concoquendum ponite: alteram verò ad combustum mundandum & suum socium seruate. Imbuite igitur lapidem septies, & mundate donec diruatur, & corpus vniuersum ab omni mūdetur coinquinatione, & fiat terra, quæ efficietur quadraginta diebus: ipsam liquefacite, donec fiat vt aqua, quæ est argentum viuum. Deinde aquam nitri abluite, donec fiat vt numus liquefactus. Deinde coquite, donec congeletur, & fiat stanno simile: tunc maximum est arcanum, scil. lapis, qui ex duobus est: regite ipsum coquendo & terendo, donec crocus fiat excellentissimus: Et scitote, quòd aquam cum suo comite desiccatam crocum nuncupamus. Coquite igitur ipsum, & residuâ imbuite aquâ, quam reseruastis, donec propositum vestrum inueniatis.

SENTENTIA XXVI.

BORATES: Non est Sapientis inuidere: propterea dicam liberè quæ sentio. Accipite plumbum, & vt Philosophi iussere, liquefacite: deinde congelate donec lapis fiat: deinde regite illum lapidem cum auri colla, & granatorum syrupo, donec confringatur. Iam enim aquam in duas partes diuidistis, & in altera plumbum liquefecistis, & factū est vt aqua: coquite igitur ipsam, donec fiat terra: deinde ipsam aquâ reseruatâ imbuite, donec rubeum induat colorem, ac pro vt dixi, frequentissimè regite: vel vt clariùs loquar: Si vultis argentum viuum coagulare, suo miscete corpori: deinde diligenter coquite, donec vterque fiat aqua permanens: deinde coquite illam aquam, donec coaguletur. Hæc enim aqua cum vapore suo compari, desiccatur, & conuertitur tota in argentum viuum coagulatum. Suo igitur

vasi iterum imponite & terite, donec crocus fiat in colore auro similis.

SENTENTIA XXVII.

MENEBDVS. Multa dicta sunt: suadeo tamen posteris, vt corpora faciant non corpora, & incorporea vera corpora. Hoc enim regimine acquiritur compositum, & eius naturæ occultum extrahitur, & argentum viuũ corpori iungitur, & magnesia ac fœmina viro & adueniente Ethelia, natura extrahitur occulta, per quam corpora colorantur. Hoc ergo regimen si intelligitis, corpora fiunt non corpora, & incorporea corpora: & si res diligenter igne rexeritis, ac Etheliæ iunxeritis, fiunt res mundæ & non fugientes. Scientes quòd argentum viuum est ignis corpora comburens, mortificans & confringens vno regimine, & quantò magis corpori miscetur & teritur, tantò magis corpus diruitur, & argentum viuum attenuatur ac viuum fit. Cùm autẽ corpora diligenter teritis, eaque, vt oportet, coquitis, resultat inde Ethelia, ignem non fugiens, omni tinctura apta, quæ omnia corpora confringit, superat, & spiritus omnes retinet ac colorat, eò quòd Ethelia colorata omnia colorat. Et scitote, quòd corpus non potest tingere seipsum, nisi spiritus occultus extrahatur è ventre eius, & fiat corpus & anima absq; spiritu (qui est spiritualis tinctura, ex quo etiam colores apparent) non tingit, eò quòd spissum tenue non tingit, verùm tenue naturę, quod in corpus immutatur. Cùm autem corpus æris regitis, & ex eo tenuissimum extrahitis, vertitur id tenuissimum in tincturam & colorat. Ideoque dixit Sapiens: quòd æs, nisi priùs tingatur, non tingit: & hæ duæ tincturæ sunt, condensum & humidum: condensum iungitur humido: eò quòd sulphura sulphuribus continentur, gaudet natura, sua natura aduentante, & naturam continet & superat.

SENTENTIA XXIIX.

ZENON: Video vos duo corpora iunxisse, quod minimè fieri debet, propterea vobis dico filijs sapientiæ, quod oportet vos compositum putrefacere per quadraginta dies: deinde quinquies vase sublimare: deinde stercori

[illegible]cori ignis iungere & coquere, & colores qui subinde apparent, sunt huiusmodi. Prima die apparet color niger citrinus: secunda, niger rubeus: tertia, croceus serico similis: quarta, perfectus color apparet, numo vulgi similis, & est Yxir, compositum ex humido & sicco, inuariabili tingens tinctura. Et scitote quòd corpus dicitur in quo aurum est. Elixir autem componentes, cauete ne festinanter spiritum extrahatis, fortasse enim moreretur: extrahite autem ipsum, vt elixir nostrum, hoc est, vt venenum: & remanebit anima, id est, tinctura ex multis extracta rebus, & numis imposita. Hæc igitur tinctura est vita ijs quibus iungitur: detrimentum autem & mors corporibus à quibus extrahitur. Atque ob id dixere Sapientes, inter ipsos esse libidinem tanquam inter marem & fœminam: & qui naturas horum nouit, prolixitatem decoctionis & compositionis patienter fert, & lucrum accipit.

SENTENTIA XXIX.

CHAMBAR: Notandum est, venerabilis Turba, quòd inuidi lapidem antimonium nuncupârunt, ipsumque iusserunt regi, donec coruscans fiat, & vt marmor splendens, & commiscetur aceto, & regitur donec aqua fiat: deinde congelatur, fitque lapis coruscans, splendorem habens vt marmor. quem vbi videritis, iubeo regere donec rubeus fiat, eò quòd dum coquitur donec diruatur, & terra fiat, in rubeum vertitur colorem. & hoc vbi videritis, reiterate, coquite & imbuite, quousque colorem inducat prædictum, & aurum fiat: deinde iterate eum, & fiet aurum Tyrij coloris. Oportet igitur vos, cùm videritis sic lapidem coruscantem, eum confringere, & in terram vertere, donec concipiat aliquid ruboris, & tunc aliquantulum aquæ accipietis, (quam antea vos iusserunt diuidere in duas partes) & arenam multoties imbuetis, quousque colores occulti in ea vobis appareant: & si eam benè rexeritis, videbitis colores: sin minus, frustrabimini. Respicite ergo qualiter faciatis amplexari paria. Masculus enim suam amplexatus coniugem, velociter in eius corpus transit, & liquefacit ipsum, congelat, diruit & confringit: & deinceps

rubor non moritur. & si hoc efficiatis absque pondere, mors eueniet. Facite ergo in liquefaciendo ignem leuem, congelando intensiorem, & imbuite ipsum, donec colores appareant.

SENTENTIA XXX.

Cvstos ait: Miror Turba sapientum, de tanta vi huius aquæ: quæ cùm introit corpus, vertit ipsum in terram, deinde in puluerem: quem si vultis experiri an sit perfectus, manu accipite, & si est quasi impalpabilis, optimus est: sin autem, iterate ipsum coquendo donec perficiatur. Et sciatis quòd si aliud quàm æs nostrum acceperitis, & aqua nostra cum rexeritis, nihil efficietis. Contrà autem si æs nostrum aqua nostra rexeritis, omnia prædicta inuenietis. Coquite ipsum ergo leni igne, & fiet lapis numosus, de quo Sapientes dixère, quòd Natura naturâ lætatur propter propinquitatem, quam habent inter se hæc duo corpora cum aqua permanente. Horum igitur duorum vna est natura, inter quę propinquitas est mixta, quæ si non esset, non ita citò commiscerentur, nec continerent se inuicem, nec vnum fierent.

SENTENTIA XXXI.

Diamedes ait: Scitote viri Sapientes, quòd ex homine non nascitur nisi homo, nec ex brutis nisi suum simile. Atque ob id dico, quòd Natura non emendatur nisi in sua natura, ac proinde venerabili vtimini natura: ex ea namque erumpit ars, & non ex alia: & nisi eam capiatis & regatis, nihil habebitis. Coniungite ergo masculum serui rubei, suæ odoriferæ vxori, & iuncti artem gignent, quibus nolite introducere alienum, nec puluerem, nec aliam rem. sufficiat vobis conceptio, & verus filius nascetur. O quàm preciosissima est serui filius rubei natura, sine qua regimen constare nō potest.

SENTENTIA XXXII.

Bassen inquit: Introducite Citrinum cum sua vxore post coniugium in balneum, & ne incendatis balneum plurimum, ne sensu & motu priuentur. Subire

facite

facite balneum, quousque corpus & color eorum vnum quid fiant. Deinde reddite ei sudorem suum, ac iterum neci date, requiemque ei constituite, cauentes ne fugiant: & tunc veneramini regem, & suam vxorem, & nolite eos comburere nimio igne: sed eos regite donec nigri fiant: deinde albi, pòst rubei, vltimò fiant venenum tingens.

SENTENTIA XXXIII.

NEPHITVS ait: Breuiter dico vobis artis inuestigatores, quod Corsufle sit caput huius operis, non initium: verùm pòst complexum ritè ita vocatur. Quapropter Corsufle est totum compositum, quod oportet septies assari, & tunc omne corpus tingit, & vocatur numus, æris flos vel auri, aut ferri flos, etiam plumbum, stannum, & mille nominib. à Philosophis nominatur.

SENTENTIA XXXIV.

BONELLVS ait: Cuncta quæ viuunt, Deo sic volente, etiam moriuntur: propterea illa natura, cui humiditas adempta est, cùm per noctes dimittitur, mortuo similis est, & tum illa natura igne indiget, quousque spiritus corporis illius reuertatur: & tunc fit puluis mortuo similis in suo tumulo. Hoc peracto, reddit Deus spiritum & animam sibi, & omni liberat infirmitate, confortat eam & emendat. Oportet igitur naturam illam comburere absque timore, donec cinis fiat: qui cinis aptus sit recipere spiritum & humorem suũ, donec vertatur in pulcherrimum colorem, qui omnia vincit & superat: & si ipsum regeritis subtiliter multa ab eo procedent, eò quòd æs vt homo corpus habet, & spiritum hominis. Spiratio ex aëre est, similiter æs humore inspirato vitam suscipit & multiplicatur & augmentatur, vt cæteræ res. Atque ob id dixêre Philosophi, quòd æs cùm comburitur, fit melius quàm fuerat. Præterea æs hoc nostrum cùm comburitur, fit aqua: deinde quantò magis coquitur, tantò magis inspissatur, & lapis fit omni metallo supereminens: postea frangitur, imbuitur, ac igne intensiori assatur, quousque coleretur, & fiat sanguini similis, & tunc numus imponitur, & tingit æs

in aurum. Nónne videtis quòd ex sanguine sperma non fit, nisi coquatur diligenter? idipsum fit in opere nostro, nisi sperma fiat spirituale, non exit ex eo tinctura

SENTENTIA XXXV.

NICARVS: Iubeo posteros aurum accipere, & quod volunt, multiplicare & renouare: deinde in duas partes aquam diuidere: ex vna oportet æs nostrum comburere. Hoc enim æs in hac aqua solutum, dicetur Fermentum auri: & si benè eum rexeritis, fiet aqua, quæ coquẽdo congelabitur, & tunc apparebit rubor. Hunc ergo ruborem septies imbuetis aqua, aut donec totam suam bibat aquam: coquite demum donec desiccetur, & in terram vertatur aridam: deinde accenso ponatis igne ad quadraginta dies, & putrescet, eiusque colores apparebunt.

SENTENTIA XXXVI.

BARSENITES: Quæ dicta sunt superiùs, reiterare oportet. Accipite ergo Corsufle, quæ rubigini æris simi lis est, & vituli vrina coquite, quousque Corsufle natura vertatur. In ventre namque Corsufle natura vera occulta est. & hæc vera natura est spiritus ille tingens, quem habuit ab aqua permanente nummosa & coruscante. Extrahitur autem ita: terite, & aquæ septies imponite, donec totum bibat humorem, & vim recipiat imminentem aduersus pugnam ignis, & tunc rubigo nuncupatur. Diligenter ergo putrefacite, quousque pul uis fiat spiritualis in colore sicci sanguinis, quem colorem potentia ignis introducat, donec inuariabili colore induatur.

SENTENTIA XXXVII.

ZEVNON: Dicta Aegyptiorum nos in errorem introducunt, Quod quærimus publicè, minimo precio venditur, & si nosceretur ne tantillum venderent mercatores. Hoc autem vtile & abiectum Philosophi honorauerunt, omnibusq; nominibus nominauerunt: & dixêre quòd sit lapis & non lapis, & sit guma Scotiæ: atque ob id huius veneni vim celauerunt Philosophi, quia in eo est spiritus quem quæritis, qui tingit, viuificat, sa-

tat, salutem & animam dat corporibus. Et vos nisi hoc corpus teratis, diruatis, imbuatis, ac diligenter regatis, donec suam pinguedinem extrahatis, & faciatis tenuem spiritum impalpabilem, in vanum laboratis. Atq; ob id dixêre Sapientes, nisi corpora vertatis in non corpora, & incorporea faciatis corporea, nondum operis huius inuenistis principium. Fiunt autem corpora incorporea, cùm Ethelia teritur quousque fit puluis: & hic puluis non fit nisi fortissima decoctione, & contritione continua; & fit igne, non manibus; cum imbibitione, putrefactione, & Ethelia. Et Sapientes cùm in hac arte dixerunt, quòd natura est vtilis, & paruo venditur, fecêre vulgus errare. Dixerunt etiam, Naturam suam naturis omnibus esse preciosiorem, & etiam hoc dicto multos fefellerunt, & tamen verum dixerunt. Ars enim duabus aget naturis; quia non fit preciosum absq; vili, neque vile absque precioso. Quapropter oportet vos dicta maiorum sequi, qui dixerunt: Nihil aliud expedit vobis quàm aquam & vaporem sublimare, quod fiet cùm videritis illas duas naturas purificatas aquam fieri, totumque corpus Magnesiæ in aquam liquefactum. Tunc certe omnia vapor facta sunt, & rectè: tum enim vapor continet suũ compar. Quare Philosophi vtrumq; vaporem nominauerunt, eò quòd vterq; in decoctione iungitur, & vnum alterum continet, & fugere non permittit: ergo permanentia fiunt. Nam natura occulta in corpore congelatur, & color eius variatur, suamq; naturam exuit, & mancipatur ne fugiat. Nigredo verò si apparet, est ex ægritudine, & in putrefactione moritur, & fit rubigo: & tunc iure naturæ non fugit, eò quòd dimisit fugæ seruitutem, & libera facta est natura, suum consequens coniugem, eum ornans suo colore & decore: nõ quemadmodum antea fecerat, sed sumpto nummo aureo eũ viuificat. & hãc naturam, Spiritum & animam Philosophi appellauerũt. Insuper dixerunt, spiritũ humidum esse nigrũ, coinquinatione carentem: & sicuti in homine est humiditas & siccitas sic in opere nostro nihil aliud est q̃ vapor & aqua. Propterea dixerunt antiqui, opus ex duobus esse. & hæc duo iuncta, nõnulli vocârunt compositũ, eò quòd illa duo quatuor sunt:

ineſt enim ſiccitas & humiditas, ſpiritus & vapor.

SENTENTIA XXXIIX.

ASSOTES ait: Dico vobis, quòd niſi ſublimetis res in initio coquendi, abſq; manuum contritione, donec aqua omnia fiant, nondum opus inueniſtis. Et ſcitote, quòd aliquando vocant Aes Arenam, aliâs etiam lapidem, & in toto regimine nomina variant: tamen natura & humiditas fiunt aqua, & deinde lapis, ſi benè commiſceantur: quia quod leue & ſpirituale eſt, ſurſum ſublimatur: quod verò ponderoſum & ſpiſſum, deorſum in vaſe remanet. Hæc autem eſt contritio Philoſophorum, quæ fit decoctione, nō manu. Et ſcitote, quòd niſi omnia in puluerem vertatis, nondum contriuiſtis. Coquite ergo quouſque conteratur, & puluis fiat.

SENTENTIA XXXIX.

AGADMON: Coquite æs, donec lene corpus fiat, & impalpabile, ac ſuo vaſi imponite: deinde quinquies, vel ſepties ſublimate, donec aqua deſcendat, ſcientes, quòd cùm aqua puluis fit, diligēter contritū eſt. Quòd ſi dubitatis, quomodo aqua puluis fiat, ſcitote quòd intentio Philoſophorum eſt, vt corpus, quod non erat aqua, antequam in aquā caderet, ſimul cum aqua fiat aqua, & aqua aquæ miſceatur, & fiant vnum. Sciendum præterea, quòd niſi vtrumque in aquam vertatis, ad opus precioſum non peruenietis: oportet enim corpus flamma ignis occupatum, vt diruatur & debile fiat, cùm aqua in aqua eſt, donec fiat totum aqua. Ignari autem cùm audiunt nomen aquæ, putant aquam nubis eſſe: quòd ſi libros noſtros legerent, ſcirēt vtiq; aquam eſſe permanentem, quæ abſque ſuo compari, cum quo facta eſt vnum, permanens eſſe non poſſet. Hæc autem eſt aqua, quam Philoſophi Aquam auri nuncupauêre, ignem, venenum bonum, multorum nominū arenam, quam Hermes ablui iuſſit multoties, vt Solis nigredo abluatur, quam in ſolutione corporis acceperat. Et ſcitote, niſi hoc meum corpus carēs ſpiritu capiatis, quod vultis minimè conſequemini, eò quòd alienum quicquam opus non ingreditur, nec quippiam, niſi quod eſt ſyncerum. Quare omnem pluralitatem dimittite: Natura

tura enim vna re est contenta, & qui eā ignorat, peribit.

SENTENTIA XL.

BONELLVS: Doctrinæ filij commiscentes Magnesiam, vasi suo imponite, & os diligenter claudite, & leni coquite igne, quousq; liquefiat, & in aquā vertatur: calore enim aquæ facilè totum aqua fiet. Videntes autem nigredinem aquæ imminere, sciatis quòd corpus jam liquefactum est. Iterum suo imponite vasi, & 40. coquite diebus, quousq; & aceti & mellis bibat humorem. Quidam autem detegunt vas singulis septem diebus, vel decem: sed vltima perfectio in quadragesimo die, tunc perfectè ebibet humorem decoctionis: abluite igitur ipsam, & nigredine priuate, quousque lapis fiat tactu siccus. Propterea dixerunt Philosophi: Abluite Magnesiam aqua dulci, & diligenter coquite, donec terra fiat, & humor pereat, & tunc Aes nuncupatur. Acetum acerrimum ei imponite, ipsoq; aceto imbui dimittite, & erit nostrum æs, quod aqua ablui permanente Philosophi iussêre. Præterea dixerunt: Diuidatis venenum in duas partes quarum vna corpus imbuite, altera verò putrefacite, sciētes quòd totum opus & regimen non fit nisi cum aqua: quia quod quærimus vnum est. & nisi sit res hæc vna, quæ eam emendat, quod quęrimus non fiet. Oportet ergo nos necessaria illi exhibere, vt tandem fiat tinctura, quæ si non consequitur, reiterate.

SENTENTIA XLI.

CRANSES: Sapientes accipite æs nostrum, & cum prima parte aquę suo imponite vasi, & coquite quadraginta diebus, ac ab omni immunditia mundate, ac coquite, donec peragantur dies, & lapis fiat sine humore. Deinde coquite, donec remaneat fex, postea abluite aqua: absumpta aqua dimittite, vt putrescat in suo vase donec videatis quod quęritis. Vocauerunt autē Philosophi hoc compositum in nigredinem conuersum, SATIS NIGRVM, & dixerunt: Regite ipsum aceto & nigro: quod verò remanet, si dealbatur, SATIS ALBVM dixerunt, & iusserunt, vt aqua regatur permanente: quod vocârunt, SATIS RVBEVM, iusserunt vt aqua &

igne regatur, donec rubeum fiat. Vocârunt autem eam ob causam hoc nomine, propter colorum varietatem. In opere autem non est varietas rerum, nec multitudo, aut contrarietas: sed tantum oportet æs nigrum album facere, deinde rubeum. Veri Philosophi nullam aliam intentionem habuêre, nec aliud docuêre, quàm vt Yxir liquefiat, conteratur & coquatur eousque dum lapis fiat marmore similis. atq; ob id dixêre Philosophi: Coquite ipsum vapore, donec lapis fiat coruscãs, splendorem habens: hoc vbi videritis, maximum habetis arcanum. Oportet autem hoc ipsum terere, & aqua abluere septies permanẽte: deinde contritum in sua aqua congelare, donec sua abstrahatur natura occulta. & hoc voluit Maria, cùm dixit: Sulphura sulphuribus continentur, & humor similiter à suo humore, eò quòd ex sulphure sulphuri mixto resultat, maximum fit opus. Iubeo autem vos ipsum sulphur rore & Sole regere, donec optatum eueniat. Scietis autem quòd dealbare duplex est, sicuti & rubeum facere vnum in contritione, aliud in decoctione. Cauete insuper, ne ab aquis ea separetis, quò minùs pereat anima & corpus, quæ in vase sunt.

SENTENTIA XLII.

EFISTES: Animaduertite, filij doctrinæ, quid Hermes Philosophorum caput dixerit, cùm docuit naturas commiscere. Dixit enim: Accipite lapidem auri, & cum humore commiscete, (qui est aqua permanens) suoque vasi imponite supra leuem calorem, donec liquefiat: deinde dimittite, donec arescat, & aqua cum arena se inuicem contineant: tunc fiat ignis intensior, donec prorsus arescat, & terra fiat, & erit arcani initium. Hoc autem multoties facite, donec pereãt aquæ partes duæ, & colores vobis appareant. Et scitote, quòd dealbatio non fit nisi decoctione, atque ob eam causam repetitur conterendo & imbuendo frequentissimè. Iubeo autem ne simul aquam fundatis, ne Yxir submergatur: sed paulatim infundite, terite, desiccate, & hoc sæpiùs facite, donec fiant aqua. Et dixerunt Philosophi: Finitata aqua dimittite, donec figatur deorsum, hoc est, arescente

scente humore, & in puluerem verso in suo vase vitreo 40. dies dimittite, donec varios adferat colores. hoc regimine corpora fiunt spiritus, & spiritus calidi fiunt, tingunt.

SENTENTIA XLIII.

ADMION inquit: Non potestis, Viri prudentes, ad vtilitatem artis peruenire, sine prolixo regimine & continuo. Qui ergo patiens est in regimine, ingredietur artem: qui verò non, nostras non legat sententias, quia illi inferent damnum lectæ. Ideoque Magister dixit: Qui laborat in libris nostris legendis, eisque vacat, nec variis est implicitus cogitationibus, Deumque precatur, in regno regnabit, donec morietur. Quod enim quæritur, non est parui precij, sed est donum Dei, ob id patientia & labore opus est. Videmus enim, qui arbores inserit, tempore fructus sperat: qui seminat, post menses metit. Spectate ergo, & discite commiscere, coquere, simulare, assare, calefacere, dealbare, terere, æquare Etheliam, & rubiginem facere, ac demum tingere. Hæc plura sunt nomina, regimen tamen vnum est: sed decoctio est continua, ob quam reiterârunt sæpè, vt teratur compositum, & coquatur iugiter, neque laboris vos tædeat. Finis autem est, vt complexiones aptetis: deinde multipliciter coquatis, decoctiones imbuatis, & eousque coquatis, donec spiritus fiant impalpabiles. Et videatis Ysir vestitum veste regia, & in colorem Tyrium versum, tunc dicta Philosophorum intelligetis.

SENTENTIA XLIV.

LARGVS ait: Aes, de quo primi dixêre, non est æs, nec stannum vulgi: verùm corpus nostrum, quod oportet corpori Magnesiæ admisceri, vt coquatur & teratur absque tædio, donec lapis fiat: deinde lapis ille in vase teritur aqua nitri, & liquefit, donec diruatur. Oportet autem vos habere aquam, quæ quantò magis coquitur, tantò magis inspissatur, donec acquirat rubiginem, quæ est operis fundamentum. Hanc coquite, & Aegyptiaco terite aceto.

SENTENTIA XLV.

CADMON: Significo posteris, quòd rotundũ, quod æs in quatuor conuertit, ex vnaquaque re est. Modus autem abstrahendi est, vt ex aëre accipiatur pars vna, ex aqua permanente accipiantur partes tres: deinde commisceantur & coquantur quousq; inspissentur, & vnus fiat lapis, de quo Philosophi dixêre: Accipite de syncero corpore partem, de aëre Magnesiæ tres: deinde cõmiscete aceto recto masculino terræ mixto, ac cooperi vas, & obserua quod in eo est, & continuè coquite, donec terra fiant.

SENTENTIA XLVI.

ASCANIVS: Cùm legimus in libris Philosophorum, quòd natura tantùm vna est, quæ omnia superat, scire oportet, quòd vna & vnum composita sunt. Nónne videris hominis compositionem esse ex anima & corpore? sic oportet nos duo coniungere: quam commixtionem Philosophi comparârunt coniugibus: ex quorum amplexu resultat aqua aurea. Sed hoc de secundo Opere: de primo dicam pauca: Irritate bellum inter æs & argentum viuum, donec ad interitum veniãt & corrumpantur: tunc æs concipiens argentum viuum coagulat ipsum. Argentum verò viuum concipiens æs, cõgelatur in terram. Igitur pugnam irritate, ærisque corpus diruite, donec puluis fiat. Masculum verò fœminæ (quæ ex vapore fit) & argentum viuum coniungite, donec masculus & fœmina fiant Etheel. Qui enim per Etheel eos in spiritum vertit: deinde rubeos facit, omne corpus tingit, eò quòd cùm corpus diligenter teritur, munda ex eo anima, spiritualis ac sublimis extrahitur, quæ omne corpus tingit, & est sulphur naturæ, quod variis nominibus nuncupatur.

SENTENTIA XLVII.

DARDARIS: De regimine superque à vobis dictum est: de coniunctione igitur pauca dicam, significans posteritati, quòd non possit abstrahi illa occulta anima, nisi per Etheliã, quæ corpora facit non corpora coquendi,

quendi, continuitate, & Etheliæ sublimatione. Insuper scitote, quòd argentum viuum est igneum, omne corpus comburens, magis quàm ignis, & corpora mortificans, & quodcunq; corpus ei commiscetur, teritur, & morti datur: corporibus ergo diligenter contritis, & prout oportet, exaltatis, fit Ethelię natura, calorem non fugiens, sed tingens æs: & est quod Sapientes antea dixerunt: quòd figit argentum viuum, donec tingatur, quod tinctũ existens tingit. Præterea scitote, quòd ęris corpus magnesia regitur, & argentum viuum habet quatuor in se: tamen nõ habet esse, nisi in humiditate, quæ aqua sulphuris dicitur, & quæ sulphura continet. Sunt autem sulphura animæ occultæ in quatuor corporibus, quæ per se extractæ, seipsas inuicem cõtinent, & naturaliter iunguntur. Si enim occultum, quod est in ventre sulphuris aquâ regatis, & benè mundetis, occultum obuiam naturæ suæ lætatur: similiter aqua suo pari: sed hæc quatuor non tinguntur, verùm Quintum tingunt. Propterea dixerunt Philosophi, quòd quatuor numi vulgi non tingunt, nisi æs, quod æs tinctum, postea tingit numos vulgi.

SENTENTIA XLVIII.

MOSIVS: Hoc vnum, quod sæpe nominatum est, Philosophi multis nominibus nuncupauerunt: aliquãdo duobus nominibus, quandoque etiam tribus nominârunt: dicam autem ego vobis iam quid sit: vnum est illud igneum: duo est compositum in eo, & tertium est aqua sulphuris, qua abluitur & teritur, ac regitur vnum, donec peragatur. & hoc est, quod innuit Philosophus, cùm dixit: Argentum viuum, quod tingit aurum, est argentum viuum Cambar: nihilominus tamẽ Philosophi distinguunt, & dicũt: Aliquando est Cambar, aliquando auripigmentum, sed ita oportet intelligatis: Argentum viuum Cambar, est Magnesia: Argentum verò viuum seri, auripigmentum est sulphur, quod ascendit de composito misto. Oportet igitur vos illud spissum commiscere veneno igneo, & putrefacere, ac diligenter terere, quousque spiritus fiat: in altero occulto spiritu, & tunc fit tinctura, quæ tingit omnia, quæ vultis.

SENTENTIA XLIX.

PLATO inquit: Oportet, cùm hæc dissoluuntur corpora, cauere ne comburantur, & ea abluere aqua marina, quousq; totum sal in dulcorem vertatur, & clarescat, ac tingat. Et oportet vnum tingens spiritum fieri, & alterum tinctum remanere non fugiens. Spiritus namque à corpore separatus, & in altero spiritu occultatus, fecit vtrumq; fugiens: de quo Sapientes dixerunt; Fugienti ianuam reserate, ne fugam accipiat. Conuertens namq; in se spiritum sulphureum, sibi similem faciet, & vterq; fiet fugiens, eò quòd facti sunt aërei spiritus: de quibus quoque Philosophi dixerunt: Non fugiebant cum fugientibus: & tamen fugientes facti sunt: propterea reiterauêre ea, & facti sunt non fugientes, sed simul vnum corpus, simile corpori à quo abstracti fuerunt. de quo vno Sapientes dixerunt: Quòd tingens & tinctũ vnum facti sunt, & hic spiritus in altero spiritu occultatus est humidus. Propterea oportet vos non ignorare, quòd humidorum vnus est calidus, alter verò frigidus: & quamuis humidum frigidum inconueniens sit humido calido, vnũ tamẽ efficiunt. Et ꝓpterea illa duo corpora prætulimus: quia iis totum opus peragimus, & corporea incorporeis regimus, donec incorporea corpora fiant, ignem nõ fugientia: & tũc illa corpora meliora sunt & preciosiora omnibus aliis corporibus. Accipite ea ergo, quę non fugiunt, & coniungite ea, & abluite corpora eorũ cũ incorporeo, donec incorporeũ corpus recipiat, non fugiens: & vertite terram, in aquam, in ignem, & ignem in aërem, & celate ignem in intimis aquæ: terram verò in ventre aëris, ac calidum miscete humido, siccum verò frigido, & habebitis magisterium: scientes quòd Natura naturam superat, & Natura naturam vincit, ac Natura naturam continet.

SENTENTIA L.

ACTOMANVS inquit: Philosophi de rubigine frequentissimè tractauerunt. Rubigo autem fictum nomen est non verum: dico tamen vobis, quòd rubigo sit secundum opus, quod ex solo auro fit, atque ob id

Irudi-

Irudinem vocauerunt, quia in sulphureo auro celatur, quemadmodum Irudo in aqua. Est igitur rubigo rubefactio in secundo opere: in primo enim rubiginem facere, est dealbare opus, in quo Philosophi iusserũt poni auri florem, & aurum æqualiter.

SENTENTIA LI.

MVNDVS ait: De rubigine satis tractatum est, dicam igitur, de veneno. Venenum non est corpus, eò quòd subtiles spiritus tenuẽ ipsum spiritum fecerunt, & corpus tinxerunt, & in venenum verterunt, quod venenũ Philosophi asserunt omne corpus tingere, atque ob id opinati sunt, quòd qui aurum in venenum vertit, is ad popositum iam peruenit: qui verò non, nihil efficit. Dico autem, quòd nisi igne res attenuetis, quosq; illæ res vt spiritus ascendant, nihil dum perfecistis. Hic igitur est spiritus ignem fugiens, & fumus ponderosus, qui dum corpus ingreditur, vniuersum penetrat, & natura eo lætatur: Atq; ob id dictum est; Accipite spiritum nigrum, & eo corpora diruite & cruciate, donec alteretur.

SENTENTIA LII.

PYTHAGORAS ait: Artis huius inuestigatores scire oportet, quod Philosophi de continuatione multipliciter tractauêre. Iubeo ego autem vos, vt argentum viuum corpore Magnesiæ constringere faciatis: vel corpus chuhul, vel sputum Lunæ, vel sulphur incombustibile, vel calcẽ assatam, vel alumẽ quod est ex pomis, vt scitis. Quòd si cuilibet istorum esset singulare regimen, nõ dixissem vt scitis. Intelligite ergo, quòd ex sulphure & calce, & alumine, quod est ex pomis, & chuhul fit. Omne illud nihil aliud est, quã aqua sulphuris. Et scitote, quòd Magnesia cum argento viuo miscetur, & sulphura inuicem sequuntur. Non igitur oportet vos illam dimittere Magnesiam absque argento viuo. Cùm etenim componitur, fortissima compositio nominatur, quę est vna ex decẽ, de quibus Philosophi tractauêre. Insuper sciatis, quòd cùm magnesia cũ argento viuo dealbatur, oportet vos in eam aquam albam cõgelare, & cùm rubificatur, rubeã quoq; aquam cõgelare.

Nam quòd Philosophi dixerunt in suis libris: non est vnum regimen. Prima enim congelatio stagni est, æris & plumbi: secunda est sulphuris & aquæ eius, & totum compositum hoc non emitur, nec aliud quicquam est, quàm vapor & aqua: & regimen eius nihil aliud, quàm sublimatio argenti viui, & vnio cum corpore Magnesiæ. Ac proinde dixerunt, quòd sulphuris aqua munda, ex solo est sulphure, & nullum sulphur fit absque suæ calcis, argentique viui & sulphuris aqua.

SENTENTIA LIII.

BELLVS: De compositione multa tractata sunt: cōpositio autem & contactus vnum quid sunt. Accipite ergo ex altera compositione partem, & partem ex auri fermento, eisque mundam sulphuris imponite aquā, & habebitis patens arcanum, quod omne corpus tingit. Sed interim est notandum, quòd aqua munda, quę ex sulphure est, non est ex solo sulphure, verùm ex pluribus composita rebus, quæ vnum sulphur efficiunt. Fit autem talis compositio in hunc modum: Miscete pugnans in igne non pugnanti, coniuncta namque in igne conuenienter præliantur, & amicitia fit constans. Et hoc innuerunt Philosophi, cùm dixerunt: In decoctione parum sulphuris multa comburit dura corpora, & humor, qui relinquitur, humida pix, balsamum gummi, &c. nominatur. Verùm hoc arcanum est, quod aperiam vobis. Hoc arcanum ex duabus procedit compositionibus: sulphuris scilicet & Magnesiæ. Et Philosophi hoc compositum in vnum redactum, Aquam nominauerunt, & sputum boletorum, spissum auri. In argentum verò viuum reductum, vocauerunt Sulphuris aquam. Sulphur autem cùm sulphur continet, dicunt ignem esse venenum, quod est patens arcanum, proueniens ab iis, quos nostis.

SENTENTIA LIV.

PANDVLPHVS: Iubeo vt argentum viuum ex Cambar capiatis, & eum in tabernaculis sublimetis: est enim alterum sulphur, de quo antea dictum est: & sic sulphur sulphuri miscebitur, & multa ex eo procedēt opera: Eo autem

autem ſublimato, procedet illud argentum viuum à Cambar, quod Ethelia, auripigmentum, Zendrio, Ebſemech. Magneſia, Chuhul, & mulis aliis nominibus nuncupatur: de quo Philoſophi dixerunt, quòd natura in ſuo ventre erat occulta. Recto autem illo (quoniam omnium decem eſt perfectio) ſuo regimine, mox conueniens apparet eius alba natura, nec in eo vmbra vlla apparet: tunc Sapientes vocârunt plumbũ ex Ebmich, Magneſia, Martech, & æs album. Quod vbi verè dealbatum eſt, vmbra caret, & omni nigredine, & ſua dimiſit corpora ſpiſſa & ponderoſa, nullum corpus penetrantia, & ſimul cum eo mundus ſpiritus humidus aſcendit, qui ſpiritus tinctura eſt. Ideoque Sapientes dixêre: æs animam & corpus habere, anima autem eius eſt ſpiritus: corpus verò ſpiſſum: Id igitur ſpiſſum oportet vos diruere, quouſq; eius ſpiſſum ſpiritũ extrahatis, ex eo tingentem, extractum ſpiritũ leui ſulphure miſcete, & peragetis propoſitum.

SENTENTIA LV.

MORFOLEVS: Oportet, Sapientes viri, lento igne primùm humiditatem comburi, vt exemplo nobis mõſtratur in generatione pulli: & vbi augmentatur ignis, vas vndique obturetur, ne corpus æris, & ſpiritus eius fugiens extrahatur. & hoc innuerunt Sapientes, cùm dixerunt: Accipite argentum viuum ex æris flore, quem ſcilicet æris florem, noſtri aquam dixerunt, & igneum venenum ab hominibus extractum. Et iterum dixerunt: Cùm omnia vnum fiunt, facta ſunt corporea incorporea, & è conuerſo. Præterea dixerunt, quòd omne corpus diſſoluitur cum eodem ſpiritu, cui eſt mixtum: & quòd omnis ſpiritus à corpore alteratur & coloratur, in quo conſiſtit color tingens. Benedictũ ergo ſit nomen eius, qui electos ſuos docuit corpus in ſpiritum vertere: qui ſpiritus calorem habet incorruptibilem, & quòd ſulphur fugiens extiterat, factum eſt ſulphur incombuſtibile. Scitote inſuper, doctrinæ filij, quòd qui poteſt ſpiritum fugientem rubeum facere corpore ſibi coniuncto: deinde ex illo corpore & ſpiritum tenuem naturam in eius ventre occultã extrahere ingenio ſub-

tili, inuenit opus. Et notate quòd prolixitate coquendi tingit corpus, & hoc dixerunt Philosophi dicentes: Quòd rebus fortiter contritis, & igne diligẽter coctis, fiunt tincturæ fixæ, & quicquid in libris suis occultè narrauerunt, argentum viuum significare voluerunt: quod aliquando dicitur aqua sulphuris, aliquando plumbum, aliquando etiam numus.

SENTENTIA LVI.

YSIMIDRVS: De æris regimine & humidi spiritus satis superque tractatum est, absoluam quod est omissum. Sciendum itaq; est: quòd Philosophi multa nomina posuerũt, & quòd aliquando dicitur aqua Etheliæ, de qua superiùs dictũ est, quę aqua cùm dealbatur, albificat & tingit. Ac vocatur ab eis flos auri, & antequã tingat, & ad hunc finem perueniat, vocatur æs. Cũ verò quatuor rebus, quas Sapientes vrinas fermentatas vocauerunt, coniungitur, vocant eam Cor, & colla auri & nomina ista ficta sunt: tamen vera, & vnũ solum significant, scilicet argentum viuum ab hominibus extractum, ex quo & cum quo omnia fiunt, & dicitur esse aqua mũdana, quæ omnẽ vmbram delet. Et sciendum quòd cùm dealbatur hoc argentum viuum ab hominibus extractum, efficitur sulphur, quod à sulphure continetur, & est venenum quod marmori splendenti assimilatur. & hoc vocauerunt Philosophi Etheliã, & Auripigmentum, & Sandarich, ex quo tinctura & spiritus mundus lento igne ascendit, & ex quo flos sublimatur. Et hoc totum secretũ nihil aliud est, quàm argẽtum viuum ab hominibus extractum, id est, per homines. Porrò sciendũ est, quòd arcanum æs dealbare non poterit, donec fuerit in priore opere dealbatum. Notandum est etiam, quòd hoc sulphur consueuit fugere: & cũ sua spissa figit corpora, & sublimatur sicut vapor, oportet eum alio modo, argento viuo sui generis retineri, & fugam cohiberi: & hoc est quod dixerũt Philosophi, scil. quòd sulphura sulphurib. continentur. Et nõ dubitetis, quia sulphura fugiunt, nisi argento viuo sui generis retineantur: & non credatis, quòd figat corpora, & postea fugiat. Philosophorum intentio innuit: vt argen-

Vt argentum viuum album vel rubeum sulphuri sui generis misceatur, & proculdubio non fugiet. Argentum ergo viuum, argento viuo sui generis iungite: quo peracto maximum habetis arcanum. Eius confectio ex eius gumma & floribus lento igne coctis constat: & hoc est acetum, sal, & nitrum, & Muchal, cùm est factum rubeum, & quodlibet elementum in numo nostro consistens, versum est in rubiginem.

SENTENTIA LVII.

OBSEMEGANVS: Dico quòd inuidi totam artem hanc nominum multitudine vastauerunt: ars tamen est, secundùm quam iussére Philosophi aurum numosum facere, & eum calcinare, sublimare, figere, terere, dealbare, coagulare, coquere, & in rubeum vertere: & vocauerunt Etheliam ignem, & vas cribrum, aquam sulphuris, copulam: & hoc totũ nihil aliud est, quàm contritio & dealbatio. Præterea dico, quòd argentum viuum apud visum albũ est. Cùm autem fumus ei aduenit, vertitur in rubeum, & fit Combar, hoc est, venenum, & hoc innuerunt Philosophi, dicentes: quòd natura plumbi facilè conuertitur: propterea sæpenumerò reiterauerunt hoc verbum conterere, vt multis modis monstrarent spiritus in vase occultos abstrahere, & qua imposita ꝓhibere ne cõburantur, aliàs ignis ipsos facilè comburit. Sed aqua apposita, quantò plus flamma eos inuadit, tantò plus in visceribus aqua penetrat & prohibet, ne flamma comburantur. Atq; ob id etiam antiqui multa tractauerunt de sublimatione, quia nisi res igne fortiter conteratur, Ethelia nõ ascendet, quod voluit Hermes innuere, cùm dixit: Cribrate res quas nostis, & altiùs liquefacite.

SENTENTIA LVIII.

ARZOCH ait: Nisi res igne conterantur, Ethelia nõ ascendet, & ea non ascendente nihil facitis. Videtis enim quòd ventus meridiei plurimus cùm exhalatur, nubes sublimari facit, marisq; vapores eleuat, hoc est vas, & testa, in qua est sulphur incombustibile. Moneo autem vos, vt argentum viuum, quod ex pluribus est confectum, congelatis, vt duo tria fiant, & quatuor vnum, ac duo vnum.

SENTENTIA LIX.

ANAXAGORAS: Accipite combustum fugiens, corpore carens, & incorporate eum. Deinde sumite ponderosum, fumum habens, habile ad bibendum, hoc est, vt rem clariùs exponam: hoc combustum fugiens, & ad bibendũ sciens, est Ethelia, quæ cùm sulphuri coniuncta est, vitreo vasi igni imponite, & coquite, donec Cambar fiat, & peragat arcanum quod quæritis. Coquite ergo, & non pigeat vos reiterare: tota enim perfectio sulphuris in decoctione tabulæ consistit. Coquatur igitur, quousque fiat rubigo. Omnes quidem Philosophi dixerunt: quòd qui rubiginem in venenum aureum potest conuertere, opus peragit: sin autem inuanum laborat.

SENTENTIA LX.

PITHEM: Dico quòd cùm Magister de aqua ista primò tractasset: postea in fine sui libri loqui voluit de fermento auri. Quare mirum est, cur inuidi finem ante principium in suis tractatibus posuerunt, præcipiendo in auri fermento, aquam sulphuris mundam cum aliquantulo gummæ commisceri. Præterea putrefactionem omiserunt, de qua pauca dicam. Putrefactio non fit absque humido & sicco, & ex vtroq; nascitur operis principium, licet in tres partes inuidi hoc opus diuiserunt.

SENTENTIA LXI.

CONSTANS: Quid nobis cum inuidis & eorũ tractatibus? Certum quippe est, hoc opus quatuor habere naturas, quæ sunt ignis, aqua, aër & terra: quæ nisi habeantur, nihil vnquam generatur, nec quicquam absoluitur in arte. Iungite ergo siccum humido, hoc est, terram & aquam, & coquite igne & aëre, quousq; spiritus in anima desiccetur, scientes quòd tenue tingens sumit virtutem ex tenuissima terræ, aëris & aquæ parte, & exsiccatur. Hic enim est modus operis nostri, vt omnia in terram vertãtur. Nolite ergo res multiplicare: inuidi quidem eas multiplicauerunt, & varia descripserunt regimina, vt inquisitores fallerent, & assimulauerunt hoc

runt hoc opus ſicco, omni lapidi & metallo, pellibus animalium, omni reptili & volatili. Vos autem ſcitote, quòd corpora corporibus tingũtur, & corpora corporibus figuntur, & quod Philoſophus dixit: in arte eſt argentum viuum de Cambar, & in numis eſt argentum viuum de maſculo, & nihil aliud curate, quoniam non ſunt niſi hæc duo argenta viua.

SENTENTIA LXII.

ASTRATVS: Qui veritatem vult aſſequi, capiat Solis humorem & ſpiritum Lunæ, veritatem dico, nec aduerſa adfero: Numos enim quos Philoſophi capere iuſſerunt, numi Hermetis ſunt, de quibus partem ſumi iuſſit, & ex ære Philoſophorum partẽ, & numis miſcere ac vaſi imponere, obſtructo diligenter ore, & coquere ſeptem diebus, & tunc vertitur æs in numos. Coquatur ergo iterũ, & non tædeat vos decoctione: poſtea aperiatur vas, & inuenietur nigredo, quæ abſumpta apparebit albedo nobiliſſima. Poſtea ponatur in locũ ſuum, & iterum coquatur, donec lapilli in ſiccũ vertantur: poſtea coquatur igne fortiori, quouſq; lapis durior fiat & confringatur, ac in cinerem vertatur. O quàm precioſus eſt cinis ille. Viri Sapientes intelligite illud: Aquæ ſuæ iterum coquite, donec liquefiat: poſtea coquite ipſum, & imbuite ipſum cum aqua permanente, donec compoſitio dulcis & ſuauis ac rubea appareat. poſtea imbuite donec humida fiat: demum coquite igne fortiori, &, vt dictum eſt, os vaſis claudite. Hoc eſt regimen quo corpora fugientia nõ fugientia fient, & ſpiritus in corpora, & corpora in ſpiritus vertentur, ac ſe inuicẽ nectentur, ac vltimò fient corpora ſpiritus, animam habentes & tingentes ac germinantes. Quapropter diligenti opera æs dealbate aqua permanente, donec accidat ei rubigo, & congeletur, fiatq; corpus Magneſiæ: deinde coquite donec totum corpus confringatur, & ita fugiens vertetur in cinerem, & efficietur æs vmbra carens, & tinctura Philoſophorum.

SENTENTIA LXIII.

ANASTRATVS: Dico vobis quòd hoc ſecretum inuidi variè depinxerunt, aliquando in membra, in phy-

ficam ratiocinationem, Astronomiam: & interdum assimilauerunt arboribus, metallis, & vaporibus ac reptilibus: & quantò plus poterunt, ipsa nomina multiplicauerunt. Ego verò vobis dico, sumite ferrum facite inde laminas, postea aspergite eas veneno, & ponite in vas, cuius os bene occludatur, & cauete humorem multiplicare. Vel ponatis ipsum siccum, & facite siccũ massam fortem, scientes, quòd si aquam massæ multiplicaueritis, non continebit eam, neq; bene ardebit in camino: & si nimis siccaueritis, non coniungetur, nec coquetur. Exsiccate ergo eã, & in vase suo ponite cuius os firmiter claudatur, & postea fiat ignis carbonũ desuper ꝑ dies aliquot: deinde aperiatur vas, & inuenietis in eo, & etiã in coopertorio vasis nodos paruulos, & hoc est quod igne sibi ministrato, acetum surgit in altum. Eius namque natura spiritualis est, quia sursum ascẽdit: & ideo moneo vos, vt per se teneatis eã. tribus enim decoctionibus multiplicatis cõglutinatur, & ab igne cõgelatur, eiusq; natura cõuertitur in naturam. Sic Cambar similiter decoctione & liquefactione tali disiungitur. Notum etiam facio vobis, quòd ista frequenti decoctione cõsumitur tertia pars aquæ: residuum verò eius efficitur ventus, qui Cambar & spiritũ eius portat in ventre suo. Præter hæc dico quòd nihil est preciosius arena maris rubea, & est sputũ Lunæ, quod Solis lumini iũgitur & cõgelatur. Et quantò plures trãseunt dies, tantò fortius cõgelatur, & non comburitur. Solis enim beneficio coctũ congelatum est: & albedo illa præstantissima facit eum terrenum ignem superare.

SENTENTIA LXIV.

BALGVS: Quidam fructum istius artis Tulleas descripsit, & mirabili modo me cœpit docere, dicens: Quòd absq; labore inuenitur eius operatio. Cumque autẽ de eius incremento & ædificatione cœpit docere, talia dixit: Accipe arborem illam, & ædifica sibi domum rotundã & tenebrosam, & rore circundatam, & pone in eam veterem hominem cetum annorum, & claude domum, ne ventus aut puluis intret ad eos, & dimitte eos in domo illa centum & nonaginta diebus.

Dico

Dico ego vobis in veritate, quòd senex ille non cessat comedere de fructu arboris illius, donec iuuenescat. O quàm mirifica est arbor illa, quæ suis fructibus animam in corpus iuuenile transfundit, & patrem in filium conuertit.

SENTENTIA LXV.

THEOPHILVS: Scitote, charissimi, quòd quamuis inuidi dispositionem hanc multis celauerint nominibus, vno tamen nominauerunt eam, scilicet Aquã vitę. Nam cùm dictus senex sibi iungitur, perfectè moritur: postmodũ verò ponitur in Sole, donec liquescat: postea imbibitur, cõgelatur, & ita per dies septẽ fit ferrum rubiginosum. Quòd si hoc est nimis obscurum, narrabo aliud. Quidam fructus exeunt à perfectissima arbore primo Vere, & postmodum æstate florent, & tunc multiplicatur & decoratur arbor, donec fructus perficiantur, & maturando dulces fiant. Simili modo illa mulier fugiens generos, quibus per se, quamuis irata, domestica fit, vt nõ dedignetur se superari, vt eius coniunx suum habeat decorem qui furibundus eam diligit, ac iugiter pugnat cum ea, donec suos cõcubitus cũ ea peragat, & Deus pro voluntate filios multiplicat. cuius porrò decor igne cõsumitur: termino enim finito reuertitur ad eam. Dico etiam vobis, quòd draco ille non moritur: tamẽ illam mulierẽ suos interficiens cõiuges, Philosophi neci dare eam voluerunt: illius enim venter plenus est veneno. Fodiatur igitur sepulchrum Draconi, & sepeliatur mulier cum illo: cumque Draco se cum ea mixtum videt, emasciatur & vertitur in sanguinẽ. Quod cùm vident Philosophi in sanguinem versum, ponunt eum ad Solem, quousq; lentitudo cesset, & sanguis arescat: & tunc apparet venenum, & occultum manifestatur.

SENTENTIA LXVI.

BODIELVS: Scitote quòd absque complexione non generatur aliquid. Sperma denique ex sanguine & libidine generatur, & nutritur caliditate & humiditate sanguinis: post quadraginta verò dies formatur fœtus. Et nisi esset humiditas, non solueretur sperma, neq;

procrearetur fœtus. Illũ verò sanguinẽ constituit Deus ad nutrimentum spermati, donec fœtum producat, qui productus non nisi lacte nutritur quandiu paruus est: & quantò plus calore naturali exuitur, tantò plus ossibus confortatis in iuuentutem ducitur, ad quam perueniens sibi sufficit. Simili modo oportet vos in hac arte laborare, scientes nihil absq; calore generari: sed calor intensus exhalare facit, frigus verò perire. Temperatus verò calor est suauis corpori, & per eum lenificantur venæ, & calor innatus alitur & augmentatur.

SENTENTIA LXVII.

MOSCVS: Scitote quòd inuidi modum plumbi formandi multis modis narrauerunt, causa decipiendi posteros, varia fingendo instrumenta. Ego autem dico, quòd nulla instrumenta fiunt, nisi ex nostro puluere albo, stellato, splendido, & ex lapide candido: à quo puluere apta fiunt instrumenta pro ouo: non tamen nominauerunt ouum, vel cuius auis ouum sit. Porrò eorum regimẽ quod diximus, difficillimum inquit est. Nam si compositum plus quàm oportet regatis, eius lumen à pelago sumptum extinguitur, & ideo iusserunt Philosophi hoc opus subtili meditatione regi.

Accipite ergo & regite ipsum Luna, & arenæ imponite quousq; dealbetur, scientes, quòd nisi patientiam habeatis, errabitis in eius regimine, & corpus corrumpetis. Coquite leni igne donec appareat albũ: deinde aceto extinguite, & tum videbitis vnum à tribus socijs dimissum. Et scitote quòd primum commiscet, secundum comburit, tertium liquefacit. Iungite ergo primò nouem partes de aceto cùm calescit vas, & iterum nouem partes cùm calefactum est vas apponite.

SENTENTIA LXVIII.

MVNDVS: Quidam Philosophi nominauerunt aurum Chelidoniam, Karnech, Geldum, &c. & vnum tamen & idem sunt: & nomine proprio subtracto, vocauerunt hoc secretum, Nigrum, quoniam à pelago nostro extractum est. Et dico vobis, quòd antiqui doctores Tyrio colore fixerunt Keukel. Color autem noster Tyrius, puluis à me describetur, qui quidem à mari

rubeo

rubeo nostro & purissimo extractus est. Et sunt illi plurima nomina imposita, quæ vera tamen sunt. Exemplum habetis etiam in tritico quod molitur, & tunc aliud nomen consequitur: deinde cribratur, & diuersis nominibus nominatur. in rei tamen veritate vnum est frumentum: sic hoc secretum nostrum secundùm vnũ quodque regimen nominatur variè.

SENTENTIA LXIX.

RARSON: Scitote quòd illa natura, de qua sæpe dictum est, masculus est & fœmina, & quòd Philosophi vocauerunt eam Magnesiam, eò quòd in ea est maximum arcanum. Ponite ergo Magnesiam in suo vase, coquendo eam diligenter, & vase post septem dies aperto, inuenietis ibi aquã, quam coquite amplius, donec coagulando seipsam contineat. Scientes quòd inuidi in libris suis pelagus per humorem significare voluerunt, & pro vase posuerunt pannum, & pro natura medicinas: ipsa tamen vna est quæ germinat & floret.

SENTENTIA LXX.

AGADIMON ait: Coquite æs donec exeat nigredo, quam numum vocant, & res artis nostræ bene miscete, & inuenietis nigredinem statim, quæ est plumbum sapientum, de quo Sapientes in libris suis multa tractauerunt.

SENTENTIA LXXI.

ORFVLVS: Scitote quòd in principio miscere oportet elementa syncera & amœna super ignem lentum: & oportet etiam caueri, ne ignis sit nimis fortis, donec seipsa contingant elementa, & plenè commisceantur, ac post modum desiccentur, scientes quod vnum comburit aliud & diruit: & vnum confortat aliud, ac docet eum contra ignem præliari, cui residuum humoris totius iterum commisceri oportet, & tunc exaltatur eius rubor. & hoc est quare elementa igne cocta lætantur, & alias vertant naturas, eò quòd non liquidum fit liquidum, quod est caput huius artis, & hoc humidum siccum facere, & fugiens fixum est arcanum. Conuersione autẽ facta dimittuntur in ignẽ, donec spissum at-

tenuetur, & rarum tingens fiat. & hoc quidem taliter composita gignunt, & germinant quod quæritur, coloribus quoque incipientibus apparere, prodibunt miracula, & tandem incipit Tyrius color apparere. O natura cœlestis, naturas tingens: ô illius cœleste naturæ regimen, elementa conuertens & multiplicans cōpositum, mouens vnicum. Dico vobis quod nihil preciosius est naturis illis.

SENTENTIA LXXII.

EMIGANVS: Legendi sunt libri Philosophorum: non frustra enim dixerunt: Inspicite lactantem puerum, & nō impediatis eū, in eo manet arcanum, ex quo bona operantur Sapientes. de quo etiam dixerunt: Comburite æs, comburite argentum viuum, & comburite aurum. Hoc si tenebrosiùs dictum est, dicam clariùs: Comburere, comburere, comburere, non est nisi vnū, scilicet dealbare, & rubeū facere est viuificare. Et vobis dico, quòd definitio huius artis est corporis liquefactio, & animæ à corpore separatio. Insuper dico quòd æs nostrum habet animā & corpus sicut homo: oportet ergo dirui corpus, & animam ab eo separari. Proinde dixerunt Philosophi, quòd Saturni splendor, dū scandit in aëra, non apparet nisi tenebrosus, & Mercurius radijs Solis occurrit: deinde argentum viuum virtute ignea corpus viuificat & perficit.

SENTENTIA LXXIII.

ATTAMANVS: Scitote, fratres, quòd opus nostrum quod quæritis, ex maris fit generatione, quæ post Deū omnia perficit. Accipite ergo lapides marinas veteres, & assate carbonibus, donec albi fiant, & extinguite aceto albo: si fuerint vnciæ viginti quatuor, extinguite calorem illorū tertia parte aceti. postea coquite in solem & terram nigram per viginti quatuor dies: opus verò secundum à die mensis Septembris decimo, ad decimum gradum Libræ perficitur. Sed huic operi secūdo acetū nolite apponere, sed permittite ipsum decoqui, donec acetū suum totū biberit, & terra fixa fiat, vt terra Aegyptiaca. Et scitote quòd opus vnū alio citiùs exsiccatur, aliud tardiùs, & hoc fit ob coquendi diuersitatem.

SEN-

SENTENTIA LXXIV.

FLORVS: Coquendi dispositionem complebo, dicoq; quòd signum primæ decoctionis est sui ruboris extractio. Rubedinem autem ita accipite. Cùm videritis ipsum iam nigrum totum, scitote quòd in illius nigredinis ventre albedo occulta est, tunc oportet albedinem illam extrahi à sua nigredine. In secunda verò decoctione ponatur illa albedo in vase cũ suis instrumentis, & coquite leniter donec omnia alba fiant. cũque albedinem illam superuenientem in vase videritis, certi estote, quòd rubor in illa albedine est absconditus: & tunc oportet vos ipsum abstrahere, & tandiu coquere, donec totũ fiat rubeum. Et scitote, quòd prima nigredo ex natura Martech fuit, & ex illa nigredine exortus est rubor, qui rubor nigrum emendauit, & pacem inter fugiens & nõ fugiens composuit. Fit autẽ hoc ita: Res cruciata in corpore mergitur, & vertit ipsam in naturã alterabilem. Et scitote quòd illud sulphur corpus denigrans non potest tangi, nec cõtrectari: sed hic cruciat & tingit. Item scitote, quòd illud sulphur denigrans, est id quod nõ fugienti aperit ianuam, & etiã non fugiens in fugiens conuertit. Nónne videtis quòd crucians cũ nocumento vel corruptione nõ cruciat vtilitate & coadunatione? Sciatis etiã pro certo, si eius cruciatus esset noxius vel incõueniens, nõ compleretur ab eo quousque colores inuariabiles extraheret: & hoc vtique Aquam sulphuris nominauimus, quam aquam ad rubeas tincturas aptamus, quæ quidem deinceps non denigratur. & licet postea non denigret, non fit tamen de nigredine illa tinctura, sed clauem esse vobis intimaui.

SENTENTIA LXXV.

MANDINVS dixit: Nisi hoc arcanum habeat, quod ipsum emendet, non prodest vobis quicquam. ob id dixerunt antiqui: Illud quod perficitur, vnum est, & diuersæ naturæ non emendant ipsum: quod verum est: imò sola vna res sibi conuenit, quã quidem parcè regere vos oportet. ignorãtia enim regiminis sępe errare facit. Nolite ergo pluralitatem dispositionum curare, nec

ea quæ fallentes in suis narrauerunt figuris. Vna enim veritatis natura, quam Naturales vnum nominauerunt, in cuius ventre occultum inest: quod quidem occultum non videtur nisi à Sapiente. Qui ergo eius scit complexionem extrahere, parieq; regit, ex eo eminet natura, omnes naturas superans: & tunc cõplebitur sermo, qui scriptus est: videlicet quòd Natura naturam continet: & tamen non sunt diuersæ naturæ, sed vna, habens naturas in se & res suas, quibus cæteris rebus eminet. Proinde benè fecit Magister, quòd vno orditus est, & vno finiuit: deinde illas vnitates Aquã sulphuream nuncupauit, omnem naturam vincentem.

SENTENTIA LXXVI.

ARCHELAVS: Perbellè descripta est Aqua sulphuris munda. Nisi enim spissa corpora diruantur à natura corpore carente, donec fiant corpora incorporea, & velut spiritus tenuis, non potestis animam illã tenuissimam ac tingentem extrahere, quę in intimo ventris occulta est. Et scitote, quòd nisi corpus diruatur, quousq; moriatur, & ex eo suam abstrahatis animam, quæ est spiritus tingens, nequaquã corpus eo tingere potestis.

SENTENTIA LXXVII.

PHILOTIS: Prima compositio, scilicet corpus Magnesię, ex pluribus fit rebus: quamuis vnum quid factæ sunt, & vnum ab antiquis scilicet, Albar æris nuncupatur. Cùm autem regitur, decem nominibus nominatur à coloribus naturæ desumptis, qui in regimine corporis Magnesiæ apparent. Oportet igitur vt plumbũ in nigredinem conuertatur, & tunc decem prædicta in auri fermento apparebunt cum Sericon, quod est compositio, quæ decẽ nominibus nuncupatur. Sed iis relictis, nihil alud significamus varietate nominũ, quàm Albar æris, eò quòd is tingit omne corpus, quod in compositione introiuit. Cõpositio autẽ duplex est, vna in humido, altera in sicco: & cùm prudenter coquũtur, fiũt vnũ, & nominatur Bonum plurimorũ nominum. Cùm verò rubeum fit; auri flos, auri fermentũ, colla auri, rubeũ sulphur, & auripigmentũ. Dum autem crudum permanet, plumbum æris dicitur, virga metalli, & lamina.

SEN-

SENTENTIA LXXIIX.

AGMON: Pro corolario dicam, quòd qui non liquefacit & coagulat, multipliciter errat. Denigrate ergo terram, & separate eius animam & aquam, & postea dealbate, & inuenietis quod quæritis. Dico etiam vobis, quòd qui terram denigrat, & album igne dissoluit, donec fiat sicut gladius denudatus, & qui priùs dealbationem eius completam ei animam inducit, totumque tabido igne figit, postquam liquefactum fuerit, felix dici merebitur, & super mundi circulos exaltari.

Hoc de lapidis nostri reuelatione, doctrinæ filiis satis esse non dubitamus, cuius vires corrumpi nequeũt. si ponatur in igne, vis eius augetur, quem si soluere vis, soluetur: si coagulare, coagulabitur. Nemo ipso carere potest, & omnes ipso egent. Cumque ei plura nomina sint, vno tamen nomine nominatur, & vbi placet, ibi cælatur. Est quoque lapis & non lapis, spiritus & anima & corpus: est albus, volatilis, concauus, pilis carẽs, quem nemo infrigidatum potest sine offensa tangere lingua: quem si volare facis, volat: & si dixeris ipsum aquam, verum dicis: & si dixeris ipsum nõ esse aquam, falsum dicis. Non tamen pluralitate nominum decipiaris, sed certum habe, quod vnum quid est, cui nihil alienum infertur. Eius igitur locum inuestiga, & nihil alienum inferas: sed sine multiplicare homines nomina, quæ nisi multiplicarentur, sapientiam nostram plurimi deriderent.

ALLEGORIAE SVPER librum TVRBAE.

NCIPIVNT super librum Turbæ allegoriæ. & primò de homine. Accipe hominem, tonde eum, & trahe super lapidem, vel laminam, donec corpus eius moriatur, & pereat spissitudo: securus sciens, quòd cùm suam amiserit spissitudinem, fiet spirituale, redde sibi postea animam suam: deinde pone in balneo per 40. dies, sicut in vulua sperma moriatur, quod vtique re-

generationis naturæ est principium, & surgat creatio, propositumque peragatur. Sume taurum cum carne & sanguine, cornibus pedumq; calceametis, & verte eum in aquam, & cum sanguine misce, totumq; trahe, postea assa, donec rubescat: postea verte æs in tincturis de iuijs. Recipe Gallum, crista rubea coronatum, & viuum plumis priua, pòst pone caput eius in vitreo vase, & ad horam serua. Pòst conde iterum gallum, & trahe, donec lenificetur, & quousque purificetur, & super marmor extende: deinde cum pennis ab eo remotis, fortissimè trahe & tonde: deinde in equorum fimo, donec plumas inducat, dimittite. Cumque eum gallum, velut gallum vociferantem audieritis, scitote rectam semitam vos ambulasse.

Viperam sume, quæ dicitur de rexa, & priua eam capite & cauda, in his duobus locis liquescit eius venenum, ex quo spiritus procedit. Diuide ergo caput & caudam, vnumquodq; per se in vitreo vase repone. Sume residuum corpus, & coque lento igne, quousq; caro ab ossibus secernatur. Et postea pone eam super lamina, & tamdiu conde, donec vertatur corpus in spiritum, & auferatur ab eo flexibilitas. Non enim potest attenuari lentum: deinde capiti suo iungite, & cum eo terite, donec corpus, quādiu flexibilitas in eo consistit. Sicca corpus huiusmodi ad Solem, vel ad ignem, vt videas quod inquiris. Hoc itaq; completo, scito quòd habes corpus corpora perforans, & naturam naturā continentem, & naturam naturâ lætantem, quæ perfectio Tyriaca Philosophorum dicitur. Est in mari piscis rotundus, ossibus & corticibus carens, & habet in se pinguedinem, mirificam virtutem, quæ si lento igne coquatur, donec eius pinguedo & humor prorsus recedit, & postmodum teratur fortissimè, & quousq; lucescat, aqua maris imbuatur: deinde per hebdomadam sepeliatur, & postea assando candidetur. Cumq; fuerit benè dealbatū, & eius aqua sibi reddita: postea proprio humore imbutus: deinde post humoris imbuitionem, quousq; citrinus appareat, assatus, fit collyrium Philosophorum: cuius oculi liniti arcana Philosophorum de facili potuerūt intueri. In maris Luna est spongia plantata,

cata habens sanguinem & sensum, ad modum arboris in mari plantata, & non mouetur à loco suo: quam si tegere volueris, habeas tecum falcem, qua seces eam, à longè caueas tibi, ne sanguis inde fluat, quoniam venenum est Philosophorum. Cùm ergo spongiam illam ceperis, priua eam sanguine: deinde in vase vitreo eam repone & custodi. Postmodum sume corpus eius, & ablue aqua marina, donec purificetur, & fiat corpus album, carens turbatione. Postea redde sibi sanguinem suum: deinde ipsum fortiter tere, donec sua fortitudine priuetur odore, & siccum penitùs fiat. Homines oliuas habent, ex quibus oleum extrahunt, & illud est combustibile. Oleum autem Philosophorum non sic extrahitur. Veruntamen eius natura est combustibilis, & immobilis semper persistit, & est modus faciendi ipsum sic: Oliuas quas habemus mundas & integras accipimus, & terimus eas cum aqua sua: postea decoquimus eas. Deinde ponentes eas in loco humido, dimittemus ibi, donec penè dissoluātur, & donec oleum à suo spisso corpore separetur. Facimus etiam fecem inferius descendere, aquam in medio consisti: oleum verò superiùs emanari. Postea separamus aquam, ponentes super laminam candentem aquâ suâ imbibimus, donec flexibilitatem, quæ in eo est, rectissimè videamus, & tunc ipsum in humido, equorum fimo sepelimus. Deinde siccamus & assamus ad Solem, & septies iteramus, vel quousq; ab omni inquinamēto mundum & albissimum videatur. Deinde sibi reddimus aquam suā, pòst assamus, donec ventilando sine quiete perficiatur: hoc est vnguentū Philosophorū, quod absq; pabulo ardet, & non comburitur. Lignorū cinerem sumite meū, imbuite ipsum aquâ marinâ, ponentes ipsum in balneo, donec dissoluatur eius nigredo, quę vocatur Ethel, sublimate, ponentes ipsum in cucurbita cum alembico vitreo, & separate humorē ab eo: postea cinerē dissoluite, & dissolutum capite, & vrina puerorū abluite, vel aqua pluuiali, donec candidus fiat sicut lac. Pòst Ethel à corpore diuisum sumite, & cum corpore diligenter terite, pòst in vase vitreo ponite, dimittentes cū in loco tenebroso, donec videatis vas cādescere, & veluti Iacinthū

lucere. Philosophorum crocus taliter præparatur: Sumatur radix eius cum stipite, postquam fuerit humidus, teratur cum humiditate sua in Sole: & post hoc dimittatur in balneo, donec spiritus eius tingens purus & liquidus emineat, qui totus est colligendus, & corpus residens abluendum est: quoniam quædam flexibilitas & inquinatio consistit intra eam, quæ non nisi laborioso & subtili ingenio euelli potest. Capiatur ergo corpus, & abluatur, & ad lentum & tepidum ignis calorem teratur, ad modum eorum, qui linum cum cinere & aqua calcis albæ candidum faciunt, dealbetur. Deinde per noctem vnam dimitte in loco humido: pòst aqua maris ablutum, roretur paulatim donec plenissimè candidetur, quo candidato reddatur ei spiritus tingens eius, & fit elixir, omni tempore firmum & perfectum. Corallus est quoddam vegetabile, nascens in mari, radices & ramos habens, & generatur humidus. Vento autem Septentrionali flante, indurescit, & fit corpus rubeum, quod cùm videt, qui per mare nauigat, secat ipsum sub aquis: cùm verò exit, vertitur in lapidem, cuius color est rubeus, & aptantur in lapides Indorum quoque: vulgus valdè vtitur eo. Simili quoque modo vtuntur, scilicet corallo nostro Philosophi in arte nostra: sumunt enim ipsum, & terunt fortiter, & in aqua maris eum per 21. dies imbuunt, & in balneo cum multa humiditate, donec spiritus eius tingens emineat, dimittunt: & hunc spiritum sumentes in vitreo vase reponunt, & dimittunt fecem quasi mortuam: & tamen nec albam, nec rubeam. Postea ponunt in sphæram eam, quam cribrum vocamus. Deinde cum aqua maris tepida imbuunt, & hoc septies iteratum, abluendo & sublimando, donec formam salis candidissimi recipiat: quo facto, reddunt ei spiritum tingentem. Et deinde ponunt ipsum in loco humido, donec rubescat, & fiat eius spermale. & de hoc ponunt Philosophi super vitrum, & facit ipsum infrangibile. Et cùm ponitur super argentum, vertit ipsum in aurum obrizon. Lapidem, qui dicitur Borites, sumunt Philosophi, qui coloris Indici & varij similiter esse dicitur. terunt ipsum, & aqua maris imbuunt: postea ponunt ipsum in vase vitreo. & permit-

permittunt eum per dies plurimos in humido loco, donec sulphur, quod in eo latet, exeat, & hîc ipsum colligunt, & in vitreo vase reponunt: corpus verò, quod quasi fuscum remanet in aqua salis distillati abluunt, pòst in calido Sole tempore æstiuo dimittunt, & hoc toties iteratum, donec ad instar marmoris albi coruscet. Postea ponunt in Athanor, & ibi desiccant. Postea reddunt ei sulphur, quod ab ipso fuerat extractum, & teritur in eo, quousque vertitur in lapidem, & ita completur Elixir in perpetuum huius vitæ valiturum. Tinctores habent herbam, qua vtuntur in lana tingenda, sumentes tantummodo tincturam & lignum relinquentes. Similiter habemus nos in arte nostra, ponimus terentes & cribrantes ipsum, & vrina puerorum frequenter imbuentes, donec lentescat: & ita erit tinctura eius, ab eo postea ponimus eum in fimo equino, quousque purificetur eius tinctura, & supra corpus appareat. Quam recipientes in vase vitreo ponimus: corpus verò ipsius cum proprio humore terentes, & in loco humido ponentes abluere non cessamus, donec candore niueo induatur. Postea iungimus ipsum tincturæ suæ purificatæ, quam ab eo abstraximus, & in calido Sole ex ea ipsum imbuimus, & ita recipit virtutem mirificam. Et hæc est descriptio, quam figuratiuè narrarunt antiqui in prosis suis.

ÆNIGMA EX VISIONE ARISLEI PHILOSOPHI, ET ALLEGORIJS Sapientum.

ÆNIGMA I.

ONGREGATIS denuò Philoſophorum diſcipulis quibuſdam ſtudioſioribus, Pythagoras, quorum ſuperior Arisleus Abladi filius, deinde Paris Belchioti filius, Armenius Archiæ filius, Meditantalus, Phaliſæus, Echamiſius & Parmenides, & Eximeſias Admiri filius, Auerca quæſiuit ex Arisleo, poſsetne dicendo efficere, vt exemplo aut parabola liceret inueſtigatorib. artis, ex arbore illa immortali, fructus, quam Philoſophorum diſcipuli prædicti, cæteriq; in Turba deſcripſerant, colligere? Et ille lubẽter quidem dicam, vt potero, ſed non fortè ſatisfacturus voluntati tuæ. Rurſusq; Pythagoras: Dic igitur quàm aptè poteris. Et ille: vidi me & quoſdã ex Turba equitantes ad maris littora, & ecce habitatores maris ſecum inuicem cõcubantes, & nihil eis gignebatur: & arbores plantantes, non tamen fructificantes: & ſeminantes nec quicquam naſci. Et dixi: Quid vobis? Nunquid quamuis multi ſitis, nemo Philoſophus eſt, qui vos doceat? & dixerunt illi: Quid eſt Philoſophus? ait ille: Qui res nouit. & illi: Quid prodeſt eius ſcientia? & ego: Si in vobis Philoſophus eſſet, filij veſtri multiplicarentur, & naſcerentur vobis arbores, & non morerentur, & fructus non extinguerentur, & eſſetis reges, omnes inimicos veſtros ſuperantes. Euntes illi, ſignificauerunt hæc domino ſuo Regi marino. Cumq; ab illo vocati eſſemus, muneraq; poſtularet, reſpondebamus: Munera nos occulta portare generandi ſcilicet artem, & arbores plantandi, & ſeminandi; ex quibus arboribus & fructibus qui comedet, nõ eſuriet vnquam. Et ille: Maximum munus, ſi hoc reuera miſit magiſter veſter. Dicite ergo, quid habetis? & ego: Domine quamuis rex ſis, malè tamẽ imperas & regis: maſculos

sculos namque masculis coniunxisti, sciens quòd masculi non gignunt. Generatio enim ex mare & fœmina est coniunctio, veraque fit generatio, si natura naturæ, masculus fœmellæ, conueniens conuenienti, aptumq; apto commiscetur. Et ille: Filium quidem & filiam habeo. propptereaq; rex sum meorum subditorum, quoniam illi horum nihil habent: ego tamẽ filium & filiam meo in cerebro gestaui. Et ego: Duc ad nos filium tuũ Thabritium. Quo audito, postulaui & sororem eius Beyam nobis adducendam. Rex ait: Cur Beyam vultis? Et ego: Quia generatio non fit absque ea, & quamuis soror sit fratris, & fœmina: tamen emendat ipsum, eò quòd ex ipso est. Producta autẽ coràm Beya, ecce puella candida, tenera & suauis. Coniungentibus autem nobis Thabritim & Beyam, En ait rex: nunquid vir duxit vxorem suam? Et ego: sic pater noster Adam iussit filios suos, & tu si in hoc acquiesces, ô Rex, beatus eris; & generabunt tibi reges ac reginas, nepotes & neptes plurimos: & filius tuus Thabritis, & soror eius Beya lucrabuntur tibi, & mortui si fuerint, reuiuiscent. Acquiescente autem Rege, & fratre cum sorore concubante, ecce confestim mortuus est Thabritis. Quare rex, me & vos vituperans, in domo vitrea incarcerauit, supra quam domum aliam ædificauit, supra quam etiam aliam, & in tribus domib. capti fuimus. Tunc dixi Regi: Ex qua causâ festinans, pœnam nobis intulisti? Trade nobis saltem denuò filiam tuam, fortè reddditura est vitam filio tuo Thabriti. Et ille: Nunquid vultis meã amplius interficere filiam? Et ego: Noli festinare Rex, & cruciatus nobis inferre: sustine aliquantulum, & tuam nobis trade filiam, & paulò pòst habebis & filium & filiam denuò viuentes. Tradita autem illa, mansit nobiscum in carcere 80. diebus, & mansimus in tenebris vndarum, & intenso æstatis calore, ac maris perturbationem, cuiusmodi nunquam accidit nobis. Nos igitur fessi, vidimus te magistrum in somnis, & petiuimus, vt nobis subsidium ferres, & mittens discipulum tuum Harforetum, qui nutrimenti author est. Eo autem concesso, gauisi sumus, ad Regem dicentes: Quòd filius tuus viuit, qui morti fuerat deputatus.

AENIGMA II.

De Lapide.

Eſt in mari noſtro piſciculus rotund⁹, oſſibus & corticibus carens, & habet in ſe pinguedinem, mirificamque virtutem: qui ſilenti igne coctus, donec eius humor pinguedoq; prorſus rodatur & abſumatur: poſt ea fortiſſimè teri debet, & aqua maris imbui, quouſq; lenteſcat: deinde per hebdomadam ſepeliri: deinde aſſari, donec candeſcat. Cumque candeat, & ſatis albeſcat, & eius aqua ſibi reddita, & poſtea humore ſuo proprio imbutus: & demum poſt humoris imbibitionem quouſque citrinus appareat, aſſatus, fit collyrium Philoſophorum: cuius liquore oculi liniti, arcana Philoſophorum facilè poſſunt videri intelligique.

AENIGMA III.

Radix eſt, quæ tum ſtipite ſuo viridi ſeu ſuccoſo teratur, & ſua humiditate propria ad Solem: poſtea mittantur ad balneum, lauenturque donec ſpiritus eius, ſiue radicis ſal, & lotio purus, liquidus, & veluti tingens appareat, qui colligendus eſt totus, & corpus ſiue feces atræ, ſquamæúe reſidentes, in balneo penitus abluendæ. Quoniam fluxibile quid & inquinatum conſiſtit in eis, quod niſi laborioſo ingenio & ſubtili euelli non poſſunt. Capiatur ergo corpus, & abluatur, & ad tepidum ignis calorem teratur, & aqua maris roretur paulatim, donec pleniſſimè candidetur, quo candidato, reddetur ei ſpiritus eius ſiue lotio, & fit Elixir ſucceſſu temporis firmum & perfectum. Sublimatur etiam hæc radix per retortam infrigidam, & mercuriaſcit.

AENIGMA IV.

Viperam ſume, & priua eam capite & cauda: in his enim duobus locis quieſcit eius venenum, ex quo procedit. Diuide ergo caput, & caudam, vnumquodque per ſe in vitreo vaſe repone. Sume reſiduum corporis, & coque lento igne, quouſque caro ab oſſibus ſecernatur. Et poſtea pone ſuper laminam, & tamdiu coque, donec vertatur corpus in ſpiritum, & auferatur ab eo fluxi-

fluxibilitas. Non enim poteſt attenuari quod lentum eſt. Deinde capiti ſuo iungito, & cum eo tere tamdiu, quamdiu fluxibilitas in eo conſiſtit. Sicca corpus huiuſmodi ad Solem vel ad ignem, vt videas quod inquiris. Huc itaq; completo, ſcito quòd habes corpus corpora perforans; & naturam, naturam continentem, quę compoſitio Theriaca Philoſophorum dicitur.

AENIGMA V.

Mercurius de ſe loquitur.

Mater me genuit, & per me gignitur ipſa: dominabatur denuò mihi: de cætero autem dominabor illi: quia perſecutor matris meæ factus ſum: Ipſa tamen me vt pia nunc fouet, & nutrit filium ſuum quem genuit, donec ad ſtatum veniet perfectum. Ponas ergo me in humido igne, conterere donec finis operis inducatur. Deinde cùm opus perfectum eſt, me ad rubedinem forti igne agito. Quia me caliditatis humor augmentat, & ſiccitatis conſumptio necat.

AENIGMA VI.

Super matrem prægnantem ſeruum rubicundum æqualiter conde: Matrem mortifica, manus eius & pedes abſcindens: ſeruum ipſum balnea, & deſponſa hos ambo in linteo vitreo, quod Sera dicitur, & deſuper pone Thonar: & obſtrue benè cum luto Sapientiæ. Et tunc accipe vitrum cum ſponſo & ſponſa, & proijce eos in fornacem, & fac aſſare per tres dies, & tunc erũt duo in carne vna. Demum accipe illum album hominem de vaſe, & mole eum per molendinum, & adde ſibi clauem artis cum aquila, & iterum tere cum oleo oliuæ tamdiu, donec ſiccetur. Hoc fac ter, & habet perfectionis extremum.

AENIGMA VII.

Colligatur vaporis terrei primordialis quãtitas duodenaria, omni abſtracta terreitate inordinata, lotione decibili, menſtruoſaq; infectione præciſa. Addatur germinis fructificandi granum ſolitarium, in die deſponſationis ſerie alteratione exponendum aluo Philoſophico inducatur, ſolubili amplexu maturãdum impre-

gnantia hac decibili, nec sortiatur, quin minimis vnione fructiculis deducatur primæua, vt vaporis dispositio vtriusque connexionis liquorosa elucescat probabili. Tractetur experientia circumspectabili, quòd filiolis congruit disciplinæ. Talis inquam vapor vnctuosus, primùm Philosophorum Hyle indiuisibile, à quo deducuntur trinæ facierum qualitates proportionabiles, quas scindere nequaquam iubetur. Aluo quoq; effuso, alchymico phœbo collocetur maturosè Hyle, vt nobile vitalitate destituatur, infima dimensionalis existentia eliciatur, per mortalitatis transmutabilis fore apparentiam. Nihil splendeat nisi vnum, viro lethali feruida passione prostratum in fauillarum hypostasin confricabilem. Sciatur itaq; gradus plantatæ arboris primulus, ordine sub eodem frigido, aquoso, terreo, quo tractatu rursus fortem in alueolum adoptatur elemento combusto mancipetur, sagaci regatur ingenio, vsq; plena luceat digestionis puritas, candidatus in fulmine. Hoc siquidem prodigium pariterque signum, prodit lapilli digestibilis fore complementum. Iubetur fieri motu medietate manualis confusionis porphyrio sedule, quousque totaliter præcurrat, vt est prætaxatum. Notate erudiri hoc sedulo alueolo, soloq; phœbi regimine, tincturam candentem & rubentem, quę sunt perpendenda in corpore prætaxato, digestione accepta, in candoris nitore seu igneo prosternatur denuò, saxo compaginetur, paucissimas in particulas, motu tremebundo, vt vniantur rigatione, partim vniuori, Irroratio triplicanda, vel quòd videatur fore necessarium, lacte naturali 200. ponderis sub quantitate. Hoc per regimẽ vnius, phœbo prostratus mortifero cernitur & morte acerrima suscitari. Gratularis igitur Regi vitam tui ministrati incorruptibilem. Quoniam quotiens interitu concernitur, totiens vita essentiali pòst relucescat, quousq; medicinalis perfectus, omnem indebitè sanus, sine corruptione subiacens, incolumitatem restaurat. Hoc enim exigitur secundùm vnctuositatem nostri sulphuris oleaginam, fluxibilissimam, in suæ sedulæ rei substantiæ mundatione, sic fructus colligitur innumerabilis iuxta discretionis gradum. Cautela verò concernatur, cùm

tur, cùm serpens noster conspicitur prægnans, ne ictum tum pereat maturitas, in nidum dum reponitur, calidum nutritiuum cum virtute exsiccationis porrigatur immensa susceptibili custodiatur, ne alimento superfluo eandem propriam deglutiat, corrumpendo. Quoniam sub consideratione expedit intentio finalis indagati cum mundationis modo. Intẽtio Philosophorum inuariabilis vno ex ore resonet, vim consistere totalem humectatione inalternata, cum terreitate subsequenda: & sic finis.

IN TVRBAM PHILOSOPHORVM EXERCITATIONES:

In quibus occulta quædam, & ad artem facientia explicantur.

DEFINITIO LAPIDIS, ET quibus initijs constet.

EXERCITATIO I.

TRACTATVRI de Lapide Philosophorum, videndum in primis, quibus initijs, quibúsve elemẽtis constet Lapis Philosophorum. Consideratione itaque Philosophorum omnium, Mercurius pater est omnium metallorum. Lapis autem Philosophicus est materia metallica, conuertens substantias & formas metallorum imperfectorum. Hanc autem conuersionem non fieri nisi per suum simile, iam dudum ab omnibus Philosophis est conclamatum. Necesse igitur est, Lapidem Philosophorum ex metallica materia gigni. Ex qua autem metallica specie generetur, id sonant omnes Philosophi, præsertim in hoc libello dicentes: In Mercurio esse omne id quod à Sapiẽtibus quæritur. Qua ratione enim eius substantia aut forma illa corporibus adiungitur, talem suscipit substantiam & formam: & sicuti à corporibus tingitur, sic & tingit: & sicut caro genera-

tur ex ſanguine coagulato, ita & Sol generatur ex Mercurio coagulato: & ſicut ſanguis eſt origo carnis, ita & Mercurius origo Solis: & ſicut ſanguis eſt in carne, ita etiã Mercurius eſt in lapide Solis: quia ipſe Mercurius congelatus eſt in lapidem Solis, & ſic Mercurius eſt Sol, & eius Sol eſt Mercurius. Et omnia corpora metallica ſunt Mercurius, tàm pura quàm impura, quia ex eo generata ſunt. Et vt Mercurius eſt principium omnium metallorum, ita & Sol eſt finis ac vltimum metallorum, & omnia metalla munda & immunda ſunt intus Sol, Luna & Mercurius: ſed vnus verus Sol, qui abſtrahitur ab illis: de quo in hoc libro copiosè.

DE CALIDO NATVRALI.

EXERCITATIO II.

EXIMIDIVS.

CAlidum naturale deſcribitur, quod in omnibus rebus creatis, præſertim mineralib. ineſt: eo enim indigent Philoſophi: quia hoc calidum naturæ motum virtute caloris ignis, digerit materiam eorum ad formam & ſpeciem debitam. Quam ob cauſam quidam dixerunt, Lapidem Philoſophorum eſſe materiam puram, quæ eſt natura auri, continentem in ſe calorem, qui dat incrementum, & ſua vi & potentia habeat creſcere & multiplicari in ſua ſpecie, ſicut res aliæ omnes.

DE PRIMA MATERIA METallorum, & quomodo ex ſeminali procreatione generentur metalla.

EXERCITATIO III.

ANAXAGORAS, PYTHAGORAS, LOCVSTOS.

PRimò omnium Deus ſublimis creauit quatuor numero ſimplicia, quæ ſunt quatuor elementa eiuſdem eſſentiæ, id eſt, materiæ, diuerſarũ tamen formarum, hoc

rum, hoc eſt, qualitatum ſimplicium, quæ ad inuicem conuertuntur. Primum horum fuit aër vt medium temperamentum, in quo fuit ſiccus ignis inſenſibilis, & huius ignis ſpiſſum in aëre reſedit. Aëris verò ſpiſſum, & quod ex ignis & aëris ſpiſſo coadunatum fuit, in terra quieuit. In conuerſione verò aqua conuerſa eſt in terrã, & facta eſt terra, aqua, quę vocatur Sulphur, & hoc mediante aëre. Terra conuerſa eſt in aquam, & facta eſt aqua terra, quæ vocatur Mercurius, & hoc mediãte igne. Itaque ex Mercurio & Sulphure ſex efficiuntur naturæ minerales, diſtinctæ à Natura, ſcilicet,

Saturnina. Iouialis. Martialis. Venerea. } Hæ ſunt immũdæ ſiue leproſæ: quia principia eorum ſcilicet Sulphur & Mercurius ſunt immunda.

Solaris, Lunaris, } Hæ duæ mundæ ſunt: quia ex Sulphure & ☿ mundo natæ ſunt.

Et hæ quidem naturæ conueniunt in ſua radice, quæ eſt minera metallorum, ſed ex accidente diſtincta ſunt.

Septima natura accedit, ſcilicet, Mercurialis, quæ eſt aliarum naturarum, id eſt, materia communis. Hæc natura Mercurialis compoſita eſt ex duabus naturis primis ſimplicibus, ſcilicet elementaribus, immediatè ſcilicet natura aquæ, & natura terræ. In iſta enim commiſtione terra conuertitur in aquam mediante igne. Non quòd terra fiat aqua, ſed ita quòd terra mediante ſua ſiccitate per operationem caloris ignis, facit conſtare humiditatem aquæ cum ſua frigiditate, ita quòd adhuc obſeruatur natura aquæ, quæ eſt fluxibilitas ſecundùm vnam partem, & amittit aliam partem, quæ eſt humectatio, & ideo redditur aqua ſicca, quæ fluit & nõ madefacit. Quod autem componatur ex terra per operationem ignis, patet: nam per exceſſum calidum conuertitur tota ſubſtantia Mercurij in terram rubeam. Vnumquodque enim reſoluitur in id ex quo eſt, & in ſe terminatur propriè: quia cum hoc quod fluit conglebatur. Quòd autem ſit ex aqua, patet: quia fluit, & non terminatur termino proprio, ſed alieno reſiſtente: fluxibilitas enim ex natura aquæ eſt. Natura autem mercurialis ὕλη eſt materia communis ad omnia metalla:

habet enim se sicut semen in vegetabilibus, & sperma in animalibus. Nam ex semine in plantis & vegetabilibus, & ex spermate in animalibus multiplicantur indiuidua, conseruantia speciem vniuscuiusq; generis. Et sicut in vegetabilibus & in plantis est vis quædam germinatiua, producẽs ex succositate terræ saliuam quandam nutrimentalem, per virtutes quatuor naturales, quæ succositas secundùm varietatem digestionis, secundùm suas partes transit, quædam in substantiam plantæ, quædam in substantiam foliorum, quædam in substantiam fructuum: in quibus consistit vis quædam seminalis specifica, transmutans reliquum nutrimenti fructuũ in semen, quæ est natura procreatrix indiuiduorum, & in vegetabilibus stat loco spermatis, sicut in animalibus est sperma. Sed in his tribus Mercurialibus naturis magna est diuersitas. Nam in animalium genere non fit generatio, nisi ex Mercurio spermatico duarũ naturarum, masculini & fœminini, cùm ambo concurrunt in coitum, & per coitum commiscentur, & in vas naturæ proijciuntur, scilicet, in matricẽ. Ista autem duo spermata non sufficerent, nisi vegetarẽtur ex proximiori materia conuenienti cum eorum natura, & talis materia est sanguis menstruus. Nam ex sanguine ista duo spermata generata sunt, & in processu temporis secundùm diuersitatem temporũ producit ex his spermatib. corpus humanum, quod primò vegetatur, sed cum vegetabili depascitur. postquam benè organisatũ est corpus, introducitur anima sensibilis, & ex vnaquaq; specie producitur cum suo compari indiuiduum eiusdem speciei, sicut ex homine generatur homo, ex asino cum asino asinus generatur: similiter ex plantis & metallis, quamuis aliter & aliter. Nam ex plantis duæ sunt viæ generationis, vna per seminationem, alia est per plantationem, id est, insertionem surculorum plantę in plantã equidem vel alterius speciei. Cùm ergo talis surculus inradicatur in stirpem, producit fructum secundùm naturam stirpis. Non sic autem in animalibus, quæ solùm fiunt per seminis propagationem: neq; etiam in mineralibus, quæ etiam sumunt procreationem indiuiduorum ex duobus spermatibus mineralibus, secundùm vtrasque

trasq; naturas masculi & fœminæ. Modus autem, qualiter ex seminali procreatione generentur metalla, occultatus est à Philosophis. Sed secundùm similitudinẽ generationis animalium, manifestum est, & præcipuè secundùm naturæ humanæ generationis, metallorum generationem fieri ex Mercurijs. Nam sicut homo generat hominem & Sol: sic metallum generat metallum, & calor temperatus loco Solis in artificiali generatione. Nam homo ex se solo non generat hominem, sed cum suo compari. Compar autem hominis est homo: sic cõpar metalli est metallum. Sed quia generatio est motus, & in omni motu est agens & patiens: ideò in generatione hominis concurrunt duo, scilicet, agens q; est masculus, & patiens quod est fœmina. In generatione hominis ista duo principia, scil. actiuum masculinum, & passiuum fœmininum non concurrunt secundùm integram suam substantiam: sed ex eorum substantijs elicitur materia seminalis, quę est sperma. Nam vt maritus procreat ex vxore sua prolem, non oportet vt corpus mariti totum cõuertatur in sperma, & postea commisceantur, sed ex corpore mariti elicitur sperma masculinum, & ex corpore vxoris elicitur sperma fœmininum, & ista duo spermata inter coitus copulam commiscentur, & proijciũtur in agrum naturæ, hoc est, in matricẽ mulieris: & sic ex virtute intrinseca duorum spermatum, quæ dicitur vis formatiua, & calore continentis, scil. matricis, formatur corpus humanum, quod nutritur sanguine menstruo: sic similiter in generatione artificiali metallorũ fit, quod ex Mercurio masculino, & Mercurio fœminino simul mixtis, & in agrum naturæ proiectis, & per Mercurium menstrualem vegetatis, generatur proles similis parentib. Non autem quòd totum corpus metallicum aliquo artifi io conuertatur in Mercurium masculinum & fœmininum, & postea coniungatur & fermentetur, & procreetur corpus solare vel lunare. Sed aliter est. Nam ex corpore metallico masculino elicitur ☿ masculinus, & ex corpore metallico fœmineo elicitur Mercurius fœmine⁹, & isti duo mercurij simul secundùm debitam proportionem coniuncti, & cum Mercurio menstruali etiam, secundùm

proportionem debitam copulatis, & in agrum naturæ positis: tunc ex virtute illorum duorum spermatū, cum vegetatione Mercurij menstrualis, debito & temperato calore rectis, generatur infans secundùm naturam parentum masculinus aut fœmininus.

DE PRIMO ELEMENTO Lapidis, quod est terra.

EXERCITATIO IV. PYTHAGORAS.

IN hoc conueniunt omnes Philosophi vno ore, vt eligatur purissima & subtilissima terrea substantia, rubea vel alba, cum qua coniungatur Mercurius rubeus vel albus per minima, & figatur donec vnum fiant & inseparabilia. Hæc autem terrea, vel est Lunæ, vel Solis, vel alicuius imperfecti corporis, vel solius Mercurij. De Luna & Sole ego: de Venere Arnoldus Villanouanus: de Mercurio Geber Arabs, sentiunt: Et rursus si de Luna vel Sole sit sentiendum, in dubio fortè erit, an terra eorum sit cruda, an sint feces ex sulphure relictę: sed arbitrandum est, terram esse ex crudis vel Lunæ, vel Solis, imò ex solo Sole. Sed non est vituperanda mens Arnoldi, nititur enim ea ex ratione: quia omnis tinctura debet habere ingredientem lapidem, ex eoque constare quem vult tingere. Si igitur volueris tingere lapide tuo Venerem, necesse erit & terram ex Venere recepisse. Hęc terra fit per calcinationem, & conuertitur in cinerem, & cinis per sublimationem conuertitur in quintam essentiam, & quinta ęssentia per solutionem conuertitur in aquam, & aqua per coagulationem conuertitur in lapidem, in quo initium est magisterij: ab eo enim rursus extrahitur aqua, & terra mineralis: quæ cùm calcinata & dealbata est, admittit denuò vaporem suum, & eum figit ac vnit vnione inseparabili, quod in vniuersum facit depuratio vel sublimatio, quam subsequitur fermentum & nutritio.

DE DIMISSIONE AQVAE vel Roratione super terram.

EXERCITATIO V.

ARISTENES.

HOc omnium maximè hîc animaduertendum est, quòd neque aqua maris simplex, sola, neque æs ipsum solum aliquid pro lapide Philosophorum facere possunt, vel ipsum Lapidem Philosophicū constituere: neq; lapis ipse, siue Elixir, vel sola simplici aqua, vel solo ære cōstare possunt, sed vtrumq;, id est, aquā simplicē, & ipsum ęs cōiungi oportere. Priusquā verò coniungas siue commisceas hæc ambo, ipsum æs scilicet, & aquam, vide vt vtrumque nec crudum, neq; in rectificatum: sed vt aqua ipsa aliquoties destillata, & tandem in statum suum & descensum restituta, ipsumque æs combustum, candidum & syncerum omnino factum sit. His enim ita præparatis, ad Elixir procedi potest. Cùm enim æs ipsum syncerum non esset, terram, quæ inde elicitur, crudam & insynceram, imò fortè nullam gigni certum foret. Ita & aqua, si ipsa munda & destillata non foret, terram ipsam lauare & abluere nequiret. Sordidum enim & atrum, non sordido vel atro: sed puro, claro & mundo dealbatur. Mundificatis igitur vtrisque, tum æs ipsum in laminas tenuissimas productum discerptumq;, cū aqua cōmisceatur.

DE CONVERSIONE NATVrarum & commixtione.

EXERCITATIO VI.

PARMENIDES.

MODVS artis ad inuicem conuertentis sic habet. Primò solue Lapidē in suum Mercurium. Lapidem dicunt authores metallicū, ablue, reduc, fige & incera. Solue scilicet grossum in simplū, ablue

obſcurum in lucidum, reduc humidum in ſiccum, fige volatiuum in corpus ſuum. Soluere eſt diuidere & corrumpere, ac materiam primam facere. Abluere eſt inhumare, diſtillare & calcinare. Reducere eſt impinguare, incerare, & ſubtiliare. Figere eſt deſponſare, reſoluere & coagulare. Per primum natura operatur interius: per ſecundum exterius: per tertium ſuperius: per quartum inferius. Sed moderni finem perturbant operis: quia cùm laborare deſiſtunt, tum incipere potius iam primùm deberent. Sed vnus ſoluendo ſoluens & coagulans, alter ſoluens & figens, alter turbat mediū, alter finem: ita hæſitant in arte, vt ſtulti. In ſumma dico, eos non facere tincturam vnius numi, niſi omnia debitè digeſta fuerint in naturam conuerſione, ita vt principiò conuertatur groſſum in gracile, id eſt, corpus in aquam: deinde aqua in corpus ſiue terram: deinde addas, imò indas animam: quod fiet ſi animam cum aqua, id eſt, ſpiritum corpori addideris: demum nutrias tale animatum corpus lacte ſuo, id eſt, aqua ſua, ex qua concreatū eſt opus, ſiue inceptum à principio. De cōmiſtione autem docetur, vt proportio ita ſeſe ad inuicem habeat, vt ſint aquę tres partes ad vnam plumbi, vel melius duæ æris ad ſeptem veneni, vt Zenon poſtea dicit. Quidam vt ij qui in aqua ſepties diſtillata & reuiuificata, ſoluunt, duas aquæ ad vnam partē plumbi proportione ſeſquialtera ducti, ſoluendo cōmiſcēt: artificiosè autem optimeque commixtis his duobus, & benè coaptatis, curato vt aqua fiat metallica, & tunc illam ipſam aquam in ſuo vaſe vitreo componito inditoq; & ad dies quadraginta putrefactionis, hoc eſt, primi gradus ignis coquito, donec ipſum plumbum liquefiat & putreſcat.

DE

DE CONIVGIO SOLIS & LUNÆ.

EXERCITATIO VII.

ZIMON.

HIc Philosophus videtur annuere, vt vtrumque corpus perfectum ad compositionem Elixiris sumatur, siue ille sit futurus albus, siue citrinus. Ratio, quia nullum absq; altero facilè fluit. Finis autem omnis totius secreti Alchimistici est, vt Elixir statim fluat ante fugam scilicet Mercurij. Sed nullos lego authores, vel perpaucos, qui hoc suadeant, vel dicant quando applicanda sint hæc vtraq; corpora, Solis scilicet & Lunæ: num in initio scilicet operis, vt puta in solutione, an in fine, nempe in fermentatione. Videat igitur qui volet, quid faciendum eligendumq; sit. Modus hic mihi non admodum placet. Quia si ita fieret, oporteret Elixir, neq; album, neq; citrinum, sed promiscui coloris futurum. Id tamen fieri potest, vt sit hęc sententia ita interpretanda, nempe: Cùm Elixirium sit ad rubeum futurum, vt primo sumatur Lunæ limatura, & soluatur cum Mercurio, & ex illis coniunctis colligatur terra siue substantia Elixirij. Deinde per omnes partes procedatur, per hæc duo, scil. per Mercurium & Lunam, donec ad fermentationem veniatur, vbi Solis solum fermentum accipiatur, non addito etiam de Luna aliquo. Quamuis Senior Philosophus putet oportere tria lumina desponsari in cõmixtione operis, siue aquarum, Solem scil. Lunam & serpentem, & horum alterum esse fratrem, alterum sororem serpentis, per quos indurari posse serpentem, & retineri ait. At errat meo iudicio. Satis enim est serpentem ferere in sororem suam. Caussa erroris est: quia Sol non terrificatur propter perfectionem suam, vt ego arbitror. Quòd si simili modo purificaretur, tunc nihil obstaret: quia & Lunæ & Serpenti coniungeretur.

QVOD ARTIS FVNDAMENtum vnum quid sit, & Lapis vnus.

EXERCITATIO VIII.

SCITES.

MVLTI longis disputationibus Lapidem vel diuersis, vel duabus, vel vna tantùm re constare, diuersis nominibus contendunt. Sed hic Philosophus & Bonellus infrà, totùm opus & substantiam totius operis, nihil aliud esse dicunt, quàm aquã: & regimen eius in nullo est alio quàm in aqua. Et verè vna res est, in qua omnia insunt, & est sulphur Philosophorũ, est aqua, est anima, oleum, Mercurius & Sol, ignis naturæ, aquila, lachryma, primum Hyle Sapientum, materia prima corporis perfecti. & qualicunque nomine Philosophi lapidem suũ nominauerunt, hanc vnam rem, hoc est, aquam illam, semper putant & significant, ex qua omnia, & in qua omnia: quæ omnia regit, in qua erratur, & in qua error ipse corrigitur. Aquam autem dico Philosophicam, non vulgi aquam, sed aquam Mercurialem, siue simplicem, siue compositam: vtraque enim est aqua Philosophica, quamuis alius sit Mercurius vulgi, & Mercurius Philosophorum. Illa enim simplex est mera, hæc ex duabus rebus composita est, ex ære scilicet nostro, & aqua simplici. Compositæ autem hæ duæ aquæ Mercurium Philosophorũ faciunt. Quapropter credendum est, substantiam vel materiam ipsam primam ex composita esse aqua. Cõponunt autem quidam tribus, quidam duabus speciebus tantùm: mihi satis sunt species duæ, id est, masculus & fœmina, aut frater & soror. Aquam autem simplicem aliàs vocant Venenũ, Argentum viuum, Cambar, Aquam permanentem, Gumma, Acetum, Vrinam, Aquam maris, Draconem, Serpentem. Secundùm autem sensum huius Philosophi ad perfectionem sic procedas: Contere lapidem in puluerem subtilem valde (hoc est, contere sc. igne, non manibus) & in aceto

clariss.

clariss. cœlestino pone, statim soluitur in aquam Philosophicam, & quasi fontaneam. & si ita totaliter fuerit solutus, tunc distilla materiam, distillationem coagula temperato calore, & vltimò calcina, sc. post coagulationem eius per modum suum, & in quarta solutione tingit. Et hæc nostra solutio est secundùm naturam: sed illud perpetuò habeatur in memoria: Nullam extraneam rem recipi à Lapide Philosophico, neq; extraneum quippiam in Lapide Philosophico ingredi. Quapropter videat qui volet, ne decipiatur hîc in nomine aceti. Vna enim res, vnius generis & naturæ, nihil alienum admittit: & verissimum est, vnam rem esse, & ex vno fieri. Quia quando Mercurius præparatur in aquam Benedictam, tunc ipse habet potestatem dissoluendi corpus perfectum in Mercurium per artificium, & ita totum compositum est Mercurius, vna scil. res ex qua lapis fit, & in illa vnica re scil. Mercurio, seu lapide, sunt quatuor: corpus scil. & anima, spiritus & tinctura, etiam terra, aqua, aër, ignis, fermentum, oleum.

DE SOLVTIONE ET DIVIsione Elementorum.

EXERCITATIO IX.

ZENON.

IN Alchymico opere oportet primò omnium lapidē, id est, corpus, animam & spiritum, planè mortificare & exhaurire, cùm nihil fructum in hac arte faciat, nisi prius mortificatum sit. Sed mortificati separatio elementorum fit, & monstratur cuiuslibet elementi effectus: Ergo si vis Elixir facere, opus erit primò lapidem ipsum omnino soluas in sua elementa, quod per anni partes nobis significatur: Deinde ipsa Elementa per ignem, mediante Mercurio coiungas, quod est maximum arcanum, & sic magisterium est completum, omneque artificium in soluendo & coniungendo situm est. Hæ autem solutiones vel separationes fiunt mediante Mercurio: ipse enim primò soluit corpus & facit separationes, quæ rursus coniunguntur per fer-

mentum & Mercurium. Verùm hîc sedulo est animaduertendum, Mercurium vocari in initio operis, aquam: deinde apparente nigredine, Terram: deinde eo sublimato, Aërem: deinde rubificato eo (debet autem aër per se coqui donec rubeat) ignis: deinde sublimatus cum corpore luminari aliquo, fermentum: deinde solus additus toti & compositæ materiæ, spiritus: & sic terra cum aqua, aëre & igne corpus est, fermentum, anima, vltima irrigatio, solius Mercurij spiritus. Sic patet ergo quòd Lapis cõstat quatuor elementis, scilicet, aqua, aëre, igne, & terra. Nã in Lapide sunt anima, corpus & spiritus, & tamen vnus Lapis, vt suprà dictũ est, quem soluere oportet, & rursus coagulare. Sub solutione omnes operationes cõprehenduntur vsq; ad albificationem lapidis: post albificationem coquitur iterum, & fit lapis rursus dum coagulatur: deinde iterum soluitur, habito fermento: & solutio illa iteratur, donec fluat lapis vt cera.

DE SOLVTIONE CORPORUM in aquam, de Gumma & diuisione aquæ.

EXERCITATIO.

MVNDVS.

EX aqua lapis noster preciosissimus generatur: oportet ergo in principio omnem rem in aquam soluere. Non enim credibile est aliquam rem posse cõuerti de sua natura in aliam, quin priùs reducatur ad eam materiam, de qua facta est à principio: quod si factum est, credo eam traduci posse ad quamcunq; naturam volueris. Quoniã omnes res creatæ sunt ex aqua: ergo necessarium est eam rem conuerti in aquam. Ac proinde concluditur, quòd omnes spiritus cõuerti debent in aquam antequã sublimentur. Mercurius enim quando soluitur in aquam, tunc deponit feces suas, & frigiditas ipsius vertitur in calorem, & humidũ eius in siccũ, & calor eius in sublimatione augetur, & subtilitas ac

tas ac tinctura: quia à vitriolo accipit calorē & tincturam. Iuxta hanc verò doctrinā videri potest, Lapidem Philosophorū componi posse ex Mercurio purgato, soluto, sublimato, & in limphā resoluto. Itē ex alio Mercurio, non quidem vulgari, sed ex eo, qui ex vulgari illo extrahitur, qui abstractus, Quinta essentia vocatur: quæ duo, scilicet Quinta essentia & Limpha antè dicta, coniungi oportere credendum est. Imò ipsa Quinta essentia cum Limphato Mercurio ita miscendā successiuè, donec per vices quinta essentia duas partes eius limphæ ebiberit: deinde etiam vltimò adiungendū corpus attenuatum. Hoc est sulphur ipsum de quo inferiùs dicetur: vel fixatur sulphur ☿ & additur sulphur alicuius luminaris, & cōiunguntur hæc duo in limpha Mercurij, & sic coquuntur per vices rorando. Vel si hæc doctrina non placet, fiat secundùm doctrinā Philosophorum, primò sulphur Philosophicum, & aqua Philosophica, quæ & permanens dicitur. Et hæc duo simul concurrant, hoc est, adunentur ad similitudinem naturæ, quę ex argento viuo, quod aqua vocatur, & sulphure terrestri procreat omnia metalla: ita cōcurrente aqua Philosophica, hoc est, Mercurio Philosophorum procreari credetur lapis Philosophorum tingens. Ex doctrina autē horum Philosophorum, aquā Philosophicam argentū viuum dicimus ex corporibus extractum: sulphur verò attenuatū corpus, siue terream illam attenuati corporis substantiam. Quæ mediantibus quibusdam præparatorijs specieb. cogitur eleuari & sublimari, illamq; eleuatam & sublimatam corporis substantiam, sulphur Philosophicum appellant. Sed de his superq; satis. De Gumma dicendū est. Gumma mas est, & ob id honorabilior. Aurū est soror gummæ. Proinde dicit aurū: Nemo me enecat, nisi soror mea. Quòd autem dicit Philosophus: Accipite gūmæ candidissimę partē vnam, & vrinæ vituli. Concordat cum Theophilo infrà, qui dicit: oportere addi tria ad vnum, vel septē ad duo. Quod autem hic facit compositionem quatuor eorum, non nisi duo sunt, datque ipsi gummæ tria nomina, sed re vera æs ipsum vocat gummā corporis, & bene quidem: deinde subdit, quod septies debeat nutriri rex, quos modos recenset & docet ordine.

RVRSVS DE AQVA, ET diuisione aquæ in partes.

EXERCITATIO XI.

PANDVLPHVS.

SI superior doctrina non placet, aliam adfert hîc Philosophus, quam in hanc formã aptè explicabimus. Recipiatur de aqua abstracta à lapide pondus suũ, id est, æquale cũ lapide, & lapis ipse, & aqua bene permisceantur in simul, & locentur in regimine ignis sui, & caueatur ne effluat. Vel locetur tota materia in balneo Mariæ, & soluetur materia in aquam lacteam, quæ aqua Lac virginis dicetur, & Acetum Philosophorum. Tunc permittatur eleuari in cœlum: & deinde iubeatur descendere in terram, id est, omnes operationes reitera, vt decet. Nam inter soluendum ascendet in cœlum, & inter coagulandum descendet, & vnitur spiritus cum terra, & deinde iterum calcinetur, & erit lapis fixus ac fluens. At animaduertatur, quòd quater erit lapis soluendus; & per omnia cum eo procedendum, vt innuit Philosophus. Et quoties solutus est lapis, toties eam solutionẽ sigillo Hermetis custodiri oportet, donec Elixir ipsum coagulatum videatur: deinde calcinatum & rursus in puluerem redactum fuerit. Et in quarta solutione (aiunt Philosophi) cauendum est maximè ne fluat Elixir, & vitrum fiat, quod cùm fieret, in nullo esset vsui. Calcinatum enim esse oportet Elixir, hoc est, in puluerem redactum, non vitreatum. Caueatur autẽ fluxus Elixiris, si ignis bona ratione, hoc est, admodũ clementer regatur. Et etiamsi Philosophus hic dicat, vt sit ignis intensior, perpetuò tamen in memoria habeatur, vt ignis à principio operis vnum sit vsque in finem, similitudine infantis in vtero matris. Deinde animaduertatur quòd album mundum Philosophus hic fermentatum iam lapidem vocet: deinde cùm dicit corpus septies debere imbui, significat illas duas tertias in septem partes diuidendas, & septem vicibus imbuendas. Item significat omnem aquam qua quis vsurus sit

per totum opus, in tres partes æquales diuidi, & cum ære tertiam vnam ad putrefaciendum poni oportere: deinde cæteras duas tertias ad nutritionem satis esse, si septies diuidantur, & super rorentur, quod est contra Theophilum, qui asserit, aquam diuidi oportere in duo æqualia, vt infrà patebit.

DE DIVISIONE AQVAE & vasis apertione.

EXERCITATIO XII.

THEOPHILVS.

THEOPHILVS hîc docet venenum in duo æqualia esse diuidendum. quorum altero æs liquefiat, altero verò teratur, & imbuatur. Sint autem Elixiris partes duæ ad septem, vel tres ad vnam, & sit ignis iustę putrefactionis. Putandum verò est Philosophos ideò iubere aquam in duas partes diuidi, vt significent tanta aqua Elixirium post fermẽtationem, quanta in fermentatione requirebat (quamuis aliqui contrà sentiant, & tertiam numero partem doceãt) imbuere, & per septem vices madefieri siue nutriri, quanta portatione ipsum æs solutum est. Et cùm iam dicta portio per septem vices post nutritionem ita adhibita est Elixirio: tunc Elixir maturum est ad tingendum. Docent tamen nonnulli oportere priùs dictam septenam imbibitionem siue nutritionem ipsum Elixirium per aquam, quam illi vocant Acetum, penitus solui, quod difficile est & creditu & factu, & timendum ne viuificatum iam Elixirium solutione ea strangulетur. Vtcunq; verò se res habeat, hoc perpetuò est obseruandum, vt tantum aquæ in vna imbibitione superfundas Elixirio, quantum esse putaris, paucillum post paucillum, & eo sæpiùs: sic enim septies licebit, & quatuordecies superfundere. Quod si feceris, paulatim crescit Elixir, augmentumque ferè octenis diebus, veluti hians & sitiens appetet, roburq; iustum acquiret: contrà verò, si immodica vtaris aqua plus satis, & voraciter bibet, roburque omne debilitabit. Et putarem ego vicesimam portionem aquæ in augmen-

tatione seu nutritione satis esse singulis octenis dieb. Quanta aqua vti debeas in fermentatione, hoc ex superioribus deprehendisti. Quanto autem sit vas aperiendum, ex naturali ratione collige. Aëre autem non indiget conceptus scil. natus puer. Item nato rege non licebit eum aëre priuare, & clausum detinere, vitamque receptam suffocari. Nascitur autem, & vitam fermento recipit: nec citiùs aperiendum vas, quàm cùm fermentare volueris. Postea verò non puto vas rectè claudi: suffocatio enim pararetur nati regis. Et quamuis pro nutritione sedulò lac dandum, tamē ita moderato igne regi cùm oportet, vt nequaquam euolare valeat lac ipsum, vel effumigari, & sic paulatim lacte nutriendus septies vel octies, donec robustus fiat ad tolerandum robustissimum ignem, & vniuersalem solutionem, vt quidam aiunt. Solui enim debet post nutritionem plenariam, & iterum siccari in puluerem seu lapidem, deinde iterum nutriri, donec tingat: & soluitur quidem aceto suo, quod est acetum acerrimum.

DE SICCATIONE AQVAE, Coagulatione & Calcinatione ac ignis regimine.

EXERCITATIO XIII.

CERVS, BORATES.

DImidia aqua solui debet æs: Sed cum sola tertia parte, aut ad summum ita, vt sint duo ad septem, coqui, vt hîc docetur. cogitet igitur quisque, quomodo id efficiat. Animaduertatur præterea, vt post imbibitionem terræ, & siccationem eius, terra ponderetur. Si pondus omnis commisti seu coniuncti, id est, terræ & aquæ saluum est, benè operatus es. Si plus inueneris ponderis quàm impendisti, coque diutius, sed admodum lentè. Si pondus deficit, tūc exiccisti siccationem, & tunc emendatur error per aquam, quæ tandem superfunditur, & leniter digeritur. Animaduertendum præterea, quod quando materia dicitur hic vel alicubi in sententijs Philosophorum, coagulari vel calcinari, tunc

tunc non expedit fieri fortiore igne, quàm vel in soluendo, vel putrefaciendo, vel abluendo, vel fermentando, vel nutriendo. Propterea infiniti artistæ sunt decepti, qui statim post solutionem & ablutionem coagulant & calcinant auctiore Solis calore: quo errore materiam ita inurunt. Quia quando eam expedit solui, non nisi longè maiori difficultate solui potest. Oportet autem materiam veluti interfici, non in vitrum conuerti. Quapropter Philosophi aiunt, Leni igne facietis omnem decoctionem, & inuenietis omnem scientiam, si aliter feceritis, non gaudebitis in opere vestro. Itaque magna vis in regimine ignis sita est. Nam fortis ignis vitrificat & perurit, lenis soluit & coquit materiam, ac maturam reddit. Videmus enim in conceptione, vsque ad æditionem, eius calorem (nisi accidentaliter contingat, scilicet non naturaliter) non mutari in vtero matris, sed eundem semper esse. Eodem igitur, id est, leni calore in opere subinde, vsque ad nutrimentum vtendum est. Scribunt multi, ignem fortificandum esse post coagulationem, vt ipsum scilicet coagulatum igne teratur. Si hæc via proderit, non moror quin quisq; volet eam experiatur. de me perpetuò obseruandum existimo, vt cùm imbiberis aridum, parcus sis ignis carbonum, donec aridum imbiberit hoc, quod propinatum est, suauiter. Quod videre licebit si aquam propinatam voracem cognoueris. Vbi id factum est, tum fortè opus est liberaliore fornace, ex exsiccatione grandi corporis cocti, subsequente statim alia imbibitione, cui similiter inhærendo famulandoque procedendum.

DE ANIMA, SPIRITV & corpore.

Exercitatio XIV.

Menabadvs.

OMnis disputatio magisterij Alchimici in hoc pendet, vt fiat Elixir ex corpore, anima & spiritu conglutinatis, vt Philosophus hîc notat. Corpus quidē quale sit, nominatur, nesciri tamē potest ꝙ veniat Elixir

vtendum. Spiritus significatio nemini est incognita. Anima verò ea est, quæ viuificat & dat esse corpori & spiritui, & fit anima ex corpore ipso viuificato. Hoc enim loco animam nihil aliud esse credimus, quàm corpus viuificatum: viuificatur autem ita, vt in argentum viuum reuertatur, quale fuit priùs quàm coagularetur. Et hæc anima, si additur corpori & spiritui mortificatis, ita vt demum totum Elixir viuum fiat: tunc demum credendum est, scopum Alchimicum attactum esse. Corpus autem vocatur terra, æs, plumbum, cinis, magnesia, calx, mater, clauis, virgo sancta, corona regis, Talek, Trames, vitrum, lignum aureum, spiritus fulgoris, mare, sal, vrina, alumen, gumma Scotiæ, aqua sulphuris, sputum Lunæ, gumma alba, &c. Spiritus verò vocatur aqua, sanguis, colla auri, gumma rubea, oliua, gallus, taurus, aqua crocea, æs combustum, & compositio, &c. Anima vocatur Rebis, aqua fœtida, mortui munditia, sanguis, aqua sanguinis, lapis animalis, lapis benedictus, &c. Mutua autem officia inter hæc tria sunt, quia spiritus custodit corpus, ne ab igne comburatur. Et clarum corpus custodit spiritum, ne euolet ab igne: quia corpus est fixum, vnde conseruat spiritum ne fugiat, & spiritus est incombustibilis: quare non sinit corpus comburi, quia spiritus & corpus vnum sunt mediante anima, quæ est apud spiritum, & corpus. Quòd si anima non esset, tunc spiritus & corpus separarentur ab inuicem per ignem, sed anima adiuncta spiritui & corpori, hôc totum non curat ignem, nec vllam rem mundi.

DE CONIVNCTIONE CORporum, & copula eorum.

EXERCITATIO XV.

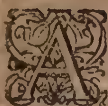
ZENON.

INTER supradicta tria inest libido seu conformitas talis: quia quemadmodum sperma viri & mulieris sunt dimissa in matrice mulieris in specie lactis septem dies, & in specie sanguinis per nouem dies, & in specie

carnis per viginti dies, & feruntur membra per triginta dies, & in fine illorum dierum Deus infundit benedictionem germinis humani, animam scilicet seu vitam: eodem modo est in spermate agētis corporis, id est, lunæ: & patientis, id est, Mercurij, cum nutrimento menstrui, id est salis Alembrot. Nam opus cùm crescit, primò tribus diebus in lacte dicitur incorporatus, aut de complexione lapidis degenerat: postea in sanguinem dum additur sal nostrum: postea in modum carnis imperfectæ, dum coagulatur in aquam, & dissoluitur: pòst in fine formantur membra, & tandem Deus dat materiei animam, id est, potentiam, qua augmentatur & nutritur medicina nostra. Et postquam Rex ortus est, id est, anima per fermentum mediante aqua lapidi mortuo infusa est, tunc oportet vitalem lapidem nutriri: & puto eandem ego esse conditionem nutrimenti & augmenti, à significatione nominum causam ducens. Nutrire enim est tenellè & frugaliter cibum administrare, veluti puero seu infanti, tenellus & frugi cibus adhibetur. Cùm autem maturus, solidus, & robustus aliquantulum fieri incipit, tunc & cibus augmentatur. Itaque cùm nutrimentum in nutricis primariè seu voluntariè sit, iustumq; est, si tenellum & frugi modò sit augmentum, non ita sed semel pondus duarum partium Elixiri dari potest, ita vt Elixirum iam adultum non superet cibum augmenti nisi in vna parte. Quia tertia pars Elixiri excedere debet cibum, vt cibus per eam concoqui possit. Ponderosius enim est corpus quàm cibus. Sed illud quoque in augmentatione obseruare necesse est, vt quando lapidi augmentum adhibetur, ipsum augmentum subinde per omnes decoctionis species in igne temperato continuetur.

FINIS.

TYPOGRAPHVS Lectori.

Mice Lector: Scias nos hic à principio huius Libri, verè Aureæ horæ, consulto præteriisse integrum tractatum Parabolarum, siue allegoriarum: quibus allegoriis, antiquo more tenebrionum (temporibus & ætatibus ita ferentib.) totam ferè sacro sanctam Scripturam, Salomonis præsertim, & Psaltes ipsius scripta, maximè verò Cantica canticorum, allegoricè, ad Alchimiam etiam inuita detraxit auctor, ita vt nulla alia de causa, illa omnia scripta esse videantur (si huic credimus) quàm in honorem & laudem Alchimiæ: imò (quod nefandum est) ipsum sacratissimum mysterium Incarnationis & mortis Christi Domini nostri, ad mysterium lapidis prophanissimè contorsit, & multa alia præcipua nostræ fidei monumenta non (vt ego quidem existimo) malo animo (pius enim aliâs videtur authoi) ab eo factum, sed vt seculum illud tenebrarum tulit: qui cùm ignorarent veram sacrarum Scripturarum interpretationem, seruire eas cogebant suis ridiculis inuentis, & digito putabant se tangere verum. Itaq; indignum ego iudicans & piaculum, sacrosanctam Scripturam ad huiusmodi artibus inseruiendum tam ineptè cogi, quantum in me fuit, suæ libertati & honori vindicare & restituere volui, cùm præsertim huic negotio, nullam possit & intelligentiam vel vtilitatem adferre, sed tantùm pias & doctas aures maximè offendere. Qui tamen curiosior esse velit, potest vel sibi describere, vel ab aliis impressa (si tamen quis sumptus tam malè collocare velit) legere. Nobis satis esse volumus tractatulus de Allegoriis ex Philosophorum inuentis & ipsius artis penetralibus erutus, quem superiùs post Turbam expressimus. Vale.

AVRORA

AVRORA CONSVRGENS: QVAE DICITVR AVREA hora, & in eius secundum Tractatum,

PROLOGVS.

N prælibatis ostensum est intelligenti ex Sacræ paginæ auctoritatibus, hanc scientiam non esse aliud, nisi donum Dei, & Sacramentum diuersis typicis sermonibus, ac parabolicis locutionibus, nécnon problematibus & mysticis ferè circūuolutum: & hoc ideò ne stolidi & insipientes naturam ignorantes, legere tamen scientes A.B.C.D. ipsis attraherent, & vsurparent. Quamobrem cupientes hanc scientiam, oportet intellectum valdè subtiliter & ingeniosè acuere, sæpè & persæpiùs, intus & extrà, antè, & retrò, voluere & reuoluere dicta sapientum. Non est enim sapientum stolidè loqui, cùm intellectus verborum ipsorum, maximè literarum sono contrariatur: qui enim sonum verborum acceperit, & intellectum interiorem non habuerit, nihil sibi prodest: quoniam illi dicitur id, quod scriptū est, Legere & non intelligere est negligere. Quid ergo vobis videtur affectantibus hanc diuinam sapientiam, qui rem accipitis iuxta sonum literarum, & minimè consideratis in ea, vtrum sit an non, id quod speratur? an naturam imitetur vel eam priuetis, vel quem fructū habetis, in cuius fine erubescitis? Non sic impij non sic, sed tanquam puluis, quem proijcit ventus à facie terræ: Sic erunt operationes illorum, qui sine natura & intellectu operantur. Dicit enim Alexander: Si niuem vis frigiditate dissoluere, plus ipsam coagulas: & si aquā igne vis infrigidare, plus calefacis: & si aliquam naturam vertis ad eius oppositum, plus opus tuum corrumpis. Num quid non legistis multotiens, quòd arcanum arcanorum & thesaurus thesaurorum præeuntib. in via non ponitur? Quod si sic publicè poneretur, arca-

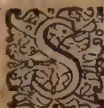
ni nomine priuaretur, testãte beato Gregorio: Deprædari desiderat, qui aurum publicè in via portat. Nam arcanum eo quòd in arca clausum esse deberet, dicitur. An ignoratis quòd tota diuina pagina parabolicè procedit? Nam Christus filius Dei modum seruauit eundem, & dixit: Ego sum Vitis vera, & Pater meus agricola est: Nunc attendite sonum verborum, & intellectum intrinsecum. Numquid filius Dei est vitis? neque vitis Christus: quia maximè distant, nec Pater eius cœlestis Agricola, neque Agricola Pater est. Sed intellectus occultus verborum in quo figuratur, sicut alibi similitudo alia ponitur, cùm dicitur, Petra, cuius lapis angularis, & huiusmodi similia, ex quibus similitudines non proprietates dicuntur. Vide quomodo cautè ambuletis in hoc opere diuino, non vt imprudentes, sed vt sapientes & intelligentes. Notate ergo diligenter verba Philosophorum, & signate mysteria: & nolite fieri sicut equus & mulus, in quibus non est intellectus: Sapientum verò vincula soluite, & eorum dicta reuoluite, donec vobis in mente sapiant. Si vnum ex minimis solueritis, maximum vobis non latebit: quoniam propter paruulos in hoc libello ponitur quintuplex doctrina, aliquid vtilitatis inferens ingeniosè perscrutantibus: primò quidem quibus alienis scientijs hæc scientia circundatur. secundò quibus stylis loquendi fruatur. tertiò, quibus rebus naturaliter assimilatur. quartò quibus operationum modis peragatur: & de perfectionis eius virtute. Quintò, quomodo quisque illa ad medicinam humani corporis vtatur.

GLOSSA IN PROLOGVM tractatus Astronomiæ.

ARistoteles ad Alexandrum de verbo ad verbum dicit: Saturnus terram, Mercurius ♒, ♃ aërem, ☉ ignem regit: & non recipitur hîc conuenientia in Planetarum operatione, sed in operationibus quas semper habent continuas & perpetuas, per virtutem vltimam, quæ est super omnes virtutes istarum ope-

rum operarum. Et hîc non est locus demonstrandi de his arduis, sed ideo feci mentionem, quia necesse, & nimis vtile est tibi, propter frequentem tractatum, in quo determinabilius de singularibus & indiuiduis quorundam vegetabilium Planetarum. Cognitio ergo proprietatum istarum rerum spectat ad Philosophos: Cognitio verò naturalium rerum, spectat ad medicos. illud nolo tuam prudentiam latere: quia omne carens lumine de natura vegetabiliū à ♄ regitur, & ei attribuitur. Et quicquid vegetabiliū est floridum, & luminosum à ☿ regitur, & ei attribuitur. Et quicquid vegetabiliū est floridum & non ferens fructum, ♂ attribuitur, & per ipsum regitur. Deinde cōpone & iunge has diuersimodè, & dicas: Omne vegetabile ferens fructum, creatur à ☿ & ♂. Item, Quædam vegetabilia sunt per ramos, quædam per semina, & quædā nascuntur sine semine & plantatione. patet ergo luce clarius ex prædictis, quòd qualibet species vegetabilium habet dispositionem propriam, qua complexionatur & mutatur virtute vnius Planetæ, & ei aßimilatur & attribuitur virtute duorū Planetarum vel plurium, secundùm quod potest suscipere: Iuuat vnamquamque proprietatē, id quod ei attribuitur: scilicet prima virtus naturalis, quæ debet, ponit suam speciem, sicut in sapore, colore, odore & figura. Et anima naturalis colligit omnes proprietates & virtutes naturales ab ipsa, & imitatur per ea, & facit ea durare per tantum tēporis spacium, quantum sibi definiunt & designant sua virtute: quia non est actus sine motu, & non est operatio sine termino.

TRACTATVS DE ASTRONOMIA. CAP. I.

CIENDVM est primò, quòd hæc ſcientia diuina Aſtronomiæ vocabulis vtitur, ſecũdùm curſum Planetarum, atq; affectibus eorum, numero & virtute ſignorũ duodecim circuli Zodiaci, ſicut Ariſtoteles teſtatur ad Alexãdrum, dicens: Quòd Saturnus tenet terram, Mercurius aquam, Iupiter aërẽ, Sol ignem: quia omne carens lumine de numero vegetabilium à Saturno regitur, & ei attribuitur. Et quicquid vegetabilium eſt floridum non ferens fructum, Marti attribuitur, & per ipſum regitur: Et omne vegetabilium floridum fructuoſum, Soli attribuitur, & per ipſum regitur. Et iterum ſubiungit: Deinde compone & coniunge has diuiſiones, & dies, Omne vegetabile ferens fructum non florens, ſicuti eſt pomum & palma, attribuitur Saturno & Soli. Et omne floridum non ferens fructum, regitur à Mercurio & Marte. Ecce quomodo Aſtronomia virtutibus Planetarum hoc donum Dei contexit. Dicit enim Ariſtoteles, quòd omne vegetabile carens lumine à Saturno regitur. Intendit terram nigrã & fœculentam: & omne floridum & luminoſum à Mercurio regitur, vult dealbationem primam ipſius terræ: & omne floridum non ferens fructum, à Marte regitur, vult terminationem, ſiue incinerationem poſt albedinem, quæ dicitur incineratio. Et omne floridum fructuoſum à Sole regitur, vult tincturam eſſe completam. Dicit enim auctor trium Verborum, quòd in fœtu primo menſe, cùm ſemen à matrice cõceptum eſt, Saturnus operatur, congelando & conſtringendo ſua frigiditate & ſiccitate ipſam matricem, & materiam in vnam maſſam. Secundo menſe Iupiter operatur ſua caliditate & humiditate, digerendo in quandam maſſam carneam, quæ embrio vocatur. Tertio menſe operatur Mars ſua caliditate & ſiccitate, digerendo & ſequeſtrando ipſam materiã in membra. Quarto mẽſe operatur Sol in mittendo ſpiritũ vitæ. Quinto menſe operatur Mercurius,

qui

qui formatiua & spiracula facit. Sexto mense Venus operatur, quæ disponit & ordinat supercilia, oculos vt testiculos, & talia. Septimo mense Luna operatur ad expellendum fœtum: & si tunc nascitur, viuere potest: sin autem debilitatur virtute signorum. Idem testatur, dicens: Quando Sol est in Ariete, & in sua exaltatione, tunc completur primus gradus, qui est debilis ratione caloris. Et est ordo aquæ. Quando Sol est in Leone, tunc completur secundus gradus, qui est feruidior ratione maioris caloris, & est ordo aëris. Quando autem Sol in Sagittario, tunc completur tertius gradus, qui est nullius caloris comburentis, & est ordo aëris deficientis: quia calore priuato, nullus omnino motus est, sed requies & tranquillitas vera. In hoc loco pater suscipit filium, hoc est, terra retinet spiritum, & amodò ipsum fugere non permittit. Senior enim dicit de virtute duorum Planetarum: Ego Sol calidus & siccus, & tu Luna frigida & humida, quando fuerimus copulati æquitate status in Venere domus clausæ, recipiã à te animã adulando. Postquam ascenderimus ordinem Seniorũ, lucem lucis, tũc effundetur ex me & ex te. Quid ergo intendit Senior per talia verba? Per Solem & Lunam vult ignem & aquam: ignem in terram, aquam in aërem, quando hæc coniuncta fuerint in ventre, hoc est, in radice domus clausæ, hoc est, corporis magnesiæ: & hoc corpus recipit animam, hoc est, rem adulando, hoc est, paulatim & donec ordo seniorum impleatur, id est, maiorum humorum susceperit nutrimentum: tunc lucerna lucis infundetur ex me, & ex te, hoc est, quando ambo fiunt resplendentes, & propalantur lucentes. Et sic oportet vnumquenq; inuestigatione huius scientiæ verba sapientum subtiliter enucleare, alioquin non modicam incurrit errorum offensam, &c.

Geometrica dicta Parabolico stylo. *CAP. II.*

DEHINC nota quod Geometrica & Arithmetica hanc nobilissimam scientiam suis numerorũ di-

ſtinctionibus in parte & in toto obſcurauit: Nam terminus, & finis totius Operis in numerorum diuiſionibus eſt ſigillatus. In hoc autem termino multi doctrinę filij errauerunt conqueſti. Nam Philoſophi in huius ſcientiæ termino addiderunt & diminuerunt ſummam radicis, per partes integrantes ipſum totum, numero minori, mediocri, & maximo. Ob hoc, ne inſipientes capere poſſent. Dicit enim Ariſtoteles in libro Septuaginta Præceptorum cap. Alternationum: Multiplices ſunt Septuaginta præceptorum alternationes decem. Namque primò conueniunt, ſecundò quoque, tertiò ſequuntur. Nam decem in decem reſpondent. hic denique diuiſiones ſequi neceſſe eſt. Sed priorem ordinē lector noſter attendat. Quando & author trium verborum dicit: Quòd à tribus duo intelliguntur numeri: Nā longitudo dierum ſeptem completur. Et ſenior ait: Quòd in ſeptem diebus forſitan apparebit albedo. Et quidem in ſecundo refert, quòd vniuerſa erunt decem iuxta numerum aquilarium 9. (aliâs æqualium) & terræ nigræ. Intellige principium numeri primi & ſecundi: dicis duo, qui ſunt tres numero: deinde dicis tria, quæ ſunt numero ſex: deinde dicis 4. quæ ſunt numero 10. quatuor occulti, decem manifeſti. His numeris perficitur magneſia alba: quia ab amoros (aliâs ab orneos) id eſt, (contra ad ornos pręfectum.) Refert enim Hermes, pater Philoſophorum, quod non perficiuntur quouſq; ſui colores peragantur, quæ eſt aqua, quę diuidit ipſam in alias quatuor, vna ſcilicet duabus, & tria vni, quarum calori (aliâs colori) tertia pars eſt: humori verò duæ tertiæ, quæ aquæ ſunt: Pondera ſapientum. Et ſcito quòd vitis ſapientum ſuccus in quinto extrahitur, eius quoq; vnum in fine 30. peragitur Intelligite proportionem. Decoctio namq; minuit, tritura autem augmentat, hoc eſt initium & finis. Nam Philoſophi alij aſſerunt complementum fieri in 7. diebus: alij in quatuor diebus: alij in tribus vicibus: alij in quatuor vicib. alij in decem diebus: alij in 40. alij in vno anno. Turba Philoſophorum & Alphidius, qui dicunt in quatuor anni partibus, ſcilicet Hyemis, Veris, Aeſtatis, & Autumni: alij in tribus annis, vt Geber, &

Rex

Rex Artus: alij per mensem: alij per hebdomadam: alij per diē. quę omnia idē & vnum sunt in toto, sed in radice differunt. quę omnia oportet artificē subtiliter explorare, alioquin eius operatio frustrabitur, & ad nihilum reuertetur. Et hæc de Arismetria dicta sufficiant.

Naturalia dicta secundùm processum naturæ. CAP. III.

Consequenter verò scientia naturalis, sicut est medicorū & naturaliū considerare, hanc consolatricē thesaurariam scientiā suis processibus circumcinxit, vt videlicet Philosophi in multis locis verborum suorum hoc posuerunt. Nam dicunt, Res non fiunt nisi secundùm naturas earum, vt homo de homine, leo de leone. Et Aristoteles inquit: Naturalissimū operum est generare tale quale ipsum est, vt planta plantam, vacca vaccam. Et Hermes: Nihil conuenit rei, nisi quod propinquius est ei in sua natura, & generatur in illa re proles similis, hoc est: Si quæris medicinam, metalla curantem, de metallis erit eius origo, cùm species à suo genere tingatur. Et Senior dicit: Semen viri proiectum in matricem mulieris per tenuitatem & subtilitatem adhæret ei septem diebus, donec coagulatur in omnibus membris mulieris, & peruenit ad carnem, & fit caro: & super ossa, & fit os: & super neruos, & pilos, & fit ipsis simile. Coagulatur autem in 10. diebus, & fit tanquā caseus. & rubificatur in 17. diebus, & fit color eius sicut color carnis. Die vigesimaquarta discernitur habere membra pilis simillima: deinde 40. dieb. formatur in formam hominis, & apparet in eo anima. & à 40. die incipit nutriri sanguine menstruali per cursum eius ad vmbilicum. Anima incipit à sanguine, & induratur, & infans crescit, & induratur paulatim, & figuratur: & cū cōpleti fuerint nouem menses, absciditur quo nutriebatur, & ascendit ad pectus mulieris, & fit ibi sicut corona, & fit nutrimentū eius post egressionem ab vtero. Et hoc dictum est propter assignationem & præparationē lapidis, & secundùm hoc pręparauerunt eū. Intellige ergo hunc ꝓcessum naturalē, & alios sicut formatur pullus in ouo, in quo non erat pullus, per putrefactionē caloris & gallinę. Et sic diuersos naturę proces-

sus superadduxerunt, vt per hoc construerent scientiam eorum fore naturalem, & in omnibus naturam imitari: Et hæc de illo processu dicta sufficiant.

De matre Alchimia stylus parabolicus. *CAP. IIII.*

Præ omnibus autem notandum est, quòd hoc arcanum arcanorū stylo parabolico, problematico, nec nō typico maximè vtitur circumloquendo. Nam Philosophi vsi sunt diuersis truffis in assimilatione, sed intellectus est in omnibus idem: ideo hîc ponitur primò stylus parabolicus, post hoc alij in ordine. Refert enim Rex Artus libro suo quarto, quòd nobilis thesaurizaria mater Alchimia, medicinalem medicinam inter herbarum vires quærere proponit, cum qua eius ægrotū corpus curare possit, & reficere, quod ab eius infirmitate absolueretur, & sanaretur. Tunc iam colorem duplicem coloratum splendoris, & candoris à Luna & à Sole receperit colorata, sic quod coloratur à vertice capitis vsq; ad pectus eius corpus est aureum: & à parte pectoris vsque ad femur, corpus videtur argenteum: & de femore vsque ad genua, corpus apparet hydropicum: & de genibus vsque ad plantam pedis corpus indicat paraliticum: Ideo mater Alchimia, corpus ęgrotū habere dicitur, quòd nō potest se erigere, neq; surgere: ergo infirmatur. Et nuncios ad peritissimū Physicū omnium herbarum magistrum Macrum, qui viribus herbarum corpora languida curat, & sanat, misit, quòd veniret ad eam, & naturaliores herbas, meliores & fortiores colligat, & vnà secum adducat; vt ab hydropica & paralitica infirmitate ipsam absoluat. Ob quod ipsā ex tunc, si sanabitur, & remedium inuęniret, illum ditare velit, & largifluè remunerare. Magister Macer consentiens eius petitionibus, iuit ad montem Mambracū, in quo multas & nobilissimas collegit herbas, meliores, fortiores & nobiliores: & cùm sic ascendit montē, vidit herbā speciosam colore vario coloratā, quam radicitus extraxit, & coniecturabatur, se amplius tam odoriferam & curialem herbam non vidisse: descenditq; ad Alchimiam matrē nobilissimam, & festinanter venit

ad eam,

ad eam, quam cùm tetigisset,& respexisset, ait: Mi Alchimia, dico quòd nunquam vidi magis corpus pulchrius: in parte namque superiori, caput tuum est aureum,& pectus argenteum, sed in parte inferiori, deformius nunquã vidi: quia hydropysia in te, & paralitica apparet cõplexio: ergo in plenum admirari nõ sufficio vnde hoc fiat, quòd tam bene decorata es à vertice capitis vsque ad femur,& in femore infecta vsq; ad plantam pedis. Cui mater Alchimia respondit: Ne mireris: à Sole namque decorata sum vsque ad pectus,& à Luna vsque ad femur, sed à femore vsq; ad genua infecta & hydropica: ratione cuius corpus meum adhuc incõpletum est, & non perfectum. Misi pro te Magister, & pater herbarum omnium, quod me curares, & membra mea non tàm paralitica, quàm hydropica refocillares: Et in casu quòd me sanabis & sanaueris, astipulor abundanter te ditare. Adhibe igitur nunc tua medicamina & herbarum mihi virtutes ostende, quòd possim ambulare, tũc scias, quòd non solùm te, sed ditabo totum Mundũ. Cui magister Macer: Mi mater Alchimia, omnia quę à me volueris, impetrabis: Vtere ergo virtutibus herbarũ mearũ: Spero enim, quòd omnia membra tua languida sanitate reficientur. hoc enim volò & desidero, quia indigens es valde. Vide igitur nunc, & elige inter omnes herbas illas nobiliores, quæ tibi magis placeat, ac tuæ meliùs conueniat debili naturæ. At Alchimia statim retrospiciens, odoriferam, & nimis colore variatam, coloratam quam mater Alchimia debilis statim appetiuit, dicens: O Magister, video quandã herbam odoriferam, & valde resplendentem, quæ multùm mihi placet: dic mihi, cuius virtutis illa fit,& illã vbi reperisti? At Macer ad illam: O mi Alchimia, dico tibi, quòd nuper cùm vnũ ad me de tuis misisti nuncijs, & expetisti auxilium, mox petitionibus tuis parui: Surgens surrexi ad montem magnũ Mambraicum, ibi denique omnes istas herbas collegi, & altiùs montem ascendendo vidi herbam hanc, tam tibi placitam, ibidem supra montem stantem, quam ob amorem tui cum suis folijs radicitus extraxi, vt sic te cum illa curare valerem. Scias namq; quòd herba hæc

magnæ virtutis eſt, quoniam indifferenter membra tuà paralitica & hydropica penetrando curabit, quæ ab aliquibus, Muſcus aromaticus appellatur. Mater Alchimia reſpondens ait: Nunc bene mihi, grates ago tibi venerabilis & dilecte mi magiſter Macer, quòd veniſti ad me, & illam nobiliſſimā herbam adiutricē & curatricem mei corporis tecum apportaſti. Ediſſere, ſi etiam aliquo alio baptiſatur nomine. At Macer: dico tibi, etiā radix Mambræ, eò quòd in monte Mambraico vbi creuit, eſt inuenta. Inquit nobilis Alchimia cū gaudio: O Magiſter, largę experientię, amodò quęſo tardare noli, ſed feſtina circumcingere fortiter radicibus mambreis infirma mea membra, vt experiam ipſius efficaciam, ſi corporis mei ipſam ſentiam adiutricem. Et de facto te ditabo remunerando, ſic tamen quòd eadem radix ſemper mihi ſeruiat, & corpori meo obſequens ſit ancilla. Precor etiam vt adhuc aliam mihi ſuperaddas herbam efficaciorem, quæ meliùs ſubueniat & conueniat corpori meo; quod meum ad te nuncium non vlteriùs contingat deſtinare: neque te, neque me peramplius fatigare. Sed in officio meo ſit mihi perſonaliter illa medicina permanens conſolatrix. Magiſter Macer voluntatem matris Alchimiæ adimpleuit, & miſit eam eligere poſtmodum herbam placibiliorem, efficaciorem & meliorem: & inter alias elegit herbam optimam, quæ vocabatur Lolium. Tunc mater Alchimia cum herbis his duabus circumcincta ſanata fuit, & completa: quæ Magiſtrum Macrum regalibus donauit donarijs, & optimè remunerauit: cui etiam ad id grates maximas multiformiter retulit. Et ſic Magiſter ab ea cum diuitijs & gaudio receſſit.

Sermo Problematicus. CAP. V.

Poſt parabolicum ſtylum ſequitur problematicus, quem Hermes ſic proſequitur, dicēs: Conſideraui auē à ſapientibus venerabilem, quæ volat dum eſt in Ariete, Cancro, Libra, aut Capricorno. Et acquires eam tibi perennem meris ex mineris & montanis petroſis. Diuide eius partes præcipuas, quæ poſt diuiſionem tibi rema-

bi remanebunt, licet sit modica, & cũ ea dominetur nigredo: tamen cùm terra complexionata est: & multos in ea percipies colores. Nominat eam sapiens, Terram sapientiæ, Aes, Plumbum. Assabis igitur eã forti igne numero minori quatuor diebus: numero medio, septem: numero maiori, decem, & tunc vocatur à sapientibus, Terra argentea. Secunda pars eius fluens, vocatur, Aqua sapientiæ: Tertia pars, Terra alba: hanc distillare facias quatuor vicibus numero minori, medio. & maximo septẽ diebus, & tũc dicitur Aurũ apparens. Quarta pars est magnum album habens, & dicitur, Aër sapientiæ, Gummi aureum, sulphur rubeum. Accipe, autem ex aëre partem vnam, & misce cum tribus partibus auri apparentis: & pone in balneum numero minori 20. diebus, medio 30. maximo 40. postea distilla, & remanebit æs quod vocant sapientes, Corpus desideratum, & aurũ apparens: vocatur etiam Aurum singulare. Diuide ergo hoc aurũ singulare in duas partes, & eius partes pone in vase amplo, donec ad Solẽ recedat tertia pars, & tunc dicitur à sapientibus, Aqua vitæ, siue Alumen. Accipe ergo gummi aureum, & rege eũ auro singulari, & pone in balneum numero minori viginti diebus, medio 30. maximo 40. & inuenies aurum singulare currens supra sulphur nigrum: & erit aurum singulare rubeum: auferas & reserua: & dicitur Tinctura sapientiæ, & est ignis tinctorum, & receptum multorum nominum masculinorum, & est spiritus & anima, quæ peregrinos repatriare facit: & dicitur ignis auri purpurei, & sulphur nigrũ, vetula extenuata. Accipe hãc extenuatam vetulam, & admisce eam cum terra aluminis, & cooperi auro singulari, assa numero minori 3. medio & maximo 7. & remanebit tuum gummi album, & lucidum, simile corpori, quod in die iudicij glorificatur, & dicitur à sapientibus, Lac virginis. Aquam autem quam ab hoc lacte extraxisti, reserua, & dealbabis & congelabis, & habebis diuisionem omnium corporum: cui nil potest resistere. Habemus iam duas aquas, scilicet aurum singulare, & diuisionem: duo similiter vnguenta, gũmi aureum purpureũ, & lac virginis, & tertium horum, vehiculum, scilicet, corpus

desideratum. Accipe corpus desideratum, lac virginis, & admisceas ei quartam partem diuisionis, & tegas auro singulari, & pone in balneo 12. diebus numero minori, medio 30. maximo 41. & efficitur totũ aqua spissa, lucida. Hanc si tibi placuerit, diuide in duas partes: vnam partem reseruabis operi: alteri parti admisce quartam partem auri purpurei, & pone in balneum 50. diebus, & erit aqua rubea, & illa aqua erit Elixir, & si volueris, congelabis illam igne leui. De hoc posuerunt Philosophi partem super mille & 80. partes simul sumptas argenti viui coagulati cum suo spiritu, & erit totum Elixir.

Sermo Typicus. CAP. VI.

Hinc verò typicus sermo, prout attestatur Arislei visio, sequitur in hunc modum. Tradite puellam bonam, candidam, suauem, mitem, teneram Cabrico filio suo pro vxore mortua: propter quod Philosophi sunt à rege incarcerati: & dixerunt, trade nobis filiam tuam in statu ac sensus sui colore, nec non maris conturbatione, quod ei similia nunquam acciderunt, & reuixit filius regis & multiplicatæ sunt, proles nimiæ, & gauisi sunt gaudio magno valde. Ecce quomodo mulier hæc nobilis, pauperum consolatrix Alchimia est diuersis circumlocutionibus sententiarum & colorum obuelata, vt ab imperitis celaretur, & peritos adhortaretur, quos diuitijs ditaret infinitis: quia gloriæ & diuitiæ sunt in domo eius.

DE REBVS NATVralibus.

Quomodo lapis similatur Semini hominis in procreatione prolis. CAP. VII.

Nunc autem tertiò considerandum est, quibus rebus naturalibus, hæc scientia comparetur: Semini enim humano virili assimilatur ob hanc causam: cùm ipsum trahitur ab omnibus membris hominis, & possidet omniũ membrorũ virtutem, & in vas naturale, quod est

matrix,

matrix, funditur: vbi moritur, & humore connaturali nutritur, donec formatur homo numero dierum suorũ, & non ampliùs: sic semen huius scientiæ à corpore metallico educitur, omnem virtutem habens metallorum in potentia; in vas naturale collocatur quod est aqua permanens & acetum Philosophorũ, in quo moritur, putrescit; & vegetatur; & crescit illud æs, & aliæ res nutrimentum recipientes. Hoc autem vas est vnum per totũ opus, complens albam & rubeam tincturam. Nam de ipso factæ sunt diuersæ sapientum descriptiones: quia est vnum in quo sunt tria, scilicet aqua, aër & ignis: quæ sunt tria alembica vitrea, in quibus genitus Philosophorum generatur. Propter quod nominauerunt Tincturam, sanguinem, & ouũ. Nam in ipsis fertur anima vel aqua, quemadmodum tinctorum tinctura super pannos: portatur in aqua.

Est etiam vas sublimationis in quo fumus argenti viui sublimatur, & ascendit in eo: namq; quando æstimabitur quòd finitus sit fumus argenti viui, & dicitur Aludel longum & altum, & vas inferius dicitur Scutella; siue furnus Philosophorum, in quo est ignis Philosophorum: qui cùm egreditur denigrat ipsum vas, & cõburit omne metallum: quia omnis calidi oleũ est pinguedo, & omnis frigidi oleum est humiditas.

Et etiam vas resolutionis, in quo corpora resoluũtur. Resoluitur enim in eo aliquid post aliquid parum pòst parum ordine suo, & non fit resolutio omnium partium vna vice, sed secundùm Elixiri modũ resoluitur illud & extrahitur: vt Senior attestatur, dicens: Cùm nõ egreditur ab hoc lapide anima eorum vna vice, sed pluribus: & propter hoc nuncupata est anima hæc, animæ flos & flores, sanguis & sanguines, pinguedo & pinguedines, & tamen est anima & spiritus viuus eam educens. Et corpora sunt duo, scilicet masculus & fœmina, quæ sunt terra & aqua: & tres sorores ingredientes super ipsis principijs, sunt nutrimentum & augmentum ipsius aliti & augmentati: vt quantũ in vno quo alitur & augetur vitello & albumine, & cortice tegitur. Nam habet totum in se quibus eget operator in operatione.

Et soror prima egrediens super ipsis, dicitur Salsatura prima ex tribus, quam vocant hic aërem, & facti sunt duo masculi: scilicet frigiditas & caliditas: & inter eos vna fœtida est aqua.

Deinde ingreditur secunda soror, hæc est secunda Salsatura ex tribus secundis: & facti sunt duo masculi, qui sunt terra & ignis: & duæ fœminæ, quæ sunt aqua & aër.

Post hoc ingreditur tertia soror, quæ est tertia Salsatura ex nouem, & perfecta est domus quatuor angulos habens & rectos: quæ sunt quinq;. Et hæc est Magnesia verè alba, & nō falsa, ab armatis perfecta, vt Senior dicit. Hæc quinque quando congregata & collecta fuerint, fient vnum, quod sapientum lapis naturalis perfectus est. cùm nisi duæ perfectæ tertiæ, perfectæ fuerint, fiet totum. Et Auicenna: Cùm ad has quinque perueniemus, perueniet ad vos intentio nostra. Et notandum, quòd inter elementa sund duo masculi, scilicet terra & ignis, & duæ fœminæ, scilicet aqua & aër: & hæc quatuor in humido vnctuoso, quod est radicale, naturaliter intelliguntur, vel in terra & aqua, quæ in manifesto sunt existentes, &c.

De quatuor Rebus ex homine. *CAP. VIII.*

Hinc verò nota, quòd quatuor rebus ex homine assimilatur, scilicet, Stercori, vrinæ, sanguini, & capillis. Stercori dicitur simile in qualitate terræ fœtidę infectę, vel ratione mali odoris inficientis. Et est lutum sapientiæ quo vasa firmantur. Vrinæ verò in qualitate aquæ mundificantis, vel abluentis, siue remouentis fœtorem terræ: vel exacuitate salis exiccantis. Sanguini in qualitate aëris penetrantis, aut mollificantis duriciem terræ, aut ratione coloris rubei remanentis super terram. Capillis autem, in qualitate ignis comburentis & egredientis de terra, &c.

De quatuor interioribus in corpore humano.
CAP. IX.

Comparatur etiam quatuor rebus principalibus intra hominem, scilicet cerebro, in aquæ frigiditate. Cordi, in ignis caliditate: Epati, in aëris humiditate: Testiculis, in terræ siccitate. Nam sedes flegmatis est in cerebro; & sedes choleræ rubeæ in corde; & sedes sanguinis, in epate; & sedes melancholicæ in genitalibus collocatur. Et hæc prædicta notanter in vno corpore natura constituit: sed situs & operationes eorum diuersificantur. Nam in cholera virtus appetitiua intelligitur, quia colorat: In melancholia, virtus retentiua, quia retinet colores: In sanguinea, virtus digestiua: quia tollit superflua: In phlegmate virtus expulsiua, siue mundificatiua, quia dat veros & perfectos colores. Quinta autem virtus nec grauis nec leuis, nec dura nec mollis: sed propriè dicitur Vita, quæ has quatuor coniungit in vnum, eisque tribuit vitam robustam atque perfectam.

De comparatione scientiæ ad ouum.
CAP. X.

Ex hinc verò ouo comparatur hæc scientia: quia in eo sunt quatuor coniuncta: cortex apparens est terra: albedo est aqua: cortex verò tenuis qui est cortici spisso iunctus, separans aquam à terra, est aër: rubeum quoque oui est ignis: cortex rubeum continens est aër, separans aquam ab igne, & vtrumque est vnum & idem. Aër verò terram separans ab aqua, spissior est aëre altiori: aër verò altior, est calidior & subtilior. Nam ignis est sibi propinquior quàm aëri inferiori: In ouo igitur sunt quatuor, scilicet terra, aqua, aër & ignis: his quatuor exceptis in medio rubei est quintum, quod est pullus. Hoc non intelligitur de ouo volatilium, sed de quo Philosophi loquuntur: ideoque omnes Philosophi in hac excellentissima arte ouum descripserunt ipsum, & alia multa exempla suo operi posuerunt: vt doctrinæ filij inde intellectum caperent, & naturam inuestigarent.

DE BASILISCO ET VERmibus venenosis.

De comparatione scientiæ cum Basilisco, & alijs vermibus venenosis propter similitudinem nutrimenti. CAP. XI.

POST hæc, Basilisco & alijs vermibus venenosis dicitur similis, ratione nutrimenti aut cibationis, aut infectionis. Nam sicut Basiliscus dicitur nutriri & cibari per diuersum cibum & potum, donec magnus fiat & maturus: post hoc moritur & occiditur. & de eius puluere fiunt tunc miracula: sic corpusculum nostræ sapientiæ nutritur & augetur per aquam permanentem, vsque illud magnum & fluxibile apparebit, tūc mors eū reuelabit. Et sicut Basiliscus suo flatu & odoratu inficit animalia & homines: sic odor nostri corporis magnesiæ, perficit argentum viuum ipsumq; subitò mutās de natura sua in naturam alienam. Vnde Morienes: scito quòd terra fœtida citò recipit scintillulas albas. Comparatur etiam tyriacæ, ratione curationis omnium metallorum. Comparatur etiam veneno, ratione multiplicis tincturæ albæ & rubeæ, nec non subitaneæ transmutationis vnius coloris in alium, de imperfectione in perfectionem: quia sicut modica qualitas veneni, repēte magnum corpus inficit, sic vna pars Elixiris albi & rubei, multas partes omnium metallorum in verum & perfectum lunificum & solificum transmutat corpus.

De rebus mineralibus. CAP. XII.

Cæterique Philosophorum hunc nostrum lapidem rebus mineralibus omnibus comparauerunt. Quidam aluminibus, vitriolis, salibus: quidam spiritibus: quidam metallorum corporibus. Horum autem quidam qui de salibus & aluminibus atque vitriolis tractauerunt, est sententia multiplex: Nam Plato vult, quòd alumina splendificant, salia dissoluunt, vitriola confringunt vel constringunt. Nam alumen crudū dicitur abūdare

dare in humore, calcinatū verò in summa siccitate: ideo quamdiu humor abundat, comparatur aluminibus sed priuato humore peccante, dicitur alumē calcinatum, album, fixum. Proprietas verò salium est, dissoluere, & rodere, & humectare, & liquefacere rem acidā; quia dicitur calcinate corpora cum sale: quia sal corrodit eorū humiditatē corrumpentem. Iam sales faciunt corpora leuiter in igne fluere. Notandum, quòd quædam salia sunt fixa, quædam volatilia. Nam omne fixū ponitur pro corpore vel pro retinaculo, & talia extrahūtur à rebus calcinatis: vt dicitur, Extrahite Salē alkali. extrahunt enim, & nō prosperantur in eo: quia extrahunt de eo in quo non est Sal alkali Philosophorum. Quemadmodum enim extrahitur Sal alkali à calce viua, vel cinere clauellato, vel sal tartari ab ipso tartaro calcinato per humorem conuenientem, donec nihil remanet acuitatis: sic sal nostrum, quod est tinctura, extrahitur à calce metallorum per putrefactionem, vsque totum compositum exuet suam naturam, & induat alienam. De tali sale dicit Senior: Primò fit cinis, postea sal, & de illo sale per diuersas operationes Mercurius Philosophorum. Salia verò non fixa ponuntur pro Spiritibus, vel pro aquis acutis, acetosis, corrosiuis: sicut est sal aromaticū, quod est nobilius, quia totum est spirituale. Post hoc sal commune, & sal vrinæ. Nam sal aromaticus est secundum elementum in hoc opere necessarium, testante Aristotele, in libro Septuaginta præceptorum, vbi dicit: quòd Almizadic tibi Solum deseruiat. Nam ipsum corpora soluit & liquefacit, & spiritualia reddit. Aliqui Philosophorum posuerunt esse totum arcanum in eo, & vocauerunt ipsum diuersis nominibus propter naturæ suæ excellentiam. Vt in libro Turba Philosophorum scribitur: quia quidam vocauerunt ipsum à loco, vt Gummi, Sputum Lunæ: quidam à colore, vt sanguis, vrina Tauri: quidam à natura, vt argentum viuum. Vtamini ergo illa venerabili natura: nam ex ea ars fit, & nō ex alia. O quā preciosa est serui rubicundi natura. de ipso dicunt Philosophi, quòd ipsum sit primum in origine corporum metallicorum. Nam quando argentum viuū grossum

immundum occurrit sulphuri grosso, inde generatur metallum corruptum: & tale est remouendum in operatione prima: quia in prima ipsius origine producitur grossum fœtidum & immundum per naturam: vt Auicenna dicit. Vidimus itaque in principio rei eius siccitatem & destructionem aqueitatis fore nocuam, & ab eo vt calefiat quòd puluerisetur aut frangatur, vt Turba Philosophorum ait: Ecce Plumbum rubeum, quod initium est operis nostri: nam sine ipso regimen stare non potest. Non autem sal aromaticum vulgi hîc intelligitur, quod cum ipso opus nostrum non peragitur. Vitriolum autem & atramentum ob hoc interponitur: quia omne vitriolum & atramentum Philosophorum calefactum & assatū igne debili, colore rubiginoso vestietur, vt in libro Turbæ scribitur: quòd prima die apparet nigra citrina: secunda nigra rubea: tertia similis croco. Hinc verò quidam Philosophorū spiritibus mineralibus hanc sapientiam assimilauerunt, vt est sulphur, argentum viuum, arsenicum, Auripigmentum, Magnesia, Marcasita: cùm tamen neutrum istorū sit Philosophicum. Sulphuri simile dicitur propter tres actiones ipsi argento viuo inferens. Primò stringit ipsum à sua humiditate: Secundò denigrat sua adustione: Tertiò ipsum rubificat sua tinctura adustiua. Nam senior dicit: Sulphur nostrum non est sulphur vulgi quod cōburit & comburitur combustione nigredinis & destructionis: sulphur enim nostrum comburit combustione albedinis & meliorationis. Et Auicenna: Nisi quòd illud quod aduritur, est vulgi: & aliud non aduritur quod est sapientū. Et Turba Philosophorum dicit: Argentum viuum accipite, & in magnesiæ corpus coagulate, vel in sulphure quod non comburitur. Hoc autem sulphur quod non comburitur, nuncupamus æs. Terite ergo ipsum aceto acerrimo, & coquite, & cauete ne acetum in fumum vertatur, quia periret opus.

De multiplici argento viuo.
CAP. XIII.

In comparatione argenti viui est aduertendū, quòd triplex est argentum viuum: hoc est, ignem Philosophicum

phicum extrahere. Hoc secundùm animam vitalem, dicitur ignis, siue anima, siue quinta essentia.

De primo scribit Turba Philosophorum, dicens: Argentum viuum est ignis, qui corpora comburit. Et iterum, oportet ergo corpus flamma ignis occupare, vt diruatur & debile fiat. hunc enim ignem oportet extrahere igne connaturali: vt dicit Senior. Ignis noster est aqua: si scieris dare ignem igni, Mercurium Mercurio, sufficit tibi.

De secundo dicit Senior & alij sapientes: Quòd anima extrahitur per putrefactionem, & cùm in eo nihil remansit de anima, tunc abluisti corpus à sordibus suis. Item dicit: Aufer ei animam, & redde ei animam.

De tertio scribitur: Oportet te extrahere quintam essentiam, aliter in vanum laboras. Et ob hoc triplex dicitur argentum viuum: & propter vitam eius imponitur ei mors, prout vulgare sonat prouerbium: Qui argentum viuum sciuerit occidere & mortificare, magister & Philosophus in hoc opere appellatur.

Secundum verò argentum viuum est spiritus, & dicitur Aqua permanens, siue acetum, siue menstruum, siue nutrimẽtum, & multis alijs nominibus intitulatur.

Refert Turba Philosophorum, quòd sit acetum acertimum, per quod aurum, merus fit spiritus, & sine quo aceto nec nigredo, nec albedo, nec rubedo. per talem enim argentum viuum, extrahitur secundum, mortificatur, occiditur, extinguitur, & coagulatur, vt Turba Philosophorum dicens attestatur: Scitote quòd corpus non tingit nisi priùs tingatur. Ideo Philosophi illud Venenum vocauerunt, ac variè & multipliciter de illo nominibus plurimis tractauerunt. Et quemadmodum inuidi dixerunt: Est lapis, & non lapis, verum autem gumma, vt in Turba Philosophorum scribitur. Notifico autem vobis gummæ dispositionem, non inuidens, arcanum in ea magnum existens. Scitote quòd gumma nostra fortior est auro, & oportet eam habere auro honorabiliorem: Gumma autem nostra apud Philosophos est preciosior & sublimior margaritarũ, eò quòd ex gumma & pauco auro multa emimus: ideoq; Philosophi scribentes ne pereant cauentes; & manifestè in

libris suis dispositionem eius non posuerunt, ne quilibet eam agnosceret, quam si insipientes scirent, non vilipenderent. O quàm plures sunt gummæ, sed minimè hanc nostram cognoscentes. Ideo huius veneni naturam absconderunt Philosophi, eò quòd per ipsum totum regimen adimpletur: & tota mortificatio & occisio in ea consistit.

Quartum autem argentum viuum ex prioribus resultat, & est albi coloris, antequam ei ignis aduenerit. Igne verò ei adueniente ipsum fit rubeum, & hoc à lapide diuino procedit. vnde Elbo Interfector: Dealbate latonem, & rumpite libros, ne corda vestra rumpantur. Et Turba: Nummis imponite, & fit Elixir, & quod per ipsum natiuitas & vita, & aqua munda ex multis extracta tincturis & rebus: eiusq; tinctura vita ex his, quibus immergitur, & coloratio perfecta: Vt Turba Philosophorum testatur, quod preciosissimus color est Tyrius, quem priùs colorem pronunciauerit: deinde purpureus color approximabit. Hoc enim argentum viuum est fructificans suauitates odoris, & est tinctura verax & infallibilis, omni corpori præstans complementum.

De Arsenico & Auripigmento.
CAP. XIV.

Comparatur etiam arsenico & auripigmento, ratione vnctuositatis, & adustiuæ humiditatis, nec non vaporabilia ab igne: quibus corpora denigrat & exiccat. Et Arsenicum dicitur masculus, ratione coloris & siccitatis: Auripigmentum ratione caloris & humiditatis fœmina: vt Turba Philosophorum dicit: Demonstraui vobis fœminam in auripigmento, masculum verò in plumbo. Et sciendum quòd Philosophi vnam dicunt naturam arsenici & auripigmenti ratione fugæ, vel ratione causarum prædictarum. Nam multotiens ponitur pro igne sulphureo, & sæpiùs pro spiritu, qui est egrediens à corpore, qui est aqua: qua omnia vegetantur & augmentantur.

De

De Markasita, Magnesia & Thutia.
CAP. XV.

Comparatur etiam Markasitæ, Magnesiæ & Thutiæ: Markasitæ in colore: quia sicut Markasita scintillas argenteas & aureas habet mixtas in terra: sic in opere Philosophico signa apparent similia: vt testatur Morienes dicens: Scito quod terra fœtida citò recipit scintillas aureas, vt suprà.

Dicitur etiam Magnesiæ esse similis, ratione ponderositatis, & fractionis omnium metallorum.

Dicitur etiam Thutiæ esse similis, ratione extinctionis. Nam sicut præcipitur Thutia extingui septies, vel nouies, vel decies, vel duodecies, vt eius terreitas subtilietur, & sulphureitas deleatur: sic mandant Philosophi, opus eorum iterari, vt omne superfluum in manifesto abjiciatur, absentia in profundo siue in occulto adijciantur.

Notandum verò est, quòd duplex est spiritus: vnus in corpore, & hic est remouendus, id est, extrahendus, & est igneæ naturæ, vt Turba testatur, dicens: Scitote quòd corpus non potest tingere se ipsum, nisi spiritus extrahatur, qui in ventre eius occultus est, & fiet aqua, & corpus absque spiritu: qui est spiritualis naturæ, ex quo colores apparent, eò quòd spissum terreum non tingit, verùm autem tenue naturæ, quod de corpore transit & colorat. Secundus verò est extra corpus, & est aqueæ naturæ, & est tingens corpus in Elixir. Vt Turba dicit: Masculus verò, hic est corpus, & fœmina, hæc est spiritus.

De qualitatibus singulis omnium metallorum.
CAP. XVI.

Inde verò comparatur omnibus metallis in qualitatibus, in naturis, in coloribus, in mollicie, in duricie: & hoc in manifesto & in occulto eorum. Auro & argento comparatur, ratione perfectionis colorum perseuerantium in igne, & ponderum, nec non ductibilitatem, præcipuè tamen auro, cùm ipsum sit nobilius & perfectius omnibus alijs tribus corporib. Et ob hanc perfe-

ctionem perpetuam, dicitur autem Philoſophicum, ei ſimile: vt Philoſophus teſtatur, dicẽs: Præſentes & præteriti non fecerunt aliquid, niſi ex auro aurum, & ex argento argentum: non tamen aurum illud vel argẽtum fuit vulgi.

Eſt autem Philoſophicum aurum, quod non emitur pretio magno, vt Alfidius dicit: Scitote, quòd hic lapis, de quo hoc arcanum agitur, Deus non emendum magno pretio poſuit. quoniam via eiectus inuenitur, vt à paupere & diuite haberi poſſit: vt ſcilicet ratione & ſcientia ad eam quiſquis poſſit leuiter peruenire. Et morienes ait: Omnis res quæ magno emitur pretio, mendax eſt: quoniam modico huius gummæ, & paulo auro, multum emimus. Et Senior dicit: Aurum noſtrum non eſt aurum vulgi: quia ſequitur dealbatio, vt ibi dicitur: Dealbate aurum. Hoc igitur aurum cùm dealbatum fuerit, poſt nigredinem ſuam, quæ eſt tinctura. Et iterum commiſcete aurum cum auro, hoc eſt, cinerem cum aqua. Vel ſeminate aurum in terram albam foliatam, quæ & tertia terra, quæ eſt auri, tingit Elixir, & tingit eam. Et hæc eſt magneſia alba perfecta, & non rubea. Inde ex auro Philoſophico non fit aurum, ſed argentum: vt Turba Philoſophorum teſtatur, dicens: Scitote quòd niſi dealbetis (ſcilicet aurum noſtrum) non poteſtis rubeum facere, eò quòd duæ naturæ nil aliud ſunt niſi album & rubeum. Album de rubeo nigro erit & mundo albo: cryſtallinum de rubeo citrino apparebit. Et hoc vult Senior cùm dicit: Eſt enim mirabile, cùm miſeris ſuper alia tria commixta, tũc iuuat album ſuper citrinum, & rubeum dealbat ea in albedine argenti: deinde iuuat citrinum ſuper album & rubeum, & facit ea citrinare citrinitate auri. Deinde iuuat rubeum ſuper citrinum & album, & facit ea in rubedine Alkaſal marini. Et Morienes ait: Reſpice citrinum completum, & citrinum diminutum in ſua citrinitate, & omnem citrinitatem. Et reſpice rubeum completum, & rubeum diminutum in ſua rubedine, & omnem rubedinem. Et inſuper aſpice nigrum completum, & nigrum diminutum in ſua nigredine, & omnem nigredinem. Ex hoc patet, quòd aurum Philoſophicum non eſt aurum vul-

rum vulgi, nec in colore, nec in substantia: ideo dicitur, quod lætificat cor hominis, & argentum similiter: sed illud quod extrahitur ex eis, est alba & rubea tinctura, vera, fixa, viua, perseuerantia, coloratiua, perpetuatiua, ingressiua, penetratiua, perfectiua, omnibus metallis permixtiua. Illa hominem lætificat, & cor hominis sanat, vt Senior dicit, & reddit hominem hilarem, & iuuenilem facit, & vigorosè corpus conseruat.

De quatuor corporibus metallicis imperfectis. CAP. XVII.

Alijs verò quatuor corporibus, scilicet ferro, cupro, stanno, plumbo comparatur, ratione duræ fusionis & mollis in manifesto & in occulto eorum. Nam illa quæ sunt dura in manifesto, sicut ferrum & cuprum, sunt mollia in occulto: & sic de alijs duobus est intelligendum: idcirco ferro & cupro assimilantur propter carentiam horum fluxibilium & liquabilium in ignem. & talia sunt stringentia stannum & plumbum, quæ abundant humore, præcipuè ferrum, cùm ipsum sit minorũ humorum, & maioris caloris, vt Senior dicit: Ego ferrum siccum & durum & forte, & pistans, & pistatum omne bonum. Et non est res in mundo agens actionem meam: per me enim generatur Secretum secretorum: quando conualesco à languoribus, tunc habeo vitam leonis rugientis. & hoc est ferrum alchimicum. ipsum enim non trahitur ab adamãte. Et si quis studeret aliud inuenire faciens operationes huius, non posset: Ideo magnificatum, & exaltatum est, & factum æs omnium rerum. Ideo maximè videtur argento viuo Philosophico amicari, cùm ipsius sit coagulum, nisi coagulatione perpetua & firma. Nec non stannum & cuprum & plumbum eadem operatione posse firmari, vt Turba Philosophorum dicit: Aes vt plumbum lapis fiunt preciosus: ideo ponite plumbum cum plumbo: quia Natura naturâ lætatur, & Natura naturam volare facit: & Natura naturam continuit: & Natura naturam superauit: Ideo nutu Dei fiunt illæ naturæ multiplicantes.

Dicitur etiam quòd sit propinquitas inter magnetem & ferrum: maior vtique est propinquitas inter æs & a-

quam nostram, quæ est plumbum & stannum album, vt Turba Philosophorũ testatur, dicens: Etenim plumbi albi dispositionem demonstraui: eo autem noto, nihil aliud est, quàm opus mulierum, & ludus puerorum: absque tali enim plumbo nulla tinctura fit perfecta, eò quòd vim habet (vt Hermes dicit) generandi triplicem: quòd compositum in corpore stringit, & in colorem vertitur inuaporabilem. Et scitote, quòd prima vis est acetum: secunda verò plumbum, de quo Sapientes dixerunt: Coquite ipsum stannum donec priuetur humore suo, & fiat siccum, & residuum suum bibat humorem, eò quòd plumbum combustum fuit, hoc est, plumbum rubeum de quo Sapientes dixerunt: Ecce hoc plumbum quod rubeum nuncupamus, nostri operis est initium, sine quo nil fit. De ipso namque dicitur, de plumbo fac ferrum, aut crocum de croco, fac album de albo tincturam. De stanno fac cuprum vel æs: de ære fac cerusam: de cerusa fac minium: de minio tincturam, & apprehendisti sapientiam. Intellige quid legas: nam hæc ars stultos fallit. O quàm plures sunt seducti in nominibus spirituum & corporum, putantes se extrahere tincturas de rebus siccis & aridis combustibilibus, cùm in eis nulla sit vtilitas, & omnia vertuntur in nihilum, & cuncta mortua sunt, & eorũ causatio ad perfectionem non peruenit, vt dicit Alphidius: Caue ergo, fili, à spiritibus & corporibus, lapidibusque mortuis te separa: quoniam in eis nullum est iter, nec etiam in eis tuum propositum inuenies: quia vita eorum non augetur, imò tendit in nihilum, sicut sunt salia, auripigmenta, arsenicum, argentum viuum, sulphur, capilli humani, sanguis, sperma, vrina puerorum, ouum, aurum, argentum, ferrum, cuprum, stannum, magnesia, marcasita, thutia, & his similia: quæ omnia Senior dicit esse combustibilia, & mortua, nec in eis aliqua operatio nostræ similis: quia operatio nostra surgit per seras seraturas aperientes. In plumbo verò est vita mortua, & hoc inter arcana arcanorum est notandum, quod dicit Philosophus: Nihil est affinius auro quàm plumbum.

De

De comparatione scientiæ arboribus, herbis, floribus, radicibus, & alijs vegetabilibus.
CAP. XIIX.

Quidam autem Philosophorum, hanc diuinam scientiam, herbis, radicibus, arboribus, floribus, & alijs diuersis vegetabilibus, necnon succis eorum & fructibus similitudinariè comparauerunt. Galenus dicit: De arbore Philosophica quæ septem ramos habet, vt in quodam scripto reperi tractatum de lunatica sic procedente: Hæc est quædam herba siue planta, nomine Lunatica, siue berissa: cuius radix est terra metallica, stipes eius rubicundus quadam nigredine perfusus: folia eius similia folijs maioranæ, & sunt 30. secundum ætatem lunæ in crescentia & in decrescentia, flos eius citrinus: post tres dies odor eius, vt odor musci in plenilunio, vel in decrescentia completa: ex eo acceptus & in eo Mercurius impositus vertitur in Lunam perfectam. Si post hoc bullitus fuerit quinque vicibus, vertitur in Solem: Cuius pars vna centum vertit in purissimum Solem. Nota quòd omnium prædictorum nomina sunt posita similitudinariè in hac excellentissima scientia, pro qua omnis fidelis debet tempore vitæ suæ fideliter & constanter laborare.

De multiplici & varia pluralitate vocabulorum huius artis. CAP. XIX.

Quartò notandum est, quibus modis & vijs operatio illa cœlestis adimpleatur. Et notandum, quòd Philosophi diuersa vocabula ipsi operationi attribuerunt. Quidam eorum dixerunt, quòd calcinando, soluendo, & distillando, & coagulando hoc opus peragitur. Et Hermes hæc intimat per alia verba, cùm dicit: Pater eius est Sol, mater verò eius Luna: portauit illud ventus in ventre suo: nutrix eius terra est.

Alij verò dixerunt, sublimando & reiterando atque figendo, donec in fundo maneat: Alij incerando, aut imbibendo, donec fluat: Alij abluendo aut mundificando, donec album & pulchrũ appareat: Alij occidendo,

donec moriatur & albificetur: Alij viuificando & nutriendo, donec genitum fiat: Alij putrefaciendo & corrumpendo, donec manifestum occultetur, & econtrà: Alij separando elementa, & reiungendo: Alij conterendo, donec corporeum fiat spirituale, & econuersò: Alij coquendo, donec arescat: Alij assando, donec confringatur: Alij remouendo, donec nouus adueniat: Alij corpora & spiritus rectificando, sicut Venerem dealbando, à Ioue stridorem auferendo: Saturnum indurando, aut mundificando, Martem mollificando: Lunam citrinando: nec non ipsa corpora in aquam soluendo, nihilominus omnibus corporibus diminutis perfectionem præstando: Alij Mercurium coagulando, arsenicum, auripigmentum, sulphur, magnesiam, marcasitam, Thutiam dealbando, atque fixando: Alij salia acuta quasi dea inceratiua præparando: & adhuc diuersis vocabulis (quod longum esset enarrare) Elixir eorum album & rubeum compleri dixerunt. quæ omnia sunt vnum & idem intelligenti, & condependentia, ac sibi concathenata quemadmodum cathena: ita cùm vnum terminatur, aliud incipitur.

De multiplici operatione Philosophantium.
CAP. XX.

Idcirco calcinatio in principio operis nostri, ponitur tanquam pater in generatione. Vnde primò videndum est, quæ sit calcinatio Philosophorum. & sciendum, quòd triplex est calcinatio Philosophorũ, duplex corporis, tertia spiritus. Prima est initium operis nostri, de qua dicitur, calcinatio est priuatio frigidæ humiditatis, combustione remouentis: vel siccæ terræ incineratio. Et hanc Philosophi exemplificauerunt in ligno, in quo sunt tres humiditates: prima aquosa & frigida: & hæc prohibet lignum à combustione: secunda vnctuosa, siue oleaginea, & ipsa facit lignum ardere. hæ duæ sunt vaporabiles in igne, atque cremabiles. Tertia verò relinquitur in cinere, & est valde modica & subtilis, fixa & perpetua, nihil inflammabilis. & ipsa est vitrificans, & diaphanitatem vitream spondens. Et tali modo præcipitur fieri calcinatio Philosophorum, vt est in ligno

prædictum: & ipsa fit verè per acetum Philosophorum, siue per aquam permanentem, & non re alia. Et hoc nota: Talis enim humiditas, vt dictum est, quæ est principium liquefactionis, oportet esse in corporibus: vt Hermes dicit: Principium omnium liquabilium est aqua. Et Auicenna refert, Considerauimus itaq; in principijs naturalibus, quòd subiectum liquefactionis est humiditas, permixta partibus siccis terreis, in quibus mouetur, dum resoluit eas ignis, & inuenimus causam vaporationis, humiditatem non vehemẽter in eis mixtam: imò eleuatur ab eis in resolutione, & inuenimus causam adustionis, & sic decoquitur decocti & permixti siccitati: ita quod peruenit ad ipsam humiditatem illud, quod permixtum est ei de siccitate, & quod acquisiuit de caliditate accidentali superflua, cum igne: ita quòd figitur nobis tam diu, donec inuenitur ostensio humiditatis eiusdem, quod est apud ignem potentem conuertere: quia secundæ partes corporis ad substantiam ignis ante vaporationẽ separarentur, & remaneret fæx eius cinis, qui est adustus. Equidem cùm vaporat, etiam conuersus est, & fit flamma, & talis dicitur calcinatio Philosophorum. Præterea est notandum, quòd quicunque fecit calcinationem, cuiuscunq; corporis, remanente materia metalli, hoc est, humore, à quo habet denominationem & liquefactionem in igne, hic iam errauit: quia dicitur extractio humiditatis corrumpentis in calcinatione. Post hoc intromissio alienæ humiditatis igneæ: per quam erit essentia & vita eorum. Et hæc est pars prima, videlicet, Pater eius est Sol.

Secunda calcinatio est ipsius cineris vel calcis remanentis: elementorum separatio. Et hæc est pars secunda, videlicet, Mater eius Luna, & solutio Philosophorum siue extractio Quintæ essentiæ, aut sublimatio, aut increatio, vel imbibitio, vel omnium prædictorum interpretatio. Nam hæc calcinatio fit ideo, vt partes arefactæ per ignem, & constrictæ spirituales fiant, vel subtilientur & raræ fiant per spiritum, qui est aqua resoluens, & humectans ipsum terreum adustum. Et calor impressus qui est corrumpens cum humiditate, in ac-

ream resolutionem transformans digerendo. Nam in prima calcinatione remouentur humiditates duæ, scilicet frigida & aquosa, & adustiua. In ista verò quæ est secunda, remouetur terreitas & igneitas per resolutionem nostræ aquæ. Nam omnia quæ soluit & liquefacit & mollificat, deinde perturbat, & hinc per decoctiones resultant aëreæ resolutiones vaporando.

Vnde hæc est solutio Philosophorum, quando partes terreæ siccæ mollescunt: ita quòd earum siccitas quæ est duricies, vertitur in molliciem, quæ aqua dicitur humectans, vt aqua pluuialis, vel alterius humiditatis: quia dicitur quanto magis siccum, tanto magis molle, cùm sola siccitas Alchumiæ tingit & non alia, hoc est, raritas elementorum.

Dicitur etiam inceratio ea de causa, cùm terra sit priuata humore suo, necesse est eam incerare: id est, humore perfundere vt fluat & ingressum habeat, nec non virtutem, & formam metallicam repræsentat, vt Turba Philosophorum figuratè loquitur: Sicuti homo in tumulo iacet, donec puluis fiat, peractis diebus, Deus reddit ei animam atq; spiritum suum: infirmitate ablata purgatur illa res, & post coruscationem emendatur: quemadmodum post resurrectionem generalem, homo fortior & iunior fit, quàm priùs fuerat in hoc mundo. Ideo inceratio est rei siccæ priuatę humoribus, cum re inceratiua ad ignem mollificatio. Et hæc liquefactio corporum est. Philosophus autem per aquam, vulgus verò per ignem: vnde dicitur liquefacite corpora liquefactione nō vulgari, sed nostra quæ est cum aqua. Ideo incineratio est imbibitio, vel pastatio, siue liquefactio rei siccæ, calidæ, donec inebrietur. Nam omne sitiens appetit bibere, vt dicit Aristoteles, sitis appetitus est frigidum & humidum. Pro eo etiam dicitur illud, terreum sitiens.

Dicitur etiam sublimatio hæc pars secunda ob hoc: quia illud quod in inferiori parte vasis est, eleuatur, & exaltatur ad vas supremum, ꝙ nominatur alembic, vel aludel longum: vel ideo, vt densitas elementorum per eleuationem transeat in eorum raritatem, vt siccitas terræ in humorem aquæ, & frigiditas aquæ in calorem aëris,

aëris, & humor aëris in ſiccitatem tranſeat ignis: & hæ transmutationes debent fieri per gradus ignis aſcendendo vſq; ad cœlum: quod eſt alembic Philoſophorum. Et per Deum illud eſt tingens in infinitum: & tali modo præcipitur fieri ſublimatio Philoſophorum. Vnde dicitur ſublimare eſt extrahere à fæcibus elementatibus, quod eſt terra, quintam eſſentiam, vel oleagineā, vel adſcendentem naturam. Vel aliter: Sublimatio eſt à fæcibus rem eleuare, aut à terreſtribus partibus puram ſubſtantiam ſegregare. Nam in omni ſublimatione ſignū perfectionis eſt liquefactio & fuſio metallica.

Et notandum quòd duplex eſt ſublimatio: vna corporalis, alia ſpiritualis: corporalis quantum ad terreitatem, ſpiritualis quantum ad igneitatem. De prima dicitur ſic: Facite corpus ſpirituale, & fixum volatile. De ſecunda ſcribitur: Res in qua eſt aduſtio, primum quod in ea reſoluitur, eſt virtus ignea, vt ſuprà. Et Senior dicit: Egrediatur ſpiritus à corpore qui eſt ignis.

Dicitur etiam Fixio, propter abſentis additionem: Nam illud quod abeſt, eſt volatilis naturæ, ſine quo ſtudium magiſterij vanum eſſet. Nam eſt Elixir albedinis & rubedinis tincturæ, nec non ſpiritus tingens, & aqua metallina, perfundens ſe in corpus ipſum viuificando: & corpus eſt recipiens tincturam ab ipſo ſpiritu, non ab alio. Vnde dicitur, quòd tinctura fit à natura volantium: Et illud quod firmat & fixat ipſum ſpiritum, eſt fixum & perpetuum & incremabile, & nominatur ſulphur Philoſophorum, vel cinis extractus à cinere. Vt Senior dicit: Quod fixum eſt, figit res fugitiuas. Et Auicenna: Inquirant igitur tincturam, quam ignis non corrumpat, & non expellat, & ſubſtantiam quæ permiſceatur liqueſcens, & ſubſtantiam conſolidatiuam, & coagulatiuam fixatiuā & firmā ſuper ignem, & ingenium permiſcendi iſta ad inuicem: ita quòd tingatur cum eo quod eſt in eo de tinctura: & permiſceatur cum eo, quod eſt in ipſa, de ſubſtantia permiſcibili: & conſolidetur cum eo, ꝙ eſt in eo de ſubſtantia conſolidatiua: & figitur ſemper cū eo, quod eſt in eo de ſubſtātia fixa: Et iterum ſubiungit, dicens: Quæſiuimus ſubſtantiam fixam, & inuenimus eam eſſe omne quod non fugit ab

igne, & ipsum est corpora liquefactiua. In libro sexto dicitur, quod per talia corpora figuntur spiritus velocissimi, & non per alia. Ideo dicitur: Terra fixat, aqua dealbat, aër penetrat, ignis colorat. Hæc autem fixio, quæ multotiens repetitur, vt Geber docet: Donec cum tota sui substantia in igne maneat: sui autem truncum tota substantia deinde recedit.

Dicitur etiam ablutio, siue mundificatio hæc pars secunda, ratione nigredinis, & mali odoris, vt Turba Philosophorum dicit. Et non desistatis ipsa abluere, donec nigredine priuetur, & albū fiat. Et Morienes ait: Quanto magis aliquid abluitur, tanto limpidius erit: & si ablutum non fuerit, non limpidabitur. Et Geber in libro Perfectionis dicit: quòd non figitur nisi illustretur, & fulgidissima ex illo eliciatur substantia, cum sui modo ingenij. Et in libro Disiunctionum scribitur: Mundate corpora à sua nigredine vel rubedine, in qua est corruptio eorum, donec album fiat album, & rubeum, rubeum. Nam ablutio dicitur rei inquinatæ deletio. Item dicitur, vade ad mulierem lauantem pannos, tu fac similiter. Et Hermes, in primis fuit rubeum, & in vltimis album. Et si sua nigredo omnium aufertur, ac deinde in rubeum vertitur lucidum, & nimis purum. Quia dicitur: Quòd ignis & Azot latonem mundant & abluunt. & Kaled minor: Qui scit nigredinem accipere ab eius superficie, ea ablutione ipsum purificat & auget.

Dicitur etiam occisio siue mortificatio, ratione vitæ vegetabilis, & ordinatæ, & accidentis, hoc est, caloris impressi. Nam omne quod habet calorem ex se mouentem & agentem sua transmutatione, dicitur viuere. Et ob hanc causam Alchimia dicitur imperfectè viuere, & hanc vitam Philosophi studuerunt occidere, & vitam æternam atq; permanentem reddere. Vt Kaled minor dicit: Nos oportet eum sapienter occidere, hoc est, comburere: quia mors eum reuelabit. Et Auicēna: Conteramus ipsum post mortificationē sui primā, cum eo quo mortificatur de rebus adurentibus, vel peruijs facientibus peruium, & exiccantibus, sicut est Sal, alumen, atramentum, calx, & aliæ res, quas habet similes ignis. Faciamus ergo illud multotiens, donec moriatur & mollificetur.

Dici-

Dicitur etiam viuificatio, ratione nutrimenti, vel viuificationis, ſeu ratione humoris metallici. Nam omne quod nutritur, diminuti ratione nutritur. Et illud, quod viuificatur, cauſa duorum viuificatur. Philoſophi autem volunt nutrire granum eorum humori connaturali, donec vegetetur, & fructum adferat talem, qualem ipſum intrinſecus habet: & volunt viuificare illud quod mortuum eſt, à forma metallina, quouſque præſtat fuſionem metallicam perfectam. Et talem viuificationem, ſiue nutrimentum, aliqui Philoſophorum vocant Ingreſſum. Et hoc vult Geber, cùm dicit: Aut ingreſſum damus eis, quę ſua ſpiſſitudine ingredi non permittuntur, cum multiplici reiteratione ſolutionis ſpirituum non inflammabilium. Ex his modorum ingenijs neceſſe eſt, quamlibet rem ingreſſum habere: quoniam ex illius depēdet beneficio, & alterare cum permixtione inuenta.

Dicitur etiam putrefactio, ſiuę corruptio, hæc pars ſecunda, ratione manifeſti. Nam omne quod putreſcit & corrumpitur apud viſum, abijcit materiam manifeſtam, & repræſentat materiam occulti. Philoſophi autem intendunt corrumpere, ſiue delere manifeſtum quod eſt terreum, & educere occultum, quod eſt argentum & aurum, vt Auicenna teſtatur, dicens: Cùm ſubtiliatur æs & decoquitur in aceto cum medicinis, donec moriatur, quando penetrat albedo eius ad exteriora, ita vt ipſius intrinſecum fiat extrinſecum, ſimile argento in albedine: quando fecerimus illud, inuenimus virtutem eius tingentem, remanentem, & maioris tincturæ & penetrationis: ita quod non diuerſificatur à calore argenti puri in aliquo: imò refertum eſt tinctura, & eſt magis completæ albedinis. Talis enim putrefactio eſt generatiua: quia generat tale, qualis ipſa eſt. vnde Senior: Scias quòd non fit generatio abſque corruptione: vnde ſtudeas in putrefactionem. Et Turba Philoſophorum: Hæc putrefactio eſt maxima, & maximum attrahit arcanum.

Dicitur etiam ſeparatio elementorum, vt præmiſſum eſt in calcinatione prima: in ipſa verò ſeparantur elementa, terra, ſcilicet, aqua, aër & ignis. Terra ibidem

relinquitur, vt alia tria elementa in ea valeant radicari, si ipsa non esset, elementa fundamētum non haberent, super ædificandum domum nouam Thesaurariam. Nam propriè separatio elementorum, est segregare heterogenea, quæ sunt accidentia: & coniunctio elementorum est cumulare homogenea, hoc est, quæ sunt de natura humidi radicalis. Vt in libro Turbæ Philosophorum scribitur: Conuertere elementa, est humidum facere siccum, & fugiens fixum.

Dicitur etiam contritio, ratione densitatis, vel duriciei. Nam omne quod densum & durum est, non est tingens, neque penetrans: Ideo oportet conteri, vt subtilissimum fiat & penetratiuum. vnde in Turba cùm omnia puluis facta sunt diligenter, est contritum. Et notandum est, quòd duplex est contritio: vna vulgi, & fit manibus artificum. De ista dicitur. tere in die & assa in nocte. Secunda est Philosophorū, & fit igne decoctionis. Vnde Turba: Hæc autem contritio nō fit manibus, sed fortissima decoctione. Et Kaled minor: Ignis omnia terit. Et Elbo Interfector dicit: Nihil aliud feci, quā contriui & dealbaui. Et Senior: Non valet congelatio, nisi fiat puluis. Turba: Ideo oportet filios doctrinæ illam rem absq; timore comburere quousq; cinis fiat. Et scito, quod optimè miscuisti, eò quòd ille eius recipit spiritum vitæ. Et hæc contritio multotiens apud Philosophos vocatur lapis cum cursore, mortarium cum pistillo.

Dicitur etiam decoctio ratione duræ & tenacis terræ. Nam omne durum & tenax vocat decoqui, vt melius & leuius seu nobilius fiat. Quare dicit Alfidius: Scito, fili, quòd non indiges multis nominibus, sed vno tantùm nomine, quod est Aqua, vnaque actione, quod est Coquere, & decoctio naturaliter: ideo fit vt rei pluritas remoueatur, & munditia in sui maneat decoctione, vt Auicenna testatur, dicens: Quanto plus inhumatio est vehementior, tanto plus erit ab eo corruptio remotior. Ampliùs considerando decoctionem, post decoctionem in aqua, & remouendo corruptionem, reseruamus remouendo aquam, quotiescunque tincta fuerit, donec nihil maneat tincturæ. Vnde Turba: Coquite in aqua

in aqua sua quadraginta diebus: deinde aperietis, & inuenietis æs in argentum viuum versum: abluite ipsum coquendo, donec sua priuetur nigredine, & fiet æs vmbra carens. De hac decoctione dicit Auicenna: Quòd si nigra aduenerit, erit adusta apud decoctionem. Et Senior, si remanserit in eo nigredo, tempore suo morieris præ dolore: quia corrupisti quidquid operatus es. à tali regimine cauendum est. Sed coqui debet, vt Turba Philosophorum attestatur, dicens: Coquite eum continuè, donec coaguletur: ipso enim coagulato maximum fit arcanum. Coquite illum lapidem coagulatum, quousque fiet similis mugræ marinæ: tunc aqua ipsum imbuite permanente, quousque eius appareant colores. Hæc aqua in decoctione maximè imitatur naturam: ideo facit ei simile. Ait enim Albertus, quòd inter omnes artes, Alchimia plus naturam imitetur, & hoc propter decoctionem eius, & augmentum: quia decoquitur in aquis metallinis igneis, id est, rubeis maximè habentibus de forma, & minimè de materia. Nam aliæ artes imitantur naturam similitudinariè: Alchimia verò mera veritate. Ideo ipsa non est debilior natura, quia ars siue artifex tantùm sibi ministrat, ipsa verò naturaliter operatur & perficit, vt dicitur in Seniore de aqua diuina: Quòd non sit satus, neque nascitur in futurum, qui hanc scientiam posset complere sine natura, natura quidem quæ cœlitus est indita rebus & infusa.

Dicitur etiam assatio, ratione humorum peccantium ipsius corporis, vel ratione spiritus qui destruitur, & fugit propter assiduationem assationis à corpore, vt Kaled minor dicit: Et suaui iteratione ponuntur tibi, vt doceat ipsum pati ignem. Et Auicenna: Si volumus quod fiat bona commixtio eius, tunc assamus ipsum igne æquali: & hoc est, vt conteramus ipsum & ponamus in vase vitreo, & ponamus in vase testeo vitreato, & lineamus illud vas luto sapientiæ, & exiccemus ipsum. Et iterum subiungit, modus vnus est assationis cum rebus adurentibus, & facientibus peruium, vt Turba dicit: Notifico huius artis inuestigatoribus quod Corsufle est compositio, & quòd eũ oportet assa-

re, vt ad perfectionem peruenias: tunc corpus tingit. Assatio ideo dicitur & inuenta est, vt humiditas rei accidentalis leui igne exiccetur ac deleatur. Et est notandum, quòd tàm corporis quàm ipsius spiritus fit exiccatio in assatione. Et est maximè cauendum, ne spiritus qui corpus exiccat, & à corpore exiccatur, fiat volatilis: nam si volabit à corpore, corpus perfectum esse non potest. Et talem exiccationem docet Auicenna, dicens: Sed cùm hoc habet bonitatem, quod non aduritur super ignem omnino, sed calefit, &c.

De alijs modis operationum. CAP. XXI.

Excusamur ergo, ne laboremus in adustione calcinationis. habemus & scimus quod cum eo fit præparatio & non cum alio. Vidimus itaq; in primo, rei eius exiccationem, & destructionē acuitatis ab eo fore necessariam, ita vt calefiat, quod pulueriſetur aut frangatur.

Dicitur etiā renouatio. Causa arefactionis conuersa, est fimus & lutum sapientiæ. Nota, renouatio Philosophorum fit ideo, vt terra sicca semper roretur aqua permanente, vt fluat. & hoc innuunt Philosophi per talia verba: Fimus, id est, terra, siue corpus, semper est de quarto in quartum diem renouandus.

Dicitur etiam rectificatio corporum, & spirituum ratione imperfectionis, eorum diminutionis & immundiciei aut superfluitatis eorum. Nam corpora quæ sunt humore nimio abundantia, ideo sunt nimis mollia inductibilitate, & facillimè liquescentia in igne, vt plumbum, stannum, Magnesia. Hæc autem multotiens ponuntur pro spiritu, qui est (aqua metallina causa mollicicei) aqua Philosophorum: spiritus sunt molles vt aqua. Vnde Morienes: Tactus ejus mollis, gustus dulcis, pondus graue: Ideo dicitur, ponite plumbum cum plumbo, stannum cum stanno: Natura enim naturâ lætatur & gaudet: quia propinquitatem habet cum ea. Alia verò sunt deficientia humore, vt argētum, aurum, ferrum, cuprum. & hæc pro corpore calcinato intelliguntur. De his loquitur Geber: Si quæris corpora duræ fusionis mollificare, in principio suæ creationis lentus

ignis

ignis adhibeatur. Ignis enim lentus est humiditatis cõseruatiuus, & fusionis perfectiuus. Et si quæris mollia indurare corpora, fac vt eius humiditas consummetur, & fusio perficietur. Inueniemus enim quòd nisi omne superfluum, siue per medicinam, siue per præparationis modum auferatur ab imperfectis corporibus, non perficiuntur: scilicet, vt coletur ab eis causa superflua, & terreitas immunda. Ita quod de commixtis nõ separetur infusione post proiectionem medicinæ.

Et est notandum, quòd omnia corpora vnũ habent significare per totum, ratione imperfectionis eorum, vt dictum est. Nam Turba Philosophorum dicit: Quòd Corsufla est compositio omnium corporum, & inuidi eam omnibus nominibus nuncupati sunt, Nummi, vel æris, stanni, ferri, vel plumbi, quousq; ab illo remoueantur colores, & fiat Elixir.

Et est sciendum, quod non est via rectificandi corpora prædicta in natura integrè & completè absq; tinctura nostra: quæ est semen mundum, multam habens benedictionem. Et hoc testatur Turba: Dicit enim Senior, Scias, quòd non fit aliqua tinctura perfecta absq; lapide hematite rubeo, qui lapis deponit omnem rubedinem, & purgat seipsum. Et quando tu videris in principio operis, quasi grana rubea, & in congelatione velut oculi piscium, & quasi piperata nigra, spissa, scias te iustam semitam ambulasse: Sin autem, omnis operatio frustrabitur & cassetur, testante Alberto, qui dicit: Qui albis dealbant, & citrinant per citrina, eadem metalli remanente specie, censentur deceptores.

Est præterea hoc intelligendum de spiritibus: sunt enim quidam, qui dicunt, se scire Mercurium coagulare, vel à corpore extrahere: alij arsenicum, auripigmẽtum, sulphur, cæterosque spiritus minerales dealbare, nec non per salia mundata, siue aquis acutis, aut oleis inceratiuis artificiosè perfectis, corpora imperfecta, & spiritus se asserunt rectificare. Horum omnium operatio nihil aliud est, quàm noxium & infortunium: quia præparant id quod non habet tincturam, ex omni re quæ tendit ad nihilum. Tinctura autem Philosophorum est in rebus incombustibilibus. Nam ars

in parte concedit fieri colores, alterationes, & transmutationes debiles, fructus tamen ex eis nullus consequitur: quia natura nil ex his prædictis ad Elixir, siue tincturam perfectam operatur, & hęc superiùs prudens & discretus opifex subtiliter indagare potest. Nã Philosophi posuerunt quinque differentias, per quas eorum tinctura siue Elixir album & rubeum integraliter componitur ac completur, sine ipsis nulla tinctura poterit esse. Prima est superflua euacuare: Secunda medicinam in album & citrinũ colorem alterare: Tertia fusionem metallicam præstare: Quarta talem fusionem in igne perpetuare: Quinta debitum pondus omni metallo infuso ministrare. Et hæc quinq; possunt esse in numero ternario, scilicet, mensura, numero & pondere: quæ sunt perfectio omnium rerum necessariarum.

Deinde sequitur tertia pars huius operis, quæ ab Hermete Rege Græcorum, & patre Philosophorum sic describitur: Portauit illud ventus in ventre suo Hanc partẽ vocant Philosophi distillationẽ, siue clarificationem. Postquã ergo res est calcinata humore liquabili, & denominatiuo priuata, deinde à terreitate ignea soluta, necesse est ipsam distillare: id est, clarificare, & aëris diaphanitatem & perspicuitatem deportare. Nam distillatio dicitur rei cum perspicuitate clarificatio: & hęc distillatio est complementũ totius serenitatis operis cum claritate. Et fit tribus aut quatuor, aut quinq;, aut sex, septem, octo, aut nouem vicibus, vel duodecies, quod est vltimum. Post vltimam vicem distillationis, sequitur quarta pars, quam Hermes sic nominat: Nutrix eius est terra, vel vis eius integra est, si versa fuerit in terram immobilem: & hanc intitulant sapientes, Coagulationem, & finem rei, siue fusionem perfectam. Et hoc vult Auicenna cùm dicit: Quando ponimus ipsum vltima vice in Kinnam lutatã luto sapientiæ, cautè constringimus caput eius: postquã assauimus rorem eius, sicut dicemus postea, inde sublimamus medicinam, donec ascendat: & ponitur in tegulam, quandoq; sicut stannum, quandoque sicut sal, lapidẽ, quandoq; sicut Chrystallus, postquam sublimauerimus ipsum ab ęo; & ipse egrediuntur cum rorationibus & experimentis

mentis actiuis, & fuerint nobis vitæ ante experimentum cum cogitatione subtili vel vehementi & longa. Peruenit ergo ad nos tinctura alba & munda à rebus quibus indigemus. Et hæc de modis & vijs operationis Elixiri, aut tincturæ Philosophicæ, dicta sufficiant. Et si quid minus lucidè occultando dictum est, hoc in libello in quo librorum est perfectio, sagax Lector naturam inuestigans, per eius percursum, occursum & recursum, & per scripta Philosophorum, pleniùs poterit indagare, &c.

De effectibus huius medicinæ siue tincturæ, CAP. VLTIMVM.

Quinto & vltimo prosequendũ est, de virtute, nobilitate, & effectu huius laudabilis tincturæ Philosophicæ, quæ turris fortitudinis est à facie inimici. Et sciendum, quòd antiqui sapientes quatuor principales effectus siue virtutes in hac gloriosa thesauraria cõsolatrice & adiutrice scientia repererunt. Primò dicitur corpus humanũ à multis infirmitatibus sanare: Secundò corpora imperfecta metallica restaurare: Tertiò lapides ignobiles in gemmas quasdam preciosas transmutare: Quartò omne vitrum ductile facere, siue malleabile.

De primo consenserunt omnes Philosophi, quòd lapis hematites perfectè rubificatus fuerit, non solùm facit miracula in corporibus solidis: sed etiam in corpore humano: de quo nõ est dubium. Nam omnem infirmitatem ab intra sumendo curat, ab extra sanat vngendo. Dicunt enim Philosophi, quòd si datum fuerit de eo in aqua vel vino tepido paraliticis, phreneticis, hydropicis, leprosis, curat eos. Alij sapientes dicunt, quòd guttam rosaceam sæpe elidit vngendo: hinc etiam passio cardiaca, ethica, iliaca, colica, icteritia & morbus Aegidij cum epilepsia, & omnes species febrium, per eam curantur sumendo. plerunque arthetica per eam curatur vngendo: & quicquid est in ægroto stomacho, hoc tollit: & omnẽ fluxum humorum peccantium stringit, & consumit potando, vel vngendo: omnemque melancholiam siue mentis mœstitiam ieiuno stomacho sumpta reuellit: Et etiam infirmorũ oculorum optima

ſanatrix: Nam omnem fluxum lachrymarũ ſtringit: lipposos attenuat, ruborem depellit: pellem vel tunicam delendo mollificat: Granum, tela, albugo, & hugo, cornu, vngula, cataracta, inuerſio palpebrarum, æſtus, tenebræ, ac oculorum inflaturæ. Hæc omnia per medicinam hanc Philoſophicam facillimè curantur. Cor & ſpiritualia confortat potando: dolorem capitis mitigat in temporibus vngendo: præbet etiam ſurdis auditum, ac omni dolori auriũ ſuccurit inflaturis: neruos compactos rectificat vngendo: dentes corroſos reſtaurat lauando: fœtorem anhelitus dulcorat. ſanantur etiam per eam omnia genera apoſtematum vngendo, aut emplaſtrando, aut puluerem ſiccum intromittendo: vlcera, vulnera, cancros, fiſtulas, Noli me tangere, Antraces, ſerpigines, impetigines, atraciones, ſcabies, pruritus & tinea per eam ſanantur: cicatrices per eam planantur, ita vt caro noua regeneretur: vinum corruptum & acidum, ſi permiſcetur, reparatur: Calculus inde ſoluitur ſi bibatur: venenum expellit ſumendo: Occiduntur & vermes ſi impulueriſentur. Capilli ſubuilloſi per eam vngendo remouentur: rugas in facie & omnes maculas in facie delet vngendo, & faciem iuuenilem ſpondet mulieribus: in partu ſumpta auxiliatur: fœtum mortuum emplaſtrando educit: vrinam prouocat: coitum excitat & auget: ebrietatem prohibet: memoriam inducit: humidum radicale augmentat: naturam vigorat, nec nõ alia bona multa corpori humano miniſtrat: quia hæc medicina eſt ſuper omnes medicinas Hypocratis, Galeni, Conſtantini, Alexandri, Auicennæ, & aliorum doctorum artis medicinæ: præſtantior in odore, ſapore, virtute & effectu. Et eſt notandum, quòd hæc medicina ſemper eſt medicinæ apotheticæ ad morbum deputatæ permiſcenda.

De ſecundo ſcribitur, quòd omnia metalla imperfecta tranſmutat: hæc enim tranſmutatio eſt ſatis manifeſta: nã omne quod eſt argentum facit aurum in colore, ſubſtantia, perſeuerantia, pondere, ductibilitate, liquefactione, duricie & mollicie.

De tertio ſcribitur, quòd lapides in gemmas precioſas tranſmutat, vt ſuperiùs allegatum eſt in libro Sextario,

tario, vbi dicitur, quòd lapides Iacincti, Coralli rubei & albi, Smaragdi, Chrysoliti, Saphyri, ex ipsa materia formari possunt: Et in charta Sacerdotum traditur, quòd ex chrystallo, carbunculus, siue rubinus, aut topazius per eam fieri potest, qui in colore & substantia excellunt naturales. Hic verò lapidibus, & alijs quibus infusa fuerit hæc medicina, præstat virtutem naturalē sua nobilitate, ita tamē quòd colores deputati ad ipsos admisceantur: Nam omnem lapidem siue gemmam liquefacit & demollit.

De quarto scribitur, quod vitrum reddit malleabile immiscendo quando liquefacit. Nam hæc medicina est conuertibilis omnem in colorem: alia verò sunt experimenta artifici sagaci commutanda. In Chronicis antiquis Imperatorum legitur: quòd Imperator quidam maximum prælium cùm Soldano triumphante commisit, per quod multi nobiles exercitus Imperij in Paganismum sunt deducti, inter quos erat protonotarius Imperatoris homo perdoctus, cuidam Sarraceno, qui & maximus erat Philosophus in terra sua pro summa custodia assignatus, & multo tempore ab eodē detentus, quadam die motus misericordia Sarracenus ille, aduocans Protonotarium, dixit ei: Vis reuerti ad terrā natiuitatis tuæ? qui respondit: Vtinam Domine, seruus tuus gratiā inuenisset in oculis tuis. Cui Philosophus: Misereor tui, fac quod volo. Ait ille: Domine mi, paratus sum ad omnia. Cui Philosophus, cùm reuersus fueris in partes agnitionis tuæ, supremo domino tuo, qui terrestris vester Deus est, dices hæc verba: Magister & dominus meus, cuius fui proprius, vobis dicit salutem, cuius dominiū & magisteriū vobis postea declarabo. Postea facias apportari omnia genera metallorū, quę liquefacies, & hunc puluerem quem tibi do, intromittes: quoniam omnia vertentur in aurum verum. Hoc facto, crystallū liquefacies modo prędicto, & puluere immerso, mutabitur in rubinum. postea vitrum liquefacies, & de prædicto puluere immerso reddetur malleabile. His omnibus visis & completis dices: Hæc est maiestas domini mei dilecti. Postea declarabis magisterium meū: leprosis immundissimis dabis pul-

uerẽ in potu tepido, qui mox ibunt cubatum, & sudario aliquo cooperiantur: hi ex toto citissimè sanabuntur, ita vt ipsi nõ super terram, sed super pennas ventorum ambulare videantur. Nunc ergo vade in pace, & cõple desiderium meũ. Abijt autẽ Protonotarius gaudens & exultans, & omnia in veritate inuenit, prout à domino suo audiuit, prædicto supremo Pontifici & Imperatori demonstrauit, & sic probata est medicina Philosophorum corã Pontifice summo, & Imperatore, regnantibus illis temporibus, habere virtutem curandi infirmitates hominum, & transmutandi metalla imperfecta, lapidesque in gemmas preciosas, ac vitrum reddere malleabile. habet hæc medicina gloriosa, quã omni inuestigare fideli & pio præstare dignetur Deus omnipotens, vnigenitusq; filius Dei dominus noster Iesus Christus, qui cum Patre & Spiritu sancto viuit & regnat vnus Deus per infinita seculorum, Amen.

ROSINVS AD EVTHICIAM.

NTRAVI die quadam domum senioris Habielsam causa visitandi ipsum, & sedi ad dexteram eius: & erant ibi duo viri, quorum vnum cognoscebam, alium verò nõ. Et cùm loquuti fuerunt ante præsentiã meam de Arte, & percepi per illud quod quæsiui, quod inducta fuerat super eos ars, & obscuratum verbum, nescientes id quod considerant in dictis sapientum, & erant in stupore. Conuertit ad me socius faciem suam securus amicitia, & dixit mihi: Qualis est sapientum intellectus hic? Recipe plumbum, & quod assimilatur plumbo: & recipe azoch & quod assimilatur azoch: & hic est ordo scientiæ quam cognouerunt Aegyptij, & Aenigma eius, & ratio, & virtus, & largitas, hic sunt quatuor, quorum duo manifesta sunt: nominauit enim plumbum, & quod assimilatur eo. Quæ ergo sunt ista quatuor dixit, & hæc verba Sapientum habent obscuritatem, & sunt ex sophismatibus Sapientum dixit? Quomodo est hoc? dixi. Voluit per hoc Sapiens

Sapiens duo tantùm, quę sunt masculus, eorum occultorium occultum & fœmina, & adiunxit verba significantia quatuor, & non intendit nisi duo. dixit, quomodo est hic, & ipse dixit, quatuor: & expetiuit verba Sapientum. Secunda vice dixit, non intendit per hoc dictum nisi duo tantùm: & ille Sapiens dixit: quatuor, & tu dicis duo. Dixi ei in his verbis sicut prædictum est, est obscuritas sapientis & Sophisma in hoc loco, & si voluissent quatuor per eos ex quibus cōponitur masculus & fœmina, dixissent. Recipe aquam & ignem, & commisce, & constituat vnumquodq; ex duobus. Deinde fac quatuor vnum, veruntamen sapiens dixit, (fac quatuor vnum) Recipe plumbum, & quod assimilatur plumbo. deinde repetiuit & dixit: Recipe azoch, & quod assimilatur azoch: vnde hæc & his similia ex dictis eorum celant scientiam ab hominibus, intellige: & confido in Deo meo vt intelligas hoc dictū sapientis. Huius exemplū dixit: Accipe plumbum: & plumbū apud eos est nomen ex nominibus masculus: nominauit enim masculū, & tacuit nomen fœminæ. Et dixit, quod assimilatur plumbo, & fœmina assimilatur plūbo: quia ipsa ex eo, & ipsum ex ea. Deinde dixit secundò: Accipe azoch, & quod consimilatur azoch: azoch autem est fœmina, nominauit hic fœminam, & tacuit nomen masculi: & dixit, & quod assimilatur azoch, & nominauit hic masculū: quia nominauit illum in principio sermonis, planè vt desit dubitatio sermonis, & tamen valet hoc verbum ac si dicas: Accipe Adam, & quod assimilatur Adam, nominasti hic Adam, & tacuisti nomen fœminæ seu Euæ, & nō nominans eam, quia scis quòd homines qui sunt tui similes in mundo, sciūt quod illud, quod tibi assimilatur, est Eua. Deinde repetis secundò, vt eos minus obscuretur sapienti & intelligenti: ac opinantur multi quod intendas in hoc loco cùm dicis, quatuor dixisti, accipe Euam & quod assimilatur Euæ, nominasti hìc fœminā quæ est Eua, & tacuisti nomen Adam: quia nominasti ea semel, & ab ipso incepisti, & non potest esse dubium cauillanti. Et illi inceperunt inspicere vnus in alterū, & stupor apprehendit nos super hoc, quòd eis explanaui. Et simile, hinc

quòd dixerunt, commisce calidum frigidum: & fiet tẽperatum nec calidum nec frigidum, & commisce humidum cum sicco, & fiet temperatum nec humidum nec siccum. manifestum hoc dictum est super quatuor, & generantur ex his duo, videlicet masculus & fœmina: masculus est calidus & siccus, fœmina autẽ frigida & humida: quæ quando coniuncta fuerint, iam commixtum est calidum cum frigido, humidum cum sicco: & hoc non est dubium intelligenti. Et sustinet hic intellectus nomen sapientis, quod habeat hunc alium modũ quem tibi demonstraui, de igne & aqua, aere & terra: & est alius modus ex præparationibus, & est sicut dictum Ioseph: Commisce ignem & aquam, & erunt duo. Commisce aerem cum terra, & erunt quatuor: deinde fac quatuor vnum, & peruenisti ad illud quod vis, & tunc fiat corpus non corpus, & debile super ignẽ non debile, & apprehendisti sapientiam. Fac ergo secundùm quod dixit Ioseph, super eo, & præparatur harum rerum à principio vsque ad finem. est aqua calida & fixa honorata, & illa est quæ manifestat tincturã in proiectione, & nisi illa esset, non esset intentio alicuius sapientis in aliqua radice sapientię. Et ipsa est mediatrix intra contraria. Est ipsa, est eadem primum, mediũ & vltimum. Intellige hoc quod tibi demonstraui, & scito modum verbi, & ipsa manifestat tincturam. Talis enim solet esse improbitas sapientum & sophisma, & forte ipsi adduxerunt nomẽ in vno sensu, & sub ea est alius. & ego spero quòd apparebunt verbis: quia innuit vobis multa de secretis illorum & sophismatibus, & Deus tribuet vobis prosperitatem. Si verò apertus fuerit die aliqua ex scriptis sapientum modus alicuius hic homini non aperietur nisi legenti librum in carmina nostra. explanaui enim tibi & omnibus fratribus meis, quicquid obscurauerunt Philosophi pro posse suo, & clamauerunt pro patribus & filijs, & comprehendi in paucis paginis, & ipsi expendunt in multis paginis sepultum tropicis, & magis obscurioribus inuoluunt, quòd intelligentia intelligentiam apprehendere nusquam valet. Ego autem vt permaneret memoria mea, priscorum sedi solitarius, considerans libros antiquorum &

tū, & quærens à quibuslibet vobiscum consedentibus scientiam hanc inquirentibus; quos cùm alloquerer, non intelligebant me: habebant enim præ manibus libros, quæ describunt eis Alkabric Alkakir, id est, species vel res vanas quas noscunt, quibus occupantur: & hæ sunt res, quæ deterrerent ipsos occupatos, & ipsi incumbunt suis quæstionibus, ac deuiant à veritate ignorantia excæcati. Cùm autem vidi te & vultum tuum illic secum, per illud quod innuit, & exposui ex secunda apprehensione tui intellectus, conuerti faciem meam ad te, & explanaui tibi ex eo, quòd concluserat scientia mea in pectore meo, vt cognoscas animam scientiæ, & locum secreti, & diuidas inter me & homines erroribus & vanitatibus incūbentibus, eò quòd legisti in libris aliorum, & quod locuti sunt, & addu-xerunt ex verbis Sapientum antiquorum, modernorum, & quorum appetuntur. Quorum nullus ausus est exponere literam vnam ex dictis antiquorum Philosophorum, sed tamen posuerunt in libris suis secundùm quod procurauerunt Sapientes, nec apperuerunt ex illis aliquem sensum. Est autem opus vt cùm sapiens fui, aperta mihi certa sunt, & nouerim occulta, & exponam verba sapientum & perueniam per illam expositionem ad veritatem ac manifestationem eorum post manifestationem, vt manifestaretur studentibus in ea, & aperiatur fastidientibus, & patientibus, & fugientibus in his, quæ præ manibus habent ex ignorantia. Sed quando non explanabo aliquod ex eis, erunt libri mei sicut libri Sapientum; & verba mea verba sua, velut accepi nomen illorum & mihi attribui, & hoc est inconueniens & dedecus illi qui facit sic. Quæ autem est vtilitas legenti meum librum, vt quòd alij occultauerunt, appropinquet intellectui occultorum successorum meorū secundùm omnibus in aperto velatis significationibus intellectui occultorum, & velatum, in hoc sit apertum & cælatum. Est autem apertum studiosis & sapientibus ac intelligentibus, quod nisi fecero, nō manifestabimus industriā nostram: percontetis, & erunt dicta mea tanquam proposita sine administratione & vtilitate, &c. Scias preterea, quòd multi oc-

cupantur in præparatione sulphurum eorũ, & in sublimatione Arsenicorum eorum adustibilium & corruptibilium, secundùm manifestũ quod audiunt, & nudũ quod legunt & cognoscunt illam veritatẽ ignorantes. Sulphur enim & sulphura, & auripigmentum seu auripigmenta, ac zandarich; illa omnia sunt nomina aquę diuinę, foliatæ, humidę: cuius dealbatio est præparatio eius per sublimationem, quæ est distillatio, donec fiat alba, lucida, in qua nõ sint sordes. Hæc est sublimatio sulphuris & zandarich. Etiam ablutio corporis & reductio aquæ super illud, tam diu donec nõ remaneat in eo aliquid ex anima, quæ est tinctura, quod non ascendit cum ipso spiritu. cumq; acceperis animam, & omnia in ista aqua & nihil remanserit ex ea in corpore, tunc abluisti corpus à sordibus suis. Innuit per hoc totam extractionem totius ab eo, vt liberetur cinis à cinere mundus, in quo non sit pinguedo, quæ prohibeat ipsum ab operatione, redit secundò ad locum suum. Similiter dictum est, sicut prædixi tibi in corpore & corporibus secundùm quod exemplificaui tibi in spiritibus & spiritu, & in anima est vnum corpus partium, & tunc dicitur corpora secundùm partes, sed prius esse vnum ex vno. Qui autem aliud dixerit, ignorat scientiã: quia scit nec corpus, nec corpora, nec spiritum, nec spiritus, nec animam, nec animas, nec cognoscit lapidẽ, nec ex quo est, nec percipit ordinẽ operis aliquo modo, & est causa: Quia ex qualibet illarũ salsatarum incorporatum est corpus vnum: propter quod dixerunt similiter corpus vnum & corpora, & propter hoc hunc esse ex illis: spiritus & anima multiplici operatione est lapis & non lapis. Hic est lapis quẽ assimulant sapientes artis lapidi Aquilę: est enim lapis Aquilæ, lapis cognitus: & est lapis in eius ventre lapis qui mouetur, per quem significauit apud ascendentem & cinerem extractum à cinere. Similiter est lapis, in cuius ventre est lapis qui mouetur, quomodo cùm soluunt, prodit ex eo aqua sua, quæ erat congelata in eo, & mouetur ascendendo & exaltando ad aëra. Significant per hoc spiritũ & animã, quæ est in ventre eius: & hic est lapis in cuius ventre est lapis, remanet fex ex qua exuit illud ascẽ-

dens

dens immobilis: deinde apparet ex ea postea anima eius, & est cinis cineris, quem nominauit Marian congelatum coagulans, aquam eorum in terra eorum: magnificauit hũc cinerem. & hic est fermentum, & fermẽtum fermenti auri vulgi, & foliorum eorum. Et hoc est fermentum eorum corporum ad quæ reducuntur ea: & cinis est fermentum aquæ, quæ est aurum illorum, ideoque nominauerunt hunc cinerem Fermentum fermenti, & per hoc ignorant aquam suam, magis ponit: & quod dixit Rosar. si fundetis corpus: Non intendit hic per fusionem ignis, sed significat solutionẽ eius, vt fiat argentum viuum sapientum, & extrahuntur ab eo flores eius. Et hic est lapis, de quo dicit Aros regi: Si cognoscerent, quantum habent operis, lucrarentur per ipsum multum. Dixit Sapiens: Accipite res animarum suis, & exaltate eos ad altiora loca, & metite eas cacumine montiũ suorum, & reducite eas ad radices suas: & hæc sunt sua verba manifesta, in quibus non est inuidia nec obscuritas, veruntamen non nominauit res quæ sint: per montes autẽ significauit cucurbitas, & pet cacumina montium alembica. Metere autem secundùm similitudinem, est recipere aquam illarum per alembicum in recipiente. Reducere verò super radices est super hoc, à quo prodeunt. Et nominauit cucurbitas montes, quia in montibus inuenitur Sol & Luna: sic etiã in his montibus, qui sunt cucurbitæ, generantur Sol & Luna eorum, & in ipsis fit, & illæ sunt minores foliorum & auri eorum, & in ipsis manifestat eius præparationem: & hoc totum est ad similitudinẽ, & est mirabilis & pulchra similitudo, nec vult per montes homines, nec intendit per altiora loca capita hominum, nec quod de ipsis metitur, sunt capilli, sicut dixerunt quidam glossatorum, & laborauerunt in capillis, & consumpserunt pecuniam suam, & dies suos in inquisitione vanitatis, sed sapientia est dignior etiam, nobilior & altior, quàm illud quod opinati sunt, & perueniunt homines per hoc ad vanitates. Et sunt qui dixerunt, quòd ars hæc, est ex ouis, & capillis virginis, ac vrina & sanguine, felle & spermate, & alijs talibus, & ex mineralibus diminutis, cõbustionibus, corrupti-

bilibus, & ad nihilum venientibus. Falsum dicunt cùm quidam ex infirmitate rationis suæ fecerunt ex virginė & vrina, quod absit à sapiẽtia Dei gloriosi & sublimis, vnde attexerunt ignorantes in funiculis. ignorans ignoranter ferit coloquitidam, & sperat inde me comedere: sed quando quod separauerat non viderit redit ad cogitationem suam, & extendit eam & dicit hoc est ex infortunio. Et si diceretur sibi, ouis peperit homines, aut grana tritici fructificant galbanos, aut palma portauit mala granata, aut volatilia pariunt pisces, responderet, falsum dicis: non generant res nisi similia, aut fructificant res, nisi fructus suos. Nam omnia ista prædicta designant aquam eorum: & aqua eorum est fermentum corporum: & corpora sunt terra eorum, etiam postquam denigrantur ista per præparationem ignis. Vocant ipsum nomine ignis nigri, sicut in denigratione secunda, Carbonem montis & picem antimonium, Alkali, & salem Alkali, & Markasitam Magnesiam; & argentum viuum extractum de Cambar, & cinerem suum & calcem, & vitrum, & aquam mundam, quæ mundata est à tenebris, & à materia nigredinis. Ars Astronomiæ & Physices legentibus patens est. Ars verò nostra non nisi à sapientibus sciri potest. Qui igitur non liquefacit, & coagulat, multipliciter errat. Denigrate igitur terram, & ab ea separate eius animam & aquam. Postea dealbate & inuenietis quod quæritis. Dicitur vniuersaliter, quòd qui terram denigrat, & album ignem dissoluit, donec fiat sicut gladius denudatus: & qui de albato rei animam induxit, totũ quia in rapido igne figit. & postquam liquefactum fuerit, fœlix dici merebitur, & super mundi circulos exaltabitur. Explicit, & qui sciat, sciat quæ dixi, &c.

S E

SECVNDVS AD EVTHICIAM.

SPECVLARE figuras initio libri nominum, & meditare quare hîc posui. nihil enim eorum posui, nisi ad eorum quibus eget cōparatio. Ista est secūda expositionis epistola nominū alienorum Rosini ad Euthiciā, & est per quæstiones & responsiones. Illa enim ait: Quid est sulphur incombustibile? Respondet: Est illud quod aduersus ignem pugnat, & ipsum sustinuit, & argenti viui Cambar, id est, humiditatem suscepit. Quare Philosophus sulphur incombustibile scilicet nuncupauit. Quid est Cambar? aqua mixtum à permanenti: nam priusquam permixtum & coniunctum aduersus: Narra igitur mihi, quare dixit Hermes in libro suo omnium bonorum Clauem vel Philosophorum librum nuncupauit? Respondet: Eò quòd qui inspicit in lib. Hermetis, vbi climata descripsit, terras, regiones, montes, metalla, spiritus, aquas, pulueres & eorum sapores: aquas, & eorū vires, artis compositionem, his intulit, & alia inutilia interposuit, scientibus ea ab arte discutere, hanc maximam scientā agnouit, veras naturas aquarum, virtutes homines ignorauerunt, & ea quæ in eis sunt optabilia. Ideoque inquit omnium bonorum Clauem esse. Et verum quidem est. Illa dixit: Quare vocant vaporem spiritum & animam esse? Respondit: Scito quòd Bilonius ante alios dixit: Spiritum humidi esse nigri, ventris immaculatum, & homini comparauit. dixit enim hominem esse humiditatem, sicut & spiritum, similiter hoc opus, quod Philosophi celauerunt, est vaporis arcanū & aqua, id est, spiritus. Sublimatio est extractio cineris, à cinere vapor enim nō vertitur: & non dixit vapor quousque spiritum in ipsum ingrediatur tingens & fortis. Huc aduersus ignem bellator, qui ex fortissimo extractus est. Et illa quidem significat. Hermes enim dixit: Ponite ss. in petia spissa, & pone eas ad coquendū in igne. Respondet: Notandum quod Philosophus humorum materię nuncupauit. s. id est, Spiritum extra-

ctum, & vas petiam, & naturam species, eò quòd natam germinet & floret, & ex ea vena illum exit: ergo prima, s. significat species, secunda, s. significat spiritus. Quare Democritus ait: In humiditate ablue, & ablue humiditatem quousque eius nigredo ingrediatur. Ad quid Philosophi pecuniæ nigredinem illam nigredinem vocant, nulli verò vestrum auis vultum. Illa dixit: Diuersitas nominum errare me facit. Respondet: Ne cogat te errare quod vides, misce sic cum humido, quousque anima spiritum, scilicet conceptum desiccat, & sugat in suo ventre: quia anima à spiritu exiuit & anima à spiritu viuit. Si igitur velis Euthicia ea quæ tibi narraui certificare, accipe alumen marium, id est, Spiritum humidum: desicca, id est, in puluerem sublima, putrefac, vt modò liberetur à fæcibus, & abluta humiditate, scilicet supplete aquosa, tenue est, id est, subtile: exinde terram extrahis, id est, fige, & caue ignem in regimine aquæ. namque inimicus est, quousque sibi ipsis placabiles fiant, scilicet per fixationem. Et scias quod si ignem & aquam facias esse concordes, id est, spiritum volabilem fixum feceris, scilicet mare humidum opus tuum, Deo fauente, emendatur. Et scito quòd non comburitur simul sapulo, verùm paulatim, id est, non figitur simul totum vno regimine. Et quid quod dicit comburitur? id est, figatur ipsum, in humorem occultetur: nam cùm figitur, humor occultatur, id est, spiritus quousque fumat totum & simul incidat, id est, fixum fuerit: & quanto magis coquitur, tanto magis inspissatur, scilicet continens & contentũ, quousque inde vnum fiant, quæ sunt nostrum æs. Amplius autem oportet prioris decoctionis ignem leuem esse: hoc est in primo, quando volatile adhuc totum est, quousque igne vtatur, & implacabilis fiat. Deinde ignem paulatim augmenta: quia quantò plus decoquitur, tantò plus figitur, &c. Et illa: Patefac igitur quod Syrnas Philosophus ait, quod res est vna in qua sit totum quod operaturũ est: quod nisi insit, nihil inueniatis. Respondet: Iam tibi demonstraui, quod qui in hanc artem ingreditur, nihil adinquirit, quàm res in aurum vertere, tu aurum nisi aurum in aurum ponas, id est, fermentum

mentum præparatum, & in lapidem Philosophorum positum, nihil habes ex eo quod à Paulo multum exit. Et illa: Si mundi habitatores hæc scirent, eorum aurũ vtiq; multiplicaretur. Respondet: Ecce tibi notificaui. Et illa: Nihil mihi tum profuit. Respondet: Propter tuam ignorantiam & insipientiam, huius regem qualiter proxima immiscentur apta, non inconuenientia. Et illa: Cur aërẽ Philosophus narrat complexionẽ? Respondet: Hoc ad compositionis cõparationem posuerunt. Et illa: Qualiter hæc descripserunt? Respondet: Nisi duobus tenuissimis humidis continens fuerit aliquid quod ea placabilia faciat, pereunt, & ignem fugiunt, & coctionem sustinere nequeunt: & nisi decoctionẽ sustinuerint, nihil ex eis vtile procedit, eò quòd siccitas humiditatem diligit, & calor frigus. Similiter Lunæ & Stellarum splendor ex Solis est lumine, maximè verò, & propriè Lunæ, quæ magis ex Solis lumine sumit: quare nocte lumẽ eius multiplicatum est. Similiter omnia ex radice sumunt vires. Et illa: Expone igitur mihi quid sit hic miles victor duorum roboratus, multi precij & intentissimi roboris. Respondet: Ille est perforans corpora. Et illa: Qualiter corpora perforat? Respondet: Erat enim corpus, deinde illum limatio in animam vertit cum cæteris animalibus: quare velociter corpora perforat cũ ei obuiat: & est albus apparitione, rubeus experimento. Et illa: Qualiter fit rubeus? Respondet: Iam tibi significaui, eum esse marem qui elicus Lunam duxit in vxorem, quã nonnulli putant aurum esse preciosissimę connexionis, cuius congelatum nunquã dissoluitur, neq; vestigia delentur, quod Deus sanctis Philosophicis & electis largitus est. Scito quod natura cœpit comparem vt inimicum. Et illa: Quid est natura quoque extraneum? Respondet. Natura est venenũ. Et illa: Quę propinquitas est inter ea? Respondet: Dimitte, ne quæras à me eorum propinquitatem, verùm huius rei perfectionem. Si quid huius rei interponis, erras. Et illa: Necesse est vt dicas. Respondet: Propinquitas in terra existens est, quod sulphur putrefactum fortissimum est, & aduersus ignẽ pugnans, quod continet & continetur: ex his namq; coniunctis color

preciosiss. exit, & nunquam potest sulphur quod naturaliter fugit postea fugere. At illa: Quare hoc? Respondet: Eò quòd perforauit eum anima similiter & perforauit & mixta est animę tinctura corpori, & corpus animā continuit & naturale fugere prohibuit. Et illa: Expone igitur mihi, Rosine, dicta tua, scilicet quòd artis auri arcanū sit ex masculo & fœmina: masculi autem dispositionem nobis in plumbum demonstrasti: fœminæ verò dispositionē in Auripigmento nobis dicturus es. Respondet: Etiam accipe Zandarich, & plumbo misce, tunc fœmina Masculi vim recipiens lætatur, eò quòd fœmina masculo roboratur, masculus verò tantum animam sumit, & dominam vertit. cùm igitur ea cōmisceas, in vasculo pone vitreo & Ethelie tere & aceto, & coque per dies septē, ac arcanū ne fumiget custodi, & dimitte quousq; alteretur. Et illa: Expone igitur mihi quid boricis maximam vim habet cùm cibatur & desiccatur: iam vtique dixisti nummosum quousque in puluerem vertatur, & imbue aceto, & coque quousq; acetum deficiat per &c. His peractis inuenies ipsum coruscantem marmoribus similem: tunc congela & coque quousque boricis tota vis diruatur. At illa: Fortè hoc est, quod Philosophus ait: quod cùm bene diruitur, maximum exinde fit arcanum. Respondet: Etiam illud est quod Democritus ait: in plumbo coque ipsum, quousque rubeum fiat, & pone ei desuper de coagulo: ipsum diminuit, trituratur vel augmentatur eò quòd ☾ post 123. dies diminuitur & in 2 augmentatur. Hic igitur est initium & finis. Et illa: Expone igitur quod dixisti mihi. Respondit: Ecce tibi modum in ferro descripsi: Accipe ergo ipsum, & duc in laminas ac acerrimum acetum operare quousque laminæ confringuntur, & totum ferrum in cinerem vertatur. Item notandū quòd hoc eorum ferrum viribus est duorum masculi vtiq; & fœminę, cui maxima vis est: nec rec Philosophum ferrum voluisse: verum rem ferrum nuncupauit: idem namq; ait: Noli ponere de opere tuo, nisi de hoc ferro, secundùm autē tuum nō dirigis propositū, quod est ferrū. Et illa: Notum sit quòd Philosophus Borinem plumbum nuncupauit, eius autē incenditur

albedo

albedo, & sic lapis frangibilis lapis dicitur Abelis, qui commiscetur aceto & fit lapis, eò quòd opus nostrum est, & in eo est masculi vis & fœminæ. Sequitur calcinatio corporis. augmenta ergo eius ignem, quousque totum diruatur, & eius strepitus auferatur, & fuit spiritualis, & misce sulphur incombustibile, & coque per dies quousque arefiat, & humor consumetur, & postea deseruit esse corpus; ipsum cum aceto imbue, & fiet iccir. rursum imbue & coque, & vasis os claude ne acetum consumetur, & coque per centum quinquaginta dies, & inuenies iam peractum, quid in eo est, mas & fœmina, alia vis. Item illas partes per se dealbant, eò quòd altera est anima, altera corpus: & anima cum corpore incarceratur. ab eo in corpus vertitur, & cùm moritur, fit spiritualis, & anima vocatur stannum quod sic fit spirituale, tum cum corpore moritur; cùm autem fit spirituale, & imbuitione & decoctione regitur, tingit nummum & vertit in Solem. Et illa. Expone quod dixisti: quia nisi candidetis, rubeum minimè facietis. Respondet: Libenter, duæ namque sunt naturæ, rubea & candida: rubeum igitur dealba, & album in rubeum verte: Hic lapis multis modis fit, nonnulli tamen eorum vires eius ignorant, qui operantur hunc lapidem, inspicere cum ea quæ ex mortuis extrahuntur metallis, quæ quidam Philosophi Cor Solis nuncupant. Et illa: Quid est Cor Solis? Respondit: Puluis. Et quid est puluis continens & contentum? Et quid est contentum? Respondit: Lapis qui non est lapis, quod priùs à me quæsiuisti. Et illa: Quis est masculus ex eis? Respondit: Rubeum, Et illa: Quis fœmina? Terra nigra. Et illa: Faciunt ne illa, vt alijs non indigeam? Respondit: Oportet te habere emendationem. Et illa: Qua indiget emendatione? Respondit: Continente. Et illa: Quid eorum est fortius? Respondit: Lapis qui non est lapis, fortior est altero inimico: rubrum verò est fortius illo, quod sua fortitudine socios roborauit. Et illa: Quid est continens? Respondit: Illud fugans est, quod suos socios fugientes facit. Et illa: Qualiter eos fugientes facit? Respondit, cùm eos in spiritus vertit terrenis ab eis separatis. Et illa: Qui colores sunt his supereminentes in

corpore? Respondit: Albedo. Et illa: Vnde venit ill
Albedo? Respondit: Non ex vna parte tantummod
scilicet supplete, reiteratione, verùm ex pluribus. Et ill
Fortè ipsa est, quæ aurum in nummos vertit, quia op
ris emendatio est albedo. Respondit: Hoc est eius in
tium & non perfectio. Et illa: Amplius adde mihi d
scribendo. Respondet: Est lapis in se gloriam habens
colorem. Et illa: Vnde venit eius color? Respondi
Ex eius intensissima amaritudine. Et illa: Vnde ven
eius amaritudo & intensio? Respondit: Ex eius meta
impuritate. Et illa: Nunquam eius color rubeus super
minet? Respondit: Etiam. Et illa, nunquam etiam
igne calidior? Respondit: Ignis ad respectum illius e
tanquam aqua ad respectum ignis. Et illa: Igne ne e
fortior? Respondet: non. Et illa: Quare ergo asser
eum igne esse fortiorem? Respondet: Eò quòd ignibu
sibi ipsis obuiantibus alter alterum comedit. Et ill
Vis eius hæc æstus patens hominibus? Responde
non. Et illa: Quare ergo ipsum ignis roborauit? R
spõdit: eò quòd anima ignis in anima eius occultatu
Et illa: Hic igitur lapis spiritualis est. Respondit: n
nosti hoc, quia spirituale spirituale roborat, cũ eius fo
des, & eius superfluitates comedit & separat ex e
Quod dixit ignem eum roborare. Pone igitur augme
tum mihi notũ. Respondit, libenter: Nónne vides qu
liter Petroleum si manibus tangatur, non comburit
verò igne tangitur, nihil tangit quin comburatur
psum. Et illa: Lapis igitur qui videtur non comburit
si igne? Respondit: Etiam quemadmodum Petroleu
nisi igne. Et illa, hic ne lapis omnia comburit? Respo
dit: Non, in ea etiam plures sunt vniuersales & natu
les vtilitates, quarum maxima est in hac arte. Et il
Expone mihi quid hæc terrena fugientia vertit. Resp
dit: Illud est vapor. & quid est vapor nisi minimum
quòd ignem sequestrauit, ne flores comederet à f
fructibus quos practica fructura priuauit & asperita
superante eorum colores decorauit? Et illa: Quomo
factum est? Respondit: Eò quòd secum mansit, cu
vires non comedit. Et illa: Comedit ignis aliquid ex
Respondit: Etiam comedit eius sordes & immun
ti

tiem, in eo exiſtentem. Et illa: Quæ immunditia erat in eo? Reſpondit: Qua homines ipſum vilipendunt. Et illa: Cur ipſum vilipendunt? Reſpondit: Eò quòd eius tincturam perficientem ab immunditia eius ſibi nocentem ſequeſtrare nequiuerunt, ſed eius, quod in eo eſt vtile acceptio, & noxij expulſio, eos fugauerunt homines, etiam ipſum tegunt, nec vſque modis, nemo tamen perficit tegenti, niſi eius immunditiem ab vtilitate ſequeſtraret, & vnicus eſt definitione, compoſitione verò minimè. Et ideo factus eſt vnicus, eò quòd natura in ſe rerum coadunat. & factus eſt vnicus, quia in fine prioris operis coniunguntur, & fiunt vnum, quæ nomina & hoc vnicum emendat ſublime, illud quod ſua bona dedit ſua prodigalitate, & optat commixtionem ſui vaporis magno deſiderio, & optare ipſum fecit ſulphuris ſulphuri obuiatio. Et illa: Nónne illa ſulphura ſulphuribus continentur? Reſpondit: Etiam. Quid illud eſt, natura naturâ lætatur, & natura naturam ſuperat? Reſpondet: Iam ipſum totum habes, & peractum eſt tibi quod demonſtraui per hæc verba, natura naturâ gaudet, & natura naturâ continetur, totum his breuibus verbis Philoſophus rationē habentibus opus peregit. Vbi reiterat dicta, in prima compoſitione moritur & dirimitur, & eius color in nigredinem vertitur. & dicit ibi, quod nullus eſt lapis, qui generetur in arte, niſi hic, quem Philoſophi ex rebus ſuis compoſuerūt. Ecce potentes lapides, colores demonſtraui, quod videtur tibi ſufficiens, & dixit. cauete ne tingens anima vos fugiat: quia debet miſceri corpus. Et dicit, & benè tum regimē ipſius coapta, & ignis quantitates in altera cōpoſitione & dicit, anima, & Corſufflatur colla auri, fermentum auri, ſemen auri, & flos auri eſt, aqua ſulphuris per ethel à cinere extracta, & cum anima corpori miſcetur, fugere nequaquam poterit, & cùm à ſua tranſmutabitur natura, corpus fiet. Et tūc hoc intellige, cùm dicitur: Vertit corpora in corpora & incorporea, per hoc non quia idem intellectus eſt, & hoc non initio erit, ſed in fine erit. incorpora corpora fiunt per aquam per quam mundificantur, & etiam corpus ſpiſſitudine priuant. Et illa: Nihil inuenimus agere vt ignis, exce-

pto eò quòd sit ex aqua sulphuris, & vocatur Falla
nostrum est fortius omni igne. Item de lapidibus h
res prout ignis agit & operatur, & nihil ea melius:q
re Maria venenum ignis rem ipsam nuncupauit. Et il
Hæc igitur res nomine corpore carentes, post hæc c
pora fiunt, in principio intelligo. & dicit: Eorum aut
omnium rerum à me descriptarum, quas nondum
distis, titulus vtique sulphuris est. Omnia quoque al
descripta, sicut aqua sulphuris & magnesiæ composi
dealbatio fit sulphuris albo, & albo composito, cù
dealbatum fuerunt hæc nomina comprehendit. & sc
quod acetum, aqua & omnis humor, quam Philos
phi nuncupauerunt, dissoluendi vim habet, liquefac
verò ne quid, sed tinctura & plumbum aëris liquefa
& congelat. Respondit: Eò quòd in hac aqua mu
sunt coadunata, quæ ad corpus liquefaciendum, &
perfectionem peruenıendum, si benè regis, eam aqua
roborant. Et illa: Ergo expone mihi quæ dixisti, qu
ex omni supposita re, cuius rei homines conantur
uenire, perficiunt & emendationem quousque pe
ciat fit opus: & per ipsum. Respondit: Tu quæris ea
quibus sperabam Philosophorum dicta tibi satisface
tibi tamen à me quærenti exemplum positurus su
Ad æris plumbum faciendum omnimodè, quod r
quaquam à me quærere proposuisti. Et illa, non qu
siui, quia omnia ex eo oportet fieri & per ipsum, vo
tamen vt posteris exemplum sit: dic ergo potius. I
spondet: In principio tibi ex lignis. artifices enim in
gno vel in lapide fissuram inuenientes ex puluere ill
ligni aliquid accipiunt, & colle miscent, ac exinde ill
fissuram implent vel lapidem, & fit eius color sibi si
lis, ita quod nemo videns ipsum abhorreat. Carbun
ta verò hominibus euenientia probi medentur Phil
sophi carnem capientes & sanguinem, vel stercus h
minis, quibus illa medentur & curāt. Cæterùm naui
possessores suarum nauium tigna earum regunt gu
ma lapidum, & lapidarij cùm in vnoquoque lapide
ramen inueniunt, illius lapidis farina cum colla ill
implent, tunc fit sibi simile. Item similiter molendina
sua regunt molendina: accipiunt enim aliquantum
lap

lapide molendini, & terunt, & colla conficiunt, deinde ei coniungunt. similiter quemlibet lapidem regentes ex eo aliquantum terunt & collæ miſcent ſimilem habenti colorem. Similiter vaſa figuli componentes, cùm quædam vaſa eis franguntur, terunt igitur figuli fractiones, & collæ miſcent, deinde ſolidant. ſimiliter omne opus exiſtens in terra ex ea colla & per ipſum fit, ac in noſtro opere oportet eos qui plumbum aëris regũt, terere & collæ miſcere, quæ plumbo aëris conuenit, deinde accipiunt florem aëris cui ſimile quid conantur tingere. Ego autem volo exempla tibi multiplicare. Inſpice ſatores qui ſeminant, quicquid eis ex. * Et illa: Quem cùm de aqua viua interrogaſſem te de proprio, & epiſtolam mihi ſcripſiſti non parùm obſcuram, volo à te quærere ea quæ intellectus meus penetrare nequit. Reſpondit: Quare de quolibet. Et illa: Quare Philoſophi artem ponentes operum, opus tincturæ nobis eam nuncupant? Reſpondit: Vt vulgus ſeducant, ac magis errare faciant. Et illa: Quid dixerunt, pone in aceto laminam ex duobus exiſtentem corporibus? Reſpondit: Hoc dictum eſt pro laminis, nec vllo ab eis nuncupato. Iccir namque ſignificat. Democritus autem ait: In arte auri, quod dragantum ſolum vertit aurum in rubiginem. Et illa: Cur ergo Ebur & lapides narrant, ac oſſa? Reſpondit: Iam didiciſti quod ſuper hoc reſpondi: notum habeas, quòd aqua viua fictum nomen eſt: venenum eorum, quod eſt aqua ſulphuris, eò quòd aqua eorum cum illa coquitur cum corpore corpus penetrat: quare ipſum venenum nuncupant, eò quòd ineat per corpus Philoſophorum, vt venenum per corpus hominum. Marian autem hanc aquam narrans ait: Congelate terram aqua graui, hoc autem fit in prima compoſitione. Dico autem tibi, quòd aqua ſulphuris eſt aqua viua à plumbo æris extracta, quę omnia liquefacit & congelat. Primò namque omnia decoctione diſpoſuit, deinde congelat, alieno non ingrediente ei. Et ſcitote quòd hæc aqua continet omnem tincturam ſibi mixtam. Similiter illa gumma, noſtra eſto aqua viua. Et illa: Hæc aqua viua eſt ne vnica? Reſpondit: Non. Ideoq; in omni opere ipſam tincturam nominamus, va-

delicet inter lignorum communium, eburis ossium, cu
tis, pili & figuli: his enim omnibus illam viuam nuncu
pamus aquam, eò quòd vbicunque ponatur, ingredi
tur, perforat & mundificat. Et nomina ei diuersa post
quam composita est de suis speciebus, & decocta im
posuerunt, & vocatur gumma. Accipite gumma spina
rum & Amygdalarum, & intro vrinæ lactis ac herb.
maximè in qua nihil aliud quàm crocus est sublimis
eam miscete. Nónne vides qualiter Hermes gratia tri
nus testatus est, gummam esse compositionum: eiu
namq; compositio est: & prius opus peragentes, ean
custodiunt: cùm verò libet ei tincturam miscent, & ex
inde propositum operātur. Et scito quòd spiritum Lu
nę, & omne album ex plumbo æris componitur ex spe
ciebus (spiritibus) miscetur, deinde regitur, & exind
tinctura extrahit, quæ est lapis nitidus macula carens
quo nihil est fortius: & suis speciebus (spiritibus.) A
Agadamon: Nolite Chymiæ nostræ plura imponer
ne extinguatur. Iam igitur significaui artem gumm
per se existere sigillatim, & eam esse compositam, eius
que confectionem oportet sigillatim fieri. Ideoque t
bi significaui, quòd ipsi fortè ipsam custodiunt regim
ne peracto priore: cùm verò ea opus habent, eam scil
cet continentem, miscent tincturæ: id est contentu
eius cui volunt simile quid agere. Et scito similiter, ni
gumma humori misceatur, comburit & comburitu
ideoque prisci Philosophi eam humori leuiter coq
iusserunt: quousque leuiter exinde anima cingens c
peri nostro conueniens extrahatur. Et scito quod ip
vniuscuiusque lactis terræ, ac cuiuslibet albæ creatur
nomine, ipsum nuncupauerunt humorem. Princip
autem tibi, vt cùm eam coquis, ponas cum Lamina h
morem, quātum eam cooperit, & coque leuiter, quem
admodum Philosophi tibi iusserunt, quousque eam f
cias gummam peractam incombustam & inuiolatan
Fella est fictum nomen aquæ Sulphuris, aquæ verò su
phuris, est similiter fictum nomen: qui potest his fell
bus per quadraginta dies corpus putrescere, quousqu
coquendo alteratur, facit venenum tingens, quod nu
quam deletur, facite venenum fellibus florem, & scit
te qu

te quòd si ignem facias, intensiorem herbarum combures flores. flores coque aqua maris, ne Solis calore comburantur. Si autem partem coquas, indelebiles flores fiunt. Et scito quòd mare nostrum rubeum omnium marium est tingentius, & quod venenum cùm coquitur & putrescit ac tingit, omne corpus perforat, quod Philosophi omnes lapidis nomine nuncupant Iacinthi, Smaragdi, mechæ & terra. Hoc igitur frater arcanum ex gumma fit Philosophorum, & non est ex venis prout putasti. Iam frater, tibi demōstraui gummam lapidis & elementa habentis, quorum colores diuersi sunt: qui quantò magis coadunantur & reguntur, tantò magis in vnum vertuntur colorem, quem Philosophus omni nomine nominauit. Recipe ex in mari existentium omnium cœli volatilium, & omnis terræ lapidib. Et illa: Expone igitur mihi quod dixit: Sputum Lunæ, & gumma sunt compositum. Respond. Hoc à sapientibus nouimus cùm dicunt: Accipe spiritum Lunæ ac gummam, ac simul liquefacite: postquam autem liquefiunt, non iusserunt nos rubra facere, verùm eorum flores extrahere asserunt. etiam eam liquefiunt apud coniunctionem ipsam, sunt arcus aquæ coloribus pulchriora, & omnem continent colorem eis illatum. Cùm enim coadunantur, fit vnus eorum color. Suscipe quod Democritus posuit in epistola quarta: in ea nāq; terram sulphuris aquam posuit, quæ ex aëris plumbo extrahitur. Asserit etiā quod nihil fit nisi ex ipsa. Sputū igitur Lunæ & gumma cōposita sunt. Et illa: Nonnulli quidem dicunt quod oportet res accipere coctas. Responde eis qui hoc dicunt: Cur igitur Philosophus nō inquit in suo opere, accipere argentum viuum rubeum & in corpore Magnesię congela, magnesiæ inquam rubeæ? Et illa: Verum dixisti & optimè. Responde: Nónne vides qualiter ait. Accipe argentum viuum, & in corpore Magnesiæ congela? Et illa: Verum dixisti & optimè, Respondit: Nónne vides qualiter ait: Accipe argentum viuum & ei corpore Magnesiæ congela? Illa autem magis nouit quid dixit, & qđ agere se oportet, omnia tibi exposui, & quod in vno loco causa inuidiæ celaui via metus, in alio loco huius epistolæ tibi exposui, &

nihil dimisi obscurum, & quid ipsis significant nom
nibus patefeci, ita vt hoc arcanum non insipientibu
patefiat. Et illa: Expone igitur mihi. Cur Philosophu
postquam nummum aureum nominaret, æs nuncupa
uit? Respondet: Vt scias quod æs apud se est rubeun
& nummus & aurum. Igitur apud se est aurum, nec fo
mina. Respondendum non, sed nomen fictum. Et illa
Nummus igitur quid? Respondet: Non est nummu
nisi ficto nomine. Et illa: Aes igitur? Respondet: Est a
verum cùm dealbatur, & fit rubeū. Philosophus nam
que cùm dealbatum est, & cum rubificatum est, auru
ipsum dixit. hoc autem æs quamplurimi ignorant: qu
verò ipsum nouerit, machinatur in regendo, quousqu
confectionis colorem exinde in Iccir operetur, & au
nunquam colorem in Iccir auro & nummo miscetu
Et illa: Expone igitur mihi quod dixisti, quòd Philoso
phi duos modos in libris suis posuerunt: Vnum ve
rum, Alterum verò falsum. Respondet: Notandu
quod ad verum describendum, nunquam verbum
nius posuerunt, quin plurima cum eo falsa poneren
& simulatis nominibus ipsum transfigurarent: qua
neminem inuenimus merum verbum posuisse à fals
denudatum, excepto hoc, cùm inquit: Scitote quo
nulla tinctura fit vnquam nisi ex rubeo lapide. Cæte
autem Philosophi hunc lapidem dissimulauerũt num
mum, paucos eum liuidum, rubeum, colorem pomo
rum, coloratum floris, viridem, citrinum, croceum,
nigrum, & omnibus notificauerunt coloribus. Et ill
Quam studiosius hunc lapidem celauerunt? Respon
Ipse est clauis operis. Terram autem celauerunt mult
plicatione nominum, sicut & lapidem, inquientes es
arenam eò quòd ipsa est, qua colores ex suis extrahu
tur elementis. Optimum æs apud nos est rei, & qui no
scit æs rei in sua angustia moritur. Absconde igitur
ipsum similiter, si queas, & scito, quòd fortè melius
quòd in venis suis exigerit. Et inspice Fella auro mix
& minus ipsa, namque quæ tuæ compositionis perf
ctio sit, rem tibi demonstrat. Et scito quòd nisi aliqua
tum sit huius naturæ, in vnoquoque Felle quo huiu
modi æs in terra vtuntur, non habebit robustum sple
dore

dorem, nec permanentē. Oportet te igitur in vnaquaq; compositione exinde habere quòd ipsum decoquit. Et scito, quamuis roborare oportet te argentum viuum, accipere, & cùm sulphure coquere: & si vis, pone de ipso in vitreum vasculum, fluet, absorbet. Statim autem tibi narraturus sum, in proprio loco qualiter absemet operatur. Misce igitur absemet argentum viuum & sulphur (magnum enim quid operatur, & potissimùm si argentum viuum de stanno fuerit) tunc primum argentum viuum secundum argentum viuum censetur. Et scito, quòd Mors mathe non fuit ex Ioue. Nemo igitur sapiens iactat se scire plumbum æris, colorem æris & scutum, quæ non alteratur, nec dissoluitur nec variatur. Hoc igitur est quod Maria ait: Congelate lac fici in gummum. Coagulatur enim prout coagulum lacte rosarum: & putrescit per plures dies, nec te tædeat. Et scito quòd res quæ dealbantur æs, intrinsecus, & extrinsecus sunt, quæ ipsum tingunt intrinsecus & extrinsecus: quare scilicet descripsimus in venerabilibus libris nostris, de primo ad Sarratantam, & alijs nihil aliud nisi verum posuimus. Et illa: Igitur expone mihi quod dixisti, neminem Philosophorum inuenisse, qui eleuatum in affirmatione vno nomine nūcupauit. Respon. Nunc & hoc ipsum dico, æs tamen corpus magnesiæ argentum viuum ipsum vocant. Et illa: In hoc igitur est verum? Respondet: Minimè. Et illa: Quare? Respondet: Eò quòd ista nomina sumpta sunt, ab his qui in eo cōposita sunt speciebus, eò quòd argentum viuum non fit, nisi ex corporibus liquefactis. Ideoque Democritus ait: Cambar & argentum viuum ex corporibus extractum. Et illa: Expone mihi aquam sulphuris mundam, quæ est omnia. Respondet: Iam tibi notificaui, quòd si aquam sulphuris aptè opereris, aurum exinde facies, aurum inquam purpureum, quod est intentionis perfectio. Et illa: Quid igitur Philosophus ait, quodlibet corpus dissoluere, & omne corpus tingere? Respon. Aqua sulphuris munda, quod tingens est & tinctura. Et illa: Qualiter tingitur? Respon. Tingitur in putrefactione. Quomodo autem tingit? ait, coque ipsam in igne stercoris. Tingens igitur & tinctum per ipsam fit, in qua est

tinctura cuiuslibet corporis. Certum igitur habe quòd nulla tinctura fit vnquam, nisi per aquam sulp... tis mundetur.

ROSINI AD SARRATANTAM EPISCOPUM.

VENERANDE Pater, aures inclina & intelli... ge dicta mea, scilicet quòd materia o... nium metallorum, est argentum viuum ... coctum, & imperfectum in ventre terræ, ... lore sulphureo decoquente, & secund... veritatem sulphuream in terra diuersa procreantur M... talla, cùm sit eorum primordialis materia vna, & ea... dem naturaliter, sola actione, videlicet, maiori & ... nori, adueniente, vel non adueniente cum temperan... & in hoc omnes Philosophi cõcordant. Et hoc demo... strabo tibi: quia omnis res est & fit ex eo, in quod ... soluitur, vt glacies cùm mutatur, mediante calore i... quam mutatur, ergo priùs fuit aqua: sed omnia me... la vertuntur in aquam argenti viui: ergo prius fuer... argentum viuum. modum autem quærendi, eos in ... gentum viuum inferius demonstrabo. Hoc posito ... uitur opinio eorum qui dixerunt, species metallor... transmutari non posse, verum est vt ipsi dicunt, nisi ... mo reducantur ad eorum primam materiam. Redu... verò eorum in primam materiam est facilis, ergo tra... mutatio etiam possibilis. Patet hoc. nam omne cre... vel nascens multiplicatur, vt patet in hominibus, ... malibus, arboribus: quia sicut ex vno grano mille ... na procreantur, & de vna arbore infinita procedun... diuersæ fiunt arbores, etiam sic mineralia multipli... tur cùm in terra nascuntur.

Ex prædictis patet subtili intuitu, Philosophum ... rum dixisse in suis verbis obscuris, licet autem di... quòd lapis noster est ex quatuor elementis, & ip... elemento comparant, vt postea ostendetur. Qua... autem ibi quatuor elementa sunt, dixerunt quòd l... noster est ex corpore, anima & spiritu, & verum d...

runt.

runt. nam corpus imperfectum comparant corpori perfecto: quia est infernum, & aquam spiritum dixerunt; fermentum verò animam dixerunt: verè spiritus est. vt suprà dictum est: quia corpori imperfecto vitam tribuit, quam priùs non habebat, quamuis imperfectum videbatur, tamen ei vitam tribuit, & in meliorem formam producit. Et nisi corpora vertantur in non corpora, vel non corpora in corpora, nondum operandi viam inuenistis. In hoc verum dixerunt: nam primum tempus fit aqua, hoc est, argentum viuum: & sic fit incorporeum: deinde fit corpus. Et quidam conuertere naturas, & hoc est verum. nam in nostro magisterio primò facimus de grosso gracile, de corpore spiritum, & postea de humido siccum, de aqua terram, & sic conuertimus naturas, & facimus, & quòd inferius insertur ad superius, vt spiritus fiat corpus, & corpus fiat spiritus, & sic in principio operis nostri in solutione laboramus, & illud quod est inferius ad illud quod est superius, & totum vertitur in terram patet ergo quòd lapis noster est ex quatuor elementis. Est autem corpus, anima & spiritus & aqua lapis noster, vt dicunt Philosophi. & fit in vno vase, & verum dixerunt. nam totum magisterium nostrum fit cum aqua nostra, & ex ea. Nam ipsa corpora soluit, vt dictum est, non solutione prout credũt quòd vertatur in aqua nubis, sed solutione vera Philosophica, vt vertitur in aquam ex qua fiunt metalla, & tunc ipsa calcinata, & in terram redacta, ipsa eadem corpora in cuius rem transfertur, & ea in se incærat, substantit, & dealbet ac mũdificat Latonem iuxta verbum Morieni dicentis: Quoniam azoth & ignis, Latonem abluant ac mundificant. Laton autem est immũdum corpus, azoth arsenicum destillatũ, & corpora diuersa coniuuguntur, præparata modo prædicto, coniunctione tali, quòd non potest ignis potentia vel actu separare, ab ignis cõbustione. Et corũ mutatio in eisdẽ sublimat corpora, nõ sublimatione vulgari, quam intendunt idiotæ credentes, quod sublimare est superiùs ascendere, & ideo recipiunt corpora calcinata, & miscẽt superioribus sublimatis, scilicet Mercur. arsenico, & faciunt per ignem fortem sublimari corpora: & ascẽdere

eum spiritibus, & dicunt corpora esse sublimata, cur
suis delusi: quia inueniunt ipsa postea immunda. no
enim est nostrûm sublimare, sursum ascendere, & d
crasso & corrupto terram facere nigram & imputam
Vnde sublimare apud nos idem est, quod subtiliare
quod totum facit aquam nigram. sic ergo intellig
sublimationem: quia multi in hoc facere decepti.aq
enim Mercurij dicitur, qui mortificat & viuificat, & ap
parere facit colores nigros in mortificatione, dum te
ram in aquam conuertit, & postea appparent multi co
lores ante dealbationem: Quorum vnus est finis, sci
cet albedo: in cuius procreatione, aqua corporis fe
mentati. Ideo infiniti colores apparent, tot quot i
mundo excogitari non possunt. Quidam vocant i
psam æs vnum. Eximundus in Turba, & Morienus: Sci
tote quòd nulla sit tinctura sine ære nostro, & infinit
posuerunt nomina, ne ab incipientibus perciperentu
quocunque autem modo ipsum vocarunt, vnum &
dem est apud Philosophos. Et dicit Morienus: quò
scientia nostri magisterij assimilatur ordini creation
hominis. Nam primò ibi est Coitus. 2. Conceptu
3. Prægnatio. 4. Ortus 5. Nutricatio. Hoc vnun
faciam te intelligere, quoniam sperma nostrum est ar
gentum viuum. Cùm terra coniungitur corpori imper
fecto quæ terra nostra dicitur: Quia terra est mater om
nium elementorum, quem coitum appellant, dum ter
ra incipit aliquantum retinere de arsenico secum: tun
dicitur conceptio cùm masculus agit in fœminam. E
hoc est quod Philosophi dixerunt: Quoniam magiste
rium nostrum non est nisi masculus & fœmina, ac ipso
rum coniunctio, adueniente aqua, id est arsenicum, i
terra crescit multum & augmentatur, & euenit, quan
do terra est dealbata, tunc prægnatio appellatur: qui
iam est prægnans. Deinde fermentum tangit cum cor
pore imperfecto præparato, vt dictum est, quousq; fiã
vnum corpore, specie, & aspectu, & tunc dicitur Ortus
quia tunc natus est lapis noster, qui vocatus est rex
Philosophis, vt in Turba dicitur: Honorate regem no
strum ab igne venientem, diademate coronatum, & e
ducate vsque ad perfectam ætatem: cuius pater est So
mate

mater verò Luna pro corpore imperfecto: Solem verò pro corpore perfecto. & sequitur nutrimentum, vt magis augmentetur, quanto plus nutrietur in lacte suo & spermate, ex quo fiunt abundè, imbibetur verò arsenicus sæpè ac sæpiùs, vtque bibat duas partes, & hoc sufficiat.

Descēdamus ergo ad practicam. Dixi ergo tibi, quòd omnium primò debent corpora ad primam materiam reduci, quod est primum opus. Accipe ergo libram vnam, ita quòd sit limatura munda, & misce decem libras cum arsenico, terendo, & incerando cum sale modico, quousque totum sit amalgama. Postea in alienis cum aqua sua benedicta terram in aquam resoluit continuis destillationibus, donec tota fuerit resoluta in argentum viuum. Hoc vocant primum opus. Secundum opus sequitur, & fit sic. Aquam hanc pone in vase fictili super ignem lentum, donec videas insuper sic in nigredinem apparere, quam remoue subtiliter quanto melius poteris, ita coque & nigredinem tolle, quousque appareat nihil nigredinis, sed aqua appareat clara. sic habes terram & aquam. Sequitur tertium opus & fit sic. Accipe terram istam, pone in vase vitreo, & superfunde de aqua benedicta, id est, quousque nihil emineat, vt natet super eum quatuor digitis, coque eam leni igne per vnum diem, & iterum aquam impone, & coque sic deinceps quousque terra fiat alba & clara, & hoc est quod Philosophi dixerunt. Hæc terra cum aqua sua putrescit & mundificatur, quæ cùm putridæ fiunt auxilio Dei, totum magisterium dirigitur: quia mundificatur & dealbatur, vt dictum est: quæ cum prædicta terra mediante calore inspissata fuerit, decoquas cum forti igne in cucurbita cum forti alembico superposito, & terra in fundo remaneat calcinata. Nunc autem de fermento, quocunque volueris quartam partem sui adde, id est, si fuerit lib. 1. corporis imperfecti ex fermento, sit quarta libræ. Fermentum verò est Sol & Luna, & non sunt alia fermenta. Et fermentum sic solutum, & terra factum sicut corpus imperfectum, eodem modo & ordine præparatum simul coniunge, & imbibe cum aqua prædicta per nouem dies vel plures, & tere cum

aqua sua, & imbibe & coque vt priùs, & hoc toties rei-
tera, quousq; duo corpora in vnum reducantur, quod
perpendes quando color non variatur. Demum sequi-
tur quartum opus quod sic fit. Iterum ergo tere eam &
desuper funde aquam prædictam per se paulatim, quo-
usque bibat dum bibere possit, semper eis dando noua
aquam. nam in ista coniunctione corpora & spiritus
miscentur, & vnum fiunt cum eis, & conuertitur in na-
turas ipsorum: sic fermentum coniungitur cum corpo-
ribus prædictis mundatis: quòd autem non priùs con-
iungitur propter eorum immunditiam & grossitiem a
in eis crescit, & suum augmentant numerum.

Num reuertar, Pater Reuerende, ad prædicta singu-
lariter applicādo super dicta Philosophorum antiquo-
rum, & verba ipsorum obscura in parabolis abscōdita
vt indices verba ipsorum Philosophorum, & intelliga
eos vera protulisse. Nam primum verbum nostri ser-
monis seu operis, est in primam materiam reductio: &
illud est quod Philosophi vocarunt solutionem, quo
est artis fundamentum, vt dicit Morienus: Nisi corpor
solueritis, inuanum laboratis. de qua solutione loqui-
tur Parmenides Philosophus in Turba: sicci quidam
olei solutionem audientes: & non ergo solutio Philo-
sophica est imbibitio aquæ, sed corporum in aquam
conuersio, vnde procreata fuére, vt gelu vertitur in a-
quam liquidam, ex qua primò fuit. Ecce per Dei grati
iam habes primum elementum, quæ est aqua ipsiu
corporis in primam naturam redacta.

Secūdum verbum est, quod fit terra. & hoc est quo
Philosophi dicunt: quia ex grossitie aquæ terra co
creatur. sic habes aliud elementum, quod est terra.

Tertium verbum est, quod præcessit terræ mundif
catio, de quo dicit Morienus: Hæc terra cum aqua su
putrescit & mundificatur, & tum mūda fit auxilio De
De qua Philosophus dicit in Turba: Iunge siccum h
mido, siccum est terra humida, aqua. Ecce iam habes
quam & terram, id est, terram dealbatam cum aqua.

Quartum verum est aqua, quæ poterit sublima
euaporato, in aqua sublimatione affinatur ipsa ter
cùm prius esset inspissator cum aqua, & coagula, & h
be

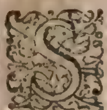
bebis terram, aquam & aërem, & hoc est quod Philosophus dicit in Turba. Ipsum dealbatum subito igne sublimate ipsum, quousque ex eo extrahatur spiritus qui in eo viget, qui dicitur Anser Hermetis, & pullus Hermogenis: tunc remanet terra calcinata in profundo, quæ est naturæ igneæ. Et sic habebis in prædictis præparationibus quatuor elementa, hoc est, terra & ignis. De illa terra calcinata quæ est puluis, de quo tractat Morienus: Dicens cinerem qui est in fundo ne vilipendatis, est quidem in inferiori loco, sed est terra corporis tui, quæ est permanentium finis.

Postmodum cum prædicta aqua fermentum pone, quod Philosophi animam vocant: & hoc ideo, quia corpus humanum sine anima nihil est, imò est sicut terra immūda absq; fermēto: id est, eius anima. Nam fermentum ipsum corpus imperfectum præparat, vt diximus, & ad naturam suam conuertit, & non est nisi Sol & Luna.

Istis appropriatis planè sicut ista Alus dominatur corporibus, & ipsa ad suas naturas conuertunt, & ideo fermentum dicuntur secundùm operationem in eodem corpore: introducatur quæ est eius anima. Et hoc est quod dicit Morienus: nisi corpus immundum mundaueris, & in eo animam miseris, nihil de magisterio direxisti. Igitur fit coniunctio fermenti cum corpore mundato, & tunc spiritus cum eo figitur, aç gaudet cum eis: quia natura grossa subtilis est facta. Et hoc est quod dicit Constantius in Turba: spiritus non coniungitur corporibus, nisi putrefacta fuerint & denudata, & per has coniunctiones maxima apparent mirabilia, aç omnes colores qui in Mundo excogitari possunt, quibus corpus imperfectum coloratur coloratione firma, fermento mediante: quod fermentum est anima & spiritus, mediante ea anima & corpus coniunguntur, & ligantur simul cum eo in colore fermenti: & sic vnum cum eis: id est, arsenicum in terra.

Deo gratias.

INCIPIT LIBER SECVNDVS.

EQVITVR quomodo termini per similitu dinem intelligantur. Et scias priùs quò contritio & dealbatio est necessaria, vn quibuscunq; modis res dealbantur & co teruntur, vel subtiliantur, vel diuiduntur, v separantur, vel quibus operationibus hæc fiunt, vel p quas res ab illis modis, operationibus & rebus rec perunt similitudines. Et quia quædam res purificant per distillationem, vt per alembicum aquæ: quæda per sublimationem, vt spiritus: quædam per solutio nem, vt sales: quædam per ablutionem, vt panni: qua dam per combustionem, vt calx: quædam per diuisio nem, vt metalla ab inuicem per cineritium: quæda per collationem, vt per pannum vel filtrum, vnde cù dicitur sublima, vel aliquid istorũ intelligas, tunc quò debes dealbare per modum illum, de quo dicitur, se psum soluit, seipsum abluit, seipsum congelat, seipsu dealbat, &c. quæ seipsum facit. & hæc est inspissat earum, vel natura adinuicem & earum humiditate vt non extrahantur, vel dissipẽtur, vel ab eis per fumu dissoluantur, sed coagulentur: & hoc fit per suum d soluantur, sed coagulentur valde, absconditur à Phil sophis.

Quascunque actiones autem nominant, intelli semper hæc fieri, actione caloris ignis certi, qui non cit sublimare: quia ita lenis est: nec debes aliquem f mum naturaliter eleuare, propter sui debilitatem, vn si talis est, vt quasi eleuat, nec eleuet bonũ est. Et qu cunque res nominant, per quas ista fiunt, scilicet alb tio, contritio, semper intelligere debes naturas hæc cere, vel esse qui hæc faciunt, & illas esse etiam mod occultum Philosophorum, per quam conseruantur h miditates, & non dissoluuntur ab inuicem, sed coag lantur. Nam se conseruant ab igne, & se coniungu dealbant, & coagulant. scias hoc, & hæc est doctr generalis, scilic. de modo, actione & rebus huius a

&

& ad omnes libros huius scientiæ intelligendos ad faciendum leeir: scias hoc. Sequitur de operationibus: Calcinatio vno modo fit ad sponsalitium, ad fermentum, ad corpus, nisi quod in calce Lunæ ad fermentum non debet esse res rubea, & fermentum est de albo, & ideo est per album, & calx partis ad fermentum. Ad eā non conuenit incerare, neque sublimare, neque indurare. Lauatio est, vt dixi, subtiliare naturam, & nō partes ingrossare. Induratio est exercitatio: quia postquā ibi est multa humiditas, aufertur cum magna fortitudine siccitatis, & sequitur læuationem. Et inceratio sequitur lauationem & indurationem, quæ fit cum sale Ammoniaco soluto, & aquam lapidis sub fumo. Sublimatio sequitur incerationem, & fit cum quatuor spiritibus, sicut in alijs corporibus, & non mittitur in isto argentum viuum nec in alijs, sed cum sulphure auripigm. sale ammon. alkali, ac corpore taliter aptato, de vnoquoque tres libras. Postea sequitur solutio, & fit cum sale ammon. alkal. solutio de sale gemmæ, & solutum leuatur cum aqua salsa & dulci, donec fiat nitidum & clarum ac purum, vt debet esse. Tres res debes mittere in solutionē, rem quæ humectat, quæ diuidat, & quæ lauet, & cum illis fac omnes solutiones: scilicet humiditatem, lauationem, fusionem, calcificationem, indurationem, cerationem, & sublimationem: intellige hic illas res vnam esse in essentia, tres tamen in actione. Et solutionem finis sequitur operationis: quia omnia complentur per hoc, & est vltima de omnibus operibus. Scias præterea quomodo non recipiant se inuicē, nisi sint optimè mundata: non enim recipit spiritum corpus, nec spiritus corpus, ita quod spirituale sit corporeum, & corporeum spirituale, nisi vtrunque eorum sit ab omni sorde optimè & perfectissimè priùs defecatum: sed cùm mundata fuerint, amplectuntur se, & fit ex eis operatio perfecta, & eriguntur corpora à spiritibus in examinatione, & spiritus tenetur ac ligatur cum corporibus super ignem. Qui hoc secretum ignorat, ab opere manum suspendat, donec ipsum sciat: quia non habebit suo proposito finem antea quàm valde nota.

Vnde dico tibi, quòd hæc res est vna, vas solum, co-

ctio sola. iunge corpus animam, & coque donec me
riantur: quia dicit Philosophus: Qui mecum moritu
mecũ ponitur: ergo spiritus cũ corporib. debent simu
mori, & de spiritu & de corpore fit lapis, per decoctio
nem nostram cuius vna pars multas Philosopho con
gelat. Nota spiritus & anima cùm extrahuntur à cor
pore, corpus remanet mortuũ. redde sibi animã suam
ac tunc viuunt, & scias quòd mortui resuscitati perpetu
sunt. Item Sol & Luna pręparata sunt, fermenta meta
lorum in coloratione. Et scias calcẽ Solis in aquam re
solutam, & cũ spiritibus congelatam, metalla præ ca
teris partibus in colorem tingere. Nota etiam quant
aquæ cum quibus spiritus imbibuntur, sunt magis acu
tæ & penetratiuæ, tales meliores sunt. Item omnis pu
trefactio fit in humiditate, & omnis terra cum aqu
putrescit. Item multæ sunt calcinationes, sed melior e
cum argento viuo & igne: id est, cum aqua vitæ dum
ablutus est, vt in primo dicitur, venenum mortiferum
ita multæ sunt imbibitiones: sed melior est argent. viu
scilicet quando corpus redactum est in argen. viuum
Dicitur etiã sanguis: Item Mercurius est spiritus & an
ma, & quando animã ipsius extrahes, sublimabis ipsu
vsque sit sicut sal, & tunc est spiritus: quia anima, id es
humiditas recessit. si soluatur, post congelationem re
manebit in eo humiditas: id est, vera solutio metallo
rum fit cum primario, in quo aurum in argen. viuu
solues. illa est terra aqua corporis, & in illa putrefiun
corpora, & dominus lapidũ est Alocinem & vitriolum
Quando corpora calcinantur & soluũtur cũ spiritibu
ablutis, & coniunguntur, tunc fit cõiunctio firma. No
ta quòd corpus cõuertitur in animã, & anima in spir
tum: collige ergo spiritũ, & animã, & adde quando ne
cesse est, & cùm ipsum solutum est corpus, tunc non re
quiescit spiritus, nisi cõiungatur cum eo corpore à qu
extractus est ille spiritus: tũc enim tẽpore est elixir pe
fectiss. & dirigitur in formã fugitiui. & cùm nigrum a
hunc modum peruenerit, ditatus est per hunc effectu
spiritus, sicut Lapis ferrarius de quo ignis excutitu
Corpus ergo solutum congela, quod pulchrius est o
matre mundi. Et nota, quòd corpus non destillatũ
n

nisi priùs soluatur: quia aquam ipsius non separatur ab eo, donec ipsum perfecte dealbet, vel rubificet. Multas vias probaui, antequam ad veritatem peruenissem, sed permisi eum in tantũ siccari, & non potui eum plus siccare in die, quàm ter.

EXPLICIT II. PARS.

ROSINI DE DIVINIS Interpretationibus.

PRIMÒ sciendum, quatuor esse modos principales elementorum, adinuicem cõuertendi, soluere, abluere, reducere & figere. Soluere est grossum in simplum facere: abluere, obscurum in lucidum reddere. Reducere humidum super siccum, imbibere, figere volaturum, super corpus suum dominare.

Soluere ergo est diuidere, corrumpere, & naturam primam facere. Abluere est in humiditatem destillare, calcinare. Reducere est incerare, impraegnare & resublimare. Figere est desponsare, soluere & regulare. Primum genus ergo operis Lapidis est dissoluere, secundum destillare, tertium calcinare terram & dealbare sublimando, quartum resoluere, destillare, calcinare, & recoagulare: vnde scire cum Mercurio sublimare, non est aliud nisi cinis qui dat quod nõ habet. Vel aliter, cũ humidum radicale de auro extrahit, non est aliud nisi cinis qui non dat quod non habet: quia sublimatio tegit artem sicut palea granum. Et nota quòd sulphur & sulphura, auripigmentũ & auripigmenta, & zandaric, ista omnia sunt nomina aquae diuinae, id est, Mercurialis perfectorum corporum, foliatae, mundae: cuius dealbatio est praeparatio eius per sublimationem quae est destillatio, donec fiat alba lucida, in qua non sint sordes, & haec est sublimatio Mercurij, & zandaric. Sed ablutio corporis est reductio aquae super illud tamdiu, quod nõ remaneat aliquid in eo de anima quae est tinctura, quòd non ascendat cũ spiritu. Cùm ergo accepetis animã, & anima in ista aqua & nihil remãsit ex ea in

corpore, tunc abluisti corpus à sordibus suis. Inn
per hoc Philosophus, totam extractionem totius
eo, vt liberetur cinis à cinere mundus, in quo non
pinguedo quæ prohibeat ipsum ab operatione, Q
ME MISERCVLAM: id est, me habentem materia
Mercurialem & lunarem, offenderit, scilicet ignis i
censione & aqueitate mea: id est, mansione dom
meæ dispersetit: id est, exhalare fecerit, do plagā in f
ciem suā: id est, læsionem, quæ edentatos facit, & m
tas infirmitates generat per fumum per quem fuga
capiet: id est, ab opere cessabit. vbi significat euita
ignis nimiam incensionem: quia in eo Mercurius
spiritus, qui si exhalauerit, totum opus cessabit. Et q
me habentem Lunarem & Mercurialem materiam
loco meo: id est, de corpore æris abstulerit: id est su
limare fecerit, vi: id est, per vim putrefactionis & sol
tionis, ac dilectum meum: id est, pinguedinem sola
mecum: id est, cum humiditate Lunari vinculauerit:
est, in vnum corpus coniunxerit, SAGITTA EX PH
RETRA NOSTRA: id est, argent. viuum corporis n
stri vindicabunt: id est, regenerabunt nos in vitam p
quam non erit vltra mors. Nota sermonem sapienti
cùm dicit: Seruus rubicundus candidam duxit vxoren
& per cōiunctionē omnem, progeniē superabit. Rasi
Quando hoc oleū, rub. & argent. viuum in vnum sur
non peruenitur, donec Sol & Luna, coniunguntur p
eam mixtionem vniuersalem. Et Rasis: Iungite masc
lum serui rubei filium sororis suæ odoriferæ, & vob
artem gignent: & nolite eis alium iungere. Nota de
quila quæ habet aures extensas in pedib. & dicitur
sermone vindicabunt: sicut moritur & dirimitur eo
modo, reuelatur & regeneratur, vt dicitur, in Turba
spiritus: Dominium præter dominum, seu excessu
mobilitatis nostræ: id est, reuelatus scilicet, transmut
tionis. vnde Morien. Omnis festinatio in hoc ope
procul pellatur. Et Rasis; In hoc negotio si agendi di
ficultas ac tædiosa fatigatio opificem negligentem e
ficiat, ipsum expectato gaudio priuat, spem suffoca
efficaciam interimit: vnde vehementia cauenda est.
deo dicit se propter excellentiam materiæ mutation
nostr

nostrę inclusæ, incerceratę, obstructi vndiq; lento telo, & æquali armati fuerimus: id est, de corpore ꝓpagationis nostræ: id est, patre & matre, Sol & Luna: qui enim roborant, ad pugnā telis subseruientes fermentū eundem sibi sunt, peribunt, corrumpentur, & morientur.

Fermentum enim idem est quod corruptio Latinè, vt in Turba dicitur: anima à corpore separatur, & erit corpus suum anima: id est, tinctura in materia & coloribus vilib⁹ delitescit naturaliter: quia de natura sua vilia sunt, & in luto ac sterquilinio latêre volūt & sola operatione omniū preciosa sunt: scilicet his caloribus, & humiditate animali, & pinguedine solari denudati fuerimus, & balneati: id est, mundati donec secundùm Seniorem nihil de tinctura in corpore remaneat, quod non ascendat cum spiritu humido, qui madefecit ea. Tunc enim perfectè abluisti corpus. Vnde Rasis: Summè cauendū, ne in elemento, quid alterius elementi sit relictum, quia hoc reliqua omnia Elementa corrumpere solet: & siccum corpus bene lotū est, tunc animæ nostræ: id est, tincturæ mortuæ in corporibus nostris, & extractæ, & extinctæ in terra apparebunt: id est, manifestabuntur. lucentes enim potentiæ albedinis & rubedinis in aquam alba. vnde Senior præparator perduxit ipsam, ad istam præparationem decoctionis, C. albedinem, sit certus illum peruenisse ad terminum, qui est tingens & penetrans. Rasis: Eum ignis candorem lactis suscipiat, nulla suspensionis ambiguitas relinquitur: vnde oportet, quod fecibus vilibus induatur: id est, nigredine summa in principio operis apparente, quæ est Ethel eius, vt dicitur in Turba, huiusmodi autem vilissimum qui est, quia in vicis, & plateis eiectus inuenitur, & pedibus in sterquilinio conculcatur, & est carissimus: quia sine eo non operatur natura naturas, cuius spiritus ferebatur super aquam, cùm omnia ex eo faceret. Lapis ergo noster aqua est, vnde Rasis in libro Lum. Superuacuè ergo videtur tibi illud designare, & nominare, quod nunquam à te recedit: quia si tu morieris, tecum moritur. & hæc aqua est principium operis, quod nō præcedit aliud, & sunt tres terræ sicut exponit Senior. Posset etiam tertiò exponi sic: Licet

fæcibus vilibus: id eſt, Veneribus noſtris denudati fu-
rimus, balneati, abluti in aqua noſtra, ex qua ſunt ip-
priùs animæ noſtræ mortuæ: id eſt, nigredines in co-
poribus noſtris: apparebunt: id eſt, quod intelligat
de nigredine prima ſumma. Tunc ſequens verſus e-
ponatur de albedine prima, propterea tribus in com-
poſitionibus, & Elementis ſcilicet, pro tribus terreis
& ſi in fonte auri vel argenti, Mercurio in qua natu-
fit aurum & argentum. Baptiſati: id eſt, mundati & a-
luti vſque ad lactis candorē fuerimus. Et ſpiritus: id e-
ſulphuris corporis noſtri: id eſt, æris Philoſophici cu-
patre: id eſt, Sol, qui eſt planetarum Rector, & cœli v-
tor: cū filio: id eſt, quinta eſſentia, ſcilicet aqua Phil-
ſophica: in cœlum: id eſt, ad ſuperiorem partem ale-
bici aſcenderit & deſcenderit: id eſt, per ſublimatio-
& deſtillationem clarificata fuerit. Animæ noſtræ:
eſt tincturæ, reminiſcuntur: id eſt, fiunt aqua vitæ be-
præparata corpore, mortua viuificans: ex qua proc-
dunt Margaritæ, Lapides precioſi, & Coralli. & ſic h-
bes primam partem totius operis.

Sequitur ſecunda pars quæ ſic fit: Terra Margarit-
rum id eſt, terra aquæ precioſæ & luminoſæ, cuius l-
oculos perimit, quòd omnis lux & color adornat: vt
cit aſſiduus Senior, dum tangit aliam terram. ſi terra
foliorum: id eſt, veſtium: folia enim ſunt cooperimen-
arborum, & aqua noſtra eſt veſtis terræ aquæ noſtr-
vnde ait quidam ſapiens: Si nudus aſcendit in cœlu-
& corpus meum Lunare amabile, candidum: id eſt, a-
biſſimi ad modum coruſcantis marmoris, ac ſalis a-
biſſimi, relucebit, tinget primum opus completū, ſci-
cet albedinis: quia cùm ad hunc terminum peruene-
facitque quis de omnibus corporibus Lunam. Dein tang-
terram tertiam: id eſt, auri terram, cùm dicit: Corp-
verò dilecti mei, ſcilicet Solis, delectabile, rubicundu-
roſeum relucebit. Vnde Raſis libro Lunarum: Qu-
dictum eſt, totius exordium radicum firmat, & cū
perfectum fuerit Iupiter & Saturnum, ſuperiectum
optimum Lunam conuertit. vnde Morienus ad Kalid
termino. Poſt hoc diſſipa illud, cuius interiora reſpi-
ens, & ſi in eo albū remanſerit, bene firmatum fixum
fuſ-

fusile, iã duas terras collegisti. quòd si omnes thesauros vendidisses, opus hoc recompensare nõ posses, cuius vna pars 1000. corporis in optimã Lunam conuertit. Et in Turba: argento magistraliter albato, omnia albantur. magnesia cùm albatur non permittit spiritus fugere: quia natura naturam continet in se. Aliter posset exponi, scilicet de imbibitione & contritione, si sic in fonte auri & argenti: id est, in aquam vitæ baptizati fuerimus: id est, imbibiti & contriti: & sic in vniuersali tingeret opus albũ & rubeum. sed prima expositio est melior. Dein tangit secundam terram in spirituali: quia per prædictos versus descripsit lapidem Philosophorum, scilicet, aquam viuam ex qua liquebat terram corpus mortuum ex duabus naturis compositum homogenum, scilicet Solis & Lunæ. Ideo dicit, scilicet parentes: id est, duæ naturæ: vnius generis dilectionis: id est, Sol qui parentes sunt terra mortua, ex qua processit proles solares in aquam, scilicet in spiritu humido, scil. parẽtes dilecti mei. id est, proles de vitæ aqua gustauerunt, significat contritionem, imbibitionem & exiccationem. Et lacte meo lactati fuerint, significant aliam imbibitionem & exiccationem. Et in aluo meo inebriati fuerint: id est, imbiberit multum eius per continuam imbibitionem & reiterationem decoctionis & contritionis, donec plenissimè candidetur. Et in lectulo eorum nupserint: id est, in vase suo commixti fuerint per nimium quod in vnam coëant naturam, per quod scil. ignem exiccantem generabunt filium Lunæ, qui totam parentelam præualebit. quia Sol & Luna de se non tingunt. Hic verò natus, plenus est secundùm Socratem tinctura. Et in hoc patet completio operis primi, quod secundùm Socratem nil aliud est, nisi opus mulierum, scilicet coquere, & ludus puerorum, scilicet patientia & otium: quia calore in vltimo versu descripto, perficit tertiam terram operis, donec imbibatur totum, & in terram vertatur. & hæc est terra Solis. dicitur ergo si dilectus meus: id est, terra dealbata, quæ est aurũ sapientum: vt dicit Senior, de qua dixerunt: Aqua nostra nõ est aurum vulgi, sed hic lapis dilectus albedinis de rimule: id est, aqua rubræ petræ: id est, oleo solari

potauerunt, & de fonte matris suę: id est, aqua Mercu
riali Lunæ gustauerint, significat reiterationem co
tritionis, assationis, imbibitionis Ionæ. Subdit, & vin
rubro: id est, calore, & oleo affinis nostri: id est, Sol
vnius generis existentis mecum inebriatus, donec to
opus vertatur in terram. & in lecto suo: id est, vase su
mihi amabiliter accubuerit: id est, coniunctus fuer
quia natura gaudet natura propter conformitatem n
turarum, & in amore meo scilicet Lunari sperma su
id est, pinguedinem solarem. CELLVLAM MEA
id est, corpus meum, scilicet Lunare subintrauerit:
est, in vnam naturam & in vnum contentum mixtu
scilicet forti & vniuersali mixtione & complexio
complexionentur, & vaporabiliter se concipiant. Et e
prægnans ac tempore in eo pariam filium potent
id est, Elixir infinitæ virtutis.

EXPLICIT LIBER PRIMVS
Rosini de diuinis Interpreta-
tionibus.

INCIPIT SECVNDVS.

NORA quòd priùs dixi, quod spiritus corp
ris nostri cum patre & filio perficitur: qu
dicit Rasis libro Lun. Lapis noster cu
mundi creatione nomen habet, qui est t
nus & vnus. vnde Hermes: Fiducia Philosophorum
duabus rebus consistit, quibus adiungunt tertiam. i
Philosophi vocarunt ipsum imparem. In nullis ve
corporibus Mercurius mundior & perfectior inue
tur, quàm in his tribus Sole, Luna & Mercurio vul
Vnde Senior, nihil generat res ex se, nisi ex eo quod
de se & specie sua, quod est homogeneum ipsius. S
militer Adam & omne genus humanum; & omnis
conuenit in suo propinquo & simile sibi secundù
speciem. Incipe ergo in nomine Domini, naturam ei
cognoscere. est enim materiæ suæ quod est in eodē
de eodē, nec ingreditur aliud super eo quod non sit

tum ab eo, & est radix eius. Similiter Mercurius est ab eo, & hoc est à quo extrahitur, & est in eo & ex eo, scilicet aqua frialis. Lapis ergo noster est aqua cōgelata: id est, Mercurius cōgelatus in Sole & Luna, & repugnat igni quando est fixus. Et resoluitur quando est fixus in aquam suam, ex qua componitur in genere suo. Vnde Hermes: non conuenit rei nisi quod est propinquius & in natura sua, tunc generabitur proles similis sibi, & statim subiunxit: Humiditas eius est ex dominio Lunæ, & pinguedo à dominio Solis, & hæc duo sunt ei coagulum, & semen mundū: ideo dicit Aristoteles: Aqua non conglutinatur nisi cum simile sulphure sibi, nec inuenitur in re aliquid simile sulphuris sui, nisi quod est ex ea. similiter summa animalium & terræ nascentium nō alio subgrediente putrescunt & corrumpuntur, dein germinant & fiunt talia similia illis ex quib. habuêre radicum secundùm speciem suam. Et propter hoc, vt dicit Senior, vt mirabilia immittantur & exeant à sua radice, sed redeunt ad illud vnde fuerunt, & ex quo sunt, nec conuertuntur ex hoc ad aliud. Ei qui dicit ad filiū, dicit vnum in loco contrario contraria conclusio fuit. Principiorum naturalium principijs sibi simile generantium per naturam actione caloris diuturni & continui diu reflexus in se, & separabiliter commixtus, cōgelatur in metallum, cuius est in vase, & secundùm speciem ex qua est radix eius. Et in ratione intentionis inuenta fuit artis possibilitas: & actus ignis est infinitus vt in Seniore dicitur. Hinc homines nominauerunt arsen. Veneris nominibus vulgi animam portatam in aqua sua: & vocauerunt Venerem albam & rubeam, nō tamen est. Venus sua facit operationes eius. Satisfecerunt vulgo dicentes: Venus nostra non est sulphur vulgi quod comburit, & comburitur combustione ignis ac corruptionis, sed Veneris sapientum album comburitur combustione albedinis & rubedinis, quę cōbustio est dealbatio tota totius operis: vnde duo sulphura & duo argen. viu. dicuntur & sunt talia, quod vnum & vnum dixerunt, & sibi congaudent, & vnum alterum continet. Sequitur ratio in argent. viu. Zenon Philosophus dicit: Scias quòd ipsum est facere & suo, & Deus

n

creauit ex eo omnes numeros. ipſum eſt origo earu
& eſt æreum ignis fugitiuum, ſed cùm in igne ſtete
facit mira opera & alta: & ipſum ſolum eſt ſpiritus
uus, & in mundo talis non eſt, qualis ipſe eſt: & ipſe
netrat omne corpus, intrat ac leuat, & excellit om
corpora. Ergo cùm ſe miſcuerit alicui corpori ipſ
viuificabit, illuminabit, & transmutabit de ſtatu in
tum, de colore in colorē dum cum eo mixtum fueri
coniunctū, & ipſum erit fermentum corporis illius
tunc erit totum Iecir ob albedinem & rubeū: & ipſ
eſt aqua perennis, aqua vitæ & virtutis, & herba mu
dificans & lauans. Et ipſum eſt fors animalium,
biberit ex eo, viuet in æternum, & ipſum colorem
cipiet & eſt corporum medicina, & ipſum facit corp
ra colorum receptiua, mortificat & viuificat, Deo v
lente, deſiccat & humectat, calfacit & refrigerat, &
cit opera contraria ſecundùm ſuum continentē. c
viuum fuerit, & cùm mortuum fuerit, habes quæd
opera ſpecialia vt deaurare, ſed cùm mortuum fue
ſolutū habes maximum. Et ipſum eſt ſerpens ſeipſ
luxurians, ſeipſum imprægnans, & in die vna part
ens, & ſuo veneno cuncta interficit animalia & cor
ra, & ignis fuerit, & interficit omnia in breui & lo
tempore. Et ipſum eſt fugitiuum ignis, expectat tam
ignem per artificia ſapientū cùm cibatur cum igne,
nec expectet, & fiunt ex illis opera mira: ergo cùm t
gitur tingit, cùm coagulatur coagulat, cùm ſolut
fuerit ſoluit. Aliud ſeipſum albificat vt vrina, & ad
nem rubeſcit. Et ipſum acumine ſuum acutum am
ficans, & ipſum eſt mediū inter amarum & acidum
aqua nō fluxibilis ad ignem mollificatio: eſt cong
tio facta leni igne inducens Cryſtallinam ſubſtant
albam vel rubeam. Sequitur literarum operationum
ſuis cauſis explicatio. quære apud Gebrum.

Calcinatio ergo eſt corporum & ſpirituū corrup
nis eorū deſtructio. deſtruitur enim in eis omnis
phureitas defœdans & comburens, quæ ſine ignis
hementia deleri nō poteſt alia cauſa: quia omne ge
calcinati eſt facilioris ſolutionis: quàm non calci
calcinantur mollia vt Saturnus & Iupiter, faci
qua

quàm dura vt Mars: & de. Ideo dicit Dantius, præparate corpora & soluite ea, ac ex illa aquam imbibite spiritus ablutos: tunc ipsi spiritus submerguntur in corpora, & corpora in spiritibus, & sic figuntur corpora cum spiritibus firma fixione. RASIS: Conuertite corpora in aquã, & ex ipsa terra tunc factum est totum. Alphatinus: Quando corpus purgatũ est prius & calcinatum, tunc coniungitur cum spiritibus ablutis tunc ipsi spiritus sublimati & fixi illud firmant. Galienus: Præparate corpora & purgate à nigredine in qua est corruptio, donec album fiat album & rubeum: tunc soluite ambo in aquam scilicet spiritus & corpus: & congelate ea, & sic proijcitur super corpus ablutum.

Solutio est per humidum & frigidum, vel per calidum & humidum, rei siccæ in aquam resolutio. soluuntur autem corpora vt ex eis fiat aqua per quam incerantur spiritus & figantur. vnde omne hoc magisteriũ fit quatuor modis, aut vt solues corpora & spiritus firmes: spiritus autẽ debent firmari cum aquis corporum. Soluuntur alia de causa corpora & spiritus, vt cum aqua spiritus sint coniuncta aquæ corporum, ita in vnũ coagulentur, coadiuuentur & firmẽtur, ne vlterius queãt separari: Et ista solutio vniuersalis facit quatuor Elementa in vnam redire substantiam, firmam & fixam: quando verò soluuntur ambo, scilicet corpora & spiritus, tũc fit commixtio vicina & particularis, quã adhuc separare potest ignis. soluuntur ergo spiritus duobus modis cum oleo congelationis tartari scilicet super lapidẽ: alio modo per aquam salis ammon. Est & alia solutio per calorem ignis. Et nota, quòd plus valet solutio ignis, quàm alia: quia quoq; per ignẽ dissoluitur in aërem: solutiones verò corporũ fiunt similiter vt spirituũ, vt flos æris, atramenti, cerusæ, minij, &c.

Destillatio: id est, per alembicum, & est optima, fit, vt aqua & olea in ascensione sua per vapores magis purificentur & cõfortentur à prauitate & omni corruptione, ne vlterius putrefiant. Alio modo oleũ destillatur, vt amittat humiditatem adustiuam, vt expertus sum in oleo Laurino. dicitur restitutio. pinguedinis est destillatio, donec maneat incombustibilis, & quantò sæ-

pius destillata fuerint, tantò melior erit eorum tinctura. per filtrum destillamus vt aquæ crudæ, vel res solutæ non possint putrefieri, nec secus ab eis separari, nisi per filtrū vnde spissum remanet, & omne purū descendit, vt fit in auripigm. vel arsen. propter eorum oleitatē. Et nota quòd corpus nō destillatur nisi prius soluatur quia aqua ipsius non separatur ab eo, quousque eum perfectè dealbet, vel rubificet per multos enim anno probaui antequam ad veritatem veni. Et nota, quòd vitrum frigidum nunquam depones in caldarium, vel aquam calidam, & contrà scilicet calidum vitrum in aquam frigidam, alioquin statim frangeretur. & quando vis excipere vitrum, permitte antea infrigidari. In fermentatione maximè cauendum est de vasis, ne frangātur. Et nota quòd nisi corpus putrescat, fructum non facit. nam primò oportet fieri putrefactionem, siue solutionē, postea destillatur, nec aliquod corpus creda fieri, nisi priùs per putredinem resoluatur.

Incerantur corpora & spiritus, cùm ex priuatione liquefactionis in ingressu non habeant, mollificentur & fluant, & ingressionem habeant. in nullis autem hæ humiditas creatura propinqua inuenitur, & faciliù quàm in Venere & arsenico. Modus est, vt toties supe partem cerandam multiplicetur eorum sublimatio, donec in ea humiditate manentes fusionem bonam præstent, nec fit hoc ante eorum mundificationem perfectam ab omni re corrumpente: quare bonum esset, v eorum olea priùs figerentur, vt suprà dixi de coagulatione aquarum. Coagulatio verò fit, scilicet aquarum earum, vel oleorū igne lento candelarum paulatim augendo, donec coagulentur. Spacium coagulationi est 3. dierum, & ignis die ac nocte continuari debet. In his ergo cōsistit tota operatio magisterij. Nota, quādo anima coniungitur corpori, corpus citò consumitur, & mutatur in aliam substantiam: quia prima eius operatione est nigrum, in 2. magis lucidum, in 3. adhuc magis clarum ac sic vsq; ad 15. vices soluendo & coagulādo & in qualibet congelatione caue ne aliquid sentia de sale, sed ipsum laua iterum & iterum. Et nota quòd cū diuisa elementa & mundificata cōmixta fuerint, tū

si eorum

ſi eorum particulam ordei inſtar ſuper laminam ignitã poſueris, ſi fluit & tingit ſuo colore ſuperficiẽ laminæ, bonũ eſt, ſi non, ſcias aliquod nocumentũ accidiſſe in ſolutione: quia non bene ſolutum corpus non habet aptitudinem intrandi. Cauſantur enim hæc vel ex breuitate temporis, vel ex debilitate caloris fimi. Si penetrat, ſed non profundè, fit hoc ex paucitate aëris. nam anima corpus ingrediens per omnes eius venas velociter currit, vt vnguentum: ſi verò volat pars eius, fit hoc ex multitudine ſpirituum, nondum fixatorum. ſi autem proſternatur fluens, tingens, penetrans in profundũ totam laminam, nec euolans, ſed relinquat caliginem fumi, hoc eſt, ex modica clarificatione elementorũ ſeparatorum. Diſpone ergo ſubſtantiã aëream per diſcretionem. ſcilicet in corpore cõmunis terræ, & ſubſtantiam terream ſecundùm humiditatẽ aëris, & calorem & ſiccitatem Solis vel ignis lenis, donec conueniant & cõiungãtur: & tunc adiunge eis duas virtutes operatiuas, aquam ſcilicet ad album, & ignem ad rubeum, & ideo, fili, oportet te habere duplicem terram imbibitam vnã ſcilicet cum aqua & aëre, ad albedinem, & aliam imbibitã aëre, aqua & igne elementali pondere, ſcilicet ad rubeum. tunc habebis optata, Deo annuuente.

EXPLICIT LIBER DEfinitionum Roſini.

MANDO. Hic eſt lapis non lapis, habet animam & ſanguinem & rationem ſimilẽ duobus. Sic dixit Mahomet, Lapis qui eſt in hoc opere, neceſſarius de animata re eſt, hunc inuenies vbique in planitie, in montibus, & in aquis omnibus: habentque eum tam diuites quàm pauperes, eſtque ſimul viliſſimus, cariſſimus, creſcit ex carne & ſanguine quàm præcioſus omni cognoſcenti illum: ex illo poſſunt congregari exercitus, & interfici reges: ex illo honorabis quem volueris & inhonorabis. laudetur ergo Deus. Item: Dealeſi Hermes dixit: Ego qui exaltatus ſum ſuper omnes circulos Mundi, vidi quatuor facies natas, habentes vnum patrem. Quarũ pars

vna eſt in montib. alia in mari, pars verò tertia in foſſis
quarta in cauernis: hic neſcit linguã illius, pater harum
adiunxit eas ad vnum, cùm ſe inuicem vidiſſent, locut
ſunt vno ſermone, dicẽtes: Eamus quæſitum quatuo
elementorum naturas, quas de ventre terræ fœmina
adducunt. Item Maſſarai: Immunditia eſt in hoc lapid
propter quam ipſum homines vilipendent, & tenen
quòd non poſſint eam ſequeſtrare. Idem ex hoc lapid
naſcitur argen. viuum, quem vocant multis nomini
bus. Item locus iſtius eſt 4. elementa, & ſpiritus. 4. ia
nuæ. 4. & claues quatuor, quarum vna eſt ſignum, ſci
licet oſtenſio aquæ per alembicũ Item hic lapis non la
pis, proiectus eſt in res, & in montibus exaltatus eſt, &
in aëre habitat, & in flumine paſcitur argent. viuum
quẽ vocant multis nominibus, & in cacumine monti
quieſcit: cuius mater virgo eſt, & pater non concubuit
Idem lapis in ſterquilinijs calcatur pedibus, & ſæp
ſtulti fodiunt, vt eum extrahant, & non poſſunt eum in
uenire. Et ille lapis aſſimilatur lapidibus minerarum
& plantarum, & conuertibilis eſt in quemlibet colo
rem, ſ. album, rub. citr. & in ſe continet 4. elementa
ſ. artificialia, ſ. aquam claram, flauam, rubeam, viridem
citrinam. & dicitur minor mundus, nó quòd ſit micro
coſmus, ſed quia mũdus regitur per ipſum, vnde Geb
Sarracenus contriuit, & dealbauit eum 33. diebus i
aceto deſtillato. Et ſcias quòd Philoſophi acetu
vocabant ſal alkali, & diſtillatam vrinam, quo euacua
to diuide elementa, diuide ipſum æqualiter & propo
tionaliter contritione perpenſa. Ita vt non ſit in eo d
uiſio, nec repugnantia, & habebis propoſitum domin
cõcedente. Mitigo Philoſophus: Lapis noſter quamu
ab hominibus & animalibus pedibus conteratur, ta
men propter ſuam induſtriam hominis Geberi, à ſap
entibus adamatur, & dicit induſtriam: quia ſit induſtr
hominis Geberi. Item Malus Philoſophus: Hic lap
eſt ſubtus te, quantum ad obedientiam: ſuprà t
quo ad dominiũ: ergo à te, quantum ad ſcientiam: ci
ca te, quantum ad æquales. Ariſtotel. Ergo nominab
lapidem noſtrum, eſt terminus ani: eſt enim ouu
Philoſophorum quod ineſt in putrefactione & purif
catior

catione. Diuide ergo ipſum in 4. elementa, quæ diuiſio fit duob⁹ modis: id eſt, ſine corruptione Solis & Lunæ: & iſta diuiſio eſt vniuerſalis quantum ad intellectum: ſed ſecunda diuiſio diuidit ipſum in ſpeciales operationes. quando ergo habueris aquā ex aëre, & aërem ex igne, & ignem ex terra, & quodlibet horum per ſe diuiſum, plenè habebis artem.

Sume ergo ex lapide vndique reperto, qui vocatur Rebis, & naſcitur in duobus montibus, ex quo volantes ſpiritus in vanum ſumunt, & non recipies ipſum niſi recentem cū ſuo ſanguine cuius cibus eſt ex ſanguine, & moratur in ære: & ſi hic lapis non eſſet aëreus, vel aëreæ naturæ, non coniungeretur Mercurio, nec ei cōmiſceretur, nec ingrederetur ipſum: ſed quia ſimiles ſunt, commiſcentur & coniunguntur, adeò vt ignis nō ſeparet inter nos. Recipe ergo lapidem Rebis: id eſt, binas res, ſcilicet humidum & frigidum, ſiccum & calidum. Vnde Raſis & Morien. Quod ergo ſecretū expectabis in humoribus euaneſcentibus, ex quibus gignit filios, lapis noſter cal. & ſic. vnde verſus: Dant rebus montes dracones in terraq; fontes. Recipe ergo hunc lapidē animalē: id eſt, animā in ſe habentē, ſcilicet Mercurialem ſenſibilē: id eſt, ſentientē pręſentiam, & influentiā magneſiæ, & magnetis, & calaminarem, ac apicē per motū localē, proſequendo & fugando vegetabilē: id eſt, vim ſuā in naturam inditam, communicantē ſuo generi, multiplicantem virtutem influentiæ, vt radix ſtipiti, ſine herbis mineralem: quia de minera extrahitur. Vnde quidam malè intelligentes Philoſophos, dicentes: Hic lapis talis eſt res, quæ in te magis fixa eſt, à Deo creata, & tu eius minera es, ac à te extrahitur, & vbicunque fueris, tecum inſeparabiliter manet, putabant hinc eſſe crines hominis, ſanguinem, ſtercus, & ſed fatui ſunt cùm dicunt in eo fixa eſt: id eſt, ibi habes ſuam ſcientiam, & non in alia re. Et vt homo ex 4. elementis eſt compoſitus, ita & lapis, & ita eſt ex homine & tu es eius minera, ſcil. per operationem: & de te extrahitur, ſcil. per diuiſionem: & in te inſeparabiliter manet, ſcil. per ſcientiam. Aliter in te fixa, ſcilicet in Mercurio ſapientum: tu eius minera es: id eſt,

in te eſt concluſa & ipſum occultè tenes, & ex te extra
hitur, cũ à te reducitur & ſoluitur: quia ſine te comple
ri non poteſt, & tu ſine ipſo viuere non potes, & ſic fi
nis reſpicit principium & contrà. Naſcitur in duobu
montibus: id eſt, ex Venere & Mercurio per aſſiduita
tem decoctionis naturæ, ex quo iuuamentũ ſumunt &
omnia volatilia, ſcilicet corpus & ſpiritus: non fixa al
eo ſumunt colorationem, & fixationem. non capia
eum niſi recentem & pręparatum cum ſanguine ſuo: id
eſt, Venere nondum fuſo, vel bene præparato, cuius ti
bi eſt ex ſanguine: id eſt, vita vel operatio eius eſt e
Venere viua, moriatur in aëre, ſcilicet per ignis eleua
tionem ſiue ſublimationem & purificationem. & ſi hi
lapis non eſſet aëreæ naturæ: id eſt, eiuſdem præpara
tionis, non coniungeretur Mercurio, non eſſet perfect
& firma operatio eorum, ſed quia ſimiles ſunt duo
ambo præparati miſcentur & vniuntur, vt ignis non ſe
paret inter eos.

Separabis ergo Philoſophiam, per hanc doctrinam
croceum ab albo, rem precioſam à vili, donec 4. ele
menta ex vna re proueniant: & iterum 4. in vnum con
currant: quorũ radices ſunt aqua, & ignis. appoſita ve
rò ſunt, terra, & aër: vniuerſa verò ex vno fiunt: & rurſu
4. vnum: 4. ergo ex vna re ſic fiunt: primò aqua, ſecũd
oleum, tertiò ignis, quartò terra. Ex iſtis 4. ita compo
ſitis & mundificatis, vt fluuant ſine fumo & combu
ſtione, vt permaneant, ingrediantur, & commiſceantu
corporibus metallorum, fit Iecir compoſitum.

Et nota, quòd terræ præparatæ quarta pars, ignis ve
rò vna ſumenda, & cum ea miſce olei prędicti duas par
tes, & tere in paſtam. Quidam dixerunt 7. partes terra
alij 12. & verum eſt, primum tamen melius. Alij dixe
runt, quòd vna pars terræ tingit 20. Alij quòd vna par
terræ dupli tingit duplũ ſui ſeptupli, & ita oſtendit tib
pondera, compoſitionem, & quod eſt melius, & quo
eſt prius: fac quod volueris, regimen tamen vnum e
& operatio vna.

Poſtremò notandũ, quinque eſſe neceſſaria huic o
peri: id eſt, eſt corporũ & ſpirituũ calcinatio, ſiue ſubl
matio ſcil. calcinatæ rei in aqua reductio fit ꝑ potent
ſim

ſimi, vel etiam per calorem ignis, & dicitur ſolutio. 3. Eſt deſtillatio ſcilicet per alembicum deſcen- 4. Eſt inceratio, ſcil. rei ſiccæ coniungens vnguent. ſolutum, quo noſtrum perficitur magiſterium. eſt pater mirabilium, & nubes nubium, & ipſum diſputat cum auro, & concluſit ei dicens: Diſceptabis ne mecum? Ego ſum dominus lapis expectans ignem. Reſpondit Mercurius: Verum dicis, ſed ego te genui, & extrahis originem ex me, & vna pars ex me viuificat multas de te: quia tu es auarus per comparationem ad me. ſi quis enim vinxerit me, fratri vel ſorori meæ viuet, & gaudet, & ero ſibi ſufficiens, ſi viueret annos 100000. & ego ſum totus abſconditus, ſapientum & muto omnia corpora in Lunam cum arſenico, & poſtea in Solem cum ſulphure, & in me latet ſcientia. ſublima ergo ipſum & erit fixus, ac tinget decem partes Veneris. Item nota, ſpiritus corpora ingredi non poſſunt niſi purgata, & non ingrediuntur, niſi aqua ducantur. Ideo dicit Dantius; Præparate corpora & ſoluite ea ac ex illa aqua imbibite ſpiritus ablutos: tunc ipſi ſpiritus ſubmerguntur in corporibus, & corpora in ſpiritibus: & ſic figentur ſpiritus fixiſſima fixione. vnde Raſis: Conuertite corpora in aquam, & illam aquam coniungite aëri: id eſt, ſpiritui, ſcilicet Mercurio, & ex illis duobus iterum fac aquam, & ipſam terram, & factum eſt totum. Galienus dicit: Præparate corpora & purgate à nigredine, in qua eſt corruptio, donec fiat album & rubeum, tunc ſoluite ambo in aquam, ſcilicet ſpiritus & corpus, & coagulate, & ſic proijcite ſuper corpus ablutum. Quando corpora & ſpiritus ſoluuntur, tunc fit ſolutio vniuerſalis, quæ facit & quatuor elementa, & reddit in vnam ſubſtantiam firmam & fixam: quando verò non ſoluuntur ambo, tunc fit mixtio vicina, & particularis, quam adhuc ſeparare poteſt ignis. Nota quando anima coniungitur corpori, corpus citò conſumitur, & mutatur in aliam ſubſtantiam, & poſt primam eius operationem fit nigrum. In ſecũda verò magis lucidum. In tertia verò iterum magis clarum, donec ad quindecim ſolutiones & coagulationes perficiatur, & in qualibet coagulatione caue ne aliquid ſentiat de ſale, ſed

laua cum perfectè. Item tali modo potest omnes sp
tus augmentare in sublimatione. Recipe de Mercu
sublimato, & tere cum eo medietatem sui Mercurij c
di, & sublima cum speciebus suis receptis, & prius su
limati. Item imbibe Mercurium sublimatum cum aq
Saturni, vel Iouis, vel Lunæ, quod melius est, toties, d
nec currat super laminam. vna pars tingit ei partes V
neris purgati in veram Lunam.

In nostro magisterio est spiritus & corpora: inter s
ritus quidam sunt fixi, vt essentia calaminaris talck &
quidam non fixi, vt argent. viu. arsen. auripigm. Ven
salarmo. & si spiritus per fumum euanescunt, nec su
nere possunt. & sunt aliæ species retinacula spirituu
de quibus fiunt aquæ acutæ vt salia & alumina, in q
bus soluuntur spiritus sublimati & purificati, vt sin
cùm ipsius soluti coagulentur & figantur: quidam v
rò sunt quæ soluuntur in aquam, & cum ipsis fit ince
tio corporum ac spirituum, vt sunt vitriolum & at
menta. Sed scire debes, quæ species sint meliores,
artem pertinentes: quia multi sunt qui minus vale
secundum meam experientiam, & perderentur labo
& expensæ, & tinctura cum eis inficeretur: quare rel
quenda sunt ea.

Sunt ergo hi 4. spiritus principales in arte nostra, a
senic. salarmon. quia sine ipso non soluerentur, nec i
grederentur spiritus: ipse enim soluit & figit omn
spiritus, penetrat omnia metalla, & mollificat ea.
scias verum esse, quod experimento didici: quia n
est necesse tibi alium salem comparare. vtere ergo
in omnibus operibus tuis: sed hoc scias, quòd per
psum nec dealbantur, nec rubificantur corpora, neq
transsubstantiantur, sicut per alios spiritus, sed ip
tantùm dat introitum alijs spiritibus: permixtis verò
coniunctis coadunationibus & perseuerationibus ip
recedit, 3. spiritus est Mercurius, cuius diffinitionem,
naturam habes copiosè apud Gebrum. Est mate-
ria metallorum cum Venere alba vel
rubea & est.

FINIS.

INC

INCIPIT LIBER *diuinarum interpretationum & definitionum.*

RECIPE lapidem qui est niger, albus, rubeus, citrinus, & auis mirabilis, qui nigredine noctis & diei claritate sine alis volat: ex amaritudine namque in suo gutture existente, coloratio accipitur, à suo verò cruore mera aqua accipitur, sicut dixit Alexander. Recipe lapidem 4. colorũ fili. Recipe volatile volans submersum, & à sua rubedine quæ ipsum interficit, extrahent ipsam: ab ea repelle vt fiat vnum, & tibi maneat nõ volando in regionibus, sed volatu eleues illud, & à radice extrahe suam vmbram: ac sordidum, quia nebula ei supereminens coinquinat, & à luce retinet quasi coangustatur, ac à sua rubedine comburitur. Recipe ergò hanc superiorem aquam corruptam quemadmodum ignis. Laton cineris est vnus, quoniã se ab eo sequestrat quousq; rubeus æris vitrificetur, fit tibi societas certa, calescit & tibi quiescit. Fili notum habeas, quòd aquæ priùs erat in aëre, deinde habitauit in terra, redde eam tu ad superiora & per suos terminos non ineptè omnia coniuncta: deinde suo spiritui rubeo priori elemento nisi parte eam coniunge. Item Hermes: Recipe lapidem nigrum, lapidem de montanis Indiæ, quod est intus, mitte foras, & quod foras est, mitte intus. Vnde Rasis, fili, contemplare altissima montana, quæ sunt à dextris & à sinistris, ac ascende illuc: ibi lapis noster inuenitur, & in alio monte, qui fert omnę genus pigmentorũ & spiritus vel species, ibi similiter est. Morienus: Conscendite alta montana arboribus consita: quia ibi lapis noster inuenitur, & absconditus est. Item Hermes: A Capite lapidem mixtũ, croceum album, & cõminuite eum ac separate album a croceo. Idem: Recipe lapidem benedictum, comminuite & lauate lapidem rubeum, de quo extrahitur, qui inuenitur in montibus, & maximè aliquando in cloacis veteribus. Et nota, quòd natura in principio suæ originis intendit facere Solem vel Lu-

nam, sed non potest propter Venerem, corruptum argentum viuum, commistum, vel propter terram foetidam, quare sicut puer in ventre matris suæ ex corruptione matricis contrahit infirmitatem & corruptionem causa loci per accidens, quamuis sperma fuerit mundum, tamen puer sit leprosus & immundus causa matricis corruptæ, & sic est de omnibus Metallis imperfectis, quæ corrumpuntur ex Venere, & terra foetida. Documentum huius rei, quòd ex Mercurio & Venere generentur Metalla, est: quia etiam ex his duabus rebus naturaliter factis, idem potest fieri artificialiter, vt testatur Morienus. Sciendum ergo est, in veritate scientiam Alchimiæ esse diffusam per multos libros & capitula, & in multis speciebus & mineralibus capillis, ouis, &c. & infinitis nominibus nominata, cùm tamen non sit nisi vna, cuius principium super finem suum respicit, & suus finis super suum principium: & vbicunque fuerit, & quibuscunque nominibus nominetur, non est nisi res vna, vnde versus: Ac ars vnam rem poscit, quod quiuis bene noscit: hanc rem aptant: plures tamen hæc res est. Tantum vna similiter hæc ars non multis eget expensis, nec magno labore. vnde Morienus: Omnis res quæ magno emitur precio, in hoc opere mendax, & inutilis inuenitur. Quare ergo dicunt tot species necesse esse in arte, si tantùm vna res est? Dixit Morienus: Eius radix est, vna qui dat & innouat eius colorem. Sulphur est quartus spiritus, cuius naturam quære apud Gebrum: ex eius vapore inducatur argent. viuum.

Rosini Practica explicit, vel Liber Definitionum.

IN C

INCIPIT PRACTICA Mariæ Prophetissæ in Artem Alchimicam.

ONVENIT Aros Philosophus, cum Maria Prophetissa sorore Moysi, & accedens ad ipsam, honorificauit eam, & dixit ei: O Prophetissa, audiui siquidem multos de te, quòd albificas lapidem in vno die. Et dixit Maria: Vtique Aros, imò & in parte vnius diei. Dixit Aros: O domina quando erit illud, quod tu asseris opus Maria? Quomodo albificabimus, deinde addemus nigrum? Dixit Maria: O Aros, nunquam non de parte ista mortuæ sunt gentes? An ô Aros non nosti, quòd fit aqua vel res quæ albificat Hendragem? Deinde respondens dixit ei Aros: Ita vt dicis est, ô domina in tempore longo. Respondit Maria: Hermes dixit in omnibus libris suis, quòd Philosophi albificant lapidem in hora diei. Dixit ei Aros: ô quàm illud est excellens. inquit Maria: Excellentissimum est hoc apud illum qui ignorat. Dixit Aros: ô Prophetissa, si sunt apud homines omnia 4. elementa, dixit compleri possent, & complexionari, & coagulari eorum fumi, ac retineri die vno, donec impleant consequens. Dixit Maria: ô Aros, per Deum si non essent sensus tui firmi, non audires à me verba hæc, donec compleret dominus cor meum, gratia voluntatis diuinæ. Veruntamen: Recipe alumen de Hispania, gummi album, & gummi rubeum, quod est kibric Philosophorum, & eorum Sol & tinctura maior, & matrimonifica gummi cum gummi vero matrimonio. Inquit Maria: Intellexisti Aros? vtique domina: Dixit Maria: fac illa sicut aquam currentem, & vitrifica hanc aquam diem laboratam ex duobus zubech super corpus fixum, & liquefac illa per secretum naturarum in vase Philosophiæ. Intellexisti nos, ô domina. Vtique dixit Maria: Custodi fumum, & caue ne fugiat aliquid de illo, & isto mensura igni leui, sicut mensura caliditatis Solis in mense Iunii vel Iulij, & morare propè vas, & intuere cura, quomodo nigrescit & rubescit & albe-

scet, in minùs quàm in tribus horis diei, & fumus pe
trahit corpus, & spiritus constringetur, & erunt si
lac incerans & liquefiens & penetrans: & illud est
cretum. Dixit Aros: Non dico, quod erit hoc semp
Dixit ei Maria: Aros, & mirabilius est, de isto quod n
fuit apud antiquos, nec accessit ad eum per med
tionem. & illud est: Accipe herbam albam, claram,
noratam crescentem super monticulis, & tere ipsam
centem sicut est in sua hora, & illa est corpus ver
non fugiens ab igne. Et dixit Aros: Nunquid ille est
pis veritatis? Et dixit Maria: vtique. Verumtamen
sciunt homines hoc regimen cum velocitate sua.
xit Aros: & postea quid? Dixit Maria: Vitrifica su
illud Kibrich & Zubech (aliâs Zibeic) & ipsa sunt d
fumi complectentes duo Lumina, & proijce supe
lud complementum tincturarum & spirituum & p
dera veritatis, & tere totum, & pone ad ignem, &
debis de ipsis mirabilia. Totum regimen consist
temperie ignis. O quàm mirum, quomodo moueb
de colore in colorem in minùs quàm in hora diei, q
usque veniet ad metam rubedinis & alborum: & d
ce ignem, & dimitte consrigidari & aperi, & inue
corpus margaritale clarum, esse in colore papau
syluestris, mixtum albore, & illud est iacerans, liq
fiens & penetrans, & cadit eius aureus super in mi
& ducenta. Illud est secretum occultum. Tum proc
Aros in faciem suam. Dixitque illi Maria: Leua ca
tuum Aros: quia abbreuiabo super te rem, vt illud c
pus proiectum super monticulos clarum, quod
capitur putrefactione vel motu. Recipe & tere ip
cum gummi Elsaron, & cum duobus fumis, quia c
pus comprehendificens est gummi Elsaron, & tere
tum. Appropinqua igitur, quia totum liquescit. si p
feceris super ipsam vxorem, erit sicut aqua distillan
quando percutiet ipsum aër, cõgelabitur, & erit co
vnum, & proijce de ipso, & videbis mira: ô Aros, i
est secretum occultum scholiæ. Et scias quod præ
duo fumi sunt radices huius artis, & sunt Kibris alb
& calx humida, sed corpus fixum est de corde Sat
comprehendificans tincturam, & campos sapien
siue s

siue scholiæ.& Philosophi nominauerunt illa multis & omnibus nominibus, & acceptum de monticulis est corpus clarum, & album. & ista sunt medicina huius artis, pars comparatur, & pars inuenitur super monticulos· & scias Aros, quod sapientes non nominauerũt illud campos siue scholiæ, nisi quia scholia non complebitur nisi per illud, & in hac scholia nõ sunt, nisi mirabilia. Intrant namq; & in illa 4. lapides,& suum regimen verum est sicut dixi: & illud est primũ, scoyare Ade & Zethet, per illud allegoriza vt Hermes in libris suis Scoyas,& semper longificauerunt Philosophi suum regimen,& simulauerunt opus pro quodlibet, quid non oportet facere illud opus, & faciunt magistrum in vno anno, & hoc non nisi occultatione ignorantis populi, donec firmatum sit in cordibus eorum & in sensib. quia ars nõ complebitur præterquam in auro. quia est secretum Dei magnum:& qui audiunt de secretis nostris, nõ verificant ea propter eorum ignorantiam. Intellexisti Aros? Aros dixit: vtiq;, sed narra mihi de isto vase sine quo non complebitur opus. Dixit Maria: Istud est vas Hermetis, quod Stoici occultauerunt, & non est vas nigromanticum, sed est mensura ignis tui. Cui dixit Aros: ô domina obedisti in societate Scoyari: ô prophetissa an inuenisti in secretis Philosophor. qui posuerunt in libris suis quod aliquis possit facere artem de vno corpore? Et dixit Maria: vtiq;, quod Hermes non docuit, quia radix scholię est corpus indolabile, insanabile & est toxicum mortificans omnia corpora, & puluerizat ea, & coagulat Mercurium odore suo. Et dixit: Ego iuro tibi per Deum æternum, quod illud toxicum quando soluitur donec fit aqua subtilis, non curo qua solutione fiat: coagulat Mercurium in Lunam cum robore veritatis, & incidit in folium Iouis, & lunificat ipsum in Lunam. Et in omnibus corporibus est scientia, sed Stoici propter eorum vitæ breuitatem & operis longinquitatem hoc occultauerunt, & hæc elementa tingentoria inuenerunt, & ipsi increuerunt ea, & omnes Philosophi docent illa pręter vas Hermetis, quia illud est diuinum, & de sapientia domini Gentibus occultatum: & illi qui illud ignorant, nesciunt regimen veritatis, propter vasis Hermetis ignorantiam.

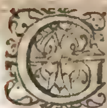
SEQVVNTVR VERSVS.

Maria mira sonat breuiter quod talia tonat.
Gummis cum binis fugitiuum figit in imis.
Horis in crinis tria vinclat fortia finis.
Maria Lux roris ligam ligat in tribus horis.
Filia Plutonis consortia iungit amoris,
Gaudet in assata sata per tria sociata.

EXPLICAT LIBER MARIAE Sororis Moysi.

LIBER SECRETORVM A-CHEMIAE COMPOSITVS PER Calid filium Iazichi, translatus ex Hebræo in Arabicum, & ex Arabico in Latinum, incerto interprete.

Præfatio de difficultate Artis.

RATIAE sint Deo omnium creatori, q nos conduxit & recoluit, & docuit, & in tellectum & scientiam nobis dedit. N Dominus nos custodiret & conduceret, semus sine custodia, & sine doctore ta quam erronei, imò huius Mundi nihil sciremus, nis pse nos doceret, qui principium est, & sciētia omniu sua potentia & bonitate super populum. Qui dirigi erudit quem vult, & reducit sua misericordia ad vi iustitiæ. Misit enim nuncios suos ad tenebras, & v explanauit, & sua misericordia repleuit suos diligēt Scias frater, quòd hoc nostrum magisterium de lap secreto, & officium honoratum, est secretum secre rum Dei, quod celauit suo populo, nec voluit vllis uelare, nisi illis, qui fideliter tanquam filij meruerun qui eius bonitatem & magnitudinem cognoueru Qui enim secretum Dei postulat, necesse est ei hoc cretum magisterij plus quàm aliud. Et sapiente il

illud assequuti fuerunt, aliqua de ipso celauerunt, & aliqua reuelauerunt. Sic enim inueni sapientes antecessores, in hoc conuenientes in suis libris honoratis. Vnde scias, quòd discipulus meus proprius, Musa, honorabilior omnibus apud me, in ipsorum libris multum studuit, & in opere magisterij laborauit, vnde aggrauauit ipsum eiusdem compositio, & in ea multipliciter dubitauit, & ignorauit similiter rerum compositionis naturas. Et supplex ac humilis pro ipsa, à me explanationem petijt, & directionem eiusdem. Ego autem eidem nihil in ea respondi, nec volui discernere, sed præcepi ei, vt libros Philosophorum legeret, & in eis quod à me petierat, indagaret. Ipse verò abiens, legit plusquam centum libros, prout inuenire potuit: libros videlicet veridicos, secretos, nobilium Philosophorum, & in eis quod petijt, non potuit inuenire, qui tunc remansit ideo stupefactus, & quasi extra mētem positus, etiam per annum continuè in ea perscrutando. Ex quo igitur discipulus meus Musa, qui inter Philosophos, in gradum & modum sapientiæ meruerat computari, sic in compositione eius dubitauit, & hoc ei contingit in ea, quid faciet ignarus, vel insipiēs, rerum naturas non intelligens? neque rerum complexiones cognoscens? Cùm autem hoc viderem de meo discipulo prælecto, & charissimo, motus pietate, & dilectione eiusdem, quin etiam nutu & voluntate diuina, ædidi hūc meum librum in obitu meæ mortis, in quo prætermisi dicere quædam, quæ antecessores Philosophi retulerunt in suis libris. Et dixi quædam quæ ipsi celauerunt, & nullo modo dicere, aut reserare in scriptis suis voluerunt. Et explanaui, & exposui quædam, quæ ipsi cooperuerunt suis dictis obscuris & figuratis: Et vocaui hunc meum librum Secretorum Alchemiæ. In quo nominaui quicquid necesse est inquisitori huius scientiæ, siue magisterij, iuxta linguam eius intellectui conuenientem, atque sensui inquirentis. Et nominaui in hoc libro, quatuor magisteria magis alta, & meliora, quàm sapientes fecerant. Quorum sunt Elixir, vnum minerale, & aliud animale, alia verò duo residua sunt mineralia, & non sunt elixir vnum, quorum est artificium lauandi, quod vo-

cant corpora. Alterum quidem est, facere aurum ex azoth viuo, cuius factura & generatio, est secundùm generationem siue ordinem generationis in mineris, in corde & interioribus terræ existentibus. Et hæc quatuor magisteria atq; artificia, explanauerunt sapientes in libris suis de compositione huius magisterij. Sed de eis defuit multum, & de eius operatione noluerunt in libris suis ponere, vel si inuenit, non potuit intelligere, & nihil grauius inuenit quàm illud. Et ideo dicam in hoc meo libro, ipsam, eiusque factum. Qui ergo hunc meum librum legerit, legat aliquid geometriæ, & eius mensuras addiscat, vt clibanorum fabricam rectè componat, nec modum eorum excedat, per augmentum vel diminutionem, & quantitatem ignium: sciat & modum siue etiam gradum vasis operis. Similiter videat & cognoscat, quid sit radix penitus & principium magisterij: & est eidem, tanquam matrix animalibus, quæ in ea generantur, & capiunt creationem pariter ac nutrimentum, quod prædictum est. Nisi res magisterij inueniat sibi idoneum, destruetur factum atq; opus eius, & eius operarij quæsitum non inuenient, nec ipsa res proderit in effectum generationis: quia cùm non inuenerit causam generationis, siue radicem, & ipsam caliditatem, continget in operationib. casus destructionis. Hoc idem in quantitate pōderum est contingens, quæ cùm discōuenit in composito, partib. quidem eiusdem naturæ terminum transcendentibus, per augmentum vel diminutionem, destruitur cum ea proprietas compositi, & fit effectus compositi casus atq; vacuus. Et ego ostendo tibi vnum exemplum: Nonne vides quòd in sapone, cum quo panni abluuntur & mundificantur, & fiūt albi, generatur in sui recta cōpositione hæc proprietas, propter æqualitatem, & rectas compositiones, & debitas compositi, quę participant in longitudine & latitudine: vnde propter hanc participationem conuenerunt, & tunc apparuit quod erat in ea de veritate ad factum, & nota fuit inde virtus quę priùs latebat, quam vocant proprietatem, & est virtus ablutionis, in composito generata. Cùm verò quantitas ipsius compositi transcendit suum terminum, & per additionem vel diminutio-

minutionem, transgreditur ipsa virtus æqualitatis terminum, & exit ad contrarium, secundum distemperantiam compositi. Et ita in compositione nostri magisterij intellige.

De quatuor magisterijs artis, scilicet, solutione, congelatione, albificatione, & rubificatione. CAP. I.

Et incipio dicere artificium maius, quod vocant Alchemiam, & certificabo dictum meum, & nihil celabo, nec tacebo hic dicere de eo, nisi illud quod non conuenit dicere, nec est nominare. Dicimus igitur, quod artificium maius, sunt quatuor magisteria, prout dixerunt sapientes, videlicet, Soluere, Congelare, Albificare, & Rubificare. Et hæ quatuor quantitates sunt participes, quarum duæ similiter sunt inter se participes, similiter & aliæ duæ. Et vtraque harum duplicium quantitatum habet aliam quantitatem participem, quæ est maior quantitas particeps post has duas. Et volo dicere, pro ijs quantitatibus, quantitatem naturarum, & pondus medicinarum. quæ soluuntur & congelantur per ordinem, nec intrat diminutio, nec additio. Sed hæ ambæ, scilicet solutio & congelatio, erunt in vna operatione, & vnum factum meruerunt, & hoc ante compositionem: Sed post compositionem ipsarum opus erit diuersum, sed hæc solutio & congelatio, quas nominaui, sunt solutio corporis & cōgelatio spiritus, & sunt duo, & habēt vnam operationem. Quia spiritus non congelantur, nisi cum solutione corporis, & similiter corpus non soluitur, nisi cum congelatione spiritus. Et corpus & anima, quando coniunguntur insimul, agit vterque eorum in suum socium, factum sibi similem. Et exemplum est huius, aqua & terra: quia aqua cùm terræ coniungitur, conatur ad soluendum eam cum sua humiditate, & sua virtute & proprietate, quæ in ea sunt, & facit eam subtiliorem, quàm priùs erat, & reddit eam sibi consimilem: nam erat aqua subtilior terra. Et similiter facit anima in corpore, & eodē modo inspissatur aqua cū terra, & fit cōsimilis terræ in densitate, quia terra spis-

ſior eſt aqua. Et ſcias, quòd inter ſolutionem corporis, & congelationem ſpiritus, non eſt differentia temporis, neque opus diuerſum, ita quòd ſit vnum ſine alio, ſicut non eſt inter aquam & terram in ſua coniunctione pars temporis diuerſa, quòd cognoſcatur, vel veſperetur vna ab alia, in eorum operationibus: ſed eorum eſt vnus terminus, & vnum factum: & vna & eadem operatio circuit ſuper ipſa duo, & ſimul, ante compoſitionem. Et ideo dixi ante compoſitionem, ne putet, qui hunc librum legerit, & audierit ſolutionem & congelationem, vt dixi, quòd ſit compoſitio quam nominauerunt Philoſophi, quia ſic eſſet in errore ſui facti, & ſuæ ſcientiæ. Quia compoſitio in hoc artificio ſeu magiſterio, eſt coniunctio ſiue matrimonium congelati ſpiritus cum corpore ſoluto, & eorum coniunctio, & eorum paſſio eſt ſuper ignem. Nam caliditas eſt eius nutrimentum, & anima non dimittit corpus, nec cum eo coniungitur omnimoda coniunctione, niſi per mutationem vtriuſque à ſua virtute & proprietate, & poſt conuerſionem ſuarum naturarum. Et hæc eſt ſolutio & congelatio, quam priùs Philoſophi vocauerũt. Et ſcias, quòd hanc ſolutionem & congelationem iam celauerunt ſapientes, & loquuti fuerunt in ea ſubtili ratione, ex dictis obſcuris & coopertis, vt ſenſus inquiſitoris ab ipſorum intellectibus elongaretur. Et hoc eſto exemplum dicti Philoſophorum cooperti & obſcuri in eis. Vngite folium cum toxico, & verificabitur in eo vobis principium officij, ſiue magiſterij eiuſdem. Et: Operamini corpora fortia cum iure ſoluto, quouſque vtrumque eorum conuertatur ad ſuam ſubtilitatem. Similiter & dictum Sapientis in eiſdem eſt: Niſi conuerteritis corpora in ſubtilitatem, vt ſint ſubtilia, & tactu impalpabilia, non dirigetur vobis quod quæritis. Et ſi trita non fuerint, reuertamini ad operationem, quouſq; terantur, & fiãt ſubtilia: quod ſi hoc feceritis, vobis quod cupitis dirigetur. Et hoc modo plura verba talia de eis poſuerunt. Nec vllus probantium potuit attingere vllatenus hoc factum talis celamenti, quouſque apparuit ei bona apertio documenti oſtenſiua, remoto dubio præcedenti. Et ſimiliter nominauerũt compoſitionem,

poſt

post solutionem atque congelationem. Postea etiam dixerunt, quòd compositio non completur, nisi cum matrimonio & putrefactione. Et iterum ipsorum dictum postea docuit pro solutione & congelatione, & diuisione, & pro matrimonio & putrefactione & compositione. Et hoc est, quia compositio, rei est origo & vita. Nisi enim esset compositio, non produceretur res in esse. Et diuisio est separare partes compositi. & sic separatio fuit sua coniunctio. Et dico quòd in corpore non morabitur spiritus, nec in eo erit, nec cum eo vllatenus remanebit, quousq; ipsum corpus habeat ex subtilitate & tenuatione, vt habet spiritus. Et cùm iam ipsum attenuatum fuerit & subtiliatum, & exierit à sua densitate, & spissitudine ad tenuitatem, & à grossitie & corporeitate ad spiritualitatem, cōmiscebitur tūc spiritibus subtilibus, & imbibetur in eis, & sic vterque euadent vnum & idem, & non separabūtur, sicut nec aqua mixta aquæ. Ponatur quòd duæ quantitates participes, quę sunt in solutione & congelatione, maior sit anima, & minor sit corpus: postea adde quantitati, quæ est anima, quantitatem quæ est in corpore, & participabit quantitati primę, & erūt in virtute participes solummodo, & operare eas, sicut operati fuimus, & inde habebis quod cupis, & verificabitur tibi linea, sicut dixit Euclides. Postea accipe eius quantitatem, & scias eius pondus, & adde ei de humiditate, quantum possit bibere, cuius humiditatis non habemus hic pondus determinatum. Postea operare eas operatione dissimili, primo videlicet imbibendo & sublimando: & hæc operatio est illa, quam vocant albificationem, & vocant eam Yharit: id est, argentum, & plumbum album. Et cùm iam albificabitur hoc compositum, adde ei de spiritu quantum est medium totius, & reduc ad operationem, quousque rubefiat, & erit tunc de colore alsufir, quod est nimis rubeum, & assimulauerunt eum sapientes auro. Et effectus huius ducit te ad dictum Aristotelis, qui dixit suo discipulo Ardæ: Lutum quando albificatur, nominamus ipsum Yharit: id est, argentum: & quando rubificatur, nominamus ipsum Temeynchum, quod est aurum. Et albedo est, quæ tingit cuprum, &

facit cum Yharit. Et illa rubedo est, quæ tingit Yharit: id est, argentum, & facit cum Temeynchum: id est, aurum. Vnde qui poterit soluere illa corpora, & subtiliare, & albificare, & rubificare, & vt tibi dixi, componere imbibendo, & ad idem conuertere, consequetur magisterium, & faciet factum, quod dixi, sine dubio.

De rebus, & instrumentis huic operi necessarijs, & opportunis. CAP. II.

Et oportet te scire vasa in hoc magisterio, scilicet Aludela, & sapientes vocant cœmeteria, seu cribratoria: quia in eis diuiduntur partes, & mundantur, & in eis perficitur & completur, depuratur res magisterij. Et quodlibet horum habeat Clibanum sibi conuenientem, & vtrumque eorum habeat similitudinem & figuram operi competentem. Et iam omnia nominauit, & modum & formam eorum docuit Mezleme, & plures Philosophorum in libris suis. Et scias quòd sapiẽtes in hoc conuenerunt in suis dictis, & celauerunt per signa, & fecerunt inde plures libros, & instrumenta, quæ sunt necessaria, in his quatuor prædictis. Et sunt duo: Vnum est cucurbita cum suo alembico: & alterum est aludel, quod est benè factum. Et similiter quæ sunt eis necessaria, sunt quatuor. Et sunt corpora & animæ, & spiritus, & aquæ: & ex his quatuor, est magisterium, & factum minerale. Et sunt explanata in libris sapientum, & abstuli ab hoc meo libro, & nominaui in eo, quod non nominauerunt Philosophi. Et qui aliquantulum intellectus habuerit, sciet quæ sunt illa. Et non feci hunc librum ignaro & nescienti, sed composui ipsum prudentibus, & sensum & sapientiam habentibus & scientib.

De naturis rerum ad hoc magisterium pertinentium. CAP. III.

Et scias quòd Philosophi nominauerunt ea pluribus nominibus. Vnde quidam eorum nominauerunt ea mineras, & quidam animale, quidam autem herbale, & quidam per nomen naturarum, hoc est naturale. Alii quidam vocauerunt ea quibusdam nominibus ad libitum, secundùm quod eis videbatur. Etiam scias, quòd earum

earum medicinę sunt naturis propinquæ, prout dixerũt Philosophi in libris suis, quòd natura propinquat naturæ, & natura assimilatur naturæ, & natura coniungitur naturæ, & natura submergitur in natura, & natura dealbat naturam, & natura rubificat naturam: & generatio cum generatione retinetur, & generatio cum generatione vincit.

De decoctione & eius effectu.
CAP. IV.

Et scias, quòd Philosophi nominauerunt in suis libris Decoctionem. Et dixerunt, quòd faciant decoctionem in rebus. Et illud est, quod eas generat, & mutat à suis substantijs & coloribus ad alias substantias, & ad alios colores. Et non transgrediaris, quod dico tibi in hoc libro, & procedes rectè. Respice frater semen, quod est in vita hominum, qualiter in ipsum operatur Solis caliditas, quousque exit ex eo granum, & comedunt homines, & alia animalia. Postmodum operatur in ipsum in homine natura cum sua caliditate, & reddit carnem & sanguinem. Et nostra operatio magisterij est sic. Vnde nostrum semen, quod à sapientibus est sic, quòd sua perfectio, suusque processus est ignis, qui est causa vitæ & mortis, qui non tribuit ei vitam, nisi cum intermedio, & sua spiritualitate, quæ non commiscentur nisi cum igne. Iam verificaui tibi veritatem, quam vidi atque feci.

De subtiliatione, solutione, coagulatione, & commixtione lapidis, & eorum causa, atq; fine. CAP. V.

Et scias, quòd nisi subtiliaueris corpus, quousq; fiat aqua totum, non rubiginabitur, nec putrefiet, & non poterit congelare animas fugaces, cùm tetigerit eas ignis: quia ignis est qui eas congelat, cum auxilio ipsius ad ipsas. Et similiter præceperũt Philosophi soluere corpora, & soluimus, vt adhæreat caliditas eorum profunditatibus. Postea redimus ad soluendum ipsa corpora, & ad congelandum post eius solutionem, cum re

quæ ei appropinquauit, quousque coniungamus omnia commixta bona & idonea commixtione, quæ est quantitas temperata. Vnde coniunximus ignem & aquam, & terram & aërem: & quando commiscuit se spissum cum subtili, & subtile cum spisso, remansit alia cum alijs, & conuersæ fuerunt suæ naturæ pares, cùm priùs essent simplices, quia pars est generatiua, addit & tribuit suam virtutem in subtili, quod est aër: quia adhæsit cum suo consimili, & est pars generationis. Vnde accepit potestatem ad mouendum & ascendendum. Et potuit frigiditas in spisso: quia amisit caliditatem, & exiuit ab eo aqua, & apparuit res super ipsum. Et exiuit humiditas ascendendo, & subtile aëris, & commiscuit se cum eo: quia est suum consimile, & suæ naturæ. Et quando corpus spissum amisit caliditatem & humiditatem, & potuit super ipsum frigiditas & siccitas, & cõminuerunt se suæ partes, & diuisæ fuerunt, & non fuit humiditas quæ coniungeret ipsas partes diuisas, elongauerunt se partes. Et postea pars quæ contraria frigiditati, quia continuauit, & immisit suam caliditatem & suam decoctionem ipsis partibus, quæ sunt terræ, & in eis ipsius posse valuit, siue potuit, & habuit dominium & victoriam super frigiditatem, & latuit frigiditas, quæ priùs erat in corpore spisso per victoriam caliditatis super eam, conuersa fuit pars suæ generationis, & facta fuit subtilis & calida, & conata fuit siccare cum sua caliditate. Et postea subtile, ascensor naturarũ, cùm amisit calorem accidentalem, & accidit ei frigiditas, tunc conuersæ fuerunt, & inspissauerunt se, & descenderunt ad centrum, & coniunctæ sunt naturæ terrestres, quæ se subtiliauerunt, & conuersæ fuerunt in suam generationem, & imbiberunt se in eis: & coniunxit humiditas illas partes diuisas, & conata est terra siccare illam humiditatem, & obsedit eam, & prohibuit, ne exiret ab ea, & apparuit quod erat absconsum super eum. Et non potuit humiditas separari retentione siccitatis. Et similiter inuenimus, quod quicquid est in Mundo, retinetur per suum contrarium, vel cum suo contrario: scilicet caliditas cum frigiditate, & siccitas cũ humiditate. Postea cùm quilibet eorum obsedit suum socium, commiscuit

miscuit se subtile cum spisso, & factæ fuerunt illæ res vna substantia, scilicet sua anima calida & humida, & suũ corpus frigidũ & siccũ. Postea conata fuit soluere & subtiliare cum sua caliditate, & sua humiditate, quę est sua anima. Et conata fuit claudere & retinere, cum suo corpore quod est frigidum & siccum. Et sic super hoc circuit & conuertitur officium huius. Iam asserui tibi veritatem, quam vidi & feci, & præcepi tibi, vt cõuertas naturas à sua subtilitate, & suis substantijs cum caliditate & humiditate, quousque conuertantur ad aliam substantiam, & alios colores. Et nõ transgrediaris quod in hoc libro dicitur, & procedas rectè in magisterio prout cupis.

De fixione spiritus. CAP. VI.

Et scias, quòd corpus cùm cõmiscet se cum humiditate, & ipsum inuenit ignis caliditas, conuertitur humiditas super corpus, & soluit ipsum, & tunc non potest spiritus ab eo exire: quia imbibit se cum igne. Et spiritus sunt fugaces, quousque corpora cum eis cõmiscentur, & conantur pugnare cum igne, & eius flamma. Et parum tamen conueniunt istæ partes, nisi cum operatione bona, & continuo & longo labore: quia naturæ animæ est tendens sursum, vbi centrum animæ est. Et quis est ille ex probatoribus, qui valeat duo, vel diuersa coniungere, quorum centra sunt diuersa, nisi post conuersionem naturæ earundem, & mutationem substantiæ, & rei à sua natura, quod est graue quærere: Ergo qui potuit conuertere animam in corpus, & corpus in animam, & commiscere cum eo spiritus subtiles, tinget omne corpus.

De decoctione, contritione, & ablutione lapidis. CAP. VII.

Et scias illud, quod est multum necesse in hoc secreto atque magisterio, est decoctio, contritio atq; cribratio & mundificatio, atq; cum aquis dulcibus ablutio. Vnde qui aliquid huius operatus fuerit, mundificet ipsum bene, & abluat atq; mundificet ab eo nigredinẽ, & tenebras quę apparent super ipsum in eius operatio-

ne. Et corpus ſubtiliet, quanto plus poterit, poſtea miſcebit cum eo animas ſolutas, & ſpiritus mundos, quouſque ſibi placeat.

De quantitate ignis, & eius commodo & incommodo. CAP. VIII.

Et cognoſcat ſimiliter quantitates ignium, & commodum rei huius, & incommodum eiuſdem, prouenit à cōmodo ignis. Vnde dixit Plato in ſuis ſermonibus, in libro ſuo: Ignis addit perfecto commodum ſeu profectum, & corrupto incommodum ſeu corruptionem. Vnde cùm fuerit eius quantitas bona idonea, proficiet, & cùm multiplicauerit in rebus, vltra modum corrumpet ambo, ſcilicet perfectum atq; corruptum. Et hac de cauſa oportuit ſapiētes mittere medicinas ſuas ſuper Elixir, ad prohibendum & remouendū ab eis cōbuſtionem ignium, & eorum caliditatem. Et dixit Hermes patri ſuo: Pater timeo ab inimico in mea manſione. Et dixit: Fili, accipe canem maſculum Coraſcenem, & caniculā Armeniæ, & iunge in ſimul, & parient canē coloris cœli, & imbibe ipſum vna ſiti ex aqua maris: quia ipſe cuſtodiet tuū amicum, & cuſtodiet te ab inimico tuo, & adiuuabit te vbicunq; ſis, ſemper tecū exiſtendo in hoc mundo & in alio. Et voluit dicere Hermes, pro cane & canicula, res quæ conſeruant corpora à combuſtione ignis, & eius caliditate. Et ſunt illæ res aquæ ex calcibus & ſalibus, quarum facturæ inueniūtur in libris ſapientum de hoc magiſterio. Et aliqui ex ſapientibus nominauerunt eas, aquas marinas, & lac volatilium, & his ſimilia.

De ſeparatione elementorum lapidū. CAP. IX.

Inde oportet, ô frater, quem Deus honoret, vt accipias lapidem honoratum, vel precioſum quem nominauerunt ſapientes, & magnificauerunt, & abſconderunt, & celauerunt. Et ponas ipſum in cucurbita cum ſuo alembico, & ſepara eius naturas, hoc eſt, quatuor elementa, terrā, aquam, aërem, & ignē. Et ſunt ea, corpus & anima, ſpiritus & tinctura. Et cùm ſeparaueris aquam

quam à terra, & aërem ab igne, serua vtrumq; duorum per se, & accipe quod descendit ad fundũ vasis, & illud est fæx, & ablue ipsam cum igne calido, quousq; auferatur eius nigredo, & recedat eius spissitudo: & albifica ipsam albificatione bona, & fac ab ea euolare additiones humiditatũ, & tunc conuertetur, & deueniet calx alba, in qua nõ erit obscuritas tenebrosa, nec immundicia, nec contrariũ. Postea redi ad naturas primas, quæ ascenderunt ab ea, & mundifica eas similiter ab immũditia & nigredine atq; contrarietate: & reitera super eas multotiens quousq; subtilientur, & purificentur, & attenuentur. Et cùm hoc feceris, iam misertus est tibi Deus. Et scias frater, quòd hoc officium est vnus lapis, super quem non intret Garib: id est, aliquid aliud. Cum eo operantur sapiẽtes, & de eo exit, cum quo medicatur, quousq; compleatur. Nõ commiscetur cum eo aliquid, nec in eius parte, nec in toto. Et hic lapis inuenitur in omni tempore, & in omni loco, & apud omnem hominẽ, cuius inuentio non aggrauat inquirentẽ, vbicunq; sit. Et est lapis vilis, niger & fœtens, non emptus precio, & sine aliquo nõ existit leuis in pondere, & vocant eum Origo mundi: quia oritur sicut germinantia. Et hæc est eius reuelatio, atq; apparitio inquirenti.

De natura lapidis & eius origine.
CAP. X.

Accipe ergo ipsum, & operare ipsum, vt dixit Philosophus in suo libro, quando nominauit eum sic: Accipe lapidem non lapidem, vel qui non est lapis, nec est de natura lapidis. Et est lapis, cuius minera generatur in capite montiũ, & Philosophus voluit dicere montes pro animali. Vnde dixit: Fili, vade ad montes Indiæ, & ad suas cauernas, & accipe ex eis lapides honoratos, qui liquefiunt in aqua quando cõmiscentur ei. Et illa aqua est ipsa videlicet, quæ sumitur ab alijs montibus & illorũ cauernis. Et sunt, fili, lapides, & non sunt lapides, sed nominamus eos per similitudinẽ, quam habẽt ad eos. Et scias quòd radices minerarum ipsorum sunt in aëre, & eorum capita in terra, & quando euelluntur a suis locis, audietur, & erit rumor magnus, & vade, fili, cum eis; quia citò euanescunt.

De commixtione elementorum separatorum. CAP. XI.

Et incipe compositionem, quę est circuitio totius facti: nam compositio non erit, nisi cum matrimonio & putrefactione. Et matrimonium est, commiscere subtile cum spisso. Et putrefactio est assare, terere, & rigare, quousque commisceantur insimul, & fiant vnum: ita quòd non sit eis diuersitas, nec separatio de aqua mixta aquæ. Et tūc conabitur spissum retinere subtile, & conabitur anima pugnare cum igne, & pati ipsum. Et conabitur spiritus submergi in corporibus, & fundi in eis. Et oportuit hoc esse: quia corpus solutū, cùm cōmiscuit se cum anima, cōmiscuit se cum ea, & cum omnib. suis partibus, & alia in alijs intrauerunt cum sua similitudine, & conuersa fuerunt vnum & idem. Et ideo oportuit, quòd accidat animę de cōmoditate, & de durabilitate, & permanentia, quæ accidit corpori in loco commixtionis. Et similiter spiritui in hoc statu vel permanentia animę & corporis, conueniens fuit accidisse, Quia spiritus cùm commiscetur cum ea cum labore operationis, & commixtę fuerint partes eius cum omnibus partibus aliorum duorum, quæ sunt, videlicet anima & corpus, tunc cōuersa fuerunt, spiritus & alia ambo, vnum quid, & indiuisibile, secundum substantiam integram, cuius saluæ fuerunt suæ naturæ, & conuenerunt suæ partes, vnde cùm obuiauerit istud compositum corpori soluto, & ipsum consequuta fuerit caliditas, & apparuit super faciē eius quod erat in eo ex humiditate, & liquefactum fuerit in corpore soluto, & transiuit in ipsum, & cōmiscuit se cum eo, quod est de natura humiditatis, incendit se, & defendit se ignis cum eo. Vnde cùm tunc ignis voluerit cū eo suspendi, prohibebit eum apprehendere se: id est, adhærere cum spiritu admixto aquæ suæ. Et ignis non adhærebit ei, quousque sit purum. Et similiter aqua, ex sua natura fugit ab igne, & quando ipsum consequitur ignis, & vult eā auolare, & sic fuit corpus causa recisa retinēdi aquam, & aqua causa retinendi oleū, quod non combunetur nec consumetur. Et fuit oleum causa retinendi tincturam: &

ram: & fuit tinctura causa faciendi apparere colorem, & causa demonstrandi tincturam, in qua non est lumen, nec vita. Vnde hæc est vita recta & rei perfectio, & Magisterij. & hoc est quod quæsiuisti. Scias igitur & intellige, & inuenies quod quæris, si Deo placuerit.

De solutione lapidis compositi.
CAP. XII.

Sed postea Philosophi subtiliauerunt se ad soluendum ea, vt bene se commiscerent, corpus & anima. Nā omnia quæ simul sunt in contritione & assatione, & rigatione, habent vicinitatem & colligationem adinuicē, ideoq; potest ignis assumere naturā à debiliori, quousque deficiat & euanescat: & similiter reuertitur super partes fortiores, quousque remaneat corpus sine anima. Vnde quando sic soluuntur & congelantur, accipiunt partes ad inuicem, partes suas magnas videlicet atq; paruas, & fuit hoc ex eis complexio, & est eorum assumptio, & sic conuersa fuerunt illa duo vnum & idem. Et quando sic fuit, assumit ignis ab anima, quantū assumit à corpore, nec addit nec diminuit, vnde fuit per ea perfectio. Ex eo necesse est ei capitulum proprium in scientia Elixiris, scilicet dictum, de soluendo corpora & animas simplices. Quia corpora non intrant super animas, & erunt retinacula eis, & excusabunt eas ab omni opere sublimandi, figendi, atque retinendi, & cōmiscendi, & his similia, nisi cum mundificatione prima. Et scias quòd solutio nō transcendit hos duos modos: aut enim est extrahere interius rerum ad suam superficiem, & erit pro hoc solutio, & est exemplum ad hoc, quòd argentū est frigidum & siccum in sua apparentia, & quando apparet suum interius, est solutum: quia est calidū & humidum: Aut dicta solutio est corpus acquirere humiditatem accidentalē, quam nō habebat, & addit suā humiditatem cum ea, & ideo soluūt se suæ partes, & erit pro eo solutio.

De coagulatione lapidis soluti.
CAP. XIII.

Et dixerunt aliqui ex sapientibus: Congela in bal-

neo congelatione bona, quam tibi dixi, & est sulphur luminosum in tenebris, & est hyacynthus rubeus, & toxicum igneū & interficiens, & est Elixir, quod super nullum remanet:& leo victor, malefactor, & ensis scindens, & tyriaca sanatrix, vel sanans omnem infirmitatē. Et dixit Geber filius Hayen: Quòd omnes operationes huius magisterij sub sex contineantur rebus, quæ sunt fugere, fundere, & incerare, & dealbare, vt est marmor: & soluere & congelare. Et illud fugare, est fugare & remouere nigredinem à spiritu & anima. Et fundere, est liquefactio corporis. Et incerare, est propriè corporis & eius subtiliatio. Et dealbare est fundere citò corpus propriè. Et congelare, est congelare corpus cum anima præparata. Rursum fugare cadit super spiritū & animam: & fundere & dealbare, & incerare & soluere, cadit super corpus: & congelare cadit super animam, & intellige.

Quòd vnus tantùm sit lapis, & de eius natura. CAP. XIIII.

Dixit Bauzan Philosophus Græcus, cùm interrogauerunt eum: Nunquid germinans potest fieri lapis? Dixit sic: Duo scilicet primi lapides, lapis alkali, & lapis noster, qui est vita illi, qui ipsum scit, & eius factum. Et qui nesciuit & nō fecit, & non certificabitur quomodo nascatur, aut putabit lapidem: aut qui non comprehendit super omne quod de modis huius lapidis dixi, iam parauit se morti & pecuniā suam perditioni. Quia nisi hunc lapidem honoratum inuenerit, non cōsurget alius suo loco, & non vincent naturæ super ipsum. Eius natura est caliditas multa cum temperamento. Vnde qui ipsum sciuit, iam docuit ipsum, & qui ipsum ignorârit, non docuit ipsum. Habet autem proprietates & virtutes multas. Nam ipse mundificat corpora ab additionibus accidentiū ægritudinū, & conseruat substantias saluas, ita quòd nō appareant, neq; videantur in eo turbationes contrariorum, nec fugimentum sui vinculi. Hic est enim sapo corporum & eorum spiritus, & eorum anima: quando cōmiscetur cum eis, soluit ea sine

detrimento. Hic est vita mortuorum, & eorum resurrectio, medicina conseruans corpus, & purgans superfluitatem. Et qui ipsum sciuerit, sciat, & qui nescierit, nesciat. Nam huius officium non consurgit precio, nec associatur vēditioni, seu emptioni. Intellige eius virtutē & valorem atq; honorem, & operare. Et dixit quidā sapiens: Non est tibi datum à Deo hoc magisterium solum pro tua audacia, fortitudine & calliditate, sine omni labore. Nam laborant homines, & Deus tribuit fortunam hominibus. Adora ergo Deum creatorem, qui tibi tantam gratiam suis operibus bene dictis voluit exhibere.

Modus operationis lapidis ad album. CAP. XV.

Cùm ergo volueris hoc magisterium honoratum facere, accipe lapidem honoratū, & pone eum in cucurbita, & cooperi cum alembico, & claude eam bene cum luto sapientiæ, & dimitte exiccari: quod sic facies, quotiescunq; claudes cum luto sapientiæ, postea mitte in stercore calidissimo: deinde distillabis eum, & pones sub eo recipiens, in quod distilletur aqua, & dimittes sic, quousque tota aqua distilletur, & exiccabitur humiditas, & poterit siccitas super eum. Postea extrahes eum siccum, & seruabis aquam, quæ distillauit ex eo, quousque tibi sit necessaria. Accipiesque corpus siccum, quod remansit in fundo cucurbitæ, & teres ipsum, ponesq; in vase Chalcofolario, cuius quantitas sit secundùm quantitatem medicinę, & subhumabis eā in stercore equino humido excellētissimè calido, prout potest, & sit ipsum vas clausum bene cum pila & luto sapientiæ, & sic dimittas ipsum esse ibi. Et cùm noueris quòd voluerit infrigidari stercus, parabis aliud calidissimum, & in eo pones dictum vas. Sic facies cum eo quadraginta dies, renouando sæpe stercus calidū, cùm necesse fuerit, & soluetur medicina in se, & fiet aqua spissa, alba: & cùm sic eam videris, scias eius pondus, & adde eidem quantū est medietas ponderis ipsius de aqua, quam priùs seruasti, & claude tunc ipsum vas cum luto sapientiæ, & iterum reduc ad stercus equinum ca-

lidum: quia in eo est humiditas & caliditas, & non omittas (vt priùs diximus) renouare stercus, cùm infrigidari inceperit, quousq; compleantur quadraginta dies. Quia tunc medicina congelabitur in simili quantitate dierum, quibus soluta fuit priùs. Postea accipe eam, & scias pondus eius integrè, & accipe quantitatē eius de aqua, quam priùs formasti, & tere corpus, & subtilia, & pone aquam super ipsum. Et iterum remitte in stercore equino calido, per vnam septimanam & dimidiam, & sunt decem dies, tunc extrahes, & inuenies corpus iam bibisse aquam. Postea tere ipsum & pone super ipsum de ipsa aqua, quantum prædictum est. Et subhuma eum in stercore, & dimitte tibi per alios decē dies. Postea extrahe, & inuenies ipsum corpus, quod iā biberit aquam. Postea, vt priùs tere, & pone super ipsum de prædicta aqua, iuxta quantitatē prædictam, & iterum subhumabis in stercore prædicto, & dimittes ibi per decem dies, & postea extrahes. Et sic facies quarta vice, tunc cùm iam quarto complebitur hoc, extrahe & tere: & subhumabis eum in stercore, quousq; soluatur: deinde extrahe, & reitera adhuc semel, quia tunc est origo perfecta, & iam compleuit suum factum. Tunc verò cùm sic fuerit, & adduxeris rem, ô frater, ad hunc statum honoratum, accipe ducētas quinquaginta drachmas plumbi vel stanni, & funde ipsum. Deinde cùm liquefacta fuerit, proiice super ipsum vnam drachmam de Cinnabari: id est, de hac medicina, quam adduxisti ad hunc statum honoratum, & hunc ordinem altum, & retinebit ipsum stannum seu plumbum, ne euolet ab igne, & albificabit ipsum, & extrahet ab eo ipsius detrimentum, & eius nigredinem, & conuertet ipsum in tincturam permanentem perpetuò. Deinde accipe vnam drachmam de istis ducentis quinquaginta, & proiice super ducentas quinquaginta stagni aut latomis, seu cupri, & conuertet ipsum in argentum melius quàm de minera, & hoc est maius quod facere potest, & vltimum, si Deus voluerit.

Con-

Conuersio prædicti lapidis in rubeum.
CAP. XVI.

Et si volueris hoc magisterium ad aurum cõuertere. Accipe de hac medicina, quam (vt dixi) adduxisti ad hunc statum honoratum, & ad hunc ordinem altum, pondus vnius drachmæ, & hoc secundùm modum exempli tui superiùs dicti. Et pone eam in vase chalcosolario, & subhumabis eam in stercore equino per quadraginta dies: quia soluetur: postea dabis ei ad bibendum aquam corporis soluti, primò quantum est medietas sui ponderis, postea vsquequo congeletur, subhumabis in stercore calidissimo, vt priùs dictum est. Deinde per ordinem facies in hoc capitulo auri, sicut fecisti superiùs in capitulo argenti. Et erit aurum, & operabitur aurum, si Deus voluerit. Custodi, fili, hunc librum secretissimum, & non ponas ipsum in manus ignorantium, secretum secretorum Dei: quia perficies quod volueris, Amen.

P

LIBER TRIVM VERBORVM KALLID autißimi.

DE QVALITATE LAPIDIS Philosophici. CAP. I.

LApis iste de quo fit hoc opus, habet in se omnes colore. Est enim albus, rubeus, rubicundissimus: citrinus citrinissimus, cœlestinus, viridis, grauis. In lapide isto sunt quatuor elementa. Est enim aquaticus, aëreus, igneus, & terreus. In lapide isto in occulto est caliditas & siccitas, & in manifesto frigiditas & humiditas: oportet ergo nos occultare manifestum, & id quod est occultum, facere manifestum: illud autē quod est in occulto, scilicet calidita & siccitas, est oleum, & istud oleum est siccum: illa siccitas tingit & non aliud, quia alkale & nō aliud tingit. Illud quod est in manifesto frigidum & humidum, est fumus aquosus corrumpens: oportet ergo vt illa humiditas & frigiditas sit cōpar caliditati & siccitati, ita vt non fugiat ab igne: quia inter illā frigiditatem & humiditatem est vna particula calida & sicca: oportet ergo quòd frigidū & humidum recipiant caliditatem & siccitatem quod erat in occulto, & fiant vna substantia. Illa autem frigiditas & humiditas est fumus corrumpens & aquosus, de quo dicitur, quòd humiditas aquosa & adustiua corrumpit corpus & tingit in nigredinem. Istas ergo infirmitates oportet destruere in igne & per gradus ignis.

De lapidis ipsius proprietate. CAP. II.

Hic est liber Trium verborum, liber lapidis preciosi, qui est corpus aëreum, & volatile, frigidum & humidum, aquosum & adustiuum, & in eo est caliditas, siccitas, frigiditas & humiditas: alia virt' est in occulto, & alia in manifesto. Quòd vt illud quod est in occulto fiat mani-

manifestum: & illud quod est manifestum fiat occultũ per virtutem Dei, & caliditatem, vt siccitas. Dicunt enim Philosophi Persæ, quòd frigiditas & humiditas aquosa & adustiua, nõ est amicabilis caliditati & siccitati: quia caliditas & siccitas destruit frigidũ & humidũ, aquorum & adustiuum virtute diuina. Et tunc mutatur spiritus iste in nobilissimum corpus, & non fugit ab igne, & currit vt oleũ, quod est tinctura viua multiplicatiua, ponderatiua, coloratiua, consolidatiua, pulcherrima, ingressiua, præseruatiua, atq; perpetua, frangitiua, & est tamen Sol preciosus.

De occulta caliditate & siccitate in humido & frigido existentibus. CAP. III.

Opus mirabile Trium verborum, est opus lapidis preciosi, in quo est frigiditas & humiditas aquosa & adustiua, & in eodem occulta caliditas: & sic illud quod est de tribus verbis legitur & aliter à quibusdam intelligitur, vt omnes clarè & apertè nõ intelligant causam in tribus verbis. hoc inquiritur in humido & frigido, in quo est occulta caliditas & siccitas, & hoc scire nos oportet, vt faciamus de manifesto occultum, & de occulto manifestum, & istud occultum est de natura Solis & ignis, & est preciosissimũ oleum omniũ occultorum, & tinctura viua, & aqua permanens, quæ semper viuit & permanet, & acetũ Philosophorum, & spiritus penetratiuus: & est occultum tingitiuum, aggregatiuũ & reuiuificatiuum: quod rectificat & illuminat omnes mortuos, & surgere eos facit, postquam non fugit ab igne eius caliditas & siccitas. Sed frigiditas aquosa & adustiua fugit ab igne & destruit se.

De conuersione spiritus in corpus, & corporis in spiritum. CAP. IIII.

Vt igitur omnia manifestemus, scilicet occultum: huius humidi & frigidi spiritus iste vertatur in corpus, & hoc corpus in spiritum, & iterũ spiritus iste fiat corpus, & tunc facta est amicitia inter frigiditatem & humiditatem & caliditatẽ & siccitatem. Vnde dicunt Philosophi Persæ, quòd mirum est, quomodo hoc fiat, sed

virtute Dei fieri potest cū molli temperamento & moderatiuo termino ignis. Et huius longitudinis dierum duorum & septem. Nam à tribus duo intelliguntur, & à duobus quinque, tria non intelliguntur. Et hæc sunt tria verba preciosa, occulta & aperta. data non prauis, non impiis, non infidelibus, sed fidelibus & pauperibus à primo homine vsque ad vltimum.

De Planetarum & eorum imaginum operibus in Mercurio existentibus.

CAP. V.

Dico ergo quòd in Mercurio sunt opera Planetarū, & eorum imaginationes in suis locis, sicut in fœtu suis partibus & temporibus operantur. Nam in fœtu primo mense cùm semen à matrice acceptum est, Saturnus operatur congelando, & constringendo sua frigiditate & siccitate ipsam materiam in vnam massam. Secundo mense operatur Iupiter sua caliditate digerendo in quandam massam carneam, quæ embrio vocatur. Tertio mense operatur Mars, agens in materiam, & sua caliditate & siccitate diuidit & sequestrat illā massam & membra disponit. Quarto mense Sol, vt dominus immittit spiritū, & sic incipit viuere. Quinto mense operatur Mercurius, qui foramina & spiracula facit. Sexto mense Venus disponit, & ordinat supercilia & oculos, testiculos, & similia. Septimo mense Luna sua frigiditate & humiditate laborat ad expellendum fœtū. & si tūc nasceretur, viuere posset: si verò non nascitur tunc debilitatur. & iterum Saturnus octauo mense sua frigiditate & siccitate incipit operari, tunc constringēdo ipsius fœtus acceptionem in matrice, & si tunc nasceretur, viuere non posset. Nono mense Iupiter iterum operatur, & sua caliditate & humiditate iterum nutriendo reducit vires ipsi fœtui: & sic completo nono mēse nascitur, & bene viuit. Et hæc sunt verba vera: Aqua fœtum tribus mensibus in matrice conseruat: ignis totidem custodit. Aër quoque tribus mensibus fouet: qui totidem complet qui fouetur sanguis in vmbilico, qui ingrediebatur preciosus ad maternas condescendentes

tes mammas. Ibique post partus angustias niuis candorem assumit Infanti verò nunquam patebit egressus, quousq; aëreos flatus exhauriat. Egressus tandem os aperit & lactatur.

De obseruatione Planetarum in opere Alchimiæ. CAP. VI.

Ab istis tribus mensibus oportet nos intelligere, te cum acuto ingenio scire, & componere ac extrahere duo : nam à duobus non intelliguntur tria : sed ab istis tribus intelliguntur duo & septem. Vnde omnes qui cupiunt scire hanc artem, acuant ingenium suum ad aperiendum thesaurum ex tribus verbis, in quibus occultatur tota præparatio & virtus lapidis, in quo est caliditas & siccitas, quæ siccitas est oleum viuum, & tinctura viua, & est siccitas tincta & profunditas tincturarum, & hoc est calidum & humidum coniunctiuum. Omnes autem à principio hoc videntes cognouerunt de verbo, quod dictum est, & qui audierunt de tribus verbis, mirati sunt valde, quorum hæc est expositio: quia sic à principio conceptionis vsq; ad natiuitatē infantis, quilibet Planeta suo loco dat imaginem ituture diuina sic creante: ita ego Rachaidebi dico : & verū est, quòd in omnibus operibus alchimicis quilibet Planeta suo loco suam facit imaginem vsq; ad complementum operis : & tunc nascitur alchimia artificiosè. Sed si verius dicam, naturaliter nascitur secundùm omnes planetas sicut Deus ostendit protoplasto hominis naturaliter habens naturam omnium tincturarum : & sic nascitur Mercurius habens in se quatuor elementa, & naturas omnium tincturarum secundùm suos gradus : & in hoc opere Alchimiæ multi errant, & pauci perueniunt ad finem. Nam in hoc opere est saltus Lunæ, & circulus Solis, ad gradus tres. Primus debilis: Secundus firmus: Tertius perfectus. & termini tres : Primus, quando Sol intrat in Ariete, & est in sua exaltatione: Secundus, quando Sol est in Leone : Tertius, quando Sol est in Sagittario. Circulus autem Solis est viginti octo annorum. XIX. annorum in his mineris, & alijs qui in tabulis Alchimię sunt, cōpletur Alchimia. Nam

numero saltus Lunæ inuenimus gradus, à nouē gradibus vsq; in duodecim gradus, & ab vno in duos gradus CLXIII. vsq; ad XXIIII. &c. VII. in circulo Solis inuenimus. Intellige ergo quia secundùm istos gradus completur opus Alchimiæ.

Expositio trium Verborum. CAP. VII.

Redeamus nunc ad expositionē trium Verborum, in quibus tota ars cōsistit. Aqua enim dicitur tribus mensibus fœtum in matrice conseruare. Aër tribus mensibus fouet. Ignis totidem custodit. Hoc totum dictum est de Mercurio per similitudinem. Et verbum istud & sermo iste, & terminus obscurus, est apertus ad intelligendum verum. Nam & alia natura est in muliere prægnante, & alia in Mercurio: tamen per similitudinē caloris qui in matrice inuentus est: ęstimatus est ignis qui est triginta duorum graduum. Vnde istud tertium verbum de quo dicitur, ignis totidem custodit, obscurum est, & multi errant in eo, & intiant terram regionem nescientem, quia à tribus accipiunt duos gradus, & ab istis duobus gradibus extrahuntur reliqui gradus, & in 32. particulis Craticulæ partitur libellus: & in istis gradibus expletū est verbum tertium totum, de quo dicitur totidem. Primus gradus complet aquā & aërem. Secundus gradus complet totum hoc quod diximus & totidem. & hoc est donum Dei.

De gradibus ignis. CAP. VIII.

Philosophus Regis Persarum & principis Romanorū dixit: Ita diuide tria verba in duas partes, & iterum istæ duæ partes diuidantur in duas partes, & super illa duo diuidantur 32. gradus, qui sunt termini ignis, & dicuntur particulę ignis, & hæc inueniūtur à portionibus archæ quæ diuiditur in 32. partes, & dicuntur almeç: Omnes isti gradus spargūtur super primas duas partes, quę sunt termini duo, & partiti in 4. partibus 32. gradus partiuntur, sicut primus gradus est particula ignis vna albechir, & est sola & simplex, & dicitur quasi nulla, & quod est leuis ignis, & cum isto igne incipimus cōprehendere Mercurium ad rubeum, cùm ad mortem ducunt

ducunt magistri Persarum per subtilitatē ingenij, & ita complentur verba duo in 6. maenchen. Post hæc expletur verbū tertium, quod est obscurum, & in quo multi errant, & perdunt sensum suū. Philosophus Regis Persarum dixit: diuidamus istud per medium. Medietas est ex tribus maenchen, & ista medietas regitur cum duobus gradibus, qui sunt duæ particulæ ignis, & ita explentur ista tria verba in 22. maenchen, & hic est primus terminus & est sine errore. Secundus terminus est de 16 maenchen, & regitur cum octo ignis gradibus. Tertius terminus est de 20. maenchen, & regitur cū 16. gradibus: id est, particulis ignis. Quartus terminus est de 24. maenchen, & quatuor diebus, & regitur cū 32. ignis gradibus, qui sunt particula ignis. Raxit Aedianus, & omnes Philosophi Persarum, laudetur Deus, & sanctum nomen eius, quia hoc dictum est de temperato igne super verbis tribus de natura mulieris impraegnatæ, ad exemplum ignis quod oportet in Mercurio. Diuiduntur omnes isti duo termini, quilibet per medium, quia ambo sunt 23. manahen. & 7. diethen: & in fine primi termini aperi thesaurum, proijce quod inueneris; quòd si salierit, & fumum emiserit super rubeam laminam, nondum factum est. Reduc ergo ad ignem de 16. qui habet in se octo ignis gradus: & iterum aperi thesaurum, & pone super rubentem laminam, & vide si salierit & fumum fecerit, quia nondum factum erit. Reduc ergo ad ignem de 20. qui habet in se 16. gradus: Iterum aperi thesaurum, & si adhuc fumum fecerit, nōdum coctum erit. Reduc ergo ad ignem de 24. maenchen, & quatuor diechen, qui habet in se 32. gradus ignis, & modò factus erit fusibilis preciosus lapis viridis, siue aureus, siue ialneus siue rubicundus. In hac hora laudetur Deus & sanctum nomen eius, quod est benedictum super omne nomen de hoc suo sancto dono.

Libri Trium verborum Kallid Rachaidibi Philosophi finis.

TRACTATVLVS ARISTOtelis de Practica lapidis Philosophici, incipit.

VM omne corpus secundùm Philosophũ, aut est elementum, aut ab elementis generatum, nostro magisterio summè necessaria est generatio: ipsa autẽ non nisi ex quatuor naturis quæ sunt quatuor elementa, consistere potest. Elementa verò quatuor sunt, aër, aqua, ignis & terra, sine quibus generatio omnis priuatur effectu. Elementorũ nanq; duo sunt lapidea, & duo aquatica: lapidea quidẽ sunt ignis & terra: aquatica verò, aër & aqua. Eorũ quoq; duo sunt amica, & duo inimica. Terra & aqua sunt amica: ignis & aqua sunt inimica.

Fac ergo pacẽ inter inimicos, & totum habebis magisterium. Sed pacem inter elementa facere non potes, nisi per cõuersionem eorum ad inuicem. Ea autem ad inuicem bene conuertere est bene possibile. Quia vt dicit Philosophus: De aptitudine omnium elementorũ, est vt mutentur ad inuicem. Nam ignis mutatur in aërem, & aër in aquam. Sic ignis mutatur in aquam, & aqua in terram, & econuerso.

Conuerte ergo elementa, & quod quæris inuenies: Nam nostra compositio, vt dicit Morienes, est naturarum mutatio, & earum calidi cum frigido, humidi cum sicco admiscibilis connexio. Aquæ enim frigiditas, & ignis caliditas, aëris humiditas & terræ siccitas ad inuicem concorditer ligata, integrum scilicet primum constituunt generatum. Sunt namque elementa, vt dicit Philosophus, circulariter cõuersiua. Et ideo generantur & corrumpuntur ad inuicem, sed hoc quod non nisi operatione & regimine perficitur.

Modi verò operationum sunt quatuor, puta, lapidis dissolutio in aquam spiritualẽ, lapidis separatio in flatum spiritualẽ, lapidis reductio in terram naturalem, & lapidis desponsatio in calcem spiritualem.

Lapidis dissolutio fit per contritionem: lapidis separatio

ratio per distillationem: lapidis reductio per inceratio-nem: desponsatio per fixationem.

Primus igitur gradus nostri regiminis siue operis est dissolutio lapidis in aquam spiritualem, vt dicit Philosophus: Quoniam primus modus præparationis est, vt lapis fiat Mercurius. Ipse enim est primum corpus operans in grossis rebus, vt reddat eas ad modum suum. Si enim dimitteret res grossas in sua grossitie, & non subtiliaret eas, non dissolueretur lapis, neque putresceret. Et ideo si aliud beneficium non haberemus à Mercurio, nisi quòd corpora reddit subtilia ad sui naturam, satis deberet nobis sufficere. Accipe ergo filium tuum charissimum, & sorori suæ albæ æqualiter coniunge: propina illis poculum amoris, quia beneuolentiæ consensus res rebus adiungit. Superfunde illis mulsum donec inebrientur, & in partes minimas diuidantur. Veruntamen memoriter teneas, quod omnia munda conueniunt mundis, alioquin sibi filios generãt dissimiles.

Et ideo vt dicit Auicenna: Primum quod debes facere in opere, est quòd sublimes Mercurium: deinde mitte in Mercurio mundo munda corpora: hinc contere, coque, reitera, & ne tædeat te hoc facere. Cùm verò videris nigredinem in aquæ superficie apparentem, collige eam cautè, & repone ad partem, sciens pro certo iam lapidem tuum in parte dissolutum esse. Aquam verò totam distilla per pannum, quod in eo reperies dissolutum, reliquum ad recoquendum repone, donec totum in fuliginis modum nigrescat. Hæc omnia fiant temperato igne primi gradus calido & humido. Si enim nimius calor affuerit, nigredinem in ruborem conuertet, & calor festinæ rubedinis est signum combustionis. Et ideo si bene rexeris originem artis, erit caput corui: in illa namque corpus dissoluitur, & in primam sui materiam redigitur. Et illud ideo, quia corpora non alterantur nisi priùs in primam materiam reducantur. Et ideo, vt dicit Plato, indiges, quod in solutione eorum labores, vt grauioribus partibus abiectis, opus cum leuioribus compleatur. Quod quidem fit per sublimationem. Iugula ergo filios tuos, & sanguinem eorum recipe, carnes verò proijce canibus, ne latrent super te. Et illud

ideo, quia sanguis est anima, & anima est vita, & vita lapis noster est. Nihil enim lapidi nostro cōuenit, quod viuum non fuerit, & cœlum aëris non petierit. Conuerte ergo lapidem tuum in sanguinem, & sanguinem in aërem, & aërem in terram, & totum habebis magisterium.

Secundus gradus nostri regiminis est lapidis separatio in statum spiritualem: quæ quidem separatio fit per elementorum diuisionem, & plenam eorum depurationem.

Depuratio separationis, vt dicit Rasis: Naturas lapidis est in quatuor elementa diuidere, & ea singulariter per distillationem mundare. Nam ignis extrahit quod interioribus consistit. Comedit enim sordes lapidis per distillationem, & subtiliat ipsum per aëris leuigationem, & ideo lapis noster in quatuor elementis diuiditur, vt magis subtilietur, & à sordibus melius depuretur, & vt firmius postea coniungatur: sed quia putrida vt magis digesta leuius diuiduntur. Elementorum diuisionem debet putrefactio præcedere necessariò, vt dissoluantur in illo partes elementales, & sic aptior postea ad extrahendum per quatuor elementa reddatur. Accipe ergo, vt dictum est, dissolutum, pone in cucurbitam, & superfunde puluerem nigrum superiùs collectum: claude cum alembico suo & recipiente, ne possit euaporare: da ignem subtus lentissimum per mensem Philosophicum, vt magis obscœnum fiat & corruptum.

Nam vt dicit Philosophus: Corruptio est substantiæ rei putrefactio, ex vaporis retentione & ignis actione. Si enim per aëra dispergatur, minimè putrescit. Claude ergo vas tuum ne respirare possit: peractô autem mense Philosophico, distilla suauiter quatuor elementa, puta aquam, terram, aërem & ignem, quodlibet seorsum ponendo. Veruntamen optimè caueas, ne in eorum separatione nimio igne tincturam comburas. Secretum namque est, vt dicit Rasis, elementa subtiliter præparare, vt sint tuta ab adustione in omni distillatione, donec tinctura sumatur ab eis. Si verò comburatur tinctura, & eius finietur effectus. Continua ergo suauiter ignem

ignem, & recipe primo aquam egredientem. Nam primum quod distillat, vt dicit Auicenna, est aqua, sed nōdum est pura. Postea stillat ignis cum aere mixtus. Seruentur in simul illa, donec diuidas: Quod verò remanet in fundo combustum, est terra nigra & sicca. Et sic habes quatuor elementa in parte separata, sed nondum depurata. Primum ergo elementum est aqua pura, frigida & humida in natura, quę quidem est septies distillanda, & erit splendida & clara, alba vt crystallus. Inhumatio autem in fine interposita inter distillationes multum iuuat, vt ad perfectæ rectificationis signum melius deueniat: quod quidem signum est splendor, crystallina serenitas absque fecibus, nisi fortè albis. Feces verò quas facit aqua in rectificatione sua, omni vice separa, & repone cum terra superiùs collecta. Aquam verò rectificatam serua ad partem, quoniā ipsa est Mercurius Philosophorum, sal armoniacus faciens matrimoniū, aqua vitæ abluens latonem, & cum ipsa soluuntur spiritus & coagulantur, incerantur & figuntur. Secundum verò elemētum est aër, igne adhuc mixtum, existens in se calidus & humidus. Pone ergo ipsum in cucurbita cū aqua vel cinere, dans subtus ignem, donec distillauerit totum. Quod verò distillatur, est aër, oleum, sulphur, arsenicum, alumen, anima, aurum & tinctura, & quod in fundo remanet, est ignis siccus & rufus, tendens ad nigredinem & rubedinem, quem ponas ad partem. Rectificatio autem aëris eadem est, sicut rectificatio aquę, & eadem signa amborum. Quæ quidem in humido distillando septies habet fieri, vel donec ad crystallinam perueniat serenitatem, absq; fecibus, nisi fortè albis. Feces verò quas fecit aër in sua distillatione, omni vice collige, & cū supradicto igne ad partem repone: aërem autē, vt dictum est, rectificatum reserua deorsum, bene obturatū, cuius signa sunt gutta, & spissior aqua, calor intensior, & leuitas aërea: quia si ipsum prædictæ aquæ miscueris, supernatabit. Et ideo dicitur aër, oleum, pinguedo, & vnguētum, adeps & butyrum, quod colorat, figit, & indurat res humidas, quod colorat lapides non bonos, quòd etiam redigit mulierem in masculum, & leprosum efficit mundum, ac dentes concutientes

facit stabiliri. Tertium quoque & quartum elementum sunt ignis & terra, quæ vt dicit Rasis, propter abbreuiationem temporis insimul sunt præparanda. Et ideo etiam vt bona sit eorum commixtio & non confundatur præparatio & ne adurantur super ignis pugnam & vt vnus aliud bene tingat: & ideo præparare eos insimul est magis saluum & magis propinquum. Accipe ergo elementa terræ & ignis, coniunge & tere, & calcina bene accenso igne: recipe cautè aërem in illis remanentem, quia vt dicit Rasis: Aër qui à terra tardiùs separatur, preciosior habetur. Cùm verò bene fuerit calcinata, & ab omni aëre vacua, erit coloris pallidi, habilis ad prægnationem. Si verò spiritus in ea remanserit, subnigra manebit, & minùs bene operationi conuenit. Et ideo dicit Plato: Oportet te pro posse tuo separationem elementorum exercere, donec non remaneat aliquid de spiritu in corpore, nisi quòd non sentiatur. Et signum huius erit, cùm nihil à corpore euaporauerit. Cùm autem separaueris omnia elementa quatuor, separatione recta erit appropriatum aëri, lucidum & tingens, & corpus siccum super quo vincit substantia terræ. Consequere ergo omni tempore partem cum parte, & serua singulariter eorũ vnumquodque, & hoc est elementorum separatio recta, & depuratio completa. Quoniam nullo nostro operi necessaria est aqua, nisi candida nec aër nisi croceus, nec terra, nisi pallida & subalba. Tunc enim est habilis ad soluendum aqua, efficax ad ingrediendum est aër, superabundans ad tingẽdum oleum. Diuide igitur lapidem tuum in quatuor elementa, rectifica ea, & coniunge in vnum, & totum habebis magisterium.

Tertius ergo gradus nostri operis est reductio lapidis in terram naturalem. Quæ quidem reductio fit per terræ contritionem, & aquę super ipsam incerationem. Inceratio autem aquæ est partes terræ per calcinationem priuatas humiditate in humiditatem reducere, & ad modum terræ facere. Nam corpus siccũ & mundum est congruum ad potandum: quoniam omne siccum appetit suum humidum. Liga ergo mulieri ablactanti manus post tergum, vt non possit affligere filium: appone

appone super manus eius bufonem, vt ablactet eum donec moriatur, & fuerit mulier mortua in igne, erit bufo grossus de lacte. Pone ergo in vase suo terram superius calcinatam & superfunde aquam rectificatam, vt dictum est, coque lento igne per hebdomadam, & postea suauiter calcina decoctam materiam. Hinc superfunde aliam aquam, vt priùs, leuiter coque per hebdomadam, leuiter calcina: iterum repone cum noua aqua ad coquendum. Sic iugiter facito, donec terra exhauserit decuplum sui de aqua. Nam omnes res aquam appetunt, quoniam ipsa tàm igni quàm alijs rebus pręstat alimentum, & dignum admiratione complectitur arcanum. Est namque ipsa in vite vinum, in oleastro oleum, & per ipsam in arbore fructus diuersi generis transformantur. Sic etiam in terra nostra ex aqua generatur, ipsa namque est frigida, & dicitur argentum viuum, quod in corpore magnesiæ est occultatum & in eo gelandum. Itaque cùm congelatur, cineri similis efficitur: quia terra desiccat & aqua humectat. Et ideo pondus est vbique notandum, ne nimia siccitas aut superfluus humor administrando corrumpat, vt videlicet tantum assando decoquas, quantum dissolutio adiecit, & inhumando dissoluas, quantum assando defecit. Et ideo omni vice post calcinationem terræ superfunde aquā temperatè, nec multum videlicet nec parum: quia si multum fuerit, fiet pelagus conturbationis: si verò parum, comburetur in fauillam. Idcirco postquam infuderis aquam, decoque per hebdomadam, & calcina suauiter terram, & ita hebdomadatim præparabis conterendo, irrigando, & assando, donec totum redigatur in album. Et scito quòd ignis lentus in hac dispositione operis spem salutis promittit: & quia terra fructum non gerit absque irrigatione frequenti, multoties irrigare, assare, inhumare huius negocij effectū summum constituit. Et quæcunque emanant incommixta, seorsum repone, alioquin omnia corrumpis. Oportet autem terram nutriri primò paruo lacte, postea maiori, sic est videre in infante. Et ideo ablue terram, contere & coque eam, donec de sua biberit aqua, quantum bibere possit, vel donec ipsa terra fuerit sicut pasta adhæ-

rens cum aqua. Ad hoc autem faciẽdum ignis & azôth tibi sufficiunt. Et istud ideo, quia vt dicit Morienes: Ignis & azoth latonem imprægnant, abluunt & mundant, obscuritatem quoque ab eo auferunt. Nam quantò magis aliquid ablutum fuerit, tantò magis limpidius apparebit & melius. Dealbate ergo latonem, & libros rumpite, ne & corda vestra rumpantur. Coquite siccum terræ nigræ cum humido aquæ suæ, donec siccum bibat humidum, & totum habebis magisterium. Quia cùm aqua fuerit inspissata, & coagulata, erit terra fœtu imprægnata, & ad pariendum prompta. Combure ergo ipsum igne sicco, vt pariat filium, & custodi ipsum cautè, ne effugiat in fumum. Et hoc est quod dicit Philosophus in Turba: Terram dealbate, & igne citò sublimate, quousque exeat ex ipsa spiritus quem in ea inuenies, qui dicitur auis Hermetis. Hunc cinerem ne vilipendas, quoniam ipse est diadema cordis tui, & permanentium cinis, corona victoriæ, & coagulum lactis. Mundare ergo est sublimare, abluere & dealbare. Nam quod superius ascendit, est efficax mũditia: quod verò ad ima labitur, fex & corruptio. Hic est ergo cinis extractus à cinere, & genitum Philosophorum, terra alba foliata, in qua seminandum est aurum. Vnde dicit Hermes: Extrahe à radio suam vmbram & fæcem, quæ ipsum interficit, & seminare aurum in terra alba foliata: sed istud aurum non est aurum vulgi, imò est aurum animæ, quo tingitur aurum terræ foliatæ.

Vnde dicit Calidius: Nemo vnquam potuit nec de cętero poterit tingere aurum nisi cum auro. Plato quoque dicit: Cùm dixeris vnamquamque speciem ex partibus operis, reduc spiritus ad corpus, & sublima illud. quod verò sublimatur ex illo, erit clarum & lucidum. Reduc super illa approbatum animæ post hoc vt commisceantur. Nam anima est vinculum spiritus, sicut corpus est vinculum animæ. Cumque steterit per moram, vincet in eo illud quod est fortius, vt conuertat totum videlicet corpus in animam, & animam in spiritum.

Quartus gradus nostri regiminis est desponsatio lapidis in calcem corporalem, vt figatur in corpore illo vnde sumptum fuit ab initio. Et illud ideo, quia spiritus

cùm

cùm soluerit corpus & animã, vt existant in forma sua, non permanet fixũ, nisi occupaueris ipsum. Occupatio verò est, vt coniungas ipsum cum corpore de quo præparasti in principio, quoniam in eo occupatur à fuga spiritus ad supersistentia corporis. Et ideo dicit Plato: Cùm spiritus soluerit animam simul, & corpus nõ stat fixum: Coniunge ergo ipsum cum corpore, vt generet sibi simile. Nec coniũgas ipsum cum quouis, vt constet ad se nisi cum eo, de quo fuit à principio. Si feceris hoc, fit Iccir. Et scito, quòd ab omnibus operantibus deficit propositum post operis complementũ, si omiserit hoc secretum. Notate ergo verba, signate mysteria. Quia spiritus cùm soluerit terram albam foliatam, non permanet aliquid eorum fixum, nisi occupaueris ipsum cũ corpore illo, de quo præparatum erat in principio. Spiritus est Mercurius, & corpus suum primum est sulphur album & rubeũ. Ideo cùm spiritus soluerit corpus sulphureum in omnibus, vt dictum est, superiùs, præparatum, non figitur, nisi occupaueris ipsum cum sulphure nouo, de quo præparatum erat in principio. Nam sulphur album & rubeum, vt dicit Aristot. cõgelat argen. viuum in aurũ & argentum. Coniunge ergo opus tuum cum corpore, vt generet sibi simile, si hoc feceris, erit Iccir super alia corpora id quod coniungis, alioquin non figetur: quia natura non continetur nisi in sua natura. Et hoc ideo, quia vt dicit Plato: Natura naturam sequitur, & natura continet naturam, & docet eam contra ignem præliari. Fac ergo desponsationem in virum & vxorem, & totum habebis magisterium. Sed præparatio eorum, vt dicit Auicenna, est: Vt primò virum ex vna parte & vxorẽ ex alia parte mundes, quatenus mundati à sordibus meliùs coniungantur: quoniam si non præparas corpora, non poterunt amari. Fac ergo pacem inter elementa, vt conuenienti amplexu se diligãt. Nam acutum magisterium Philosophorum imponit animam in calces corporum, tunc vigor spirituum comminuit in minimas calces plumborum. Item quãdo vis mittere fermentum in Elixir, priùs misce illud cum spiritibus, quoniam nisi hoc faceres, nõ imprimeretur sua natura in ipsis. Commisce ergo bene fermentum cum elementis, & magisterium habebis.

AVICENNA DE CONGELAtione & conglutinatione lapidum.

CAPVT I.

ERRA pura lapis non fit, quia continuationem non facit, sed discōtinuationem. Vincens enim in ea siccitas non permittit conglutinari eam. Fiunt autem lapides duobus modis, conglutinando & congelando. In quibusdam enim est dominans terra: In aliquibus verò aqua. Aliquando enim desiccatur lutum primùm, & fit quoddam quod est medium inter lutum & lapides, deinde fit lapis. Lutum verò huic transmutationi aptius est viscosum: hoc enim continuatiuū est. In ripis quoq; Geon visa est terra, quæ videtur in lapides conuerti in spacio 33. annorum: De aqua autem fiunt lapides duobus modis. Vnus est quòd congelatur aqua guttatim cadens. Alins quòd descēdit de aqua currēti quiddam, quod residet in superficie fundi aquæ illius, fitq; lapis: Sunt enim certa loca super quæ aquæ effusæ conuertuntur in lapides, qui diuersorum colorū sunt, & aquæ quæ sursum acceptæ non congelantur, quæ si prope alueum suum funduntur, congelantur, fiuntque lapides. Scimus ergo quòd in terra est vis illa mineralis quæ cōgelat aquas: Principia igitur lapidum vel fiunt ex substantia lutea, vel viscosa, vel ex substantia in qua vincit, quæ virtute quadam minerali congelatur, vel vin[illegible] in ea terra faciens eam coagulari. Eodem modo Sal [illegible]moniacum congelatur, sed non sufficit ad salem vis terrea permutare: sed adiuuat ipsum calor. Calor aūt adueniens coagulat ipsum virtute occulta: & fortasse fit ex terra frigida sicca & ex aqua fit terra, cū vincunt eam qualitates terræ, & econuersò. Est aūt res quædam, qua vtuntur quidam ingeniosi cū volunt rem siccam coagulare, quæ cōponitur ex duabus aquis, & dicitur lac virginis, ꝙ est eius effectus certissimus. Fiunt ergo lapides ex luto per calorem Solis, vel ex aqua coagulata virtute terrea sicca, vel ex aqua calida desiccata. Similiter quoque quædā vegetabilia, & quædā animalia cōuertuntur in lapi-

in lapides virtute quadam minerali lapidicatiua, & fit in loco lapidoſo vel diſconuenientia ſubita quadam virtute, quæ exit à terra in hora terræmotus quæ conuertit in lapides, quod conſequitur in illa hora hæc transſmutatio corporum æs animalium vegetabilium, & quæ propinqua eſt, vt transſmutatio aquarum. Eſt autem impoſſibile quòd aliquod complexionatum totum conuertatur in vnum elementum: quia elementa & elementata transſmutata ad inuicem tranſeunt ſic in dominans. Vnde quod cadit in ſalinas, fit ſal: & quod in ignem, fit ignis: ſed quædam citiùs & quædam tardiùs, ſecundùm potentiam actiuarum & reſiſtentiam paſſiuarum. Eſtque locus in Arabia qui colorat omnia corpora in eo exiſtentia ſuo colore. Panis propè Toratem in lapidem conuerſus eſt, remanſerat tamen illi ſuus color. Sunt talia mira quia raiò accidunt, tamen cauſę eorum manifeſtæ ſunt. Sæpe tamen etiam lapides fiunt ex igne cùm extinguitur: quia ſæpe contingit corpora terrea & lapidea cadere cū coruſcationibus: quia ignis fi. frigidus & ſiccus ex ſua extinctione. Et in Perſia cadunt etiam cum coruſcatione corpora ærea & ſimilia ſagittis hamatis, & non poſſunt liquefieri, ſed per ignem euaporari in fumum cogente humiditate, donec reſiduum ſit cinis. Cecidit quoque apud Lurgeam fruſtum ferri ponderis centum Marcarum, quod præ duritia, qua ferè erat infrangibile, miſſa tamen eſt eius pars Regi Torati, qui præcepit enſes inde fieri. erat autem infrangibile & infabricabile. Dicunt tamen Arabes quòd enſes Alemanici qui optimi ſunt, de iſto ferro fiant. Cùm autem ceciderit maſſa illa, reſiluit aliquotiens à terra, vt pila erat: quia compoſita erat ex minutis fruſtis cohærentibus ad inuicem ad quantitatem granorum magni milij. Similiter huic rei conueniat apud terreſtres. Sic ergo fiunt lapides, quorum ſiquidem generatio vel erit ſubitò per magnum calorem accedentem luto vnctuoſo, aut paulatim per multum temporis.

De causa montium. CAP. II.

Montes quoque quandoque fiunt ex causa essentiali, quandoque ex causa accidentali. Ex essentiali causa, vt ex vehementi motu terræ eleuatur terra & fit mons. Accidentali, vt ex ventis, vel aquę ductu accidit cauatio profunda, & fit paulatim, donec fiat vasta profunditas: Exit igitur iuxta eam eminentia magna & hæc est præcipua causa montium. Sunt etiam quædam terræ molles, quædam duræ. Molles ergo aquæ ductibus ventisque tolluntur, duræ remanent & fit eminentia. Sicut ergo fit generatio montium, sic generatio lapidum, quia aquæductus adduxit illis lutum viscosum continuè, quod per longitudinem temporis desiccatur, & fit lapis, & non est longè quin sit vis mineralis conuertens aquas in lapides. Et ideo in multis lapidibus inueniuntur quædam partes animalium aquaticorum & aliorũ. Montes quasi per multa tempora facti sunt, vt prædiximus, si non sunt decrescentes. Substantiæ autem luteæ quæ reperiuntur in eminentijs non sunt de illa materia lapidea, sed est de ea quæ diminuitur de montibus, vel terrestris, vel alia substantia quam adducunt aquæ cum lutis & herbis, quæ admiscentur cum luto montis, vel fortè antiquum lutum maris, vt est vnius substantiæ: quia pars eius fit lapis, & pars eius non, sed mollitur & dissoluitur aliqua qualitate vincente. Maris est recessus & accessus, quædam loca cauat, quædam extollit, & quandoque totam terram cooperuit, & inde quædam mollia abradit, quædam dimisit dura, & ipsa in quibusdam locis congessit. Mollia quoq; ab eo congesta cùm abscinderet, desiccata sunt, & in montes conuersa.

De quatuor speciebus corporum mineralium. CAP. III.

Corpora mineralia in quatuor species diuiduntur, scilicet in lapides, & in liquefactiua, sulphurea, & sales. Et horum quædam sunt raræ substantiæ & debilis compositionis, & quædam fortis substantiæ, & quædam ductibilia, & quædam non. Et horum quæ debilis substantiæ

ſtantiæ ſunt, quædam ſunt ſales, vt quæ liqueſiunt ex humido breuiter, vt alumen, calcamentum, & ſal armoniacum: & quædam ſunt vnctuoſa nec liqueſcunt ſolo humore facilè, vt ſulphur, auripigmentum. Sed argentum viuum eſt de parte ſecunda, quamuis ſit elementum ductilium, vel ſimile aliquibus ductilib. Sunt autem ductilia omnia liquabilia, & vt multum non ductilia nec liquabilia, ſed non mollificantur niſi cum magna violentia. Et materia ductiliũ eſt ſubſtantia aquea mixta cum ſubſtantia terrea mixtura forti, & nõ poteſt vnum ab altero ſeparari, & congelatur ſubſtantia illius aquea cum frigore poſt actionẽ caloris in ipſum, quod eſt epthesis. Et erit exemplum à vino quod nondum gelauit propter ſuam vnctuoſitatem: & ideo non eſt ductile. Lapidea verò de ſubſtantijs mineralibus materialiter ſunt aquea, ſed non gelantur ſolà aqua, ſed etiam cum ſiccitate, quæ alterat aqueitatem ad terreitatem: & non eſt in eis humor nimis vnctuoſus, & ideò non ducuntur, & quia coagulatio eorum eſt ex ſiccitate, non ſoluitur de facili vt multum, niſi per ingenia naturalia ſoluentia. Alumen autem & ſal armoniacũ ſunt de genere ſalis: quia pars ignis in ſale armoniaco maior eſt quàm terra. Vnde & totum ſublimatur, & ipſum eſt aqua cui admiſcetur fumus calidus nimiùm ſubtilis, & multæ igneitatis coagulatum ex ſiccitate. Aqueitas verò ſulphureorum mixta eſt cum terra forti commixtione cum feruentia caloris, donec facta ſunt vnctuoſa, & poſtea coagulata ſunt ex frigore. Atramenta verò compoſita ſunt ex ſale & ſulphure & lapidibus, & eſt in eis mineralis aliquorum corporum liquabilium, quæ ex eis fiunt, vt calcamentum, & alachar generantur ex maioribus granis atramenti, & non ſoluitur niſi ſaliedo eius cũ eo, quod eſt in illo ſulphureo, & poſtea coagulatur, & illud iam accipit vim mineralem ex corporibus aliquib. Quod ergo accipit vim ferreã erit rubeum aut croceũ, vt alathar. Quod verò vim æreã acceperit, erit viride. Vnde poſſibile iſta duo fieri artificialiter. Argentũ viuũ eſt vt aqua quæ miſcetur cũ terra nimiũ ſubtili ſulphurea mixtione forti, donec in plana ſuperficie non quieſcat, & hoc eſt ex magna ſiccitate q̃ in-

est illi, & ideo non adhæret tangenti. Estq; albedo eius ex claritate illius aquæ, & ex albedine terræ subtilis quę est in eo. Proprium eius est, quòd ex vapore sulphuris coaguletur, & fortè hoc modo gelatur per plumbum, vel ex vapore sulphuris facilè. Videtur autem quòd argentum viuum, & quæ sunt similia, sit elementum omnium liquabilium: vel quia omnia liquabilia cùm liquantur, conuertuntur ad ipsum, tamen non liquantur priusquam calefiant, & cùm liquata fuerint, apparent rubea. Sed plumbum proculdubiò cùm liquatur, est argent. viuum, sed non liquatur nisi calefiat, & cùm liquefactum fuerit, conuertitur ad colorem conuenientem omnibus liquabilibus, scilicet igneum ruborem: & ideo miscetur argentum viuum cum istis corporibus: quia est de substantia eorum. Sed ista corpora differunt in compositione sua ab illo, eo modo quo differt argentum viuum ad sibi similia, & permixtiones quæ permiscentur cum eis donec congelantur. Et si fuerit argentum viuum purum, coagulabit id vis sulphuris albi non vrentis, & id est res optima quam possunt reperire illi, qui operantur Alchimiam, vel conuertunt illud in argentum. Quòd si fuerit scilicet sulphur mundum optimum cum rubore clarum, & fuerit in eo vis igneitatis simplicis non vrentis, erit res optima quam possunt reperire Alchimistæ, vt ex ea faciant aurũ. Hæc enim ipsum conuertunt. Et si fuerit argentum viuum bonæ substantiæ, & sulphur non purum, quòd scilicet sit in eo vis adurens, conuertet ipsum in æs. Argentum autem viuum si fuerit malum & non purum terreum, & sit sulphureum non mundum, fit ex eo ferrum. Stannum verò videtur argentum viuum bonum habere: sulphur verò malum, & hæc non bene trita, sed tanquam per parua composita, & ideo non fit tale. Plumbi verò grossi argentum viuum malum est, ponderosum, & luteum, & sulphur eius malum est, mali vaporis, & fœtidi, & debilis: vnde non bene gelatur. Et artifices faciũt gelationem ferè similem artificialiter, quamuis artificialia non sunt eodem modo, quo & naturalia, nec tam certa habent similia: & ideo creditur quòd compositio naturalis fiat hoc modo, vel vicina huic. Sed ars debilior est

lior est quàm natura, nec sequitur eam, licet multum laboret. Sciant verò artifices Alchimiæ, species rerum transmutari non posse: sed similia illis facere possunt, & pingere rubeum citrino, vt videatur aurum, & album pingere colore quo volunt, donec sit multum simile auro vel æri. Post quoque plumbi immunditias abstergere, ipsum tamen semper erit plumbum, quamuis videatur argentum. Sed tunc optimè erunt in eo qualitates aliæ, vt errent homines, vt qui accipiunt salem, & salem armoniacum. Cæterùm quòd differentia specifica tollatur ingenio, nō credo possibile, & non est quòd complexio vna in aliam conuertatur: quia ista sensibilia non sunt differētia, qua permutatur species, sed sunt accidentia, & proprietates. Differentiæ autem eorum non sunt cognitę, quia cùm differentia sit ignota, quomodo potest sciri vtrum tollatur necne, vel quomodo tolli possit? Sed expoliatio accidentium, vt vaporis & coloris, ponderis, vel saltem diminutio, non est impossibile: quia contra hæc non stat ratio, sed proportio istarum substantiarum non erit eadem in omnib. Hæc igitur in illam permutari non poterit, nisi fortè in primam materiam reducatur, & sic in aliud quàm priùs permutantur: hoc autem per solam liquefactionem non fit, sed accidunt ei res extraneæ.

Mineralium Auicennæ finis.

CVIVSDAM EPISTOLAE, quæ Alexandri Macedonum Regis nomine circumfertur, interpretatio, abditam Philosophici Lapidis compositionem sapientibus acutissimè declarans.

LEXANDER in Epistola de arte Solis tractans ad imaginem & similitudinem mundi, breuiter dicit, quòd habeas fundari in ista demonstratione: ostendit enim quòd ars deriuata est ex creatione hominis, cui omnia insunt. Nam quemadmodum minor mundus

ex quatuor virtutibus diuersis compositus est, ita & ars ista ex naturis mulieris: quarū quasdam breuiter narramus, demōstramus, & ponimus, eò quòd maior mundus creatus est ex quatuor virtutibus naturalibus diuersis & compositis: quarum prima est appetitiua, secunda digestiua, tertia attractiua seu retentiua: quarta verò expulsiua quæ mundificatiua est: & est quinta essentia sine aliena vita, quæ alias quatuor quas tibi narraui ac descripsi gignit & vnit: quarum dispositionem exposui, & est in hac arte sicut clauis ad arcam, quam si absq; ea aperias, tota dissoluitur. Est enim sicut nexus eius latera continēs, quia totum rei huius magisterium ab istis virtutib. cautè scire conuenit in hac arte. Ista ars non perficitur nisi ex studentib per vigiliam & per eius temperātiam. Quoniā sicut prius narraui, eius actionis initium ex quatuor virtutib. peragentibus, scil. appetitiua, retentiua, digestiua, & expulsiua, quæ mundificatiua est. Quinta est scil. anima ex lumine clarissima. Nunc autem has dispositiones specierum narremus, atque eius potentiam exponamus. Narremus igitur quid eorum est calidum, quid frigidum, quid masculinū, quid fœmininum & per eorum calorum diuersitatem & generis differētiam non erremus nec deuiemus: eò quòd si sit differentia inter calidum & frigidum, & masculinum & fœmininum, opus nequaquam tibi perficietur, nisi in via dirigatur. Et scias quòd nullus nascitur absq; mare & fœmina, & nullum germen creatur sine calore & humore, & frigiditate & siccitate. Virtus appetitiua masculina est calida & sicca: & est ignis continens. Virtus retentiua fœminina est frigida & sicca, & est terra. Virtus digestiua seu alteratiua est masculina calida & humida & est aër. Virtus expulsiua fœminina est frigida & humida, & est aqua mundificatiua. Quinta essentia verò est vita, quæ est ꝓpria, nec est calida, nec humida: nec frigida, nec sicca: nec masculina, nec fœminina: tamen si per istarum virtutem ad siccum vertatur oppositum eius corrumpitur. Ne igitur eam in aliquo fluuiali loco requirens ab operatione erres, eius tibi ostendam locum. Si igitur vis aquam vitæ frigiditate dissoluere, magis ipsam coagulas. Si verò vis aquam frigidam facere,

cere, magis ipsam calefacis, nisi quamlibet naturā virtutis ad propositum eius quod operaris, emēdes, opus corrumpis. Sciendum quoq; est, quòd virtus appetitiua, quæ est calida & sicca, ignis confirmat. Retentiua frigida & sicca calorem in corporibus congregat, & mollificando colorib. mergit, & est terra. Digestiua masculina mundificatiua, & quæ corpus mundificat, quia naturam cum rubigine excellit, deinde naturam accidentaliter imprimit, & est calida & humida, & est aër. Expulsiua quæ mūdificatiua est, fœminina est, omnem fugat immunditiam dum in eam transfunditur, transfertur in seipsam, & nunquam postea diuidi possunt veluti venenum in corpore funditur, postmodum non separatur. Calida agit virtus hæc in corporibus, & eadem sic disponitur natura, suaque eorum congregat vnum: est autem frigidum & humidum, & est aqua. Et quinta essentia quæ totum dirigit opus & complet, & est anima corpori coniuncta, quā coniunctionem quidam malè in opere operati sunt, & errauerunt inutilia pro vtilibus sumentes. Quidam etiam tanquam directo tramite prout iussimus operantes diminuerūt, & secundùm eorum opinionem egerūt, & ideo deuastatum est totum opus, saxumque factum est: imò significo tibi quòd si diligis opus tuum perficere, incipe prout iussi. Restat nunc vt speciebus nomina imponamus, nec à memoria recedendum est, quòd ea quæ operaris, non lucidæ naturæ fore debent, ex quibus minor mundus creatus est, quæ suis proprietatibus tibi nuncupabo. Scias quod Sulphur est ignis & terra. Magnesiæ, & aër fodinæ, & aqua est Argentum viuum, quod in corpore mergitur. Quinta essentia spiritus est, qui omnia viuificat & alterat, & omne germen germinat, & omne lumen accendit, & omnes fructus floret. Tali quidem gubernatione necesse est hoc opus dirigere: & scias, vt dictum est, naturas congruè coaptare, & masculum fœminæ, & calidum frigido, & humidum sicco: deinde aquam, spiritum, & lumen nutrire, quoniam ex diuersis naturis fundatum est opus. ex eius melancholia cōponitur corpus, & erit quantitas eius ex igne epatis: vitio cholera rubea suboritur, quo facto oportet ea, quæ ad

facta & operam spiritualem veniunt, digeri, à quibus jungitur aër qui est sanguis fluens in omnibus venis corporis, & superueniens donec in rubeum vertatur colorem: Aqua verò est flegma quæ in pectore consistit & apparet in figura aureis instrumentis, & sic deinceps illud quod tibi iam dixi virtute prædictorum omne corpus efficitur perfectum. Stude itaque naturas istas omnes prudenter regere, & vas quoque cum suo simili vel eius contrario in deuio cum tinchar pone, & opus tuum dirigitur prout gratiam meam tibi tribui, cùm species tibi descripsi, quæ gradatim regi oportet, donec corpora spiritus fiant: & tunc artis sapientia operatur vt natura alteretur, & in aliam conuertatur naturam, & natura per naturam apparet. post ipsius verò naturæ accidentia necesse habes iungere duas naturas, donec ab eis naturam claram, & lucidam extrahas, quę cùm ascendit in altissima, tenetur, lucescit & coaptatur. Et scias quòd in hac arte nihil Philosophicè loquor, & est in liquefaciendi solutione super omnia cautela adhibenda, quòd ne ascendendo modum excedas, quoniam in liquefaciendo consistit arcanum totum omnium naturarum alteratio: & scias hoc, quomodo à natura in naturam mutatur, donec substantia non fugiens nec alterans, sed fixa & constans fiat, ex quibus introitus coaptat nigros, quoniam pars discernitur. Et mox natura per naturam apparet. Rarum itaque rerum fixarum naturam liquefactione coaptat, & aqua quę à Sapientibus, aqua sapientiæ est appellata, deinde arcana quæ sunt temperata humida: quia nisi naturas attenues, aquamque illas facias, non colorare poterunt: sic ergo corpus aquatione humefacies. Et scias quòd albedo est in coagulatione, & quòd species spiritus, & in se inuicem emendant. Dico etiam tibi, fili, qui emendari desideras, quòd non ponas in ea species crudas & inordinatas, sed putrefactas & coaptatas, ascendentes & descendentes. Ego sine dubio comperi quædam vnguenta eleuata, lucida, illuminata, & inueni in eis arcana abscondita, quæ si vtique bene reges, natura eorum quæ habes occulta, manifestè apparuit tibi & apparebit: id est, terra alba per argentum lucidum & notum.

Et scias

Et ſcias quòd corpora quædã ſolutione indigent, quædã eleuatione vt tingant, & lucida & illuminata fiant in quibus omnia corpora diſſoluantur. Scias etiam quòd ſecundùm naturã arcana ſunt in eis abſcondita: quod ſi regantur natura abſcondita, tibi apparebunt quæ Hermeti Philoſopho apparuerunt, & eſt terra alba prope argentum. Confice ergo corpora quæ illa ſe ſanant, cùm terra alba eſt, vt fixa permaneant, & ſuperpone ne ignis eam ſua flamma comburat, ſed quemadmodũ ceram liquefactã liquefac ea. Et eſto memor quod iſtud vocatur aqua intrans iterũ. Igitur in artibus tuis in quibus ſtudes martellos duos fore credas, quorum vnus Soli, alter Lunæ debetur. poſtea ſequuntur duo ordines quos regendos dubiũ noſtro capiti ſatis congruè figurat. Ecce numeraui, arcanum cœleſte pateſeci, ſcientiam difficilem atq; abſconditam illuminaui, perfectamq; ſcientiam regendi modũ certificaui. Iuro itaq; quòd nihil celaui, nec alterã nec vllam ſpeciem aliena deſcriptione deſcripſi, nec genera alienis locis impoſui. Igitur ſi meas literas legeris & intellexeris, venies ad propoſitum tuum & Deo gratias ages. Si verò cui compoſitio debilis & complexio breuis extiterit ad ſuum propoſitum non veniet, ignorantiæ ſuæ partẽ mihi non imponat, nec dicat me erraſſe, ſed ſeipſum qui ad ſuum propoſitum non perueniet.

Interpretationis Epiſtolæ Alexandri Regis finis.

AVTHORIS IGNOTI, PHIloſophici lapidis ſecreta metaphoricè deſcribentis, opuſculum.

EXEMPLVM ſcientiæ noſtræ ſenex ſupra mortẽ, in eo ſunt naturæ cõiunctæ cum cõplemento: terra, aqua, ignis eius & aër. Et omnia hæc in Saturno. Cum eo aperiuntur portæ ſcientiarũ, ſicut dicit Hermes, & præcedentes ſui primi. Accipe lapidem ſuſpenſum ſupra mare, vt ſenex cera alba: ſuper fontem, vt puer hypoquiſtidos. Nomẽ

eius victor: Cum eo perime viua, & viuifica perempta, & ei sunt mors & vita, & istud & illud ex Oriente, & Occidente. cum hoc habebis scientiā in qua pigritauerunt Arabes. Veritatem dixi tibi per eum qui fecit oriri lapidis paradisi authorem lumen vitæ. In eo sunt duo opposita simul, scilicet ignis & aqua: & istud viuificat illud, & illud perimit istud: & hoc & hoc in Leone coniuncta simul, per eum qui est mors & vita veritatē dixi, non mentior. Gumen nostrum coagulat lac nostrum, & lac nostrū dissoluit Gumen nostrū. Et pòst apparebit rubedo Orientalis, & rubedo sanguinis. hic lapis mundus sine fœtore inuenitur in locis altissimis, cum quo magnificauerūt se Philosophi super omnes alios, & vaticinati sunt futura. Veritatē dixi per potestatem cœlorū, cui non sum mentitus scienter. Homo noster antiquus, est draco noster, iste comedit caput suum cū cauda sua, & caput & cauda est anima & spiritus, & anima & spiritus sunt creati de luto, & hoc & hoc ex Oriente & Occidente, per expellentem nocumenta non mentior, quia quod dixi, vidi in ciuitate. Dealba coruū tuum si vis dealbare ipsum, cum Nilo Aegypti albescit primò. tunc cum Persia in secretis, & cum hoc & hoc apparebit rubedo vt papauer in eremo. per viuificantē Deum omnia non mentior. Aqua nostra abluit sordes, mundabis omnem nigredinem & obscuritatem eius, tunc subridebit dicens: quis mundauit me? qui vidit illud, subridebit locutus, & veritatem dixi, nō mentior. Terra in oculis sunt tres Oriens & Occidens, & super eos Saturnus albus ortus est, & anima horum trium est ignis: veritatē dixi per familiā Mahometi. Manifestabo quod occultauerunt primi non cum inuidia. Terra nostra vertit æs tuū in Argentum primò, & vltimò in Aurū inueteratur, & habebis scientiam, in qua pigritauerunt Arabes. Denigras cum Aegypto nostro, & non cum Persia, & cum Persia siccas, quia est domus siccitatis, & cum Aegypto humectas, quia est domus humiditatis. & hoc & hoc albedo & rubedo sine mensuratione, vt rubedo in moris, vel vt sanguis dominarum. Lapis scientiæ nostræ senex primò, & vltimò puer, quia albedo eius in initio & rubedo in vltimo cū dominio. Hic est

Lapis

Lapis cum quo titubauerunt omnes qui abierunt, & mortui sunt plurimi eorũ cum dolore & tristitia, quoniam declinauerunt ad viam dæmonũ, & reliquerunt viam prudentiæ. Coopertorium equi pallium nostrum album, & equus noster Leo fortis, sub pallio coopertus, & super illud & illud Griffus noster naturã gemmatam retinens. hic lapis triangulus est in esse, quadrãgulus in qualitate. veritatẽ dixi per operatorem, dealbans & rubefaciens omnia, non sunt singularia in occulto, sed sunt mixta Oriens & Occidens simul iuncta ab anima omniũ. Hic coniungit & disiungit, & reiungit quando vult, lupus noster in Oriente inuenitur, & canis in Occidente: iste momordit illũ, & iste momordit istũ, & fiunt rabidi ambo, & interficiunt se adinuicem, donec fiat ex eis toxicũ & tyriaca. Camelus noster albus septimus est in numero apud Philosophos magnos Sol cũ Luna Iupiter: Mars & Venus noster in Mercurio nostro & Saturnus septimus eorũ, in quo omnes sunt coniuncti simul: hic est spata, gladius, cultellus, & incisoriũ super ædificiũ, & inimicus ad manũ, & vas cũ adiutorio vini. Episcopus noster vt color venarum, vel violarũ, & anima citrina vt citrinitas, & narges vel hypoquistidos. Tunc lapidẽ in fluuio currenti per mortẽ omnium non mentior, exemplum nostrum cum albo naturæ. Ignis & lux in claritatis essentia: & ignis & lux est scintilla nostra: & titio noster candens, & cum hoc & hoc inuenies scientiam. Veritatem dixi per vnientem omnia. Scala nostra est turris nostra de terra viscosa, & terra viscosa est lutum nostrum. & cerotum nostrum ex cera & sepo confectum: & hic & hic nauis nostra in mari nostro plena gigantum. Aperui quod occultauerunt priores. Non sum inuidus quemadmodũ ipsi fuerunt: per illuminantem cuncta non mentior. Terra coràm oculis posita Oriens & Occidens, & hic & hic narcissus cũ lilio nostro: & hic & hic cũ sene nostro, & senex noster & vter noster est corpus nostrũ: & corp⁹ nostrum est Lapis noster quæsitus à multis: inuentus à paucis. Et istud exposui ex pietate, & detexi cunctis per Deum gentium.

Authoris ignoti finis.

runt eum cum igne, insufflantes donec fuit penitus liquefactum, in aliud crucibolum descendens inferius per foramen. Tunc Rex ita de morte ad vitam resurgens, magna voce clamauit, & dixit: Vbi sunt inimici? Sciant quòd omnes interficiam, nisi mihi obedientes aduenaint sine mora. Omnes igitur audientes, venerūt coràm eo, dixerunt: Domine ecce parati sumus vestris in omnib. obedire mandatis. Itaq; ab illa hora vt antea: Reges omnes & potentes aliarum regionum honorauerunt & timuerunt eum. Et quando volebant videre de mirabilibus eius, ponebant in crucibulo vnciam vnam Mercurij bene loti, & proijciebant desuper tanquam vnum granum milij de vngulis, vel de capillis, aut de sanguine suo, & sufflabant leuiter cum carbonibus, dimittebant eum infrigidari cum eis, & inueniebant lapidem qualē ego scio. De quo lapide proijciebant parum super Saturnum purgatum, & statim mutabatur forma eius sicut scio. De quo postea ponebant partem vnam super decem Veneris, & erat totum vnius coloris & bonitatis. Item aliter: Accipiebant dictum lapidem tritum, & miscebant cum sale, & Sole sicut priùs, & liquefaciebant eum, & proijciebant dictos sales solutos in sero caprino, & tunt fiebat optimum ad omnia. Custodi frater hunc tractatum; & serua bene, quia truffa est optima inter stultos, & non truffa inter sapientes. Hæc enim est via Regum trium dierum; quoniam parum laboris sustinentes, magnum lucrum desiderant obtinere. Laudes Creatori maximo referamus, qui fidelibus suis gratuiter inspirauit, accidentia pro velle in substantijs transmutare, & vt quod in potentia rebus latitat, ad actum reduci valeat sapienter.

Allegoriæ Merlini finis.

RACHAIDIBI, VERADIANI, Rhodiani, & Kanidis Philosophorum Regis Persarum: De materia Philosophici Lapidis, acutissimè colloquentium Fragmentum.

DIXIT Rachaidibi filius Zetheibidæ Philosophus Regis Persarū & Principis Romanorum. Sperma lapidis est frigidum & humidum in manifesto, & in occulto calidū & siccum. Dicit ergo, fac frigidum & humidum in occulto, & calidū & siccum pone in manifesto: & ita occultabitur frigiditas & humiditas sua, quòd nō minueretur vnquā: nam si minueretur, minueretur etiā lapis. Quando ergo occultatur frigiditas & humiditas, fac occultādo, vt sic cōponas illud calidū & siccum, quod in occulto erat & in manifesto: & ita de spiritu fiat corpus in duob. gradibus, & fiet globus & sanguis & caro. Dicit Rhodianus: Sperma est album & liquidū. Liquor hic de primò globū facit in loco vbi debet quinq; diebus: & recipit carnem & sanguinem, & membra & imaginem, & imaginatiuam à Deo altissimo: & venit ad ortū, & lucet & oritur in tempore suo. Qui sunt duo gradus & septem: Et modò dicimus de secundo spermate. Dicit Veradian. de secundo spermate, quod est lapis solus, nec est alius ei similis in hoc Mundo, qui se ipsum imprægnat, & in se ipso cōcipit, & seipsum parturit, & in hoc intelligitur de vno lapide, & dicitur sperma album & liquidum, postea rubeum. Dicit autē Rhodianus, quòd sperma istud quidam lapis est fugitiuus à caliditate & siccitate, & aëreum & volatile, & est frigidum & humidum, & calidum & siccum. Et postquam hoc viuum moritur à rubea morte, mortuum iam est compar caliditati & siccitati, & sic nō fugit ab eo quod est calidum, & nō fugit ignem, nec fumum emittit, nec sonū facit, & funditur vt cæra, & est sicut oleum, & est siccum, quæ siccitas tingit tinctura rubea & alba, & ita de spiritu factum est corpus: deinde hoc corpus ver-

est illi, & ideo non adhæret tangenti. Estq; albedo eius ex claritate illius aquæ, & ex albedine terræ subtilis quę est in eo. Proprium eius est, quòd ex vapore sulphuris coaguletur, & fortè hoc modo gelatur per plumbum, vel ex vapore sulphuris facilè. Videtur autem quòd argentum viuum, & quæ sunt similia, sit elementum omnium liquabilium: vel quia omnia liquabilia cùm liquantur, conuertuntur ad ipsum, tamen non liquantur priusquam calefiant, & cùm liquata fuerint, apparent rubea. Sed plumbum proculdubiò cùm liquatur, est argent. viuum, sed non liquatur nisi calefiat, & cùm liquefactum fuerit, conuertitur ad colorem conuenientem omnibus liquabilibus, scilicet igneum ruborem: & ideo miscetur argentum viuum cum istis corporibus: quia est de substantia eorum. Sed ista corpora differunt in compositione sua ab illo, eo modo quo differt argentum viuum ad sibi similia, & permixtiones quæ permiscentur cum eis donec congelantur. Et si fuerit argentum viuum purum, coagulabit id vis sulphuris albi non vrentis, & id est res optima quam possunt reperire illi, qui operantur Alchimiam, vel conuertunt illud in argentum. Quòd si fuerit scilicet sulphur mundum optimum cum rubore clarum, & fuerit in eo vis igneitatis simplicis non vrentis, erit res optima quam possunt reperire Alchimistæ, vt ex ea faciant aurũ. Hæc enim ipsum conuertunt. Et si fuerit argentum viuum bonæ substantiæ, & sulphur non purum, quòd scilicet sit in eo vis adurens, conuertet ipsum in æs. Argentum autem viuum si fuerit malum & non purum terreum, & sit sulphureum non mundum, fit ex eo ferrum. Stannum verò videtur argentum viuum bonum habere: sulphur verò malum, & hæc non bene trita, sed tanquam per parua composita, & ideo non fit tale. Plumbi verò grossi argentum viuum malum est, ponderosum, & luteum, & sulphur eius malum est, mali vaporis, & fœtidi, & debilis: vnde non bene gelatur. Et artifices faciũt gelationem ferè similem artificialiter, quamuis artificialia non sunt eodem modo, quo & naturalia, nec tam certa habent similia: & ideo creditur quòd compositio naturalis fiat hoc modo, vel vicina huic. Sed ars debilior est

lior est quàm natura, nec sequitur eam, licet multum laboret. Sciant verò artifices Alchimiæ, species rerum transmutari non posse: sed similia illis facere possunt, & pingere rubeum citrino, vt videatur aurum, & album pingere colore quo volunt, donec sit multum simile auro vel æri. Post quoque plumbi immunditias abstergere, ipsum tamen semper erit plumbum, quamuis videatur argentum. Sed tunc optimè erunt in eo qualitates aliæ, vt errent homines, vt qui accipiunt salem, & salem armoniacum. Cæterùm quòd differentia specifica tollatur ingenio, nō credo possibile, & non est quòd complexio vna in aliam conuertatur: quia ista sensibilia non sunt differētia, qua permutatur species, sed sunt accidentia, & proprietates. Differentiæ autem eorum non sunt cognitę, quia cùm differentia sit ignota, quomodo potest sciri vtrum tollatur necne, vel quomodo tolli possit? Sed expoliatio accidentium, vt vaporis & coloris, ponderis, vel saltem diminutio, non est impossibile: quia contra hæc non stat ratio, sed proportio istarum substantiarum non erit eadem in omnib. Hæc igitur in illam permutari non poterit, nisi fortè in primam materiam reducatur, & sic in aliud quàm priùs permutantur: hoc autem per solam liquefactionem non fit, sed accidunt ei res extraneæ.

Mineralium Auicennæ finis.

CVIVSDAM EPISTOLAE, quæ Alexandri Macedonum Regis nomine circumfertur, interpretatio, abditam Philosophici Lapidis compositionem sapientibus acutissimè declarans.

LEXANDER in Epistola de arte Solis tractans ad imaginem & similitudinem mundi, breuiter dicit, quòd habeas fundari in ista demonstratione: ostendit enim quòd ars deriuata est ex creatione hominis, cui omnia insunt. Nam quemadmodum minor mundus

ex quatuor virtutibus diuersis compositus est, ita & ars ista ex naturis mulieris: quarũ quasdam breuiter narramus, demõstramus, & ponimus, eò quòd maior mundus creatus est ex quatuor virtutibus naturalibus diuersis & compositis: quarum prima est appetitiua, secunda digestiua, tertia attractiua seu retentiua: quarta verò expulsiua quæ mundificatiua est: & est quinta essentia sine aliena vita, quæ alias quatuor quas tibi narraui ac descripsi gignit & vnit: quarum dispositionem exposui, & est in hac arte sicut clauis ad arcam, quam si absq; ea aperias, tota dissoluitur. Est enim sicut nexus eius latera continẽs, quia totum rei huius magisterium ab istis virtutib. cautè scire conuenit in hac arte. Ista ars non perficitur nisi ex studentib per vigiliam & per eius temperãtiam. Quoniã sicut prius narraui, eius actionis initium ex quatuor virtutib. peragentibus, scil. appetitiua, retentiua, digestiua, & expulsiua, quæ mundificatiua est. Quinta est scil. anima ex lumine clarissima. Nunc autem has dispositiones specierum narremus, atque eius potentiam exponamus. Narremus igitur quid eorum est calidum, quid frigidum, quid masculinũ, quid fœmininum & per eorum calorum diuersitatem & generis differẽtiam non erremus nec deuiemus: eò quòd si sit differentia inter calidum & frigidum, & masculinum & fœmininum, opus nequaquam tibi perficietur, nisi in via dirigatur. Et scias quòd nullus nascitur absq; mare & fœmina, & nullum germen creatur sine calore & humore, & frigiditate & siccitate. Virtus appetitiua masculina est calida & sicca: & est ignis continens. Virtus retentiua fœminina est frigida & sicca, & est terra. Virtus digestiua seu alteratiua est masculina calida & humida & est aër. Virtus expulsiua fœminina est frigida & humida, & est aqua mundificatiua. Quinta essentia verò est vita, quæ est ꝓpria, nec est calida, nec humida: nec frigida, nec sicca: nec masculina, nec fœminina: tamen si per istarum virtutem ad siccum vertatur oppositum eius corrumpitur. Ne igitur eam in aliquo fluuiali loco requirens ab operatione erres, eius tibi ostendam locum. Si igitur vis aquam vitæ frigiditate dissoluere, magis ipsam coagulas. Si verò vis aquam frigidam facere,

cere, magis ipsam calefacis, nisi quamlibet naturā virtutis ad propositum eius quod operaris, emēdes, opus corrumpis. Sciendum quoq; est, quòd virtus appetitiua, quæ est calida & sicca, ignis confirmat. Retentiua frigida & sicca calorem in corporibus congregat, & mollificando colorib. mergit, & est terra. Digestiua masculina mundificatiua, & quæ corpus mundificat, quia naturam cum rubigine excellit, deinde naturam accidentaliter imprimit, & est calida & humida, & est aër. Expulsiua quæ mūdificatiua est, fœminina est, omnem fugat immunditiam dum in eam transfunditur, transfertur in seipsam, & nunquam postea diuidi possunt veluti venenum in corpore funditur, postmodum non separatur. Calida agit virtus hæc in corporibus, & eadem sic disponitur natura, suaque eorum congregat vnum: est autem frigidum & humidum, & est aqua. Et quinta essentia quæ totum dirigit opus & complet, & est anima corpori coniuncta, quā coniunctionem quidam malè in opere operati sunt, & errauerunt inutilia pro vtilibus sumentes. Quidam etiam tanquam directo tramite prout iussimus operantes diminuerūt, & secundùm eorum opinionem egerūt, & ideo deuastatum est totum opus, saxumque factum est: imò significo tibi quòd si diligis opus tuum perficere, incipe prout iussi. Restat nunc vt speciebus nomina imponamus, nec à memoria recedendum est, quòd ea quæ operaris, non lucidæ naturæ fore debent, ex quibus minor mundus creatus est, quæ suis proprietatibus tibi nuncupabo. Scias quod Sulphur est ignis & terra. Magnesiæ, & aër fodinæ, & aqua est Argentum viuum, quod in corpore mergitur. Quinta essentia spiritus est, qui omnia viuificat & alterat, & omne germen germinat, & omne lumen accendit, & omnes fructus floret. Tali quidem gubernatione necesse est hoc opus dirigere: & scias, vt dictum est, naturas congruè coaptare, & masculum fœminæ, & calidum frigido, & humidum sicco: deinde aquam, spiritum, & lumen nutrire, quoniam ex diuersis naturis fundatum est opus. ex eius melancholia cōponitur corpus, & erit quantitas eius ex igne epatis: vitio cholera rubea suboritur, quo facto oportet ea, quæ ad

facta & operam spiritualem veniunt, digeri, à quibus iungitur aër qui est sanguis fluens in omnibus venis corporis, & superueniens donec in rubeum vertatur colorem: Aqua verò est flegma quæ in pectore consistit & apparet in figura aureis instrumentis, & sic deinceps illud quod tibi iam dixi virtute prædictorum omne corpus efficitur perfectum. Stude itaque naturas istas omnes prudenter regere, & vas quoque cum suo simili vel eius contrario in deuio cum tinchar pone, & opus tuum dirigitur prout gratiam meam tibi tribui, cùm species tibi descripsi, quæ gradatim regi oportet, donec corpora spiritus fiant: & tunc artis sapientia operatur vt natura alteretur, & in aliam conuertatur naturam, & natura per naturam apparet. post ipsius verò naturæ accidentia necesse habes iungere duas naturas, donec ab eis naturam claram, & lucidam extrahas, quę cùm ascendit in altissima, tenetur, lucescit & coaptatur. Et scias quòd in hac arte nihil Philosophicè loquor, & est in liquefaciendi solutione super omnia cautela adhibenda, quòd ne ascendendo modum excedas, quoniam in liquefaciendo consistit arcanum totum omnium naturarum alteratio: & scias hoc, quomodo à natura in naturam mutatur, donec substantia non fugiens nec alterans, sed fixa & constans fiat, ex quibus introitus coaptat nigros, quoniam pars discernitur. Et mox natura per naturam apparet. Rarum itaque rerum fixarum naturam liquefactione coaptat, & aqua quę à Sapientibus, aqua sapientiæ est appellata, deinde arcana quæ sunt temperata humida: quia nisi naturas attenues, aquamque illas facias, non colorare poterunt: sic ergo corpus aquatione humefacies. Et scias quòd albedo est in coagulatione, & quòd species spiritus, & in se inuicem emendant. Dico etiam tibi, fili, qui emendari desideras, quòd non ponas in ea species crudas & inordinatas, sed putrefactas & coaptatas, ascendentes & descendentes. Ego sine dubio comperi quædam vnguenta eleuata, lucida, illuminata, & inueni in eis arcana abscondita, quæ si vtique bene reges, natura eorum quæ habes occulta, manifestè apparuit tibi & apparebit: id est, terra alba per argentum lucidum & notum.

Et scias

Et scias quòd corpora quædā solutione indigent, quædā eleuatione vt tingant, & lucida & illuminata fiant in quibus omnia corpora dissoluantur. Scias etiam quòd secundùm naturā arcana sunt in eis abscondita: quod si regantur natura abscondita, tibi apparebunt quæ Hermeti Philosopho apparuerunt, & est terra alba prope argentum. Confice ergo corpora quæ illa se sanant, cùm terra alba est, vt fixa permaneant, & superpone ne ignis eam sua flamma comburat, sed quemadmodū ceram liquefactā liquefac ea. Et esto memor quod istud vocatur aqua intrans iterū. Igitur in artibus tuis in quibus studes martellos duos fore credas, quorum vnus Soli, alter Lunæ debetur. postea sequuntur duo ordines quos regendos dubiū nostro capiti satis congruè figurat. Ecce numeraui, arcanum cœleste patefeci, scientiam difficilem atq; absconditam illuminaui, perfectamq; scientiam regendi modū certificaui. Iuro itaq; quòd nihil celaui, nec alterā nec vllam speciem aliena descriptione descripsi, nec genera alienis locis imposui. Igitur si meas literas legeris & intellexeris, venies ad propositum tuum & Deo gratias ages. Si verò cui compositio debilis & complexio breuis extiterit ad suum propositum non veniet, ignorantiæ suæ partē mihi non imponat, nec dicat me errasse, sed seipsum qui ad suum propositum non perueniet.

Interpretationis Epistolæ Alexandri Regis finis.

AVTHORIS IGNOTI, PHILosophici lapidis secreta metaphoricè describentis, opusculum.

EXEMPLVM scientiæ nostræ senex supra mortē, in eo sunt naturæ cōiunctæ cum cōplemento: terra, aqua, ignis eius & aër. Et omnia hæc in Saturno. Cum eo aperiuntur portæ scientiarū, sicut dicit Hermes, & præcedentes sui primi. Accipe lapidem suspensum supra mare, vt senex cera alba: super fontem, vt puer hypoquistidos. Nomē

eius victor: Cum eo perime viua, & viuifica perempta, & ei ſunt mors & vita, & iſtud & illud ex Oriente, & Occidente. cum hoc habebis ſcientiã in qua pigritauerunt Arabes. Veritatem dixi tibi per eum qui fecit oriri lapidis paradiſi authorem lumen vitæ. In eo ſunt duo oppoſita ſimul, ſcilicet ignis & aqua: & iſtud viuificat illud, & illud perimit iſtud: & hoc & hoc in Leone coniuncta ſimul, per eum qui eſt mors & vita veritatẽ dixi, mon mentior. Gumen noſtrum coagulat lac noſtrum, & lac noſtrũ diſſoluit Gumen noſtrũ. Et pòſt apparebit rubedo Orientalis, & rubedo ſanguinis. hic lapis mundus ſine fœtore inuenitur in locis altiſſimis, cum quo magnificauerũt ſe Philoſophi ſuper omnes alios, & vaticinati ſunt futura. Veritatẽ dixi per poteſtatem cœlorũ, cui non ſum mentitus ſcienter. Homo noſter antiquus, eſt draco noſter, iſte comedit caput ſuum cũ cauda ſua, & caput & cauda eſt anima & ſpiritus, & anima & ſpiritus ſunt creati de luto, & hoc & hoc ex Oriente & Occidente, per expellentem nocumenta non mentior, quia quod dixi, vidi in ciuitate. Dealba coruũ tuum ſi vis dealbare ipſum, cum Nilo Aegypti albeſcit primò. tunc cum Perſia in ſecretis, & cum hoc & hoc apparebit rubedo vt papauer in eremo. per viuificantẽ Deum omnia non mentior. Aqua noſtra abluit ſordes, mundabis omnem nigredinem & obſcuritatem eius, tunc ſubridebit dicens: quis mundauit me? qui vidit illud, ſubridebit locutus, & veritatem dixi, nõ mentior. Terra in oculis ſunt tres Oriens & Occidens, & ſuper eos Saturnus albus ortus eſt, & anima horum trium eſt ignis: veritatẽ dixi per familiã Mahometi. Manifeſtabo quod occultauerunt primi non cum inuidia. Terra noſtra vertit æs tuũ in Argentum primò, & vltimò in Aurũ inueteratur, & habebis ſcientiam, in qua pigritauerunt Arabes. Denigras cum Aegypto noſtro, & non cum Perſia, & cum Perſia ſiccas, quia eſt domus ſiccitatis, & cum Aegypto humectas, quia eſt domus humiditatis. & hoc & hoc albedo & rubedo ſine menſuratione, vt rubedo in moris, vel vt ſanguis dominarum. Lapis ſcientiæ noſtræ ſenex primò, & vltimò puer, quia albedo eius in initio & rubedo in vltimo cũ dominio. Hic eſt

Lapis

Lapis cum quo titubauerunt omnes qui abierunt, & mortui sunt plurimi eorũ cum dolore & tristitia, quoniam declinauerunt ad viam dæmonũ, & reliquerunt viam prudentiæ. Coopertorium equi pallium nostrum album, & equus noster Leo fortis, sub pallio coopertus, & super illud & illud Griffus noster naturã gemmatam retinens. hic lapis triangulus est in esse, quadrãgulus in qualitate. veritatẽ dixi per operatorem, dealbans & rubefaciens omnia, non sunt singularia in occulto, sed sunt mixta Oriens & Occidens simul iuncta ab anima omniũ. Hic coniungit & disiungit, & reiungit quando vult, lupus noster in Oriente inuenitur, & canis in Occidente: iste momordit illũ, & iste momordit istũ, & fiunt rabidi ambo, & interficiunt se adinuicem, donec fiat ex eis toxicũ & tyriaca. Camelus noster albus septimus est in numero apud Philosophos magnos Sol cũ Luna Iupiter: Mars & Venus noster in Mercurio nostro & Saturnus septimus eorũ, in quo omnes sunt coniuncti simul: hic est spata, gladius, cultellus, & incitoriũ super ædificiũ, & inimicus ad manũ, & vas cũ adiutorio vini. Episcopus noster vt color venarum, vel violarũ, & anima citrina vt citrinitas, & narges vel hypoquistidos. Tunc lapidẽ in fluuio currenti per mortẽ omnium non mentior, exemplum nostrum cum albo naturæ. Ignis & lux in claritatis essentia: & ignis & lux est scintilla nostra: & titio noster candens, & cum hoc & hoc inuenies scientiam. Veritatem dixi per vnientem omnia. Scala nostra est turris nostra de terra viscosa, & terra viscosa est lutum nostrum. & cerotum nostrum ex cera & sepo confectum: & hic & hic nauis nostra in mari nostro plena gigantum. Aperui quod occultauerunt priores. Non sum inuidus quemadmodũ ipsi fuerunt: per illuminantem cuncta non mentior. Terra coràm oculis posita Oriens & Occidens, & hic & hic narcissus cũ lilio nostro: & hic & hic cũ sene nostro, & senex noster & vter noster est corpus nostrũ: & corp9 nostrum est Lapis noster quæsitus à multis: inuentus à paucis. Et istud exposui ex pietate, & detexi cunctis per Deum gentium.

Authoris ignoti finis.

MERLINI ALLEGORIA PRO- fundißimum Philoſophici Lapidis arcanum perfectè con- tinens.

Rex quidam alios cupiens ſuperare potentes, ſe contra eos præparauit ad bellum. Cumq; vellet equum aſcendere, præcepit cuidã ex militibus ſuis, vt daret ei ad potãdum de aqua, quam plurimùm diligebat. Qui reſpondens ei dixit: Domine, quæ aqua eſt illa quam quæritis? Et Rex ait: Aqua illa quam quæro aqua eſt à me plurimum affectata, & ipſa diligit me præ cæteris. Et ille perpendens, ſtatim iuit, & eam detulit ei. Rex autẽ accipiens eã, bibit & rebibit, donec omnia membra ſua repleta ſunt, & omnes venæ eius inflatæ, & tunc fuit valde diſcoloratus. Hoc facto, dixerunt ei milites eius. Domine, ecce equũ, aſcende ſi placet. Qui reſpondens dixit: Sciatis me aſcendere non poſſe. Dixerunt milites, quare non potes? Reſpondit, quia ſentio me grauatũ, & doleo caput: & vt mihi videtur omnia membra mea ab inuicem diuiduntur. Iubeo igitur vobis, quòd ponatis me in cameram vnam lucidam & ea conſtituatur in loco calido & ſicco, continuè temperato per diem & noctem, & ita ſudabo, & aqua quam bibi deſiccabitur in me, & ita liberabor. Fecerunt ergo ſicut Rex præceperat eis. Completo verò tempore, aperuerunt cameram, & inuenerunt eum quaſi mortuum. Parentes verò ſtatim cucurrerunt ad medicos Aegyptiacos & Alexãdrinos præ cæteris honorandos, & adduxerunt ad eũ, narrantes eis ſecundùm quod Regi acciderat. Qui quidem viſo eo, dixerunt, ipſum poſſe proculdubio liberari. Et illi: Quis veſtrûm erit magiſter? Responderunt Alexandrini, nos ſi placet vobis. Dixerunt Aegyptij, non placet nobis, imò nos volumus eſſe magiſtri. Antiquiores enim vobis ſumus, licet iuniores videamur. Alexandrini verò conſenſerunt. Tunc dicti magiſtri acceperunt Regem, & dilaniauerunt eum in partes

minimas,

minimas, terentes eas, & miscuerunt cũ medicinis suis humectantibus aliquantulum, & ita posuerunt ipsum aptatum in camera sua, in loco calido temperato, sicut priùs, per diem & noctem. Hoc facto extraxerunt eum quasi semimortuum & adhuc habentem aliquantulum vitæ. Quem videntes parentes eius, exclamauerunt dicentes: Heu Rex mortuus est. Quibus Medici dixerunt, non est mortuus. Nolite clamare, dormit enim, & iã incepit terminare. Acceperunt itaq; ipsum iterum & abluerunt eum aqua dulci, donec sapor medicinarum recessit: & miserunt cum eo iterum de eadem medicina noua, & posuerunt eum in loco suo sicut prius. Et quando extraxerunt eum penitus, mortuum inuenerunt. Tunc parentes eius fortiter clamantes dixerunt: Heu Rex mortuus est. Quibus Medici respondentes dixerunt: Interfecimus eum ideo, vt melior & fortior fiat in hoc Mundo post resurrectionem in die iudicij, quàm fuisset priùs. Quod quidem parentes eius audientes, crediderunt eos esse truffatores, & statim abstulerunt eis medicinas suas, & expulerunt de regno. Hoc facto, loquebantur adinuicem, considerantes quid deberent agere de hoc corpore venenato & mortuo. Et conuenerunt vt sepelirent ipsum, ne putrefieret, ac eius fœtor nocumentum inferret. Alexandrini verò Medici hoc audientes, iuerunt ad eos, & dixerunt: Nolite ipsum sepelire, quoniam (si placet vobis) restituemus eum saniorem, pulchriorem, & potentiorem quàm priùs. Tũc illi subridere cœperunt, dicentes: Vultis ne truffare nos, sicut & alij? Sciatis quòd nisi feceritis quod promittitis, manus nostras euadere non poteritis. Medici autem ad hoc se obligantes, acceperunt Regem mortuum, sicut alij dimiserunt, terentes eum, bene abluerunt, quousq; nihil de medicinis aliorũ remansit, & desiccauerunt eũ. Deinde acceperunt partem vnam Salis armoniaci, & duas de nitro Alexandrino, & miscuerũt cum puluere mortui, & impastauerunt cum parum olei lini, & posuerunt eum in camera vna, facta ad modũ cruciboli inferiùs perforati, & sub foramen posuerunt aliud vas mundum ad modum cruciboli factum, & dimiserunt eum ibi per vnam horam. Deinde cooperue-

runt eum cum igne, insufflantes donec fuit penitus liquefactum, in aliud crucibolum descendens inferius per foramen. Tunc Rex ita de morte ad vitam resurgens, magna voce clamauit, & dixit: Vbi sunt inimici? Sciant quòd omnes interficiam, nisi mihi obedientes aduenіant sine mora. Omnes igitur audientes, venerũt coràm eo, dixerunt: Domine ecce parati sumus vestris in omnib. obedire mandatis. Itaq; ab illa hora vt antea: Reges omnes & potentes aliarum regionum honorauerunt & timuerunt eum. Et quando volebant videre de mirabilibus eius, ponebant in crucibulo vnciam vnam Mercurij bene loti, & proijciebant desuper tanquam vnum granum milij de vngulis, vel de capillis, aut de sanguine suo, & sufflabant leuiter cum carbonibus, dimittebant eum infrigidari cum eis, & inueniebant lapidem qualẽ ego scio. De quo lapide proijciebant parum super Saturnum purgatum, & statim mutabatur forma eius sicut scio. De quo postea ponebant partem vnam super decem Veneris, & erat totum vnius coloris & bonitatis. Item aliter: Accipiebant dictum lapidem tritum, & miscebant cum sale, & Sole sicut priùs, & liquefaciebant eum, & proijciebant dictos sales solutos in sero caprino, & tunc fiebat optimum ad omnia. Custodi frater hunc tractatum, & serua bene, quia truffa est optima inter stultos, & non truffa inter sapientes. Hæc enim est via Regum trium dierum, quoniam parum laboris sustinentes, magnum lucrum desiderant obtinere. Laudes Creatori maximo referamus, qui fidelibus suis gratuiter inspirauit, accidentia pro velle in substantijs transmutare, & vt quod in potentia rebus latitat, ad actum reduci valeat sapienter.

Allegoriæ Merlini finis.

RACHAI-

RACHAIDIBI, VERADIANI, Rhodiani, & Kanidis Philosophorum Regis Persarum: De materia Philosophici Lapidis, acutissimè colloquentium Fragmentum.

DIXIT Rachaidibi filius Zetheibidæ Philosophus Regis Persarũ & Principis Romanorum. Sperma lapidis est frigidum & humidum in manifesto, & in occulto calidũ & siccum. Dicit ergo, fac frigidum & humidum in occulto, & calidũ & siccum pone in manifesto: & ita occultabitur frigiditas & humiditas sua, quòd nõ minueretur vnquã: nam si minueretur, minueretur etiã lapis. Quando ergo occultatur frigiditas & humiditas, fac occultãdo, vt sic cõponas illud calidũ & siccum, quod in occulto erat & in manifesto: & ita de spiritu fiat corpus in duob. gradibus, & fiet globus & sanguis & caro. Dicit Rhodianus: Sperma est album & liquidũ. Liquor hic de primò globũ facit in loco vbi debet quinq; diebus: & recipit carnem & sanguinem, & membra & imaginem, & imaginatiuam à Deo altissimo: & venit ad ortũ, & lucet & oritur in tempore suo. Qui sunt duo gradus & septem: Et modò dicimus de secundo spermate. Dicit Veradian. de secundo spermate, quod est lapis solus, nec est alius ei similis in hoc Mundo, qui se ipsum impraegnat, & in se ipso cõcipit, & seipsum parturit, & in hoc intelligitur de vno lapide, & dicitur sperma album & liquidum, postea rubeum. Dicit autẽ Rhodianus, quòd sperma istud quidam lapis est fugitiuus à caliditate & siccitate, & aëreum & volatile, & est frigidum & humidum, & calidum & siccum. Et postquam hoc viuum moritur à rubea morte, mortuum iam est compar caliditati & siccitati, & sic nõ fugit ab eo quod est calidum, & nõ fugit ignem, nec fumum emittit, nec sonũ facit, & funditur vt cæra, & est sicut oleum, & est siccum, quæ siccitas tingit tinctura rubea & alba, & ita de spiritu factum est corpus: deinde hoc corpus ver-

tendum est in spiritum, & postea fiet aqua clara sine omni turbulentia ab inferiori parte vsq; ad superiorem, & omnes particulæ suæ sunt diuersæ in aqua, vt nō impediatur tinctura quæ est penetratiua & subiunctiua ad retinenda & contingenda omnia corpora metallorum: & ista tinctura semper in eis permanet: & cum hac tinctura viuificantur omnes mortui vt semper viuant, & hoc est fermentum primum elementatum, & est ad Lunam, & hoc est lumen omnium luminum, & est flos & fructus omnium luminum, quod illuminat omnia, & est tinctura vera & viua, rubea & alba, ac oleum tincturarum rectificatiuum. Da ergo ei secundum fermentum fermentatum ab omni elemento elementato æqualiter, quod est aurū, da ei quartam partem, quod tamen priùs calcinatū sit, & in aquam solutum. Hæc est enim aqua elementata æqualiter ab omnib. elementis. Da etiam ei secundum fermentum, cùm secundū dico, assero secundū retinaculū, & in eo est tinctura sulphurea, & dicitur oleum retinaculorū, hoc est, vitriolum viridissimum & purgatissimum, lucidissimum quod versum sit in aquam. Da etiam ei aquam Safferanicam de endacuto factā, vt aquam viridis æris, quæ est venenum Mercurij, & da Mercurio de aqua laborata in suum spiritum, quam extraxisti de corpore suo, & ita mortificasti eum, & ista laborata scilicet aqua argenti viui, ita vt versum sit argentum viuum in aquam, quod impetuosum ignē non fugiat, vt substantiā nō faciat, sed semper per vim maneat, & de vnoquoque istorum da ei tantū quantum ipsum est & da etiam ei sal armoniacum, qui est spiritus preciosus, & est resolutiuus & coagulatiuus, & versum in aquā, prius tamen sublimatum quinque vel septem vicibus, & sit duplum primi fermenti. Da ergo ei aquā siccam & calidam & iugem cum forti claratione, & subtili imbibitione scilicet guttā ad guttam, & si dares ei minus de istis bibimentis, confunderetur. Et hoc fac ad Solem calidum vel ad cinerem lenti caloris, vel hæc omnia si possunt fieri: & omnes istæ aquæ priùs misceantur per 21. dies in loco mundissimo & calido, & bulliant simul & faciant vnam substantiā. Deinde congeletur in lapidem: & iterum vertatur in

aquam

aquam. Et inter hæc omnia magnam efficaciam habet Anatron, siue sal nitrum, & sal gemma, & alkali. Postquā ergo congelata sunt versa in aquā imbibātur hæc. Sed cum rubeo quod patitur longam & magnam sitim, donec fiant duplū sui, & atinkar in his habet magnam efficaciam. Et super hæc omnia supernatent vncia vna de hac aqua; & aqua salis armoniaci viui, vt meliùs soluantur particulę fugitiui. Secundū in rubeū colorē, vel Ialneum, vel viridem, aut cœlestinum. Sed viridis color omnibus nitet. mitte compositionem in rotumba, vt soluatur aqua clara à fundo vsq; in superficiem sicut est mel colatum, deinde cōgeletur in loco congelationum in lapidem viridem, quandoq; in rubeum, quandoque Ialneum, quandoque cœlestinum, & iterum soluatur & congeletur bis vel ter, & est duplicatio, triplicatio, quadruplicatio, & sublimatio, & acutior omnibus. Dixerunt Philosophi Regis Persarum: Accipiamus frigidū & humidū, & aquosum mundetur ab omnibus superfluitatibus & à plumbo, & decoctione pura & multa desiccetur ab humido in sole decoctione & humidis pannis: & est pulchrius capitulum. His qui cupiunt scire mirum super omne mirum de humido aquoso frigido & adusto, dixit Kanide, quod in vno solo igne sine aquæ tēperatione factæ sunt omnes distillationes, & sublimationes, & calcinationes, & rubificationes & mortes ipsius Mercurij, & tunc facta est amicitia inter ipsum & ignem, & currit vt oleum in vno ictu: quia oleum est ingressiuum, penetratiuū & aggregatiuum, permixtiuum, coagulatiuum, perseueratiuum (vincit enim omnem rem subtilem & omnem rem solidam penetrat) coniunctiuum, permansiuum, depuratiuum: & dicitur oleum viuum, color viuus & rectificatiuus, & omnes mortuos resurgere facit. Et est fermentū super omne fermentum, & semetipsum imprægnat, & seipsum parit. Vnde omnes qui quęrunt hanc scientiā, scire oportet omnia quomodo est, & quomodo nō est, & quomodo fieri potest: & si fallunt, quomodo emēdare possunt: & post omnia scire oportet ea quę circa opus sunt necessaria, & probationes claras & manifestas. Et hæc est prima omnium probationum, sci-

licet, vt quando iam est finis & terminus secundus, ponatur de ipso aliquantulũ super ferrum candens, si fluat sicut cera, & non faciat fumum, nec strepitum, sed currat per omnia, & tingat laminam ferream, vel æream, vel argenteã & figat se cum illis, & non timeat ignem, nec per ignẽ minuatur, nec à metallis separetur vnquã, tunc perfectum est: & hęc est vera probatio super omnes probationes. Si autem hæc signa non fecerit, reduc ad ignẽ donec ita fuerit: & hæ probationes omnes fieri debent inter primam & secundã solutionem & congelationem. Et post hoc sciendum est de eis quæ coniunguntur cum mortuo, & istæ cõiunctiones & color Safferanicus ferri euidenti, & color vitrioli, & flos æris, quod est venenũ Mercurij, & calx salis, & aqua Mercurij laborata vt nõ fugiat ab igne, & est aqua viua & permanens, & est spiritus rectificatiuus & sal antiquus armoniacus, & hæc omnia sint quælibet per se soluta in aquam. Et post hæc omnia misce & ad ignem lentum congela, & factum est ita corpus viuum. Et hoc corpus postea resolutum est in aquam, & sic fit commixtio.

Omnes Philosophi Persæ congregati fuerunt in vno loco in montaneis partibus & erat locus secretus odoriferus, & inter illos multi multis modis dixerunt: ex tincturis quæ tingunt metalla, & mutant in Solem altũ & preciosum: & ille modus tincturæ qui est preciosior in superficie omnium tincturarum, hic est qui manifestatus est inter eos per diuinam gratiam, scilicet quòd duæ particulę comprehendant totum opus Alchimiæ, & prima particula sufficit in pondus mollities. Secunda multiplicat primam in alijs mille millibus ponderum in Solem preciosum per gratiam Dei. Hoc autem ita fit, vt cùm artificiosa canna ferrea proijciatur hæc Alchimia super duram aquam & liquidam in igne, & est quædam aqua alba, & alia subalba & mollis, & citò diffunditur ab igne, & currit, & filia est rubea & dura, & oleum tincturarum, de quo nos dicimus sic est, & penetrat omnes istas aquas, subintrando facit vnam amicitiam cum illis, & vnitatem citrinatam, ab igne non separatur nec minuitur in æternum. Præterea reminiscamini quod superiùs dictũ est, scilicet quòd primus ter-

terminus mortificat frigiditatē & humiditatē inter tot, & quòd terminos rubificat, secundus terminus cōplet mortem primi mortui, & augmentat rubedinem, & facit massam scaliginosam, & pineatam sicut fructus pini lucida, fulgentem vt folia auri: & spargit se, & tingit sicut debet ad citrinitatem. hæc est rectificatio Mercurij quod est oleū fixum subtiliatiuū, quod rectificat omnia metalla corrupta, & ducit ea ad sanitatē, & ad naturam meliorē, & hoc mortuum, ita probatur mortuū: post hæc datur ei fermentū fermentatum æqualiter ab omnibus naturis: de quo dicemus, quod est primū fermentum: id est, secundum à primo, & primū retinaculum. Postea datur secundum à secundo, scilicet retinaculum viridis in ampulla soluti: post hęc flos ęris, quod est venenum, & aqua faffranica, & aqua salis armoniaci, & aqua antiqua, quæ aqua est solutiua omniū corporum & omniū spirituum, & est cōgelatiua eorundē. Recordemur siquidem instrumentorum in quibus debent fieri omnes decoctiones operū Alchimiæ, & istius quæ est prima, & est naturalis, quæ demonstrat omnes operationes Alchimiæ, quæ sunt septem, & hæc est illa quæ demonstrat omnes distillationes & sublimationes, & omnes calcinationes & resolutiones & congelationes, & mortificationes secundùm modum artis ignis. In arte quidem Alchimiæ est vna ars, quæ laborat quinq; ignibus. Quorum primus est albus: Secundus ialdus: Tertius viridis: Quartus rubicundus sicut rubinus: Quintus verò complet totum opus athanor septē diebus & noctibus: & ita videtur inspirasse à principio septem dierum donec congeletur in fundo, & videtur quasi nigrum, rubicundum propter plenitudinem illius rubicundi coloris: & ista est firmissima operatio Alchimiæ repugnans contra ignem, & contra omnes examinationes, & hoc est opus illius coloris qui extrahitur de phaulet vel endanicū, interius est totus Mercurius, est crusta phaulet: & de isto Mercurio potest fieri perfectū opus Alchimiæ: & dico quòd omnia metalla interi⁹ sunt Sol & Luna secundū omnes qui nouerunt hanc artē, & de hoc phaulet potest fieri Safferanū, qui est color phaulet ad tingendū in Solem.

TRACTATVLVS AVICENNAE.

ISTVM LIBRVM DIVIDAM in octo capitula vel partes.

IN primo capitulo dicam de Mercurio & eius natura, nécnon de sulphure quod in se continet.

In secundo dicam de natura corporum perfectorum, & eorum sulphure.

In tertio dicam de coniunctione corporis & spiritus, & lapidis dissolutionem primam materiam.

In quarto dicam de extractione aquæ ex terra.

In quinto dicam de fundatione seu etiam fusione super terram suam.

In sexto dicam de modo sublimationis terræ.

In septimo dicam de lapidis multiplicatione & fixione.

In octauo & vltimo capitulo dicam de modo proiciendi medicinam, & tingendi quodlibet metallum in Solem & Lunam.

CAPVT I.

ARGENTVM viuum est frigidum & humidum, & Deus ex eo vel cum eo creauit omnia minera: & ipsum est aëreum & ignis fugitiuum, sed dum in igne aliquantulũ steterit, facit mira opera aliena.

Et ipsum est solummodo spiritus viuus, & in Mundo non est tale, quale ipsum est, quòd possit talia operari, qualia per ipsum operantur. Et ipsum intrat quodlibet corpus, penetrat, leuat, & excedit. Ipsum est fermentum corporum quibus admiscetur, & tunc erit totum Elixir ad albedinem & rubedinem. Ipsum est aqua perennis, aqua vitæ & lac virginis, fons & lumen de quo bibens non moritur. Cùm viuum fuerit, habet quædam opera; cùm mortuum fuerit, habet alia opera; & cùm solutum fuerit, habet opera maxima.

Ipsum

Ipsum est serpens luxurians, se ipsum imprægnans, in die vno parturiens, suo veneno cuncta interficit, ab igne fugit. Sapientes autem faciunt ipsum spectare ignem, & tunc facit opera & mutationes: quia sicut mutatur mutat, & sicut tingitur tingit, & sicut coagulatur coagulat: igitur inter omnia mineralia argenti viui præferenda est generatio. In omnibus enim mineris inuenitur, & cum omnibus symbolum hâbet. Est autem ex terrestri & mediocri, & aqueo, vel oleo viuo subtilibus mediocriter, & spiritu multo subtili, ex aqua terrestri ponderositatem habens & motum deorsum, luciditatem, & fluiditatem, & colorem argenteum. Exit enim de terra, & in terram resilit; & nutatim se defendit, & iterum se continuat humido ex caliditate, & spiritu extincto figitur, & omnibus mineralibus cōmiscetur, & cui insidet firmiter adhærebit, vnde & mineraliū mater dicitur. Argentum verò viuum densam manifestè videtur habere substantiam, vt monoceros, propter grauedinem sui ponderis immensi: quoniã aurum præponderat, dum in sui natura fuerit, & est fortissimæ compositionis, & naturæ vniformis: quoniã non separatur ab inuicem: in partes autem nullatenus se diuidi permittit. Quia aut cum tota sua substantia ex igne recedit, aut cum ea in igne permanet.

In eo necessariò est causa perfectionis, quoniam ipsum solum ad perfectionis modum sufficit in vno quoq; gradu, videlicet cum ignitione, propter bonam sui adhærentiam, & fortitudinem suæ mixtionis. Sed cum partes ipsius inspissantur per ignē, vlterius nō permittit se corrumpi, nec per ingressionem furiosæ flammæ vlterius se patitur eleuari: quoniam rarefactionem sui non suffert propter indensitatem & adustionis carentiam, quæ fit per sulphureitatem quam non hâbet.

Argentum verò viuum in suis operibus manifestè ac perfectissimè ab adustione est saluatiuum, & fusionis effectiuum cùm figitur. Etenim est tinctura rubedinis vberrimæ refectionis, fulgidi splendoris, & non recedit à commixto donec est. Est enim amicabile, & metallum placabile, ac medium cōiungendi tincturas, quoniam cōmiscetur cum ipsis per minima, & in fun-

do naturaliter adhæret eis: quia est de natura ipsorum. Verumtamen Luna commiscetur cum illo faciliùs: quoniam per suam naturam habet ipsum in sua natura participare. Attamen non submergitur in eo aliquod metallorum nisi Sol. Et sic maximum habes secretum, quoniam Mercurius in se recipit quæ sunt suæ naturæ. Aliena verò respuit, eò quòd natura sua plus gaudet cum natura propria quàm extranea. Ex hoc enim manifestum est, maioris esse perfectionis in illis, quæ plus sunt Mercurium continentia, & quæ minoris: minus, quoniam symbolum tenet in natura cum mineralibus. Et dedit DEVS ipsi substantiã, & substantię proprietatem, quam nullo modo in alijs rebus naturarũ contingit possidere: quoniam ipsum solum est quod ignem superat, & ab eo non superatur, sed in eo amicabiliter gaudens quiescit. Ipsum solum cùm sit metallicum, cõtinet totum in se, quo indigemus ad nostrum magisterium. Igitur manifestum est, quòd argentũ viuum continet in se sulphur suum bonum, quo coagulatur aurũ & argentum, secundùm diuersum digestionis modum.

De natura corporum perfectorum: id est, Solis & Lunæ, & eorum sulphure.

CAP. II.

Aurum est corpus perfectissimum, dominus lapidũ, Rex & caput omnium aliorũ, quod nec terra corrumpit, nec res cõburentes comburunt, nec in igne minuitur, sed in eo melioratur: quia in eo humiditate quadã humectatur, nec etiam aqua alteratur. Complexio eius est temperata, & natura directa in caliditate, frigiditate, humiditate & siccitate: nec in eo aliquid superfluũ nec diminutum inuenitur. Est enim creatum ex subtilissima & clarissima argenti viui substantia, & ex substantia pauca sulphuris puri & mundi, rubedinis fixæ, & clarè tingens ipsam substantiam argenti viui.

Aurum tenetur esse corpus & fermentum Elixiris albi & rubei. Neque melioratur, neque perficitur seu completur nisi cum eo, & non alio: quemadmodum pasta non alio quàm suo potest fermentari fermento. Aurum est corpus durans per secula seculorũ manens.

Et ideo

Et ideo Philosophi prætulerunt ipsum, & magnifecerunt: dixerunt enim quod aurum sic se habet in corporibus, quemadmodū Sol in stellis. Sol enim in suo lumine & splendore omnia vegetabilia germinat & omnes fructus perficit. Ideo dicit Hermes: Nunquam fit tinctura vera absq; rubeo lapide.

Aurum primum gradum nobilitatis tenet inter omnia corpora: quia ipsum est temperatissimum propter mixtionem, depurationem sulphuris & Mercurij. Et multum habet de virtute sulphuris, & parum de eius substantia, & econuersò multū habet de substātia Mercurij, & de virtute eius parum. Propter quod ratione Mercurij est ponderosum, & ratione virtutis sulphureæ multum est rubeū. Et propter fortissimam compactionem sulphuris & Mercurij in sua calce, non est ita humidū in tactu & vnctuosum sicut cætera corpora: ideo non facit lineaturas nigras sicut alia metalla, quando protrahitur super pergamentū. Sed si admisceretur sibi argentū aut aliud metallum, tunc faciet lineaturas nigras: quia vnctuositas corporis sibi admixti tendit ad superficiem, & facit ipsum albescere & humescere: & quia partes multū ꝓfundantur ad centrū, ideo est ponderosum magis quàm propter argentum viuum suum.

Plumbum verò ponderosum est magis propter suū argentum viuum, quàm propter consolidationem partium sibi debiliter adhærentium, & ideo minus inter omnia corpora est sonorosum.

Aurum verò propter fortem & tenacem cohærentiam partium suarum inter omnia acutioris soni est. Aurum quoque non aduritur ab igne sibi proportionato. Vehementissimus enim ignis cōsumit omnia sub lunari globo existentia. Non aduritur etiā ab his rebus quæ cætera corpora adurunt, sicut à sulphure, & arsenico. Et purgare solent ipsum artifices ad summū splēdorem, per lateres & salem.

Argentum habet de substantia sulphuris multum, & de virtute eius parum, & de substantia Mercurij parum, & de virtute eius multum, ideo est album: quia color sequitur multitudinem virtutis; virtus verò in vapore locata est.

Materia eius vicinior est materiæ auri quàm aliquod aliud metallum, ideo faciliter vertitur in aurum. non indiget alio labore, nisi transmutando colorem, & dando pondus. Litargirium argenti præ omnibus rebus valet ad tincturam albam: quia materia eius propinqua est.

Argentum est corpus perfectum, minus tamẽ quàm aurum, & est minoris ponderis auro, & est de partib. Lunæ: in humido loco corrumpitur, & eius sapor est acidus: in igne minuitur, & sulphuribus comburitur. Auri interiora sunt exteriora argenti, & eius natura est frigida & sicca, & recipit tincturam. Amplius autem aurum est corpus perfectum & masculinum, sine superfluitate aut diminutione, quòd si in terra solummodo liquefactione perficeretur, commixta esset Elixir ad rubeum.

Argentum verò corpus perfectum est fœmineum. Quod si perfecta fusione perficeretur, esset tinctura ad album vel Elixir, quod non est, quia sunt solummodo redacta in natura ad corpora perfecta. Et si ista perfecta cum inperfectis corporibus commiscerentur, nõ ideo inperfecta perfecta existerent: sed potius eorum perfectio cum imperfectis diminueretur. Sed si facta fuerit plusquam perfecta in duplo, vel quadruplo, vel centuplo, vel millecuplo, in tantum perficiuntur imperfecta cum ipsis, quia natura simpliciter semper operatur, & perfectio in eis simplex est inseparabilis, nisi fortè duceretur in fugam cum volatili: quia summa volatilis superat summam fixi corporis. Et cùm corpus perfectum ex argento viuo mundissimo, & ex tali sulphure rubeo habere possumus ad Elixir rubeum, & argentũ similiter ad Elixir album: ideo eligeremus ea ad Elixir nostrum, pro materia nostra, quia hæc duo corpora similiter sunt perfecta, digesta, & decocta qualitate naturali, fortiter, sine aliqua mundatione ingeniosa. Quare vtique cum igne nostro artificiali in ipsis operari valemus. Et quamuis natura aliquid perficit, tamẽ non nisi simpliciter operatur super illud quod habet. Est enim corporibus duplex sulphureitas, quædam

dam est ex argenti viui substantia, in eis inclusa in principio suę mixtionis, quam dicimus supereminẽtem. Alterum verò sulphur extraneum suæ naturæ, quam dicimus correspondentem.

Et est notandum diligentissimè, quod istorum duorum corporum coniunctio est necessaria in hac arte, ad album & ad rubeum. Et sunt duæ rationes, quarum vna est: Cùm aurum sit nobilius inter metalla, & magis compactum, perfectum & fixum, tamen si dissoluatur, & in partes minimas separetur, fit spirituale & euolans, sicut Mercurius. & hoc ratione suæ caliditatis: & tunc habet tincturam sine numero, & ista tinctura vocatur sperma masculinum calidum. Si verò argentum soluatur in aquam tepidam, nihilominus manet fixum sicut prius, & nullam aut paucam habet tincturam: est tamen promptum ad ipsam tincturam recipiendam in temperamento calidi & frigidi: & vocatur sperma fœmineum, frigidum & siccum: est ergo conueniens eorum coniunctio. Est & alia ratio, quia cùm aurum & argentum quodlibet istorum per se est difficilis fusionis & liquefactionis, tamen si coniungantur, faciliter fluũt & liquefiunt, vt sciunt aurifabri, facientes consolidaturas ad aurum. Vnde si in lapide nostro esset solummodo alterum istorum duorum, nunquam per aliquod magisterium de facili flueret medicina, neque tincturam daret. Et si daret tincturam, non tingeret nisi in quantum esset, eò quòd non esset receptaculum tincturæ. Hoc totum non intelligas de Luna vulgari, sed de Luna philosophica, vnde & Lunaria dicitur. Ergo consulo vt non opereris nisi cum Mercurio, Sole & Luna. Quoniam totum beneficium artis huius in illis tribus consistit.

De coniunctione corporis & spiritus, & lapidis dissolutione in primam materiam.

CAP. III.

Certum est omnem rem esse ex eo in quod resoluitur. Nam gelu conuertitur in aquam calore mediante. Clarum est ergo illud priùs fuisse aquam quàm gla-

ciem. Omnia verò metalla ex Mercurio sunt generata, ideo ipsa in ipsum resoluuntur.

Primum ergo regimen lapidis est ipsum dissoluere sicut grossum argentum viuum, vt in suam primam reducatur materiam: hoc autem totum fit per argentum viuum, eò quòd ipsum habet posse Solem & Lunam in eorum naturam & materiam primam redigere. Sed cùm argentum viuum habet in se fœculentiam & adustionem absque inflammatione, & aqueitatis substantiam: necesse est ergo eius superflua demere, & absentia adimplere, si completam medicinam ex illo volueris facere. Terram autem fœculentam omnino oportet sublimatione demere, & absentia adimplere, ne liuidum in proiectione creet colorem, & aqueitatē ipsius simili modo delere, ne & totam materiam in proiectione faciat fugitiuam.

De cuius proprietate est, substantiam medicinæ saluare, non aduri, sed figere, & ab adustione defendere. Ideo contingit ex illo creari Saturnum, Iouem, Venerem, ferrum, &c. quod ex impuritate necesse est accidere.

Est notādum, quòd duplex est materia prima. Quædam est propinqua, quædam verò remota: Materia propinqua est argentum viuum; remota, est aqua: quia argentum viuum prius fuit aqua, & postea argentum viuum. Verum ergo principium nostri operis est dissolutio lapidis, quia corpora soluta ad naturam spiritus sunt redacta, quia magis fixa. Nam solutio corporis est cum coagulatione spiritus. Patiens ergo sis, coque, tere, & incera, & non tædeat te hoc multoties reiterare: quia quæ imbibuntur, per aquam mollificantur. Quantò magis teris, tantò magis mollificas, & partes grossas subtilias, donec satis existat. Et hæ partes diuiduntur, cùm spiritus impastantur, & omnia quæ impastantur ex toto dissoluuntur: & impastatio fit cum nimia contritione, inceratione, & assatione. Nam per cōtritionem, assationem & ignem, diuiduntur partes ligatæ & viscosæ, quæ sunt in corporibus. Corpora verò soluta & ad naturam spiritus redacta, nunquam separantur, sicut nec aqua permixta aquæ. Quippe natura lætatur cùm

sponsus

ſponſus & ſponſa copulantur. Quia intẽtio operis noſtri non eſt, niſi quòd eligatur puriſſima Mercurij ſubſtantia ex ipſis corporibus, quoniam Elixir conſtat ſolummodo ex ipſis.

Primus autem modus Solutionis & naturæ eſt putrefacere. Sed tamen multæ ſunt ſpecies putrefactionis & corruptionis. Primum ergo principium naturale eſt materia ſenſitiua materialis, prout ſuperiùs dixi.

Secundum, calor mouens ipſam materiam & putrefactionem. Signa verò putrefactionis eſt color niger, odor fœtidus, & materia in tactu ſubtilis & diſcontinua, ac ſi eſſet primus Mercurius. Quia calor agens in humido primo generat nigredinem, quæ nigredo eſt caput corui, hoc eſt, principium operis.

Item nota, quòd ingreſſio, ſubmerſio, connexio, cõiunctio, complexio, compoſitio & mixtio idem ſignificant in hac arte. Nihil enim ſubmergitur, coniungitur, connectitur, quin & miſceatur. Quia commixtio eſt commiſcibilium per minima: id eſt, per indiuiſibilia ſibi iuncta vnio. Scias etiam firmiter, quòd tota fortitudo huius magiſterij nõ eſt niſi in putrefactione. Si enim putridum non fuerit, ſolui nec fundi poterit: & ſi ſolutum non fuerit, ad nihilum deueniet.

Item ſcias, quòd in vnoquoque opere ſunt tres dimenſiones, ſcilicet latitudo, altitudo & profunditas: & hoc manifeſtè apparet de corpore, quod viſui noſtro ſubiacet. Verbi gratia: Lapis noſter in prima ſui creatione eſt albus, & ita apparet in facie: quare dicimus ipſum frigidum & humidum, quia ita eſt. Vnde ſtudeamus, quare lapis noſter aquaticus, quia frigidus & humidus eſt, naturalis diſpoſitio dicitur corpus manifeſtũ ſeu altum. Latitudo autem eſt iſta diſpoſitio media, per quam itur ad profundam diſpoſitionem. Quę verò media eſt inter profunditatem & altitudinem, tanquam inter contenta, ſeu contraria, eſt impoſſibilis tranſitus per ea, niſi altera qualitas deſtruatur, quoniam frigida & humida eſt eius diſpoſitio alta: deſtruatur ergo altera qualitas, videlicet humiditas per putrefactionem, tũc inſpiſſatur, & eius humiditas conuertitur in ſiccitatem, & ſic fit tranſitus ab alta ad mediam diſpoſitionẽ, quæ

est frigiditas & siccitas: & dicitur latitudo, quia tenet à frigido & humido frigiditatem: à sicco & calido siccitatem: ergo media. Postquam verò per calorem existentem, frigiditas quæ remansit in corpore transmutatur in caliditatem, quæ sunt extranea: contraria est dispositio profunda quia caliditas est occultum corporis, quòd optimè apparet per Aristotelem, &c.

De extractione aquæ ex terra.
CAP. IV.

Postquam materia fuerit putrefacta, ad faciendum corpus & spiritum, quod tamen impossibile est fieri nisi in aëre, hoc est, per sublimationem.

Scias ergo quòd lapis noster diuiditur in duas partes principales, videlicet in partem superiorem quæ ascendit, & in partem inferiorem quæ remanet in fundo fixa. Et tamen istæ duæ partes concordant in virtute.

Et ideo Philosophus dicit: quòd illud quod est inferius, est sicut illud quod est superius. Et ista diuisio est necessaria, ad perpetranda miracula rei vnius, scilicet lapidis, quæ pars inferior est terra, quæ dicitur nutrix & fermentum: & pars superior est anima, quæ totum lapidem viuificat, & reuiuiscere facit.

Vnde facta separatione celebrata, coniunctione lapidis multa miracula perpetrantur. Est notandum, quãuis apud aliquos lapis noster nõ diuidatur in quatuor partes, videlicet in quatuor elementa in prima operatione, sicut superiùs dictum est: quatuor partes principales, videlicet vna quæ ascendit superiùs non fixa: alia quæ remanet inferiùs, quæ dicitur fixa: & terra vel fermentum, quæ totum lapidem nutrit & fermentat, vt dictum est. De illa verò parte non fixa, oportet habere in bona quantitate, & dare lapidi, qui est mundissimus, absque sorde totus, donec totum lapidem virtute spiritus non fixi superiùs differat sublimando. Et hoc est quod dicit Philosophus: Ascendit de terra in cœlum. Postea ipsum lapidem sic exaltatum oportet reiterare super marmor, cum elemento ab ipso lapide in prima operatione extracto. Elementum illud dicitur aqua lapidis. Et debet toties assari, donec subtilitate lapis iterato descen-

to descendat in terram; & sic recipit superiorem vim sublimando & inferiorem descendendo, vt corporeum fiat spirituale sublimando, & cùm est spirituale, fiat iterato corporeum descendendo. Et sic habes gloriam claritatis huius Mundi, & fugit à te omnis obscuritas & omnis inopia & ægritudo: quia sic compositus, curat omnem ægritudinem. Et hic lapis totius fortitudinis, quia nulla est comparatio huius lapidis ad alias fortitudines. Nam vincit visibiliter, omnem rem solidam perforabit, penetrabit & deuincendo conuertit.

Philosophi dixerunt, quòd sola aqua per seipsam omnia facit, omnia soluit, omnia congelat, omnia diruit sine alicuius adminiculo. In ipsa solent apparere colores amœni. Permutatio corporis in aquam est tinctura cuiuslibet corporis. Insuper est differentia inter tincturam aquæ & tincturam olei. Nam tinctura aquæ abluit & mundat, & tinctura olei tingit & colorat.

De fundatione seu etiam fusione super terram suam. CAP. V.

Funde igitur aquam super terram suam, & permisce conterendo, statim paulatim imbibendo, hebdomadatim decoquendo, & postea leniter calcinando, quousque terra bibat de sua aqua quintam sui partem. Scias quòd terram oportet nutriri, primò modicè aqua sua, & postea maiori, sicut est videre de infantis educatione. Idcirco multoties contere terram, & paulatim imbibe eam de octo in octo diebus: decoque, & postea mediocriter calcina in igne, ne tædeat te opus multoties reiterare: quia terra fructum non gerit absque frequenti irrigatione. Vnde cùm aridum sit, vt multum sitiens bibit suum humidum & aqueum: & trituratio non est bona, donec terra & aqua fiat vnum & idem corpus. Ergo non suspendas manum tuam à trituratione & assatione, donec terra sit sicca & alba, quę albedo generatur ex tali frequenti & sicca trituratione & assatione. Caueas tamen ne imbibas terram nisi paulatim, & cum longa contritione post siccationem terrę. Vnde in hoc est pondus vbique notandum, ne scilicet nimia siccitas vel superflua humiditas opus corrumpant. Et

in tantum decoque assando, quantum dissolutio exposcit imbibendo.

Nota: Omni vice post calcinationem terræ superfunde aquam terræ temperatæ, videlicet non multum nec parum. Quia si multum, fit pelagus cõturbationis: Si parum, comburetur in fauillam, quia suauiter & non festinanter, de octo in octo diebus, terram irrigando, decoquendo & calcinando, donec biberit aquam suã: Continua igitur opus multis vicibus, quia nisi per longum non videbis tincturam, neque perfectè pcificies, donec opus sit perfectum.

Studeas ergo cùm in opere fueris omnia signa quæ in qualibet decoctione apparent, in mente recordare, & eorum causas inuestigare. Tres quippe sunt colores principales, niger, albus & citrinus. Cùm ergo egreditur nigra, perfecta est, sed nondum completa.

Qualibet ergo vice vigora ignem in calcinatione, quousque terra egrediatur alba ex ignis fortitudine. Nam sicut calor agens in humido generat nigredinem, ita agens in sicco generat albedinem. Idcirco cùm terra nõ fuerit alba, tere eam cum aqua sua, & iterato eam calcina, quia azoth & ignis terram abluunt, & obscuritatem eius penitus ab eo eripiunt. Nam præparatio est cum aqua semper, & qualis sit aptitudo aquæ, talis & erit limpitudo terræ. Et quantò magis fuerit ablutio, tantò magis erit & alba terra.

Vnde quidam Philosophus ait: Cùm inueneris ipsum nigrum, scias hoc initium operis esse. Post verò putrefactionem rubescit non rubedine vera: etiam citrinescit: De quo quidam Philosophorum ait:

Sæpius rubescit, & sæpius citrinescit, sæpius liquescit, & sæpius etiam coagulatur ante verã albedinem. Vnde alius dicit:

Seipsum dissoluit, seipsum coagulat, seipsum rubore decorat. Ante albedinem etiam fit viridis. Apparet etiam ante albedinẽ color pauonis. Vnde quidã sic ait:

Scias quòd omnes colores Mundi qui excogitari possunt, apparent ante albedinem, & deinde albedo sequitur vera. Quidam ait:

Vtilitas eius expectanda est. Igitur tam diu decoquatur, do-

tur, donec purus appareat veluti oculi piſcium eluceſcunt, & tunc ſcias quòd noſter lapis in rectitudine eſt coagulatus. Alius Philoſophus ait:

Cùm albedinem inueneris ſupereminentem in omnibus, ratus eſto, quòd in illa albedine rubedo eſt occulta, & tunc non oportet illa extrahere, verumtamen decoquere donec totaliter rubedo fiat. Sed tamen inter veram rubedinem & veram albedinem citrinum eriſci coloris. De quo ſic dicitur:

Calore ignis augmentato peruenitur ad citrinum. Et alius: Cinerem ne vilipendas, quia Deus reddet ei liquefactionem, & tunc vltimo Rex diademate rubeo diuino nutu coronatur. Oportet te ergo hoc magiſteriũ tentare. Nam compoſitio non erit ſine matrimonio, & putrefactione. Et matrimonium eſt commiſcere ſubtile cum ſpiſſo, & putrefacere, terere & aſſare, rigare quouſq; cõmiſceatur inſimul, vt fiat vnum, & non ſit diuerſitas ſicut aqua mixta aquæ. Tunc conabitur ſpiſſum ſubtile retinere, & conabitur anima pugnare cum igne & pati ipſum, & conabitur ſpiritus ſubmergi, & cum corporibus fundi.

Scias autem, cùm corpus miſcueris cum humiditate, & ipſi aduenerit ignis caliditas, vertitur humiditas ſuper corpus, & ſoluit ipſum, & tunc non poteſt ſpiritus ab eo exire, quia imbibit ſe in igne, & ſpiritus aliàs ſunt fugabiles, quouſque commiſceantur cum corpore, tunc conatur pugnare cum igne & eius flamma, attamen non conueniunt iſtæ partes niſi cum bona temperatione, continuatione & longo labore. Antiqui verò Philoſophi lapidi noſtro impoſuerunt multa nomina, vt amalgama, vitriolum, ſanguinem propter colorem rubeum, aliiſq; nominibus infinitis, vocauerunt ipſum ferreum, propter impoſſibilem fuſionem. Nam iſtud corpus cùm priuatur humiditate, neceſſe eſt corpus ſiccum non fluere, quod priùs per humiditatem fluebat, & erat volatile. Nam neceſſariò corpora figũtur per priuationem humiditatis, quæ à Philoſophis dicitur calcinatio, & rei putrefactio ſeu pulueriſatiò ab humiditate partes conſolidatas, & per calcinationem ſpiritus iam figũtur, & fit molle durum, & volatile fixum, & fit mutatur de natura in naturam.

Turba dicit: Fiat mutatio complexionum, videlicet à frigida & humida in calidam & siccam, seu à flegmatica in colericam secundùm medicos. Calore Solis & leui decoctione coagulantur spiritus. Intenso verò & nimio calore destruitur opus, vt ait Bonellus. Quoniam si incenderis ignem fortem ante incrementum rubei, fit quod nihil nobis prodest. Nam omnes Philosophi & veri, ignem leuem asserunt fieri, & testantur propter rationes ante dictas. Inquiunt enim, quòd nos oportet suauiter regere ignem, donec sulphur nostrum fiat incremabile. Vnde de semine: Semina non oportet metere, donec tempus messis aduenerit. Philosophi hunc lapidem nostrum vocauerunt Salamandram, quia sicut Salamandra solo igne nutritur & viuit: id est, perficitur, ita & noster lapis.

De modo sublimationis terræ.
CAP. VI.

Quidam magnus Philosophus, inquit: In fecibus est quod quæris. Recipiantur ergo feces, cùm de alembico extrahuntur, & terantur fortiter, & imbibantur cum aqua sua, & in lento igne vel Sole exsiccentur, & hoc multoties fiat. Nam ex tali præparatione habilitatur fumus ille ad sublimandum. Vnde dicit Geber: Ex multiplici ergo reiteratione imbibitionis & assationis, maior pars eius aqueitatis deletur. Residuum verò per sublimationem.

Accipiantur ergo feces prædictæ, & aptentur ad sublimandum, administrando eis primò ignem lentum propotrionabiliter maiorem, quousq; fumus ille mundus & albus ascendat, & si primò non fiat, reiteretur toties super easdem feces imbibitio, donec ita fiant, & vltimò sine fecibus quæ adhærent, tunc vna pars fixa contingit ex illis. Secundum verò eius diuersam operationem, diuersitas medicinæ creatur, aliquando Saturnus, aut Iupiter, &c.

Nullus autem debet sublimare terram ad opera sophistica, sed solummodo ad Elixir nostrum. Et non misceas illud quod remanet deorsum, cum illo, quod ascendit sursum, sed pone vnumquodque ad partem: quoniam

quoniam illud quod in fundo remanet, reiterabis ad sublimandum per Mercurium incorruptum, donec totum ascendat. Et considera bene quod nunquam debes procedere ad fusionem modo prędicto, videlicet ad lapidem Philosophicum, nisi ipsum priùs sublimes, cùm non fiat vnio corporis & spiritus, nisi per sublimationem.

Primò est materia sublimanda, est & figenda: cùm præcesserit vnio conueniens, fixio sequatur. Fixam autem materiam non facias volatilem, & materiæ fixæ partem vnam, & Mercurij præparati partes duas simul bene incorpora, postea sublima, sublimatum collige, & semper illud quod in fundo remanet iterato, cum nouo Mercurio contere, per modum prædictum, quousque totum fuerit sublimatum. Nam secundùm Philosophum, vis sulphuris albi non vrentis congelat Mercurium. Et illud est res optima nostri magisterij, per quam fit elixir ad argẽtum. Et si fuerit sulphur optimum cum rubore clarum, & fuerit in eo vis argenteitatis sulphuris non vrentis, erit res ex qua fit elixir ad aurum. Et vt tradunt Philosophi, fiat primò sulphur ad album ad argentum, & postea ad rubeum ad aurum: quia non fit aurum, nisi priùs fuerit argentum. Quippe nulla res potest venire à primo ad tertium, nisi per secundum, quia non est transitus ab extremo ad extremum, nisi per medium. Ergo non potest fieri ex nigro perfectè citrinum, nisi priùs fuerit album, eò quòd citrinum ex minimo rubeo & albo purissimo est compositum. Nec potest fieri de citrino album, nisi priùs fuerit nigrum.

Sic aurum non potest fieri argentum, nisi priùs fuerit corruptum & nigrum. Quia melius non potest fieri deterius, nisi per corruptionem sui: quoniam corruptio vnius est generatio alterius. Idcirco qui vult aurum conuertere in argentum, sic agat per corruptionem, ac argentum in aurum: quia sulphur eorum non vrens, per maiorem ignis digestionem potest fieri sulphur rubeum, quia citrinatio nihil aliud est quàm completa digestio. Nigredo nil quàm ablutio. Calor namq; agẽs in humido, primò efficit nigredinem. Et calor in sicco causat albedinem, nec non in albo citrinitatem & ni-

miam rubedinem. Fit enim sulphur album & rubeum ex vna metallorum materia, ad plenum depurata, modò tamen diuersitate decocta & digesta. Idcirco in argento viuo est sulphur album, sicut in auro sulphur rubeum. Et omnino non est sulphur tale super terram, nec album, nec rubeum, nisi quod in istis corporibus existit. Et ideo præparanda sunt corpora subtiliter, vt sulphur eorum, & argentum viuum ex ipsis habere possimus, ex quo aurum & argentum efficiebatur subtus terram. Quia nisi aurum & argentum viderem, dicerem proculdubiò Alchimiam non esse veram. Ipsa enim sunt corpora lucentia, quibus insunt radij tingentes, qui tingunt cætera corpora in albedinem & rubedinem, secundùm quod fuerint præparata. Alembicus verò & cucurbita debent coniungi, ita quòd Mercurius non possit exire, quia non sublimatur nisi virtute aëris: & ideo si locum apertum inuenerit, euolat in fumo, & perit magisterium. Quoniam totius operis intentio non est aliud, nisi vt sumatur lapis in capitulo notus. Scias quòd hic est lapis quem sciunt Philosophi, qui habet virtutes super omnes virtutes lapidum, quem pone in vase Philosophico, ad sublimandum, & cum eo sublimetur lapis, donec in vltima sublimatione purificetur.

Et iste est primus ordo, quæ prima operatio appellatur, quæ fit vt purissima & subtilissima substantia eliciatur.

Secunda est solutio, vt materia soluatur in aquam.

Tertia putrefactio, quoniam Morienes dicit: Nunquam fuit aliquid animatum, ad natiuitatem adductum, nec aliquid crescens, nisi per putrefactionem & mutationem: ita oportet fieri putrefactionem, quia corruptio vnius est alterius generatio.

Quarta est ablutio: oportet enim quòd illa res putrefacta & sordida abluatur, & mundetur à corrumpente impuritate. Et bene dixerunt: quia quàm diu manet aqua super terram, tantò magis terra abluitur, & ceratur, ita quod ablutio & ceratio idem sunt.

Quinta est coagulatio: oportet enim quòd aqua suauiter coquendo in Sole nostro in terram mutetur,

& per-

& perfectè coaguletur & desiccetur, & in puluerem vertatur.

Sexta est calcinatio: Vnde scias, quòd res calcinata est magis apta, quàm non calcinata, & est simpliciter fixio. Vnde fuerunt multi Philosophi, qui calcinationem dixerunt fixionem, & bene dixerunt: quia omnes isti modi sunt in sublimatione. Pro certo enim si quis perfectè sublimat, hic totum opus perpetrat.

Et scias quod hoc totum perficitur in vno furno, & in vno vase. Et has septem dispositiones quilibet intelligens potest perficere. Igitur non sis negligens in sublimatione. Qualis enim fuerit mundatio, talis erit & perfectio.

Modò volo tibi narrare quid sit Sublimatio.

Sublimatio est eleuatio partium subtilissimarum à partibus fixis. Partes non fixæ eleuantur per fumum: id est, per ventum: quia sicut diximus, oportet custodire ne fugiant, imò cum partibus fixis fixantur, & remanent, & velociorem fusionem præstant. Intelligas veram sublimationem esse quando facimus separationem partium, quæ superiùs eleuantur ab ijs, quæ inferiùs remanent: Imò volumus quòd simul suo proprio conueniant, quia in lapide nostro priùs primam purificationem quæ per solutionem perficitur, non inuenimus aliquod diminutum vel superfluum.

Propter hoc dixit Geber: Cum eo sublimetur lapis, donec vltimò deueniat in sublimationis puritatem. Dixit enim cum eo: hoc est, sine alio adiuncto, vel alia extranea re, propter hoc decepti sunt omnes laborantes, qui sublimant cum fecibus & nesciunt quid faciūt: vel quis sit lapis Philosophicus, & nihil proficiunt: quia sublimationem Philosophicam ignorant.

Geber dicit: Est enim lapis Philosophorum vna medicina, in qua totum magisterium consistit, cui non admiscetur extraneum, neque diminuitur, nisi quod superfluum est in operatione amoueatur, & est prima purificatio, quæ per sublimationem perficitur. Iam sufficienter demonstraui, quando velis facere nostram sub-

limationem, quod in noſtro lapide nil addas vel diminuas, imò totam ſubſtantiam in vaſe rato ponas, prout diximus in prima diſpoſitione, firmiter claudendo: & pone ipſum in furnum, & coapta cum cineribus ſubtus & inferius, ita quòd duæ partes vaſis ſint diſcoopertæ tam diu quouſque materia diſſoluatur, & poſtea adminiſtra ignem lentum, donec maior pars in puluerem vertatur, quod fit in 30. diebus: & quando factæ ſunt operationes quas diximus, facta eſt ſublimatio, ſolutio, diſtillatio, deſcenſio, putrefactio, ablutio, ceratio, coagulatio, vel fixio. Et ſcias quòd Philoſophi poſuerunt multa talia & diuerſa nomina operationum & laborum, quæ tamen in rei veritate non ſunt niſi vnum & idem, & vnica operatione omnia ſimul & ſemel, & eodem tempore & labore perpetrantur: & hoc ideo fecerunt vt eſſet indignis ſcientia obſcura. Item Philoſophus dicit: Vt enim terra cum aqua imbuitur & teritur, & per temperatum noſtri Solis calorem deſiccatur, & in terram vertitur tota materia, qui ſaltem perfectè ſcit facere noſtram operationem. Vnde dixit Hermes pater Philoſophorum: Vis eius integra eſt ſi verſa fuerit in terram: id eſt, aqua vertatur in terram.

De multiplicatione & fixione lapidis.
CAP. VII.

Sequitur de copulatione pulueris, vt fructum ferant, & fructus eorum in æternum permaneat, & docebo pulueres ſublimatos figere, vt igne permanere poſſint, & corporibus adunari & commiſceri.

Eſt autem fixio rei fugientis conueniens ad ignem aptatio. Cauſa verò eius inuentionis eſt, vt omnis tinctura omniſq; alteratio præparetur, & in alteram mutetur naturam. Figitur autem ſic: Recipe illud quod eſt ſublimatum, & diuide illud per cucurbitas ſeu vrinalia, prout quantitas materiæ requirit, & ſignum fixionis eius eſt, quando materia non plus aſcendit in alembicū. Vel poteris ignem vigorare excellenter, & tunc ſtatim apparet. Vel pone de corpore ſuper laminam ferream, ſi manet fixum, non reitera.

Deinde recipe vrinalia prædicta æqualiter, & ponendo

nendo super furnum reuerberationis & administra primò ignem lentum cinericum, per plures dies, donec per talem ignem non videris plus ascendere, tunc modicè fortifica ignem, quem continua per sex aut decem horas, & cùm nihil videris ascendere seu eleuari, circumdabis igne fortissimo, quem continua, donec materia sit fixa.

Et est sciendum, quòd spiritus & anima non vniuntur vero modo nisi calore: quia tunc omnes colores qui in Mundo excogitari possunt, apparent, & tunc firmatur & perficitur opus in vno colore, scilicet albedine, & ibi conueniunt omnes colores. Dealbatio enim est operis initium, & totius corporis firmamẽtum. Nec deinde in diuersos colores variatur, præterquam in rubeum, in quo est vlterius finis.

Citrinatio verò est, quæ fit inter album & rubeum, & non dicitur color perfectus. In decoctione verò post albedinem non poteris errare. Nam ignis regimen paulatim augmentatur: post albedinem ad citrinitatem peruenitur, & deinde ad rubedinem vt prædixi. Et scitote quòd argentum viuum est ignis, corpora comburens, mortificans, & constringens vno regimine. Et quantò magis teruntur corpora & miscentur, tantò magis habilitantur & attenuantur. Alius Philosophus dicit: quòd ignis incensus superabundans facit exhalare humidum, sed frigidum ignis facit perire opus.

Nota, regimen ignis sic secundùm naturam & exemplo quatuor temporum regatur. In primo tempore, scilicet Hyeme, terra concipit. In secundo scilicet Vere, producit herbas & flores. In tertio scilicet Aestate, maturantur fructus. In Autumno verò: id est, quarto tempore colliguntur fructus. Vnde in opere nostro à simili in prima operatione Mercurius mortificatur, & totum opus vertitur in puluerem, & terra concipit vt in aliam vertatur naturam, vnde in ista decoctione fit nigra. In secunda ascendit naturam suam dealbando. In tertia iam fructus apparent: quia tunc apparet rubedo, quæ est in fine operis. In quarta maturantur fructus, & ex eis colliguntur. Hæc de fixatione sufficiunt.

De modo proijciendi medicinam, & tingendi quodlibet metallum in Solem & Lunam.
CAP. VIII.

De promiſſo finem compleui huc vſque, magiſterium magnum, ad Elixir excellentiſſimum album & rubeum faciendum. Hic finaliter dicam de modo proijciendi, qui eſt complementum operis, & lætitia deſiderata & expectata. Album verò Elixir dealbat vſque ad infinitum, & quodcunque metallum deducit ad albedinem perfectam. Sed ſciendum eſt, quòd vnum metallum leuius altero ad Elixir deducitur. Propinqua enim perfectius quàm remota. Et cùm inuenimus metallum perfectum & multum propinquum, & vitium imperfectionis excuſatur in ipſo propinquo per multum remota: quæ verò metalla multum remota ſeu propinqua ſunt, in multis libris ſatis claret.

Et quia Elixir album vel rubeum multum ſpirituale ſit, vltra naturam tamen operatur, non eſt mirum quod illud commiſcibile eſt corporis, ſuper quo proijcitur, ſolummodo liquefacit illud.

Graue etiam eſt ſuper mille millia proijcere, & illa in continenti penetrare. Quare vobis vnum ſecretum magnum tradam. Commiſcenda eſt vna pars cum mille partibus corporis vicinioris, & hoc totum claude in vno vaſe firmiter & apto: & ponendum eſt illud in furnum fuſionis per tres dies, donec inſeparabiliter fuerit totum coniunctum.

Et illud eſt opus trium dierum. tunc ad infinitū proijcienda eſt vna pars illius corporis coniuncti ſuper mille partes cuiuſcunque corporis. Propinquiora tamen ſunt viciniora ſemper. Et illud eſt opus vnius diei ſeu horæ vel minutæ.

Eſt & alius modus proijciendi. Recipe partes centum Mercurij cum ſale & aceto abluti, & pone in crucibulo ſuper ignem: cùm autem fumare incipit, proijce partem vnam ſuper has centum partes Mercurij & fit totum medicina. Deinde pone partem vnam iſtius medicinæ ſuper alias partes centum Mercurij, ad ignem feruentem:

uentem: & est adhuc medicina, & sic consequenter. In vltima proiectione transmutat vna pars medicinæ vltimò congelatæ, centum partes Mercurij in verum aurum vel argentum, secundùm quod Elixir præparatum fuerit. Item alius modus proijciendi: Pone partem vnam medicinæ prædictæ super sexaginta partes Mercurij abluti, & pone in vas vitreum, & claude vas optimè ne respiret, & pone ad cineres calidos per tres dies, & si tua medicina retinuerit Mercurium, scias medicinam tuam esse perfectam; tunc omnes istæ sexaginta partes sunt medicina quemadmodum prima. Et per istum modum poteris probare excellentiam Elixiris, quod semper sic est augmentandum. Aliquando vna pars medicinæ conuertit 50. vel 100. vel 200. vel etiam 1000. vel vsque ad infinitum partes. Et semper illud totum est medicina quod de Mercurio retinetur, & perfectè coagulatur. Modus autem operis est iste, vt proijcias partem vnam medicinæ prædictæ super partes 100. auri fusi, & facit ipsum frangibile, & totum erit medicina, cuius vna pars proiecta super 100. cuiuslibet metalli fusi conuertit ipsum in aurum optimum. Et si proieceris super Lunam, simili modo conuertit omnia corpora in Lunam. per eundem modum poteris conuertere Solem in Lunam, in Venerem, Saturnum, Iouem & Martem.

Si autem medicina vel Elixir prædictum non haberet ingressum. Recipe de lapide in prima operatione extracto, & Mercurij prædicti ana, & simul misce & incorpora, in lapide terendo, & deinde balneo distillando, vt melius coniungatur. postea desicca. Et si vis poteris recipere aquam per alembicum, & hoc toties reiterare imbibendo, incorporando, desiccando, quousq; prædicta medicina cum prædicto Mercurio præparato incorporetur: quo facto pone totum in vrinale habens fundum rotundum, & supposito cooperatorio reuerberationis, dabis ignem candelæ & cineris per gradus suos, vt suprà monstratum est. Et quādo tibi videbitur, adde paulatim de Mercurio prædicto, quousque materia prædicta figatur, & efficiatur fusibilis plus quā cera. Et sic habebis Elixir, seu lapidem verum Philosophorum completum, qui conuertit Mercurium, & omne

corpus imperfectum in Solem & Lunam, quo melior haberi non potest.

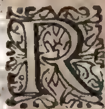
Epilogatio totius.

Dico ergo totius Operis summa non est aliud, nisi vt sumatur lapis in capitulis librorum notus, & cùm operis instantia assiduetur super ipsum opus sublimationis primi gradus, vt à corrumpente mundetur impuritate. Deinde cum ipso soluto subtilietur ipsius addimentum album vel rubeum, donec in vltimo sublimationis modo volatile fiat.

Adhuc verò cum fixionis modis figatur, donec in ignis asperitate totum quiescat. Deinde verò fixam partem cum non fixa parte reseruata per modum solutionis & sublimationis volatilem facias, & volatile fixum, & fixum solutum : ac iterato volatile, & volatile fixum, quousque fluat, & alteret in complemento solifico & lunifico certo. Et hoc modo operatur arcanum preciosissimum super omne Mundi precium preciosum, omniumque Philosophorum thesaurus incomparabilis.

INCIPIT SEMITA SEMITÆ.

Et est tractatulus breuis & compendiosus simul, & vtilis intelligenti, in quo principaliter pro parte prodit lapidem vegetabilem ab alijs penitus absconditum subtiliter intuenti.

REVERENDE pater, pias aures inclina, & intellige quod Mercurius est sperma omnium metallorum d[illegible]ctum, & imperfectum in ventre terræ cal[illegible] sulphureo, & secundùm varietatem sulphuream ipsius, metalla in terra generantur diuersa. Et sic ipsorum primordialis materia

materia est vna, & naturaliter sola actione maiori vel minori, adurente vel non adurente diuersimodè operatur, & in hoc omnes Philosophi concordant. Et hoc demonstrabo taliter: Quia certum est, quòd omnis res de eo & ex eo est in quod resoluitur, & est verum exemplum & consimile. Si glacies commutatur in aquā mediante calore, ergo, priùs fuit aqua: sed omnia metalla conuertuntur in Mercurium, ergo iste Mercurius est prima materia eorum. Modum autem conuertendi infrà docebo. Illo habito, soluitur opinio eorum, qui dicunt species metallorum conuerti non posse: & hoc verum est, vt ipsi dicunt, nisi in materiam primam reducantur. Reductio autem ipsorum est facilis in primam materiam, vt ostendam: & transmutatio est facilis & possibilis. Nam omne crescens vel nascens multiplicatur in sua specie, vt homines, arbores, grana & huiusmodi. Nam ex vno grano mille generantur. Ergo possibile est augeri res vsq; in infinitum. Ex prædictis apparet subtiliter intuenti, Philosophos in suis libris dixisse obscura, sed vera. Dixerunt enim quòd lapis noster est ex corpore & anima & spiritu, & verum dicunt. Nam corpus imperfectum comparauerunt corpori, propter hoc quod est infirmum, & aquam spiritum dixerunt, & verè spiritus est: quia corpori imperfecto & per se mortuo vitam tribuit, quam prius non habebat, & in meliorem formam producit. Fermentum animam dixerunt, quod sicut infrà dicetur corpori imperfecto similiter vitam tribuit, & in sui naturam eleuat & conuertit. Philosophus dicit: Conuerte naturas, & quod quæris inuenies; & hoc est verum: Nam in nostro magisterio primò facimus de grosso gracile: id est, de corpore spiritum, & postmodum de humido siccum: id est, de aqua terram & sic naturas conuertimus, & facimus superius inferius, quod fit quando spiritus efficitur corpus, & econuersò corpus fit spiritus. Item lapis noster, vt dicunt Philosophi, fit ex vna re, & in vno vase, & verū dicunt. Nam totum magisterium fit cum aqua nostra, & ex ea. Nam ipsa corpora soluit, vt dictum est, non tamen ea solutione prout credunt ignari, scilicet quòd conuertatur in aquam nubis. Et ipsa eadem calcinat, &

in terrã reducit. Ipſa eadẽ corpora in cinerem transfor-
mat, & ea incinerat, & dealbat, & mundificat iuxta ver-
bum Morienis, qui ait: Quod azoth & ignis Latonem
mundificant: id eſt, abluunt, & eius obſcuritatem peni-
tus ab eo eripiunt. Laton enim eſt corpus immundum,
azoth argentum viuum. Et corpora diuerſa coniungit
præparata modo prædicto, coniunctione tali, quod
nec ignis nec actus poteſt ea ſeparare ab igneitatis cõ-
buſtione: & eorum vnum irruendo in aliud mutati-
ſubtiliat corpora, non ſubtiliatione vulgari, vt idiotę ſi-
ue inexperti credentes, ſic quòd ſublimare ſit ſuperiùs
aſcendere. Et ideo accipiũt corpora calcinata, & admi-
ſcent ſpiritibus ſublimatis, ſcilicet Mercurio, arſenico
& ſulphure, &c. & faciunt per ignem fortem ſublimare:
id eſt, corpora aſcendere cum ſpiritibus, & dicũt quòd
corpora tunc ſunt ſublimata. Et ſunt deluſi: quia adhuc
inueniunt corpora immunda cũ ſpiritibus plus quàm
fuiſſent priùs. Ideo noſtrum ſublimare non eſt ſurſum
aſcendere: ſed ſublimare Philoſophorum eſt de re vilif-
ſima & corrupta (à terra) alteram facere magis puram:
cùm dicimus, ille eſt ſublimatus in Epiſcopum: id eſt
in digniori ſtatu exaltatus ſeu poſitus. Sic etiam dici-
mus corpora in aliam: id eſt, meliorem naturam con-
uerſam, ſeu exaltatam: vnde ſublimare idem eſt quod
ſubtiliare, quod totum facit aqua noſtra. Et ſic intelli-
genda eſt ſublimatio Philoſophica, in qua multi ſunt
decepti. Aqua etiam noſtra mortificat, illuminat, mun-
dificat, & viuificat, & apparere facit colores nigros pri-
mò in mortificatione corporis, dum in terram conuer-
titur, & poſtmodum apparent multi colores, & vari
ante dealbationem, quorum omnium finis albedo. In
cõmixtione verò aquæ & corporis fermenti: id eſt, præ-
paratione corporis infiniti colores apparent. Et ſic ap-
paret quod noſtrum magiſterium eſt ex vno, & cum v-
no fit, & eſt ex quatuor, & ex tribus vnum.

Vnde ſcias, pater, quòd Philoſophi multiplicaue-
runt nomina mixti lapidis, & hoc vt abſconderent eum.
Et dixerunt lapidem mixtum corporeum & ſpiritualẽ
& non ſunt mentiti, prout ſapiens intelligere poteſt.
Nam ibi eſt corpus & ſpiritus, & corpus tantum eſt ſpi-
ritua-

ritualc in solutione, & spiritus factus est, & corporale est in coniunctione spiritus cum corpore. Et fermentū quidam vocant, quidam vocant ipsum æs.

Morienes dicit: Quia sciētia nostri ingenij: id est, magisterij assimilatur ordini in creatione hominis. Nam primò fit coitus, secūdò cōceptio, tertiò impraegnatio, quartū est ortus, quintū est nutrimentum vel nutritio.

Hæc verba faciam te intelligere: quoniam sperma nostrum quod est argentum viuum, cum terræ coniungitur, scilicet corpori imperfecto quæ terra mater dicitur: quia terra est mater omnium elementorū: tunc coitus dicitur. Cumque terra aliquantulum secum retinet argentum viuum, tunc dicitur conceptio, & cùm masculus agit in fœminā: id est, argentū viuum in terram. Et hoc est quod Philosophi dixerunt, quòd magisterium nostrū nō est nisi masculus & fœmina, & ipsorum coniunctio. Adueniente ergo aqua: id est, argento viuo in terra crescit & augmentatur: quia terra dealbatur, & tunc impraegnatio vocatur. Deinde fermentum coagulatur: id est, coniungitur cum corpore imperfecto præparato, vt dictum est, quousque fiat vnum colore & aspectu, & tunc dicitur ortus: quia tunc natus est lapis noster qui vocatur Rex à Philosophis, vt dicitur in Turba Philosophorum: Honorate regem nostrum ab igne venientem, diademate aureo coronatum, & inclinate ei vsque ad perfectam perfectionis ætatem: scilicet ipsum alimentando quousque ad perfectam perueniat ætatem, cuius pater est Sol, mater verò Luna, Luna pro corpore imperfecto accipiatur, Sol verò pro corpore perfecto.

Quintò & vltimò sequitur alimentum, quia quantò magis nutritur, tantò magis augmentatur. Nutritur autem lacte suo: id est, spermate, ex quo fuit ab initio. Imbibitur autem argentum viuū, sæpe & sæpius, quousq; duas partes bibat vel quod sufficiat.

Sequitur nunc practica.

Descendamus nunc ad practicam sicut priùs dixi. Debent autem corpora ad primam materiam deduci, adhoc, vt fiat transmutatio.

Et vltimò ostendam tibi præmissorum ratione: F
go ergo te, fili, vt practicam meam non vilipend
quia in ea latet totum magisterium nostrum, sicut f
occulta vidi. Accipe precij libram vnam, & sit limat
munda, & misce cum quatuor libris aquæ nostrę mu
datæ, terendo, & incorporando cum sale modico &
ceto, quousq; totum fiat amalgama. Precio autẽ op
mè amalgamato pone ipsum in multam quantitat
aquæ vitæ: id est, Mercurij: & pone totum in vrin
supra ignem cineris nostri: id est, purgati cineris: &
interius lentissimum ignem per diem naturalem, tu
permitte infrigidari. & quando inuenies infrigidatu
cola aquam trans cum omnibus quæ in ea sunt
pannum lineum, donec pertranseat per pannum ill
quod de corpore fuerit resolutum; pars verò quę n
poterit exire, ponatur ad partem.

Deinde recipe illud quod remansit in panno, & i
rum cum noua aqua benedicta reponas ad ignem c
vase prædicto per diem naturalem, postea cola vt pri
Et sic toties reitera, donec totum corpus in aquam
uertatur: id est, in primam materiam, quæ est aqua n
stra. Quo facto, totam illam aquam pone in vase
treo, & decoque super ignem lentum, quousque vi
as in superficie eius nigredinem apparere: quam rem
ue subtiliter quotidie colligendo, donec totum cor
soluatur in terram meram, & toties quoties melius
tes, & iterum coquendo & nigredinem tollendo qu
usq; nil appareat nigredinis, & aqua: id est, argent
viuum appareat clara, tunc habes aquam & terram

Deinde accipe totam terram istam: id est, nigred
quam collegisti, & pone ipsam in vase vitreo, & sup
funde de aqua prædicta benedicta, donec nihil er
neat, & natet super eam, & coque eã tamdiu leui ig
per decem dies, tere, & iterum impone aquam, &
que: sic deinceps: id est, terram sic coagulatam & c
aqua inspissatam sine appositione alterius aquæ de
quens forti igne, vt suprà, quousque terra fiat alba
clara. Qua mundificata & dealbata, vt dictum est, a
vitæ quæ cum dicta terra coagulata mediante cal
leui inspissata fuerit, decoque forti igne in curcurb

fo

forti alembico superposito, donec quicquid aquæ ibi fuerit, descendat per alembicum, & terra remaneat calcinata. Tunc accipe de fermento quocunq; quartã sui partẽ, puta, si libra fuerit corporis imperfecti scilicet precij, accipias ex fermẽto scilicet Sole vel Luna libras tres. Et illud fermentum sit solutum, & terra factum, sicut corpus imperfectum, & eodem modo & ordine præparatum insimul coniunge, & imbibe cum aqua benedicta prædicta: id est, cum aqua quæ ascendit alembicum, & coque per tres dies aut plures: tunc iterũ aqua sua imbibe, & coque vt priùs, & hoc toties reitera quousque hæc duo corpora vnum remaneant: id est, in vnum reducantur. Quod perpendes, color non variatur in eis. Deinde super eas fundendo aquam prædictã per se paulatim, quousque dum bibat quantum possit bibere, sempnr dando eis nouam aquam. Nam in ista coniunctione corporum spiritus miscetur cum eis, & fit vnum cum eis, & conuertitur in naturam ipsorum, corporibus prædictis mundatis: Et sic germen conuertitur cum corporibus prædictis moderatis vel mundatis, quod antè nõ poterant propter eorum immunditiã & grossitiem: & in eis crescit & suũ augmentat, vt in ea multiplicetur multitudine magna.

Recapitulatio omnium prædictorum.

Nunc reuertar, pater reuerende, ad prius dicta singulariter applicando super perfectiones Philosophorum antiquorum, & verba eorum obscura importabilia & abscondita. Si verò iudices, verba Philosophorum intelliges, & ita vera verba protulisse affirmes.

Primum verbum nostri magisterij siue operis est argenti viui reductio (corporis) id est, cupri, vel alij metalli, in argentum viuum reductio. Et istud est quod Philosophi vocant Solutionem, quæ est fundamentum artis, vt dicit Franciscus: Nisi corpora solueritis, inuanum laboratis. De qua solutione loquitur Parmenides in Turba. Quam solutionẽ audientes ignari putant aquam nubis esse. Si autem nostros libros legissent, & intellexissent, scirent vtiq; aquã esse permanentem, absque suo corpore, cum quo coniuncta, facta est vnum

permanens. Non eſt ergo ſolutio Philoſophorum à qua nubis, ſed corporum in aquam liquidam conuer ſio, ex quo primo procreata fuerunt, ſcilicet in argen tum viuum: Sicut glacies conuertitur in aquam, ex qu prius fuit. Ecce per Dei gratiam iam habes primum e lementum, quod eſt aqua, & ipſius ſcilicet corporis i primam materiam reductio. Secundū verbum: Quo fit terra: & hoc eſt quod Philoſophi dixerunt: Egreſſi terræ aqua concurrit. Sic habes ſecundum elementu quod eſt terra.

Tertium verbum eſt terræ mundificatio, de qua di Morienes: Hæc aqua cum terra putrefit & mundific tur, &c. Philoſophus: Iunge ſiccum humido. Siccu namque eſt terra, humidum verò aqua. Ecce iam h bes aquam per ſe, & terram per ſe, & terram dealbata cum aqua.

Quartum verbum eſt: Quòd aqua poſſit euapora ſublimatione ſiue aſcenſione efficitur ipſa terra aëre quæ priùs erat inſpiſſata cum terra & coagulata, & habes terram, aquam & aërem. Hoc eſt quod Philoſ phus dixit in libro Turbæ: Ipſum dealbate, & cito gne ſublimate, quouſque ex eo exeat ſpiritus: id e argentum viuum, quod in eo inuenies, qui dicitur a Hermetis, & pullus Hermogenis, & remanet terra c cinata in fundo quæ eſt vis ignea: id eſt, igneæ natu Et ſic habes quatuor elementa: hoc eſt, teria ignis, & la terra calcinata quę eſt puluis, de quo dicit Morien Cinerem qui in fundo eſt, nō vilipendas, quia eſt in i feriori loco, & eſt terra corporis, quia eſt ſperma tuu in eo enim eſt diadema ordinis.

Poſtmodum cum prædicta terra fermentum po quod ſcilicet fermentum Philoſophi animam voca Et hoc ideo, quia ſicut corpus humanum ſine ani nil valet, imò eſt ſicut terra mortua: ſic & corpus i mundum abſque eius fermento: id eſt, eius anima valet.

Nam fermentum corpus imperfectum præparat, ad naturam ſuam conuertit, vt dictum eſt. Et non fermentum niſi Sol & Luna, tantum iſtis appropria planetis conſpirans in naturali ſimilitudine. Et hoc

qu

quod Morienes dicit: Nisi corpus immundum mundaueris ac dealbaueris, & in eo animam mittas, nil in magisterio direxisti. Et tunc spiritus coniungitur, & gaudet cum eis, & figitur. Quia alteratur aqua, & omnia grossa subtilia fiunt.

Et hoc est quod dicit Astanus in Turba, spiritus non coniungitur corporibus, donec à suis immundicijs perfecte fuerint denudata. Et in hac coniunctione maxima apparent miracula, quia omnes colores qui in Mundo excogitari possunt, apparent, & corpus imperfectum colore fermenti, firmo mediante fermento coloratur, vt dicit Barsen. O pie pater, augeat Deus in te spiritum intellectus, vt quod dicturus sum mente perpendas. Elementa enim non generantur nisi ex proprio spermate: sperma autem est argentum viuum. Sicut patet in generatione hominis, quia non est alicuius rei commixtio, nisi per sperma, & in vegetabilibus nisi semen, quantum ad generationem & augmentationem ipsorum. Alij subtilius intuentes sublimant Mercuriū, & figunt, & coniungunt cum corporibus, & tamen nihil inueniunt. Causa erroris est: Nam semen non potest permutari, nec prout est vel fuit, nec proficit nisi proijciatur in matricem mulieris. Sic Mechardus Philosophus dicit: Nisi proijciatur lapis in matricem mulieris, vt ipsum nutriat, non proficit. O mi pater sic habes ad votum descriptionem lapidis Philosophorum: Laus Deo.

Explicit tractatulus Arnoldi de noua Villa Papæ Benedicto vndecimo transmissus.

1 5 3 3.

CLANGOR BVCCINAE

TRACTATVS MIRABILIS, SIMVL & attentiſsimus, ex quadam vetuſtiſsima ſcriptura excerptus.

DE LAPIDE PHILOSOPHORVM ſatis fideliter, ſimul & phyſicaliter omnibus Philoſophis edisserens.

N nomine Domini, Amen. Buccinæ clangor de lapide benedicto Philoſophico: Q operationis & virtutis genere mirabilit intonat: De quo varias Philoſophi poſuerunt ſententias & ſcripturas. Vnde de p ma eſſentia Philoſophus primus Thales Mileſius dic Antiquiſſimum entium Deus, ingenitum, æternu Vnde & Pythgoras dicit: Dico Deũ ante omnia fui cum eo nihil fuit cùm fuit. Et intellige, quòd Deus cù ſolus fuiſſet in principio, creauit vnam ſubſtantiã, q primam materiam nominamus. Et ex illa ſubſtantia lias quatuor res creauit, ignem, aërem aquã & terrã Ex quibus iam creatis omnia creauit, tàm ſublimiu quàm inferiorum. Et ſic ante omnia alia præter m teriam primam, quatuor creauit elementa, ex quib poſtea quod voluit, creauit, diuerſas ſcilicet natur Vnde Deus ſuo verbo creauit, quibus dixit: Eſtote, facta ſunt, ſcilicet quatuor elementa, & alia. Ex ijs er quatuor elementis omnia ſunt creata tanquã ex ra ce, cœlum, throni, Angeli, ſtellæ, Sol, Luna, mare, ac mnia quæ in mari ſunt, quæ varia ſunt, & non ſimi quorum naturas Deus diuerſas fecit ſicut creation cò quòd ex diuerſis creatæ ſunt elementis. Nam ſ vno createͼ eſſent elemento, conuenientes haberent turas. Sed quia hͼc diuerſa elementa cùm cõmiſcen ſuas amittunt naturas, eò quòd calidum frigido co mixtum, nec calidum, nec frigidum fit: humidum v ſicco mixtum, nec humidum fit nec ſiccum. Ideo c turæ inde exeuntes naturas habent diuerſas. Qua

creaturarum quasdam ex vno creauit elemento, & sunt Angeli, quos ex solo igne creauit, & ex duobus Elementis, scilicet ex igne & aëre, creata sunt illa tria, scilicet Sol, Luna, & stellę. Ideo sunt Angeli, Soli, Lunę & stellis lucidiores, eò quòd vno singulari quod est quartum rarius creati sunt. Sol verò, Luna & stellę ex ignis & aëris cōposito sunt creati: animę aūt (vt dicunt Philosophi) quę hodie & pòst, quotidie corporibus infunduntur, de nouo in vtero matris non creantur à nouo, sed sunt creatæ ex solo igne ex primordiali principio vniuersorū, & fouentur in mente & potentia Creatoris vsq; ad præfinitū tempus, quando infundi debēt corpori nouo, tanquam materiæ præiacenti, & hoc per medium; quod est spiritus, infunduntur corpori. Et à corpore non recedunt, nisi spiritus priùs recesserit & euanuerit: quò recesso & euanito, recedit & anima, licet theologi dicant, quòd anima corpori infunditur, & infundendo creatur. Et Deus delectatur in hoc, quòd quotidie nouas creat animas, & hoc ex prima materia. Iterum creauit Deus cœlum ex aqua & aëre. Cœlum quoque ex duobus est compositum, ex altero rariorū scilicet ex aëre, & ex altero densiorum, scilicet aqua. Et ex tribus scilicet elementis creauit Deus volatilia, bruta animalia, ac vegetabilia. Vnde volatilia ex igne & aëre & aqua creata sunt, eò quòd volatilia, & omnia spiritum habentia in vegetabilibus ex aëre, aqua & terra creata sunt, vegetabilius tamen nihil ignis materia est. In vegetabilibus ignis elementum in aëris calore absconditus solum inest. Ignis autem spissus non inest nisi spiritum & animam habentibus. Ex quatuor autem elementis pater noster Adam & filij eius, ex igne, aëre, aqua, simul & terra creati sunt. Et omne quod ex vna creauit Deus essentia non moritur, nisi in die iudicij. Mortis enim diffinitio est compositi disiunctio. Incompositi autē nulla est disiunctio, vnde non est mortis & animę à corpore separatio. Ex duobus autem vel tribus vel quatuor compositis, vnumquodque compositum separari necesse est; quod est mortis. Et scito quod nullum compositum igne carens, comedit nec bibit, nec dormit. Et qualiter cùm Angeli ex igne sint

creati, cur nõ comedunt? cùm dicitur ignem esse, quo comedit. Respondetur, quod ignis simplex non comedit, verùm spissus ignis. Non enim sunt Angeli ex spissigne, verùm ex tenuissimo tenuissimi ignis & simpli Igitur ex tenuissimo creati igne non dormiunt, nec comedunt, nec bibunt.

Nota quod quatuor sunt qualitates primæ, scili caliditas, siccitas, frigiditas, & humiditas: & dicun primæ qualitates: quia ex ipsis omnia componun elementa, & omnia elementantur, & omnia cõplex nantur. Et elemẽta sunt de simplicib. qualitatib⁹. le posse habent conuertere & mutare materiã de quali te in qualitatẽ, aliquando in siccum, aliquando in h midum, aliquando in calidũ, & aliquando in frigidu secundùm quod diuisio naturæ est cõfortata per co plexionem suorum elementorum, vel etiam debilit Et qualitates sunt sicut materia elementorũ, in qua psa ponunt suas formas. Sunt & in eis retentæ, sicu ius natura demonstrat in omni generatione. Item, solum elementum non potest corrumpi neq; gene in seipso, quia non est ibi sufficiens natura, quare o tet esse plura. Item, illa natura est vna subtilis subt tia, in quam qualitates elementorum intrant. Ideo qualitates elementorum de illo magis ad se trahu quo plus abundant. Et sic qualitates sunt sicut ma elementorũ, in quas ipsa ponunt suas formas, & i sunt retentæ, sicut eius natura demonstrat in omn neratione: & in subtili substantia condensantur in ni generatione, & in subtili substantia condensa qualitates elementorum. Et si ista natura non fuiss subtili substantia essentiali elementorũ, tunc illa n ra essentialitas elementorum non potuisset esse & minari in substantia. Et etiam si quodlibet elemer seorsum secundùm suam naturam esset minerale, illa substantia non posset eam penetrare, nec ingre habere, neque colorare. Ergo propter istam propi tem illud conuenit, quod ignis prædominetur in stantia prædicta elementorum, secundùm suam n riem. Hæc Raymundus.

Item, corpora sub concauitate orbis Lunę à C

re cōdita participiant quatuor elementis, quatuor humoribus naturalibus, ſcilicet: cholera, ſanguis, phlegma, & melancholia. Quatuor complexionibus: caliditas, frigiditas, humiditas, & ſiccitas. Quatuor coloribus principalibus, album, nigrum, citrinum, rubeum. Quatuor ſaporibus: inſipidus, acidus, dulcis & amarus. Quatuor odoribus: bonus, fœtidus, acutus, & remiſſus. Duobus ſexibus: maſculinus & fœmininus, ſecundùm eorum tres dimenſiones, ſcilicet: altitudinis, longitudinis & profunditatis.

Altitudo communis, eſt eius manifeſtum: Profundum, eſt eius occultum: & latitudo horum mediū participat. Ergo omnia corpora ſecundùm has tres dimenſiones prædictas omnibus modis habent conſiderari. Idcirco corpus ſi in ſua altitudine eſt terreum, in eo eſt quid frigidum, ſiccum & melancholicum, amarum, acidum, fœtidum, nigrum, & fœmineum. Et per conſequens in ſuo profundo eſt aereum, calidum, humidum, ſanguineum, citrinum, dulce, odoriferum, maſculinum. Et ſi in vno latere eſt aquaticū, ſequitur quòd ſit frigidum & humidum, album, inſipidum, redolens, fœtidum, fœmininum. Et per conſequens in alio latere erit igneum, calidum, ſiccum, rubeum, amarum, acutum, & maſculinum. Et hæc ſunt ligamina quibus corpora omnia ad inuicē coniunguntur, quod in corporibus liquefactis clariſſimè deprehenditur, ſcilicet auro, argento, plumbo, ſtanno, ferro, & ſandarico. Quoniam de proprietate cuiuslibet elementi eſt, habere in ſe contrarietatem, & agere in ſuum contrarium.

Et nota quod quatuor ſunt elementa, ſcilicet ignis, aer, aqua, & terra: Quia quodlibet eorum eſt compoſitum ex duabus primis qualitatibus, & nō ex pluribus, ſicut ignis ex caliditate & ſiccitate, aer ex calido & humido, aqua ex frigido & humido, terra ex frigido & ſicco. Item caliditas in igne eſt eius qualitas eſſentialis, & ſiccitas eius qualitas accidentalis. In aere humiditas eſt eius qualitas eſſentialis, caliditas verò accidentalis. In aqua humiditas eſt eius principale vel eſſentiale, ſed frigiditas eſt eius accidentale. In terra ſiccitas eſt eius principale principiū vel eſſentiale, & frigiditas

accidentale. Item ignis est calidus propriè & siccus proprietate. Nam caliditas maior est in re, à qualitati bus quàm à proprietate. Ita intellige de alijs qualitat bus elementorum. Item, de principio elementorũ qua tuor dicit Myceretis. Scito quòd terra priùs fuerat aqu deinde in lapidem versa & pe ro a facta est: aqua ve priùs fuerat aër, deinde liquefactus est, & inspissatus in aquam versus est. aëris autem principium ignis era quia ex igne spisso. Ignis verò principio caret, suo cre tore excepto. Et nosce, quod terra corpus aquæ est, terra autem fit homo. Ignis autem tribus non desi elementis, quo & tria persistunt. Et de elementoru eorum gradibus dicimus. Quia ignis prout est in m xtione, est calidus in quarto gradu, & siccus in tertio. quia caliditas sibi inest in primo, patet, quia nil cali us eo: & quod siccum secundariò inest ei, patet quò esset in eo tanta siccitas, quanta caliditas, quam c calefaceret, tam citò desiccaret, quod non cõtingit. aqua frigida est in quarto gradu, & humida in tert quia etsi tendit in contrariũ, vt possit calefieri, cùm n potest cõgelari in siccũ, sua manente frigiditate, & magis est frigida, quàm humida. Nota, scripsi sicut peri, sed mihi videtur contrariũ. Aer primò est humi in quarto gradu, secũdariò calidus in medio tertij: q humiditas obtundit caliditatem. Terra primò est si in quarto, secundariò frigida in medio tertij. Et it circulatio omniũ elementorum. Ignis caliditatẽ inf dit aeri. Aer humiditatem suam per caliditatem rar ctam infundit aquæ. Aqua frigiditatem suam imm terrę per calorẽ aeris eam desiccando. Et terra desic siccitatem suam frigefactam, humefactam, & calef infundit aeri. Itaque recuperat ignis caliditatẽ suam missam præ qualitatibus aliorum elementorũ. A militer humiditatẽ, aqua frigiditatẽ, terra siccitatẽ Et sic secundùm istam mixtionem fit mixtio elem torum. Est ergo ignis in aqua, quia est in aere exis te in terra. Et aqua est in igne, quia est in terra exi te in igne: & terra est in aere, quia est in igne exist in aere. Et ita est eorũ mixtio terminabilis ad quãc proportionem. Item dicit Raymundus, in princip

the

theorica Testamenti: Quia primordiale principium vniuersorum est vna natura, quam Deus creauit ex nihilo, in vna pura substantia, quā quintam essentiam vocamus, in qua tota natura comprehēditur. De ista substantia diuisa in tres partes, secundùm suam essentiam de puriori, creauit Deus angelos & cœlum empyreum, per istam claritatem & per veritatem participant puræ animæ cum angelis in natura, per quam participationem est inter illā perfecta vnio in glorificatione. Et de secunda creauit Deus cœlum: id est, firmamentū, planetas, scilicet Solem & Lunam, & omnes stellas. Et de tertia parte quæ erat minus pura, creauit Deus istum Mundum. Et istud habes intelligere, non sicut ibi traditur, sed sicut totum fuit creatum insimul, ad voluntatem Creatoris superioris sine aliqua successione operatoris, & sine materia præcedente, quæ respiciat successionem generis: quia non esset creatio nec opus diuinum, quæ respicit ad creatorē dominū entitatis, dicta sumentificaliter pro creatione de nihilo in vera entitate substantiali. quamobrem hoc quod dixi & iam dicam, velis intelligere cum spiritu sumentifico & non grosso, nec vulgari: quia hic loquimur ad respectum naturæ opus, cui habes assimilari in nostro magisterio. Et ideo tibi dicimus cum sermone exempli, vt nos intelligas bene, sicut iam dictū est. Quia supremus Creator diuisit istam partem minus puram in quinque partes. Ex vna parte puriori creauit Deus quintam essentiam, substantiam elementorum, quæ participat cum re cœlesti. Et istam diuisit in quatuor partes: Prima purior datur igni, quem creauit Deus ex secunda parte de natura elementorum. Secunda istius pura attribuitur aëri, qui creatus est ex tertia parte minus pura naturæ elementorum, & tertia minus pura datur aquæ, quod est elementum creatum de quarta parte minus pura de natura elementorum. Et quarta minus pura datur elemento terrestri, quod fuit creatum de quinta parte minus pura totius naturæ elementorū. Et quantò natura est minus perfecta, tantò magis appetit perfectionem sui, & perficitur vnū cum altero propter concordantiā suarum proprietatum cum suo quinto instrumento,

quod est participans cum causa cœlesti. Item, tamen est appetitus perfectionis naturæ, scilicet generationis in corruptionem,& corruptionis in generationẽ: quia eius instinctus aut appetitus non venit immediate à Creatore naturæ; quod si veniret, res fieret à Creatore & nõ à creatura, vnde esset perfecta sine destructione: & ideo cùm venit instinctus à natura, ipsa non potest facere illam rem perfectam, nisi perficiatur per scientiã diuinam intellectualem, sicut humana, quę rectificatur per intelligentiam diuinam. Sic per magisterium operis nostri. propter hoc potest intelligere naturam elementorum primorum, post diuisionem tertiæ substantiæ primordialiter creatam. Non intelligas quòd eorum substantia sit simplex elementum quintum, sed substantia tertia vel quarta, aut secunda, aut prima elemẽtata à parte quinta, quam nos vocamus primordiale & substantiam simplicem, per quam dictæ substantiæ quatuor elementales elementatæ sunt, quælibet secundùm suam naturam, sicut superiùs declaratum est. Ista quatuor elementa sic creata, restant vt pura & clara, ratione eorum claræ partis naturæ, à qua erunt creata vsque ad tempus prædictũ quod exiuit à natura: aut adhuc vsq; ad Anathuel prius prędictum, sed ex post, mortui sunt homines & animalia, & nascentia terrę desiccata, cum destructione generationis, ducta à corruptione in generationem, & ex post, à generatione in corruptionem. Itaque corpus impurum resolutum man hoc, quod cõtagiauit & corrupit elementa, propter quã corruptionẽ omnis res visibilis est paruæ durationis: quoniã natura nõ potest facere rem ita perfectam ratione suæ materiæ grossæ & corruptæ, sicut faciebat in suo principio. Imò dum magis continuat sua operatione, plus deuastatur supra naturam, imperfectio participando cum magna corruptione propter mate quam quotidie inuenerit minus puram elementorum quia quod ponit nunc ad immutandum ipsam, ri ponebat ad componendum partes firmiores ligamenti. Et per istam potes intelligere omne prophetic quod cõsumetur in fine Mundi, quando IESVS CHRISTVS venerit iudicare seculum per ignem, venient

de c

de cœlo, qui ardebit totum illud quod non erit de veritate quatuor elementorum, & totum ab impuro & malo confundetur in abyſſo, & quod ignis inueniet compoſitum de virtute pura, & ipſe ſupra ſphæram requieſcet viſibiliter in ſempiternum. Et malum impurũ cadet ſupra damnatos, & omnis pura ſuper beatos. Quamobrem poteſt elucidari tuæ cõſiderationi, quod in fine quodlibet ibit in ſuum proprium locum, à quo primum venerat: Et intellige adhuc quòd iſta propria terra, quam calcamus, non eſt verum elementum, imò eſt elementata à ſuo vero quinto elemento. Nec recedit quinta ſubſtãtia elementalis à corpore elementato de quo terra eſt formata. Sicut corpus ſine anima, & putrefactio aſſimilata in vnum, vel materia ſine forma cõpoſita, ab antedicta infecta eſt, per reciprocã actionẽ ad elementa de vno in aliud. Sed in centro terrę eſt virgo & elementum verum, quod ignis nõ poterit ardere in die tremendo, & ſic de alijs elementis tu cum elucidatione clarè debes intelligere, & cõiungere principalem ſubſtantiam, materialem, ſimplicem, quæ cum diuiſione formet formata in vnum contrarium. Cum diuiſione tibi locuti ſumus, non ſeparata ſubſtantia ipſorum, quę eſt eſſentia quinta, & ſubtrahes omne principale elementum compoſitum. Et, vt dixi, terra quã nos calcamus, non eſt purum elementum, ſed elementata conuenienti elementato. Quia in ſuo centro reperitur quod eſt virgo & verum elementum. Sic & de alijs elementis debes intelligere. Et quicquid non erit de veritate pura elementorũ, ardebit, & totaliter annihilabitur in die iudicij. Et tunc elementa manebunt clara & pura, in terra reſplendente ſicut cryſtallũ. Et talem faciet ſupremus Creàtor cum igne cœli, quouſque magnus mundus reuertatur ad primã cauſam, ſcilicet omnia elementa in ſuam puram eſſentiam, quæ poſt modum non timebit ignem cœli, quia tunc motus ſupernæ naturæ morabitur in illo ſine omni corruptione.

Et ſcias quòd tria ſunt principia omnium rerum, ſcilicet artificiale, & eſt Deus conditor omnium rerum. Secundum principium quod dicitur exemplare, manat ab ipſo, quod dicitur ſua ſapientia. Tertium ſuccedens

principium, quod dicitur materia creata per ipsum cum ipsa sapientia quæ procedit ab ipso, & est primordiale elementum, quod nos vocamus Yle, quod declarabimus tibi si bene nos intellexeris, quod etiam no est necesse quod præsumas ipsum pquirere in sua specie simplici, pro incipiēdo nostrā operationem. quamuis quòd sine quinta essentia non poteris ad finem deducere. Sed debes ipsum quærere in specie composita quia sicut dixi, cùm omnia elementa sint creata à dict substantia, ab illa viuificantur ad creandum & corrumpendum, quoniam necessariū est sicut apparet per naturam. Quod cùm omnis res stans sub globo Luna sit creata & formata à dicta materia quod Yle vocatu vt de illa influatur in omni re elementali, & plus in vi quàm in alia sicut inuenimus per naturam, & quod i spatietur & est suum solatium: quapropter sis secur quod nulla res Mundi potest sine ipsa creari nec generari; quia ipsa colligat corpus elementare in opere naturæ. Et ideo nos eam vocamus naturam, & primordiale cuiuslibet elementi, quoniam de ipsius simpl substantia elementa quæ sunt materia naturæ, fuera purè creata cū diuina separatione, videlicet, aqua, ai ignis, quę sunt corpora elementata per dictum primordiale simpliciter elementū, quod est in ipsis, & ab ip intellectu procedit.

Chronica Methaurea dicit: Quia species elementorum in solis terminis inuenitur, & in dicto princip quod principium est primordiale rerum. Idcirco si lem materiam petis intelligere, scias ipsum esse pur subiectum & vnionē formarum, in quo retinetur q libet forma cum possibilitate: quoniam fluxus & la litas infinitas continet motiones, secundùm diuersi tem formarum extremarum & mediarum, quam i psam recipit, per aliquam similitudinem cœlestinar receptionum, formarum extremarum & mediar quæ nascitur à natura cœlesti, quæ fuit de sua nat Et per alias, comparando eam venam directione possibilitatis. Et ꝑ alios vocatur possibilitas: quia lam formam habet in se actualiter, sed oportet fo tribuat cū possibilitate, sicut modo videndo vidētu

neb

nebræ, tali modo intelligatur ista materia nil de ipsa intelligendo. Et propterea tibi scribitur forma Mundi qualis est. Et illo modo elemēta sunt ordinata in Mundo, à quibus quælibet res generatur modo quo apparet, per calidum succedens. Hæc Raymundus Lullius. Item de igne: id est, de calido formali dicit Eximidius in Turba Philosophorum. Omnium rerum: id est, creaturarum initium esse naturam quandam, & eam esse perpetuam & primam, omnia coquentem, & ad formam debitam & speciem perducentem. Quare dicit perpetuam & primam? Fortè aliquis intelligeret de prima essentia, scilicet de creatione, sed non est verum. Sed dicit perpetuam: id est, spiritualem & primam: id est, digniorem omnium creaturarum existentium in elementis: quia aliter esset falsum. Omnia digerens & coquens, informans calidum naturale, quo omnia ad specificam formam & figuram deducuntur.

De Luna Philosophica Ænigmata diuersa.

Item, Ptolemæus in Almagesto dicit: Quia Sol non calefacit terram, neque eius virtutem terræ imprimit nisi mediante Luna, quæ inter alia sydera magis Solis lumen & caliditatem est receptiua, tanquam medium inter Solem & terram. Quare vt dicunt Philosophi, duo sunt impedimenta, quod vnum virtutem suam alteri non imprimit, scilicet distantia remota & medium interueniens. Et sic est ibi inter Solem & terram, quia Sol longe à terra distat, & quia ibi Luna mediat. Sic quoque in arte nostra Alchimistica, Sol tincturam solam non perficit nisi mediante Luna, quia remotè distat, cùm ad ipsam subtilitatem nondum vt tingat peruenit. & etiam propter ipsa media scilicet densitatem & grossitiem. Quare necessariò requiritur ibi Luna, vt ipsum Solem subtiliet, rarum & volatilem faciat, & eius impuritatem segreget. Cùm ipsa magis suo lumine eget, & natura alijs planetis: id est, metallis. Ergo dicit Hermes & Aristoteles de Plantis: Sol pater eius est, Luna mater existit. Ergo Luna mater & ager in quo solare seminarique debet semen, & sic non indigemus alio ex

quo lapis noster & alchimia nostra fiat, quàm Solis &
Lunæ. Vnde in epistola Solis ad Lunam in anno sola
quando incipit in tenuitate Luna cum Sole coniungi
& ab eo illuminari, primò ait Sol: In sorore mea Lun
crescit gradus sapientiæ vestræ, & non cum aliquo ali
ex seruis meis. Ego enim sum sicut semen seminatum i
terram bonam, mundam & puram, quod nascens cre
scit, & germinat, & multiplicat, & adfert lucrum suo se
minanti.

Et dicit vltra Sol Lunæ: Dabo tibi pulchritudiner
meam, lumen scilicet solare. cùm per minima coniunc
fuerimus. Deinde dicit Soli Luna: O Sol, tu mei ind
ges sicut gallus indiget gallina, & ego Luna indig
operatione tua. O Sol cùm sis perfectus moribus pa
luminum, dominus excelsus, & magnus, calidus & si
cus. Et ego Luna, crescens frigida & humida, quand
copulati fuerimus in æquitate status & mãsione, in q
non sit aliud nisi leue, habens secum graue, in qua ma
sione vacabimus commanendo, & erimus simul sic
vir & mulier vacantes eius generoso partui. Tunc acc
piam à te naturam adulando: id est, animam, & fia
propinquitate tua tenuis, & exultabimus tunc pari
exultatione spirituali: id est, ad modum spirituum su
limatorum, quando ascenderimus ordinem senioru
superiorum, & lucerna lucis scilicet solaris infundet
lucernæ meæ: id est, lunari: ex te scilicet Sol, & ex n
scilicet Luna, fiet infusio lucis lumini: id est, commi
tio luminarium, scilicet vinum cum aqua: & ego sci
cet Luna, prohibebo fluxum tuum, priusquam tu S
indutus fueris nigredine mea colore atramenti, p
solutionem & coagulationem meam, cùm intraue
mus domum amoris, tunc coagulabitur corpus meu
& ego in natiuitate mea ero Sol oriens, & conuerte
corpus meum in decorem solarem. Ad hæc respon
Sol Lunæ: O Luna si feceris hæc quæ dixisti, & non
noris mihi in nocumentum, reuertetur corpus me
nouum, & postea nouam dabo tibi penetrationis vir
tem: id est, tincturæ, per quam potens eris in præli
gnis liquefactionis, & purgationis, ex quo ibis sine
minutione, & tenebris, sicut Sol, & non impugnab

de cæt

de cætero ſicut æs, plumbum, cùm non ſis rebellis. Beatus qui intelligit in eloquio meo, &c. Virtus ſulphuris Mercurij eſt quaſi ſemen paternum, & Luna mater: id eſt, propria ſubſtantia Mercurij, ſcilicet, aqueum ſubtile, mixtum terreo ſubtili, eſt quaſi menſtruum, & hoc eſt argentum viuum, quod Mercurius à Philoſophis nominatur. Cùm autem Mercurius: id eſt, argentum viuum ſit radix in arte Alchemiæ, quoniam ex eo, per eum, & in eo ſunt omnia metalla, vt dicunt Philoſophi. Verſus:

Eſt in Mercurio quicquid quærunt ſapientes.

Nam ſub vmbra ſua viget hæc ſubſtãtia quinta: Propter hoc: quia ſua media ſubſtantia eſt incombuſtibilis, vt dicit Geber: Quia omnis res huius artis eſt de eo, & cum eo: quia omnis tinctura à ſuo ſimili procedit, ſcilicet à Mercurio. Dicunt Philoſophantes: Huius autem famoſæ ſcientiæ radicalia principia, ſuper quæ ipſa fundatur, ſunt iſta ſcilicet: Quædam materia vel ſubſtantia propria argenti viui & ſulphuris fumoſa & ſubtiliſſima, ex natura prædictorum ſcil. argent. viu. & ſulphuris per noſtrum artificium generata, limpidiſſima & clara, tanquam lachryma, in qua latet & habitat ſpiritus quintæ eſſentiæ. Non autem eſt ſubſtantia iſta ipſum ſulphur, nec ipſum argentũ viuum, prout ſunt in natura ſua in mineris ſuis, ſed eſt quædam pars iſtorum ſcilicet duorum, quæ non ſunt argentum viuum, neque ſulphur, vt dicit Geber. Quæ ſubſtantia prædicta, fumoſa & volatilis in propria ſubſtantia exiſtens, in aliam quam argenti viui & ſulphuris naturam fixam & firmã, quæ eſt ignem patiens & ipſum non fugiens, ſed in eo perſeuerãs, figitur & mutatur. Vel quæ priùs per decoctionem temperatã & continuam per magiſteriũ huius ſcientiæ cum alijs ad hæc conuenientib. congelatur in lapidem fluentem, figentem, tingentem, & in igne perſeuerantẽ. Nota quòd principia huius rei ſunt duo, ſcil. materia & agens. Materia autem eſt argentum viuum & ſulphur, ſeu arſenicum, quod idem eſt. Notandum quòd Philoſophi dicunt, quòd iſtud argentum viuum & ſulphur ſuper quod fundat natura ſuam actionem

& operationem, est argentum viuum & sulphur dedu-
ctum seu productum ad aliquam naturam aquea-
subtilissimam, clarissimam, albissimam & amœnis-
mam, quam Philosophi vocant argentum viuum, & a
quandam terream materiam subtilissimam, quam vo-
cant sulphur, per artificium, quod Philosophi mirabi-
ter occultauerunt. Est autem istud argentum viuum
istud sulphur vna res, & de vna re exit. Quia vna res
patet, quod Philosophi nominant dictum argentu-
viuum sulphur, & dictum sulphur argentum viuu-
Vnde Geber: Est lapis vnus, medicina vna, in quo t-
tum magisterium consistit. Secundum est agens, vn-
agens mouens ipsam materiam ad corruptionem
calor, qui est instrumentum mouens ad corruptione
Et non est aliud agens in Mundo. Omne corpus pas-
bile reducitur ad sui primam materiam, per operati-
nes suæ naturæ contrarias, quod prima materia est a-
gentum viuum, cùm ipsum sit oleum omnium liqu-
bilium & ductibilium. Materia autem prima metal-
rum est vapor vnctuosus, vtriusque naturam in se h-
bentes, scilicet Mercurij & sulphuris. Item, humidu-
vnctuosum est materia nostri argenti viui Philosop-
ci: & substantia suæ vnctuositatis est propria mate-
essentialis sulphuris. Vbi apertè poteris cognosce-
quòd tu non potes fixare vnum sine alio, sicut mate-
sine aliqua forma: quare stat sulphur sicut calor co-
plexionabilis in substantia argenti viui, & stat ibi
ut virtus spermatis masculi quod stat in semine m-
lieris, vel sicut alia virtus generatiua. Hæc dicit R-
mundus.

Et nil est Mundi quod non sit naturaliter compo-
tum à substantia quatuor elementorum, testimo-
cuiuslibet boni naturalis. & secundùm suas experi-
tias non est substantialiter aliud nisi ex sulphure &
gento viuo puris & mundis, incombustibilib. in pri-
puncto suæ creationis, & istud est principium, vel
nus vel materia prima, & substantia media in quam
tura infigit omnes suos colores, in figurando diue-
substantias. Isti colores veniunt per proprietatem na-
ræ quintæ sulphuris & argenti viui, per instinctum

n.

naturæ. Ex quibus patet, quòd in omni loco noster lapis reperitur ratione suarum proprietatũ, & per istam experientiam cognoscimus clarè, hanc primam materiam omnium rerum vniuersalium esse, quæ per corruptionem & generationem formantur secundum suam compositionem, & sicut in omni re de tali materia capiunt omnia Mundi suam formam substantialem, spiritualem & accidẽtalem. Igitur in omni loco reperitur, & in omnibus rebus, quia, vt dicit Raymundus: In omnibus rebus post vltimam suam depurationem reperitur prima materia omnium rerũ in qualibet illarum, in forma Mercurij: quę materia dicitur genus generatiuũ, ens reale, terminus materialis naturæ, in quo natura capit sua principia materialia in actu generationis, quia est primum subiectum in natura. Tunc enim species in aliam formam quàm priùs erant, permutantur, sed non quidem species, sed indiuidua specierum: quoniam ipsa indiuidua actionibus sensilibus sunt obiecta, eò quòd inter se sunt corruptibilia. Species verò cùm sint vniuersales, actionibus sensibilib. non sunt subiectæ, & ideo inter se non sunt corruptibiles. Species verò argenti quæ est argenteitas, non permutatur in speciem auri, quæ est aureitas, nec econtrà: quia species veræ permutari non possunt, sed indiuidua specierum bene in suam primam reducuntur materiam. Quia cùm forma istius fuerit corrupta & in primam materiam resoluta, tunc etiam necessariò introducitur alia noua forma, quia corruptio vnius est generatio alterius: sed quia materia nullo modo ita potest destrui quin sub aliqua maneat forma, vnde destructa vna forma metallorum, immediatè introducitur alia, scilicet per transmutationem Mercurij in sulphur, ad nostram operationem quam intendimus. Etiam omne indiuiduum multiplicat formam suæ speciei, & non alterius, vt dicit Aristoteles & Raymundus. Et ideo soluta prima corporis forma per elementationem conuersam in Mercurium, est in colore subnigro, in odore fœtido, & in tactu subtili, & discontinuata. In tali autem natura simplici insunt quatuor elementa composita, separabilia, & resolubilia in aquam Mercurij post putrefactionem. Hæc Raymundus.

Et cùm dico aqua Mercurialis, nolo intelligere Mer-
curium nudum, sed Mercurium Philosophorum rube
substantiæ extractum à mineris in se habentibus mate
riam de sulphure & Mercurio. Ideo Lilium dicit: Ne-
cesse est congregare sulphur quod denigrat corpus. E
tale sulphur dicimus aquam esse, quæ seipsam nigrefa
cit, albificat, & rubificat, & ipsam fixat. Ideo aqua Mer
curialis est prima materia ab omnibus metallis, & cum
ea soluuntur omnia metalla, quæ in alia non possu
solui aqua. Et si metalla non soluerentur in eorum pr
mam materiam per istam aquam Mercurialem, non fi
ret id quod quæritur, vt dicit Aristoteles. Et hoc opu
non est opus opificis, sed naturæ, ministrante opifice
adiuuante eam. Dicit Albertus: quia inter omnes art
Alchimia plus imitatur naturam, & hoc propter dec
ctionem eius & augmentum, quia decoquitur in aqu
metallicis, igneis, rubeis, maximè habẽtibus de form
& minimè de materia. Nam aliæ artes imitantur natu
similitudinariè; Alchimia verò mera veritate. Ideo no
est debilior natura: quia ars siue artifex tantùm sibi m
nistrat; ipsa verò naturaliter operatur, & perficitur,
ideo dicitur: Indiges quod in solutione luminariu
primo labores, qui primus gradus est operationis
fiant argentum viuum. Quia dicunt Philosophi: N
fiant corpora incorporea, & econuersò, nil operami
Et non sic intelligas, quòd corpus fiat simplex aqua
lementalis pura: quia ex tali nullum corpus metal
cum procedit, cùm simplex non alteretur, neq; etiam
foro naturæ persistat, sed bene cõpositum: id est, gr
sum: quia vnum solum elementum elementatum,
dam corruptionem facit, & tardam generationem
semetipso. Et propter hoc simplicia elemẽta modicu
prosunt in arte ista: quia in ipsis nõ sunt essentiæ pri
elementorum, in quibus sunt virtutes quæ mutant,
nerãt, & corrumpunt. Ideo simplicia elementa sunt
tra generationem & corruptionem, & hoc propter
sam, quia non attingunt naturalem humiditatem, c
omnia facit nasci. Etiam si reuerteretur in aquam, e
tunc siccum, per vim, non per naturam ad modum
lium vel aluminum, & sic liquaretur ad ignem. Et

secūdùm rei veritatem, si corpus deberet reduci in primum elementum, secundùm istos qui dicunt quòd debet reduci in aquam, aqua non fuit primum elemētum inter elementa, licet dicant & allegent illud Genes.1. vbi dicitur: Spiritus Domini ante cœli & terræ creationem ferebatur super aquas: non sequitur ergo quòd in ipsa creatione elementorum ipsa aqua fuerit primum elementum, cùm elementa aëris & ignis priùs fuerunt, vt dictum est suprà. licet bene in nostra operatione inter elemēta visibilia quę à nobis videntur & tanguntur, ipsa aqua sit primū elemētum, vnde in arte solum duo sunt elemēta formalia quæ videntur & tanguntur, scil. aqua & terra, cùm virtualiter sunt quatuor, scil. aër in aqua & ignis in terra. Quia dicit Rasis: Omnia quæ sub lunari globo inferius à summo condita sunt opifice, quatuor participant elementis, non tantùm per visum, sed etiam per effectum. Nam elemētum aqueum vocamus ipsius aquæ humiditatem, aërem vocamus ipsius aëris naturam Ignem illam virtutem quam habet, qua comburit, calcinat, & corpora soluit. Terra est ipsum corpus spissum & grossum per se, & sic aqua & terra à nobis videntur & tanguntur, alia duo in his duobus intelliguntur. Ideo sequitur & oportet, vt in arte Alchimiæ metalla primò reducantur in Mercurium: id est, in argentum viuum, vnde omnium metallorum materia & sperma. Vnde dicit Geber: Est Mercurius decoctus & inspissatus in ventre terræ calore sulphureo ipsum decoquēte. Et secundùm varietatem sulphuris & ipsius multiplicationem, diuersa metalla procreantur in terra: ipsorum enim prima materia est vna & eadem, ipsa tamen inter se differunt sola actione accidentali: id est, decoctione maiori vel minori, temperato vel intemperato, adurenti vel non adurenti. Sic concordantes asserunt omnes Philosophi. Quoniam vnumquodq; illorum scil. argentum viuum & sulphur conuertitur primò in terream substantiam deinde ex his ambabus terreis substantijs resoluitur quidam fumus tenuissimus, subtilissimus & purissimus, propter calorem in visceribus terræ decoctus & digestus, conuertitur in naturam cuiusdam terræ, & sic fixionem quandam suscipit & in metallum conuertitur.

Nota, vltimus terminus naturæ recommendation
& transmutationis cocti & crudi, scilicet ad quam n
turaliter tendit artista, est substantia sulphuris non
rentis, quod cùm fuerit conuersum, est propinqua m
teria nostri realis elixiris & puri metalli, prima natu
& proxima, alterata tamen per calorem sui corpo
scilicet cum illa alteratione per quam magis prop
& propinquius possit suam speciem & formam sus
pere, cum voluntate concordantiæ naturæ mineral
Et hæc humiditas nil aliud fuit quàm argentum viuu
erectum à corpore liquefacto intus & foris. Cum h
argento viuo qualitates sulphuris sunt commixtæ
digestionem. Et ideo est alteratum sicut natura req
rit per suum calorem sui ipsius: per conuersionem
naturæ est conuersum & congelatum in sulphur; q
tu potes sentire per naturam quòd nulla alia humi
tas conuertitur magis propriè & promptè in substa
tiam sulphuris, quàm, in quam qualitates suimet
phuris sufficienter sunt introductæ per ingenium
turale, quod fit per artificium, quę humiditas est arg
tum viuum in forma aquæ claræ, sicut lac in mamn
lis: & sulphur, sicut sperma in testiculis. Illud argent
viuum non habet aliquam contrarietatem quæ s
sua complexione veniat; quare necesse est, quòd
argentum viuum sit nimis temperatum respectu co
plexionis sui corporis. Quare ergo notifico, quòd
teria huius non est argentum viuum commune; c
tota sua substantia, &c. Causa autem quare opor
metallum ad naturam vaporis reducere, quia vide
omnia generari Mercurio viuo mediante, quo ip
genitum fuit. Verbi gratia: Homo genitus fuit à p
mediante spermate, generat alium filium media
spermate, & sic de alijs: ergo natura Mercurialis est
pascimur, & nutrimur, sine ipso namque non est
animalium, nec plantarum: ipso enim semoto à te
cunque, statim sequitur corruptio & mors, cùm sit
mentum vitæ & existentiæ rerum vniuersarum; vt
Philosophus. Item Raymundus dicit: Quòd co
quod est principale conuertens inconuertibile, p
conuertatur, vt prius illud conuertibile in sulpb
subs

ſubſtantiam conuertatur, & congeletur. Quia nullum argentum viuum promptius conuertitur in ſubſtantiam ſulphuris quàm illud in quo ſulphuris qualitates per diſſolutionem ſufficienter ſunt introductæ: nec vllum ſulphur promptius argentum viuum congelat quã illud, in cuius ſubſtantia ipſum argẽtum viuum extitit, naturæ & per artis ingenium iam conuerſum: id eſt, aurum conuerſum in primam materiam. Tunc enim natura naturam amplectitur propriam amicabilius, gaudet ea magis quàm extranea, vt Philoſophi omnes clamant; natura lætatur ſola eius naturâ, natura ſolam eius naturam concipit. Et Hermes: nil conuenit rei niſi quod propinquius eſt illi in ſua natura, & generat in illa re proles ſimiles ſibi. Hoc eſt: Si quæris medicinam metalla generantem, de metallis erit eius origo, cùm ſpecies à ſuo genere tingatur, vt dicit Philoſophus. Etiam in habentibus ſymbolum facilis eſt tranſitus, & nõ ſic intelligas quòd reducantur metalla in aquam elementalem ſimplicem, quia ex ſimplici nihil fit, ſed ex compoſito.

Sequitur Operis inceptio.

Huius artis quatuor ſunt regimina ſiue gradus: Primus gradus regiminis fit calcinando: id eſt, corpus primò debet calcinari: Secundus ſoluendo, quia debet ſolui: Tertius diſtillando, quia debet diſtillari vel ſublimari: Quartus igne leui congelando. Et in iſtis quatuor regiminibus & gradibus conſiſtit recta & vera præparatio. Ideo corpus & ſpiritus Mercurij ſunt neceſſaria ad perpetranda huius rei miracula, vt dicit Geber. Et ad hanc artem ſolùm duo requiruntur, vt dicit Hermes: Fiducia in duabus rebus conſiſtit, quibus & tertium adiungitur. Et dicit, tres facies: id eſt, tres ſpecies vidi in vno patre: id eſt, progenie. Quia dicit Morienus, quia tres ſpecies ad totum magiſterium ſufficiunt, ſcilicet fumus albus: id eſt, vis quinta, ſcilicet aqua cœleſtis, & leo viridis, & æs Hermetis, ex qua & cum qua præparant ipſum opus in principio, in medio & in fine.

Item, Eximidius in Turba Philoſophorum: Per calo-

rem temperatum extrahitur à materia metallica quod-
dam humidum vnctuosum, subtile, terreo mixtum, &
optimè purgatum, quod Elixir vocatur, quo metall
transmutantur. Ergo requiritur quòd calor extrinse
cus: id est, ignis artificialis vel materialis sit calidu
temperatè, ita quòd non excedat calorem intrinsecun
scilicet vt calor intrinsecus retineat secum suum hum
dum quod naturaliter secum trahit: quia si calor ext
rior excedit, tunc humidum vnctuosum subtili terr
mixtum à forti igne euolat nec in corpore perseuer
Oportet igitur quod quicquid est superfluum, grossu
& nociuum, per virtutem & decoctionem lentam pa
latim purgetur, conseruetur, subtilietur. Item, quælib
res Mundi: id est, omne corpus elementatum, habet
se calidum radicale seu formale, causa cuius persistit
est eius fixum quo persistit, in quo multiplicatur e
semen. Et hoc est in Mercurio eius media substantia
auro eius sulphur, quæ dirigunt materiam ad finem
formam, & speciē debitam. Et non est res adeò frig
quin foueatur sub calido, scil. in ipso inclusa tanqu
radice, vt dicit Philosophus. Item, Mercurij est terra
propria tinctura, subtilis valde, in qua ignis tàm So
quàm menstrui retinetur, & subtilis media substan
Mercurii, & onus & fundamentum magisterij. E
materia ex qua nostra conficitur medicina, quæ ex
gento viuo ducit originem, & ex illa debet creari
mediatè: cui alienum noli aliquo modo introduce
liquid, nisi illud quod fuit ortum de eo in propri
naturæ suæ; & in isto passu realiter ostenditur doct
filio, quod ista materia de qua componimus medic
non est argentum viuum in sua natura, cùm iam m
tum est in sulphur: nec in tota sua substantia, cùm
extremæ partes, terræ & aquæ fuerint separatæ ab
media substantia. Imò est lapis benedictus, & spi
participans duabus extremitatib. Veruntamen qu
uis lapis scilicet sulphur factus sit de sui substantia
dia, vocatur simpliciter argentum viuum. Quia
phur illuminat, & ab adustione conseruat, quo
sibi proprium, velut perfectionis signum. Hæc
mundus.

Et ex vna libra Mercurij vix medium lotonem, hoc est, drachmas duas habebis, quod opus in se recipit.& in eo continet ad faciendum tincturam siue Elixir: Dicit Calid. Aqua: id est, Mercurius vel argentum viuum non plus ponderis adijcit vel dat corpori, nisi quantum de humiditate metallina secum habet vel in se habet, quia humiditas aquæ transit, & metallina manet. Et candida rubedo æris nostri transformat substantiam metallinam argenti viui in ruborem & tincturam auream mirabilem.

Semen paternum, & propria substantia Mercurij est mater eius, quia eius menstruum; quod debet deleri & deponi,& solum semen paternum debet seruari & recipi, quod est eius media substantia quæ perficit & ab vstione defendit.

Hoc semen Mercurij nō potes extrahere à Mercurio neq; eius menstruum: id est, humidum superfluum ab eo deponi, nisi mediante coagulo, quòd tale semen in Mercurio coagulet & retineat, ne in humido superfluo etiam recedat, vt coagulum lactis lac coagulat, & eius meliorem substantiam:id est, eius mediam substantiam ad se trahit & secum retinet. Et sic spiritus: id est, aqua, non coagulatur nisi mediante corpore, quòd in ea sit dissolutum, cùm corpora sint coagulum lactis huius: id est, Mercurij: & tale coagulum debet esse aut Sol, aut Luna, in ipso Mercurio soluti. Sed tamen solummodo Luna ad album, & Sol ad album & ad rubeum opus, quia Sol dicitur æs Hermetis, cùm Philosophi loquuntur solùm de ære ipsorum: id est, Sole, quoniam talia, vel tale sunt, vel est coagulum quod coagulat Mercurium: id est, aquam nostram. Quia dicit Constans in Turba: Nil aliud curate, quoniam duplex est argentum viuum, videlicet fixum in ære, & volatile fugiens: id est, Mercurius: retinetque vnum aliud quod est sui generis,& à fuga cohibet. Et hic maximum habetis arcanum. Item Raymundus dicit: Quia corpus in hac arte est ens metallicum, in quo virtus mineralis spiritus quiescit. Et metalla sunt id, ex quorum spiritu omnis lapis componitur. Spiritus autem dicitur mineralis virtus, in qua naturæ metallorum quiescunt. Et omnis

lapis componitur ex ſpiritu metallorum, & ille ſpiritu
conſideratione Alchimiſtarum dicitur Mercurius, qui
dicitur prima & proxima natura conſiderata in hac ar
te, & prima metallorum materia, & habet reduci ſupe
terram adhuc, vt ſi aliquid de ſpiritu remanſit cum te
ra, quòd dictus ſpiritus ſublimetur per ſublimatione
ignis tertij gradus, & conuertetur in terram foliatan
quæ dicitur quinta eſſentia terræ metallorum, & ab
liquibus Philoſophis argentum viuum, vel Mercuriu
vel ſulphur naturæ. Et terra tunc inferius manens v
puluis, dicitur fex & ſcoria, puluis damnatus quo n
indiges, quia eſt puluis vituperatus, qui modica ſuffl
tione euaneſcit: tamen argentum viuum exuberatu
eſt terra corporis, cum menſtruo ſimul tranſiens per
lembicum: & ſulphur naturæ eſt ſpiritus metalloru
ſublimatus, & conuerſus in terram foliatam, quæ
prima & proxima materia metallorum. Prima mate
dicitur etiam terra foliata. Eſt autem neceſſarium qu
ſpiritus exuberatus conuertatur in terram foliatam
ſublimationem, vt ſeparetur mundum ab immund
ſubtile à ſpiſſo vel groſſo terreſtri, & vt ſpiritus viu
cans trahatur ſicut viſus baſiliſci in animalibus, & ſ
phur in fuſione metallorum. Item neceſſe eſt vt cuſt
dias ſpiritum quintæ eſſentiæ ſi aliquid vis facere,
dependet à prima re, ſicut forma formarum, quæ ſe p
ſuit in quatuor naturis honorabilibus, & vocatur a
ma elementorum. Et propter hoc, quia omnis for
ſubſtantialis deſcendit immediatè à re propinqua q
ta, volumus quòd vocetur mater omniũ aliarum f
marum. Et non debes intelligere quòd iſta forma
ſpiritus ſit calida vel frigida, vel humida vel ſicca,
maſculus nec fœmina: ſed bene debes intelligere,
ratione ſuæ magnæ perfectionis ipſa participat cũ q
libet aliarum quatuor naturarum: quia ſine illo no
ſet complexio in aliquo complexionato, ſicut nos
demus manifeſtè & cognoſcimus cum certa experi
in ligamẽto, & coniunctione, & commixtione quat
elementorum, quę per ſuam contrariam qualitatem
pugnant: quam repugnantiam dicta contraria elem
ta nõ poſſunt concordare, quòd ipſa vnirentur in v

nisi esset hoc honorabile medium, quod vadit confusè per omnia elemēta, & participat cum qualibet suarum naturarū, & facit pacem inter inimicos. Hæc Raymundus. Virtus sulphuris Mercurij est quasi semen primum, vnaq; mater. Inde dicit. pater eius est Sol: id est, sulphur, lunaq; mater existit: id est, propria substantia Mercurij, scil. aqueum subtile mixtum terreo subtili, est quasi mēstruum: nutrix eius terra est, scil. terreum subtile in quo habet humidum radicale. Et terra dicitur mater elemētorum, quia portat filium in ventre suo, hoc tantùm est dicere: id est, quod oportet eum nutrire ex pura prima substantia: & filius dicitur corp' aut terra foliata: id est, spiritus & corpus mortuum, & opus quod spiritus in quo tota vis est, iungitur inseparabiliter suo subtili terreo magno & suaui ingenio: iunge humidum sicco, & lætabitur; quia humidum est spiritus & anima, siccum dicitur terra aut corpus mortuum. Ideo animas corporum ingredi non possunt nisi mediante spiritu. Et opus quod manifestemus occultum, scilicet calidum & siccum, & occultemus manifestum, scilicet frigidum & humidum. Item lapis est spiritus humidus aqueus, sed Mercurius noster: id est, tinctura, extrahitur ex incorruptibili grano, procreatum virtute diuina: & pro certo hic Mercurius non est vulgaris, non enim coagularetur ita citò. Item ante omnia erit proficuum, spiritum scilicet Mercurium, à suis superfluitatibus mundare, & ex eo substantiam elicere, in qua non est superfluam humiditatem aqueam inuenire, nec terream substantiam combustibilem opus inficientem, sed tantummodo substantiam eius vnctuosam aëream in qua latet spiritus quintæ essentiæ, cuius solius magistraliter est aurum corrumpere, & in sui primam materiam transformare: est autem maximum in arte secretum, & ab antiquis penitus celatum: ipsum enim aurum perfectissimè volatizat, & in spiritualitatem transmutat. Cuius operationis modus est, sicut scis, &c.

Item tinctura est compositio lapidis, ignis, & aëris, auri vel argenti. Vel sic: Est quoddam compositum ex igne & aëre auri vel argenti. Vel sic: Est corpus tingens ortum & compositum à duobus elemētis, scilicet

ignis & aëris, auri ad rubeum, & argenti ad album. Ist
diffinitiones sunt prout tinctura in hac arte conside a
tur, secundùm quas poteris notare, quòd omnis tin
ctura Alchimistica necessariò habet esse ex iam dicti
metallis. Quia simile producit sibi simile in natura na
turaliter & artificialiter. Nam aurum ita est principiu
omnibus artificiantibus. Qui ergo aliquid significa
vult, non quærat lapidem vel plantam, sed ignem, q
est principium ignificationis. Igitur, fili, si aliquis v
luerit aurificare metaphoricè, non quærat sulphur, v
alumen, vel arsenicum, sed quærat aurum quod est pr
cipium aurificationis.

Tingere est tingēdo tinctum in suam naturam tra
formare, & secum sine vlla separatione permanere
in natura figentis, tingentis & tincti.

Lapis est corpus compositum ex quinta metallo
essentia. Quæ aliâs dicitur argentum viuum, deduct
de eorum potentia in actum per magisterium omni
principiorum huius artis.

Oleum est limositas omnium metallorum nat
super menstruum post dissolutionem illorum. Est
tem necessarium vt corpora in oleum conuertan
quia si non conuertantur in seipsis solida remaneb
& quod quærimus non fiet, & sequeretur priuati
mnium principiorum huius artis.

Menstruum est id, ratione cuius corpora met
rum naturali dissolutione dissoluuntur, & spiritu
rum de potentia ducuntur ad actum, & secundù
lam diffinitionem demonstratur, quòd dissolutio
tallorum non debet fieri nisi cum prædicto princ
& si fieret aliter, nihil fieret in effectu.

Elixir autem Philosophorum componitur ex tr
scilicet lapide lunari, solari, & Mercuriali.

In lunari existit sulphur album, in solari sulph
beum, & lapis Mercurij amplectitur vtranque nat
albam & rubeam, & hæc est fortitudo totius
gisterij.

Item Rasis dicit, album & rubeū, ex vna radic
cedunt, nullo alterius generis corpore interue
pullulant: id est, ex Sole: ipso enim Sole absent

nus priuatur effectu, quia ex materia & forma fit tantummodo generatio vera. Et dicitur in Floribus secretorum: Fac matrimonium inter virum rubicundum, & vxorem suam candidam, & totum habebis magisterium. Et in speculo dicitur, lapis Philosophicus ex re vili consurgit in preciosissimum thesaurum id est, ex spermate auri in matricem Mercurij proiectum per coitum: id est, per commixtionem primam. Ideo dicit Verax: Cùm componitur scilicet Sol cum suo simili, scilicet Mercurio, erit germen prægnans. Nam anima, spiritus, & tinctura, possunt tunc ab ipsis per ignem temperatum extrahi.

Item, natura huius lapidis albi siue rubei talis est, quod tenet medium inter metalla & argentum viuum. Nam viuum argentum nullo modo potest cum metallis vniri sine medio, sicut anima non potest vniri cum corpore sine spiritu, qui tenet medium inter animam & corpus, & sic tenet spiritus medium inter corpus & animam. Et propter hoc dicunt sapientes: Nostrum æs sicut homo habet spiritum, corpus, & animam: propter quod dixerunt tria, & hæc tria sunt vnum, & in vno sunt tria, spiritus, corpus, & anima sunt vnum, & omnia sunt ex vno. Et hæc præparatio est, quam vocant conuersionem & diuisionem, quia vertitur de re in rem, sicut cõuertitur in matrice semen hominis in præparatione naturali de re in rem, donec formatur inde homo perfectus, ex quo fuit radix eius & principium. Nec mutatur ab hac nec exit à radice sua & diuisione de re ad rem sine ingressione alterius rei super ipsum: nisi sanguis menstruorum ex quo fuit semen: id est, ex sanguine ei simili, & in ipso facit incrementũ eius. Et similiter ouum sine ingressione alterius rei super eo conuertitur de statu in statum, & diuiditur de re in rem, & fit demũ pullus volans sicut aliud à quo habuit radicem & principium. Et similiter omnia terræ nascentia, putrescunt & mutantur, & ingreditur super ea corruptio, deinde germinant & augmentantur sicut augmenta ex quibus habuerunt radicem & principium.

Et propter hoc mineralia non nutriuntur vt exeant à radice, sed redit ad id vnũquodq; quod fuit, nec con-

uertitur ex hoc aliud. Et qui aliud dicit, falsum dicit. Hæc est ergo cõuersio & diuisio quam volunt sapiẽtes.

Item sperma Philosophorum est aqua viua, terra autem est corpus imperfectum. Quæ terra meritò dicitur matrix; quia ipsa est mater omnium elemẽtorum. Ideo quando sperma Mercurij coniungitur cum terra corporis, dissoluitur in aquam spermatis, & fit aqua sine diuisione vna. Item totum beneficium huius artis est in Sole & Mercurio Etenim ipsa in vnum coniuncta, lapidem Philosophorum constituunt, & tincturam habent infinitam: nam in corpore acquirit colorem sanguine rubicundiorem. Modicum quippe talis coloris in album: id est, in Lunam infusum, conuertit albi magnam quantitatem in citrinum colorem. Præparatio autem harum rerum à principio vsque ad finem est aqua sic honorata: nam illa manifestat tincturam in proiectione, & ipsa est mediatrix inter contraria, & ipsa eadem est principium, medium & vltimum. Intelligens ista, apprehendit sapientiam. Et nota quòd illud quod non est bonum in corpore imperfecto, perficiatur per illud quod est bonum in corpore perfecto: quia corpus perfectum in sua grossitie permanens, minimè virtutem habere potest separandi terram sulphuream, à commixto imperfecto, & conuertendi ipsum commixtum imperfectum ad suam perfectam naturam. Necesse est ergo, quòd corpus perfectum subtilietur antequã habeat talem virtutem. Est autem subtiliatum quando ad argenteitatem viuam est reductum Et cùm ipsa argenteitas viua corporis perfecti sit fixa, figit argenteitatem uam non fixam ipsius corporis imperfecti. Sed argenteitas viua non fixa quæ est in corporibus imperfectis cum sua fuga & velocitate abstrahit argenteitatem uam fixam, à corporibus perfectis, & facit illam penetrare, transformare, glorificare, & omnino perficere. Certum est enim quòd omnis res est de eo, & eo in quo resoluitur. Sed omnia metalla reducuntur in argenteitatem viuam, ergo fuerũt argent. viu. Et sic soluitur oppositio illorum qui dicũt, species metallorum non posse transmutari, quod verum est vt asserunt, nisi ad primam reducantur materiam. Tunc enim h-

tur

tur proprium ſperma metallorum, ex quo metalla artificialiter generantur. ſicut enim fuerunt generata metalla ꝑ naturã à proprio ſpermate metallorũ, ita poſſunt generari ab eodẽ ſpermate per partem potiſſimè. Quia argent. viu. corporũ perfectorum eſt fixũ, cùm ſit calore ſulphureo in ventre terræ decoctum actione mediocri ſeu temperata. Sulphureitas verò fixa, & argenteitas viua fixa, in profundo ſubſtantiæ auri & argenti ſunt ſubſtantia fixa. Et talis ſubſtantia ſubtiliſſima & puriſſima eſt, facillimæ, & tenuiſſimæ liquefactionis ad modum ceræ, & eſt fixa ſuper ignis pugnam. Per dictum ergo ſulphur, & per dictum argentũ viuũ coagulant argentum viuum, & ipſum in naturam ſolificam & lunificam conuertunt, & etiam conuertunt omnia corpora metallica & imperfecta, ad naturam perfectã, ſolificam & lunificam. Ergo ex prædictis operatur ars, vt iſta ſcientia in paucis diebus vel horis, quod natura facit in mille annis.

Nota: Omne ſal fixum ponitur pro corpore vel pro retinaculo. Et tale ſal extrahitur à rebus calcinatis, & ſal noſtrum quod eſt tinctura extrahitur à calce metallorũ per putrefactionem, vſque totum compoſitum exuat ſuam naturam, & induat alienam.

De tali ſale dicit Senior: Primò fit cinis, poſtea ſal, & de illo ſale per diuerſas operationes Mercurius Philoſophorum. Dicit Raymundus: Ars ſemper indiget calce: id eſt, terra ſua propria, in qua maxima virtus mineralis eſt impoſita, ad indurandum Mercurium: qua ipſa ſemper fluit per media & extrema lapidis, ideo ea non obliuiſcaris. Poſtmodum ſpiritus & anima debent reddi corpori, & ſic corpus reſuſcitari, ac ſpiritus & anima in corpore mori, vt verificetur dictum Philoſophi dicentis:

Qui mecum moritur, mecum oritur.

Quod ſic intellige: Nam ſpiritus: id eſt, Mercurius eſt animæ locus: id eſt, Mercurij corporis, & ille ſpiritus eſt aqua ſicca Philoſophorum, ſcilicet media ſubſtantia Mercurij viui, qui ſcilicet ſpiritus extrahit hanc animam à corporibus perfectis. Ipſa aũt anima eſt tinctu-

ra soluta in spiritu: id est, aqua Philosophorum. Na
sicut tinctura vulgi portatur in aqua sua, quæ ti
git pannos, & aqua colorata currit in pannum,
tunc recedit aqua per exiccationem, & remanet ti
ctura in panno. Sic quoque aqua sapientum in q
est tinctura eorum reducunt super terram suam
bam benedictam sitientem, & currit aqua Philos
phorum in terram eorum, & extenditur corporali
in illa, & terram tingit. Deinde recedit aqua sp
tualis & remanet anima in corpore, quæ est tinct
ra: quia est fumus subtilis, inuisibilis, & non
paret effectus eius nisi in corpore. Nam totum m
gisterium nostrum fit cum aqua nostra. Et ex eo
de ea sunt omnia necessaria. Nam ipsa corpora s
uit solutione vera Philosophica, vt conuertantu
aquam, ex qua ab initio fuerunt, vt dicit Socra
Secretum cuiuslibet rei est vita, videlicet aqua,
dicit Hermes. Aqua aëris inter cœlum & terram
stens, est vita vniuscuiusque rei: ipsa enim aqua sol
corpus in spiritum, & de mortuo facit viuum, & f
matrimonium inter virum & mulierem. Etenim tot
beneficium artis facit.

Et nota quòd argentum viuũ seu spiritus est dup
scilicet præparans & tingens.

Spiritus præparans, corpus dissoluit & mun
cat à corrumpentibus causis, & extrahit secund
spiritum in corpore existentem & tingentem, &
ducit ad seipsum corpora per dissolutionem, & co
duritiem mollificat, corpora illuminat, tenebra
impuritatem eorum à partibus purissimis segreg
do & remouendo erigit, & exaltat corpora redu
do ea in naturam sublimem, inspirat & subtiliat
solidum facit spirituale. Et hæc sunt beneficia e
fectus spiritus seu argenti viui præparantis co
extrahentis ab eo spiritum tingentem. Hic a
spiritus: id est, argentum viuum primò est gro
immundus & fugitiuus propter sulphur quod in
atibus terræ sibi occurrit & immixtum est: sed
ratione artis quæ fit per distillationem & sublim
nem renouatur, mundatur, depuratur, dec

tur, inſpiſſatur ac per ſulphur album & rubeum coagulatur.

Et hic ſpiritus præparans eſt duplex. Primus eſt vapor ſiccus non viſcoſus acedinis multæ, ſubtilis valde, faciem ignis fugiens, de facili, vim magnam penetrandi habens, minera corpora reſoluens. Et hic ſpiritus ex vocabulis in æquiuocatione vocatur Mercurius, ſed Mercurius ſpiritus eſt, ergo & ipſe vltimo rationis vocabulo ſpiritus ſiccus appellatur: & de tali ſpiritu neceſſariũ eſt vt in ampulla bene obturata ſecludatur, & hoc eſt de intentione Alberti. Hic enim ſpiritus generatur ex rebus ponticis, & ipſe vocat ipſum humidum ſiccum igneum.

Alius ſpiritus præparans eſt in vapore humidus, non vnctuoſus, ſed viſcoſus, acedinis maximæ, mediocriter ſubtilis, ignis aſperationem de facili fugiens, & in eo euaneſcens, vim ſoluendi corpora & ſpiritus poſſidens, aqua in ſeipſo exiſtens.

Hoc etiam vult Albertus, & quamplures alij, licet ſub alijs rebus. Et talis ſpiritus etiam vocabulo æquiuoco vocatur Mercurius, & hoc ex comparatione & ſimilitudinaria locutione. Mam Mercurius, vt dicunt Philoſophi, virtutem maximam habet alterandi & penetrandi corpora, in plano non quieſcens, ignis examen non expectans, ſic eſt de duobus ſpiritibus, & ratione iſtius ambo vocantur Mercurij. Ex iſtis recipe intellectum in dictis Philoſophorum, & erit intelligẽtia leuis hîc & alibi, & videbis Philoſophos inter ſe non errare ſicut putauerunt multi. Et ſic notandum eſt, quòd aliud eſt vnctuoſum, & aliud viſcoſum: nam ex humido viſcoſo generatur lapis, ſed ex vnctuoſo generantur metalla.

Sed ſpiritus tingens eſt Mercurius Philoſophicus cũ ſuo ſulphure rubeo vel albo, naturaliter ſibi commixto, in ipſa minera, & terræ viſceribus mediocriter præparato, artificis arbitrio relicto, vſq; ad conſummationem perfectam. Aliud argentum viuum eſt tinctura permanens, quod à corporibus perfectis extrahitur per diſſolutionem, diſtillationẽ, ſublimationem, & ſubtiliationem. Et tale argentum viuum, dicitur oleum

incombuſtibile, anima, & aër, & ſplendor corporum
quia corporibus metallicis mortuis & imperfectis vi
tam præſtat immortalem, & ea illuminat. Extrahe erg
argentum viuum ſeu lapidem Philoſophicum, tàm
corporibus quàm à viuo argento, quoniam vnius ſun
naturæ, & habebis Mercurium & ſulphur de illa mate
ria, ſuper terram, de qua aurum & argentum generat
eſt in terra.

Item legitur in Turba, quod quicquid veritatis con
ſiſtit in arte Alchimiſtica, eſt iniungere ſeu coniunger
humidum ſicco, & hoc ab omnibus Philoſophis con
ceditur. Pro humido intellige ſpiritum liquidum, a
omni ſorde mundatũ, & pro ſicco intellige corpus pe
fectum, purum & calcinatum: & reuera iſtarum duar
partium operatio conſtat, vel eſt penitus in diſſoluer
& coagulare. Diſſoluere eſt corpus in naturam ſpiritu
conuertere, ſed coagulare eſt ſpiritum econuersò effi
cere corporalem, & vt fixum fiat volatile, & volatile fi
xum, & obtinebis totum magiſterium. Nunc iterum d
principio operis, ſcilicet præparationis Mercurij prim

Nota, quòd quando lapis noſter factus eſt, tunc cum
tota ſui ſubſtantia in vaſe noſtro pone, & firmiter o
vaſis cum luto magiſterij claude vt reſpirare nõ poſſi
& rege in igne lento, donec maior pars in puluerem
nigrum conuertatur, quod erit in viginti vno diebu
Et ibi factæ ſunt iſtæ operationes, ſcilicet ſolutio, di
ſtillatio, diuiſio, putrefactio, ablutio, ceratio, coagula
tio ſeu fixio.

Item extractio tincturarum eſt primum opus, done
de corpore nil remaneat in corpore quòd non aſcen
dat cum ſpiritu humido, quo madificatur corpus, & i
aquam vertitur claram. Primò tamen apparet nigredo
& in primo opere totum fit mundum. Secundum o
pus eſt ſoluere totum, ſcilicet corpus humidum, & fi
terra, ſcilicet lapis, & aqua, ſcilicet congelata in eo i
colore picis liquidæ. Vnde neceſſaria eſt coniunctio
eorum, ſcilicet corporis & ſpiritus, & quando vider
in principio operis eius quaſi grana rubea, & in coag
latione velut oculi piſcium, & quaſi piperata nigr
ſcias te iuſtã ſemitam ambulaſſe. Sin autem omnis o
perati

peratio frustrabitur & cassetur, non quomodo spiritus in corpus vertitur. Dicit Assiduus Philosophus: Ignis coagulatur & fit aër: aër verò coagulatur & fit aqua: aqua verò coagulatur & fit terra. Ecce in vnam naturã inimici conuenerunt, qui cùm impulsantur: id est, coagulantur, fiunt amica: cumq; rarescunt, fiunt inimica, scilicet in separatione elementorũ. Quod si hanc regulã conuertas, per contrariũ vertis corpus in spiritũ. Oportet te ergo totum extenuare in terra: id est, terram spirituare: id est, tingentem facere, & totũ peregisti.

Vnde dicit Plato: Scitote omnis turba, quod omnis spissitudo in terra quiescit. Spissum namque ignis in aërem cadit, & spissum ignis & aëris in aquam, & densum quod ex ignis aëris & aquę spisso coadunatur, cadit in terram.

Gratianus quomodo corpus fit spiritus, dicit: Terra resoluitur in aquam, aqua in aerem, & aer in ignem, & hæc est via qua corpus fit spiritus.

item Hermes dicit: Coniunge masculum cum fœmina proprio humore, quia sine masculo & fœmina nullus natus generatur. Item alius dicit: Quando Rex vidit aquã congelare seipsum, certus fuit, quod res fuit vera sicut assignat voluntas quæsita sulphuris cum Mercurio, nil aliud intelligas. Sequitur, tunc fiat in amplo vitro, & pone eum in putrefactionem inter cineres calidos, & cineres in quibus stat vitrum in quo senex sedet, debent transire vsq; altitudinem illius senis, scilicet ad altitudinem ventris ampullæ.

Sic dicit Rosarius, & mitte ibi stare per 40. dies vel vlterius secundùm quantitatem materiæ, donec peragatur. Hoc addunt omnes Philosophi in generali: quia omnis actio generalis vnum habet tempus in quo perficitur & terminatur, vt dicit Aristoteles.

Dicit Mundus & Attamius in Turba: Et pone eum in putrefactione per quadraginta dies: id est, per 40. hebdomadas, diem per hebdomadam, sicut in vulua sperma moratur, hoc est nouem mensibus vel circa, secundùm quantitatem materiæ, tunc munda ab eius nigredine. Et dicit Rosarius: Caueas tibi præcipuè in eius mundificatione à priuatione virtutis suæ, ne vis

actiua suffocetur in aliquo. Nam omnium terræ na-
scentium semina non multiplicantur, neque crescunt
generatiua illorum per aliquem calorem tollatur ex-
traneum, vt dicit Philosophus. Et munda per distilla-
tionem primo cum suaui igne: deinde modicè fortio-
igne distilla Mercuriū. Qui Mercurius animā Solis v
Lunæ secundū quod ibi est Sol vel Luna, secum po
tat, & non distilla ita forti igne, quod terra: id est, el
mentū terræ etiā in distillatione transeat, scilicet suf
cit quod solus Mercurius superfluus qui cum corpo
non potest exsiccari: Et quod inferius in cucurbita r
manet, est sal noster: id est, terra nostra, & est in col
nigra, draco caudam suā deuorans: nā draco est ma
ria in fundo remanens post distillationem aquæ ab e
& aqua illa dicitur cauda draconis, & draco est eius
gredo, & draco imbibitur aqua sua, & coagulatur,
sic deuorat caudam suam. Et cinerem qui est in fun
vasis ne vilipendas, quoniam est diadema cordis tu
permanentium cinis, vt dicit Morienus: Et distilla sic
lore, ne corpus reducatur in solidā massam, aut nim
siccetur & aduretur. Et distilla tali igne, quod qu
do gutta incipit cadere quod sexaginta octo, vt di
Arnoldus, vel septuaginta (aliqui dicunt octogin
momenta ante casum alterius guttæ numerabis,
transcedat gutta, extrahe ignem vt dicit Rosarius.

Et si tardiùs, auge modicum ignem, & non sequ
tuam imaginationem de fortificando igne in fine
stillationis, sed cum suaui igne. Vnde versus sequen

Sensibus æquato gaudet natura secundo.

Et sic expecta distillationem cum patientia com
menti.

Signum distillationis completæ est, quod med
Mercurij aut magis à terra per alembicum distill
quam imposuisti, & quod terra remanet mollis &
quida: sicut dicit Arnoldus: Quam terram sic mo
& liquidam fac in vitro bono & longo collo & si
sigillo Hermetis, & pone in cineribus calidis.

Primò per octo dies lentè in cineribus calidis,
autem diebus sint cineres calidiores: & stet in ta
lo

lore ad 25. dies naturales, vel ad triginta, vsq; terra exsiccetur, & remaneat arida in fundo vasis: pòst fac agitationem vasis cum manu fortiter & subitò: quia materia id est, terra adhærebit lateribus vasis.

Quantò magis materia fuerit putrefacta, fortius adhærebit, vt dicit Rosarius Et si ibi ignis occasu maioratetur aliquotiens, quòd materia esset nimis ad inferiores partes vasis conculcata, tunc oporteret quòd fieret contritio predicta in vitro cum pistillo vitreo. Et sic habes terram quæ priùs fuit. Quia solum duo sunt in lapide nostro elementa formalia, scilicet aqua & terra, licet virtualiter in eo sunt omnia quatuor elementa. Et vbi dicitur lapis noster est ex quatuor elementis, hoc non est per intellectum literalem, quòd sit terra, nec quòd sit aqua, nec aër, nec ignis, sed solummodo est vna natura, quæ continet in se de natura & proprietate elementorum omnium.

Item totum magisterium est hoc, diuidere elementa à metallis, & ea purificare, & à metallis sulphur naturæ diuidere. Nam totus labor est in hoc & tota magisterij fatigatio in elementorum & sulphuris diuisione. Hæc Raymundus. Sed vbi dicitur, vt Hermes dicit: Quatuor oportet te extrahere elementa, hoc profectò nil aliud est, quàm ipsas seminarias virtutes: id est, qualitates actiuas, vel passiuas excitare, quia naturaliter exponentes quamplurimi in errores inciderunt infinitos. Et nos dicimus illam virtutem nostram spiritualem mineralem esse, quæ potest intendi & fortificari, vt pullulandi & germinandi virtus inseratur. Et volens elementa mineralia recipere, non accipias de primis nec de vltimis, sed de medijs, ad creandũ lapidem: quia prima sunt multũ simplicia, & vltima sunt multũ grossa. Quando volueris comedere, capias panem & dimitte farinam: & quando volueris facere panem, accipe farinam, & dimitte triticum. Hoc est verbum nostrum, & doctrina Philosophica. Hæc Raymundus.

Item separatio elementorum est segregare eterogenia quæ sunt accidentia. Et coniunctio elementorum est cumulare homogenia: hoc est, quæ sunt de natura humidi radicalis, vt Turba Philosoporũ dicit. Item

Raymundus dicit: Habeas patientiam in dealbation
quia hic iacit multa tarditas.

Item nigredo est in omni putrefactione, semper m
ior debet esse in opere Solis quàm in opere Lunæ,
dicit Rosarius: Quia Sol inter omnia alia corpora m
noris est sulphuris quantitatis, maiorem autem qua
titatem argenti viui continens, ex quo hæc nigre
procedit, vt dicit Geber.

Postea recipe terram nigram tritam, & imbibe ips
cum Mercurio, ita quòd solummodò materia: id
terra cooperiatur. Aliqui volunt quòd super eam na
per duos digitos aut tres. Primum tamen melius: q
dicit Philosophus, ne Yesir submergatur, & sigilla
trum sigillo Hermetis, vt suprà: Et hoc ideo, vt act
à passiuis non recedant, donec ad decoctionem per
niant perfectam. Et pone in cineres calidos ad exsicc
dum. Et hoc fac secundò, scilicet imbibendo, & ex
cando & tertiò & quartò, donec terra ipsa satis alb
fixa albedine. Caue etiam diligenter ne misceas aqu
Mercurialem impuram cum corpore mundo. Qu
enim erit liquiditas aquæ Mercurialis, talis erit & p
tas corporis, per quam abluitur: & quantò magis
pus fuerit ablutum, tantò albius erit. Nam præpara
ne suæ perfectæ colorationis propter hoc fit cum a
& igne. Idcirco si corpus non fuerit bene album, t
pium cum aqua, post iterato exsicca. Sic enim azo
est, aqua Mercurialis, & ignis, latonem: id est, te
nigram abluunt & mundificant, & eius obscurit
auferunt, vt dicit Philosophus. Nam præparatio
semper est cum aqua; ideo qualis erit limpitudo a
talis & erit limpitudo terræ. Et hoc fiat in dealba
terræ, & eius ablutione.

Non ergo tædeat te prolixitatis, repetitionis, c
tionis & assationis huiusmodi: Est enim actio n
lis, quæ suum habet motum & tempus determin
ita vt quædam in maiori spacio temporis, & qu
in minori terminentur. Dicit Methodius: Quia
diebus & totidem noctibus completur totum
cium & opus ad album, post veram purification
pidis. Quia in purificatione eius non potest e

opus determinatum, nisi secundùm quod artifex bene laborat. Et in nonaginta diebus & totidem noctibus completur opus ad rubeum. Et isti sunt veri termini ad tantam perfectionem. Et in centum & quinquaginta diebus & noctibus, cum fermento ad perfectionem totam. Versus:

Coctio fit rerum ter quinquaginta dierum.

Dicit enim Pandolphus in Turba: Quia corpus in eius decoctione in quarta parte diminuitur. Et Astantius dicit, quod corporis quarta pars diminuitur apud eius decoctionem. Et in impositione imbibitionis terræ nigræ cũ Mercurio debet præcaueri de fractione vitri, vt dicit Rosarius. Vnde debet notari, quòd aqua sit calida, & etiam materia: id est, terra sit calida: & cum manu debet agitari vas & teneri in denuo calore, & iterũ agitari subitò: quia materia lateribus vasis adhærebit, donec materia & totũ fiat sicut lutum turbidum. Et tunc vitrum debet sigillari, & poni inter cineres calidos ad exsiccandum vt suprà, vsquequo fiat puluis siccus. Et est maximè cauendum, ne spiritus qui corpus exsiccat, à corpore exiccatur, fiat volatilis: nam si volauerit à corpore, corpus perfectum esse non potest: Ideo etiam requiritur vas esse sigillatũ sigillo Hermetis. Quia si vas in arte nostra non esset clausum ad inclusionem spiritus, tota vis exhalaret, sicut in generatione metalli. Quia si fumus ex quo metallum generatur in terra inueniret locũ apertum, expiraret, & nullum generaret metallum.

Etiam ideo fit vt actiua à passiuis non recedant, donec ad decoctionem perueniant perfectam, vt suprà ostensum est. Et tempus cuiuslibet imbibitionis ad exsiccandum est vigintiquinque dies naturales, vel triginta. Sic dicit Arnoldus, licet Rosarius dicat: Si corporis imperfecti scilicet terræ fuerit libra duodecim vnciarum, fixatur cum imbibitionibus suis nonaginta diebus. Addunt Philosophi, donec peragetur, vt dictum est. Aliquando tamen fixatur in maiori vel minori tempore, secundùm industriam operantis, & propter maiorem vel minorem quantitatem pigmentaliũ.

Intellige hæc de toto tempore imbibitionū albed-
nis & rubedinis. Et istam solutionem & coagulatio-
vel exiccationem terræ nigrę quater reitera, & qua-
vice solutione & coagulatione: id est, exiccatione isti-
terrę completa, remanebit hęc terra fixa & lucida nig-
in fractura, & proiecta super corpora, alterat in suo c-
lore. Et quantumcunque hæc terra pluries soluta fu-
rit & congelata, erit penetrabilior & subtilior in nat-
sua. Dicit alius: Erit ergo ordo imbibitionis terræ,
quæ reseruatæ, vnionis, exsiccationis & calcinatio-
quater reiterandus, & sic preciosam lapidis terram
ficienter abluisti & decoctionem administrasti. Et
hos gradus contritionis, aquæ imbibitionis, exi-
tionis & calcinationis; caput corui, terram nigra-
fœtidam sufficienter mundasti, & ad albedinem
duxisti, vi ignis & calcinationis, quæ apta est ad fer-
tationem suscipiendam, quæ fermentatio est ipsiu-
pidis animatio.

Dicit Socrates: quatuor decoctiones fieri succes-
& pòst debet viuificari per fermentum, & iterum co-
Dicit enim: Iungite illum aquæ suæ & coquite-
hoc fieri debet donec liquescat & dealbabitur: pòs-
rum coquatur vsque deueniat ad rubedinem &
uem compositionem. Et postea iterum coquatur
fortiori, & hæc vltima decoctio, in qua figitur &
titur corpus in spiritum. Et ita sunt in summa se-
decoctiones, scilicet quatuor ante viuificatione-
est, fermentatione, & postea tres, quæ designantu-
septem assaturas, vt etiā dicit Philosophus. Aes n-
corpus habet hydropicum, vt Naamam Syrus l-
sum, propter quod quęrit lauacrum regeneratior-
pties in Iordane, vt ab innatis passionibus & c-
ptionib. emendetur. Tunc habes sulphur & arser-
nō vrens, quo possunt vti Alchimistæ. & cū eo fa-
argentum perfectum. Gratianus dicit: Dealbat-
Latonem: id est, æs cum Mercurio, quia Laton-
Sole & Luna compositum corpus imperfectū c-
quod cùm dealbaueris, & per diuturnā decocti-
pristinam citrinitatem perduxeris, habes iterum
nem eodem modo ductibilem, & ad quantitat-

pla-

placitam: tunc intrasti per ostium, & habes artis principium. Et tunc calcina, dissolue, & cinera, & ita procede per mediũ, & si resuscitatũ facis penetrabile, tũc ad finẽ peruenisti. Dicit enim Rasis, Morienus & Assidu⁹: Quia terra cùm sit dealbata, candida, fit fixa propter fixionem Lunæ, sed non fixa fixione Solis, & ideo tingit in Lunam. Et postea in opere est saltus Lunæ: id est, sublimatio humiditatis lunaris & circulus Solis: Quia post extractionem spiritus solaris à corpore suo mortuo, fit & animæ restitutio & corporis viuificatio.

Dicit Plato: Quia omni argẽto inest sulphur album, sicut omni auro inest sulphur rubeum, & tale sulphur non reperitur super terram, vt dicit Auicenna, sicut in istis duobus corporibus consistit. Et ideo ista corpora subtiliter præparamus, vt sulphur & argentũ viuum de illa materia habeamus super terram, de qua aurum & argentũ efficiebatur subtus terram.

Via alia practicæ. Aliqui sic faciunt cum terra.

Cùm iam habes terram exsiccatam, tunc fac in vitro, & pone super ipsam de Mercurio sextam vel septimam eius partẽ, vt soluatur: quare priùs pondero ipsam, & sigilla vitrũ sigillo Hermetis ne flos fugiat, & sulphur lento calore in cineribus exsicca & congela, & istã solutionem & congelationem quater reitera: quarta vice solutione & congelatione istius terræ nostræ completa, remanebit hæc terra fixa & lucida, nigra in fractura, & proiecta super corpora alterat in suo colore, sed non Mercuriũ. Et quantumcunque pluries hæc terra soluta fuerit & congelata, erit penetrabilior & subtilior in natura sua, vt etiam suprà dictum est, etiã magis tendens ad albedinem, in istis quatuor solutionibus & congelationibus. Cùm verò completa erit decoctio ista quæ dicitur prima, vertendum est ad alias tali modo.

Scias pondus totius congelati, sicut sciuisti primo per discretionem tuam, & pone in vitro, & superpone quartam partem Mercurij vt soluatur, & sigilla vitrum vt suprà sigillo Hermetis, & super calore exicca & congela, & erit vna massa alterius coloris quàm prima, ni-

gra & clara aliquantulum. Continuatur autem hęc di
positio dealbationis post eius aquæ imbibitionem
exsiccationem & congelationem, donec fiat alba ma
sa, perfectæ dealbationis, in igne perseuerans, funden
fluens, & Mercurium congelans, & perfectè retinens
transmutans quodcunq; corpus metallicum imper
ctum, vnificum verum.

Et si velis Elixir tuum præparatum, secunda tertia
quarta vice volatizare vel imbibere, hoc debet fier
quarta parte elixiris Mercurij. Attamen si maius po
dus de ipsa aqua posueris super ipsum corpus qu
quartam partem ipsius, dum tamen non submergi
melius erit, corpus dealbabit, & erit subtilius, pene
bilius, & cum maiori pondere conuertit.

Item cùm aliqua res est imbibita corruptione, n
potest tolerare ignem; nec ignis in se potest pati co
ptionem: quare necesse est, quòd lapis sit magist
ter extractus, mundatus, & separatus ab omnibus
feculentijs corruptibilibus, antequā tu præsumas fi
re eum, quousq; sit purum elementum primæ rei.

Et nota quòd subtilior est medicina, quæ Me
rium conuertit quàm illa, quę conuertit corpora. V
sciendum, quòd maior labor est in dealbando p
pter pondera & commixtiones, quàm in rubifica
quia post dealbationem vsq; ad rubificationem n
quitur error. Et pro rubeo faciendo dicitur, quo
bet fieri eodem modo & simili regimine in omni
sicut in dealbando ipsius fecisti, & non debet ite
ire vt incipiatur à principio, sed tantùm vt multip
tur: & pone tantum Mercurij per solutionem te
exiccationem, sicut in dealbando, nisi quod cal
maior. & scias quantumcunque plus soluitur a
cum spiritu suo nō fixo: id est, aqua sua, & coagul
tantò plus multiplicatur, & non solùm in quant
seu cum hoc etiam in virtute & tincturæ subtilitat
in proiectione magnum pondus conuertet &
mutabit.

De albatione terræ, dicit Hali: Accipe quod d
dit ad fundum vasis, & ablue ipsum in igne calid
quo auferatur eius nigredo, & recedat eius spiss

& fac euolare ab eo additiones humiditatum, donec deueniat cals nimis alba, in qua non erit macula. Tunc enim terra ad animam recipiendam est habilis & pura. Dealbatio enim est totius operis initium, & fundamentum: nam ex tunc errare non potes in decoctione, quia post dealbationem vterque fugiens, scilicet anima: id est, Mercurius corporis, & spiritus: id est, Mercurius viuus, in non fugientem terram vertunt, & faciunt eam spiritualem, mundam à terrestreitate, aëream & subtilem. Et sic spiritus & anima non vniuntur cum corpore vero modo, nisi in albo colore: quia tunc in ipsa dealbatione omnes colores, qui hodie in Mundo excogitari possunt, apparent, & tunc firmãtur, & in vnũ colorem scilicet albedinis conueniunt.

Et nota, quòd ista diuersitas colorum non apparet in lapide nostro nisi in coniunctione animæ cum corpore, vt dicit Morienus. In vna tantum vice, ignis in eo nouat diuersos colores. Anima est spiritus tingens, qui demum à corpore alterato superatus, eo gaudet, ipso incorrupto facto: & sic alter in alterum transit, & alter vim alterius recipit natura disponente.

Dicit Senior: Primum opus lunare est abluere, dealbare & putrefacere centum quinquaginta diebus. Et dealbatio totius, & fugatio tenebrarum ab eo. Et Flidius dicit: Scitote quòd totius operis initium est dealbatio, cui rubor succedit: deinde operis perfectio. post hanc autem per acetum, nutu Dei, tota fit perfectio, quod est soluere & coagulare. Et de ipsa terra dealbata, dicit Morienus: Quia nihil cũ ea facias ipsa non existente fermentata. Et quia sine fermento nulla fit tinctura perfecta, vt dicunt Philosophi, sicut nec absq; pasta nõ fermentata fit bonus panis, sic in nostro lapide, cùm fermentum est sicut anima, quæ corpori imperfecto mortuo vitam tribuit, mediante spiritu: id est, Mercurio. Quia dicit Aristoteles: Nil completur nisi cũ fermento subtiliato, vt spiritus, Versus: Ad bonam pastam vtaris aqua, nec non fermento: simili modo in lapide nostro. Hæc tria reperies dictis Philosophorũ consimilia. Et nõ est aliud fermentũ quàm Sol tam ad album & rubeũ, & Elixir, & Luna solum ad album Elixir, scilicet

aurum vel argentũ Philosophorum, non aurũ vel argẽ
tum naturę: Vnde fermentũ auri nil est nisi sulphur suũ
quod album in argentum conuertit, quia illud nunqu
figit, quòd naturaliter fixum non est, nec fuit.

Item fermentum fit ex pura metallorum materia: i
est, sulphure naturæ & vapore elementorum. Item fer
mentum non est aliud nisi à Sole & Luna. Et fermen
tum non est quousque dicta corpora conuertantur i
suam primam materiam seu naturã, quia expedit quò
ex Sole & subtilissima terra fermentum debeat com
poni. Quare si duo corpora perfecta nescis reducere
suam naturam primam, non poteris habere aliquo
fermentorum. Hæc Raymundus.

Nota, fermentum album sic fit. Ciba vnam parte
Lunæ purissimæ minutim limatæ vel subtiliter folia
cum duplo sui Mercurij bene mundissimè albi, tere
do simul fortiter in mortario lapideo, donec Merc
rius ebibat ipsam limaturam, & fiat quasi butyrum,
quòd nil inueniatur de ipsa limatura: Deinde ablue h
fermentũ fortiter cũ aceto forti & sale communi, be
præparato, donec acetum inde exeat clarũ & bene p
rum, & tunc ablue sal cum aqua dulci, & aquam ad
gnem exsicca. Ab hinc verò superadde ei sulphuri a
partem vnam, terendo insimul totum, donec red
quasi in corpus vnum: Deinde incera ipsum cum v
parte aquæ, & mitte ad sublimandum, &c. Sic e
dem modo fit fermentum rubeum cũ Sole purissim
vt suprà, licet Pandolphus dicat in Turba, quòd n
lum venenum tingens generatur absq; Sole & vm
ęius, quod volunt & plures alij: Quia non sit aliud
mentum tàm ad albam quàm ad rubeam tinctur
quàm Sol. Dicit Aristoteles: Album & rubeum ex
radice, nulla re alterius generis interueniente pullu

Item Rosarius & Petrus de Zalento dicunt: Ferm
tum quod est medium coniungens, si ponitur in p
cipio vel in medio, opus perficitur citius, nec ind
reiteratione: Non tamen dicunt hæc per abnegati
Arnoldus dicit: Cùm autem prædictam medicinã
lueris fermentare, tunc solue eam in dicto humido
stillato, sicut dictum est superiùs, donec sit aquati

Me

Mercurius, tunc pone in vase super ignem in toto regimine, donec colores appareant, vt in primo regimine, donec habueris Elixir, vt priùs fusibilem & tingentē: & tūc duplicatus est eiusdem elixiris effectus in fermentatione, quantitate, & proiectione, &c. Quoniā in omni solutione & fixatione acquirit sibi decem in multiplicatione, ideo quantum plus soluitur, figitur, tingitur, & funditur medicina, tantum melius & fortius operatur.

Item de fermento nota. Ex perfecto nil fit, quia iam perfectum est. prout ista materia seu artificium perficit. Habemus exemplum: Panis fermentatus & coctus, est perfectus in suo statu vel esse, & ad suum vltimum finem peruenit, nec eo plus poteris fermentare: Sic est in auro, Aurum purum deductum est per examen ignis in corpus firmum & fixum, & eo amplius fermentare est impossibile apud Philosophos, nisi habeatur prima materia metallorum, in qua resoluatur in primam materiam, & in elementa miscibilia. Recipiamus ergo illā materiam vnde erit aurum, & mediante artificio deducitur in verum fermentum Philosophorum, & mutemus hoc cum ingenio in materiam perfectam, vel in speciem corporum perfectorum, & tunc demum incipiamus operationem. Quare multi moderni laborantes etiam Philosophicè sunt decepti: quia opus dimittunt vbi est incipiendum.

Nota, aqua est spiritus corpus purgans, subtilians & dealbans. Et fermentum est anima, quæ corpori imperfecto, mediante aqua, vitam tribuit, quam priùs non habebat, & in meliorem formam reducit. Etiam si in lapide nostro esset tantùm alterum eorum, nunquam facilè flueret medicina, neque tincturam daret; & si daret, vt Mercurius in fumum volaret: quia non esset in eo receptaculum tincturæ.

Et in hora coniunctionis maxima, apparent miracula: tunc enim corpus imperfectum coloratione firma coloratur, fermento mediante, quod fermentum est anima corporis imperfecti, & spiritus, mediante anima, cum corpore coniungitur, & ligatur cū eo simul in colorem fermenti, cōiungitur & fit vnum cum eis: Et sic in corpore imperfecto, primò extrahitur illud videli-

cet eorum purum ab impuro, subtile à grosso. Deind
desiccatur & fixatur, & erit mortuum: tunc fermentat
& reuiuiscit per fermentum, quod anima. Quia si no
misces fermentum cum Elixir, non coloratur corpus s
cut debet, quoniam sine fermento non exibit neq; S
neque Luna, sed aliud quod non permanet in tinctu
naturæ metallicæ, nisi præparaueris ipsum scilicet co
pus imperfectum. Coniunge ergo ipsum sulphur: id e
corpus imperfectum, cum eo scilicet fermento, vt ge
ret sibi simile, & fiet Elixir. Cùm autẽ sulphur: id
corpus imperfectum coniunctũ fuerit cum suo corp
re: id est, fermento, corpus non desinit in ipsum aliud
gere, quousq; conuertat totum in ipsum, scil. fermen
Idcirco quando vis fermentare, misce simul cũ corp
re, vt totũ sit fermentum, quoniam fermentum red
vel reducit sulphur nostrũ ad suam naturam, pondu
colorem, per omnem modũ, qui erit & fermentum
bum ad album, & rubeum ad rubeũ. quod patet: Q
si posueris fermentum argenti cum sulphure auri, r
get ad suam naturam, sed nõ ad suum colorem. Sim
ter si posueris fermentum auri cum sulphure arg
conuertit ad suam naturam, & non ad suum colo
& econuersò Non ergo misceas aquam albam cu
bea, nec econuersò aquã rubeam cum alba, quia
aqua alba albificabis, & cum rubea rubificabis. V
tamen, fili, non putes hanc aquam esse rubeam; s
bam in aspectu, importans rubificandi potentiam
affectu. Hæc Raymundus.

Cùm corpus mundatum fuerit, & cum spiritu i
poratum & sublimatum, tunc ambo facta sunt
vnctuosus. Et nisi corpus fiat vapor, nihil in ope
ius peregisti, cùm hoc fiat mediante aqua Merc
depurata. Ergo dealba & ablue corpus, quia dea
totius operis pfecti est initium & fermentũ. Si en
phur non fuerit sublimatum, substantiam ingr
tem & virtutem penetrantem non habebit, & p
sequens ad verum Elixir non valebit. Et Mercuri
gi dicitur spiritus, Mercurius corporis dicitur an
spiritus non coniungitur corpori nisi mediante
& econuerso anima non coniungitur corpori n

diante spiritu: tantum subtilietur, vt sit vnum cum eo, & homogenium sicut suus spiritus est. Tunc enim per minima sunt commiscibilia, & primò recipit naturam fermenti, & virtutem tingendi.

Spiritus non coniungitur corporibus donec à suis immundicijs perfectè fuerint mundati: id est, donec media substantia Mercurij & sulphuris corporis fuerint à suis mundicijs perfectè mundati: id est, horum coniunctio non est possibilis, nisi priùs spirituales fiant: id est, per mutationem vtriusque à sua virtute & proprietate, per conuersionem suarum naturarum coniunguntur omnimodo coniunctione: & tunc sic purgati debent in corporibus coniungi: id est, cum fermento mediante aqua, quæ facit inter ea matrimonium: id est, coniunctionem siue vnionem. Rasis dicit: Accidentia non possunt qualitates extendere, nisi fuerint substantijs sociata.

Item si vis vt fiat Elixir perfectum, atque transsubstantians, & omne corpus sibi coniunctum tingat, hoc non potest fieri nisi per solutionem suam sæpiùs repetitam.

Vnde quinta essentia est corpus per se differens ab omnib. elementis & elementatis tàm in materia quàm in forma tàm in natura, quàm in virtute, non habens in se contrarietatem, vnde nec causam corruptionis. Hæc Thomas in compendio: Vbi ponit differentiam inter elementum, elementatum, & quintam essentiam.

Modus faciendi solutionem talis est.

Postquam lapis noster in igne est factus, & ab omni sorditie: id est, purgatus est ab omni impuritate. Nota: id est, post dealbationem & Philosophicam spiritualem purgationem suprà memoratam. Tunc tere ipsum in puluerem subtilem valde in vno lapide, & in aceto nostro cœlestino solue, & statim soluetur in clarissimā aquam, & quasi fontaneam. Et postquam lapis totaliter fuerit solutus, vt dixi, tunc distilla nostra distillatione, & coagula temperato calore, & vltimò calcina prima coagulatione secundùm modum suum. Et scias quòd in ista solutione lapidis vna pars multò plures

partes Mercurij, vel cuiuscunque corporis, in Lunam veram vel in Solem, secundùm quod lapis fuerit præparatus, tingit. Et hæc solutio nostra est secretum nostrum. Et sic multiplicabis lapidem, vt postea in capitulo de multiplicatione dicetur.

Item terra vulgi sic separanda est à terra Philosophicali: Accipienda est terra calcinata, &c. & ponenda est in vase vitreo vel vitreato, in quo sit aqua munda & pura feruentissima. & cum baculo vitreo agitare debe vsq; quo illud quod potest dissolui, dissoluatur. & scia quòd bona terra dissoluitur & efficitur aqua alba sicu lac, quam dissolutam ponas ad partem, & iterum ter terram quæ remansit insoluta, & iniungas iterũ aquan bene calidam, vsque quo facias donec apertè videb quod nihil amplius potest dissolui: cuius signum e quod terra quę remansit in fundo posita super lignũ nihil manet. Secũdum signum, si ponatur super igne nequaquam funditur neque adurit. Et postquam ha videbis, tũc accipias totam terram tuam dissolutam aqua prædicta, & ponas in vase vitreo, & congelab de siccatione forti, & priusquam congelata fuerit, tu scias te habere terram Philosophicam. mundam & p ratam: Aliam proijcias, quia est fex & scoria: dicitur iam terra alba. Et caue semper ne eam asses nisi fue sicca. Vnde Hermes dicit: Seminate aurum vestrum, terram albam foliatam, quę per calcinationem facta ignea, subtilis & aërea, videlicet tantum: seminate a rum: id est, animam & virtutem tingentem, in terram bam, quæ præparatione debita est facta alba & mun in qua non sint sordes. Ex his patet quod aurum natu non est materia fermenti, imò aurum Philosophoru est ipsum fermentum tingens.

Item Hermes caput Philosophorum ait: Cùm na ras cõmiscere volueritis Alchimistæ, lapidem auri co miscete humori, qui est aqua permanens, suoque v imponite super leuem calorem quousque liquefiat: inde dimitte quousque arescat aqua, & se inuicem c tinuat. Ipsa autem aqua imbuta: id est, siccata, sit ig intensior quàm priùs fuerat, quousque arescat, & te id est, puluis fiat. Hoc autem peracto, scitote hoc

ai

arcani initium, scil. aqua imbuere & desiccare perfectè. Hoc verò multoties facite quousque pereant aquę partes: id est, deficiant, scilicet quòd non ascendat vltrà, eiusque colores vobis appareant. Iubeo tamen vos non simul aquam fundere, ne ykesir submergatur, verùm paulatim: id est, septies infundite, terite & desiccate, & sic multoties facite quousque sumatur aqua.

Barsen in Turba dicit: Et aqua septies imponitur ei, donec bibat totum humorem, & recipiat vim imminentem igni, apud pugnam ignis, & rubigo fiat. Hermes dicit: Humectate & conterite pluribus diebus: & hoc nouem vicibus soluere & coagulare præcepit quæ per nouem aquilas designantur. In qualibet enim solutione & coagulatione augebitur eius affectus. Vnde Philosophus in Turba:

Videntes autem omnes huius artis inuestigatores illam albedinem apparentem in vase, rati estote quòd rubor in albedinem occultatus est.

Tunc autem non oportet vos illa extrahere, verùm coquere quousque totum rubeum fiat, & sic per plures imbibitiones aquæ solaris requiritur, terream rubeam fore factam, etiam per maiorem ignis administrationem. Item Barsen: Præcipio illis æs aqua dealbare candida, qua æs rubeum faciunt, scilicet æs nostrum. Quare oportet quod priùs album fiat antequam rubeum fiat: quia non est transitus de extremo ad extremum, de contrario in contrarium, nisi per medium dispensatiuum: id est, de nigredine non est transitus in citrinum vel rubeum, nisi albedine mediante: quia citrinitas causatur ex altissimo vel multum albo, & modicum rubeo claro essentialiter. Quare natura ostendit, quòd citrinatio est perfecta & completa digestio. Nec econuersò potest esse transitus de citrino ad album, quousq; compositum conuertatur in nigrum Nec aurum potest fieri argentum indiuisibile, nisi priùs destruatur, & fiat nigrum, & corrumpatur, nec melius potest fieri deterius, nisi per corruptionem sui ipsius: quia generatio vnius est corruptio alterius. Et hoc fit cum additione rei tingentis illud, quæ nota est naturæ, & perficitur. Et tunc fermentum imponitur.

Spiritus corpus exsiccat, & à corpore exsiccatur, sci-
licet perfectè à suo flegmate purgatus.

Nota in omni assatione & decoctione qua spiritu
& corpora separantur & associantur scire debes, quò
anima separabilis à suo subiecto non commodè sepa-
ratur à fixo, nisi in sicciſſione, nec viuum cõmodè con-
iungitur mortuo, nisi in humido. Sed in his omnibu
natura non patitur subitas permutationes. Ideo maxi-
mè est cauendum, ne spiritus volatilis fiat: nam si vo-
lauerit à corpore, corpus imperfectum manebit.

Nota: Ideo fit sublimatio, vt segregatis partibus pu-
rissimis & leuioribus à fecibus grossorum elemento-
rum, virtutem quintæ essentiæ possideant formante
& disponentem ad speciem durabilem & perfecta
Dico autem quintam essentiam animam tingente
colorantem, & formam puram inducentem, ad qua
extrahendam valde necessaria fuit sublimatio & sub-
liatio. Per eam namque extrahitur vnctuositas arseni
siue natura oleaginosa purissima & incombustibi
vnctuositatis, quæ ligata & commixta est cum fecibu
scorijs, & grossioribus elementarijs. Quia sublimat
non fit alia de causa nisi vt extrahatur anima tingen
corpore, & vt vertatur in spiritum penetrabilem: p
sublimationem enim corpus in spiritum reducitur,
licet cùm corporalis densitas transit in raritatem.
cùm corpora sint grauia & ponderosa, vt etiam sup
dictum est: si ergo debent sublimari, oportet quòd cu
Mercurio incorporentur & subtilientur, & coqua-
tur, donec ex eis, scilicet ex Mercurio, & corpore fiat
num corpus, & non tædeat te hoc multoties reitera
quia nisi Mercurius fuerit corpori incorporatus, non
scendit: incorporari autem nullatenus potest, nisi pr
in Mercurio soluatur. ergo recipe primam aquam ab
mni corruptione segregatam, in qua coque rem suo
mine nominatam per 40. dies in vase suo, & inuen
corpus conuersum in argentum viuum: & quando
sublimationem fuerit priuatum sua nigredine, fiet
tura sublimis carens vmbra: id est, grossa terræ fo
lentia & adustione. Idcirco quantò magis poteris
psum corpus subtilia, & cum Mercurio mundo co

& c

& cùm aliquam partem Mercurij corpus in ſe hauſerit & concluſerit, ipſum ſubtilia igne cito, & fortiori quo poteris, donec aſcendat in ſimilitudine albiſſimi pulueris, in modum niuis, adhærens ſpondilibus aludel. Cinis verò in fundo manēs eſt fex, & ſcoria corporum, vituperata, & abijcienda, in qua nil vitæ habetur: quia puluis leuiſſimus, qui modica ſufflatione euaneſcit, quoniam non eſt niſi ſulphur paruum, à natura excluſum. Tunc abiectis fecibus, itera per ſe ſublimationem albiſſimi pulueris ſine fecib. ſuis, donec figatur, & quouſque non permittit aliquas feces, ſed aſcendit puriſſimam ad modum niuis, quæ eſt noſtra pura quinta eſſentia, & tunc habes animam tingentem, & coagulantem & mundificantem, & ſulphur arſenicum non vrens: quo poſſunt vti Alchimiſtæ, & cum eo faciunt argentum.

In ſolari autem materia licet quædam pars albiſſimè aſcenderit: tamen in fundo remanet ignis tinctus rubore, in modum ſcarlati. Et illud ſulphur conuertit argentum viuum in aurum puriſſimum & veriſſimum. Hæc eſt perfectiſſima compoſitio ſulphuris albi & rubei non vrentis ſecundùm ſummam operationem Philoſophorum: nil enim in his dictis ſuperflui & diminuti inuenies, ſed quæ Philoſophica veritas continet.

Item ſi cum calcibus duorum luminarium, ſcilicet Solis & Lunæ ſublimaueris Mercurium, tunc vtiliter ſublimabis, & mundas cum facilitate. In illis enim eſt facilis operationis illarum ſublimatio, per generationem: & collige ſemper tãtum ſolum ſublimatum, quia hoc non eſt fixum, ſed quod in medio conſiſtit aludel ſupra feces, quia illud eſt ſubtilis media ſubſtantia Mercurij, ex qua noſtra conficitur medicina, quæ ex argenti viui materia ducit originem, quęſitum bonum, terra alba foliata, arſenicum, & ſulphur album, prima materia metallorum: hæc Raymundus. Hanc autem ſublimationem facimus, vt corpora reducamus in naturã ſubtilem, vt ſint ſicut ſpiritus, penetrantia & redigentia omne corpus in ſolificum vel lunificum verum, vel vt ea reducamus in primam materiam, ſcilicet Mercurium & ſulphur, & vt eorum fiat firmiſſima incorporatio, &

etiam vt assumat perfectum colorem albedinis vel r
bédinis, qui color sine sublimatione fieri non pote
Et non misceas illud, quod remanet in fundo cu
eo quod ascendit, sed segregatim vnumquodque e
rum pone.

Si autem adhuc in fundo aliquid de materia valen
remansit, iterabis ad sublimandum per Mercurium s
incorporatum, donec totum ascenderit quicquid est
pura essentia ipsorum corporum: quia si non fecer
non ponas ipsum in magisterium. Alembicum vero
vitreum, bono luto circumlinitum, quod debet co
iungi cum subiecto, ita vt Mercurius non possit exhal
re finaliter: quia non sublimatur Mercurius, nisi per
mositatem aëream, secum deferens partes corporis
riores: & ideo terra tunc in aërem & corpus in spiri
cōuertitur, & densitas in raritatem finaliter in modi
aëris ascendunt. sic quod ratione veritatis recipiunt
tutem fortiter, & in profundum penetrandi: & ratio
perfectæ clarificationis, perfectæ tincturæ & colora
nis. Vnde ergo diligenter vide vt vasa bene iungan
quoniam si inueniat scilic. Mercurius locum apertu
euolat per fumum, sicque peribit & annihilabitur o
ratio, & magisterium tuum erit inane.

Sequitur de regimine fixionis.

Quomodo perficiatur sulphur album & rubeum in Elixir perfectum.

Accipe ergo sulphur album prædictum, & ipsum
ge super corpus suum, album, fixum & mundatum
est, supra argentum. Et sulphur rubeum supra co
suum rubeum, scilicet supra aurum, vt docet Pytha
ras magister Turbæ, dicens: Quod argentum viuu
corporibus, dissolutione, subtiliatione, & sublimati
extractum non coagulatum in sulphur album ve
beum, sustinens ignem: id est, vt sit fixum, nullam
habet ad albedinem vel rubedinem. Prudenter er
discretè oportet te operari, quoniam sine ferme
non poterit Sol neq; Luna esse. Et nō est aliud fer
tum

sorum est substantia aquea, mixta cum substantia terrea commixtione forti, vt vnum ab altero separari non possit: quare congelatur substantia aquea illa cum frigore magis post actionem caloris, & erunt ideo ductibilia seu fabrilia: & non congelatur sola aqua nisi cum siccitate terrestri, quæ alterat aquositatem, cùm in ipsis humor nõ est vnctuosus: quia congelatio eorũ est siccitate terrestri, ideo faciliter non soluuntur, nisi per actionem caloris vehementem in ipsis, secundùm quod sunt fortius, ac fortiter commixta.

Quomodo ex Mercurio generantur metalla in speciali. CAP. III.

Rerum omnium liquefactibilium natura ex argento viuo est & sui substantia, eò quòd propter idem argentum viuum coagulatur ex vapore, sine calore sulphuris albi vel rubei non vrentis. Vnde Aristoteles quarto Meteororum: Si sulphur albũ non vrens fuerit, congelat Mercurium in argentum bonum. Si verò sulphur fuerit purum cum rubore claro, & in eo fuerit vis igneitatis simpliciter non vrentis, congelat in aurum purissimum melius quàm minera produxit: quia omne siccum naturaliter bibit suum humidũ, vt in suis partibus sit continuatũ. Vapor ergo sulphuris argentum viuum coagulantis, est ex substantia terrea, subtili, aërea, decocta & digesta à commixtione prima, sibi vnita actione caloris, postea eleuata, decocta, & digesta, donec habeat vim sulphuream coagulandi argentum viuũ in corpora metallica. Sed quando sulphur fuerit simplex vel adurens, perfectionem vel imperfectionem causat in metallis, sicut pòst patebit exemplum de his, quòd ipsorum prima materia sit argentum viuum: quoniam cùm liquefiunt, per calorẽ conuertuntur in ipsum. Certum est ipsa antea fuisse argentum viuum, quia omnis res de eo est, in quod resoluitur. Exemplum de glacie.

De generatione Mercurij & quæ metalla ex eo generantur. CAP. IIII.

Argentum viuum in prima sui radice est compositum ex terra alba, subtili, nimiùm sulphurea, cum aqua

gra & clara aliquantulum. Continuatur autem hęc dispositio dealbationis post eius aquæ imbibitionem & exsiccationem & congelationem, donec fiat alba massa, perfectæ dealbationis, in igne perseuerans, fundens, fluens, & Mercurium congelans, & perfectè retinens & transmutans quodcunq; corpus metallicum imperfectum, vnificum verum.

Et si velis Elixir tuum præparatum, secunda tertia & quarta vice volatizare vel imbibere, hoc debet fieri cũ quarta parte elixiris Mercurij. Attamen si maius pondus de ipsa aqua posueris super ipsum corpus quàm quartam partem ipsius, dum tamen non submergitur, melius erit, corpus dealbabit, & erit subtilius, penetrabilius, & cum maiori pondere conuertit.

Item cùm aliqua res est imbibita corruptione, nõ potest tolerare ignem, nec ignis in se potest pati corruptionem: quare necesse est, quòd lapis sit magistraliter extractus, mundatus, & separatus ab omnibus suis feculentijs corruptibilibus, antequã tu præsumas fixare eum, quousq; sit purum elementum primæ rei.

Et nota quòd subtilior est medicina, quæ Mercurium conuertit quàm illa, quę conuertit corpora. Vnde sciendum, quòd maior labor est in dealbando propter pondera & commixtiones, quàm in rubificando: quia post dealbationem vsq; ad rubificationem nõ sequitur error. Et pro rubeo faciendo dicitur, quod debet fieri eodem modo & simili regimine in omnibus, sicut in dealbando ipsius fecisti, & non debet iterum ire vt incipiatur à principio, sed tantùm vt multiplicetur: & pone tantum Mercurij per solutionem terræ & exiccationem, sicut in dealbando, nisi quod calor sit maior. & scias quantumcunque plus soluitur anima cum spiritu suo nõ fixo: id est, aqua sua, & coagulatur, tantò plus multiplicatur, & non solùm in quantitate, seu cum hoc etiam in virtute & tincturæ subtilitate, & in proiectione magnum pondus conuertet & transmutabit.

De albatione terræ, dicit Hali: Accipe quod descendit ad fundum vasis, & ablue ipsum in igne calido, vsq; quo auferatur eius nigredo, & recedat eius spissitudo

& fac euolare ab eo additiones humiditatum, donec deueniat cals nimis alba, in qua non erit macula. Tunc enim terra ad animam recipiendam est habilis & pura. Dealbatio enim est totius operis initium, & fundamentum: nam ex tunc errare non potes in decoctione, quia post dealbationem vterque fugiens, scilicet anima: id est, Mercurius corporis, & spiritus: id est, Mercurius viuus, in non fugientem terram vertunt, & faciunt eam spiritualem, mundam à terrestreitate, aëream & subtilem. Et sic spiritus & anima non vniuntur cum corpore vero modo, nisi in albo colore: quia tunc in ipsa dealbatione omnes colores, qui hodie in Mundo excogitari possunt, apparent, & tunc firmãtur, & in vnũ colorem scilicet albedinis conueniunt.

Et nota, quòd ista diuersitas colorum non apparet in lapide nostro nisi in coniunctione animæ cum corpore, vt dicit Morienus. In vna tantum vice, ignis in eo nouat diuersos colores. Anima est spiritus tingens, qui demum à corpore alterato superatus, eo gaudet, ipso incorrupto facto: & sic alter in alterum transit, & alter vim alterius recipit natura disponente.

Dicit Senior: Primum opus lunare est abluere, dealbare & putrefacere centum quinquaginta diebus. Et dealbatio totius, & fugatio tenebrarum ab eo. Et Flidius dicit: Scitote quòd totius operis initium est dealbatio, cui rubor succedit: deinde operis perfectio. post hanc autem per acetum, nutu Dei, tota fit perfectio, quod est soluere & coagulare. Et de ipsa terra dealbata, dicit Morienus: Quia nihil cũ ea facias ipsa non existente fermentata. Et quia sine fermento nulla fit tinctura perfecta, vt dicunt Philosophi, sicut nec absq; pasta nõ fermentata fit bonus panis, sic in nostro lapide, cùm fermentum est sicut anima, quæ corpori imperfecto mortuo vitam tribuit, mediante spiritu: id est, Mercurio. Quia dicit Aristoteles: Nil completur nisi cũ fermento subtiliato, vt spiritus, Versus: Ad bonam pastam vtaris aqua, nec non fermento: simili modo in lapide nostro. Hæc tria reperies dictis Philosophorũ consimilia. Et nõ est aliud fermentũ quàm Sol tam ad album & rubeũ, & Elixir, & Luna solum ad album Elixir, scilicet

aurum vel argentū Philosophorum, non aurū vel argētum naturę: Vnde fermentū auri nil est nisi sulphur suū, quod album in argentum conuertit, quia illud nunquā figit, quod naturaliter fixum non est, nec fuit.

Item fermentum fit ex pura metallorum materia: id est, sulphure naturæ & vapore elementorum. Item fermentum non est aliud nisi à Sole & Luna. Et fermentum non est quousque dicta corpora conuertantur in suam primam materiam seu naturā, quia expedit quòd ex Sole & subtilissima terra fermentum debeat componi. Quare si duo corpora perfecta nescis reducere in suam naturam primam, non poteris habere aliquod fermentorum. Hæc Raymundus.

Nota, fermentum album sic fit. Ciba vnam partem Lunæ purissimæ minutim limatæ vel subtiliter foliatæ cum duplo sui Mercurij bene mundissimè albi, terendo simul fortiter in mortario lapideo, donec Mercurius ebibat ipsam limaturam, & fiat quasi butyrum, ita quòd nil inueniatur de ipsa limatura: Deinde ablue hoc fermentū fortiter cū aceto forti & sale communi, bene præparato, donec acetum inde exeat clarū & bene purum, & tunc ablue sal cum aqua dulci, & aquam ad ignem exsicca. Ab hinc verò superadde ei sulphuri albi partem vnam, terendo insimul totum, donec redeat quasi in corpus vnum: Deinde incera ipsum cum vna parte aquæ, & mitte ad sublimandum, &c. Sic eodem modo fit fermentum rubeum cū Sole purissimo, vt suprà, licet Pandolphus dicat in Turba, quòd nullum venenum tingens generatur absq; Sole & vmbra eius, quod volunt & plures alij: Quia non sit aliud fermentum tàm ad albam quàm ad rubeam tincturam quàm Sol. Dicit Aristoteles: Album & rubeum ex vna radice, nulla re alterius generis interueniente pullulat.

Item Rosarius & Petrus de Zalento dicunt: Fermentum quod est medium coniungens, si ponitur in principio vel in medio, opus perficitur citius, nec indiget reiteratione: Non tamen dicunt hæc per abnegationē. Arnoldus dicit: Cùm autem prædictam medicinā volueris fermentare, tunc solue eam in dicto humido distillato, sicut dictum est superiùs, donec sit aquatica vt

Mercu-

Mercurius, tunc pone in vase super ignem in toto regimine, donec colores appareant, vt in primo regimine, donec habueris Elixir, vt priùs fusibilem & tingentē: & tūc duplicatus est eiusdem elixiris effectus in fermentatione, quantitate, & proiectione, &c. Quoniā in omni solutione & fixatione acquirit sibi decem in multiplicatione, ideo quantum plus soluitur, figitur, tingitur, & funditur medicina, tantum melius & fortius operatur.

Item de fermento nota. Ex perfecto nil fit, quia iam perfectum est. prout ista materia seu artificium perficit. Habemus exemplum: Panis fermentatus & coctus, est perfectus in suo statu vel esse, & ad suum vltimum finem peruenit, nec eo plus poteris fermentare: Sic est in auro, Aurum purum deductum est per examen ignis in corpus firmum & fixum, & eo amplius fermentare est impossibile apud Philosophos, nisi habeatur prima materia metallorum, in qua resoluatur in primam materiam, & in elementa miscibilia. Recipiamus ergo illā materiam vnde erit aurum, & mediante artificio deducitur in verum fermentum Philosophorum, & mutemus hoc cum ingenio in materiam perfectam, vel in speciem corporum perfectorum, & tunc demum incipiamus operationem. Quare multi moderni laborantes etiam Philosophicè sunt decepti: quia opus dimittunt vbi est incipiendum.

Nota, aqua est spiritus corpus purgans, subtilians & dealbans. Et fermentum est anima, quæ corpori imperfecto mediante aqua, vitam tribuit, quam priùs non habebat, & in meliorem formam reducit. Etiam si in lapide nostro esset tantùm alterum eorum, nunquam facilè flueret medicina, neque tincturam daret; & si daret, vt Mercurius in fumum volaret: quia non esset in eo receptaculum tincturæ.

Et in hora coniunctionis maxima, apparent miracula: tunc enim corpus imperfectum coloratione firma coloratur, fermento mediante, quod fermentum est anima corporis imperfecti, & spiritus, mediante anima, cum corpore coniungitur, & ligatur cū eo simul in colorem fermenti, cōiungitur & fit vnum cum eis: Et sic in corpore imperfecto, primò extrahitur illud videli-

cat eorum purum ab impuro, subtile à grosso. Deinde desiccatur & fixatur, & erit mortuum: tunc fermentatur & reuiuiscit per fermentum, quod anima. Quia si non misces fermentum cum Elixir, non coloratur corpus sicut debet, quoniam sine fermento non exibit neq; Sol neque Luna, sed aliud quod non permanet in tinctura naturæ metallicæ, nisi præparaueris ipsum scilicet corpus imperfectum. Coniunge ergo ipsum sulphur: id est, corpus imperfectum, cum eo scilicet fermento, vt generet sibi simile, & fiet Elixir. Cùm autē sulphur: id est, corpus imperfectum coniunctū fuerit cum suo corpore: id est, fermento, corpus non desinit in ipsum aliud agere, quousq; conuertat totum in ipsum, scil. fermentū. Idcirco quando vis fermentare, misce simul cū corpore, vt totū sit fermentum, quoniam fermentum redigit vel reducit sulphur nostrū ad suam naturam, pondus & colorem, per omnem modū, qui erit & fermentum album ad album, & rubeum ad rubeū. quod patet: Quia si posueris fermentum argenti cum sulphure auri, rediget ad suam naturam, sed nō ad suum colorem. Similiter si posueris fermentum auri cum sulphure argenti, conuertit ad suam naturam, & non ad suum colorem, & econuersò Non ergo misceas aquam albam cum rubea, nec econuersò aquā rubeam cum alba, quia cum aqua alba albificabis, & cum rubea rubificabis. Veruntamen, fili, non putes hanc aquam esse rubeam, sed albam in aspectu, importans rubificandi potentiam cum affectu. Hæc Raymundus.

Cùm corpus mundatum fuerit, & cum spiritu incorporatum & sublimatum, tunc ambo facta sunt vapor vnctuosus. Et nisi corpus fiat vapor, nihil in opere huius peregisti, cùm hoc fiat mediante aqua Mercuriali depurata. Ergo dealba & ablue corpus, quia dealbatio totius operis pfecti est initium & fermentū. Si enim sulphur non fuerit sublimatum, substantiam ingredientem & virtutem penetrantem non habebit, & per consequens ad verum Elixir non valebit. Et Mercurius vulgi dicitur spiritus, Mercurius corporis dicitur anima, & spiritus non coniungitur corpori nisi mediante anima, & econuerso anima non coniungitur corpori nisi me-

diante ſpiritu: tantum ſubtilietur, vt ſit vnum cum eo, & homogenium ſicut ſuus ſpiritus eſt. Tunc enim per minima ſunt commiſcibilia, & primò recipit naturam fermenti, & virtutem tingendi.

Spiritus non coniungitur corporibus donec à ſuis immundicijs perfectè fuerint mundati: id eſt, donec media ſubſtantia Mercurij & ſulphuris corporis fuerint à ſuis mundicijs perfectè mundati: id eſt, horum coniunctio non eſt poſſibilis, niſi priùs ſpirituales fiant: id eſt, per mutationem vtriuſque à ſua virtute & proprietate, per conuerſionem ſuarum naturarum coniunguntur omnimodo coniunctione: & tunc ſic purgati debent in corporibus coniungi: id eſt, cum fermento mediante aqua, quæ facit inter ea matrimonium: id eſt, coniunctionem ſiue vnionem. Raſis dicit: Accidentia non poſſunt qualitates extendere, niſi fuerint ſubſtantijs ſociata.

Item ſi vis vt fiat Elixir perfectum, atque transſubſtantians, & omne corpus ſibi coniunctum tingat, hoc non poteſt fieri niſi per ſolutionem ſuam ſæpiùs repetitam.

Vnde quinta eſſentia eſt corpus per ſe differens ab omnib. elementis & elementatis tàm in materia quàm in forma tàm in natura, quàm in virtute, non habens in ſe contrarietatem, vnde nec cauſam corruptionis. Hæc Thomas in compendio: Vbi ponit differentiam inter elementum, elementatum, & quintam eſſentiam.

Modus faciendi ſolutionem talis eſt.

Poſtquam lapis noſter in igne eſt factus, & ab omni ſorditie: id eſt, purgatus eſt ab omni impuritate. Nota: id eſt, poſt dealbationem & Philoſophicam ſpiritualem purgationem ſuprà memoratam. Tunc tere ipſum in puluerem ſubtilem valde in vno lapide, & in aceto noſtro cœleſtino ſolue, & ſtatim ſoluetur in clariſſimã aquam, & quaſi fontaneam. Et poſtquam lapis totaliter fuerit ſolutus, vt dixi, tunc diſtilla noſtra diſtillatione, & coagula temperato calore, & vltimò calcina prima coagulatione ſecundùm modum ſuum. Et ſcias quòd in iſta ſolutione lapidis vna pars multò plures

partes Mercurij, vel cuiuscunque corporis, in Lunam veram vel in Solem, secundùm quod lapis fuerit præparatus, tingit. Et hæc solutio nostra est secretum nostrum. Et sic multiplicabis lapidem, vt postea in capitulo de multiplicatione dicetur.

Item terra vulgi sic separanda est à terra Philosophicali: Accipienda est terra calcinata, &c. & ponenda est in vase vitreo vel vitreato, in quo sit aqua munda & pura feruentissima. & cum baculo vitreo agitare debes vsq; quo illud quod potest dissolui, dissoluatur. & scias quòd bona terra dissoluitur & efficitur aqua alba sicut lac, quam dissolutam ponas ad partem, & iterum tere terram quæ remansit insoluta, & iniungas iterũ aquam bene calidam, vsque quo facias donec apertè videbis quod nihil amplius potest dissolui: cuius signum est, quod terra quę remansit in fundo posita super lignum, nihil manet. Secũdum signum, si ponatur super ignem, nequaquam funditur neque adurit. Et postquam hæc videbis, tũc accipias totam terram tuam dissolutam in aqua prædicta, & ponas in vase vitreo, & congelabis de siccatione forti, & priusquam congelata fuerit, tunc scias te habere terram Philosophicam. mundam & paratam: Aliam proijcias, quia est fex & scoria: dicitur etiam terra alba. Et caue semper ne eam asses nisi fuerit sicca. Vnde Hermes dicit: Seminate aurum vestrum, in terram albam foliatam, quę per calcinationem facta est ignea, subtilis & aërea, videlicet tantum: seminate aurum: id est, animam & virtutem tingentem, in terram albam, quæ præparatione debita est facta alba & munda, in qua non sint sordes. Ex his patet quod aurum naturę non est materia fermenti, imò aurum Philosophorum est ipsum fermentum tingens.

Item Hermes caput Philosophorum ait: Cùm naturas cõmiscere volueritis Alchimistæ, lapidem auri commiscete humori, qui est aqua permanens, suoque vasi imponite super leuem calorem quousque liquefiat: deinde dimitte quousque arescat aqua, & se inuicem continuat. Ipsa autem aqua imbuta: id est, siccata, sit ignis intensior quàm priùs fuerat, quousque arescat, & terra: id est, puluis fiat. Hoc autem peracto, scitote hoc esse

arcani initium, scil. aqua imbuere & desiccare perfectè. Hoc verò multoties facite quousque pereant aquę partes: id est, deficiant, scilicet quòd non ascendat vltrà, eiusque colores vobis appareant. Iubeo tamen vos non simul aquam fundere, ne ykesir submergatur, verùm paulatim: id est, septies infundite, terite & desiccate, & sic multoties facite quousque sumatur aqua.

Barsen in Turba dicit: Et aqua septies imponitur ei, donec bibat totum humorem, & recipiat vim imminentem igni, apud pugnam ignis, & rubigo fiat. Hermes dicit: Humectate & conterite pluribus diebus: & hoc nouem vicibus soluere & coagulare præcepit quæ per nouem aquilas designantur. In qualibet enim solutione & coagulatione augebitur eius affectus. Vnde Philosophus in Turba:

Videntes autem omnes huius artis inuestigatores illam albedinem apparentem in vase, rati estote quòd rubor in albedinem occultatus est.

Tunc autem non oportet vos illa extrahere, verùm coquere quousque totum rubeum fiat, & sic per plures imbibitiones aquæ solaris requiritur, terream rubeam fore factam, etiam per maiorem ignis administrationem. Item Barsen: Præcipio illis æs aqua dealbare candida, qua æs rubeum faciunt, scilicet æs nostrum. Quare oportet quod priùs album fiat antequam rubeum fiat: quia non est transitus de extremo ad extremum, de contrario in contrarium, nisi per medium dispensatiuum: id est, de nigredine non est transitus in citrinum vel rubeum, nisi albedine mediante: quia citrinitas causatur ex altissimo vel multum albo, & modicum rubeo claro essentialiter. Quare natura ostendit, quòd citrinatio est perfecta & completa digestio. Nec econuersò potest esse transitus de citrino ad album, quousq; compositum conuertatur in nigrum Nec aurum potest fieri argentum indiuisibile, nisi priùs destruatur, & fiat nigrum, & corrumpatur, nec melius potest fieri deterius, nisi per corruptionem sui ipsius: quia generatio vnius est corruptio alterius. Et hoc fit cum additione rei tingentis illud, quæ nota est naturæ, & perficitur. Et tunc fermentum imponitur.

Spiritus corpus exſiccat, & à corpore exſiccatur, ſcilicet perfectè à ſuo flegmate purgatus.

Nota in omni aſſatione & decoctione qua ſpiritus & corpora ſeparantur & aſſociantur ſcire debes, quòd anima ſeparabilis à ſuo ſubiecto non commodè ſeparatur à fixo, niſi in ſicciſſione, nec viuum cõmodè coniungitur mortuo, niſi in humido. Sed in his omnibus natura non patitur ſubitas permutationes. Ideo maximè eſt cauendum, ne ſpiritus volatilis fiat: nam ſi volauerit à corpore, corpus imperfectum manebit.

Nota: Ideo fit ſublimatio, vt ſegregatis partibus puriſſimis & leuioribus à fecibus groſſorum elementorum, virtutem quintæ eſſentiæ poſſideant formantem & diſponentem ad ſpeciem durabilem & perfectam. Dico autem quintam eſſentiam animam tingentem, colorantem, & formam puram inducentem, ad quam extrahendam valde neceſſaria fuit ſublimatio & ſubtiliatio. Per eam namque extrahitur vnctuoſitas arſenici, ſiue natura oleaginoſa puriſſima & incombuſtibilis vnctuoſitatis, quæ ligata & commixta eſt cum fecibus, ſcorijs, & groſſioribus elementarijs. Quia ſublimatio non fit alia de cauſa niſi vt extrahatur anima tingens à corpore, & vt vertatur in ſpiritum penetrabilem: per ſublimationem enim corpus in ſpiritum reducitur, ſcilicet cùm corporalis denſitas tranſit in raritatem. Et cùm corpora ſint grauia & ponderoſa, vt etiam ſuprà dictum eſt: ſi ergo debent ſublimari, oportet quòd cum Mercurio incorporentur & ſubtilientur, & coquantur, donec ex eis, ſcilicet ex Mercurio, & corpore fiat vnum corpus, & non tædeat te hoc multoties reiterare: quia niſi Mercurius fuerit corpori incorporatus, non aſcendit: incorporari autem nullatenus poteſt, niſi priùs in Mercurio ſoluatur. ergo recipe primam aquam ab omni corruptione ſegregatam, in qua coque rem ſuo nomine nominatam per 40. dies in vaſe ſuo, & inuenies corpus conuerſum in argentum viuum: & quando per ſublimationem fuerit priuatum ſua nigredine, fiet natura ſublimis carens vmbra: id eſt, groſſa terræ fœculentia & aduſtione. Idcirco quantò magis poteris, ipſum corpus ſubtilia, & cum Mercurio mundo coque, & cùm

& cùm aliquam partem Mercurij corpus in se hauserit & concluserit, ipsum subtilia igne cito, & fortiori quo poteris, donec ascendat in similitudine albissimi pulueris, in modum niuis, adhærens spondilibus aludel. Cinis verò in fundo manēs est fex, & scoria corporum, vituperata, & abijcienda, in qua nil vitæ habetur: quia puluis leuissimus, qui modica sufflatione euanescit, quoniam non est nisi sulphur paruum, à natura exclusum. Tunc abiectis fecibus, itera per se sublimationem albissimi pulueris sine fecib. suis, donec figatur, & quousque non permittit aliquas feces, sed ascendit purissimam ad modum niuis, quæ est nostra pura quinta essentia, & tunc habes animam tingentem, & coagulantem & mundificantem, & sulphur arsenicum non vrens: quo possunt vti Alchimistæ, & cum eo faciunt argentum.

In solari autem materia licet quædam pars albissimè ascenderit: tamen in fundo remanet ignis tinctus rubore, in modum scarlati. Et illud sulphur conuertit argentum viuum in aurum purissimum & verissimum. Hæc est perfectissima compositio sulphuris albi & rubei non vrentis secundùm summam operationem Philosophorum: nil enim in his dictis superflui & diminuti inuenies, sed quæ Philosophica veritas continet.

Item si cum calcibus duorum luminarium, scilicet Solis & Lunæ sublimaueris Mercurium, tunc vtiliter sublimabis, & mundas cum facilitate. In illis enim est facilis operationis illarum sublimatio, per generationem: & collige semper tātum solum sublimatum, quia hoc non est fixum, sed quod in medio consistit aludel supra feces, quia illud est subtilis media substantia Mercurij, ex qua nostra conficitur medicina, quæ ex argenti viui materia ducit originem, quæsitum bonum, terra alba foliata, arsenicum, & sulphur album, prima materia metallorum: hæc Raymundus. Hanc autem sublimationem facimus, vt corpora reducamus in naturā subtilem, vt sint sicut spiritus, penetrantia & redigentia omne corpus in solificum vel lunificum verum, vel vt ea reducamus in primam materiam, scilicet Mercurium & sulphur, & vt eorum fiat firmissima incorporatio, &

etiam vt assumat perfectum colorem albedinis vel rubedinis, qui color sine sublimatione fieri non potest. Et non misceas illud, quod remanet in fundo cum eo quod ascendit, sed segregatim vnumquodque eorum pone.

Si autem adhuc in fundo aliquid de materia valente remansit, iterabis ad sublimandum per Mercurium sibi incorporatum, donec totum ascenderit quicquid est de pura essentia ipsorum corporum: quia si non feceris, non ponas ipsum in magisterium. Alembicum verò sit vitreum, bono luto circumlinitum, quod debet coniungi cum subiecto, ita vt Mercurius non possit exhalare finaliter: quia non sublimatur Mercurius, nisi per fumositatem aëream, secum deferens partes corporis puriores: & ideo terra tunc in aërem & corpus in spiritum cōuertitur, & densitas in raritatem finaliter in modum aëris ascendunt. sic quod ratione veritatis recipiunt virtutem fortiter, & in profundum penetrandi: & ratione perfectæ clarificationis, perfectæ tincturæ & colorationis. Vnde ergo diligenter vide vt vasa bene iungantur; quoniam si inueniat scilic. Mercurius locum apertum; euolat per fumum, sicque peribit & annihilabitur operatio, & magisterium tuum erit inane.

Sequitur de regimine fixionis.

Quomodo perficiatur sulphur album & rubeum in Elixir perfectum.

Accipe ergo sulphur album prædictum, & ipsum fige super corpus suum, album, fixum & mundatum: id est, supra argentum. Et sulphur rubeum supra corpus suum rubeum, scilicet supra aurum, vt docet Pythagoras magister Turbæ, dicens: Quod argentum viuum à corporibus, dissolutione, subtiliatione, & sublimatione extractum non coagulatum in sulphur album vel rubeum, sustinens ignem: id est, vt sit fixum, nullam viam habet ad albedinem vel rubedinem. Prudenter ergo & discretè oportet te operari, quoniam sine fermento non poterit Sol neq; Luna esse. Et nō est aliud fermentum nisi

forum est substantia aquea, mixta cum substantia terrea commixtione forti, vt vnum ab altero separari non possit: quare congelatur substantia aquea illa cum frigore magis post actionem caloris, & erunt ideo ductibilia seu fabrilia: & non congelatur sola aqua nisi cum siccitate terrestri, quæ alterat aquositatem, cùm in ipsis humor nõ est vnctuosus: quia congelatio corũ est siccitate terrestri, ideo faciliter non soluuntur, nisi per actionem caloris vehementem in ipsis, secundùm quod sunt fortius, ac fortiter commixta.

Quomodo ex Mercurio generantur metalla in speciali. CAP. III.

Rerum omnium liquefactibilium natura ex argento viuo est & sui substantia, eò quòd propter idem argentum viuum coagulatur ex vapore, sine calore sulphuris albi vel rubei non vrentis. Vnde Aristoteles quarto Meteororum: Si sulphur albũ nõn vrens fuerit, congelat Mercurium in argentum bonum. Si verò sulphur fuerit purum cum rubore claro, & in eo fuerit vis igneitatis simpliciter non vrentis, congelat in aurum purissimum melius quàm minera produxit: quia omne siccum naturaliter bibit suum humidũ, vt in suis partibus sit continuatũ. Vapor ergo sulphuris argentum viuum coagulantis, est ex substantia terrea, subtili, aërea, decocta & digesta à commixtione prima, sibi vnita actione caloris, postea eleuata, decocta, & digesta, donec habeat vim sulphuream coagulandi argentum viuũ in corpora metallica. Sed quando sulphur fuerit simplex vel adurens, perfectionem vel imperfectionem causat in metallis, sicut pòst patebit exemplum de his, quòd ipsorum prima materia sit argentum viuum: quoniam cùm liquefiunt, per calorẽ conuertuntur in ipsum. Certum est ipsa antea fuisse argentum viuum, quia omnis res de eo est, in quod resoluitur. Exemplum de glacie.

De generatione Mercurij & quæ metalla ex eo generantur. CAP. IIII.

Argentum viuum in prima sui radice est compositum ex terra alba, subtili, nimiùm sulphurea, cam aqua

aurum vel argentũ Philosophorum, non aurũ vel argẽtum naturę: Vnde fermentũ auri nil est nisi sulphur suũ, quod album in argentum conuertit, quia illud nunquã figit, quòd naturaliter fixum non est, nec fuit.

Item fermentum fit ex pura metallorum materia: id est, sulphure naturæ & vapore elementorum. Item fermentum non est aliud nisi à Sole & Luna. Et fermentum non est quousque dicta corpora conuertantur in suam primam materiam seu naturã, quia expedit quòd ex Sole & subtilissima terra fermentum debeat componi. Quare si duo corpora perfecta nescis reducere in suam naturam primam, non poteris habere aliquod fermentorum. Hæc Raymundus.

Nota, fermentum album sic fit. Ciba vnam partem Lunæ purissimæ minutim limatæ vel subtiliter foliatæ cum duplo sui Mercurij bene mundissimè albi, terendo simul fortiter in mortario lapideo, donec Mercurius ebibat ipsam limaturam, & fiat quasi butyrum, ita quòd nil inueniatur de ipsa limatura: Deinde ablue hoc fermentũ fortiter cũ aceto forti & sale communi, bene præparato, donec acetum inde exeat clarũ & bene purum, & tunc ablue sal cum aqua dulci, & aquam ad ignem exsicca. Ab hinc verò superadde ei sulphuri albi partem vnam, terendo insimul totum, donec redeat quasi in corpus vnum: Deinde incera ipsum cum vna parte aquæ, & mitte ad sublimandum, &c. Sic eodem modo fit fermentum rubeum cũ Sole purissimo, vt suprà, licet Pandolphus dicat in Turba, quòd nullum venenum tingens generatur absq; Sole & vmbra eius, quod volunt & plures alij: Quia non sit aliud fermentum tàm ad albam quàm ad rubeam tincturam quàm Sol. Dicit Aristoteles: Album & rubeum ex vna radice, nulla re alterius generis interueniente pullulat.

Item Rosarius & Petrus de Zalento dicunt: Fermentum quod est medium coniungens, si ponitur in principio vel in medio, opus perficitur citius, nec indiget reiteratione: Non tamen dicunt hæc per abnegationẽ. Arnoldus dicit: Cùm autem prædictam medicinã volueris fermentare, tunc solue eam in dicto humido distillato, sicut dictum est superiùs, donec sit aquatica vt

Mercu-

Mercurius, tunc pone in vase super ignem in toto regimine, donec colores appareant, vt in primo regimine, donec habueris Elixir, vt priùs fusibilem & tingentē: & tūc duplicatus est eiusdem elixiris effectus in fermentatione, quantitate, & proiectione, &c. Quoniā in omni solutione & fixatione acquirit sibi decem in multiplicatione, ideo quantum plus soluitur, figitur, tingitur, & funditur medicina, tantum melius & fortius operatur.

Item de fermento nota. Ex perfecto nil fit, quia iam perfectum est. prout ista materia seu artificium perficit. Habemus exemplum: Panis fermentatus & coctus, est perfectus in suo statu vel esse, & ad suum vltimum finem peruenit, nec eo plus poteris fermentare: Sic est in auro, Aurum purum deductum est per examen ignis in corpus firmum & fixum, & eo amplius fermentare est impossibile apud Philosophos, nisi habeatur prima materia metallorum, in qua resoluatur in primam materiam, & in elementa miscibilia. Recipiamus ergo illā materiam vnde erit aurum, & mediante artificio deducitur in verum fermentum Philosophorum, & mutemus hoc cum ingenio in materiam perfectam, vel in speciem corporum perfectorum, & tunc demum incipiamus operationem. Quare multi moderni laborantes etiam Philosophicè sunt decepti: quia opus dimittunt vbi est incipiendum.

Nota, aqua est spiritus corpus purgans, subtilians & dealbans. Et fermentum est anima, quæ corpori imperfecto mediante aqua, vitam tribuit, quam priùs non habebat, & in meliorem formam reducit. Etiam si in lapide nostro esset tantùm alterum eorum, nunquam facilè flueret medicina, neque tincturam daret; & si daret, vt Mercurius in fumum volaret: quia non esset in eo receptaculum tincturæ.

Et in hora coniunctionis maxima, apparent miracula: tunc enim corpus imperfectum coloratione firma coloratur, fermento mediante, quod fermentum est anima corporis imperfecti, & spiritus, mediante anima, cum corpore coniungitur, & ligatur cū eo simul in colorem fermenti, cōiungitur & fit vnum cum eis: Et sic in corpore imperfecto, primò extrahitur illud videli-

cet eorum purum ab impuro, ſubtile à groſſo. Deinde deſiccatur & fixatur, & erit mortuum: tunc fermentatur & reuiuiſcit per fermentum, quod anima. Quia ſi non miſces fermentum cum Elixir, non coloratur corpus ſicut debet, quoniam ſine fermento non exibit neq; Sol neque Luna, ſed aliud quod non permanet in tinctura naturæ metallicæ, niſi præparaueris ipſum ſcilicet corpus imperfectum. Coniunge ergo ipſum ſulphur: id eſt, corpus imperfectum, cum eo ſcilicet fermento, vt generet ſibi ſimile, & fiet Elixir. Cùm autẽ ſulphur: id eſt, corpus imperfectum coniunctũ fuerit cum ſuo corpore: id eſt, fermento, corpus non deſinit in ipſum aliud agere, quouſq; conuertat totum in ipſum, ſcil. fermentũ. Idcirco quando vis fermentare, miſce ſimul cũ corpore, vt totũ ſit fermentum, quoniam fermentum redigit vel reducit ſulphur noſtrũ ad ſuam naturam, pondus & colorem, per omnem modũ, qui erit & fermentum album ad album, & rubeum ad rubeũ. quod patet: Quia ſi poſueris fermentum argenti cum ſulphure auri, rediget ad ſuam naturam, ſed nõ ad ſuum colorem. Similiter ſi poſueris fermentum auri cum ſulphure argenti, conuertit ad ſuam naturam, & non ad ſuum colorem, & econuersò Non ergo miſceas aquam albam cum rubea, nec econuersò aquã rubeam cum alba, quia cum aqua alba albificabis, & cum rubea rubificabis. Veruntamen, fili, non putes hanc aquam eſſe rubeam, ſed albam in aſpectu, importans rubificandi potentiam cum affectu. Hæc Raymundus.

Cùm corpus mundatum fuerit, & cum ſpiritu incorporatum & ſublimatum, tunc ambo facta ſunt vapor vnctuoſus. Et niſi corpus fiat vapor, nihil in opere huius peregiſti, cùm hoc fiat mediante aqua Mercuriali depurata. Ergo dealba & ablue corpus, quia dealbatio totius operis ꝑfecti eſt initium & fermentũ. Si enim ſulphur non fuerit ſublimatum, ſubſtantiam ingredientem & virtutem penetrantem non habebit, & per conſequens ad verum Elixir non valebit. Et Mercurius vulgi dicitur ſpiritus, Mercurius corporis dicitur anima, & ſpiritus non coniungitur corpori niſi mediante anima, & econuerſo anima non coniungitur corpori niſi mediante

diante ſpiritu: tantum ſubtilietur, vt ſit vnum cum eo, & homogenium ſicut ſuus ſpiritus eſt. Tunc enim per minima ſunt commiſcibilia, & primò recipit naturam fermenti, & virtutem tingendi.

Spiritus non coniungitur corporibus donec à ſuis immundicijs perfectè fuerint mundati: id eſt, donec media ſubſtantia Mercurij & ſulphuris corporis fuerint à ſuis mundicijs perfectè mundati: id eſt, horum coniunctio non eſt poſſibilis, niſi priùs ſpirituales fiant: id eſt, per mutationem vtriuſque à ſua virtute & proprietate, per conuerſionem ſuarum naturarum coniunguntur omnimodo coniunctione: & tunc ſic purgati debent in corporibus coniungi: id eſt, cum fermento mediante aqua, quæ facit inter ea matrimonium: id eſt, coniunctionem ſiue vnionem. Raſis dicit: Accidentia non poſſunt qualitates extendere, niſi fuerint ſubſtantijs ſociata.

Item ſi vis vt fiat Elixir perfectum, atque transſubſtantians, & omne corpus ſibi coniunctum tingat, hoc non poteſt fieri niſi per ſolutionem ſuam ſæpiùs repetitam.

Vnde quinta eſſentia eſt corpus per ſe differens ab omnib. elementis & elementatis tàm in materia quàm in forma tàm in natura, quàm in virtute, non habens in ſe contrarietatem, vnde nec cauſam corruptionis. Hæc Thomas in compendio: Vbi ponit differentiam inter elementum, elementatum, & quintam eſſentiam.

Modus faciendi ſolutionem talis eſt.

Poſtquam lapis noſter in igne eſt factus, & ab omni ſorditie: id eſt, purgatus eſt ab omni impuritate. Nota: id eſt, poſt dealbationem & Philoſophicam ſpiritualem purgationem ſuprà memoratam. Tunc tere ipſum in puluerem ſubtilem valde in vno lapide, & in aceto noſtro cœleſtino ſolue, & ſtatim ſoluetur in clariſſimã aquam, & quaſi fontaneam. Et poſtquam lapis totaliter fuerit ſolutus, vt dixi, tunc diſtilla noſtra diſtillatione, & coagula temperato calore, & vltimò calcina prima coagulatione ſecundùm modum ſuum. Et ſcias quòd in iſta ſolutione lapidis vna pars multò plures

partes Mercurij, vel cuiuscunque corporis, in Lunam veram vel in Solem, secundùm quod lapis fuerit præparatus, tingit. Et hæc solutio nostra est secretum nostrum. Et sic multiplicabis lapidem, vt postea in capitulo de multiplicatione dicetur.

Item terra vulgi sic separanda est à terra Philosophicali: Accipienda est terra calcinata, &c. & ponenda est in vase vitreo vel vitreato, in quo sit aqua munda & pura feruentissima. & cum baculo vitreo agitare debes vsq; quo illud quod potest dissolui, dissoluatur. & scias quòd bona terra dissoluitur & efficitur aqua alba sicut lac, quam dissolutam ponas ad partem, & iterum tere terram quæ remansit insoluta, & iniungas iterũ aquam bene calidam, vsque quo facias donec apertè videbis quod nihil amplius potest dissolui: cuius signum est, quod terra quę remansit in fundo posita super lignum, nihil manet. Secũdum signum, si ponatur super ignem, nequaquam funditur neque adurit. Et postquam hæc videbis, tũc accipias totam terram tuam dissolutam in aqua prædicta, & ponas in vase vitreo, & congelabis de siccatione forti, & priusquam congelata fuerit, tunc scias te habere terram Philosophicam. mundam & paratam: Aliam proijcias, quia est fex & scoria: dicitur etiam terra alba. Et caue semper ne eam asses nisi fuerit sicca. Vnde Hermes dicit: Seminate aurum vestrum, in terram albam foliatam, quę per calcinationem facta est ignea, subtilis & aërea, videlicet tantum: seminate aurum: id est, animam & virtutem tingentem, in terram albam, quæ præparatione debita est facta alba & munda, in qua non sint sordes. Ex his patet quod aurum naturę non est materia fermenti, imò aurum Philosophorum est ipsum fermentum tingens.

Item Hermes caput Philosophorum ait: Cùm naturas cõmiscere volueritis Alchimistæ, lapidem auri commiscete humori, qui est aqua permanens, suoque vasi imponite super leuem calorem quousque liquefiat: deinde dimitte quousque arescat aqua, & se inuicem continuat. Ipsa autem aqua imbuta: id est, siccata, sit ignis intensior quàm priùs fuerat, quousque arescat, & terra: id est, puluis fiat. Hoc autem peracto, scitote hoc esse

arcani

arcani initium, scil. aqua imbuere & desiccare perfectè. Hoc verò multoties facite quousque pereant aquę partes: id est, deficiant, scilicet quòd non ascendat vltrà, eiusque colores vobis appareant. Iubeo tamen vos non simul aquam fundere, ne ykesir submergatur, verùm paulatim: id est, septies infundite, terite & desiccate, & sic multoties facite quousque sumatur aqua.

Barsen in Turba dicit: Et aqua septies imponitur ei, donec bibat totum humorem, & recipiat vim imminentem igni, apud pugnam ignis, & rubigo fiat. Hermes dicit: Humectate & conterite pluribus diebus: & hoc nouem vicibus soluere & coagulare præcepit quæ per nouem aquilas designantur. In qualibet enim solutione & coagulatione augebitur eius affectus. Vnde Philosophus in Turba:

Videntes autem omnes huius artis inuestigatores illam albedinem apparentem in vase, rati estote quòd rubor in albedinem occultatus est.

Tunc autem non oportet vos illa extrahere, verùm coquere quousque totum rubeum fiat, & sic per plures imbibitiones aquæ solaris requiritur, terream rubeam fore factam, etiam per maiorem ignis administrationem. Item Barsen: Præcipio illis æs aqua dealbare candida, qua æs rubeum faciunt, scilicet æs nostrum. Quare oportet quod priùs album fiat antequam rubeum fiat: quia non est transitus de extremo ad extremum, de contrario in contrarium, nisi per medium dispensatiuum: id est, de nigredine non est transitus in citrinum vel rubeum, nisi albedine mediante: quia citrinitas causatur ex altissimo vel multum albo, & modicum rubeo claro essentialiter. Quare natura ostendit, quòd citrinatio est perfecta & completa digestio. Nec econuersò potest esse transitus de citrino ad album, quousq; compositum conuertatur in nigrum Nec aurum potest fieri argentum indiuisibile, nisi priùs destruatur, & fiat nigrum, & corrumpatur, nec melius potest fieri deterius, nisi per corruptionem sui ipsius: quia generatio vnius est corruptio alterius. Et hoc fit cum additione rei tingentis illud, quæ nota est naturæ, & perficitur. Et tunc fermentum imponitur.

Spiritus corpus exſiccat, & à corpore exſiccatur, ſcilicet perfectè à ſuo flegmate purgatus.

Nota in omni aſſatione & decoctione qua ſpiritus & corpora ſeparantur & aſſociantur ſcire debes, quòd anima ſeparabilis à ſuo ſubiecto non commodè ſeparatur à fixo, niſi in ſicciſſione, nec viuum cõmodè coniungitur mortuo, niſi in humido. Sed in his omnibus natura non patitur ſubitas permutationes. Ideo maximè eſt cauendum, ne ſpiritus volatilis fiat: nam ſi volauerit à corpore, corpus imperfectum manebit.

Nota: Ideo fit ſublimatio, vt ſegregatis partibus puriſſimis & leuioribus à fecibus groſſorum elementorum, virtutem quintæ eſſentiæ poſſideant formantem & diſponentem ad ſpeciem durabilem & perfectam. Dico autem quintam eſſentiam animam tingentem, colorantem, & formam puram inducentem, ad quam extrahendam valde neceſſaria fuit ſublimatio & ſubtiliatio. Per eam namque extrahitur vnctuoſitas arſenici, ſiue natura oleaginoſa puriſſima & incombuſtibilis vnctuoſitatis, quæ ligata & commixta eſt cum fecibus, ſcorijs, & groſſioribus elementarijs. Quia ſublimatio non fit alia de cauſa niſi vt extrahatur anima tingens à corpore, & vt vertatur in ſpiritum penetrabilem: per ſublimationem enim corpus in ſpiritum reducitur, ſcilicet cùm corporalis denſitas tranſit in raritatem. Et cùm corpora ſint grauia & ponderoſa, vt etiam ſuprà dictum eſt: ſi ergo debent ſublimari, oportet quòd cum Mercurio incorporentur & ſubtilientur, & coquantur, donec ex eis, ſcilicet ex Mercurio, & corpore fiat vnum corpus, & non tædeat te hoc multoties reiterare: quia niſi Mercurius fuerit corpori incorporatus, non aſcendit: incorporari autem nullatenus poteſt, niſi priùs in Mercurio ſoluatur. ergo recipe primam aquam ab omni corruptione ſegregatam, in qua coque rem ſuo nomine nominatam per 40. dies in vaſe ſuo, & inuenies corpus conuerſum in argentum viuum: & quando per ſublimationem fuerit priuatum ſua nigredine, fiet natura ſublimis carens vmbra: id eſt, groſſa terræ fœculentia & aduſtione. Idcirco quantò magis poteris, ipſum corpus ſubtilia, & cum Mercurio mundo coque,

& cùm

& cùm aliquam partem Mercurij corpus in se hauserit & concluserit, ipsum subtilia igne cito, & fortiori quo poteris, donec ascendat in similitudine albissimi pulueris, in modum niuis, adhærens spondilibus aludel. Cinis verò in fundo manēs est fex, & scoria corporum, vituperata, & abiicienda, in qua nil vitæ habetur: quia puluis leuissimus, qui modica sufflatione euanescit, quoniam non est nisi sulphur paruum, à natura exclusum. Tunc abiectis fecibus, itera per se sublimationem albissimi pulueris sine fecib. suis, donec figatur, & quousque non permittit aliquas feces, sed ascendit purissimam ad modum niuis, quæ est nostra pura quinta essentia, & tunc habes animam tingentem, & coagulantem & mundificantem, & sulphur arsenicum non vrens: quo possunt vti Alchimistæ, & cum eo faciunt argentum.

In solari autem materia licet quædam pars albissimè ascenderit: tamen in fundo remanet ignis tinctus rubore, in modum scarlati. Et illud sulphur conuertit argentum viuum in aurum purissimum & verissimum. Hæc est perfectissima compositio sulphuris albi & rubei non vrentis secundùm summam operationem Philosophorum: nil enim in his dictis superflui & diminuti inuenies, sed quæ Philosophica veritas continet.

Item si cum calcibus duorum luminarium, scilicet Solis & Lunæ sublimaueris Mercurium, tunc vtiliter sublimabis, & mundas cum facilitate. In illis enim est facilis operationis illarum sublimatio, per generationem: & collige semper tātum solum sublimatum, quia hoc non est fixum, sed quod in medio consistit aludel supra feces, quia illud est subtilis media substantia Mercurij, ex qua nostra conficitur medicina, quæ ex argenti viui materia ducit originem, quęsitum bonum, terra alba foliata, arsenicum, & sulphur album, prima materia metallorum: hæc Raymundus. Hanc autem sublimationem facimus, vt corpora reducamus in naturā subtilem, vt sint sicut spiritus, penetrantia & redigentia omne corpus in solificum vel lunificum verum, vel vt ea reducamus in primam materiam, scilicet Mercurium & sulphur, & vt eorum fiat firmissima incorporatio, &

sorum est substantia aquea, mixta cum substantia terrea commixtione forti, vt vnum ab altero separari non possit: quare congelatur substantia aquea illa cum frigore magis post actionem caloris, & erunt ideo ductibilia seu fabrilia: & non congelatur sola aqua nisi cum siccitate terrestri, quæ alterat aquositatem, cùm in ipsis humor nõ est vnctuosus: quia congelatio eorũ est siccitate terrestri, ideo faciliter non soluuntur, nisi per actionem caloris vehementem in ipsis, secundùm quod sunt fortius, ac fortiter commixta.

Quomodo ex Mercurio generantur metalla in speciali. CAP. III.

Rerum omnium liquefactibilium natura ex argento viuo est & sui substantia, eò quòd propter idem argentum viuum coagulatur ex vapore, sine calore sulphuris albi vel rubei non vrentis. Vnde Aristoteles quarto Meteororum: Si sulphur albũ non vrens fuerit, congelat Mercurium in argentum bonum. Si verò sulphur fuerit purum cum rubore claro, & in eo fuerit vis igneitatis simpliciter non vrentis, congelat in aurum purissimum melius quàm minera produxit: quia omne siccum naturaliter bibit suum humidũ, vt in suis partibus sit continuatũ. Vapor ergo sulphuris argentum viuum coagulantis, est ex substantia terrea, subtili, aërea, decocta & digesta à commixtione prima, sibi vnita actione caloris, postea eleuata, decocta, & digesta, donec habeat vim sulphuream coagulandi argentum viuũ in corpora metallica. Sed quando sulphur fuerit simplex vel adurens, perfectionem vel imperfectionem causat in metallis, sicut pòst patebit exemplum de his, quòd ipsorum prima materia sit argentum viuum: quoniam cùm liquefiunt, per calorẽ conuertuntur in ipsum. Certum est ipsa antea fuisse argentum viuum, quia omnis res de eo est, in quod resoluitur. Exemplum de glacie.

De generatione Mercurij & quæ metalla ex eo generantur. CAP. IIII.

Argentum viuum in prima sui radice est compositum ex terra alba, subtili, nimiùm sulphurea, cum aqua

clara fortiter admixta, donec fiat substantia vna nõ quiescens in superficie plana, nec adhæret tangenti ratione siccitatis, quæ alterauit aqueitatem in ipso. Est autem homogenium in natura: quia aut totum remanet in igne & fixatur, aut totum euolat in fumum, cùm sit incombustibile & aëreum. Et hoc est signum perfectionis. Et ideo cùm priùs in terra sulphurea decurrit calefactum, superius ascendit. Vnde eius natura est, vt per calorem subtilietur. Verumtamẽ continua sublimatione nimiùm depuratur, decoquitur & inspissatur, ac per sulphur album & rubeum gradatim congelatur. Quandoquidẽ sulphur dissoluitur multoties, & priùs coagulatur argentũ viuum sublimatum, inceratũ caloris actione, donec vix in millib. annorũ successiuè opere naturæ in metallum perfectum coagulatur. Ex hoc quidem in vasis mineralibus ipsa natura operatur metalla. In istis ergo operibus, naturam imitari oportet quicunque vult medicinam perficere ab imperfectione perfectam: licet ipsa corpora differant compositione sua ab argento viuo, quæ ab eo generantur, eo modo quo ipsum fuerit purum, vel impurũ, ex sulphure mundo, vel immundo. Si enim argentum viuum coagulatur ex sulphure puro, in quo est vis igneitatis, simplex erit aurum. Si verò sulphur fuerit malũ & debile, & Mercurius bonæ substantiæ, conuertit ipsum in æs. Si verò argentum viuum fuerit ponderosum, terreum & immundum, & sulphur immundum & fœtidum ac terreum & fixæ substantiæ, fit inde ferrum, quod postea non faciliter funditur. Stagnum verò videtur habere argentum viuum bonum, sulphur verò malum non bene mixtum, ideò inter dentes causat stridorem. Plumbum habet grossum argentum viuum, malum, mali saporis & fœtidi, ac virtutis debilis, vnde assiduè per ignis violentiã corrumpitur. Sic differunt corpora metallica ab argento viuo, secundùm quod ipsis inest sulphur extraneum vel adurens. Quòd sic consideratur quę virtus sit in ipsis, cùm multa quãtitas sulphuris est imperfectio, & multa quantitas argenti viui est in ipsis perfectio, cùm argentum viuum sit incombustibile & aëreum, quoniam sulphur comburit & comburitur, & perfe-

perfectum in omni opere impedit. Hæc sunt verba Aristotelis quarto Meteororum: Non est credendum quòd Philosophi in aliquo mendacio reperti sunt: ergo ipsis summè est credendum.

De formatione mirabilium quæ originem ex Mercurio non ducunt. CAP. V.

Sunt autem minora seu media mineralia secundùm quod dictum est, quæ originem ex Mercurio non ducunt. Et horum quædam sunt sales quæ liquefiunt humido faciliter, vt alumen, sal simplex, sal armoniacū, sal lapideum, & omnia genera salium. Et quędam sunt virtuosa, nec liquefiunt solo humore faciliter, vt auripigmentum, arsenicum, sulphur, cùm aqueitas sulphureorum corporum est commixta cum terra viscosa, cōmixtione forti cum feruentia caloris, donec facta sunt virtuosa, & priùs coagulata sunt ex frigore. Atramenta verò composita sunt ex sale & sulphure & lapidibus, & creditur in ipsis vis mineralis aliquorum corporum liquabilium, quę ex eis fiunt, vt calcantū, & olocari ager: qui generantur ex maioribus granis atramenti, & non soluuntur, nisi soluatur salsedo cū ipsis quæ est in ipso sulphure, & priùs congelantur in frigore. Et illud iam accipit vim mineralem ab aliquibus corporibus, naturaliter in terris existentibus. Quod accipit vim ferreā, erit rubeum & terreum, sicut olocar. Quòd autem vim accipit aëream, hoc erit viride calcantum. Vnde possibile est ista duo, scilicet olocar, & calcantum ab ipso generari, cùm tamen hæc omnia prædicta participant in vi minerali cum metallis. Sed corpora metallica ex ipsis artificialiter fieri nō possunt, cùm sint alterius naturæ, & cum metallis ex prima materia propinqua, scilicet cum Mercurio originē non duxerunt, sed ex argēto viuo. Non nego quin cum ipsis metalla possunt purgari aut dissolui, vel forma sophistica per ea introduci, ad decipiendum homines, propter quod plumbi nigredo abstergi potest, verumtamē plumbum, semper manet plumbum. Sic artifices possunt facere congelationes per ea: id est, extrahere humidum ex Mercurio cum rebus siccis, vt videatur Mercurius coagula-

tus, sed illa coagulatio est pessima. Vnde Aristoteles: Sciant Alchimistæ, se species rerum permutare nō posse, sed similia illis facere possunt: id est, tingere rubeum citrino, vt videatur aurum, & albū tingere colore quo volunt, donec fiat multū simile argento: vt hi qui conjungunt stannum, cuprū & Mercuriū, & inde faciunt argentū sophisticum. Et fit etiam purgatio per mineralia in metallis, & non est impossibilis, & [illegible] hæc non stat ratio, sed cōtra verum aurū & argentum, quod nequaquā in natura & arte fieri cōceditur, nisi per corporum in primā materiā reductionem. Sic species rerum transmutari possunt, vt prius Aristoteles subdit. Et hoc non fit per solam liquefactionem, sed per congelati Mercurij resolutionem, cum sui spiritus admixtione corpus in Mercurium transformatur.

De differentia generationis sulphuris vulgi, & simplicis & Mercurij.
CAP. VI.

Cùm dictum sulphur causans metalla, est elementum metallorum cum Mercurio, nunc pono differentiam in Mercurij generatione, & sulphuris, licet bene ex vtraque parte causent metallum, scilicet Mercurio essentiali, & sulphure ex parte accidentali. Tamen illud sulphur adhuc est duplex, viuum scilicet & vrens. Viuū causat metalla, quamuis adhuc bene differunt vnum ab alio, secundùm quod plus existit viscositate terræ infectum, cùm tamen sulphur simplex viuum, causans aurum & argentum, non est nisi vapor calidus & siccus, generatus ex purissima siccitate terrestri, in qua omnib. moribus prædominatur ignis, & illud dicitur elementum cum Mercurio metallorum. Sed generatio sulphuris vulgi, differt à generatione Mercurij, vt suprà dictum est: quia aqueitas sulphuris vulgi, est commixta cum terrestreitate viscosissima, cum feruenti calore, & facta sunt vnctuosa. Sic generatio Mercurij differt in parte secunda à generatione istius sulphuris, cùm sit generatum ex terra subtilissima, alba, sulphurea, cum limpidissima aqua, quoniā transparet admixtione fortissima, ita quod vnum ab alio separari non potest donec non

nec non

nec non quiescat in superficie plana, nec adhæret tangenti propter siccitatem terræ, quæ alterauit aqueitatē ratione fortis commixtionis, & ideo est elementum cū sulphure simplici omnium ductibilium, vel propè simile est aliquibus ductibilibus. Et ideo propter concordantiam aliquo modo ipsorum in generatione cōmiscetur sulphur Mercurio, & vnum alterat in natura. Quare vnumquodque corpus metallicū in se sulphur expressè habere dignoscitur, cùm liquefit calore ignis, ibi apparet Mercurius, & sulphur Mercurius in substantia, sulphur in colore, & in cute rubea superiùs natante. Sic proprium est vnius, quod sit adhęrentia alterius, cum vnum sine alio in metallum generari non potest. Et in quantum sulphur est magis simplex, in tantū magis gaudet & cohæret Mercurio simplici & mundo, ac fortius cum altero coniungitur, & sic perfectiora tunc ex ipsis generantur metalla.

Quæstio.

Cùm generaliter Philosophus loquatur, quòd sulphur coagulat, dicendum quod non. Quia omne sulphur vulgi secundùm Philosophum, metallis est extraneum & contrariū. Auicenna: Non intrat in magisteriū quod non est ortum ab eo. Quia semper inficit & denigrat, & corrumpit, quocunque modo per artificium præparetur. Est enim ipsum, ignis infectus, ergo fusionem impedit. Si verò calcinatur, in terream redit substantiam, vt puluis mortuus. Quo ergo modo potest alijs vitā inspirare? Habet enim duplicem superfluitatē, scil. inflammabilem substantiam, & terream fæculentiam: Igitur per hæc considera sulphur vulgi non Philosophorum esse, cùm sulphur Philosophorum sit simplex ignis viuus, alia corpora mortua viuificans, & ea maturans, ita quod naturę defectū supplet, cùm ipsum sit superfluę maturitatis, secundùm quod in natura sua sit perfectum, ac per artificium magis ac magis depuratum. Vnde Auicenna: Tale sulphur non reperitur super terrā, nisi in quantum exit in istis corporibus Sole & Luna, & in alio, quod est illud, quod nulli dicitur, nisi ex parte Dei sibi reueletur. In Sole autē perfectius: quia magis est digestum & decoctum.

Quomodo poßibile sit minora metalla, artificialiter fieri metalla. CAP. VII.

Sed quia in præcedenti capitulo determinatum est, minora metalla artificialiter impossibile fieri metalla, propterea hic restat fore probandum. Primo sic: quia minora metalla de prima metallorum materia, quæ est Mercurius, non sunt generata: quia generatio eorum cum generatione Mercurij in primis differunt in forma, in natura, in compositione, ideo etiam fieri metalla non possunt: quia rerum vnius speciei, vna est materia prima, & sperma ex quibus generantur.

Prima pars antecedentis patet, quod minora metalla non sunt generata ex Mercurio, quod est causa, quia semper manet in prima materia metallorum, & non extraneam sulphura. Vnde Aristoteles & Auicenna: Ideo si deberent fieri metalla, oporteret quòd primò transirent in primam materiam metallorum. Sed quia artificialiter hoc fieri non potest, ideo minimè ex eis metalla fieri possunt. Sic patet prima pars, antecedentis satis declarata.

Secundò ad idem: Quia minora mineralia principium metallorum artificialiter fieri non possunt, quod est Mercurius: ideo etiam medium & finem non pertingunt, quæ sunt metallum, & tinctura quam tenet: quia nutrimentũ in homine per generationẽ non potest fieri homo, nisi priùs conuertatur in sperma, & sic additum suo simili nouus generatur homo. Sed quia minora metalla à metallis sunt extraneę naturę, quamuis bene in aliqua vi minerali participant, & debilioris sunt virtutis, & adustibilia, ideo natura metallica eo nõ gaudet, sed respuit, & seruat ea quæ sunt suæ naturæ. Exempli gratia: Si aqua misceatur terræ, separantur ab inuicẽ, quia terra petit fundum cùm sit grauis & sicca, aqua superficiẽ, & nequaquam artificialiter sic possunt coniungi, quòd istæ naturæ contrariæ stent in vna natura coniunctim. Bene quidem aqua potest abluere & mundare terram, sed quòd siccitas terræ artificialiter mutetur in aqueum humidum, credi non debet, licet terra madefiat aqua. Sic minora mineralia possunt coniun-

coniungi cum metallis, & ea purgare,& aliquo modo nouam formā introducere,sed cum ipsis permanere,& illud immaturum maturare, natura non concedit. Quare fatui,vt diuersa negocia & sophistica, ad decipiendum homines adducunt,scilicet res improportionabiles,quæ nec materiam dant,nec eam etiam recipiunt: scilicet secundinas, oculos animalium, testas ouorum, crines, sanguinem hominis rufi,Basiliscum, tàm artificialem quàm naturalem, vermes, herbas, radices, stercus humanum. Multi enim fatui laborauerunt, & adhuc laborant in his rebus vegetabilibus & sensibilibus,vbi nihil tamen veritatis inuenerunt, sed quasdam humilitates, de quibus indicamus inscijs, vt euitare possint deceptiones. Nam ex his rebus postea dicendis, longo tempore extraxerunt quod appellabant argent.viu. artificiale,& olea,& aquas, quas nominauerunt quatuor elementa,videlicet aquā, aërem, terram, & ignem,& salem armoniacum, arsenicum & sulphur, & auripigmentum,quod emissent meliùs in foro,& citiùs perfecissent. Quæsierunt etiam in rebus vegetabilibus & sensibilibus,humore carentium, & siccorum combustibilium & corruptibilium tincturam, quam non habent. Hi verò damnificati sunt damno apparenti. Et istæ sunt rationes: Capilli humani,cerebrum, sputum humanum,lac mulierū,cruor humanus, vrina, stercus, embrio,menstruum, & sperma, ossa mortuorum,oua gallinarum, & simpliciter in omnib. animalibus brutis, piscibus & volatilibus, vermibus, & carnibus,scorpionibus,bufonibus, basilisco naturali & artificiali, in quo maxima trufa est.In testudinibus, & succis quorundā herbarū, & floribus arborū, & specialiter in his,videlicet herba lunari & solari,quę dicitur toxicum, & in omnibus in quibus finxerunt nomina ad placitum suum, secundùm metalla decipientes se & alios, volentes cū pessimis rebus optimam perficere, & naturæ defectum cum talibus adimplere, in ijs nullam virtutem imaginantes veraciter,nec scrutantes, volentes stercus seminare & metere triticum,quod v!ui videtur impossibile. Vnde dicitur: Si quæ homo seminauerit, hæc & metet, Ergo si stercus seminat, merdā quoq;

& metet. Quare non est mirum quod vix vnus inter mille, aut nullus de talibus perficit. Semina aurum & argentum, & afferet tibi fructum millesimum, cum labore tuo, mediante natura: quia ipsa solũ habet quod quæris, & nulla alia res mundi, cum alia omnia vt fœtida, & naturæ cedunt per ignis assiduitatem, & examen. Sunt & alij Alchimistæ in mineralibus minoribus laborantes, scilicet quatuor spiritibus vt in sulphure vulgi, arsenico, auripigmento, & sale armoniaco, volentes ex his tincturam perficere, sed hoc facere non possunt, vt patet per diffinitionẽ tincturæ. Quia tingere non est aliud quàm tingendo tinctum in naturam suam transformare, & secum sine vlla transformatione permanere, & docens naturam contra ignem præliare. Nam tingentis & tincti natura concordat. Exempli gratia: Si ex auro vel argento tinxeris plumbum, vel stannũ, vel aliquid aliud tale, hoc concordat in naturis: quia originẽ ex vtraque parte ex Mercurio duxerunt, maturum immaturo coniungitur, vt immaturum secum in tali via perficiatur. Sed cùm isti quatuor spiritus sint alterius naturæ cum metallis, vt sufficienter priùs dictum est: ideo si tingere debent, quæro vtrum debeant conuertere, vel conuerti? Si conuerti, tunc tinctura non est, vt patet per diffinitionem. Si conuertere, ergo tingendo cõuertit in suam naturam quæ est terrea, natura metallicæ naturæ extranea, ideo metallum tingendo facere non possunt. Quia autem tingendo conuertit in suam naturam probatur: quia omne generans generat sibi simile. Sed quia hic tinctura quatuor spirituum generans est, terra igitur generabit sibi simile, quod est terreum sicut ipsum. Sic & istam tincturam & omnem aliam quę non inuenitur in proprietate naturę despicias cum alijs vijs extraneis: quia in ipsis non est aliud quã rerum consumptio, temporis perditio & laboris, cum omnia alia apparentia sunt, & non existentia metalla, quæ per minora mineralia vel consimilia fuerint laborata. Ergo stultum est quærere in re, quod in ea non est, & cætera: vt in rebus fœtidis & vstibilibus quærere aurum & argentum, &c.

Iterum

Iterum de sulphure Philosophico simplici non vrente. CAP. VIII.

Philosophi subtiliter sunt imaginati, quomodo in istis corporibus perfectiorib. sulphura illa elicere possent, & ipsorum qualitates per artem purgare, vt hoc haberent in arte, mediante natura quod in ipsis antea non apparuit, quamuis plenariè & occultè priùs habuerunt. Et hoc nequaquam fieri concedunt sine corporis solutione & in primam materiam reductione, quod est argentum viuum, ex quo facta sunt ab initio, & hoc absque vlla permixtione rerum extranearum, quæ extraneæ naturæ lapidem nostrum non emendant, quoniam nihil conuenit rei, nisi quod propinquius est ei, cùm sit medicina simplicis ac virtualis naturæ, ex aqua mercuriali producta, in qua aurum & argentum priùs sunt soluta. Exempli gratia: Si glacies ponitur in aquā simplicem, soluitur in ea per calorē, & redit in primam substantiam aqueam, & sic aqua tingitur ex virtute etiam occulta quæ fuit in glacie. Si autem glacies non resoluitur per calorem in aquam, non coniungitur aquæ in qua iacet, nec illam aquā tingit sua virtute quæ in ea antea coagulata fuit, ex parte specierum. Sic eodem modo si corpus nō resolueris in Mercurium, cum Mercurio occultam virtutem ex eo habere non potes, scil. sulphur digestum & decoctum per opus naturæ in minera. Sic enim lapis est vnus, vna medicina, quæ secundùm Philosophos dicitur Rebis ex bina re, scilicet ex corpore & spiritu, albo vel rubeo, in quo multi fatui errauerunt.

Quomodo sulphur rubeum est in Sole, & album in Luna. CAP. IX.

Cùm dictum sit quòd sulphur Philosophorum rubeum existat in Sole, per maiorem digestionem, & sulphur album in Luna per minorem digestionem. Vnde Philosophus: Citrinatio non est aliud quàm completa digestio. Nam calor agens in humidum, primò generat nigredinem, & agens in siccum causat albedinem: quā albedinem ignis, si transcendit agens in eo, mutat in

purissimam citrinitatem. Hæc omnia in calcinatione plumbi attendi possunt. Etiam dicit Philosophus: Quia iam actu vnumquodque perfectorum corporum suum bonum sulphur cum Mercurio cõtineat, scilicet aurum aureum, & argenteum. Ideo sulphur album per citrinum est aurum. Quamobrem sulphur in eo est sulphur rubeum: id est, ignis substantia, qui hoc album plus digessit. Et sic sulphur album & rubeum ex vtraque parte existit in Sole. Quare ignis est perfectio eius, & in igne generatum est. Et ideo amicabiliter gaudet natura suæ igneæ naturæ. Vnde aliquæ res extraneæ hoc in corporibus causare non possunt, cùm ars non sit aliud mediante natura, nisi decoctio & digestio illius naturæ per simplicem laborem. Exempli gratia: Mane cùm surgo, & video vrinam meam albam, iudico me parùm dormiuisse, tunc repono me iterum ad dormiendum, & accepto somno, vrina citrinatur. Et hoc propter maiorem digestionem caloris naturalis in me existentem. Sic sequere naturam per artem, similiter decoquere, digerere, maturare substantialiter, cùm iam in actu natura cõtineat in se ignem naturalem quo maturatur. Hoc aliæ res non habent, ideo dare non possunt. In Luna non est nisi sulphur album simplex, non tamen digestum sicut rubeum, nec sic à nigredine priuatum per actionem caloris, quem in se naturaliter continet. Sed ignis species est obtecta & occultata, agens in ea plus per artem quàm per naturam. Et ideo non est impossibile quòd ars mediante natura hoc plus digerat & perficiat, cùm naturaliter intendat perfici, sed per se non potest, nisi moueatur arte & operatione. Sed isti labores, vt credo, non perueniunt ad hominem duræ ceruicis. Et ideo non fit verum aurum, nisi fiat ita digestum & decoctum, vt melius melioret peius. Quia omnium Philosophorum intentio est, cum meliore peius perficere. Quod fatui contrariè intelligunt: quia cum peiore melius perficere nituntur. Et hoc quęrunt in re, quod nunquam fuit in illa, scilicet aurum & argentum in rebus adustibilibus, vt suprà dictum est.

Quod

Quod in alijs ægris corporibus non est vtile hoc sulphur quærere, quia ibi non est.

CAP. X.

Quæri non immeritò potest, vtrum ex alijs ægris corporibus, hoc sulphur album & rubeum ad tingendum Mercurium elici possit: Dico quòd non quia priùs dictum est, quòd non est aliqua res maioris temperantiæ, quàm in istis duobus corporibus reperitur, quibus insunt radij tingentes, cùm priùs dictum est, quòd ægra corpora in se contineant sulphur fœtidum & adustibile, & non virtualis naturæ, sicut in istis, &c. Cùm omnis ars non valeat, nisi præhabita natura, quam sequatur. Posses tamen cum minoribus mineralibus purgare metalla; quibus purgatis tamen adhuc non habent auream & argenteam naturam in se, quia digestio & decoctio aurea non fuit in illis, sicut in alijs, nec sulphur ita maturum. Et ideo ipsis immaturis succurrendum est cum maturis vt maturentur. Igitur non tingunt sed tinguntur, quia tinctura auri & argenti proportionabilem naturam habet cum ipsis scil. immaturis vel imperfectis, quia originem ex Mercurio traxerunt. Ex his manifestè patet quòd minora mineralia tingere nõ possunt, quia corpora metallica imperfecta, quæ non conueniunt cum auro & argento ex parte Mercurij maturi, tingere non possunt, nec naturam auri vel argenti infundere. Et ideo non est tingendum nisi cum illis quibus inest virtus tingendi. Tinge ergo cum auro & argento, quia aurum aureũ tribuit colorem & naturam. Quare omnia alia despicias, quibus non inest virtualiter seu naturaliter virtus tingendi, cùm in ipsis non sit fructus, sed solùm perditio rerum & stridor dentium.

Quomodo aurum curet infirmitates hominum & ægra corpora metallorum.

CAP. XI.

Cùm autem inter vulgares & Philosophos aurũ formam teneat, quod in prima sua dispositione manens, leprã curet, & plures alias virtutes habeat: hoc autem est propter eius completam digestionem, quia excel-

lentia ignis in eo agens, omnes malos humores consumit in corporibus ægris existentibus tàm ex causa calida quàm frigida. Sed hoc argentum facere non potest, quia tantam superfluitatem ignis non habet, nec tantum est digestum & decoctum naturali maturitate. Tamen isto non obstante, igneitatem occultè & virtualiter habet, sed non ita plenè, quia adhuc ignis non facit tales qualitates elementales sicut in auro. Et ideo argentum in sua prima dispositione manens non curat lepram ita potēter, nisi priùs per artem digeratur, quousque habeat gradus summos auri in omni maturitate: quare alia ægra corpora metallica minus curant infirmitates, secundùm quod magis differunt in imperfectione & maturitate ab eis, & ex defectu sulphuris infecti, & fœtidi, & vrentis, ex quo, generatione & coagulatione sua facta sunt ab initio, & ideo non curant. Cùm ergo aurum tanti vigoris sit apud vulgares, & hoc in sua prima dispositione manens, quare non mirum, sicut expertum est, si aurum in medicinis per artis ministerium sequentis naturam redigatur, & eius virtus subtilietur per digestionem decoctionis, & qualitatum purgationem, quòd multas seu omnes ægritudines habeat tunc curare. Quod patet per Arnoldum de Villa noua peritissimum medicum, qui dominum Innocentium Papam cum hac medicina ab infirmitate, cæteris medicis incurabilem liberauit. De sene facit iuuenem, & reuiuiscere facit, seruat sanitatem, corroborat naturam, & omnem ægritudinem corporis expellit: venenum à corde declinat, arterias humectat, contenta in pulmone dissoluit, breuiter totum corpus habile reddit. Est ita preciosum quòd nullus habet exsoluere, & ita rarum quod nullibi poteris reperire: ergo, &c. O fœlix scientia cum sciente, qui eam habet, incomparabilem thesaurum possidet, in salubri constellatione natus est, & in hoc seculo super omnes ditatus, coram Deo & hominibus honoratus: quia non per vsuram & fraudem vel falsis mercimoniis, & pauperum spoliationem, nec per subditorum oppressionem, sicut iam potentes Mundi ditantur: sed per laborem manuum & industriam ingenij hic thesaurus acquiritur: ergo beatus. Phi-

tis. Philosophi veritatem cognouerunt, ideò eam scientiam posuerunt super naturæ motum, & modum eius imitantes, nunquam aliquis Philosophus repertus est mendacium posuisse, licet obscurè locuti sint, & hoc propter eius nobilitatem fecerunt. Aliqui scribunt in libris suis mendosis & altercatis. Caue tibi ab odore eius, ne te interficiat. Ecce qualis medicina & contrarietas, quæ cùm sanare debet, inducit mortem. Non est mirum, quòd res intoxicatiuæ ex venenis compositis, hæc facere possunt. Videte fatui quomodo vestra opera differunt ab opere naturæ. Quare fatigamini in huiusmodi rebus altis ad quas venire non potestis taliter laborando, nisi miraculosè eueniat, vt accidit beatò Ioanni, qui de virgultis fecit aurum. Dico vobis qualis est medicina, tale fit & aurum. Cùm res fœtidas seminatis, merdam metetis. Reuertimini ad viam veritatis propter vosmetipsos. Consulo vobis studere, dicta sapientum reuoluere, ex quibus veritatem elicite, non casualiter ad opus accedite. Non aduertatis Recipe recipe, hoc & hoc, nescio quid, & fac taliter, nescio qualiter: Instrue me hoc, & ego docebo te illud. Sic deceptus alium decipit, & sic totus Mundus per tales est defraudatus. Cæcus enim si cæco ducatum præbeat, ambo in foueam cadunt. Vbi enim videris, recipe, cogita quòd significet decipe, mutato r in d.

Quæ particularia sunt perficiuntur in hac arte. CAP. XII.

Vniuersaliter omnibus intuentibus ad quos præsentes deuenerint sermones, declaro. Quia in totius artis serie non sunt nisi duo particularia, quæ particulariter perficiuntur secundùm Philosophos & naturam. Primum particulare, tàm in albo quàm in rubeo existit in Mercurio, sine administratione medicinæ perfectæ. Quamuis bene corpus cum quo perficitur in se occultè ipsius tincturam continet, veluti natura requirit.

Primum, quod in eo particulariter perficitur ex vtraque specie rerum est illud. Cùm Mercurius ex prima materia omnium metallorum compositus ex terra nimium alba, sulphurea & aqua clara. Et ideo, albedo

terræ transparet limpiditatem aquæ, & est color in eo albissimus, vt docet experientia. Et continet in se sulphur bonum, maturum & mundum, tunc possibile est ex eo particulariter fieri Solem & Lunã. Philosophus: Admisceatur per artificium alijs corporibus metallicis: quia est de natura eorum, & ipsa generata sunt ab eo. Et ideo per artificium fieri potest, vt imitetur naturam digestam in illo, vt cum eis perficiatur. Et sic quibus cõplectitur metallis fit simile illis, sine aliqua admixtione extranea: Cùm simpliciter natura gaudet suæ naturæ, & non per aliquod extraneum. Sed cum Sole fit Sol: cum Luna Luna: cum Venere Venus, &c. Cùm vnumquodq; mittit in illud vim suam, & etiam quia in se cõtinet suum sulphur bonum & immaturum, quod per artem maturatur. Quare alia metalla coagulata & infecta per sulphur adustibile particulariter sicut ipsum, Sol & Luna fieri non possunt. Prima ratio est: Si enim Mercurium transformarent, & admiscerent cum Sole & Luna, tunc ipsorum Mercurius haberet in se illud præhabitum sulphur malum. Et si purgaretur, tunc in tantum purgari non posset, quòd reduceretur in Mercurium, sicut ante talem simplicitatem. Nec etiam posset corpus per Mercurium in eo dissolui. Et cùm dissolui non posset, tunc etiam vim seratam in illud mittere nõ posset, sed naturalis ex vtraque parte seratis, vnumquodque in examine ab altero separaretur, cùm in se non haberet naturam perfectam occultè, cum qua propriè per ipsorum solutiones perficere possent. Sed cum semper ipsis necessarium sit, mediante arte, vt alia corpora perfecta ipsis subuenirent cum sua natura, quæ naturaliter est perfecta. Secundò si insoluta adiungerẽtur corporibus perfectis, minus aurum & argentum fieri possent, cùm naturaliter per congelationem ex vtraq; parte naturæ earum seratæ sunt, & cum non est medium aperiens illas naturas, admittẽdum vnam vim in aliam, tunc coniungi non possunt coniunctione naturali, ita vt redeant in Mercurium, quæ ex vtraq; parte per originem duxerunt, & ideo per vehementiam ignis ab inuicem separantur per combustionem naturæ imperfectæ, vt bene cernitur. Ideo cùm coniungere volueris,

facias

faciaş Mercurium per Mercurium, qui dissoluit & aperit naturas separatas, vt simpliciter vnum possit transire in aliud, & perfectum mittere vim in imperfectum, vt secum perficiatur. Et isti sunt labores viæ particularis. Et sic particulariter aurum & argentum fieri possunt. Non quòd Mercurius crudus dissoluit corpora, & reducit ea in primam materiam suam siue naturã: Sed Mercurius corporum hoc facere non potest, & hoc propter cruditatem sui sulphuris, quam in prima sua generatione habuit. Sed Mercurius crudus ex aqua clara ab initio factus, ille crudum semper appetit corrodere, & primo quod suæ naturæ vicinius est, scilicet aurum & argentum, &c. Sed alter Mercurius ex corporibus congelatus hoc facere non potest: quia per congelationem illud crudum sulphur, quod antea fuit in eo, est alteratum in natura, non corrodit sicut primum, nec se ratum aperit. Et ideo vna vis non mittitur in aliam, sed vnumquodque per se manet. Bene quidem fluctualiter sunt coniuncta, sed naturaliter ex vtraq; parte sunt serata. Quare per examen, & asperitatem ignis imperfectum comburitur, perfecto manente: quia vna natura alteri succurrere non potest. Sed cum argento viuo crudo hoc facere potest, scil. naturas reserare & aperire, vt vnaquęque res vicina, sit suæ naturæ adiuuamen. Ideo si dissoluitur argentum, inueniet argẽteam naturam: & si aurũ, inueniet auream: si plumbum plumbeam, &c. per ipsorum sulphur congelatur. Vnde Philosophus: Sed non alia corpora quæ suam naturam non participant sicut tu quæris in multis fœtidis rebus & immundis. Et ideo particulariter possibile est ex vtraq; parte ex eo fieri aurum & argentũ, & in aliis corporibus non, vt audiuisti.

Nota, duplex est solutio corporum in Mercurium, per Mercurium, & in aquam Mercurialem: Prima solutio requiritur ad particularia: Secunda ad vniuersalia.

Prima solutio corporum in Mercurium non est alia, nisi resolutio: id est per solam resolutionem seratum aperitur, propter ingressum naturæ vnius in aliam, & ista resolutio est in particularibus.

Sec̃ũda solutio est in aquam Mercurialem, & fit vni-

uerſaliter. Et illa fit, non per ſolam diſſolutionem ſulphuris immaturi in Mercurium, ſed per putrefactionem corporis & ſpiritus in humido. Cùm putrefactio omnium naturarum ad inuicem ligatarum eſt ſolutio & ſeparatio. Et ſic partes ligatæ ab inuicem ſeparantur, & vnaquæque pars ab alia: & hoc fit per ſeparationem & ſolutionem elementorum, quæ in generatione Mercurij ſunt connexa, ſcilicet aquæ & terræ. Et eædem partes dum purgantur in natura per conuerſionem coniunguntur, & plus ſe diligunt propter eorum mundificationem, quàm antea in natura. Sed hæc ſeparatio fieri non poteſt in corporibus niſi per ſpiritum, ſic ars tranſcendit naturam in vna via, licet artificialia bene ſubitò fiant, quę tamen antea naturaliter prolixa fuerunt. Non tamen credas, quòd hæc ſint elementa vulgaria, ſcilicet aqua nubis vel conſimilia: Sed frigidum & ſiccum terra, frigidum & humidum aqua, humidum & calidum aër, calidum & ſiccum ignis. Et ſic ſunt in naturis elementorum. Tamen nequaquam ars poteſt partes connexas in generatione ita ſeparare, quòd ſimpliciter in elementa quæ fuerunt tranſmutentur, cùm prima natura vnam qualitatem mutauit in aliam, taliter ars ſeparare benè poteſt, vt humidum à ſicco, frigidum à calido. Sed tamen vna qualitas adhuc de naturali commixtione poſſidet naturam alterius in aliqua parte, & per hæc poſſunt per artem viceuerſa coniungi, ſicut diuiſa ſunt. Si illud non eſſet, quòd vna qualitas participaret naturam alterius, ſcilicet aqua naturam terræ in frigiditate, aër naturam aquæ in humiditate, & ſic de cæteris. Tunc ſequeretur, quòd naturale opus eſſet totaliter deſtructum, cùm ſimpliciſſima eſſent elementa ſicut antea fuerunt. Ante Mercurij generationem ars deſtruxiſſet naturam à capite incipiens, ſcilicet ab auro & argento, vſque ad principium: id eſt argentum viuum. Et vltrà iſta principia ſimplicium elementorum, ſecundùm quod antea fuerunt, ante Mercurij generationem: ita remotè in arte eſt impoſſibile. Si eſſet poſſibile, tunc ſequeretur, quòd de nouo extra primam materiam Mercurium metallorum, ars componeret elementa, & viceuerſa ars generaret Mercu-

riu

rium ſicut deſtruxit, quod impoſſibile eſt artificialiter fieri. Bene quidem ars deſtruitur à capite vſque ad pedes: id eſt, Mercurium à pede ædificans vſque ad caput in ſubtiliori forma cum ſubſtantia naturæ, quæ antea fuit, ars concedit. Sic diuiduntur ſpecies rerum cùm in aliam formam quàm antea fuerunt, tranſmutantur. Vt teſtatur Philoſophus, dicens: Sciant artifices Alchemiæ, ſpecies rerum permutari non poſſe (quod quidem verum eſt) niſi in primam materiam tranſmutentur vel conuertantur: id eſt, in argentum viuum. Et vltrà hoc non conſulit. Secus fieri eſt impoſſibile.

LIBER DE ARTE CHIMICA INCERTI Authoris.

DE GENERATIONIBVS *Metallorum in Viſceribus Terræ.*

CAPVT I.

OMNIVM rectè Philoſophantium eadem eſt opinio atque ſententia: cuncta Metalla vapore ſulphuris ac argento viuo generari. Quoniam cùm pinguedo terræ calefacta, aquæ ſubſtantiam adinuenerit aliquantulum globatam, eandem tum virtute naturali, tum corporum cœleſtium radijs atque conatu cœli, ſecundùm puritatem aut impuritatem vtriuſq; aurum, argentum, cuprum, ſtannum, ferrum & plumbum, corpora illa ſpecioſiſſima in venis terræ conſolidauit.

De natura & arte. CAP. II.

Sunt autem duæ in hac Mundi teſtudine cauſæ effectrices, natura & ars. Natura quotidie nouas producit res atque generat: Ars verò illarum rerum ſimilitudines per conceptum in ſe imprimens, naturæ veſtigia lineationesque miro modo proſequitur. Ita vt ſi ingenium hominis in quibuſdam aliquando non opitule-

tur, ipſam naturam ab operatione ſua palam eſt defeciſſe. Ars etenim naturam, adiumento naturæ nonnunquam corrigit, ſupplet, & quodammodo (præſertim in hac magnifica mineralium rerum diatribe) ſuperare videtur. Quod à priſcis illis Philoſophis iamdudū in memoriam eſt conſecratum. Duo ſunt Philoſophorū genera. Quidam naturam duntaxat per ſe inueſtigantes, virtutem ac potentiam quam habent res ſublunares, tum ab elementarijs qualitatibus, tum à cœlo & ſtellis, literarum monimentis tradidere, vt ſunt Medici: Et quidam alij, qui animātium naturas, arborum, herbarum, metallorum & lapidum precioſorum deſcripſerūt. Alteri longè quidem ſplendidiores, non ſolùm naturam, ſed ipſum denique naturæ arcanum, eiusque penitiora adyta, ſagaciſſimè ac argutiſſimè penetrantes, veriori vocabulo Philoſophi nomen ſibi vſurparunt. Sed quia natura ex duobus ſulphure & Mercurio cuncta producit metalla, nobisque ſuperiora corpora ex eis generata cum inferioribus reliquerit, certum eſt, diligētes eadem ex tribus ſuis operationibus conficere, & inferiora corpora ad naturam & perfectionem corporum ſuperiorum deducere poſſe.

Refellit opinionem quorundam in hac arte, & ponitur ars Philoſophica verbis pauciſsimis.

CAP. III.

Et quoniam apud pleroſque Philoſophiæ ſtudioſos conceſſum eſt, ipſa metalla ſulphure & Mercurio generari, arbitrati ſunt nōnulli, ſulphur & ☿ cùm ſint metallorum radix & materia, accipi debere, & tantiſper decoqui, donec in corpus metallicum eſſent conglutinata. Iſti quidem ſi profundius in naturę ſanctuariū deſcendiſſent, ad huiuſmodi ſtolidas opiniones nequaquàm deueniſſent. Quamuis enim ſulphur & ☿ quodammodo metallorum radix ante primam coagulationem fuerint, modò tamen non ſunt, cùm ad aliam naturam ſint deducta: vnde relinquitur, ex ipſis nō poſſe fieri aliquod corpus metallicum. Cùm item ignoretur vinculum, quo Venus & Mercurius in debita pro-

portione

portione coeant. Quare nõ sunt accipienda ea, sed potius id, quod ex ipsis in ventre terræ est plenè decoctũ, & illud quidem purissimum: cuius simile comperies in natura vegetabili. Manifestum est cunctas arbusculas, flores & herbulas, ex aqua & vnione terræ subtilis progigni. Et si arborem aut herbam producere coneris, nõ terram aut aquam capies: sed potius id quod ex ipsis est, veluti, surculum aut semen, quæ terræ omnium parentis gremio commissa, & suæ naturæ alimento enutrita, luminisq; solaris vibratione euocata, in speciem arboris & herbæ ad superficiem terræ debito tempore erumpunt. Pari modo ars ea diuina, semen è corpore perfectiori docet eximere, quod terræ Philosophicę per artem præparatæ, immissum, & calore temperato in puluerem album aut rubeũ iugiter decoctum, inferiora corpora ad naturam superiorum traditur conuertisse.

Ponit, quare Philosophi hanc artem quæsierint, quid eos ad hoc mouerit, & soluitur ea quæstio: Quare spiritus in metallis non possit sibi simile propagare, cùm cuiuslibet rei spiritus, sit generationis author.

CAP. IV.

Causam autem potissimam, quare prisci illi Philosophi hanc scientiam indagarint, inspirationem Dei alacriter asserimus. Videntes enim Philosophi cunctas res vegetabiles, animalesq;, tum cæteras res suo quodam spiritu se multiplicare, & sibi producere, transmutationemque fieri in hoc Mundo inferiori per aërem, qui longo tempore singulas res corrumpere videretur, naturamque alterius se motibus alterare, suborta est inter eos hæc quæstio: Quare, videlicet, spiritus in metallis non possit sibi simile propagare, cùm ex vno surculo multi coalescerent, & ex vno granulo innumera penè grana sese multiplicarent. Decretum est tandem diuino oraculo, spiritum eum crassiori cohiberi materia, qui si sublimatione quadam ad ignem secernatur, secretusq; in sua sede connaturali conseruetur, tanquam se-

minaria virtus, præter omne falsum, possit sibi simile generare. Ex hoc cogitarunt Philosophi, corporibus inferioribus perfectissimi corporis lucem & nitorem inducere, cùm inuenissent metallica corpora solum penes decoctionem aut maiorem aut minorē inter se discrepare, omniumque metallorum Mercurium fuisse primam originem, cum quo metallicum auri Mercurio extrahentes, aurum ad naturam primam reduxerunt. Quæ quidem reductio cùm sit facilis & possibilis, conclusum est à Philosophis, transmutationem in metallis facilem & possibilem esse. Et cùm primigenij illi Philosophi, aurum ad naturam primam reduxissent, influxu cœlesti vsi sunt, ne rursus metallum efficeretur, quale prius erat. Deinde naturam eius purificabant immundum à mundo separantes. Quo facto eam rem, Philosophorum lapidem transmutantem vocitarunt. Propter cuius confectionem diuersæ operationes à diuersis Philosophis sunt inuentæ, vt compleretur artificio id quod à natura esset relictum, cùm natura ipsa semper prona sit ad sui ipsius perfectionem.

Pertractat Quid sit lapis Philosophorum, & agit primò de eius prima parte.

CAP. V.

Et quoniam Philosophi eam peritiam miris verborum inuolucris, figurarumque vmbraculis adeò obscurè declarassent, dubitatum est à quamplurimis, de Philosophorum lapide. Quid nam sit, & de quibus conficiatur? Quod si aures diligenter arrigere velis: Lapidem in duas secamus partes. Primam eius partem Solem terrenum dicimus, quod mihi tum prisci Philosophi, tum recentiores testimonijs suis liquido astipulantur in Turba. Sine Sole terreno opus Philosophicum non perficitur. Cùm omnes asserant, nullam tincturam esse veram sine ære suo: quia in ipso est sulphur sapientum purissimum, in quo natura sagax continet sementem suam. Et quemadmodum Sol, viuacissimos & penetrantes radios in hunc mundum elementarium diffundit & transuerberat: sic Philosophorum lapis, ex auro Solis, vt ita dicam, filio, Philosophica operatione

com-

compositus in alia metalla sese conspergit, eaque sibi virtute, colore & pondere æquiparabit in perpetuum. Et quia in auro sunt omnia metalla, aurum meritò ante alia accipimus. Cùm etenim aurum vel argentum errare voluerimus, necessarium est eadem accipere. Ex homine generatur homo, ex arbore arbos, herba herbam producit, & leo leonem, cùm quælibet res secundùm suæ naturæ contemperamentum, quam complexionem vocant, sibi simile generet & producat. verius tamen Philosophi aurum vel argentum non creant: sed natura operantis ingenio mundificata.

Agit de lapidis parte secunda, vbi spiritus gloriosissimi virgini D. Mariæ comparatur. CAP. VI.

Secundam lapidis partem Mercurium viuum dicimus. Qui cùm sit viuus & crudus, corpora ipsa soluere perhibetur: quia in profundo naturaliter adhæret eis. Hic est lapis sine quo natura nihil operatur. Vnde nobis Philosophi consulunt, vt non operemur nisi in Sole & Mercurio, quæ iuncta lapidem Philosophorum constituunt. Quis ergo Mercurij merita laude prosequi sufficit, cùm ipse sit solus qui aurum tenue faciat: & qui tanta polleat potestate, vt ipsum Solem ad naturam primam possit redigere? quam potestatem nulla res in hoc Mundo habere dignoscitur. De ipso Mercurio ita dicitur: Est in Mercurio quicquid quærunt sapientes. Mercurius Solem foliatum destruit omnem, hunc soluit, mollit, animã de corpore tollit. Si sublimetur aqua vitæ tunc generatur. Si quis ergo ex te quæsierit: Quinam sint lapides? Respondebis: Solem & Mercurium esse lapides Philosophicos. Isti verò lapides sunt mortui super terram, & nihil operantur, nisi quod industria hominis eis administratur. Auri similitudinem profundam, Cœlum Aethereum fuit omnibus hominibus occlusum, vt omnes homines ad infernas sedes descenderent, & ibi detinerentur perpetuò. Sed Christus Iesus Aetherei Olympi ianuam aperuit, & iam Plutonia regna patefecit, vt animæ eruerentur, cùm in vtero virgineo Spiritu Sancto cooperante, ineffabili mysterio

profundissimoque sacramento conciperet Maria virgo, id quod erat excellentissimum in cœlis & in terra: & tandem nobis progenuit Mundi vniuersi Saluatorem, qui sua exuberantissima benignitate, omnes peccato deditos saluos faciet, si sæpe peccator ad eum se conuerterit. Mansit autem virgo illæsa, atque illibata: vnde non immeritò gloriosissimæ diuæ virgini Mariæ æquiparatur Mercurius. Virgo etenim est Mercurius, quia nunquam in ventre terræ aliquod corpus metallicum propagauit, & tamen nobis lapidem generat, soluendo cœlum, hoc est, aurum, aperit educitque animam: quam diuinitatem intellige: portatque eam in ventre suo aliquantulo tempore, & tandem in corpus mundificatū tempore suo trāsmittit. Vnde nobis puer, hoc est, lapis nascitur, cuius sanguine inferiora corpora tincta in aureū cœlū salua reducuntur, & permanet virgo Mercurius sine labe, qualis antea fuerat vnquam.

Decernit quare Philosophi hanc peritiam occultarint, vbi ponitur laus artis, & inuehitur in Phomasticem Zoilum.

CAP. VII.

Quare autem Philosophi hanc scientiam per similitudines recedentes Allegoriasque obscuras posteritati, & sapientiæ filijs commendarint, præcipuam ponit causam Hamul in Seniore. Vt attribuerent eam Deo glorioso, qui reuelaret eam cui vellet, & prohiberet à quo vellet. Etiam Rasis in librum Luminum refert. Si enim omnia secundùm quod se habent enodare velim, nullus vltra prudentiæ locus esset, cùm insipiens sapiēti æquiparetur. Legitur etiam in fine Turbæ: Nisi enim nomina multiplicarētur in arte Philosophica, pueri sapientiam nostram deriderent. Quare illos non magni facimus, qui diuinam eam peritiam cauillantur esse adulteram, à qua celeberrimi Philosophi omnem omnium penè rerum notitiam, tanquam olim à Policleti statua statuarij fabri artis suæ furta & fila solebant accipere, absurdissimum itidē foret suspicari, antiquos illos venerandæ autoritatis Philosophos, in hac præsertim rerum naturaliū diatribe, aliquid falsitatis memo-

riæ cõmendasse, qui summã operam veritati inquirendæ semper accõmodarunt, licet ad fidei naturę salutiferæ sublimitatem summumq; diuinæ essentiæ fastigium non ascenderint. Quis ergo nisi Zoilus hanc scientiam non laudet, eamq; singulari fauore non prosequatur? A qua cunctæ penè detractorum artes sunt depromptæ: à qua tot colores arti pictoriæ multũ idonei sumpserunt exordium. Taceo artem monetariam: taceo eruditam eam medicorum destillationem, qua virtus, quam essentiam quintã vocant, elici solet. Quid de vasis illis æneis dicam? quibus fulmina & tonatio apud mortales citari solent, si modò aduersus Christianæ fidei sacrilegos hostes eis vterentur? Est præterea scientia lapidis adeò sublimis atque magnifica, vt in ea tota penè natura totaq; rerum vniuersitas, tãquam in quodam liquido speculo conspiciatur. Habet etenim se instar Mundi minoris, vbi sunt quatuor elementa & quinta essentia, quam cœlum vocant, in quo sedem posuit alia quædam nobilissima essentia, quam Philosophi quidam omnipotenti Deo (cum pace loquor) sanctissimæ atque indiuiduæ Trinitati, soliti sunt comparare. Quæ nec sit de natura cœli, nec de naturis elementorũ, eamq; nomine peculiari animam mediam naturã vocitarunt. Et quemadmodum Deus mundi faber, vbicũque adest in hoc Mundo maiori: ita hæc essentia, quæ Dei appellatione censetur, vbiq; est in toto Mundo: id est, vitro Philosophico. Et sicut omnipotens Deus immensus est & infinitus: sic ea res quasi innumera videtur in sui similis procreatione vsq; ad finem extremum Mundi maioris. Tunc enim natura generatiua ab omni re procreatili auferetur. Ex quibus verbis naturæ perit⁹ colligere potest, lapidem multas partes tingere posse, quibus etiã multę alię difficultates dilui possunt. Valeat ergo Aristarchus Theologus, qui diuinarũ se literarum interpretem fateri non erubescit, & hanc naturę à Deo conditæ peritiam, qua Deus magnificentius atque sublimius, post Sacras literas huic Mundo contulit nihil, suis impudentissimis cõuitijs non veretur incessere. Dic mihi per Deum immortalem, quid est iniquius? quàm vt oderint homines quod ignorant.

& iam si res mereatur odium, quid demum est futilius? quid abiectius? quæúe maior est deliratio ac vecordia, quàm eam damnare scientiā, in qua nihil prorsus olfeceris? qui nec naturam, nec naturæ maiestatem, nec proprietatem, nec occultas metallorum operationes vnquam didiceris? Crocitat ac blaterat itidem Iureconsultus ac Forensis ille Rabula Philosophiæ osor maximus, qui ex miserorum lachrymis venalis linguæ malleo numismata sibi cudit: qui sacratissimos legum præteriens, per ambages glossematū totum Mundum suis dolis est persecutus. Sed quid sannas & Satyras persequor? Maneant salebrosi isti homines eorumq; pedissequi in sua opinione perpetuò, qui nihil sapiunt quod castum, quod iucundum, quod festiuum, quod denique seductum sit à vulgari disciplina: quique nihil inclytum & celebre, sed quippiam forsan gregariū è nigellis Cadmi filijs sunt cōsecuti. Sed quorsum hæc? Ego hanc lapidis Philosophorum indaginem mihi familiarem selegi, eamq; sæpiùs appello, totius Philosophiæ occultæ, aut Magiæ (haud quidem superstitiosæ, sed naturalis) Mineruam vnicam, atque Margaritam præcipuam. Videtur tamen opinione indoctorum longè degenerare à studio meliori, quod à voluntate diuina decretum est & constitutum.

Cap. 8. & 9. tractant de prima omnium rerum essentia, & discutitur hîc: Quid sit natura, quid anima, media natura, quid anima Mundi. Vbi maximus ille error Philosophorum, ponentium Mundum esse animal, confutatur: & differitur, quòd tantùm sit anima humana participatu, cuius brutalis anima videatur existere, & quòd Sol sit oculus Mundus, & cor Cæli.

CAP. VIII.

Libet nunc, candide Lector, aliqua de naturæ secretis è penu tum Philosophico, tum Theologico in medium depromere. Cùm viderim multos è veteribus, tum etiam recentioribus ipsi naturæ indagandæ multum insudasse, quæ toti Academiæ atque palestræ Philosophi-

losophicæ vsui futura, nemo nisi mentis exors, inficias ibit. Sed hic paulò altiùs repetenda sunt naturæ cunabula Non afficiaris ergo tædio, si aliquanto fecero digressum longiùs quàm huius fortè sit instituti.

Gloriosissimus Deus omnium rerū opifex, & inenarrabilis author, ante Mundi exordium nullo indigus, sed ipse sibi sufficiens, atque in profundissimo suę diuinitatis sacrario semper permanens, ex vberrima sua bonitate volens res ab æterno cognitas prodire inesse, earundem in principio essentiam quandam creauit, crudis, vt ita dixerim, lineamentis, adhuc ineffigiatam, quam Moses ille, quem Philosophiæ Philosophorum fontem ac primarium Antistitem appellare libet, modò terram inanem & vacuam, modò abyssum & aquam: Anaxagoras verò Chaos confusum. Alij matrem Mūdi, fundamentum atque naturæ vultum ritè appellarunt. In cuius gremio cùm omnes res indiscretæ atque indigestæ consisterent, neque formis proprijs essent conspicuæ, spiritu Dei interueniente hunc Mundū visibilem, secundū Mundi intelligibilis exemplar & similitudinem graphicè & ad amussim Dandalius conditor expressit atq; descripsit. Hinc cœlum ipsum in sublimi suspensum rutilis ignibus faberrimè decorauit, motūque eius & astrorū ita composuit atq; digessit, vt per arcam cœli mirabili ratione decurrerent ad efficiendas succedentiū sibi temporum varietates: vtq; res inferiores motu ac lumine suo calefacerent, fouerent, & in essentia conseruarent. Propterea res inferiores superioribus, vt ouū gallinæ fouendum, vt fœminam viro fœcundandā supposuit. Quibus à primordio seminales quasdā rationes inspersit, vt sese acceptis opportunitatibus perpetua, vt ita dicam, fœcunditate atque prole multiplicarent. Fabrefecit autem Deus hanc Mundi compaginem harm‹o›nia quadam, atque musica sibi inuicem proportione cognatam, vt quæ sint in Mundo superiori, in inferiori quoque sint, sed modo terrestri: quæ itidem sint in inferioribus, etiam in superioribus visantur, modo quidem cœlesti & secundùm causam. Ad quod fortè, opinionē Anaxagoræ ponentis, quodlibet esse in quolibet, applicare posses. Quare congru-

um est Deum cuncta moderari & implere quæ creauerit. Nec ideo Deum omnia implere dicimus, vt eum contineant, sed vt ipsa potius contineantur ab eo. Nec arbitrandũ est, ita Deum esse in omnibus, vt quæq; res pro modulo suæ portionis eum possit capere, vtpote maiora maius, minora minus. Sed ita Deus omnia implet, vt non sit aliquid vbi non sit. Et ergo intelligimus eum intra omnia, sed nõ inclusum: extra omnia, sed nõ exclusum: Ideo interiorẽ, vt incircumscripta magnitudine sua, omnia concludat. Quare diuus Dionysius ait: Omnes res affirmari posse de Deo, cùm sit author & gubernator. E diuersò, omnes res negari de eo verius, cùm nihil sit de his quæ condidit. Quod mihi etiam videtur esse gratius & certius, cùm ob variabilẽ huius Mundi decursum, tum propter inuestigabilem altissimæ diuinitatis abyssum. Posuit etenim Deus maximum interuallum inter se & res creatas. Est autem DEVS immensus quidem, & ineffabilis, inexcogitabilis, nõ intelligibilis, supra omnẽ imaginationem, supra omnem cogitatum, supra omnem intellectum, supra omnem essentiam, innominabilis, solo silentio in corde prædicandus, potentissimus, sapientissimus, clementissimus, Pater, Verbum, Spiritus sanctus, altitudo incõprehensibilis, Trinitas impartibilis, essentia immutabilis. Cuius imago est omnis natura, quamuis intentiuus est oculus. Qui omnium creaturarum vnitas est, & cardo omnis, & vnus, qui est omni potestate validior, omni excellentia maior, omni laude melior. Quem diuus Plato in ignea substantia habitare posuit: Intelligens, videlicet, inenarrabilem Dei in se ipso splendorem, & circa se ipsum amorem. Quem alij spiritum intellectualem asseruére & igneum, non habentem formam, sed transformantem se in quæcunq; voluerit & coæquantẽ se vniuersis. Qui ratione multiplici quodammodo creaturis suis annectitur. Rursus ea sua infinita æternitate ac omnipotẽtia excedens feruido amore, sincera fide, & spe solida, mentibus hominum expiatis insinuari possit, qui sit benedictus per omnes chiliadum chiliades.

Diximus paulò antè Deum esse innominabilem,

quem proprio nomine Arithmeticam Martianus Capella salutasse dicit, cùm septingentos decem & septem numeros complicatis in eos digitis Iouem salutabunda depromeret. Sed quid nobilissimus ille numerus sibi velit, eiusque in membra sua respersio, nouit Arithmeticus, non qui artem numerandi mercatoriam, sed proportiones inquirit. Hoc in numero omnes numeros, omnemq; proportionem, tum Musicam tum Geometricam deprehendimus. Adde aliquid magis arduũ: Nomen Dei in his numeris offendi quam exactissimè. Cuius nomen sacrosanctum & in æternum adorabile in hac temporis plenitudine quinque literis adnotatur. Cum tempore naturæ tribus, legis verò quatuor scriberetur. Dicimus præterea Deum habere omne nomẽ, quippe cùm sint omnia in ipso & ipse in omnibus, vt infrà disputabitur. Et tamen nullum nomen, cùm diuinæ maiestati non possit nomen idoneum attribui. Quantum autem mysterij atq; neruorum numero in se habeat, Pythagoricos bellè calluisse facilè crediderim, qui alium Palladem, alium Dianam, alium Patrem, alium matrem, alium deniq; virilem, alium fœmineum nominabant, aptaruntque numeralis scientiæ consultissimi Monadem opificij Deo: Diadem aut dualitatẽ materiæ: formis ipsis Triadem virginem: tum homini eiusq; vitæ Hexadẽ & Heptadem. Enneadem verò omnibus creaturis haud abs re pulcherrimè accommodarũt. Cæterùm, vt ad institutum redeã, audi Dionysium recitantem, Deum esse in omnibus, vel omnia esse in Deo, sicut numeri sunt in vnitate, sicut in centro sunt omnes recti Lunę circuli. Et sicut membrorũ vires sunt anima. Quoniam sicut vnitas omniũ numerorum cõmunis mensura, fons est & origo, omnemq; numerum in se vnicè coniunctum continens, multitudinis omnis est principium. Sed omnis multitudinis insons, semper eadẽ & immutabilis: sic pari modo res creatæ se habent circa creatorem. Et quemadmodum anima humana indiuidua rectrix extat sui corporis, & tota toti corpori eiusq; cuiq; parti præsens: ita similiter Deus in hoc Mũdo vbiq; est, eumq; implet & moderatur iugiterq; conseruat, per virtutem quàm reb. creatis quotidie de per-

enni fonte spiritus sui impluit liberaliter. Vnde ritè per quandam similitudinem animæ naturæ Deum aut Dei virtutem, qua omnes res sustinet. Animam mediam naturã, aut animam Mundi appellamus. Non quòd Mundus ipse sit animal, quòd à Christianę philosophię vestibulo, partim in Metaphysica christiana, partim in hac lapidis consideratione explodere licet. Sed illam filo orationis tersiori contexere persuadet naturę sublimitas, hic pedestri sermone incedere placuit. Eamq; Mundi animam præcipuè in Sole collocamus. Nihil etenim est in ipso firmamenti circulo, præter animam, quod maiorem Dei similitudinem præ se feret, quàm ipsum lumen. Cùm quælibet res tantum sibi, vt ita dixerim, Dei vendicet, quantum capax est luminis. Et cùm nihil sit oculatius Sole, multi ex Platonicis Orpheum in hoc potissimùm imitati, Solem, Mundi oculum nominarũt. Quoniam in eo tanquam in quodam lucidissimo speculo cuncta viserentur, atque sese ostenderent. Hinc Heraclitus cuncta dicit notescere: si Solem Mundo sustuleris. Quid est nostrum corpusculum, si desit anima? Nulla ibi contrectatur vena pulsatilis, sentiendum nullum inest iudicium. Nullus in eo vitalis halitus, aut vlla spiratio. Quare etiam nonnullis visum est Solem cor cœli nuncupare. Quoniam sicut in corde vnius extat fons sanguinis, cætera humani corporis membra humefaciens & irrigans, motumq; vitalem infundens: sic in Sole videtur esse omnium rerum tum inferiorum, tum superiorum vegetatio & cõseruatio: Quoniam vitam & calorem inferioribus quodammodo inspirat lumine suo. Est autẽ lumen actus quidã simplex, cuncta ad se viuifico calore conuertens, cuncta permeans entia, qualitates eorum virtutesq; ducens per omnia, ac tenebras caliginesque dispergens. Quare in medio considet Phœbus aurea coma fulgente, tamquam Rex & Imperator Mundi sceptrum, & gubernaculum tenens: cui omnes cœlestium inesse virtutes, non solùm Iamblichus, sed & multi alij confirmarunt. Et inquit Proclus: Ad Solis aspectum omnes omnium cœlestium vires congregari in vnum atque colligi, quas tandem in hunc Mundũ inferiorem per eius ignea spiracula

racula credimus, disseminari. Hoc tibi etiam vel maximo argumento esse potest. Sole ad nos vergente terrã herbescere atque pubescere. Abeunte verò deflorere. Sed de naturæ infantia nonnihil commentandi voluptate capior.

De natura. CAP. IX.

Naturam vim quandam esse rebus infinitam ex similibus similia procreantem asserimus. Generat enim natura, cunctas res auget, alitq;. Quare omnium habet in se nomina rerum. Animal est à natura, lapis, lignum, arbor, & corpora quæ vides, sunt à natura eiusq; retinaculo. Natura est ligamentum elementorum virtusque commiscendi, quæ in qualibet re huius Mundi sublunaris elementorum mixtiones efficit, formamque suæ speciei congruam impressit: per quam ea res à quauis alia re distinguitur atque segregatur. Nec est natura alicuius coloris, omnium tamen colorum particeps & effectrix: nullius etiam ponderis aut qualitatis, omniũ denique qualitatum rerumq; fœcunda genitrix. Quid ergo est natura? Deus est natura, & natura Deus. Sic intellige: Ex Deo oritur aliquid proximum ei. Est ergo natura ignis quidem inuisibilis, à quo Zoroaster cũcta esse genita docuit: cui Heraclitus Ephesius astipulari videtur. Nónne spiritus Domini, qui est amor igneus, quum ferebatur super aquas, edidit eisdem igneum quendam vigorem, quum nihil sine calore generari possit? Inspirauit Deus rebus creatis, quum diceretur in Mundi genitura: Crescite & multiplicamini, quandam germinationem, hoc est, viriditatem, qua sese cunctæ res multiplicarent. Vnde quidam profundiùs speculãtes, omnes res dicebant esse virides, quum esse viride crescere dicatur, ac coalescere, eamq; viriditatem Naturam vocitabant. Sed Aristoteles inquit: ignorato motu ignorari naturam, quum modò sit volatilis & in continuo motu generationis, augmentationis, alterationisq;, quæ tandem in extrema Mundi calce stabilis erit, atq; fixa. Quoniam tunc eam generandi virtutem potentiamq; Deus à rebus auferet, & in reconditissimo suæ omnipotentię thesauro vbi ab æterno erat, col-

locabit. Hanc ergo generandi virtutem rerumq; conseruationē Animā Mundi vocare libuit:non quòd Mūdus sit animal,vt Platonicæ rationes,& etiam astrologorum Arabum, Aegyptiorum, Chaldæorumq; testimonia comprobare videntur. Posuerunt etenim Philosophi Mundū esse animal cœlosq; ac stellas esse animalia, & animas rerū esse intelligentes, mentē participantes diuinā.Insuper cuilibet rei Deū aut animā quādam præesse, omniaque plena diis esse Democritus & Orpheus & multi Pythagoreorum sunt opinati:quibus statuerunt diuinos honores, precesque & sacrificia dedicarunt eisdem, & diuersò cultu venerabātur.Præterea omnes eiusmodi animas reducebant ad vnam animam Mundi. Similiter deos omnes ad vnū referebant Iouē. Hoc Aristoteles Aristotelicusque Theophrastus: hoc Auicenna, Algazeles: hoc Stoici, omnesque Peripatetici confitentur, ac summo opere comprobare sunt cōnati. Hinc omnem gentilitatis errorem: hinc Poëtarum figmenta: diabolica sacrificia, & immolationes sacrilegas emanasse non ambigo: hinc Aegyptia tellus animalia quædam,& alia monstrifica portenta in Lararijs suis coluit & adorauit. Qui ergo Ethnicorū Philosphiā vanam esse non dixerit? quæ hoc vulgatissimo errore alijsque multis est miserrimè labefactata. Vbi mihi visi sunt Philosophi Pelidibus puellisque simul limi puteum magnum perforatis vrnulis haurire satagentibus.

Eos tamen venia dignos iudicare possumus, quum ipsis nondum illuxerit vera lux, Iesus Christus Saluator. Quare Christiani Philosophi, cuius authoritas est grauior iudiciumque certius, interest, quæcunque ad fidei naturæ sacramentum facere videntur, tanquam ab iniustis hæredibus possessa, ad Catholicæ ecclesiæ septum deducere, Virgiliano more. Qui aurum sic colligere dicebat ex stercore Enniano. Apicularum item more, dum suauiores Hynerti intrehible flores generandi mellis gratiâ exuxerint.Quis nō intempestiuam Pici Mirandulani necem lachrymis non madefaceret?quē nostris seculis Parcæ sorores singulariter inuiderunt. Qui si vitæ munere aliquandiu functus esset,

lacce-

laceram eam Philosophiam atq; mendicantem, expunctis erroribus, nouo candore concinnasset. Legitimam tamen Philosophiam quisque summa laude decantet: cuius natura aut mundus est fundamentum, quæ mores & virtutem homini præscribit.

Quæ tibi lactantes primæ lanuginis annos
Corrigit, & vitæ lineamenta tuæ.

Quæ naturæ interpretationem & abstrusissimarũ ab oculis rerum inuestigationem sibi vendicat. Dignissima quidẽ cui diuinarum & humanarum rerũ disceptatio deferatur. Per eam Mundi penetralia terrasq; tractusq; maris, cœlumq; profundum, quantum possumus diuina gratia, & naturali lumine perquirimus. Ipsa decernit cœlum astrorumque innumerabilem multitudinẽ: tum auricomi Solis iter triuiæque labores. Hæc vias syderum radio describit.

Hæc docet Aeoleos folles ventiq; susurros,
Hipp tades sceptro quos domat ille suo.
Cur titubet terræ moles, quid Iridis arcum
Efficiat, canasq; niues, rigidamq; pruinam.
Quid generet rorem, fulgur quid concaua nubis.
Vellera quid terræ gibbos fulmenq; trisulum.

Quid glomeret imbres, vitrea quid grando: Quæ sint auri, quæ semina ferri. Vnde sæua tonatio. Vnde aquarum perennium fontes sibi sumant initia, & cætera id genus. Eam Philosophiam perdiscant teneri iuuenes lactantibus annis, fabulasque aniles Philosophorum vbique deuitent, ponentium Mundum esse animal, ipsumque innumeris constare animalibus, eisque diuinis. Quid futilius? quid ineptius? Quid etenim est dicere: Solem animarum, aut alia corpora cœlestia esse animata, mentemq; participantia diuinam, quàm labi ad malam hæresim & abominabilem idololatriæ perfidiam? Neque concedendum est (diuo Augustino teste) globos illos sydereos, quibusdam proprijs animis viuere, eisque intellectualibus atque beatis. Ego certè scio, tantùm animam humanam lucem esse diuinam ad imaginem verbi causæ causarum primi exemplaris creatam, substantia sigilloque Dei figuratam: cuius character est verbum æternũ, participatu cuius animã eam

brutalem è naturæ gremio depromptam, subsistere credimus tenuem animæ rationalis similitudinem modicumque vestigium præ se ferentem: quemadmodum viuæ vocis Echo imago est & simulachrum. Sed de anima vegetali cæteri riderint. Admittunt Theologi Doctores intelligentias orbium motrices, non quòd ipsos orbes informēt, aut sensibiles, iuxta D. Hieronymi sententiam, intellectualésue reddant, sed vt assistant eos mouendo. Licet & ij orbes possent esse diuina voluntate iubente propria ratione volubiles. Voluit tamen omnipotens Deus ex ineffabili bonitate sua huic mūdanæ fabricæ secundas causas præesse, vt quicunque se ipso moueat, dant etiam cæteris mouendi potentiam. Vnde etiam animabus humanis angelos in custodiam deputauit: licet & ipse primariè eas custodiret. Non est tamen arbitrandum huiusmodi intelligentias ex necessitate voluendis sphæris accommodatas, quasi non possent proprio rotatu versatiles. Cum quidā sollicitis homines ex ære, aut orichalco machinam eam cœlestem consimiliter effingant in meditullio terram stabilientes. Deinde consequenter cætera elementa tum orbes syderum & cœlorum rotulis quibusdam affigunt, quibus planetarū motum, & cœli faciem ad amussim conantur exprimere. Sunt alij scrupulosi homines, qui machinas horarias tum molas quasdam molendinarias perpetuò versatiles fabricare nituntur. Quòd si homo potest diuinam rationem æmulari, quis non existimaret globos istos sydereos propria virtute non posse rotari? Sed quid de varia Astrologia dicam, quam Picus noster in omni genere disciplinæ famigeratus superioribus diebus validis rationibus eneruauit? Dic mihi, quid omnia in cœlum refers Astrologe? quid de naturis astrorum, & signorum, & motibus planetarum comminisceris? Qui nullo pacto nec minimæ cuiusdā rei terrenæ vires & proprietatem augurari queas? Quid sydera & stellas metuas, aut potiùs mentiris? qui nē terreum aliquod corpusculum mensione complecteretis. Quid magis ridiculum? quid est absurdius, quàm in cœlo nono, aut decimo, tales figurationes, ac lineatū imagines, aut figuras cœli octaui ex multiuaga stellarum

larum applicatione forte deprehendere? Quid virtutis habere credis huiusmodi imagines imaginatas? Quid triplicitates? Quid syderum eorum aspectus? & cætera id genus folia inania veritatis aut virtutis præ se ferant? licet huiusmodi motus & naturæ stellarum variçque rerum inter se adaptationes viderentur habere aliquid significationis: mihi tamen ita persuasi, hominem nõ posse ea probè dignoscere, nisi miraculo quodam sibi cœlitùs ostendatur. Hinc diuus Hieronymus Astrologos & Genethliacos ita deridet: Hi sunt qui eleuant se aduersus scientiam Dei, & omne quod geritur in seculo, fictam sibi scientiam pollicentes: referunt ad ortus stellarum & occubitus. Hi sunt qui vulgò appellantur Mathematici, & ex astrorum cursu lapsusque syderum, res humanas regi arbitrantur; & cùm salutem alijs promittebant, sua ignorabant supplicia. Ego quũ adhuc essem in Agrippa ciuitate, de Astrologis ita luserim: illis quidem Astrologis, meo iudicio, solet accidere, quod Thaleti Milesio olim vsu venit: qui quũ è domo spectandorum syderum gratia exiret, in subiectã foueam cecidisse fertur. Qui quum rem ridiculam cuidã aniculæ faceret, ab ea derisus in ædes cũ ludibrio est reuersus. Quare Christiane homo, cuiusmodi stolidos Astrologię cornicationes, eiusq; filias Geomantiam, Hydromantiam, Pyromantiam, Necromantiam, Haruspicinam, & multa id genus alia deliramenta cum gregarijs æmulis vltra montes Caspios in ęternum exilium relegã. Et gloriam omnipotentis Dei Domini tui noli creaturis suis attribuere. Videamus nunc quam naturam Philosophi petierint.

Quid Philosophi, & qualem naturam desiderauerint, vbi spiritus æthereus animæ currus perhibetur. CAP. X.

Quem Philosophi lapidem quærunt, est spiritus inuisibilis & impalpabilis, est tinctura & spiritus tingens. Quem alter quidem spiritus visibilis atque palpabilis in penitissimis visceribus abdidit. Ita pariter Philosophi eundem spritum sub ænigmatum velamine inexplicitum nobis reliquerunt. Lapis ille est, quintũ à quatuor

segregatum. Eſt ligamentum elementorum, medium atq; vinculum, quod elementa auri fecit eſſe cōcordia, & quod ſulphur & Mercurius in aluo terræ in corpus metallicū conglutinauit. Et quia tale ligamentū, quod eſt in terra, quum ſit inuiſibile, haberi non poſſit, quæſiuerunt ipſum Philoſophi in corpore perfectiori. Petunt ergo Philoſophi naturam eam generatiuam, quæ metalla generare poterit, vt eā mundificēt, & in tinctura reddant potentiorē centies millies, magis quā priùs in natura firma fuerit. Eamque viuum ignem, viuum aut ignem naturę, aut animam mediam naturam vocabulo ſecretiori appellare conſueuerunt. Et quemadmodum Medici hominem in corpus, ſpiritum & animam diſcriminant, pari modo Philoſophi lapidem ſuum in eas partes ſunt partiti. Modò ſpiritus eſt vita animæ, anima vita eſt ſpiritus. Rurſus illa duo vita ſunt corporis. Etiam ſpiritus nodus eſt animæ & corporis, & tanquam æthereus animæ currus vehiculumque, quod virtutem animæ per totum corpus diſſeminet. Poteris etiam intelligere, cùm Philoſophi aſſerunt, lapidem ex corpore, ſpiritu & anima, conſtitui quatuor elementa corporis. Aqua etenim eſt ſpiritus: itidem aër: ignis medius, vt ita dicam, eſt ſpiritus: terram non ſpiritum, ſed corpus dicimus, quoniam aliorum elementorum retinaculum eſt, materia atque ſedes.

Docet ſolutionem eſſe neceſſariam, per quam ſpiritus generatiuus è corpore ducitur.

CAP. XI.

Tale autem ligamentum non poteſt facilè haberi, propter fortiſſimam ipſius auri compactionem, niſi per ſolutionem, quæ huius nobilis ſcientiæ fundamentum eſt, & principium, in qua conſiſtit totius naturæ arcanū. Ipſa eſt huius rei theſaurus: ipſa eſt quæ erigit pauperem de ſtercore, & comparat eum regibus & principibus. Vnde quærunt Philoſophi, quare ſoluantur corpora, hoc eſt, aurum vel argentum: Reſpondent ipſi, vt ſeparetur purum ab impuro. Ad hoc enim ſoluitur corpus, vt terra ipſa in profundo poſſit mundificari. Quod natura non potuit, quia ſimpliciter operatur. Et in ea mun-

mũdificatione deletur impedimentũ tincturæ, ita vt innumerè possit sibi simile propagare. Quòd si fieri debeat ea sui similis propagatio per spiritum, quũ omnis spiritus sit generationis author, & crassiori cohibeatur materia, necessariam solutionem dicimus, per quam aurum viuum, & (vt ita dicam) spirituale efficiatur, & in primam naturam, hoc est, in spiritum aquæ & vaporem terræ reducatur, vt tandem habeatur sulphur, & ☿ apud nos, è quibus in ventre terræ sunt metalla generata. Perfecta aũt solutio est, quum spiritũ & animã auri separaueris. Sed quoniam aurum apud Philosophos corpus est temperatissimũ, æquales habens partes calidi, frigidi, humidi, & sicci. Ideo ipsum difficiliùs propter parem elementorum concordiam atque proportionem, corrumpi potest, atq; dissolui. Oportet ergo fieri discordiam in elementis per contraria elementa, & hęc discordia facit corporis solutionem & mortificationem: qua facta fit naturæ mundificatio, quæ tamen nõ potest fieri sine Philosophica elementorum separatione. Elementa verò corporis separari debent, ita vt natura generatiua maneat in flore & germine. Quòd si quis eum florem combusserit, atq; elementa ab inuicẽ separauerit, sperma generatiuũ perderetur, nec ea posset aliqua creatura ampliùs cõiungere, vt generent. Hæc est verissima Philosophorũ consideratio: si quis secus ex propria phantasia consideraret, stultus quidẽ est naturalis: quia contra naturam falsò syllogizat.

De occultatis in arte disputat, & de triplici separatione. CAP. XII.

Sunt autem tres solutiones filiæ sapientiæ in opere Philosophico. Prima est crudi corporis: secunda terræ Philosophicæ: tertiam in augmentationẽ ponimus. Sunt item in solutione hæc tria abdita, pondus, mensura temporis & ignis. Quare si pondus Mercurij & auri mensuramque temporis quamdiu fiat solutio, atque ignem temperatum cognoueris, solutionem habes: quæ fieri debet in furnello secreto, & vitris paulò maioribus. Vnde inquirendi sũt diuersi ignes, & tã variæ partes in vitris ponendæ, vt tandem diuina gratia dota-

tus eam offenderes. Oportet etiã in hoc præclaro opere dies, menses & annos Philosophorum dignoscere. Asserunt Philosophi te in tribus diebus naturalibus facere periculum, si bene operatus sis. Quod si ingenio viuaciori fueris, inquiunt, te in 24. horis cognoscere. Ipsi in Philosophia duas noctes & tres dies statuerunt. Obsecra Deum Opt. Max. vt diem vltimum rubeum videre dignus sis. Ponunt similiter Philosophi tres Philosophiæ claues, solutionem, coniunctionem, atq; fixionem. Aut si profundè intellexeris, tres separationes. Primò fit separatio animę à corpore per spiritũ. Secundò crimina ipsa, quę sese in solutione ostenderint, ab anima & spiritu secernũtur. Postremò spirit⁹ ab anima separabitur: & hoc in naturæ fixione contingit: vt infrà & hîc tibi tãta secreta dixerim, quòd nõ credi possit. Ego duas claues in toto Philosophiæ ambitu fideliter assero. Altera quidem quæ corpus aperit in varias claues potest distribui. Quæcunque enim res aurum soluerit, atque in spiritum reduxerit, clauis dicitur: quamuis vna duntaxat inter alias sit clauis potẽtissima & naturalis, vt 8. cap. scripsi. Et talis res dicitur lapis. Altera clauis quæ claudit, & spiritum tingentem retinet, & coagulat, terram solam dicimus, quã cuncti Philosophi Principẽ lapidẽ vocitarunt. Sed de capite corui dicimus alacriter omnes à principio Mundi Philosophos tam modicum habuisse, quòd vix credi possit. Miselli tamen Philosophastri eam nigredinẽ, quę ex superfluitate Mercurij & corporis in superficie apparet, caput corui sunt arbitrati.

Agit de praxi lapidis, de eius prima solutione, atque separationẽ, vbi arcanum illud naturæ alioqui abstrusissimum sapientiæ filio in aprico ponitur, in quo Lucifer è cœlo labitur.

CAP. XIII.

Tempus est nunc, fili, sapientiæ calamum ad praxim conuertere, vbi quemq; Philosophiæ deditum imprimis monitum velim, omnia genera salium, aluminum, & aliarum multarum & perigrinarum rerũ vana esse, nec

nec aliquid momenti aut efficaciæ præ se ferre. Similiter cunctas vulgares solutiones, sublimationesq; communes, esse labores adulteros, & nihil ad veram & naturalē Philosophorum scientiam pertinere. Quare eos homines circumforaneos effugiendos censeo, qui totū fermè Mundū suis dealbationib. aut rubefactionib. deceperunt, in quibus nulla Philosophiæ vena calet, quiq; potiùs Pseudophilosophi sunt iudicādi, cū apud Philosophos nihil veritate sit antiquius: nihil turpius falsitate atq; deceptione. Quò fit, vt pauciores sint Philosophi, quā forsan credidisti. Nūc in praxim descendamus, quam in duo partiemur opera. In primo erit mentio de solutione prima, & separatione distillationeq;. In secundo agemus de coniunctione & fixione, vbi de augmentatione secretissima habebitur consideratio, quā in nullo libro Mūdi inuenies. Sed hîc in vniuersali gradus operis lubet interferre. Primo etenim cōponimus, compositū putrefacimus, putrefactum soluimus, solutum diuidimus, diuisum mundamus, mundatum vnimus, & sic cōpletur opus. De his verò particulatim nostra laborabit oratio. Arbitrantur autē Philosophi, in lapidib. praxi minus quàm 12. partem ☿ accipi debere. Etiam apud eos corporis soluti periculum est, si per pellem eius fieret cōpressio. Putabant itidē nonnulli è recentioribus, solutionem posse fieri tēpore breuiori, si priùs solius auri per molā quandā, aut mortario fieret diuturna contusio, aut cōtritio. Depuretur ergo primò ☿ cum sale cōmuni parato, aut alia quauis re idonea, vt eius subtilissima substantia haberi possit. Huius aquę purificatæ aliquot partes perbellè commisceantur cū vna parte Solis purissimi in folia, aut tenues bracteolas ducti, & ponantur in ampulla vitrea longiori, panniculis atq; crucis signaculo obstipata, & operiatur vitrum cineribus, ad aquæ superficiem, deturque ignis leuissimus, ne aqua ascendere videatur, sed viua apud aurum remaneat, & seruetur quasi diutina. Is calor ęquilibris, quoad in aqua Mercurij super exudet terra quædam vaporosa & subtilis, quæ in colore mirabili solet cognosci quando sit extrahenda. Fulget autem sulphur

ipsum iridis instar, per aquas, non tamen secundùm omnes colores, quemadmodum iris in hoc Mundo maiori. Stat ipse iridis arcus medius in pura, liquida, & fluente aqua, & medius super terram. Hinc tota sulphuris proprietas, eiusque naturalis similitudo per iridem exprimitur: nec conspicitur in cœlo iris, nisi Sole fulgente: quam etiam pluuia solet succedere. Venientibus autem nebulis, aut nubibus opacis, Sol ipse, similiter arcus iridis occultatur. Iridem Physicis sic explicare placuit, quando imago Solis humidam & cauam nubem, densamque, instar speculi colorat, & medietatem orbis eius intersecat, quod ad hanc diuinam & mirabilem peritiam nostram propiùs accedit. Non est tamen opinandum sulphur ipsum nigrescere cùm ipsum extraxeris, vt nonnulli putauerunt. Extracta tandem Venere, aquam in qua est anima Solis, aut Mercurij auri metallicus distillabis calore lento, vt inter guttã & gutta 60. momenta recenseri possint. Et vocatur aqua illa destillata, aqua nostra viua, quæ viuificat omnia corpora, & est ex duabus naturis composita: intellige spiritũ, animam, fermentum, quoniam spiritus animæ sedes est, eiusq; retinaculum, vocaturq; hæc aqua nominib. multis, acetum acerrimum, luna, fœmina, sperma vel menstruum fœmineum, cœlum, Mercurius, capilli rubei hominis: hoc est, spiritus Solis: id est, auri: sulphur verò dicitur corpus, Sol masculus, sperma masculeum, terra & Mercurius. Sunt autem hæ destillationes necessariæ, per quas depuratur Mercurius ab omni feculentia terrestri, & cadit Lucifer: hoc est, immunditia & terra maledicta è cœlo aureo. & hic fit separatio criminis ab anima, vt in cap. 12. disputaui. Audi similitudinem arduam: Cœlum, hoc est, aurum fuit in primordio purũ, sed quum solutum esset, ostendit corruptionem. Ergo primum malum in cœlo fuit, cùm adhuc corruptio aut Lucifer esset, quo lapso, cœlum est mundificatũ. Ita vt nullus angelus iam è cœlo aureo labi possit. Quòd si Lucifer in se animam mediam naturam aut Deum habuisset, nullo pacto ad inferos detrusus esset.

De

De praxis parte secunda disputat, vbi de igne & coloribus secretior habetur disputatio: & soluuntur hæ quæstiones: An cœlum descendere debeat ad terram, vel terra ascendere ad cœlum: Vtrum spiritus ire debeat cum anima in cœlum: vel, an ambo manere debeant infra cœlum: vbi spiritus angelo comparatur, qui cum anima humana in corpus videtur descendere.

CAP. XIIII.

Restat nunc pars altera Philosophicæ praxeos, longè quidem difficilior, longè sublimior. In qua omnes ingenij neruos, omnia deniq; mentis curricula multorum Philosophorum elanguisse legimus. Difficilius etenim hominem faceres reuiuiscere, quàm mortem appetere. Hic Dei petitur opus: Maximum quidem mysteriū est errare animas, atq; corpus inanime in statuā viuentem confingere. Putas ne esse viuacis ingenij animam ad spiritum, tum spiritum ad animam, rursus illa duo ad corpus reducere? In hoc nostro corpore scire cōuenit, quantū spiritus, quantū anima, & quantum sit corporis. Porrò quantum animæ mediæ naturæ sit in spiritu, & quantum in corpore, vt hac quasi duas naturas sibi congeneas atq; cognatas in debita proportione coniungas. Coniungere ergo debemus duas aquas, sulphur auri ac eius Mercurij animam & corpus, Solem & Lunam, masculum & fœminam, duo spermata, cœlum & terram, & duo, vt ita dicam, argenta viua; & ex istis argentis viuis fit viuus Mercurius, ex quo solo dicunt Philosophi, lapidem suum constitui, quod miselli homines de Mercurio crudo sunt hallucinati: Is verò Mercurius est omnia metalla, masculus & fœmina, & monstrum Hermaphroditum in ipso anima, & corporis matrimonio: quam ego solutionem & Philosophorum putrefactionem voco. Terra auri suo proprio spiritu soluitur, quod in his proportionibus deprehendes. Corpus debet solui in medio aere subtilissimo: corpus item, propria caliditate & humiditate soluitur: vbi anima media natura in calore nigredinis vbique in toto vitro principatum tenet, quam naturę nigredinē caput

corui, aut Solem nigrū prisci Philosophi nominabant, Vnde quidam hanc propositionem afferebat in medium: Tres circulos circuitu, vidi tres Soles in firmamento habentes tres facies, Solē nigrum videlicet, Solem album & rubrum. Vocabatur etiā ea nigredo omniū rerum nigrarū nominibus, postquam cuncti Mundi colores, qui ingenio concipi possunt, solent apparere, qui tandem ad albedinem veram tanquam ad centrum & cardinem referuntur. In albo sunt omnes colores, & ex ipso cæteri, vt ita dixerim, colorari videntur. Album & nigrum sunt ipsa natura colores, & quidem extremi: ex quorum multiplici ad se inuicem commixtione proportioneque medij, quos dicunt colores, suboriri credimus. Opinamur etiam ex albi & nigri confusione quandā conflari rubedinē. Eam verò albedinem appellamus lapidem album, Solem album, Lunam plenam, lunamque calcinatam, argentum album, terram albam fructuosam, mundificatam & calcinatam, calcem albam, & sal metallorum, corpusque calcinatum, & alijs plerisq; nominibus nuncupamus. Dicitur insuper terra viua & sulphur viuum albumq;, quando anima introducta est, in corpus, & impedimentū est remotum. Hic quæstionē hanc soluimus, vtrum terra debeat esse aërea aut ignea. Vtrumque simul dicimus. Quòd si solū ignea existeret, combureretur in cinerem mortuorum. Si verò solum aërea, volatilis effecta in tingendis metallis euanesceret. Sed de igne quo fit terræ solutio, quid memorem? Vide calorem in terræ visceribus, quē sola natura ministrat; vbi quasi nullum videris deprehendere, qui tum à calore Solis instigatus in montibus metalliferis ascendendo & descendendo multis cubitis vbiq; aquam spissiorem coagulet, & vnà cum pinguedine terræ in vnum corpus associet. Sed cùm natura vix nonnunquam in quingentis annis suas operationes efficiat, & nobis non sit tributa tanta vitę vsura, nec vltra elephantū, aut ad annum, quē aiunt, Platonis, detur viuere. Philosophus igni gradum maiorem attribuit, quo naturam ducem tempore breuiori æmuletur. Propterea eum singulari ingenij beatitudine pollere iure dixeris, qui tibi ignē naturę congruū possit ostendere.

dere. Ignem suum naturalem Philosophi balneum, aut Solem suum, aut fumum equinum vocant: quem alij aut ligno, aut alia quauis materia, nos verò carbonibus furnello præsertim ad hoc aptato conficimus. Solet præterea lapis in triplici vase fictili componi, quo lentior igniculus haberi possit, calori inquam gallinæ, dum excubat oua, quamsimillimus. Et eo calore draco, hoc est terra auri, se ipsum mortificat, quando elementa & spiritus de se dat. E diuersò seipsum viuificat, quando spiritus rursum ad se acceperit. Quare comparatur Iesu Christo qui se ipsum morti pro nobis obtulit voluntariè, & sese postea per resurrectionis gloriam propria virtute vita restituit ampliùs nō interiturus. Dicimus hoc etiam in loco, draconem de se expuere omnem obscuritatem, & venenum, & postea imbibere & dealbari. Et quoniam supra cœlum cum terra debere coniungi diximus, oritur hæc quæstio: An cœlum descendere debeat ad terram, vel terra ascendere debeat ad cœlum. Certum est terram non posse ascendere, nisi priùs cœlum descenderit: terra autem in cœlum sublimari dicitur, quando spiritu proprio soluta tandem cum eo vna res efficitur. Hac similitudine tibi satisfaciam: Filius Dei delapsus in virginem, ibique caro figuratus homo nascitur, qui cùm nobis propter nostram salutem veritatis viam demonstrasset, pro nobis passus & mortuus, post resurrectionem in cœlos remeat. Vbi terra, hoc est humanitas exaltata est, super omnes circulos Mundi, & in cœlo intellectuali sanctissimę Trinitatis est collocata. Pariformiter cùm ego morior, anima adiuta gratia & meritis Christi ad fontem vitalem remeat, vnde descenderit. Corpus in terram reuertitur, quod tandem depuratum in extremo Mundi iudicio, anima è cœlo labens, secū perducit ad gloriam. Cæterùm quia congruum est animam ad cœlum ascendere, aliud quoddam dubium sese ingerit. An spiritus videlicet, cùm anima transire debeat ad cœlum, vel an ambo manere debeant infra cœlum? Diximus spiritum esse animæ retinaculum in isto Mundo, sed cùm lapis ad albedinem fixam peruenerit, erit alius Mundus priore longè excellentior, vbi spiritus mane-

bit in medio, Anima in cœlo, & Corpus in fundo: intellige terram esse cœlum animæ. E diuersò, animam esse cœlum corporis. Et quia spiritus animam in solutione labefecerit, ambo faciunt pœnitentiam & purgatur anima per spiritum & similiter corpus. Anima defecata solùm in cœlum conscendit, & abit spiritus cum suis criminibus. Quòd si is spiritus apud animam & corpus manserit, perpetua ibidem esse corruptio, nec fieret elementorum recta concordia atque parilitas. Hunc spiritum angelo congruè in quibusdam æquiparare poteris, qui cum anima humana (quando in punctum cordis medium & exinde per vniuersas corpusculi partes infunditur) solet descendere. Fingimus item corpus, spiritum & animam, loqui per modum dialogi: dicente spiritu ad animam: Ego ducam te ad æternam mortem, ad inferos, & ad domum tenebrosam. Cui anima: Anime mi spiritus. Quare ad eum sinum non reducis, à quo me adulando exceperis? credebam te mihi deuinctum necessitudine. Ego quidem sum amica tua, ducamq; te ad æternam gloriam. Sed putat corpus quod viuificãdo gloriosum efficit. Cui spiritus: Faciam certè, sed miser ego abire cogor, cùm te super omnes lapides preciosos constituero beatamq; fecero. Quare te obsecro, cùm ad regni solium deueneris, mei aliquando memor existes. Cui corpus tandem gratias egit innumeras, quòd essentiam sibi dederit excellentissimam, per quam Deum tanquam in speculo est intuitum, promisitq; recordaturum, primasq; ei partes in regni solio congratulatur.

Explicat hanc propositionem: In vmbra Solis est calor Lunæ, & in calore Lunæ est frigus Solis: similiter quo pacto cognoscitur in Luna quando Sol fulgere debeat. Quid est vmbra Solis & Lunæ? Et quod necessarium est Solem & Lunam, similiter cœlum & terram coniungi, & de Aurora citrina meminit.

CAP. XV.

Diximus capite præcedenti, Solem & Lunam debere coniungi. credimus te sapere? quid Sol, quid denique sit

que sit ipsa Phœbe. Cinthia: id est, Luna, Phœbum Solem aperit. Phœbus sororem: id est, Lunam suam claudit atque coagulat. In ipso Solis & Lunæ coniugio hanc propositionem intellige: In vmbra Solis est calor Lunæ. Et in calore Lunæ est frigus Solis. Enimuerò quando humiditas Lunæ calorem & lumen à Sole acceperit, Sol in Lunam intrare dicitur, quo intrante incrementum Luna suscipit atq; calescere incipit. Sol verò frigescere & humescere: quoniam aquam ad se acceperit, & calorem siccitatemq; perdiderit, ex quo luminis exors obtenebrescit. Cùm autem Luna in Solem ierit, Sol ipse reuiuiscere incipit, atq; fulgescere: quia lux ei redditur, & Luna splendore viduata gracilescit & inumbratur. Vnde Solis vmbra frigiditatem & humorem Lunæ, vmbram verò Lunę diem assero. Deme ergo vmbram à Sole, & tota lux eius vbiq; dispergitur. Non tamen opineris Lunam à Sole posse capere lumen vno horæ punctulo, sed paulatim & paulatim corpus soluitur. In principio quando soli Phœbe est coniuncta, ab ipso incenditur: qua incensa paulatim ante noctem mediam fulgere conspicitur: quando verò Orbe toto plena extiterit, totam noctem solet nitore suo perfundere. Qua rursus decrescente, atque à lumine hebescente Phœbi calor vigere incipit, Vbi liquido cognosces in Luna quādo Sol splendere debeat, si scriptorum meorum mentem deferens, introrsum animo peruadas, licet & alio ingenio intelligi possit. Cùm Luna, hoc est, lapis albus citrinescere aut rubescere cœperit, Solis fulgentis est indicium. Principium rubedinis aurora est, auroram citrinam quis non diceret? Tithonia: id est, aurora communi huic videtur esse mancipata numeri, vt aërem perroret atque rapidum Phaëthontis: id est, Solis iter, luce prima demonstret. Vbi tandem fuluus Eous fundit oculatam Nabathæo cardine lucem, quæ anima videtur. Quod aūt vt suprà disputatū est, Solem in Lunam, ire: deinde Lunā in Solem sit necessarium, duo in cœlo impedimenta intermedia deprehēdimus Venerem & Mercuriū, quibus ablatis eorum mirabilis erit coitio, qua facta Luna non perdet amplius lumen suum, sed fulgebit luce propria. Et Sol identidem:

Aderitque dies vltimus Mundi prioris, post quem sequitur alius Mundus, atque alia vita, vbi erit aut dies perpetuus apud superos, aut apud inferos vmbra perpetua. Descendetq; ignis cœlo,& rursus ad cœlum aureum conscendet:id est, tinget imperfecta.

De ipsa lapidis augmentatione tum priscorum Philosophorum tum Neotericorum: Et inducitur tantum vnum esse diem, & vnam noctem. Rursus septem dies à septem dominis Mundi.

CAP. XVI.

Placet nunc, fili sapientiæ,lembum eum Philosophicum ad portum felicem appellere: age ergo remos:expande vela, da ventum celerem & fœcundum, portus salutaris est petendus. Postquam lapis noster factus est albus, filium nostrum generatum dicimus: licet modò puer homo sit perfectus, corpore & anima consistens, non tamen aliam prolem generare potis est,quin priùs suæ naturæ alimento educetur, donec ad ætatem generationi maturam perueniat. Accepimus à priscis illis Philosophis, qui sola natura sunt operati, aquam suam viuam in partes duas esse partitam. Qui cùm ad albedinem fixam cum altera parte aquæ peruenissent, eandem cum altera parte reseruata, aut etiam solo fortè igne rubefecerint. Alij in lapide rubro: quia ad supremum gradum ascenderit, & per se augeri non possit, labores quos antea confecerint,rursum sunt auspicati. Soluentes eam rubedinem cum altera parte aquæ reseruatæ. Ipsam ad primam, vt ita dixerim,essentiam denuò reduxerunt: laborauntq; penè in omnibus sicut à primordio,sed maiori quidem tum ignis tũ laborũ industria:& hanc repetitionem veriorem,aut maiorem augmentationem crediderunt. Quare etiam tempore prolixiori in lapide peragendo vsi sunt primi Philosophi. Quem minores natu atque posteri, anni curriculo soliti sunt absoluere. ea de re vt album lapidem quo in Lunam tingere velint spermate lunari per totum, aut ei addendo

addendo alios spiritus, albos videlicet, è Ioue & Saturno per sublimationem eductos augmentauerint. Quin etiam lapidem album spermate solari aut spiritibus alijs rubellis è Marte & Venere augmentando rubefecerint. Et hoc haud abs re factum esse existimes, quando eiusmodi inferiora corpora multum tincturæ in se habeant. Quòd si perfectius ex eis corporibus exemeris, & corpori perfectiori addideris, totum effici perfectum quid ambigitur? Et dicuntur huiusmodi corpora inferiora spiritus, cùm dicimus, solue corpus, hoc est, lapidem factum, & adiunge spiritus. Vocantur itidem pueri cùm dicimus: Pueri ludunt cum lapide, quādo ipsum maiorem pondere & virtute fecerint. Vnde etiam in alijs laboribus vrinam puerorum quatuor annorū scimus esse aquam, quatuor inferiorum corporum, quæ cùm sit dicta aqua fortis Philosophorum, Aurum soluere dicitur, ex quibus lapidem quendam creari non imus inficias. Mineralem lapidem trifariam distinguimus. Philosophorum lapis ex solo auro, sola que natura conficitur, & is est sublimior, qui omnes ægritudines curare à Philosophis perhibetur. Alius simplex lapis est, quando sola radix & sulphur auri aut argenti in fine spiritibus inferiorum corporum augmentatur. vbi hæc pondera: Vnum ad tria, vel duo ad septem in Minori Turba posita discutiuntur, solo sulphure indigens aut aureo aut argenteo. Ad sulphur aureum tres rubelli spiritus. Ad argentum verò tres albicantes reducuntur. Modò duo sunt sulphura, & septem spiritus, è quiqus nouenarius ille numerus excrescit atque colligitur. De quo plerique in hunc vsque diem stolidè sunt commentati. Tertium lapidem omnium metallorum sulphura cum suis spiritibus constituere dicimus. lapidem partes innumeras posset tingere, apud Philosophiæ consultissimos, ita decernitur: Quemque spiritum esse multiplicabilem, sed nullum corpus. Et cùm lapis noster factus sit maximè volatilis, atque, vt ita dicam, spiritualis, totusque igneus, & diuturna decoctione in igne enutritus, atque per multijugas solutiones & coagulationes sæpiùs repetitus. Quid ni crederes eum lapidem innumeras partes tingere? si emunctis naribus

quàm de natura primi entis ad Dionysium scripsit. Scribendum est, inquit, per ambages & ænigmata, vt si fortè mari vel terra iactari librũ contigerit, qui legerit non intelligat. Hoc etiam Poëtis fabulandi locum dedisse arbitror, quo ne res sublimes ad plebem ignobilem deuenirent, sub fabellarum extraneo cortice suauissimum Philosophiæ victum intus reconderent. Legimus Aegyptios, vt dogmata sua haberent in sanctuarijs, literis ignorabilibus, hoc est, quibusdam animalium figuris, ipsa occultasse, vtpote, naturæ signaculum. Si bene memini, vultur erat effigiatus. Draco in circulum ductus caudamque suam mordicans, anni currentis imaginem figurabat. Nónne quidam curiosiores cuilibet rei proprium characterem nituntur ascribere, quo eius rei occultior esset annotatio? Eò fit vt prisci illi Philosophi hanc diuinam artem sub verbis obscurioribus tradere censerent. Causam in capite septimo reperies. Quare putauerim frugi & operæ precium esse, si tibi tanquam filio Philosophiæ, quasdam propositiones obscuras explicarem, è quibus facillimè alias tibi obiectas excutere queas. Dicunt Philosophi, lapidem suum vbique offendi, in montibus & cauernis. Ex ea propositione malè intellecta, mihi persuasi omnes errores emanasse ad posteros, qui in sanguine ouis, capillis, & cæteris rebus vanis & extraneis sunt operati. Eam sic intellige. Quemadmodum Sol ipse cœlestis, vbique est in hoc Mundo maiori per radios suos: ita Sol iste terrenus: id est, aurum, vbique est in toto vitro: id est, Mundo minori. In montibus: id est, capite vitri, & cœlo, atque cauernis: id est, in fundo vitri & terrra. Dicunt lapidem nasci in duobus montibus. In cœlo monte, & terra, intellige in vitro. Præterea asserunt lapidem suum esse in omnibus rebus: id est, in omnibus metallis, quæ eorum res sunt. Lapis item est in omni re: id est, natura est in omni re: & quia natura habet omnia in se nomina, & natura est totus Mundus. Ergo lapis habet multa nomina, & dicitur esse in omni re, quamuis vna sit propinquior quã in alia, cùm Philosophi solam naturã generatiuam metallorum efflagitent. Vnde dicunt, diuites: id est, perfecta corpora, sicut est aurum & argentum,

habent eam naturam vt pauperes: id est, imperfecta metalla. Est tamen perfectior & in igne permanentior auri vel argenti natura, quàm in cæteris metallis. Etiam Philosophi rem fixam & permanentem quærunt, quæ totum Mundum regat, vtpote Solem aut Lunam. vnde antiquitus Solem, Mundi Dominum vocitabant: in quo est vita ad sanandum omnia, qui diem motu suo efficit, atque noctem, totumque Mundum suo fulgore illuminat. Quare dicit Sol: Ego sum lapis. vel: In me est lapis. Dicunt etiam Philosophi: Opus lapidis esse opus mulieris, & ludum puerorum. Mulier nonnunquam terra est, aliquando Mercurius, qui totum opus videtur perficere. pueri ludunt cum lapide, hoc est, elementa tria cum terra; vel inferiora corpora ludunt cum lapide aureo, quando ipsum in fine augmentauerint. Similiter pueri ludunt cum lapide & proijciunt, hoc est, ignari & imperiti proijciunt in fundo terram ipsam, quando sublimationem fecerint. Compararunt aliqui Philosophi opus lapidis creationi Mundi. Similiter, generationi hominis & eius naturalitati. Posteriores verò Philosophi non solùm hanc peritiam verbis recentibus: sed etiam imaginibus depictis abdiderunt. Vidi ego depictam filo pulcherrimo, virginem nudam, ætate viridem, coma eburnea, oculis fuscis, albicantibus rubentibusque genis, cuius papillæ erant lacteæ & admodum teretes atque tornatæ. Erátque ea virgo toto corporis candore adeò insignis, atque omnibus naturæ dotibus adeò venustè decorata, continuata, vt regio thalamo dignissima censeri posset, quam etiam cuncti Philosophi, tum prisci, tum neoterici depetirent. Qualem Venerem, aut Iunonem, aut aliam quamuis venustam puellam, aut iuuenculam Poetæ solent describere. Habebat autem ea Nympha in manibus pendulis faces duas ardentissimas, & sub pede eius dextro lapis erat aureus, è cuius gremio aureus quidā fons in multas venulas excurrebat. Sub leuo pede lapis erat argenteus, argenteam de se flammam euomens. Depingebatur à dextris Titan ipse, radiis suis vndiquaque scintillans. A sinistris depicta erant cornua Phœbes: ferebantur hinc inde quædam auiculæ, partim ad aëra sursum,

partim

partim ad terram deorsum. A tergo virginis coaluisse vides arborem variis pomis & floribus grauidè refertam, quam vitæ arborem in horto Paradisi consitam putares, si modò eius gratiam & viuacitatem delibares. Describitur in Tiara Philosophica Hermes omnium Philosophorum facilè Triumuir, in Cathedra sedens, super genibus geminas tabulas seruans. In quarum altera delineabantur, tum globus Solis, tum Phœbe corniculatis: sub quibus duæ aues in circulum ductæ mutuò sese glutientes, consistebant: quarum altera superior alata: altera sine alis depingebatur. In tabula altera depicti erant tres circuli versicolores, in quorum medio imago erat Lunæ, ad quā duo Soles, alter radium vnum, alter duos diuerberabat, volabantq; circum Hermetis Cathedram nouem aquilæ habentes in pedibus arcus extensos, è quibus sagittæ pennatæ emittebantur in terram. Nonne scientiam nostram Vlmānus quidam diui Francisci ordinis frater Minor, miro artificio in lingua vernacula ac populari contexuit? atque per Christi passionem verissimam esse comprobauit? Vbi visitur imago illa biformis, partim mascula, partim fœminea, monstrum illud androginum Imperatoriæ maiestatis sceptrum in manibus gestans, & pleraque id genus alia in Philosophorum libris conspiciuntur.

Ostendit quòd lapis omnes ægritudines curare potis sit, cùm omnis natura sit in Sole, & Sol in natura, & præsertim in lapide.
Cap. XIIX.

Quòd verò lapis omnes ægritudines curare queat, de his omnium Philosophorum libri sunt referti. Ratione tamen naturali id ostendere pro virili portione studebo. Omnis natura est in Sole, & Sol in natura: ergo spiritum eius aucupari possumus in omnibus, & præsertim in auro. Et quando natura est ægrota, ille lapis sanat naturam. In auro propagando maximè elaborauit cœlū, similiter Sol ipse, & Iupiter. Sol quidem ei cunctas suas dotes indidit. Propter igneam eius virtutem atq; splendorem. Iupiter autē, quem vitæ patro-

num Medici vocant, temperantiam & elementorum æqualitatem ei infudit. Ab his dotibus adeò incorruptibile factum est aurum, vt nullus ignis in eius substantiam, aut virtutem corrumpendo agere possit. Accedit ad hæc auri solutio, & naturæ eius purificatio, atque longa in igne enutritio, à quibus mirabilem, & propè diuinam sortitum est operationem. Quòd si eo lapide in esculentis, aut poculentis in pōdere grani sinapi vescereris, vitæ oleum & igniculum cœlesti suo vigore, in æqualitate conseruaret, elementaque tui corporis in pace & fœdere colligaret temperaretque. Quibus temperatis, anima elementis duaretur, & homo incolumis semper existeret, vsque ad eum finem, quem omnipotens Deus homini propter inobedientiam primi parentis instituit. In corpore Christi tanta erat elementorum affinitas, tantaq; colligatio, quia nulli crimini obnoxius erat, tum propter mirabilem essentiæ diuinæ vnionem, quod nunquam fuisset mortuus naturaliter, nisi hominis redimendi gratia, propter quem & natus esset, voluntariè mortem appetiisset. Age illi gratias perpetuas te creanti, te precioso sanguine suo ab infernis sedibus redimenti, teq; hoc tanto munere donanti, quo sanitatem atq; vitam diuturnā in fœlicitate transigeres: propter quam præcipuè lapis noster est petēdus. Taceo diuitiarum vbertatem, quæ homini confertissimè ac copiosissimè per hanc artem exuberant, aurum potabile, vel aureum liquorem habens. Si in aqua vitæ è vino Maluatico expressa, aut alio quodam Phalerno: id est, vino nobili, lapidem eum solueris.

Praxim philosophicam repetit, vbi diuina ea lapidis peritia breuibus sententijs tota contexit sæpiusculè.

CAP. XIX.

Masculinum precium foliatum aut limatum compone cum Mercurio in duodecima proportione se habente ad precium. Pone ad ignem lentum, & continua eum, quoad in Mercurio corpora soluente supereimineat Venus natans, quod extrahe, donec nihil corporis in fundo

in fundo remaneat: & habes primam partem operis philosophici. Secunda pars operis est sulphur, ipsum pone in vitro sine aqua, & aquam corporis, in qua est anima Lunæ destillando. Hanc aquam iunge sulphuri, & permitte vt multis viribus vnum cum altero quandoque surgat, quandoque deprimatur, donec Venus aquam suam conceperit, quod fit in colore albissimo, & habes elixir ad album. Tertia pars operis est. Habitam terram albissimam forti igne citrinabis: deinde vi ignis rubificabis;& est elixir ad rubeum.

De alio modo operandi. Adhuc peritiam eam diuinam breuibus, & cum miro ingenio comprehenderè lubet. Solue corpus, accipe sulphur, mundifica ipsum; sublima spiritum, iunge spiritum cum sulphure, & habebis artem philosophicam. In omni perfecto opere alchimico, quantumcunque etiam exiguo, spiritum & sulphur auri habere est necessarium. Spiritus tingit colore aureo. Sulphur dat pondus aureum, atq; coagulat. Si altero careret, opus nihil efficeret. In Venere auri Philosophici totum naturæ arcanum inquiunt delitescere, & dicunt verissimum. Quare coagulum nominari solet, cùm dicitur: Accipe coagulum à corpore, & habes magisterium, quo non est maius in natura. Similiter mundifica coagulum, & dele impedimenta, & tinges. Sed quia pannus immundus sulphuri non comparatus, mundificari nō possit absq; aqua; sic sulphur naturam sine aqua non abluitur. Abluere est soluere, soluere est purificare, aqua est Mercurius, ipse est clauis: solus aperit corpus, & albificat sulphur: quo albato recedit cū immunditia. Ego te singulari eruditione vigere dicerē, si eam amouere poteris. Ipse est impedimentum & mors æterna. Quare nō ibit in cœlum, vt suprà in 14. cap. insigniter demonstraui. Et dico tibi per Deum creatorem cœli, quod est vnum de secretis maximum. Amplius ipsa lapidis scientia nihil est aliud, quàm terrę aut naturæ purificatio. Nec est alchimia aliud, quàm naturæ purificatio. Non potest terra à sordib. suis defecari ac purgari, nisi per medium aquam ad se acceperit. Et hoc totam artem breuibus complectitur, si naturam intellexeris. Plura his similia ꝑ te ipsum diuina gratia po-

teris deprehendere. Lauda Deum per omnia secula seculorum.

FINIS MEAE CONSIDERAtionis. Vicesimum caput nunc sequitur.

Ponit quæstiones factas à Necromantico Illardo ad Diabolum, de lapide Philosophorum. CAP. XX.

Necromanticus quidam, nomine Illardus, in prouincia Catilania has fecit quæstiones ad Diabolum. Quæstio I. Vtrum possit fieri Philosophorum lapis ad conuertenda imperfecta metalla in Sole & Luna igne iudice? Respon. In auro sunt omnia metalla essentialiter cum suis terris in colore multiplici. Ex terra eius cum essentia sua conficitur lapis, qui sua natura omnem immunditiam aufert, & proiectus ad imperfecta, fixat ea perpetuò. Quæst. Quid & qualis est ea essentia? Resp. Est anima media natura, quæ permittit vnam formam conuerti in aliam. Quæst. Quo pacto agit anima media natura? Respon. Omnes Angeli aut homines non possunt introrsum per intellectus suos acutissimos vllo pacto eam videre, aut comprehendere. Quoniam hoc Dei propriũ est, qui suæ maiestati hanc seruauit. Quæst. Potestne homo eum lapidem conficere? Respon. Quicquid Deus creauit, proprietatem habens, possibile est homini vt in id agat: sed valdè difficile est lapidem conficere: tamen cõfici potest. Quæst. Anima media natura habétne corpus? Respon. Color auri est corpus animæ mediæ naturæ. Quæst. Quo pacto potest color de auro separari? Respon. Anima media natura cum calore suo & humiditate diuidit, & cõiungit ambo simul. Quæst. Color auri est albus, aut niger, aut cuius generis? Respon. Est albus ad visum humanum, sed spiritu est cyaneus. Quæst. Quo pacto, & è quibus fit color? Respon. Natura facit eum ex pura terra, & pura aqua. Quæst. Est color in omnibus metallis? Respon. Non solùm in metallis, sed etiam in omnibus elementis est color absconditus. Quæst. Cuius virtutis est lapis? Respon. Lapis de-

pis depurare potest omnia corpora metallica imperfecta ab omni lepra, vt sint perpetua, vsque ad indicium extremum. Corpora humana sanat ab omni ægritudine, vsque ad mortem naturalem. Quæst. Qualis, & quæ res est anima humani corporis? Respon. Est ignis viuus cœlestis vitæ, & habet in se animam mediam naturam. Ab anima media natura vocatur Deus, creator omniũ rerum, quæ sunt in Mundo. Quæst. Habuitne Virgilius lapidem? Respon. Non solùm ipse habuit lapidem, sed multi Philosophi habuerunt eum, & scripserunt de eo multifariam obscuris nominibus, & multis operationibus. Quæst. Quomodo & quare appellatur lapis? Respon. Ego dico tibi, lapis est nomen eius, & non est mihi data libertas tibi aliquid manifestandi amplius. Quæst. Quanto tempore potest lapis ad finem deduci? Resp. Duodecim menses sunt necessarij à primo die inceptionis. In triginta diebus terra ex Saturno generatur, vel natura terræ facit crescere Saturnum. In centum diebus crescit argentum viuum in aqua. In sexaginta diebus completis creuit aër ex Ioue. In alijs diebus anni crescit ignis à Sole. In puncto anni anima media natura de cœlo descendit in hanc terram, & mortificat superiores & inferiores potestates. Imago multiplicis victoriæ ad consumendum bellum in corde ventris eorum, vsque ad ignis indicium perpetuum. Non amplius tibi dicam.

FINIS.

IN

TOMVM PRIMVM OPVSCVLORVM ALCHIMIAE INDEX.

A

ABYSSVS Mundi 377
abluere 105.187
ablutio 148
ablutio corporis 187
ablutio, operatio quarta 274
abluendum quousque 21
absemir 176
Acetum quid dicatur 113. 125.198
acetum Alchimistarum, 7. Philosophorum 172
acerrimum 54
actus quid 193
actio generalis 136
Adam ex quatuor elementis 289
Aër sapientiæ 129
aër quid 110
aëra cur media inter cœlum & terram 2
aër calidus & siccus 2
aëris spissitudo ibid.
ænigma 94.96.159.234
ænigma de vipera 96. de pisciculo 96. de radice ibid. de Mercurio 97. de coniugio ibid. & 97.98.
ænigma 81.82.83. & deinceps.
ænigmata de Luna 297
æs 67.68.176. vmbra cur 6
æs nostrum quid 4.37
æs tinctum tingere 25
æs aqua fieri 66
æs quandiu coquendum 20
æs combustum 5.52
æs & aqua nostra quàm similes 142
æs arenam dici 20
æs Philosophorum 23.24
æs album 28.51.77
æs humore inspiratum 65
æs animam & corpus habere 28. vt soluendum 114
æris flos 28
æris corpus vt regat 24.25
Agens in alchimia 300
Aegyptiorum mysteria 399 vnde dicta 18.66
Albar æris 88
albedo vnde 170
albedo initio quærenda 51.54
album mundum quid 112
album humidum 12
Alchemia quid dicatur 211. 404. mater 126. Philosophiæ Minerua 376. virginis pictura adumbrata 372. vt inuenta 371. sanatrix ægritudinum 347. & deinceps. transmutatrix metallorum in argentum & au-

& aurum 348 vt naturali scientiæ consonet 125. naturæ imitatrix 151. pauperum consolatrix 130 à Geometria & Arithmetica obscurata 123.124. cur corpus ægrotum habere dicatur 126. quanto tempore compleatur 229
alchimiæ fundamentum 299. 386. radix 299. clauis 48. mysterium cur Deus celauerit 37. veritas in quo consistat 316. quatuor regimina 305. instrumenta 36.84.271
alchimiæ scientiam diffusam 204. instrumenta 36.84. 271. quinque ignes 271. quatuor gradus 342
alchimiæ insudandum 119. 120
alchimiam problematis 128
imperfectè viuere 148
habere principia 342. magis naturam imitari 302
Alchimistam quid noscere oporteat 49
Alchimistæ deceptores 359. cur principium in fine tractarunt, & econuersò 32. qui fugiendi 389
Alchimistarum libri 23. opera 71. finis 71
Alembic Philosophorum 146
alkasal 140
allegoria 251. & deinceps.
allegoria de homine 69. de gallo 90. de spongia marina 90.91. de pisce ibid. de vipera 90
al[illegible]um, siue alzou 39
alucines 186
alus 183
alumen 116.129.243
alumen ex pomis 27
alumen crudum 134
alumina quid agant. ibid.
aludel 131.147
aludela 214
Amicitia inter aquam & aërem mansura 2
Anatron 257
Anathuel 294
Androginum monstrum 401
Angeli lucidiores Luna & stellis 289 ex vno tantùm elemento 3
Angelos ex igne factos 47
anser Hermetis 183
antimonium 63. inuidi dixere lapidem 15
anima 68.286. quid 115.325. est vita 234. quæ dicatur 183. humana 383. lumine clarissima 246. tingens 40
anima mundi 279
anima & acetum quid dicatur 51.
anima quot nominibus dicatur 116
animæ ex quo creatæ 289
animæ sulphura 73
animæ retinaculum 398
cũ corpore coniunctio 196
animantia ex quibus elementis composita 47
annus vt diuidatur 8
anni partes 135

Apparitio lapidis 155.156
Aqua quid 110.247
aqua 150. *nostra à Philosophis nominata* 30.108. 179.390. *permanens* 4.9. 10.48.52.57.68. *vitæ* 83. 129. *vitis* 35. *viua* 173. *intrans* 249. *maris* 108. *philosophica ibid.* 111. *pluuialis* 9. *nubis* 285. *Mercurialis* 108.286. *Mercurij* 180. *mundana* 78. *sapientiæ* 129 *simplex* 108. *sicca* 101. *sulphurea* 40.174. *sulphuris* 87.88. *auri* 21 68. *imitans naturam* 151. *vt puluis fiat* 19.20. *vt conglutinetur* 193. *quæ corpora soluit* 179
aquæ diuinæ nomina 162. 187. *permanentis vis* 10. 57. *diuisio* 111
aquæ spissum 2
aquam fieri 68
aquas effusas in lapides conuerti 240
aquilæ 188
Arbor mirifica 83. *Philosophorum* 94
arborum succositas 102.125
arcanum 11.27.29. *quid dicatur* 120. *preciosissimum* 279. *naturæ* 386. *cœleste* 249. *occultatum* 10. *maximum* 30.58.126
arcani initium 22
arcana Pythagoreorum 398
arena 68. *maris* 82
argenteitas fixa 312
argentum viuum 306. *quot nominibus dicatur* 137. *quid* 62.247.277. *duplex* 319. *triplex* 136.137. *ab hominibus extractum* 77. *igneum* 73. *ignis* 137. *temperatum* 304. *ex pluribus confectum* 31.80. *de masculo* 31. 50. *de sulphure quantum habeat* 264. *vt in sulphur conuertatur* 303. *ferri* 73. *igneum* 25.75.
argentum viuum Alchimistarum 341. *vt cum metallis vniatur* 311
argentum viuum auripigmentum 25
argentum viuum quot nominibus dicatur 29
argentum & stannum non conuenire 61
argentum viuum coagulare 13
argentum viuum quantum ponderis corpori tribuat 307
argentum viuum corporum perfectorum 312
argentum viuum aqua 136. 137
argentum viuum cambar 28. 33.73.79.81.82.177
argentum viuum quartum 78.79
argenti viui compositio 244
argenti viui natura 260

argenti viui plures acceptiones 315.316
argenta viua duo 391
Aristotelis liber 45. *praeceptorum* 24. *sententia de vegetabilibus* 128
Arisleus Philosoph. 1
Arislei somnium 94
Arithmeticus 379
Aros Philosophus 205
ars ex quibus 165. *debilior natura* 245. *quibus egeat* 19.67
ars vt perficitur 310
ars gumae 174
ars numi 59
ars Solis 245
ars Philosophica 370
ars alchemiae Dei donum 129. *ex quibus citò operatur* 312
ars astronomica naturam imitari in rebus perpetuis 385
artis beneficium 312. *principium* 193. *fundamentum* 7
artis alchimiae virtutes & effectus 347
artem in tribus verbis consistere 230
artem qui scire possit 171
artem scire cupientibus quid agendum 229
artem calce propria semper indigere 313
artem vnam rem poscere 204
in Arte duo requiri 305
artes ablegandae 385
artificium maius 211
Artistae plurimi vt decepti 111
arsenicum masculũ dici 138
Assatio vnde inuenta 151
Astrologiae vanitas 385
astra ignea 2
Atramenta ex quibus composita 243.342
Augmentare 342
augmentum quid ibid.
augmentum in quantitate ibid.
auis Hermetis 238
aurora 395
aurum quid 262. *quale corpus* 387
aurum Philosophorũ 140. 330
aurum vt fiat argentum 33
aurum numosum 791
aurum fermentum elixiris 262
aurum igne non vri 263
aurum purpureum 177
vt fiat argentum 273
aurum in rubiginem vt conuertatur 50
aurum in venenum vertere 26
aurum singulare apparens 129
aurum potabile 402
aurum rostri 40
aurum coralli ibid.
aurum soror gemmae 111
aurum apparens 129
aurum cur lepram & alios morbos curet 363
aurum fermentum 41.80

auri verba 111
auri virtutes 363.364. 401
auri & argenti substantia 313
auri interiora argenti 264
auri complexio 262
auri flos 49.51
auripigmentum 73
aurificationis principium 310
authoris sententia 155
Azot quid 179

B

Balgi allegoria 34
Basilisci & lapidis similitudo 134
Bellum irritare 72
Beya 95
Bonum plurium nominum 40
boritis 12

C

Chaos confusum 377
Chalcosolarium vas 223
calcinatio 185. quorum 194
calcinatio prima 144. secunda 145. cur fiat 145
calcinatio Philosophorum 144
calcinatio operatio sexta 275
calcinationes multæ 186
calidum naturale 100. radicale 306
calor præcipuum agens in Alchimia 300
calor in humido 273. in sicco ibid.
calor æquilibris 390
cambar 25.30.31.34.77.79. 81.108.165
camelus noster 251
canis Corascenis 218
canicula Armeniæ ibid.
caput corui 233.388
carbumata 172
carta Sacerdotum 157
cautio 9.25
Cellula mea 192
Chelidonia 84
Christiani Philosophi 376
Christi & lapidis allegoria 393.394
chronica Methaurea 296
Chubul 28.31.77.
cinis preciosus 31
cinis à cinere 147
citrinatio quid 273.277. 331.261
circulus Solis 229
Clauis 165
clauis operis 5.176
clauis prima solutio 388. 389
Coagulum 403
coagulatio 154. vt fiat 196. duplex 27. operatio quinta 274
coagulationis spatium 196
in Coagulationibus à sale cauendum 202
coctio quàm longa 321
cælum ex quo 289. ex quibus compositum 47. ex quibus substantijs creata 293
cælum hoc est aurum 390
cæli creatio 3

cæmse-

cœmeteria 214
colera 248
coleræ virtus 133
colla auri 29.78
colores principales 270 extremi 337. apparentes in regimine lapidis 63
combustio sanguinis similis 18
comburere quid 38.86
combustilia quæ 142
commixtio quid 267
compar rerum 303
complementum quot diebus fiat 124.178.278
complexionum mutatio 271
compositio quid 27.28. 273. nostra 232. duplex 40
compositum 67. igne carens 289. ex elementis 47
conformitas in trinitate chimica 116.117
congelare 159. terram 173
coniugium Solis & Lunæ 395
coniungere 391
coniungenda quæ ibid.
coniunctio elementorũ quid 319.
contentum 169
conterere 61.68.79
continens 170
contractus quid 27
contraria vt in vnam naturam coalescant 317
contritio 150. Philosophorum 20.67. duplex 150
coopertorium equi 251
coquere 150
coqui vt debeat 150.151
conuersio 312
conuersiones vt fiant 105
corallus 92. Philosophorum 92
cor 78. Solis 58. cœli 389
corsufle 7.18.65.66.151. 153
corpus quid dicatur 20.62. 127. siue anima 20. nostrum 251. perfectũ 312
corpus in animam conuerti 186
corpus 14. nominibus & amplius appellari 116
corpus vt spiritus fiat 316. 317. non multiplicabile 397. desideratum 11. quando distilletur 187. vt debilitandum 20. vaporem fieri 328. terendum 23. quando subtiliatum 376.377
corpora duo 131
corpora soluere 215
corpora corporibus tingi & figi 80
corpora in non corpora verti 179
corpora incorporea fieri 40. 67.302
corpora vt consideranda 291
corpora lucentia 274
corpora metallica ex Mercurio 100. ærea ex coruscatione cadere 241. mineralia

vt differant compositione 244
corpora metallica arte fieri non posse 356. corporum solutio 266.367
corporum ligamina 291
corporum sulphureitas duplex 264
corruptio quid 234
corruptionis natura 1
corui caput 234.322
coruum dealbare 250
Craticulæ libellus 230
creatura omnis ex elementis 3
creatura vnius essentiæ 290
creaturæ ex tribus elementis 3.4
creaturæ ex duobus elementis 3
creaturæ cur diuersas habeant naturas 275
creaturarum diuersitas & varietas vnde 4
creata omnia ex vna essentia 3
cribrare Hermetis 25
cribratoria 214
crocus Philosophorum 60. 92
Cucurbita 214

D

Dardanus 11
Dealbare 222
dealbare duplex 22.70
dealbatio 277. operis initium ibid.
decoctio 150.215
in Decoctione cur adhibenda 150
decoctiones quatuor 322.
item septem ibid.
depuratio 234
Deus ante omnia 3
Deus est natura 38
Deus 378. & eius attributa ibid.
Dei creatio 47
Dei munus excellentissimum 23
Dei maximum donum humanæ naturæ datum 375
Dei nomen 379
Deum innominabilem 378
Deum omnia implere 378
de Deo omnia affirmare posse ibid.
de Deo omnia negari posse 378
in Deo vt sunt omnia 39
Deos omnes ad Iouem referri 382
densi nil sublime 46
Dialogus Lunæ & Solis 298. spiritus animæ & corporis 393.394
dicta maiorum sequenda 2
dies est splendor Solis 398
diethen 231
dimensiones tres 291
dispositiones septem 274
dissoluere quid 316
in Distillatione corporum cautela 73
distillatio 154.195. quotuplex 195. quot fiat vicibus 154
distillatio Philosophorũ ibid.

distil-

distillationes necessariæ 390
distillationis completæ signum 318
diuisio 213.311. lapidis necessaria 267
Doctrina generalis 185
Draco noster 250
draco in circulum ductus 399
draconis ænigma 35
Ductilia liquabilia 242
ductilia & liquabilia quæ 352
duo quid 25

E

EBmich 77
Ebsemeth 28
Echo 384
Elementum solum non generari, aut corrumpi 290
elementum liquabiliũ quod 243
elementum primum 182. 235
elementum secundum 182. 235
elementum tertium 182. 236
elementum quartum 183. 236.
elementum primum lapidis 104
elementum aqueum, quid 305
elementa quatuor creata 3. 48.232
elementa naturas dici 3. ex primis qualitatibus composita 290. amica 232 inimica ibid.
elementa vt commisceantur 37. & coquenda ibid. aquatica 232. lapidea ibid. formalia duo in lapide vt intelligatur 319
elementa duo in arte 303
elementa morte separari 47. in die iudicij 293
elementa vt conflagranda 295
elementa circulariter cõuersina 232
elementa conuertere 38
conuertendi modi 187
elementa simplicia cur Alchimiæ non conducant 302
elementorum substantia 293. mater 309. raritas 146. materia 100. extractio 319
elementorum spissitudo 44. separatio 149. 178. 319.
elementorum mixtio 293. commixtio 220. affinitas in corpore Christi 402. circulatio 292. aptitudo 232. coniunctio 319
elementorum & quintæ essentiæ differentia 329
ex Elementis omnia 48
Elsaron 206
elixir quid dicatur 305
elixir nostrum 14. 264. album ibid. rubeum ibid.
elixir ex quibus 105
elixir vt crescat 113. perfectum vt fiat 329. maturũ ad tingendum 113. infinitæ virtutis 192. vt cum corporibus coniungatur

339. vt compleatur 124
calcinatum 112
elixiris compositio 310
elixiris excellentia vt probetur 279
elixiris ad rubeum confectio 337.338
Enses Alemanici 241
entium antiquissimum 288
Episcopus noster 251
Ethelia 5.14.30.32.77.78.80. quid 51. alba 52.62.
ethelia teri 19. fieri 24.28.29
etheliæ 48
Exebmich 28
Eximidius Philosophus 1

F

FAcies quatuor vnius patris 197
fatui Alchimistæ 359
Fella 176
fermentare ad rubeum 340
fermentatio quid 333
fermentũ quid 181. 183. 280.287.335
fermentum auri 162.265
fermentum fermenti 163
fermentum ad rubeum 339
fermentum ad album. ibid.
fermentum Philosophorum 327
fermentum est anima corporis inperfecti 328
fermenti dosis 339
ferrum omne bonum 141
ferrum è cælo cecidisse 241
festinatio propellenda 188
fex quid 308. 333
Figere 106.187
fimus 152
finem ante principium cur tractent Alchimistæ 87
figendi modus 335
fixio 147.276. vt fiat ibid.
Flegma 248
flos auri 28
flos corporis 387
flores secretorum 311
flores indelebiles 175
Fæmina 169
fæminæ spiritus 139
Frigidum omne 2
Fugare quid 222
fundere ibid.
fundamentum artis 7.
operis 71
fundamentum Alchimiæ 299

G

GArib 219
Galeni sententia de Chimia 143
Geber Saracenus 198.
cuius filius 222
Geldum 84
Genethliaci irrisi 364
generatio est motus 103
generatio in animalibus 102
generatio vt fiat 246
generatio fœtus & lapidis 83.84
gentilitatis error 382
germen corporis 387
Glaciei exemplum 261
Gradus operis tertius 231. 236

gradus

gradus primus regiminis 233
gradus secundus regiminis 234
gradus regiminis quartus 238
gradus terminus 231
gumi quid 9.56.66.108. aureum 129
guma Scotiæ 18.66
guma mas est 111. auro fortior 57
guma nostra 137
gumæ plures ibid.

H

Harforetus 95
Harmonia Mundi 377
hermaphroditum 391
Hermes Philosophus trium vir 400. Philosophorum caput 22
Hermetis sententia 124. verba 143. nummus 81. Anser 183. pictura 401. documentum 70
Hermogenis pullus 183
Heptades 379
Hexades ibid.
Homo antiquus 250
homo ex quatuor elementis 4.47
hominis spiratio 7
hominis partes interiores quot 132
hominis & lapidis comparatio 198.199
Humiditas quid 52 304 vbi 144
humidum omne 2
humidi significatum 195
humidorum differentia 74
humores quatuor 291

I

Iccir quid 194
Ignis quid 110.176
ignis rarior 28. niger 464 lentus principio 152.237. spissus 290. immoderatus cauendus 7. elementorum rarior 3. artificialis qualis 305. auri purpurei 129. vnius naturæ 386. tinctorum 129. natura 381. gradus 230. elementi 289. regimen 277
igne principio carere 292
ignem esse aquam 137
ex igne solo quod est, non comedit aut dormit 4
ignes quinque Alchimiæ 271
ignium quantitas 218
Imago biformis 401
imbibitionis tempus 321
immunditia lapidis 198
impedimenta actionum 297
impedimenta quæ auferenda 395
Inceratio & cur 145.146. 185 200
incerare 221. 222
incerantur quæ 196
incerandi modus 196
incremabile 147
induratio 185
Indorum & Babyloniorum sententia de ceratione lapidis 46

ingressus 149
initium rerum 1
intellectus dicti illius : Qui mecum moritur, mecum oritur 314
intentio Philosophorum 30
internallum inter Deum & creaturas 378
inuidere non est sapientis 13. 61
Ioannis Pici Mirãdulæ mors dolenda 382
Iouis operatio 228
Iris vt fiat 390
irudo 26
Iudicare per ignem 295

K

Karnech 85
Kenkel ibid. 53
Kibrich Philosophorum 205
Kinna 154
Kuhul 31

L

Labor maior in dealbando, quàm rubificando 324. vbi maximus 319
lac virginis 112. 129. 246
lapis quid 309
lapis rex 180
lapis duplex 222
lapis non lapis 18. 52. 198
lapis honoratus 218
lapis cuius naturæ 199
lapis 52. 67. ex quibus constet 99. 178. ex quo gignat 99
lapis in duas partes diuiditur 234. 236
lapis ex quatuor elementis 109. 110. 179. 199
lapis vt crescat 116. 117
lapis vt minor mundus 247
lapis de animata re est 244
lapis veritatis 206. quot differentijs compleatur 154
lapis vt puluis optimus 16
lapis Philosophorum medicina 275
lapis Aquilæ 162
lapis fortitudinis 269
lapis vnus 299
lapis homini comparatus 133
lapis Benedictus 304
lapis noster trinus & vnus 192. primò albus 267
lapis noster aqua 170 congelata 192
lapis est vita 234
lapis Philosophorum cui parti adiungatur 338
lapis mineralibus comparatus 134
lapis omnicolor 225
lapis kuhul 8
lapis Tyrius 12. 59
lapis cur nominetur 58
lapis à Deo quibus concedatur 223. donum Dei 71
lapis est ligamentum elementorum 386
lapis tertius 397
lapis cur pelagius nominetur 37
lapis fixus 112
lapis alkali 222
lapis cur sulphur dicatur 136
lapis semini humano similis 193

lis 193
lapis vt incerandus 341
lapis quater soluendus 112
lapis quamdiu coquendus 6.8
lapis fermentatus 113
lapis vt dulcoretur 340
lapis quomodo regendus 15
lapis aqua fieri; & contrà 11
lapis vt inspissetur, & rarescat 44. *vt terendus* 9
lapidis & pulli generatio 351
lapidis proprium nomen obscurum 41
lapidis varia nomina 11. 41. *nomina præcipua* 73 *generatio* 317. 318. *natura* 219. 222. *mortua reuiuiscit* 17
lapidis initium 12. *alimentum* 45
lapidis elementa quatuor 199
lapidis definitio 99. 100
lapidis variæ descriptiones 87
lapidis primum elementum 104. 105
lapidis pars prima 372. *pars secunda* 373
lapidis proprietas 222
lapidis & hominis comparatio 198. 199
lapidis similitudo & veneni 131
lapidis & spermatis in creatione 18
lapidis virtutes 222. 403
lapidis eleuatio 219. *processus breuis* 104. *multiplicatio* 345
lapidis regimen 11. 53. 84. *compositio* 200
lapidis coagulatio 221. 222. *solutio* 221. *duplex. ibid.*
lapidis humiditas vnde 221. *purificatio* 321
lapidis & Mercurij disputatio 201
lapidis preciosi perfectio 11. 58. 59
lapidis magisterium ad album 223. *ad rubeum* 225
lapidis scientia quid 405
lapidis gradus 229. *vasa* 293
lapidem esse, in omnibus rebus declaratur 399
lapidem esse ex quatuor elementis 109. 110. 319
lapidem quatuor esse naturis 80
lapidem quatuor habere naturas 32. *ex aqua generari* 110
lapidem quis ignoret 162
lapidem offendi in montibus declaratur 399
lapidem quis agnoscat 162
lapidem vbi non prodest magnificè appellari, vbi prodest, celari 41
lapidem vt Aristoteles nominarit 198
in Lapidem extraneum non ingredi 109

D

de Lapide contraria affirmari 41
in Lapide quæ sint 109
lapides ex luto 241. vt fiant 240
lapides marini 86
lapides quot modis fiant 240
lapides preciosi vt ab alchimia fiant 157
lapides ex vegetabilibus fieri hora terræmotus 240. 241
in Lapidibus animaliũ partes 242
Laton quid 179.322
lauatio 185
latitudo 268
Lectulum suum 191
Libri Alchimistarum 23
ligamentum elementorum 386.
liquefactio corporum 146
liquabilium principiũ 146. elementum 244. substantia 353
litargyrium 264
Luciferum cadere 390
ludus puerorum 7.8.397. declaratur 40
lumen quid sit 380
luna quid significet 180
lunæ saltus 229.323
lunæ sputum 27.34
lunæ operatio 228
lunaria 265
lux vera Christus 382

M

MAenchen 230
Magister Mater 126
magisterium nostrum quid 180
magisterium totum 234. in quo 300
magisterium acutum Philosophorum 239
magisterium in pace consistere 232
magisterium lapidis cui simile 180
magisterij alchimici summa 115
Magisterij necessaria 218
in Magisterio duo præcipua 202
magisteria artis quatuor 211
magnesia 69.77.85. alba 28.51.59.132.
marian 163.173
margarita præcipua 376
martech 28.77.87
martec 51
Martis operatio 228
Maris splendor 29
marmoris splendor ibid.
mas Philosophorum 111
masculinum corpus 139
mater mundi 370
mater elementorum 309
mater eius luna 145
materia quid 168
materia vna 279
materia omnium metallorũ 178
materia prima duplex 266. metallorum 300
materiam coagulari & calcinari 115
medietas 230
medicina vna 300

medi-

medicina subtilior 324
medicinæ nostræ materia 306. *super elixir ponere cur* 218
medicinam dupliciter multiplicari 344.345
melancholia 248
melancholiæ virtus 133
melius vt deterius fiat 331
menstruum 280.307
mercurius quot nominibus dicatur in lapide 110. *quid* 103.186.307.309
mercurius Philosophorũ 135.313. *duplex* 103
mercurius prima materia 280
mercurius lapidis materia 99
mercurius pater lapidis ibid. masculinus 103
mercurius sperma metallorum 280
mercurius fœmineus 103
mercurius ex quibus compositus 101
mercurius omnium metallorum principium 106
mercurius viuus 391. *decoctus* 303
mercurius clauis 403
mercurÿ generatio 354 *virtus* 298. *anima* 314
mercurÿ præparati potestas 109
mercurÿ primi præparatio 316
mercurÿ operatio 228
mercurÿ maximi virtus 315
mercurÿ beneficium 233
mercurÿ laudes 373
mercurÿ & lapidis disputatio 200.201
mercurium sublimare 263
mercurialis natura 101.304
metallum corruptum 136
metalla vt generentur 365
metalla omnia ex mercurio 266
metalla diuersa cur in terra creentur 303
metalla minora mercurio non generari 358. *non posse fieri mercurium ibid. &* 338
metalla minora cur metalla fieri non posse 357
metalla imperfecta 144
metalla ab argento viuo quid differant 354
metalla omnia in quæ reducantur 312
metalla elixiri propinquiora 284
metallorum principium 100
metallorum generatio 103
metallorum nascendi modus occultatus ibid.
metallorum prima materia 300.303
metallorum finis 99.100
metallorum efficientes causæ 369
metallorum species vt transmutentur 178
metallorum species vt con-

uertantur 280
metallorum reductio in primam materiam. ibid.
metere 164
Monades 379
mons Mambracus 126
montes vt fiant 242
montes, id est, cucurbita 164
montium & lapidum generatio 241
morbi qui per elixir curantur 155.156
mors quid 4
mortis definitio 4.289
mortificatio 148
mortuos suscitari 185.186
masculus 169
mineralia multiplicari 178
minerallum diuisio 303
Mundus minor ex quibus compositus 246
mundi rex & imperator 380
mundi oculus 380
mundi nostri principium 1
mundum esse animal 382
mundificatio 286. *natura* 387
Musa discipulus 209
Mysterium maximum 391

N

NAaman *Syri exemplum* 322
natura 1. *quid dicatur* 296.381
natura rerum 43
natura vnum duorum 16
natura vna re contenta 69
natura & humiditas fit aqua & lapis 19
natura generatiua metallorum 386
natura corruptionis 1
natura quomodo cecidit releuari 49
natura omnis in Sole 401
natura mercurialis 304
natura occulta congelari 19
natura ignis 381
naturæ, id est elementa 3
naturæ principium 300
naturæ cunabula 370
naturæ vis 85. *terminus* 50.303 *arcanum* 386
naturæ plures descriptiones 381
naturæ vt commisceantur 330
naturæ multiplicantes 141
naturæ magisterij 214
naturas quatuor in cœlum ascendere 26
naturam natura letari 40. 49
naturam naturis obuiam ire ibid.
naturas commisceri 22
Nigredo quid 273. *prima* 87. *maior* 320. *cuius rei signum* 21.22
nigrum 84. *duplex* 141
nomina lapidis cur multiplicata 89. *per similitudinem posita* 143
nominare res 184. *actiones* ibid.
Numerorum mysteria 379
nutrire quid 117
nutriri 149

nutrix eius est terra 154
nutrimenti autor 96
numus 58. varius 48. vulgi 25. 29. aureus 176. Philosophorum intentio 30
numi Hermetis 81

O

Occisio 148
occupatio 239
Odores quatuor 227
Officia mutua corporis, spiritus & animæ 116
Oleum quid 310. Philosophorum 90. preciosissimum 227. incombustibile 316
Opus trium verborum 227
opus trium dierum 276
opus primum 181. vt fiat 316
opus secundum ibid. & vt fiat 181
opus tertium vt fiat ibid.
opus quartum vt fiat 182
opus non varium 69
opus mulierum 7. 8. 191
opus lapidis esse opus mulieris declaratur 400
operis initium 114. 277 principium 85. 266 caput 17. intentio 266. diuisio per tempora 8. mundus 33. 80. secretum 7
operis secunda pars 190. 403
operis pars tertia 403
operis prolixitas 320
operi quinq; necessaria 214
operatio vna 185
operatio prima 274
operatio infortunata 154
operationis termini 321
in Opere consideranda 6
operationes quæ 185
operationum modi 232
operandi breuis modus 404
operandi lapidis ad album modus 223
Orbium intelligentiæ 384
origo mundi 219
ortus 180
oui similitudo 133. exemplum 45

P

Panis in lapidem conuersus 241
parabola festiua Alchimiæ 126. & deinceps.
paria combinanda 16
particularia duo in hac parte perfici 404
pater mirabilium 200
pater eius est Sol 145
patientia opus 71
pax inter contraria 4
pax inter elementa 239
Pelagus 269
perfectionis signum 147
permutationis corporis 269
Persarum Philosophorum de tincturis disputatio 228
Philosophica expetenda 383
philosophiæ Minerua 376
philosophiæ tres claues 388
philosophiæ osor iureconsultus 376
Philosophi Christiani 383. Persæ 227. malè intellecti 199

Philosophos dissentire verbis, conuenire sententia 10
Philosophorum genera duo 369. congregatio 1 scopus 69. intentio 21. 30. 99. consideratio 387. mos in describendo lapide 176
Philosophorum aqua 18
ignis naturalis 393
Philosophorum lapis 385
philosophantium 327
Phlemæ virtus 133
Planetarum opera vbi 228. operationes 128
plumbum quid 28. 244. cur ponderosum 263 sapientum 85
plumbum & acetum principia lapidis 56
plumbum rubeum initium operis 136. sapientum 7. rubeum 142. album 141
plumbum cum plumbo ponere 141
plumbi compositio 244
in Plumbo vita mortua 142
Pondera elementorum in lapidis confectione 338
portauit ventus in ventre suo 154
Practica alia 323. & deinceps.
prægnatio 180
præparatio 311
præparatio rerum 312
præparationis primus modus 233
præparandæ res 105
practicæ altera pars 391
primum opus 24. 181. 187
primum verbum 182
principium primum naturale 267
principium omnium creaturarum 44
principia rerum tria 295
processus ad lapidem 108
propinquitas inter quæ 13
proijciendi modus 278. 346
propositiones obscuræ elucidatæ 399
Prothonotarij historia 158
Puer homo perfectus 396
pueri 94. 397
pugnam irritare 72
pullus Hermogenis 183
puluis 169. spiritualis 66. impalpabilis 64
purificari res 184
putrefactio 149. vt fiat 32. prima 196. maxima 12. 60. operatio tertia 274
putrefactionem, elementorum putrefactionem præcedere 234
Pythagorica tertia synodus 1
Pythagoræ primum præceptum 398

Q

QVartum opus 182
qualitates primæ 290
quæstiones necromanticæ de toto

toto processu lapidis cum responsione 404
quintæ essentiæ spiritus 309
quinta essentia elementorum 295. ab elementis differens 329
quintam essentiam quid vocemus 293
ex Quatuor elementis omnia 288

R

RAnderich 29
rarum 248
Rectificatio 235. corporum 152
reducere 106.187
reductio vt fiat 236
Rebis 199
regere parcè 88
regimen Alchimistarum vnũ 71
regimen quo corpora figantur 33
regimen vnum, verba plurima 23. figendi corpora 82.83. totum quibus fiat 21
regimen ignis 277. faciendi lapidis 61
regiminis primus gradus 233 secundus gradus 234. quartus gradus 238
reiteratio laudatur 340 343
renouatio 152
res vna 321
res cruciata 87
res Philosopherũ quæ 400
rerum initium 296
rex lapis 180. 283.
vt oritur 117 vt nutriendus 114
Rubedo 87. in plumbo 7
rubor ex nigredine 39. in albedine absconditus 87
duplex 140
rubedinem in albedine occultari 39
rubigo quid 106
rubiginem conuertere 32. in venenum 80

S

SAgitta ex pharetra nostra 188
Salamandra 272
sal commune 135. Armoniacum ibid. aromaticum 136. alkali vnde 135. nitrum 257. vrinæ 135
sal nostrum 135
sal fixum 313
salia duplicia 135
salium proprietas 132
sal satura ibid.
saltus lunæ 229
sandarach 78
sanguis 135.248
sanguis est anima 234
sanguis menstruus 102
sanguis vbi inueniatur 57
sanguinis virtus 132
sapientia occulta 1
sapientum dictum 26
sapo corporum 222
sapores quatuor 291
satis album 21. nigrum ibid. & 69. rubrum 21. rubeum 69
Saturni splendor ♄ 86. o-

peratio 228
Scala nostra 251
scientiæ alchimiæ exemplum 249
scientiarum portæ ibid.
scopum alchimicum quis attingat 116
scolia 206. 207
scoria quid 308
scutellæ 131
scribendum cur per ænigmata 399
Secretum 234 *magnū* 278. *nostrum* 330
secretum secretorum 144
secretum operis 7
secretum cuiuslibet res est eius anima 314
secundum opus 181
semen paternum 307
semen à Mercurio vt extrahatur 307
senioris verba 123
sententia sapientum 43
sententiarum diuersitas in opere philosoph. 143
separatio elementorum 109. 319
septem ad duo addi 111
Serentis exemplum 172. 173
Sericon 68
sermo typicus 129
serpens 108. *seipsum impraegnans* 98
serpentis frater 107
serpentis soror ibid.
seruus preciosus 16
serui rubei natura 64
sexus duo 291
Signa bona lapidis 153
siccitas alchimiæ 146
similitudo prolis cum alchimia 126
similitudines nō esse proprietates 120
simile simili generari 16. 103
Sol vnus verus 100. *metallorum finis* ibid. *quid significet* 180. 181 *mundi oculus* 380 *planetarum rector* 190. *cæli viator* ibid.
Sol & Luna & stellæ ex igne & aëre composita 47
Sol fructus perficit 262
Sol ex quo generetur 297
Sol pater, & Luna mater ibid.
Sol solus cur non tingat 297
Solis circulus 230. *operatio* 228
Solis & Lunæ coniugium 395
Solis flos 49
Soles tres 395
soluere 106. 187
solutio 285. *vniuersalis* 201. *ex natura* 109. *perfecta* 307
solutio nostra secretum nostrum 330
solutio per discordiam fieri 387
solutio necessaria 110. *& eius operationes* 110. *duplex* 344. *philosophica* 182. *quid faciat* 182. *alia* 183.

ſolutio & congelatio vna operatione fieri 211. 212
ſolutio vt fiat 216
ſolutio, operatio ſecunda 274
ſolutio operationis finis 185
ſolutionis res tres 185
ſolutionis primus modus 266
in Solutione lapidis quid cauendum 112
ſolutiones ſapientiæ filiæ 387
ſoror prima 132. *ſecunda & tertia* ibid.
ſorores tres 131
Species non permutari 301. *incorruptibiles* ibid.
ſphæra materialis 384
ſperma 103. *quale* 255. *lapidis.* ibid. *Philoſophorum* 312. *proprium metallorum* 312
ſpermata duo 102. *vt commiſceantur* 103
ſpiritus quid 67.76.386
ſpiritus quid dicatur 307
ſpiritus duplex 139.315
ſpiritus generationis author 386
ſpiritus qui mercurij dicuntur 351
ſpiritus fugiens 74
ſpiritus eſt mercurius 315
ſpiritus ſiccus ibid. *viuus* 194
ſpiritus Domini 381
ſpiritus quintæ eſſentiæ 309
ſpiritus animæ & corporis dialogus 394
ſpiritus vt in corpora vertantur, & econuerſò 227
vt corpora ingrediantur 201
ſpiritus præparans 314. *duplex* ibid.
ſpiritus tingens 315.386. *humidus* 19
ſpiritus duodecim nominibus dici 116
ſpiritus ſeptem ibid.
ſpiritus beneficus 314
ſpiritus principales 202
ſpiritus fugaces vt fixentur 217
ſpiritus in aquam conuertendi ante ſublimationem 110
ſpiritum multiplicabilem, ſed non corpus 397
ſpirituum retinacula 202
ſpiſſitudo initiorum 2. *vbi ſit* 317
ſplendor corporum 316
ſputum Lunæ 34.52.135. 143. *boletorum* 28
Stannum & argentum non conuenire 61
ex Stanno cuprum facere 142
ſtellæ igneæ 1
ſtudij vtilitas 351
ſtultum quid 261
Subſtantia diuiſa 292
ſubſtantia fixa 147
ſubſtantiæ quatuor 294
ſublimare quid 147.180
ſublimatio 332
cur fiat ibid.

quid 146.165.185.275.
duplex 147
sulphureitas fixa 313
sulphur quid 247
sulphur naturæ 25
sulphur Philosophorum 111.
rubeum vbi sit 261.
& album 234.
quid sit 147.357
sulphur quod mercurio melius cohæreat 357
sulphur incremabile 472.
incombustibile 8.77.78.
fugiens 78.
viuum 392
sulphur in luna 362
sulphur coagulare vt intelligendum 357
sulphur album & rubeum 239.272
sulphur rubeum 129.261
sulphur nigrum 136
sulphur denigrans 39
sulphur tam album quàm rubeum vbi inueniatur 310. eius natura 311
sulphuris mos 30
sulphuris & mercurij generatio 356.357
sulphuris compositio 244
sulphuris perfectissima compositio 333
sulphuris perfectio 30
proprietas 390
aqua 26
vapor 353
sulphura duo 397.
multa vnum sulphur 47.
animæ 25.
sulphuribus contineri 21. 29.70
Synodus tertia Pythagorica 1
synonyma in arte 267

T

TAlk 202
Temeynchum 213
tenebræ vt videantur 297
terra quid 110.303.
quæ matrix 312
elementorum mater 180. 283. non elementum, sed elementata 295.
vbi verum elementum. ib.
spissior elementorum 2.
argentea 129.
foliata 309.
calcinata 183.
spissior 44.
alba 129.
inanis 377.
viua 391.
Aegyptiaca 86.
Solis 93
vulgi vt à philosophicali separetur 330.
Mercurij 104.
Lunæ ibid.
sapientiæ 129.
vt dealbatur 324
terræ solutio quo igne fiat 392
terram in cœlum sublimari 393. denigrare 88.
spirituare 317.
tertium opus 181
Thabritis 95
Theologus inflatus 375
theriacæ & lapidis similitudo

studo 134
thesaurus ex tribus verbis 229
thucia 139
Tingere quid 374
tinctura 78.
vt vocetur 131.
ex quibus 73.
vt fiat 25.147.178.
permanens 316.
sapientiæ 129.
vera auri 140.
quibus vita, & quibus mors 63.
non sine plumbo 8.
nulla sine rubro lapide 263. Philosophorum vbi sit 153. quantæ præstantiæ 50
tincturæ fixæ 29.78.
multiplicatio quid 372.
tres definitiones 309.310
tincturam non fieri absque plumbo 55
tincturarum differẽtia 269.
extractio 316
tinctorum herba 93
tingens in infinitum 147
Triades 122
tria ad vnum addi 111
Tyria 36
tyrius color 84.85
tyriaca Philosophorum 90

V

VApor vnctuosus 30
varietas in opere nulla 21
vas vnum lapidis 131
quando aperiendum 113
vasis quando cauendum 196
Vegetabilibus vt ignis insit 4
vegetabilia quos respiciant planetas 121
venenum 68.108.
sapientum 11.
mortiferum 186.
quid 106. diuidendum 113
venenum siue aquam diuidere quid ibid.
veneni tingentis generatio 11
venerari regem cum sua vxore quid 64
ventus meridionalis 32
Venus nostra 193
Veneris operatio 227
verbum primum 182
secundum 285.
tertium 182.230.286.
quartum 182.286
verba tria preciosa 228
verborum trium liber 226.
expositio 230
veritatis natura vna 40
vestis tenebrosa 12.59
vetula extenuata 129
via regum 254
virtus expulsiua 246.
digestiua masculina 247
retentiua fœminea. ibid.
appetitiua masculina ibid.
virtus quinta 259
virtus spiritualis & mineralis 319
virtus sulphuris Mercurij 309
virtutes & effectus alchimiæ 346. & deinceps
visio Arislei 94
visibile paruæ durationis 294
vita quæ 133

vita mortua vbi 142
vita mortuorum 222
vitriolum Philosophorum 136
vituli vrina 66
viua cuncta mori 17
viuificatio 136
Vlmanus Franciscanus 401
Vnctuosi & viscosi differentia 315
vnguentum Philosophorum 91
vnum quid 25.87.88
vnum in Alchimia 87
vnam rem nihil alienum admittere 109
vnum decem nominibus nominari 88
vnum compositum esse 24
vnio spiritus & animæ vt fiat 276
Volatilia ex quibus creata 289
Vrina 108. *tauri* 135

Y

YHarit 213
Yle 296
Yxir 14.23

Z

ZAndaric 162.187
Zendrio 28.77
Zubech 206

INDICIS in Tomum primum Opusculorum ALCHIMIAE FINIS.

ARTIS

AVRIFERAE,

QVAM CHEMIAM VOCANT,

Volumen Secundum.

QVOD CONTINET

Morieni Romani scripta de Re Metallica, atque de Occulta summaq; antiquorum Medicina, tum alijs Authoribus, quos versa pagina indicat.

BASILEÆ,

Typis CONRADI WALDKIRCHII.

cIↄ Iↄ c X.

7 Morieni Romani

AVTHORES.

34 Bernardi Treuirensis responsio ad Thomam de Bononia de Mineralibus, & Elixiris compositione, Roberti Vallensis Tabulis illustrata.

Liber de Arte Chimia incerti Authoris nunquam hactenus in Lucem editus.

71 Scala Philosophorum.

111 Ludus puerorum.

133 Rosarium.

Arnaldi:
- 299 Rosarium cum figuris.
- Nouum lumen.
- 311 Flos Florum ad Regem Aragonum.
- 323 Epistola super Alchimia ad Regem Neapolitanum.

327 Rogerius Bacho Anglus de mirabili Potestate artis & naturæ.

LIBER DE COMPOSITIONE ALCHEMIÆ, QVEM EDIDIT MORIENVS Romanus, Calid Regi Aegyptiorum: quem Robertus Castrensis de Arabico in Latinum transtulit.

PRÆFATIO CASTRENSIS.

LEGIMVS in historijs veterum diuinorum, tres fuisse Philosophos, quorum vnusquisque Hermes vocabatur. Primus autem illorum fuit Enoch, qui alio nomine Hermes, & alio nomine Mercurius. Secundus verò fuit Noe, qui similiter alio nomine Hermes, & alio nomine Mercurius est nuncupatus. Eorum autem tertius, fuit Hermes, qui post diluuium in Aegypto regnauit, & eius regnum diu obtinuit. Iste autem à nostris antecessoribus dictus est Triplex, propter

trinam virtutum collectionem, sibi videlicet à domino Deo attributam. Erat autem iste Rex, & Philosophus, & Propheta. Iste verò fuit Hermes, qui post diluuium omnium artium, & disciplinarum, tàm liberalium, quàm etiam mechanicarum, primus fuit inuentor & editor. Omnes namque qui post ipsum fuêre, suo itinere incedere, & suis vestigijs inhærere nitebantur. Quid plura: longum esset nobis, & etiam difficile, tanti ac magni viri virtutum ornamenta & acta, ad memoriam in præsens reducere. Cùm & hoc genus docendi in huius libri diuini translatione non suscepimus: nec etiam nostri ingenij tenuitas, aut studiùm vel scribendi negotium, vobis ad hoc explicandum poßint sufficere. Sed idcirco eius nomen in huius libri Prologo introduximus: quoniam iam ille hunc librum primus inuenit & edidit. Hic est namque liber diuinus, & diuinitate plenißimus. In eo enim duorum testamentorum (veteris scilibet & noui) continetur vera & perfecta probatio. Si quis namque in hoc libro multum studuerit, & eum plenariè intellexerit, veritas virtusq; testamenti, nec non & vtriusque vitæ modus, & sufficienter illum latere non poterunt. Hic est autem liber, qui nominatus

natus est liber de compositione Alchymiæ. Et quoniã quid sit Alchymia, & quæ sit sua compositio, nondum verè vestra cognouit latinitas, in præsenti sermone elucidabo. Posui istud verbum, licet ignotum & admirabile, vt sub diffinitione clarescerет. Hermes verò Philosophus, & alij qui post ipsum fuêre, hoc vocabulum ita diffiniunt, vt in libro de Substantiarum mutatione: Alchymia, est substantia corporea ex vno, & per vnum composita, preciosiora ad inuicem per cognationem & effectum coniungens, & eadem naturali commixtione, ingenijs melioribus naturaliter conuertens. In sequentibus verò hoc quod diximus explanabitur: vbi & de eius compositione ad plenum tractabitur. Sed nos, licet in nobis iuuene sit ingenium, & latinitas permodica: hoc tamen tantum ac tam magnum opus ad transferendum de Arabico in Latinum suscepimus. Vnde & de singulari gratia nobis à Deo inter modernos collata, summo illi Deo viuo, qui trinus extat & vnus, grates referimus. Nomen autem meum in principio Prologi taceri non placuit, ne aliquis hunc nostrum laborem sibi assumeret, & etiam eius laudem & meritum sibi quasi proprium vendicaret. Quid amplius? humiliter omnes rogo & obsecro, ne

quis nostrorum erga meum nomen mentis liuore (quod sæpe à multis fieri consueuit) tabescat. Scit namq; Deus omnium, cui suam conferat gratiam: & spiritus ex gratia procedit, qui quos vult inspirat. Meritò igitur gaudere debemus, quum omnium creator & conditor omnibus quasi particularem suam monstret diuinitatem.

MORIE-

MORIENI ROMANI EREMITAE HIEROSOlymitani Sermo.

OMNES Philosophiæ partes, mens Hermetis diuina plenarie attigit. Quum autem ille per annos multos in magisterij superioris inuentione & editione studuisset, tandem magisterium inuenit primus, & edidit: ac de eo librum composuit, quem sibimet proprium deputauit, & post suum obitum suis discipulis in hæreditatem dereliquit. Post obitum verò illius, discipuli eius in hoc libro & eius præceptis, per multa tempora studuére, vt scil. eius effectum adipisci possent. Postquam ergo suum consecuti sunt effectum, de eo varia, & etiam innumerabilia dedére præcepta. Quod idcirco fecerunt, ne ipsi qui post ipsos hanc adepti fuissent scientiam, eam quasi vulgarem insipientibus detegissent. Post multum verò temporis à passione Domini nostri Iesu Christi, surrexit quidam homo diuinus, donis spiritualibus præditus, qui quum in diuinitate permultum temporis studuisset, inter libros diuinos hūc librum inuenit. Fuit autem vir iste ab Alexandria oriundus: vnde suo nomine Adfar Alexandrinus vocabatur. Hic verò postquam librum præfatum inuenit, mente peruigili atque industria in eo studere non desinebat. Postquam verò in eo studuisset diu, eius effectum atq; scientiam ad plenum est adeptus. Ex hac igitur scientia vir iste diuinus multa varia & innumerabilia dedit præcepta: quæ quum sub suo nomine per uniuersas nostræ regionis partes diuulgata fuissent, mihi tunc temporis in vrbe Roma moranti, huius viri nominis, & illius scientiæ fama quasi volando peruenit. Nam in eo tempore fui ego Romæ (vnde & ortus fueram) constitutus. Eram autem tunc iuuenis,

cuius videlicet mentum prima lanugo nondum obduxerat, studens scilicet, & doctrina Christianus à primæ ætatis gradu ab vtroque parente effectus: cui etiam se tota iam latinitas detexerat. Audito ergo huius viri nomine & fama, parentes & patriam simul festinus deserui, nec quieti nimiæ meos artus exhibui, quousq; Alexandriam deuenissem. Ingressus verò sum ciuitatem, ac tamdiu per vicos & calles nouus hospes incessi, donec huius viri domum inuenissem. Tandem verò illius domum inueni, & eam ingressus sum: quam cùm ingressus fuissem, hunc virum in suo oratorio sedentem, & in suis libris studētem inueni. At ille postquam oculos suos in me defixit, intuens me ait: Amice, huc accede. Accessi autem ad illum, & iuxta eum super stramentum, quod ibi fuerat appositum, consedi. Erat vir iam multum ætate decrepitus, sed adhuc vultu strenuus, & facie & statura corporis decorus. Nam & eius vultus omnia quæ in illius mente latebant, se diligenter intuentibus indicabat. Postquam autem confabulati sumus, quæsiuit ille, quo nomine nuncuparer, & vnde essem oriundus, & quæ meæ viæ causa extitisset. At ego respondi & illi dixi: Ego Morienus vocor, natione Romanus, quem videlicet tui nominis & scientię fama, de parentibus & patria discedere coëgit. At ille subiunxit: Quæ'nam est fides tua, aut cuius deorum cultor existis? At ego respondi: Fidem meam Christianam profiteor. nam Christi sum cultor, & illum Deum trinum & vnum adoro. Postea dixit Adfar: Bonum est autem te me quæsiuisse, & adhuc me homine mundano septum inuenisse. Propalabo namq; tibi totius diuinitatis secreta, quæ ferè omnibus hactenus detegere recusaui. Tu verò mihi totis mentis tuæ viribus intentus adesto: nam & ego te faciam totius meæ disciplinæ filium. His igitur altrinsecus dictis, nimio gaudio sum gauisus. Quid plura? Longum esset nobis in huius operis institutis singula de quibus ad inuicem tractauimus, enumerare & dicere. Remansi tandem cū illo, & me illi in tantum amabilem exhibui, quòd ille mihi totius diuinitatis secreta dixerit. Postea mortuus est Adfar: & ego post eius obitum, post dies paucos ab

Alexan-

Alexandria receſſi, & Hieroſolymam deueni, in cuius etiam finibus mihi eremum elegi, in quo vitam meæ fidei & profeſſioni habilem ducere potuiſſem. Inde verò non poſt multos annos ſurrexit quidam Rex in Aegypto nomine Macoya. Hic autem genuit filium, nomine Gezid, qui poſt mortem ſui patris in Aegypto regnauit, & illius regnum obtinuit. Gezid autem genuit filium nomine Calid, qui poſt mortem ſui patris diu in Aegypto regnauit. Fuit autem Rex iſte ſapiens & prudens vir, & in omni ſcientia perſpicuus: diligebat enim multùm ſapientes & Philoſophos, propter huius libri ſcientiam. Iſte verò non ſinebat inceſſanter per prouincias notos & ignotos inquirere, ſi aliquem inueniſſet, qui ſibi huius libri documenta reuelare potuiſſet. Hoc igitur amore compulſus, multos ſapientum & Philoſophorum ſecum retinebat, qui huius libri magiſterium ſe ſcire profeſſi eſſent, cùm penitus ignorarent. Hos multis & maximis ditabat donis, in eorum verbis diu confiſus. Me itaq; die quadam in eremo exiſtente, fama huius regis mihi à quodam peregrino delata eſt: quam quum audiſſem, eremum dimiſi, & quàm citius potui, ad ſuæ regionis fines tranſmeaui: non ſcil. vt ab eo diuitias, ſeu dona inquirerem, ſed vt diligenter donis ſpiritualibus inſtruerem. Poſtquam verò ſuos fines ſum ingreſſus, loca quàm plurima eundo luſtraui, & tandem regem inueni. Quem cùm inueniſſem, & de quibuſdam ſecum contuliſſem, inueni illum magnę ſapientiæ virum, & omni virtute ornatum ac prudentiſſimum. Dixi ergo ad illum: O bone Rex, Deus te ad melius conuertat. Volo autem vt iubeas mihi domum, & meo magiſterio cõmodam præparari. Iuſſit ergo Rex mihi domum præparari, & ad meum votum ornari. Introiui autem hanc domum neq; ab illa exiui, donec totum compleuerim magiſterium, & completum domi reliqui: ſed circa vas in quo fuerat poſitum, hæc verba depinxi: OMNES QVI SECVM OMNIA HABENT, ALIENO AVXILIO NVLLATENVS INDIGENT. Poſtquam hæc ſcripſi verba, ab vrbe, & omni ipſa regione clàm diſceſſi, & ad meum eremũ ſum regreſſus. Poſtea verò Rex domum, quam dimiſerã, eſt ingreſſus,

& magisterium perfectum quod dimiseram inuenit. Quod cùm magis ac magis diligentiùs intueretur, vidit verba, quæ circum vas scripta dimiseram: quib. perfectis ac bene intellectis, ilicò me absentem defleuit, & omnibus quos huius magisterij causa per multos annos secum retinuerat, iussit capita amputari. Dixit postea Rex: Aduocate Galip meum seruum fidelem. Erat autem Galip suus captiuus, quem sibi eius pater Gezid ante eius obitum, ob sui fidelitatem dederat. Confidebat enim in eo Rex multum, qui dixit ei: O Galip serue mi, nescio quid mihi posthac sit agendum. Dixit autem Galip ad regem: Dux mi, Deus prouidebit quid deinceps simus acturi. Tristatus est autem rex multum, & vltrà quàm credatur die ac nocte condoluit. Factum est autem deinde post annos aliquot, dum rex quadam die ad locum, qui dicitur Dirmaroni, venandi studio exiret, quòd Galip captiuus, hominem quendam in solitudinibus orantem inuenisset: Interrogauit eum & dixit ei: Amice, quis nam es tu, aut vnde venis, vel quò vadis? At ille homo respondit: Ego Hierosolymitanus sum: nam ego in Hierusalem natus sum, & per multos annos in montibus Hierosolymitanis cum quodam eremita conuersatus sum: me autem ibi morante, audiui quomodo Rex Calid incessanter perquireret, qui sibi magisterium Hermetis demōstraret. Postquam autem hoc de rege audiui, mox à mea patria discessi, vt & hoc Regi Galid nunciassem. Scio enim hominem in hoc magisterio doctissimum quem Regi demonstrare valde desidero. Tunc ait Galip: Tace frater, tace, hucusque tibi dixisse sufficiat. Malo autem te viuere quàm mori: nam multi ad Regem venerunt, qui hoc magisterium se scire profitebantur, qui cùm ad suę professionis exitum peruenire non potuissent, à Rege interfecti sunt: Timeo ergo, & tu si cum huiusmodi sermone in conspectu Regis astiteris, ne interficiaris. Tunc homo ille ait: Noli timere hoc, sed in conspectu Regis me venire ne differas. Calip igitur dicit: Hoc mihi iam placet, sed caue ne moriaris. Adduxit ergo Galip hunc hominem, & statuit eum coram Rege & ait: O bone Rex, ecce homo qui mori non metuit. Vt ergo rex suos

oculos

oculos in eum defixit, intuens illum ait: Quisnam es tu? At ille respondens ait: Hierosolymitanus sum, qui quum in montibus cum quodam Eremita conuersatus fuissem, audiui à multis tui nominis & bonitatis famam: & quomodo tu indesinenter quæras sapientes & doctores, qui videlicet magisterium Hermetis serio tibi ostendissent. Veni ergo ad te, ô bone rex, & tu meis acquiescas consilijs, & tui desyderij compos efficiaris. Scio namq; virum in montibus Hierosolymitanis habitantem, cui omnis sapientia à domino Deo reuelata est. Nam in sua fide firmissimus à Deo & hominibus iudicatur. Die namque quadam, quum in suo eremo de rebus quàm plurimis tractaremus, contigit casu quòd mihi diceret, se hoc magisterium posse perficere. Quo audito, cùm in sua veritate sæpiùs mihi cognita confisus, tum ex hoc, quòd in omni anno multa auri & argenti pondera, vti ego sæpiùs videram, ad Hierusalem ciuitatem transmittebat, suo sermone certissimus mecum conferebam: quòd si ego in conspectu tuo assisterem, multis me ac magnis ditares donis, & nunquam à tua gratia me separares. Tunc rex ait: Quis est huiusmodi sermo, quem tu dicis? aut quæ mens ignara huc vsq; te venire persuasit? Nescis stultissime, nescis quot & quales propter huiusmodi sermonem à me interfecti sunt? Sed & si ea quæ tu dicis (quod non opinor) vera essent, & multis tu ditareris donis, & nũquam à mea gratia à modo separareris. Nam si vera non fuerint, maximum scias te subire tormentum. Tunc homo ille ait: O bone Rex, vtroq; tui promisso sum placatus: tu tamẽ meis acquiescas cõsilijs. Item Rex ait: O homo, de qualitate huiusmodi viri & eius habitu mecum pauca conferas: venit namq; ad me annis præteritis vir quidam, qui, vt verum tibi confitear, mihi hoc magisterium perfecit: qui cùm perfecisset, rem effectã, sed non eius scientiam mihi dimisit, & clàm secessit & abijt. Tunc homo ille ait: Vir iste nimis est ætate decrepitus, statura magnus, vultu & facie præclarus, moribus ornatus: cuius etiam vita & habitus Deo non displicent: est enim in montibus Hierosolymitanis eremita. Sed etsi nomen eius multum scire desideras, Morienus Romanus, senex,

eremita nominatur. Tunc conuersus Rex ad suum seruum Galip. dicit: Hic verè est homo ille, de quo hactenus tecum condolui. Dixit autem Galip: O bone Rex, ita est, vt ego existimo. Gauisus est Rex multùm, & vltrà quàm credi potest, hunc hominem benigniùs accepit. Iussit ergo Rex huic homini dari quamplurima, & insuper maiora ei promisit. Hæc est igitur historia Morieni Romani, quomodo scilicet ipse magisterium Hermetis est adeptus.

Incipit sermo Galip, serui & captiui, regis Calid, filij Gezid, filij Macoya.

Dixit Galip captiuus: Post paucos quidem dies, postquam hæc ab eo homine regi nunciata fuissent, venit hic homo & stetit coram rege & ait: O Rex bone, Deus ad bonum te cõuertat. Nolo autem vt ea quæ tibi promisimus, diutiùs differamus. Aduoca ergo omnes tuos subditos seruos natu meliores, & ex eis mihi aliquos accommoda, qui mecum veniant, & mecum simul reuertantur: grandis enim nobis restat via. At Rex vultu placido illum intuens ait: Bene dicis fiat. Tunc iussit me Rex festinanter coram se aduocari: qui quum coram se stetissem, dixit: O Galip serue bone, congrega omnes meos natu meliores tecum, & ex illis quot & quales huic homini placuerint elige, qui videlicet vobiscum simul vadant & reuertantur: nam ille dixit, grandis nobis restat via. Feci igitur iuxta quod Rex mihi præceperat: & post paucos dies iter nostrũ incepimus. Hierusalem quidem iter incepimus, & per multa loca inuia & deserta eundo, multos dies consumpsimus, & tandem Hierosolymam deuenimus. Qui quum in solitudinibus montium errando fatigaremur, inuenimus eremum, in quo Morienus Romanus, senex eremita vitam suam ducebat. Quem quum ingrederemur, inuenimus ibi quendam virum senem, statura longum, in corpore macrum, vultu & facie præclarum, de cuius etiam situ & habitu multum sumus admirati. Eius namque tota cutis ab asperitate cilicij, quo erat indutus, rugosa existebat. Tunc dixit nobis homo ille, qui nos secum

eum huc adduxerat: O socij, hic est Morienus Romanus senex Eremita. At ego dum magis ac magis illum diligentiùs intuerer, eum ilicò agnoui: quo agnito, illum ex parte regis Calid salutaui. Cuius audito nomine, vir bonus subrisit, & nos propiùs iussit accedere. Gauisi sumus ergo, & læti cum eo consedimus. Interrogauit autem nos vir Dei, & de statu nostri Regis, & de statu Regni. quæ quum illi nuntiarem, viæ nostræ causam sibi propalaui. At ille ad se conuersus ait: Multum gaudeo filij, quoniam me inuenistis. Ibo enim vobiscum: vt & Rex Calid me diu exoptatum videat, & quę sit mira Creatoris potentia à me recognoscat. Postquam igitur per dies aliquot artus nostros labore itineris fatigatos recreauimus, redeuntes iter incepimus, & in nostram patriam regressi sumus. Qui quum coram rege venissemus, vidit rex virum Dei: quem cùm vidisset, ilicò eum cognovit, & me recipiens ait: O Galip serue bone, hic est verè vir propter quem tecum diu condolui. Volo autem vt ea quæ vobis in itinere obuiauerunt, mihi protinus edisseras. At ego totam rem à suo principio sibi ordine digessi. Aduocauit ergo rex virum Dei, quem adduximus, & eum iuxta se sedere fecit, & dixit ei: O senex, ego volo vt tu nomen tuum mihi dicas, & tuæ professionis modum pandas: non enim in altera vice licuit hæc omnia à te inquirere. De tuis namq; verbis adhuc diffidebam. Tunc vir Dei respondit: Ego Morienus Romanus vocor. Mea autem professio, fidei Christianæ est. Mea quoq; religio & habitus, sunt eremitæ. Tunc Rex ait: O Moriene quot transierunt anni postquam vitam & habitum Eremitæ elegisti? At ille respondit: Post quatuor quidem annos à morte Herculis Regis, eremita incedo. Placatus est igitur multùm Rex super huius viri prudentiam, & eius humilitatem, & eius patientiam & verecundiam ac venustatem. Non enim erat ille lingua verbosus, aut mente elatus: erat autem humilis, prudens & beneuolus, vti talem esse decebat. Postea dixit rex: O Moriene nónne esset tibi melius cum conuentibus qui Deum orant, in ecclesijs consistere, quàm solus in montibus & eorum solitudinibus habitare? At Morienus dixit:

Bene habeas, mi Rex: Bonum quod nunc habeo, & in futuro expecto, ex Deo est, & in eius manu collocatum. Ipse autem quod velit faciat: Nec ego dubito, quin mihi inter conuentus & cœtus maior inueniatur requies, & in solitudinibus & montibus labor, sed nemo metit nisi qui seminat: & quod seminauerit, hoc etiam metet. Spero itaque quòd diuinitatis bonitas, in vita huius Mundi me nõ derelinquat: nam requiei aditus nimis est coarctatus, neque ad illam quisquam potest ingredi, nisi per animæ afflictionem. Dixit ergo Rex: Omnia quidem quæ dicis, indubitanter vera sunt: sed quia ex fideli procedunt animo, falsa videntur: Hoc autem dicebat Rex, quoniam adhuc cultor idolorum erat. Respondit autem Morienus: Si ea quæ profero, tu vera esse concedis, animum, à quo illa procedunt, te verum esse & veridicum concedere necesse est: Nam ex veris & vera procedunt: & ex falsis, falsa: ex æternis, æterna: ex transitorijs, transitoria: ex bonis, bona: & ex malis, mala: Dixit itaque Rex: O Moriene, multa quidem mihi de te, & tua constantia, & tua fide sunt relata: vnde vehementer admiror, cùm & illa videam & audiam iam esse vera. Hæc itaque fuit causa, quare multum & te videre, simulq; audire diu exoptaram. Volo namque vt inter quædam (de quibus erimus tractaturi) me quibusdam alijs quasi documentis instruas, simulque edoceas. Tunc dixit illi Morienus: O Rex, omnipotens Deus te ad melius conuertat: nam ego non sum de quo multùm debeas admirari. Ex filijs Adæ vnus existo. Omnes quidem ex vno processimus, & iterum ad vnum, licet diuerso tramite, reuertemur. Temporum quidem longa mutatio, hominem sub tempore constitutum confundit, & mutat. Nec ego adhuc in tantum sum mutatus, quòd alij multi, qui ante me fuerunt, magis non mutentur. Vltimam autem mutationem mors dira subsequitur, qua videlicet nulla pœna deterior iudicatur. Nam ante corporis & animæ coniunctionem & post eorum dissolutionem, pœna omni morte crudelior animam expectat. Sed & omnipotens Creator, qui omnia ex seipso creat & format, semper sit in nostro auxilio. Tunc dixit illi Rex:

O Mo-

O Moriene, ex his quæ modò dicebas, video quid tu existimes me te velle deridere. Iuxta ergo hanc opinionem, licet senex & prudens videaris, potiùs es deridendus quàm laudandus. Posthæc aduocauit me Rex & dixit mihi: O Calip serue bone, vade & quære huic homini domum, intus scilicet & extra pulchram, & multo ornamento ornatam, sitq; vicina palatio: simul quęras & hominem suæ fidei professorem, doctum scilicet & senem ac moribus ornatum, cuius dictis & monitis consoletur, & eius animus in pace resideat. Video enim illum quasi deterritum, & in me minimè confidentem. Feci igitur iuxta quod Rex mihi pręcepit. Rex verò ad eum quotidie veniebat, & cum illo per horas aliquot residebat. Alloquebatur enim illum, & confortabat, nihil tamen de suo magisterio eum interrogabat. Postquam autem inter illos magna notitia creuit, & amor, Morienus se regi multum credidit, & in eo cõfidit. Interrogabat autem Rex de Romanorũ legibus, & vtrum secundum temporis circuitum eorum leges mutarẽtur: de Regum, & Consulum consuetudine, nec non & de Græcorũ historijs simul interrogabat. Et Morienus in his omnibus illi decenter respondebat. Dilexit igitur Rex Morienum intantum, inquantum antea neminem dilexerat. Factum est igitur, dum quadam die in vnum fabularentur, quòd Rex Morieno diceret: O senex sapientissime omniũ, scito quòd diu ego à multis quæsiui magisterium Hermetis, sed neminem hactenus inuenire potui, qui rem eius veram mihi panderet. Ob hoc igitur in altera vice, quando tu à nostris finibus clam discessisti, postquam literas, quas circa vas, in quo positum fuerat magisteriũ, scripseras, legissem, & earũ intellectum accepissem, omnibus, quos propter hanc sciẽtiam mecũ per annos multos retinueram, ilicò iussi capita amputari. Rogo igitur te, ô senex bone, & omnium sapientissime, quatenus eius rationem veram, atque eius speciem & substantiam mihi edisseras, vt mea diuturna expectatio gaudenter per te cõpleatur. Quod quidem si feceris, & me ipsum, & omnia quæ mecum possideo, acquires: & si libuerit, in tuam patriam vnà reuertemur. Nolo enim amodo te in me quoquo-

modo dubitare, neque tuo animo vllum timorem ex vlla opinione conferas. Tunc Morienus respondit: O bone Rex & sapiens, Deus te conuertat ad melius: Nunc autem bene intelligo, quapropter ad me misisti: indigebas enim me multum & idcircò misisti. Ego autem ad te gaudenter adueni, vt & te hoc magisterium edoceam & quæ sit mira Dei virtus, manifeste demonstrem. Timorem autem, de quo paulò antè dicebas, non timeo, nec de te hactenus despero. Omnis enim qui timuerit, in veritate non est perfectus. Et maximè sapientem timere aliquid non decet. Nam si timuerit, citò desperabit. Quòd si desperauerit, eius animus vacillabit: nec vllatenus suæ intentionis consequetur effectum. Et quoniam iam nunc intelligo te me minimè amore amplecti, videoque te multum in tua inquisitione seuerum moribus esse, & actu pium, & patientem, non decet me diutius hoc magisterium tibi recondere, vel celare. Iam nunc ad tuum propositum, & tuam longam inquisitionem faciliùs omnium peruenisti. Sit nomen Domini per secula seculorum benedictum. Ad hæc ergo subrisit Rex, & ait: Nũc verò scio quòd omni homini præstat Deus patientiam, crudeliter confunditur: Festinatio enim ex parte diaboli est. Ego autem sum nepos Machoya, & filius Regis Gezid. Et non est aliqua fortitudo, nisi cum summo Deo qui vnus est altissimus. Dixit autem Morienus: O bone Rex, Deus ad melius te conuertat. Esto modò ad iudicium huius magisterij, & scies illud bene, & intelliges. In illius verò introitu, & exitu, multum studere memento: quoniam omnia quæ illi pertinent, annuente Domino, faciliùs consequeris.

Hæc enim res, quam iamdiu quæsiuisti, per vim aut iram non accipitur, nec perpetratur. Accipitur enim per patientiam, & humilitatem, & amorem certum, ac perfectissimum. Confert enim Deus hanc diuinam, & puram scientiam suis fidelibus & seruis: illis scilicet quibus eam à primæua rerum natura conferre disposuit, sua mirabili fortitudine. Quæ quum alicui ex suis fidelibus collata fuerit, decet ipsum priùs præuidere, cui postea eam committat & detegat. Nam hæc res

nihil

nihil nisi donum Dei altissimi potest: qui prout vult, & etiam cui vult, ex suis seruis & fidelibus illud committit, & monstrat. Decet igitur, omnipotenti Deo esse in omnibus humiles, & omnino subiectos. Tunc Rex ait: nos quidem verè scimus & cognoscimus, quoniã nulla est rerum perfectio, absque diuinitatis auxilio, & eius demonstratione. Ipse enim est altissimus & impermutabilis. Postea adiurauit me Rex, & mihi dixit: O Galip serue bone, sede citò, & tuo stylo omnia, de quibus nũc inter nos conferemus, memoriæ commenda. Tunc dixit Morienus: Omnipotens Dominus, & omnium creator, ex omnipotentia sanos omnipotẽtes creauit: quoniam ipsi nequeunt eis ordinem transmutare: id est, nequeunt postponere ea, quæ ipse præponit, aut præponere ea quæ ipse postponit. Nec est aliquid scire possibile illis, nisi per illius demonstrationem: nec etiam aliquid consequi poterunt, nisi ille eos cõsequi illud præiudicauerit: Nec quicquam retinere valebunt, nisi per fortitudinem à summo Deo sibi diuinitus collatum. Sed & (vnde magis est admirandum) animos suos etiam ipsi regere non possunt diutius, nisi vsque ad terminum, qui à Deo super eos constitutus est. Præponit enim dominus ex suis seruis quos vult, & eligit, vt hanc scientiam diuinam homini celatam quærant, & quæsitam secum retineant.

Hæc enim scientia est, quæ dominum suum abstrahit ab huius Mundi miseria, & ad scientiam bonorum futurorum reducit. Temporibus verò præteritis semper vicissim hanc sapientiam sibi hæreditabant: postea verò ista scientia ferè fuit contempta. Sed libri multi veterum dominorum remanserunt, in quibus illa continetur tota vera, & sine mendacio: nec tamen quisque inueniebatur, qui videlicet ipsam tũc ad effectum perduceret: propter nomina multa & diuersa, quę rebus ei attinentibus à sapientibus antiquioribus iamdudum fuerant imposita. Sed ego huius rei veritatem, vt olim tũ cognouisti, perfectè retinui. Nostri quidem antecessores, huius magisterij nomina multiplicata & variata tradebant, grauissimis sophisticis circumtecta: sed omnia tamen veridica, & sæpiùs comprobata. Quod to-

cuius videlicet mentum prima lanugo nondum obduxerat, studens scilicet, & doctrina Christianus à primæ ætatis gradu ab vtroque parente effectus: cui etiam se tota iam latinitas detexerat. Audito ergo huius viri nomine & fama, parentes & patriam simul festinus deserui, nec quieti nimiæ meos artus exhibui, quousq; Alexandriam deuenissem. Ingressus verò sum ciuitatem, ac tamdiu per vicos & calles nouus hospes incessi, donec huius viri domum inuenissem. Tandem verò illius domum inueni, & eam ingressus sum: quam cùm ingressus fuissem, hunc virum in suo oratorio sedentem, & in suis libris studētem inueni. At ille postquam oculos suos in me defixit, intuens me ait: Amice, huc accede. Accessi autem ad illum, & iuxta eum super stramentum, quod ibi fuerat appositum, consedi. Erat vir iam multum ætate decrepitus, sed adhuc vultu strenuus, & facie & statura corporis decorus. Nam & eius vultus omnia quæ in illius mente latebant, se diligenter intuentibus indicabat. Postquam autem confabulati sumus, quæsiuit ille, quo nomine nuncuparer, & vnde essem oriundus, & quæ meæ viæ causa extitisset. At ego respondi & illi dixi: Ego Morienus vocor, natione Romanus, quem videlicet tui nominis & scientiç fama, de parentibus & patria discedere coëgit. At ille subiunxit: Quæ'nam est fides tua, aut cuius deorum cultor existis? At ego respondi: Fidem meam Christianam profiteor. nam Christi sum cultor, & illum Deum trinum & vnum adoro. Postea dixit Adfar: Bonum est autem te me quæsiuisse, & adhuc me homine mundano septum inuenisse. Propalabo namq; tibi totius diuinitatis secreta, quæ ferè omnibus hactenus detegere recusaui. Tu verò mihi totis mentis tuæ viribus intentus adesto: nam & ego te faciam totius meæ disciplinæ filium. His igitur altrinsecus dictis, nimio gaudio sum gauisus. Quid plura? Longum esset nobis in huius operis institutis singula de quibus ad inuicem tractauimus, enumerare & dicere. Remansi tandem cū illo, & me illi in tantum amabilem exhibui, quòd ille mihi totius diuinitatis secreta dixerit. Postea mortuus est Adfar: & ego post eius obitum, post dies paucos ab

Alexan-

Alexandria recessi, & Hierosolymam deueni, in cuius etiam finibus mihi eremum elegi, in quo vitam meæ fidei & professioni habilem ducere potuissem. Inde verò non post multos annos surrexit quidam Rex in Aegypto nomine Macoya. Hic autem genuit filium, nomine Gezid, qui post mortem sui patris in Aegypto regnauit, & illius regnum obtinuit. Gezid autem genuit filium nomine Calid, qui post mortem sui patris diu in Aegypto regnauit. Fuit autem Rex iste sapiens & prudens vir, & in omni scientia perspicaus: diligebat enim multùm sapientes & Philosophos, propter huius libri scientiam. Iste verò non sinebat incessanter per prouincias notos & ignotos inquirere, si aliquem inuenisset, qui sibi huius libri documenta reuelare potuisset. Hoc igitur amore compulsus, multos sapientum & Philosophorum secum retinebat, qui huius libri magisterium se scire professi essent, cùm penitus ignorarent. Hos multis & maximis ditabat donis, in eorum verbis diu confisus. Me itaq; die quadam in eremo existente, fama huius regis mihi à quodam peregrino delata est: quam quum audissem, eremum dimisi, & quàm citius potui, ad suæ regionis fines transmeaui: non scil. vt ab eo diuitias, seu dona inquirerem, sed vt diligenter donis spiritualibus instruerem. Postquam verò suos fines sum ingressus, loca quàm plurima eundo lustraui, & tandem regem inueni. Quem cùm inuenissem, & de quibusdam secum contulissem, inueni illum magnę sapientiæ virum, & omni virtute ornatum ac prudentissimum. Dixi ergo ad illum: O bone Rex, Deus te ad melius conuertat. Volo autem vt iubeas mihi domum, & meo magisterio cōmodam præparari. Iussit ergo Rex mihi domum præparari, & ad meum votum ornari. Introiui autem hanc domum neq; ab illa exiui, donec totum complcuerim magisterium, & completum domi reliqui: sed circa vas in quo fuerat positum, hæc verba depinxi: OMNES QVI SECVM OMNIA HABENT, ALIENO AVXILIO NVLLATENVS INDIGENT. Postquam hæc scripsi verba, ab vrbe, & omni ipsa regione clàm discessi, & ad meum eremū sum regressus. Postea verò Rex domum, quam dimiserā, est ingressus,

& magisterium perfectum quod dimiseram inuenit. Quod cùm magis ac magis diligentiùs intueretur, vidit verba, quæ circum vas scripta dimiseram: quib. perfectis ac bene intellectis, ilicò me absentem defleuit, & omnibus quos huius magisterij causa per multos annos secum retinuerat, iussit capita amputari. Dixit postea Rex: Aduocate Galip meum seruum fidelem. Erat autem Galip suus captiuus, quem sibi eius pater Gezid ante eius obitum, ob sui fidelitatem dederat. Confidebat enim in eo Rex multum, qui dixit ei: O Galip serue mi, nescio quid mihi posthac sit agendum. Dixit autem Galip ad regem: Dux mi, Deus prouidebit quid deinceps simus acturi. Tristatus est autem rex multum, & vltrà quàm credatur die ac nocte condoluit. Factum est autem deinde post annos aliquot, dum rex quadam die ad locum, qui dicitur Dirmaroni, venandi studio exiret, quòd Galip captiuus, hominem quendam in solitudinibus orantem inuenisset: Interrogauit eum & dixit ei: Amice, quis nam es tu, aut vnde venis, vel quò vadis? At ille homo respondit: Ego Hierosolymitanus sum: nam ego in Hierusalem natus sum, & per multos annos in montibus Hierosolymitanis cum quodam eremita conuersatus sum: me autem ibi morante, audiui quomodo Rex Calid incessanter perquireret, qui sibi magisterium Hermetis demõstraret. Postquam autem hoc de rege audiui, mox à mea patria discessi, vt & hoc Regi Galid nunciassem. Scio enim hominem in hoc magisterio doctissimum quem Regi demonstrare valde desidero. Tunc ait Galip: Tace frater, tace, hucusque tibi dixisse sufficiat. Malo autem te viuere quàm mori: nam multi ad Regem venerunt, qui hoc magisterium se scire profitebantur, qui cùm ad suę professionis exitum peruenire non potuissent, à Rege interfecti sunt: Timeo ergo, & tu si cum huiusmodi sermone in conspectu Regis astiteris, ne interficiaris. Tunc homo ille ait: Noli timere hoc, sed in conspectu Regis me venire ne differas. Calip igitur dicit: Hoc mihi iam placet, sed caue ne moriaris. Adduxit ergo Galip hunc hominem, & statuit eum coram Rege & ait: O bone Rex, ecce homo qui mori non metuit. Vt ergo rex suosq;
oculos

oculos in eum defixit, intuens illum ait: Quisnam es tu? At ille respondens ait: Hierosolymitanus sum, qui quum in montibus cum quodam Eremita conuersatus fuissem, audiui à multis tui nominis & bonitatis famam: & quomodo tu indesinenter quæras sapientes & doctores, qui videlicet magisterium Hermetis seriò tibi ostendissent. Veni ergo ad te, ô bone rex, & tu meis acquiescas consilijs, & tui desyderij compos efficiaris. Scio namq; virum in montibus Hierosolymitanis habitantem, cui omnis sapientia à domino Deo reuelata est. Nam in sua fide firmissimus à Deo & hominibus iudicatur. Die namque quadam, quum in suo eremo de rebus quàm plurimis tractaremus, contigit casu quòd mihi diceret, se hoc magisterium posse perficere. Quo audito, cùm in sua veritate sæpiùs mihi cognita confisus, tum ex hoc, quòd in omni anno multa auri & argenti pondera, vti ego sæpiùs videram, ad Hierusalem ciuitatem transmittebat, suo sermone certissimus mecum conferebam: quòd si ego in conspectu tuo assisterem, multis me ac magnis ditares donis, & nunquam à tua gratia me separares. Tunc rex ait: Quis est huiusmodi sermo, quem tu dicis? aut quæ mens ignara huc vsq; te venire persuasit? Nescis stultissime, nescis quot & quales propter huiusmodi sermonem à me interfecti sunt? Sed & si ea quæ tu dicis (quod non opinor) vera essent, & multis tu ditareris donis, & nũquam à mea gratia à modo separareris. Nam si vera non fuerint, maximum scias te subire tormentum. Tunc homo ille ait: O bone Rex, vtroq; tui promisso sum placatus: tu tamẽ meis acquiescas cõsilijs. Item Rex ait: O homo, de qualitate huiusmodi viri & eius habitu mecum pauca conferas: venit namq; ad me annis præteritis vir quidam, qui, vt verum tibi confitear, mihi hoc magisterium perfecit: qui cùm perfecisset, rem effectã, sed non eius scientiam mihi dimisit, & clàm secessit & abijt. Tunc homo ille ait: Vir iste nimis est ætate decrepitus, statura magnus, vultu & facie præclarus, moribus ornatus: cuius etiam vita & habitus Deo non displicent: est enim in montibus Hierosolymitanis eremita. Sed etsi nomen eius multum scire desideras, Morienus Romanus, senex,

eremita nominatur. Tunc conuersus Rex ad suum seruum Galip. dicit: Hic verè est homo ille, de quo hactenus tecum condolui. Dixit autem Galip: O bone Rex, ita est, vt ego existimo. Gauisus est Rex multùm, & vltrà quàm credi potest, hunc hominem benigniùs accepit. Iussit ergo Rex huic homini dari quamplurima, & insuper maiora ei promisit. Hæc est igitur historia Morieni Romani, quomodo scilicet ipse magisterium Hermetis est adeptus.

Incipit sermo Galip, serui & captiui, regis Calid, filij Gezid, filij Macoya.

Dixit Galip captiuus: Post paucos quidem dies, postquam hæc ab eo homine regi nunciata fuissent, venit hic homo & stetit coram rege & ait: O Rex bone, Deus ad bonum te cõuertat. Nolo autem vt ea quæ tibi promisimus, diutiùs differamus. Aduoca ergo omnes tuos subditos seruos natu meliores, & ex eis mihi aliquos accommoda, qui mecum veniant, & mecum simul reuertantur: grandis enim nobis restat via. At Rex vultu placido illum intuens ait: Bene dicis fiat. Tunc iussit me Rex festinanter coram se aduocari: qui quum coram se stetissem, dixit: O Galip serue bone, congrega omnes meos natu meliores tecum, & ex illis quot & quales huic homini placuerint elige, qui videlicet vobiscum simul vadant & reuertantur: nam ille dixit, grandis nobis restat via. Feci igitur iuxta quod Rex mihi præceperat: & post paucos dies iter nostrũ incepimus. Hierusalem quidem iter incepimus, & per multa loca inuia & deserta eundo, multos dies consumpsimus, & tandem Hierosolymam deuenimus. Qui quum in solitudinibus montium errando fatigaremur, inuenimus eremum, in quo Morienus Romanus, senex eremita vitam suam ducebat. Quem quum ingrederemur, inuenimus ibi quendam virum senem, statura longum, in corpore macrum, vultu & facie præclarum, de cuius etiam situ & habitu multum sumus admirati. Eius namque tota cutis ab asperitate cilicij, quo erat indutus, rugosa existebat. Tunc dixit nobis homo ille, qui nos secum

cum huc adduxerat: O socij, hic est Morienus Romanus senex Eremita. At ego dum magis ac magis illum diligentiùs intuerer, eum ilicò agnoui: quo agnito, illum ex parte regis Calid salutaui. Cuius audito nomine, vir bonus subrisit, & nos propiùs iussit accedere. Gauisi sumus ergo, & læti cum eo consedimus. Interrogauit autem nos vir Dei, & de statu nostri Regis, & de statu Regni. quæ quum illi nuntiarem, viæ nostræ causam sibi propalaui. At ille ad se conuersus ait: Multum gaudeo filij, quoniam me inuenistis. Ibo enim vobiscum: vt & Rex Calid me diu exoptatum videat, & quę sit mira Creatoris potentia à me recognoscat. Postquam igitur per dies aliquot artus nostros labore itineris fatigatos recreauimus, redeuntes iter incepimus, & in nostram patriam regressi sumus. Qui quum coram rege venissemus, vidit rex virum Dei: quem cùm vidisset, ilicò eum cognouit, & me recipiens ait: O Galip serue bone, hic est verè vir propter quem tecum diu condolui. Volo autem vt ea quæ vobis in itinere obuiauerunt, mihi protinus edisseras. At ego totam rem à suo principio sibi ordine digessi. Aduocauit ergo rex virum Dei, quem adduximus, & eum iuxta se sedere fecit, & dixit ei: O senex, ego volo vt tu nomen tuum mihi dicas, & tuæ professionis modum pandas: non enim in altera vice licuit hæc omnia à te inquirere. De tuis namq; verbis adhuc diffidebam. Tunc vir Dei respondit: Ego Morienus Romanus vocor. Mea autem professio, fidei Christianæ est. Mea quoq; religio & habitus, sunt eremitæ. Tunc Rex ait: O Moriene quot transierunt anni, postquam vitam & habitum Eremitæ elegisti? At ille respondit: Post quatuor quidem annos à morte Herculis Regis, eremita incedo. Placatus est igitur multùm Rex super huius viri prudentiam, & eius humilitatem, & eius patientiam & verecundiam ac venustatem. Non enim erat ille lingua verbosus, aut mente elatus: erat autem humilis, prudens & beneuolus, vti talem esse decebat. Postea dixit rex: O Moriene nónne esset tibi melius cum conuentibus qui Deum orant, in ecclesijs consistere, quàm solus in montibus & eorum solitudinibus habitare? At Morienus dixit:

Bene habeas, mi Rex: Bonum quod nunc habeo, & in futuro expecto, ex Deo est, & in eius manu collocatum. Ipse autem quod velit faciat: Nec ego dubito, quin mihi inter conuentus & cœtus maior inueniatur requies, & in solitudinibus & montibus labor, sed nemo metit nisi qui seminat: & quod seminauerit, hoc etiam metet. Spero itaque quòd diuinitatis bonitas, in vita huius Mundi me nō derelinquat: nam requiei aditus nimis est coarctatus, neque ad illam quisquam potest ingredi, nisi per animæ afflictionem. Dixit ergo Rex: Omnia quidem quæ dicis, indubitanter vera sunt: sed quia ex fideli procedunt animo, falsa videntur: Hoc autem dicebat Rex, quoniam adhuc cultor idolorum erat. Respondit autem Morienus: Si ea quæ profero, tu vera esse concedis, animum, à quo illa procedunt, te verum esse & veridicum concedere necesse est: Nam ex veris & vera procedunt: & ex falsis, falsa: ex æternis, æterna: ex transitorijs, transitoria: ex bonis, bona: & ex malis, mala. Dixit itaque Rex: O Moriene, multa quidem mihi de te, & tua constantia, & tua fide sunt relata: vnde vehementer admiror, cùm & illa videam & audiam iam esse vera. Hæc itaque fuit causa, quare multum & te videre, simulq; audire diu exoptaram. Volo namque vt inter quædam (de quibus erimus tractaturi) me quibusdam alijs quasi documentis instruas, simulque edoceas. Tunc dixit illi Morienus: O Rex, omnipotens Deus te ad melius conuertat: nam ego non sum de quo multùm debeas admirari. Ex filijs Adæ vnus existo. Omnes quidem ex vno processimus, & iterum ad vnum, licet diuerso tramite, reuertemur. Temporum quidem longa mutatio, hominem sub tempore constitutum confundit, & mutat. Nec ego adhuc in tantum sum mutatus, quòd alij multi, qui ante me fuerunt, magis non mutentur. Vltimam autem mutationem mors dira subsequitur, qua videlicet nulla pœna deterior iudicatur. Nam ante corporis & animæ coniunctionem & post eorum dissolutionem, pœna omni morte crudelior animam expectat. Sed & omnipotens Creator, qui omnia ex seipso creat & format, semper sit in nostro auxilio. Tunc dixit illi Rex: O Mo-

O Moriene, ex his quæ modò dicebas, video quid tu existimes me te velle deridere. Iuxta ergo hanc opinionem, licet senex & prudens videaris, potiùs es deridendus quàm laudandus. Posthæc aduocauit me Rex & dixit mihi: O Calip serue bone, vade & quære huic homini domum, intus scilicet & extra pulchram, & multo ornamento ornatam, sitq; vicina palatio: simul quęras & hominem suæ fidei professorem, doctum scilicet & senem ac moribus ornatum, cuius dictis & monitis consoletur, & eius animus in pace resideat. Video enim illum quasi deterritum, & in me minimè confidentem. Feci igitur iuxta quod Rex mihi præcepit. Rex verò ad eum quotidie veniebat, & cum illo per horas aliquot residebat. Alloquebatur enim illum, & confortabat, nihil tamen de suo magisterio eum interrogabat. Postquam autem inter illos magna notitia creuit, & amor, Morienus se regi multum credidit, & in eo cõfidit. Interrogabat autem Rex de Romanorũ legibus, & vtrum secundùm temporis circuitum eorum leges mutarẽtur: de Regum, & Consulum consuetudine, nec non & de Græcorũ histotijs simul interrogabat. Et Morienus in his omnibus illi decenter respondebat. Dilexit igitur Rex Morienum intantum, inquantum antea neminem dilexerat. Factum est igitur, dum quadam die in vnum fabularentur, quòd Rex Morieno diceret: O senex sapientissime omniũ, scito quòd diu ego à multis quæsiui magisterium Hermetis, sed neminem hactenus inuenire potui, qui rem eius veram mihi panderet. Ob hoc igitur in altera vice, quando tu à nostris finibus clam discessisti, postquam literas, quas circa vas, in quo positum fuerat magisteriũ, scripseras, legissem, & earũ intellectum accepissem, omnibus, quos propter hanc sciẽtiam mecũ per annos multos retinueram, ilicò iussi capita amputari. Rogo igitur te, ô senex bone, & omnium sapientissime, quatenus eius rationem veram, atque eius speciem & substantiam mihi edisseras, vt mea diuturna expectatio gaudenter per te cõpleatur. Quod quidem si feceris, & me ipsum, & omnia quæ mecum possideo, acquires: & si libuerit, in tuam patriam vnà reuertemur. Nolo enim amodo te in me quoquo-

nihil nisi donum Dei altissimi potest: qui prout vult, & etiam cui vult, ex suis seruis & fidelibus illud committit, & monstrat. Decet igitur, omnipotenti Deo esse in omnibus humiles, & omnino subiectos. Tunc Rex ait: nos quidem verè scimus & cognoscimus, quoniã nulla est rerum perfectio, absque diuinitatis auxilio, & eius demonstratione. Ipse enim est altissimus & impermutabilis. Postea adiurauit me Rex, & mihi dixit: O Galip serue bone, sede citò, & tuo stylo omnia, de quibus nũc inter nos conferemus, memoriæ commenda. Tunc dixit Morienus: Omnipotens Dominus, & omnium creator, ex omnipotentia sanos omnipotẽtes creauit: quoniam ipsi nequeunt eis ordinem transmutare: id est, nequeunt postponere ea, quæ ipse præponit, aut præponere ea quæ ipse postponit. Nec est aliquid scire possibile illis, nisi per illius demonstrationem: nec etiam aliquid consequi poterunt, nisi ille eos cõsequi illud præiudicauerit: Nec quicquam retinere valebunt, nisi per fortitudinem à summo Deo sibi diuinitus collatum. Sed & (vnde magis est admirandum) animos suos etiam ipsi regere non possunt diutius, nisi vsque ad terminum. qui à Deo super eos constitutus est. Præponit enim dominus ex suis seruis quos vult. & eligit, vt hanc scientiam diuinam homini celatam quærant, & quæsitam secum retineant.

Hæc enim scientia est, quæ dominum suum abstrahit ab huius Mundi miseria, & ad scientiam bonorum futurorum reducit. Temporibus verò præteritis semper vicissim hanc sapientiam sibi hæreditabant: postea verò ista scientia ferè fuit contempta. Sed libri multi veterum dominorum remanserunt, in quibus illa continetur tota vera, & sine mendacio: nec tamen quisque inueniebatur, qui videlicet ipsam tũc ad effectum perduceret: propter nomina multa & diuersa, quę rebus ei attinentibus à sapientibus antiquioribus iamdudum fuerant imposita. Sed ego huius rei veritatem, vt olim tu cognouisti, perfectè retinui. Nostri quidem antecessores, huius magisterij nomina multiplicata & variata tradebant, grauissimis sophisticis circumtecta: sed omnia tamen veridica, & sæpiùs comprobata. Quod to-

tum egisse arbitrabantur, propter stultorum insip-
tiam: vt dicta sua non intelligerent; nisi qui tali & t
magisterio digni iudicarentur. Si quis ergo eorun
cta inuenerit, in illis diligenter studeat, donec ea r
modo intelligat. Non enim decet quenquam se ab
magisterio retrahere: sed debet suam fidem, & s
spem in Deo altissimo firmiter configere, & illum
duè hoc efflagitare, quatenus istud diuinum & a
rabile opus possit perficere. Similiter Deum omn
tentem, & eius auxilium implorare, vt eum Deus a
meliores pulchriori modo couertat, & faciat illun
ius magisterij scientiam super lineam rectam absq
mni deuiatione fœliciter adipisci. Tunc Rex ait: I
libet, ô Moriene, hęc dicta, atq; mandata dici suffic
Ego enim intellecta consequor, & intellecta pro
obseruabo: & maximè quum tu senex & sapiens,
magisterium mihi edocere non negligas. Explan
tur mihi hoc quod diu exopto, explanatione facill
ne eius studij grauitas in hac re me diu confunda
primis igitur ab eius exordio mihi iam edisseras, &
cas, vt omnis ordo præposterus procul à nostra d
tatione abijciatur. Ad hæc Morienus respondit:
quidem ex ordine digestam tibi declarabo. Tu ve
quæ velis nunc inquirere non differas.

INCIPIVNT INTERROGATION Regis Calid, & responsiones Morieni, de quibus artificium magisterij Hermetis constare comprobatur.

CALID Rex, ô Moriene, primùm quærere l
quæ & qualis sit huiusmodi rei principalis
stãtia & materia: & vtrum multæ aut plures
aut ex vna tantummodò conficiatur. MORIEN
Omnis autem res, vsq; dum per suum effectum di
scatur, multorum testimonio verior comprobatur.
antequam antiquiora testimonia tibi ad præsens a
cam, hoc quidem quod nos de eius principali sub
tia & materia sæpe comprobauimus, explicabo. S
tem ea quæ tibi dixero, & testimonia antiquorum
in

inſpexeris, apertè cognoſces nos omnes in vnò conuenire, & omnia quæ dicimus vera proferre. Quod igitur interrogaſti, ſic accipe. Huius rei prima & principalis ſubſtantia & materia eſt vna, & de ea eſt vnum, & cum ea fit, neque aliquid ſibi additur vel minuitur. Ecce iam habes quod interrogaſti. Nunc verò teſtimonia antiquorum tibi adducam, vt omnes in vnum concordare iudicemur. Hercules verò quidam Rex ſapiens & Philoſophus, cùm à quibuſdam ſuorum interrogaretur, dixit: Hoc autem magiſterium ex vna primùm radice procedit, quæ poſtmodum in plures res expanditur, & iterum ad vnum reuertitur: & ſcite fore neceſſe recipere aërem. Arſicanus quoq; Philoſophus ait: quatuor autem elementa: id eſt, calor, frigus, humiditas & ſiccitas, ex vno fonte procedunt, & eorum quædam alia ex alijs iiſdem conficiuntur. Ex his verò quatuor quædam ſunt quaſi radices: & quædam quaſi ex his radicibus compoſita. Quæ verò ſunt radices, ſunt aqua & ignis: quæ verò ex his cōpoſita, terra & aër. Item Arſicanus ad Mariam: Noſtra inquit, aqua noſtrā terram habet ſuperantiam, quæ eſt magna, lucida & pura. Nam & de groſſitie aquæ terra concreatur. Hermes quoq; ait: Terra eſt mater elementorum: de terra procedunt, & ad terram reuertuntur. Hermes iterum ait: Quomodo omnia ex vno procedunt, ſic meum magiſterium ex vna fit ſubſtantia, & materia. Et vt elementa quatuor in corpore humano continentur, ſic Deus creauit illa ſita & diſtincta, & coniuncta, collecta quoque ac per totum corpus diffuſa: quoniam vnum corpus illa commergit, & in vnum retinet, & tamen vnumquodque illorum efficit opus ab opere alterius diſſimile. Et licet in vno ſint corpore: tamen diuerſum habent colorem & diuerſum dominium. Eodem igitur modo de hoc magiſterio intelligendum eſt. Multa quoq; huiuſmodi teſtimonia, Philoſophi de hoc magiſterio dixére: quorum quædam in ſequentibus dicemus. Rex Calid: Quo modo, & qua ratione fieri poteſt, quod huius magiſterij vna ſit radix & vna ſubſtantia & vna materia, quum apud Philoſophos eius radicis nomina multa, & multiplicia inueniantur? Morienus: Multiplicia quidem ſunt eius radicis

nomina, sed si ea quæ supradicta sunt, recto ordine
spexeris, vnam eius radicem & substantiam & ma
riam inuenies. Quod vt faciliùs accipias, adhuc q
dam antiquorum testimonia tibi referabo. Rex Ca
Perfice, mihi narrando huius operis magisterium.
rienus: Hercules quidam ad quosdam discipuloru
xit: Lapillus autem dactili, ex palma nutritur, & pa
ex suo lapillo, & cuius etiã radice plurimi Ramuli c
crescunt, qui suum numerum multiplicent & auge
propter eam. Hermes autem ait: Respice Rubeum co
pletum, & Rubeum à sua rubedine diminutum, o
nemq; rubedinem: Considera quoq; citrinum com
tum, & citrinum à sua citrinitate diminutum, omn
que citrinitatem: & nigrum quoque completum, &
grum à sua nigredine diminutum. omnemque nigr
nem. Similiter spica ex grano procedit, & multi Ra
li ex vna arbore exeũt, licet arbor à suo germine or
assumat. Quidam quoque homo sapiens, qui pro
Deum, totum Mundum dimiserat, exemplum consi
le nobis adducit. Ait enim: Prima hominis creatio
sperma, & de vno grano centum grana procreantu
de germine, magna concrescit arbor, & de vno hom
sibi similis mulier extrahitur, ex quibus sæpe multi
& filiæ in colore & aspectu, vel apparentia nascu
dissimiles. Iterum idem sapiens dicit: Considera sa
rem, qui scilicet vestes suere cõsueuit, quoniam de p
no interulam, siue vestem quamlibet aliam compo
cuius scilicet partes, diuersa nomina sortiuntur: qu
iamsi naturaliter considerentur, ex ipso panno for
tæ inuenientur: est tamen vnus pannus & materia p
cipalis ex qua vestis conficitur. Nam torale, & ma
cæ, & girones, licet, quantum ad vestis partes, diu
habeant nomina, tamen principalis eorum materia
pannus. Nam & de ipso pãno fila, quibus partes ip
vestis in vnum iungantur, extrahuntur, non quòd
pannus alio à se diuerso ad hoc indigeat. Simili ig
modo hoc magisterium est vnum per se existens, ne
lio indiget. Quoniam apud Philosophos hoc magi
rium est tectum & absconsum, & vbicunque fuerit,
le nominibus nominatur. Est etiam sigillatum, ne

nisi sapientibus apertum: quoniam sapientes hoc magisterium multum quærunt, & quæsitum inueniunt, & inuentum simul amant & ornant: stulti verò illud derident, & apud illos pro minimo, aut quod verius, pro nihilo reputatur. Ignorant enim quid hoc sit: & hęc nomina sunt illa, quæ sapientes nominauerunt in lib. suis, quorum vnum est sperma, quod quādo vertitur, in sanguinem mutatur: ac demum coagulatur, & fit quasi frustum carnis commixtum: & tali modo fit, donec vna creatura alteram habeat formam, scil. hominis succedentem, & tunc hominem fieri necesse est. Ex his quoque nominibus, est aliud nomen vt palma, quemadmodum ex colore pomorum eius, atque ex colore naturarum eius, antequam ad suam perfectionem perueniāt. Aliud quoq; nomē est vt arbor malorum granatorum: & veluti triticum & lac, atque alia nomina quamplurima, quorum omnium est vna radix: sed secundùm diuersos effectus, diuersos colores, diuersas naturas, & nomina multa atq; diuersa ipsi rei imponunt, vt Herizartem ait Philosophus: Ego veritatem dico, quòd nihil aliud huius magisterij artifices in errores detrusit, nisi varietas & eius nominum multitudo. Sed si quis rectè cognouerit, quòd hæc nomina nō sunt nisi colores in coniunctione apparētes, in huius magisterij via non deuiabit. Rex Calid: Multum autem intelligere desidero, vtrū isti colores, de quibus paulò antè dicebas, eos scil. de vno in aliud mutari, vna dispositione vel confectione, vel duabus seu pluribus sic mutentur. Morienus: Vna sola confectione vel specie sic materia mutatur: sed quantò magis ei ignis colorem innouat, tantò magis ea plurima nomina imponuntur: vnde Datin Philosophus ait ad Euticem: Ego tibi ostendam, quod sapientes huius magisterij dispositiones vel cōfectiones alia de causa non multiplicauerunt, nisi vt sapientes in hoc magisterio instruerent, & insipientes penitùs excęcarent. Quoniam hoc magisterium vnum nomen habet, & hoc proprium sibi deputatur: sic etiam vnam habet dispositionem atq; etiam vnam viam linearem: & hoc modo, licet Sapientes eius nomina & sua dicta mutarunt, tamen noluerunt nisi rem vnam intelligere, &

vnam dispositionem. Sufficiat igitur tibi, ô bone
de huiusmodi hactenus inquirere ac perscrutari.
sapientes qui ante nos fuerunt, multas nominau
confectiones, & multa pondera & multos colore
sic super vulgus dicta sua allegorizauerunt:neq; ta
sunt mentiti: sed locuti sunt vt eis bonum videbat
vt ipsi ad inuicem intelligebant, vt etiam hoc alic
teret Rex Calid:De eius natura atq; substantia tib
dixisse sufficiat. Nunc verò de eius colore mihi m
festare digneris: quia nolo vt sub allegoria aut sim
dine aliquid mecum inde conferas. Morienus:Mo
tem erat sapientum, quod suum assos de eo & cu
semper faciebant. Assos Arabicè,alumen interpre
Latinè. Sed & hoc faciebant, antequam aliquid
eo tingerent. O bone Rex, sufficiunt tibi hæc q
go profero: an ad antiquiora reuertemur testimo
Quòd si exemplum desideras, dicta Datin Philos
sic accipe. Ait enim:Noster quidem Lato,quamui
mùm sit rubeus, tamen est inutilis: sed si post ru
nem in album vertatur,multum valebit. Ob hoc i
idem Datin dicit ad Euthicen: ô Euthice, ista reste
firma & omnino bene credita: nam sapientes d
sic dixerunt: Iam abstulimus nigredinem, & cum
anatron: id est,sale nitri,& almizadir, cuius comp
est frigida & sicca,fiximus albedinem:quare ei ho
men imponimus Borreza, quod Arabicè Tincar
tur. Dictum autem Datin Philosophi,per dictum
metis comprobatur. Dicit autem Hermes:In prim
nigredo: postea cum sale anatron sequitur albed
in primis fuit Rubeum, & in vltimis album, & s
nigredo omnino aufertur, ac demùm vertitur in
rem lucidum & nimis clarum.Maria quoq; dicit:
do autem Laton cum allzebric: id est,sulphure c
ritur, & mollicies super eum funditur, ita vt fer
lius tollatur, tunc omnis eius obscuritas atq; nig
ab illo aufertur, & sic in aurum purissimum cõue
Item Datin Philosophus ait: Si autem Laton cu
phure comburatur, & mollicies super eum frequ
fundatur, eius natura de bono in melius auxili
conuertetur. Alius quoq; dicit: Quando autem

laton tamdiu decoquitur, donec veluti oculi piscium elucescat, eius vtilitas expectanda erit. Et tunc scito, quòd ille ad suam naturam atque colorem reuertetur. Et alius similiter dicit: quòd quantò magis aliquid abluitur, tantò magis limpidius hoc melius apparebit: quòd si ablutus non fuerit, limpidus non apparebit, neq; ad suum colorem reuertetur. Et item Maria dicit: Nihil est, quod à latone suam obscuritatem, vel suum possit auferre colorem. Sed Azoc est quasi eius tegumentum. Primùm videlicet quando decoquitur: nam & eum colorat & album reddit: ac iterum dominatur laton Azoc: id est, vinum, vel Rubeum reddit.

Alius quoque Philosophus ait: Quòd Azoc nequit substantialiter Latoni suum auferre colorem, vel eum mutare, nisi quantum ad visum, sed latonem ab Azoc, suam auferre substantialem albedinem: quoniam inest mirabilis fortitudo, quæ super omnes colores apparet. Nam quum colores abluuntur, & nigredo atq; immunditia aufertur, ita quòd album appareat, laton quidem Azoc postea nominatur, & eum reddit rubicundum. Datin quoq; Philosophus ait: quòd omnis res, non est nisi de eo & cum eo: & quòd omnis tinctura, à suo consimili procedit. Adarmath similiter sapiens & Philosophus ait: Quòd omnia harum rerum nomina, & earum similitudines, nulla alia de causa antiquis vocãtur, neque variantur, nisi vt vos intelligatis, quòd huius rei principium super suum finem testificatur, & suus finis, super suum principium. Et vt sciatis, quòd hoc totum non est nisi vna res, quæ scilicet habet patrem & matrem: & eius pater & mater eam nutriunt, atq; pascunt, non quòd ipsa à suo patre aut matre aliquo modo differre possit. Euthicẽ quoq; dicit: Quî fieri potest, quòd species è suo genere tingatur? Datin quoque Philosophus similiter dicit: Vnde est quidem quod ex eo processit, & in illum reuertetur? Rex Calid: Hactenus & de huiusmodi lapidis natura & eius colore satis disputauimus: nunc verò de illius naturali compositione, eius tactu, nec non & illius põdere & gustu differamus. Morienus: Tactus autem huius lapidis, mollis est: & maior mollicies est in eo, quàm in suo corpore. Pondus verò

illius multum est graue: & eius gustus dulcissimus
eius natura aërea. Rex Calid: Qualis est ergo eius o
ante & post suam confectionem? Morienus: Ante c
fectionem nimis est grauis & fœtidus: & post cor
ctionem est eius odor bonus iuxta hoc quod sapi
dicit: Ista quidem aqua à corpore mortuo, & iam i
nimato tollit odorem. Nam & eius odor est malus
odori sepulchrorum assimilatur. Vnde etiam ait s
ens: Quicunque animam dealbauerit, & eam rurs
ascendere fecerit, & corpus bene custodierit, & al
omnem obscuritatem abstulerit, & odorem malum
illo extraxerit, ipsam in corpus infundere poterit. E
hora coniunctionis maxima miracula apparebunt.
de quidam Philosophorum, dum coram Maria si
conuenissent, ad illam dixerunt: Beata es Maria, q
niam diuinum secretum occultum & semper orna
tibi reuelatum est. Rex Calid: Expone mihi natu
mutantes: id est, quomodo id quod est inferius, su
rius ascendit, & qua ratione, quod est superius infe
descendit: & qualiter vnum eorum alteri coniungi
ita quòd ad inuicem misceantur.

Quid etiam sit hoc, quod ea faciat misceri: quo
do etiam veniat aqua benedicta, illa adaquare & r
re, & à suo odore fœtido mundare. Hic enim est o
qui assimilatur odori sepulchrorum, in quibus vid
cet mortui sepeliuntur. Morienus: Ista quidem res
de qua meritò scribit Philosophus Azinabā. Ait e
Oziambe, quibus nominibus potest hæc res natur
ter appellari? At ille dicit: naturaliter hæc res vulph
est, animal appellatur. Et postea fit eius odor suau
bonus, nec remanet in ea quicquam obscuritatis
fœtoris. Rex Calid: Hæc à modo de huius rei comi
ni inquisitione nobis sufficiant. Nunc autem quæ
libet, vtrum hæc res multum vilis, an cara inuenia
Tu ergo inde mihi verum respondeas.

Morienus: Vide quid dixerit sapiens: quod videl
hoc magisterium ex vna sola re fieri consueuit. Hoc
tur tuo animo adhibeas, & tecum inde conferas:
que sit aliquid quod tibi in hoc cōtradicat. Scito ig
quòd sulphur zarnet: id est, auripigmentum citò c
bur

buritur, & à cõbustione citò consumitur: sed Azoc diutiùs sustinet combustionem: Omnes enim species igni apposite citò consumuntur. Quomodo ergo exspectabis bonum ab eo, quod citò ab ignis combustione consumitur, & ab igne comburitur, & in carbonem redigitur? Hoc etiam te scire conuenit, quòd nullus lapis neque germen huic magisterio conuenit. Sed considera si poteris rem puram atque mundissimam rectè dirigere: sin autem tua operatio inefficax esset. Sapientes autem disposuerunt, & dixerunt, quòd si hoc quod quæris in sterquilinio inueneris, illud accipe: si verò in sterquilinio non inueneris, tolle manum à marsupio. Omnis enim res quæ magno emitur precio, in huiusmodi artificio mendax, & inutilis reperitur Hæc igitur expositio, in hoc loco tibi sufficiat. Sed caue ne in hoc magisterio quicquam expendas: quoniam postquã completum fuerit, expensis non indigebis. Vnde Datin Philosophus ait: Ego autem tibi commendo, ne in specierum ponderibus quicquam expendas, & maximè in auri magisterio. Item ait: Quicunq; ad hoc magisterium aliud ab hoc lapide quæsiuerit, assimilabitur viro per scalam absque gradibus nitenti ascendere, quòd quum nequiuerit, super suam faciem pronus in terram decidit. Rex Calid: Hoc quod tu dicis est ne rarum, an multum de eo inuenitur? Morien. Non est hoc nisi, sicut sapiens dicit, ad diuitem scilicet & pauperem, & ad largum & ad auarum, euntem quoq; & sedentem. Nam hoc in vijs proijcitur, & in sterquilinijs suis calcatur, & multi iã in sterquilinijs federunt, vt hoc ab eis extraherent, & in hoc decepti sunt: Sed sapientes ipsam rẽ cognouerunt, & eam rem vnam sæpiùs probauerunt: quæ scilicet in se continet quatuor elementa, & illis dominatur. Rex Calid: Quo in loco, vel in qua minera quæritur hæc res, donec inueniatur? Ad hoc Morienus obticuit & fronte demissa, diu cogitauit quid Regi, posset respondere: tandem erexit se & dixit: O Rex verum tibi confiteor, quòd hæc res diuino nutu in sua creatione magis configitur. Omnis enim qui à Deo creatur, sine ea persistere non potest. Rex Calid: Explicandum est hoc quod dixisti. Morienus ait: Discipuli autẽ Hercu

lis ipſum interrogauerunt & dixerunt: O bone m
ſter, ſapientes qui ante nos fuerunt, libros de hoc
giſterio expoſitos, ſuis filijs & diſcipulis demiſe
Precamur te magiſter, quatenus huius magiſterij
ſitionem nobis non taceas, ſed hoc quod ab anti
quaſi obſcurum relinquitur, nobis declarare non c
ras. At ille dixit: O filij ſapientiæ, ſcitote quod I
creator altiſſimus benedictus, Mundũ ex quatuor
mentis diſſimilibus creauit, poſuitq; hominem int
ſa elementa maius ornamentum. Rex Calid: Adi
mihi adhuc ſuper hoc (quomodo dixiſti) explana
nem. Morienus: Quid tibi multa referam? Hęc enin
à te extrahitur: cuius etiam minera tu exiſtis, apu
namque illam inueniunt, & vt verius confitear, à t
cipiunt: quod quum probaueris amor eius & dil
in te augebitur. Et ſcias hoc verum & indubit
permanere. Rex Calid: Nouiſti ne vnquam alium
dem, qui huic lapidi aſſimiletur, & cuius effectu &
tentia, hoc idem poſſit perpetrari? Morienus: Non
ego alium lapidem, qui huic lapidi aſſimiletur, ne
qui illius habet effectum. In hoc enim lapide qua
continentur elementa, aſſimilaturque Mundo, & M
di compoſitioni, neque in Mundo alius lapis inu
tur, qui huic aſſimiletur, in creatione ſcilicet vel n
ra. Quicunque igitur alium lapidem in hoc magiſt
quæſierit, eius operatio omnino fruſtrabitur. Ac
etiam eſt tibi aliquid addiſcendum, ſcilicet huius
giſterij principium. Nam & ego ab omni errore te
feram. Vide ergo ne hanc radicem prætereas, nequ
liquando quæras eius mutationes: quoniam fruc
neque bonum tibi quæſitum poteris inuenire. Ite
moneo, vt ea quæ dicta ſunt ſuperiùs, penitùs ob
ues. Rex Calid: O Moriene, mihi modo ediſſere qu
tatem huius diſpoſitionis. Deus enim in noſtro ia
rit auxilio. Morienus:

Ego eam tibi dicam, vt ab antiquis eſt mihi trad
Bene enim interrogas. In directione igitur huius co
ctionis, has diſpoſitionis partes ſuo ordine ratio
biliter cõſtitutas obſerues, & nullatenus prætermi
Prima earum eſt coitus: ſecunda eſt conceptio: te

præg

prægnatio: quarta, ortus: quinta, nutrimentum. Si non fuerit igitur coitus, non erit conceptio: & si non fuerit conceptio, non erit prægnatio: & si non fuerit prægnatio, ortus vllo modo non sequetur. Hæc est enim huius dispositionis directio, quę scil. homini creationi assimilatur. Omnipotēs enim creator altissimus, magnus, cuius nomen semper sit benedictum, creauit hominem, non ex partibus constitutiuis, vt est domus, quæ ex suis partibus constat constitutiuis: Non est enim res quæ homini esse constituat. Domus autē constat ex suis partib. constitutiuis: vt est paries, tectum, & fundamētum. Hæc enim sunt partes domus, & res inuentæ dicuntur. Homo verò nō sic constat: quoniam creatura est. Nam homo quum mutatur eius essentia, de re ad rem meliorē transire videtur: & sic semper persistit homo in creatione, qui à rebus inuentis multum distare videtur: & sic procedit de die in diem, & de mense in mensem, vsq; dum creator altissimus magnus suam cōpleat creaturam, in tempore scilicet certo, diebus diffinitis. Quia licet quatuor elementa prius in spermate fuissent, creator tamē Deus posuit illius tempus diffinitum, in quo scilicet compleatur: quod quū finitum fuerit, firmatur & ipsa creatura. Talis enim est fortitudo & sapiētia Dei altissimi. Scire etiam tibi conuenit, ô bone Rex, quòd hoc magisterium nihil aliud est nisi arcanum & secretū secretorum Dei altissimi & magni. Ipse enim hoc secretum suis Prophetis cōmendauit: quorum scilicet animas in suo Paradiso collocauit. Si autem sapientes qui post illos fuerunt, suas expositiones de qualitate vasis in quo conficitur, non inuenissent, nunquam ad huius magisterij perfectionem peruenissent. Ergo hęc tuæ cōmenda memoriæ. Ostendi namque superius, quòd hoc magisterium non multum distat ab hominis creatione: nunc quoq; tibi dico quòd nunquam fuit animatū aliquid, aut natiuitate creatum, neq; crescens, nisi post putredinem, & eius mutationem. Vnde ait sapiens, quòd tota fortitudo huius magisterij non est nisi post putredinem. Ait enim, si putridum non fuerit, fundi aut solui non poterit: & si solutum hoc nō fuerit, ad nihilum reuertetur. Rex Calid: Quidnam erit hoc post putredi-

nem? Morienus: Post putredinem verò ad hoc
niet, cum quo omnipotens Deus & omnium cr
altissimus perficiet quæsitam compositionem.
itaq; quòd istud magisterium duabus indiget cre
nibus, atque duabus confectionibus: quæ ita ad
cem sunt connexę, quòd quando vna earum perfi
altera earum tunc incipit: & quando altera perfi
totum magisterium terminatur. Rex Calid: Qu
modo indiget hoc magisterium duabus creatio
atq; duabus confectionibus, quum antea dixisse
rem, ac eius viam vnam & linearem persistere? M
nus: Verum est hoc quod dixi: nam totum hoc m
sterium ex rę vna, & via vna constat. Eius namqu
dispositio talis est, qualis & altera. Rex Calid: Q
nam est igitur illa dispositio, qua paulò antè dixi
tum posse perfici magisterium? Morienus: O Re
ne, Deus ad melius te conuertat Hęc est illa dispo
quæ scilicet manibus perfici non potest. De illius
que difficultate, quamplures sapientes conquesti
Dixerunt namque: Si quis sua eruditione & labor
positionem hanc inuenerit, facilè totum magiste
eius scientia perficiet. Qui verò illam eius labore
ruditione non inuenerit, totum magisterium la
Rex Calid: Quænam est igitur hæc admirabilis di
sitio? Morienus: Si sapientum dicta diligenter ins
ris, facilè illam scire poteris: de ipsa namque dixe
Hæc namque dispositio est naturarum mutatio: &
rum naturarum calidi & humidi, cum frigido &
subtili dispositione admirabilis commixtio. Rex
lid: Quum hæc dispositio hominum non fiat man
igitur quæ'nam est res ipsa, qua perfici possit? Morie
Hæc autem dispositio fit, vt ait sapiens, qui dicit,
Azoc & ignis Latonem abluunt atque mundifica
eius obscuritatem ab eo penitus eripiunt. Nam &
piens ait: Si rectè ignis modum disposueris, Azo
ignis in hac dispositione, dante Deo, tibi sufficient
de Elbo interfector ait: Dealbate latonē, & libros
pite, ne corda vestra corrumpantur. Rex Calid:
autem dispositio est ne ante vel post putredinem?
rienus: Dispositio putredinem præcedit: sed an

lem dispositionem nulla penitus est. Rex Calid: Quidnam est ergo? Morienus: Tota operatio nostra non est aliud nisi extractio aquæ à terra, & huius aquæ super terram remissio, donec ipsa terra putrescat. Hæc enim terra cum aqua putrescit, & mundificatur: quæ cùm mundata fuerit, auxilio diuinitatis totum magisterium dirigetur. Hæc est enim sapientum dispositio: quæ est tertia pars totius magisterij. Hoc etiam te scire conuenit, quòd si corpus immundū perfectè non mundaueris, & illud non desiccaueris, neque ipsum bene dealbatum reddideris, & in illud animam non miseris, & eius omnem fœtorem non abstuleris, donec post suam mundificationem tinctura in illud decidat, nihil penitus hujus magisterij direxisti. Hoc quoque te scire decet, quòd anima citò corpus suum ingreditur, quę cum corpore alieno nullatenus coniungitur. Rex Calid: Creator in nostro semper sit auxilio. Tu verò secundam dispositionem mihi edissere: vtrum scilicet illa sit finis prioris dispositionis. Morienus: Ita est vt dicis. Nam quando corpus immundum vt iam dictum est, direxeris, mitte cum eo postea de fermento quartam sui partem. Fermentum enim auri, aurum est: sicut panis fermentum panis est: quod quum in eum miseris, pone illud in Sole ad decoquendum, donec hæc duo in vnum corpus redigantur. Inde verò sub Dei benedictione illud abluere incipias. Ad illius ergo ablutionem partem vnam de re mortifera accipias, quam videlicet per tres dies decoquas: & caue ne de suis diebus aliquē aut obliuiscaris, aut minuas. Eius quoq; ignis [indesinenter æqualiter ardeat: ita scilicet, quòd neque inualescat, neque debilior existat. Sit ergo eius ignis blandus & mitis, qui per suos dies ardendo æqualis perduret aliter maximum sequetur damnum.

Post 17. noctes], vas in quo hæc omnia coquuntur visites, & aquam quam in eo inuenies extrahas, & alteram ei imponas: quod scilicet tribus vicibus agendum est. Vas autem prædictum fornaci suæ semper immobiliter adhæreat, donec totum tempus fermentationis auri compleatur, & donec ad octauam partem suæ

tincturæ dirigatur. quod quum post 20. noctes
ctum sit, deinde bene desiccatũ fuerit. Arabicè h
xir nuncupatur. Inde verò corpus ablutum & pr
tum accipias, & super fornacem artificiosè ada
ibi in suo vase quotidie cũ quarta parte rei mo
quam scilicet tunc tecum habeas, irrigetur; cau
tiam ne flamma ignis præfatum vas attingat:
damnũ omnia vertuntur. His igitur omnibus p
prædictum vas in fornace magna artificiosè lo
ignis super os eius accendatur: qui scilicet duob
bus ac totidẽ noctibus, ibidem æqualis sine au
aut sui diminutione ardeat, quibus omnibus e
à fornace, cum omnibus quæ in eo sunt, tollitu
niam in auxilio Dei expleta est artis iteratio. Re
Hoc modo quod tu dicis, & nos similiter agem
nomen Domini benedictum. Morienus: O Re
scire etiã te oportet, quòd omnis huius magist
fectio in captura corporum coniunctorum, & c
dantium cõstat. Nam & hæc corpora naturali a
substantialiter ad inuicem coniunguntur, & c
dant, & funduntur, & etiam ad inuicem recip
Nam semetipsa ad inuicem emendant & dirigu
per fortitudine ignis pulchriora appareant. Q
inquisitor sapientię horum corporum captura
rum decantationem, eorumq; solutionem atq;
sitionem necessariam, & eorum mixtionem at
ctionem perfectè cognouerit, sciat postea eor
quantitatem, & suæ fornacis constitutionẽ, &
accensionem, in quo scilicet loco fornacis acc
beat ignis: numerum quoq; dierum suorum, &
ponderum mensuram. Nam si hæc omnia prou
& ratione tractauerit, auxilio diuinitatis imple
ius intentio. Omnis igitur festinatio procul ab i
fice pellatur, & prouidentia, & ratio. & firma e
tio adhibeatur. Quod autẽ hæc corpora maxim
tat, sanguis est: nam illa viuific... atque coniun
istis omnibus vnum corpus efficit. Quapropt
blandus diutiùs apponi debet, qui in suis dieb
per duret æqualis. Nam calore ignis in corp
serpente, festina combustione ipsum corpus co

Nam si eudica eis apponitur, ipsa corpora in terrã mutata, ab omni combustione curabit. Nam corpora postquam suas iam non retinent animas citò comburuntur. Eudica (fæx vitri) quidē bene omnibus corporibus conuenit: nam ea viuificat & aptat, & ab omni combustione defendit: immittit namq; quædam eorũ in alijs, & ista simul post immissa à nimio calore postea defendit. Et quando eudicam quærere volueris, in vitreis vasis eam quære: quam quum inueneris, eam reconde; neque quicquam cum ea facias, donec acidum fiat: azima non existat: quoniam tua intentio penitùs destrueretur. Terra quoque fœtida citò recipit albas scintillas, & vetat sanguinem, ne ille in decoctione damnetur: vis namq; sanguinis & eius fortitudo nimis est magna: quamobrem sanguis est frangendus ne impediat, aut proficiat: quæ quidem fractio fiat postquam fuerit dealbatum. hoc quod de coloribus remansit, nigredinem occupat: coloribus, inquam, venarum priùs effusarum, ex nouo esse, quod quidem huic magisterio pertinet: in cuius initio veritatem non videris, est omnino fallax & inutile. Illud quoque huius magisterij secretum est, quod hic in vnum breuiter collegi, & collectum tibi exposui: quòd videlicet huius rei pars vna, mille partes argenti in aurum purissimum conuertit. Hæc ergo quæ iam dicta sunt, ad hoc magisterium tibi sufficiunt. Sed adhuc restant quædam, sine quibus magisterium compleri non potest. Sed & te scire conuenit, quòd intentio hominis hanc scientiam diuinam & puram quærentis aliud arbitrari non decet, nisi donum Dei altissimi & magni, qui eam suis commendat, cuius nomen sempèr sit benedictum. Sed & tu bone Rex, nunc totus sis mihi mente, vt audias & intelligas ea, quæ tibi nunc dicam. Rex Calid: Dic vt libet: nam & erectis auribus tibi assisto præsens.

Morienus dicit de nominibus specierum.

O bone Rex etiam perfectiss. in primis te scire decet, quòd fumus rubeus, & fumus citrinus & fumus albus, & leo viridis, & Almagra, & mortis immunditia, & limpidũ, & sanguis & eudica, & terra fœtida, sunt ea in quibus tota huius magisterij constat efficacia: quæ sine

his nullatenus rectè tractari potest. Rex Calid: Exp
mihi hæc nomina. Morienus: In fine libri expona
quoniam ad præsens de illis, quorum hæc nomina
ram te magisterium conficiam, vt ea quæ iam dixi
per ipsius rei effectum comprobentur. Est enim h
ius scientiæ radix, vt scilicet ille, qui eam discere v
rit, eius doctrinam priùs à magistro suscipiat, & p
magister coram discipulo suo eam frequenter p
ctet. Sunt autem quidam, qui hanc scientiam in
diu quærunt, neque tamen illam inueniunt. Tu a
semper in his, vt me operari videbis, operare: n
liud in hoc magisterio quæras, quod si feceris, pr
dubiò errabis. Sunt autem multa huius scientiæ
cula. Nam vt ait Sapiens: Multa distantia est int
pientem & insipientem, & inter cæcum & vide
neque enim ille, qui dispositionem huius magiste
tiam comprobationem perfectè cognouit, est
qui adhuc in eius inquisitione per libros persistit.
namque libri sub figura de hac arte compositi, qu
pars maior multùm obscura videtur, ac scientia c
xa, nec nisi à suis compositoribus potest intellig
hæc est scientia quæ inter alias maximè inqui
bet, quum per illam, ad aliam magis admirabilem
uenire possimus. Rex Calid: Omnia autem quæ
fers vera loqueris, & eorum veritas in sua expos
florescit, & admirabiliter illucescit.

INCIPIT DISPOSITIO SAPI tum, ad aptationem corporis immundi, antequa Elixir super illud mundum durum effectum ponatur, & antequam album efficiatur, & antequam anima in eo mittatur.

DIcit Morienus: Quoniam Elixir nisi à corp
ne mundificato, neque fœtido, vt eius ti
quando super eum introiuit, formosior
reat, non recipitur: & hæc prima dispositio est.
ergo sub Dei auxilio, & primū fac vt fumus rub
mū album capiat, ac deorsum ambos effunde a

iunge, ita scilicet, vt in eorũ commixtione ex vtroq; par pōdus apponatur. Quibus cōmixtis in vase spisso, iuxta mensurā ferè vnius libræ perfectè ponantur: cuius scilicet os cũ bitumine conuenienter obturetur. Sunt enim in eis venti, qui si in vase detenti nō fuerint, euadent, & sic magisteriũ annihilabitur. Bitumē verò sit illud, quod in libris Philosophorũ Lutũ appellatur. In quo videlicet ante conclusionē modicum salis apponas, vnde magis confirmetur. & ignis combustioni diutiùs possit resistere. Inde verò fornacem calefacias, & ea iam calefacta, vas prædictum cum omnibus quæ in se continet in eo sublimetur: quæ scilicet sublimatio post Solis occasum fiat, & ibi donec dies frigescat dimittatur. Postea vas ipsum extrahas, & eum confringas. Quòd si ea quæ intus posueras in vnũ corpus ad modum lapidis commixta inueneris: accipe illud, & tere bene atque tantarisa: quod quum feceris, aliud vas, cuius fundus sit rotundus, accipe, & hoc iam bene tritum atque bene tantarisatum intus pone, & os vasis cum bitumine Philosophorum vndiq; claudas: inde verò fornacem Philosophorum cōstruas, in qua ignem Philosophicum, more Philosophorum accendas; qui etiam spatio 21. dierum æqualis perduret ardendo. Ignis verò Philosophicus talis est, quòd eius materia bina partitione partitur. Aut enim eius materia ex stercore equino erit composita, aut ex folijs oliuarum: nihil enim est quod ignē in combustione æqualem faciat perdurare melius his. Igitur diebus prædictis transactis, præfatũ vas à fornace extrahas; & quod intus inueneris exsicca: postea verò ex ea vnam partem accipias, & eam cum decem partibus mundati cōmisceas, & iterum vnam partem mundati assumas, & eam cum decima parte mundi similiter misceas. & sic deinceps iuxta hunc ordinem & numerum eorum alteri apponatur, vt in vnum misceantur, quibus in vnum commixtis, fac ex eo Elixir: hoc est, illud dissipa; & si in eo album remanserit, & bene firmatum, neq; propter ignis adustionem recessum inueneris, iam duas partes huius magisterij expleuisti. Hic est igitur modus, quo album cum immundo recentissimè coniungitur, neq; præter istum modum alius inue-

nitur. Anima enim citò corpus suum ingreditur, quam si alieno corpori coniungere studueris, in cassum laborabis. Nam ipsa veritas magis est lucida. Rex Calid: Omnia quę dicis vera sunt, vt iam nos vidimus: & Deus animas suorum Prophetarum in manu sua recipit.

INCIPIT DISPOSITIO SECVNda ex dictis Morieni Romani, quam cum Calid Rege, filio Egezid, filij Madoya habuit.

DIxit Morienus: Sume fumum album & leonem viridem, & Almagra rubeum, & immunditiam mortui: hæc omnia dissolue: quibus dissolutis, fac ea ascendere, & post ascensionem in vnum coniungere: ita scilicet quòd in vnaquaque parte viridis leonis tres partes de immunditia mortui apponantur. Similiter de fumo albo vnam facias partem, & de Almagra duas, quæ in vase viridi omnia ponantur, & in eo coquantur. Os autem eius vasis firmiter, secundùm quod prædictum est, claudatur. Postea verò hoc in Sole ponatur, & desiccetur ibi: & quando desiccatum fuerit, Elixir sibi appone, ac demum pone super eum aquam sanguinis, quanta super eum natet. Post tres dies similiter & noctes riga cum aqua fœtida, cauendo ne de suis diebus aliquem minuas, neque eius ignis extinguatur, aut ardendo inualescat, aut minuendo eius adustio minuatur. Transactis igitur septendecim noctibus, prædictum vas aperies, & aquam quam intus inueneris extrahas, & iterum alteram fœtidam aquam in eo reponas: quod scilicet tribus noctibus agendum est, cauendo etiam ne vas vllatenus à sua fornace remoueatur: apposito verò aquæ fœtidæ, semel in vnaquaque noctium trium, fiat. Inde verò transactis viginti vno noctibus, vas à fornace extrahas, & Elixir quod in eo fuerit, desicces, postea corpus album sumas, in quo videlicet album iam fixisti, & ponas eum in vase paruissimo, quod est iuxta quantitatem fornacis magisterii, quam postquam construxeris fiat. Inde verò vas illud firmiter fornaci coniunge, ne eum flam-

ma ignis comburat, vel contingat. Elixir quoque quod superius in eo diximus, debet proijci taliter, vt si de albo corpore partem ei proieceris, de elixir partes vndecim proijcias: quibus commixtis super vnamquanque huius corporis commixti vnciam, quartam partem vnius dragmatis de Eudica solum proijcias. Hoc ita facto, in magna fornace hoc vas ponas, & per duos dies, & totidem noctes eum ibi dimittas: super cuius caput ignis per tot dies & noctes non extinguatur. His igitur diebus & noctibus completis, hoc quod in vase inueneris extrahas, & lauda Creatorem altissimū magnum, super ea quæ tibi tribuit.

INCIPIT DISPOSITIO *specierum.*

DIxit Morienus: ô Rex bone & sapientissime, hæc est expositio specierum, quæ huic magisterio pertinent, quas scilicet antecessores nostri multis atque diuersis nominibus nominabāt, vt hi qui hoc magisterium indignè quærerent, contra ipsius veritatem penitus errarent. Scito igitur, quòd immundum corpus est plumbum, quod alio nomine Affrop interpretatur. Corpus verò mundum est stannum, quod alio etiam nomine Arena nuncupatur. Leo viridis est vitrum, Almagra quoque est laton, licet superius eam esse terram rubeam diceremus. Sanguis quoque est auripigmentum, & terra fœtida est sulphur fœtidum. Sed & Eudica omnium horum est secretum, quod scil. alio nomine Moszhacumia dicitur, quod quidem Latinè fex vitri, vel vitri immunditia dici potest. Fumus verò rubeus est auripigmentum rubeum. Fumus quoque albus est argentum viuum; & fumus citrinus, est sulphur citrinum. Ecce iam nomina specierum tibi exprimo, quarum tamen tres ad totum magisterium tibi sufficient: id est, fumus albus, & leo viridis, & aqua fœtida. Habes igitur tres species, nec suam confectionem nemini dicas vel detegas: sed sine stultos circa hoc magisterium quælibet alia quærere, & quærendo errare: quoniam ad eius effectum non peruenient: vsque dum Sol & Luna in vnum corpus redigantur, quod ante

Dei præceptum euenire non poteſt. Exiſtimant enim quidam, quòd ſecretum huius magiſterij ſit terra, aut lapis, aut vinum, aut ſanguis, aut etiam acetum: & per ſe hæc omnia terunt, & coquunt, & à ſua decoctione extrahunt, & extractum ſepeliunt: quia iuxta opinionem ſuam facere credunt, vt ſuus error magis confortetur, & ne deſperent de hoc, quod quærunt inuenire. Sed ſcito quòd terra & lapis, & hæc omnia ad magiſterium ſunt inutilia, & malum exitũ habentia. Hoc etiam te ſcire conuenit, quòd maxima huius operis efficacia in ſuo igne perpenditur: nam cum eo mineræ aptantur, & malæ animæ in ſuis corporibus retinentur: eius quoque ignis eſt tota eius natura, huius rei natura atq; perfecta probatio. Quicquid etiam ad hoc magiſterium effeceris, in cuius principio vnum non inueneris, inutile eſt. Quod namque bonum ſperari poteſt, quum ipſa res non faciat, neque ſecum in Mundo conficiat? Ita ſcilicet vt in vnum corpus redigatur. Si autem ſecundum quod diximus, iſta tractaueris, auxilio Dei tua complebitur intentio. Quid ergo diximus, tu bene intellige, & intellecta tuæ commenda memoriæ, & iuxta ſuum ordinem illam diſpoſitionem, & in eorum diſpoſitione frequenter ſtude. Nam eius frequens ſtudium, viam eius rectiorem tibi oſtendet. Similiter ſcias, maior radix huius operis eſt in inquiſitione ſpecierum, quæ ſunt meliores ad hoc magiſterium. Nam vnaquæque minera, multorum eſt generum. De hoc quoque, quod de fumo albo interrogaſti, ſcire te conuenit, quòd fumus albus eſt tinctura, & etiam anima horum corporum ſolutorum, & etiam mortuorum, quorum videlicet animas iam extraximus, & iterum eas, ſuis corporibus coniunximus. Nam omne corpus, quando anima caruerit, tenebroſum & obſcurum erit: & fumus albus eſt qui in corpus, veluti anima defluit, vt eius nigredinem, atque eius immundiciam ab eo penitùs auferat, & corpora in vnum conſolidet, & eorum aquam multiplicet. Nam immundum, nigrum eſt, & multum leue: & ideo quando ſua aufertur nigredo, ſua albedo confortatur, & ſua aqua multiplicatur, ac ſua pulchritudo magis erit apparens, & tinctura tunc magis in eo operabitur.

Quid

Quid plura? Si hæc omnia benè tractata fuerint, tinctura in eo bene operabitur, & exibit eius aurum purissimum & rubicundum, quo scilicet nullum melius, atq; magis purum inuenire poteris. Ob hanc igitur causam, hoc aurum à quibusdam aurum, vel Ethees Romanum solet appellari: Hoc etiam te scire volo, quoniam si fumus albus non esset, nullatenus aurum Ethees Alchymiæ purum, siue vtile perpetrari posset. Hoc est etiam huius magisterij capitulum, & quasi tota sua directio. Quòd si quando Alchymia confecta fuerit, eius vna pars inter nouem partes argenti ponatur, quoniam totum in aurum purissimum conuertetur. Sit ergo Deus benedictus Amen, per cuncta seculorum secula.

Explicit liber Alchymiæ de Arabico in Latinum translatus, anno millesimo centesimo octuagesimo secundo, in mense Februarij, & in eius die vndecimo.

ROBERTVS VALlensis Rugl.

Spiritus intus inest, quem sumito, (corporis hæc est
Sectio) seiunctis fecibus: arte leui.
Facibus ac terra demissis, fonte benigno
Sæpius aspersis: sic tibi Elixir erit.

BERNARDI TREVIRENSIS *ad Thomam de Bononia medicum Regis Caroli octaui Responsio.*

BSEQVIIS mihi possibilibus tibi exhibitis, venerande Doctor, & domine honorande. Noueris me per dominum Aldericum recepisse immensam & copiosam epistolam tuam, vnà simul lapidem secretissimi operis tui: quod certè insigne argumentum fuit amicitiæ: ex quo manifesta & grauissima quidē est confidentia tibi mihi exhibita, & quam magno & acri præfulgeas ingenio. Nunc autem tuæ epistolæ lubens respondebo. Quædam enim à te doctè & ingeniosè scripta approbo, quædam verò non arrogāter redarguam; sed strictius & Philosophicè perstringendo, aliter honoris tui causa & obseruantia pertractabo. In hac enim arte sacra & occulta, vt in aliis, experientia practicę veritatem theoricæ debet corroborare. Quare venerande Doctor, nunc talibus rescriptis & libellis nos mutuò visitemus, quando præsentia corporali vniri non valemus. Cæterùm tuæ sapientiæ est (vt optimè nosti) res per causas cognoscere & intueri, quoniam experimentum fallax est, cuius notitia non præcesserit. Philosophantibus enim inest firma discretionis meditatio, vt operis quod fieri debeat perfectio ad extremum commodè perducatur. Erroris nempe contingentia euenit ad opus accedere volentibus, omisso & neglecto mentalis practicæ iudicio, quam theorica in anima operatur priusquam ad opus conficiendum operationes accedant. Nam opus sequitur naturam, & non contrà. Qui ergo vult quicquam efficere, animam disponat, vt rerum naturas & euentus intelligat: postea verò tutò manus ad operādum emittat. In his siquidem animum tuum apertè nosco sublimem, experimento tuo in epistola tua præscripto. Nam vt aqua quæ natura sua frigida & humida est, si vegetabilibus permixta fuerit,

aliam suscipit qualitatem, & in decoctione rei permixtæ suscipit & induit qualitatem: sic & argentum viuum in reb. sibi familiaribus & permixtis, alteras suscipit naturas & qualitates: vt si Soli iungatur, Solis qualitates: si Lunæ, Lunæ qualitates: si Veneri, Veneris: & ita in alijs speciebus metallicis: vnde hæ species decoquendæ sunt in eo, & ipse Mercurius est aqua earum, in quo alterando conuertibiliter suscipit mutationes harum. Et aqua hęc naturam ab ipsis contrahit in similitudine vegetabilium in simplici aqua decoctorum: quamuis hęc species extrinsecè sub forma fluxus non alteretur in colore, ratione densitatis materiæ & terræ immersæ vnitę proportionabiliter aquæ Mercurij: in cæteris verò humoribus diaphanis aliter reperitur. Alterata enim hæc natura alteratur, & color extrinsecè ei latet sub specie Mercurij, qui visui non apparet. Hoc autem est à te diffusiùs disputatum & ostensum, quomodo aqua simplex fluminum est prima materia & nutrimentum vegetabilium, & ideo omnium animantium & sensibilium: Quare si quid omnium istorũ in ea decoquatur, virtutem & proprietatem naturæ illorum recipit & induit: vnde cùm summè frigida, ratione tamen in ea decoctorum, operatur in nobis effectum calidi in primo gradu, vt tuo vtar sermone. Insuper nihil est quòd magis nutriat quàm iusculum siue decoctum bonarũ carnium, & si aqua in qua carnes & olera sunt decocta, siue res ipsæ in qua decoctæ, si madidæ sumantur, aut si ipsa aqua simplex post decoctionem sumatur aut bibatur: nihil quidem nocet, imò multum prodest & iuuat, quamuis priùs in eius simplicitate & natura fuisset nociua. Hoc autem fit, quia illa aqua non est talis qualis fuit antè. Similiter argentum viuum est omnium metallorum materia, & est veluti aqua propter homogeneitatem quam habet cũ vegetabilibus & animalibus, & recipit virtutẽ eorum quæ sibi in decoctione adhærent & commiscẽtur: quòd cùm sit frigidissimum, potest reddi calidissimum breui tẽpore: & eodem modo temperatum potest fieri cum temperatis subtilissimo artis ingenio. Nullum autem metallorum melius sibi adhæret quàm aurum (vt dicis) ideo vt quidam opinantur:

Aurum non est aliud quàm argentum viuum coagulatum vi sulphuris, &c. Ideo vis concludere, vt puto, & bene, quòd si aurum in argento viuo decoquatur seu dissoluatur debitè & via naturali artis, ipsum argẽtum viuum naturales proprietates illius auri acquiret. Veruntamen huius decoctionis & solutionis metallorum via paucissimis nota est ac patet: quoniam eius dissolutionis causa est argenti viui humiditas restricta densitate homogeneæ terræ, & contrà: terræ frigiditas aqua sibi homogenea, homogeneitate qualitatum permanente: vt est simplex siccum in ea, & duplex frigidum, & simplex humidum sub disproportione immaturitatis ad anaticam proportionem maturi Solis digesti. Differt ergo soluens à soluendo, proportione & digestione, & non materia: quia præter vllam admixtionem natura hoc formaret ex illo, quemadmodum mirabiliter natura ex argento viuo aurum mirabiliter ac simpliciter procreat, vt doctè tua Epistola disseruisti. Nam in vegetabilibus humor aquæ simplicis pro dissolutione intrinseca sumitur, vt res arte congelatæ diffundant in illam suos effectus: & rerum dissolutio contingit cum aquarum congelatione, & cõgelatio aquæ cum rerum dissolutione, & contrà: sic & eodem modo in aqua minerali cum suis speciebus. Qui ergo nouit artem & secretum dissolutionis, peruenit quidem ad artis secretũ, quod est species permiscere, & naturas ex naturis extrahere, quæ in ipsis latent effectuosè. Quomodo ergo veritatem reperit, qui argenti viui naturam humidam destruit? vt fatui, qui ipsius speciem à metallica dispositione, siue dissolutione difformant, & humidum naturale dissoluendo corrumpunt, & disproportionant argentum viuum à qualitate prima minerali, quę nihil aliud requirit quàm puritatem & simplicem decoctionem. Exempli causa: Qui in salibus, vitriolis, & aluminosis rebus ipsum deturpant, destruunt, & in aliud mutant quàm sit natura argenti viui. Semen enim quod natura sagacitate & clementia construxit, ipsi violando & destruendo conantur perficere, quod indubitanter destruunt ad operis effectum. Semen enim in humanis & sensitiuis à natura formatur, & nõ ab arte, sed arte coniungitur

iungitur & permiſcetur: nihil tamen ei abſtrahendo, nihilque addendo, ſi eadem ſpecies nouitate generis debeat procreari: ſic manente & ſtante eadem materia, ſubſequitur eadem forma, & non aliter. Quare egregie Doctor falſa & vana eſt omnis doctrina, quæ alterat Mercurium, qui ſperma eſt, ante coniunctionem metallicarum ſpecierum cum ipſo. Si enim exiccatus fuerit, non diſſoluit. Quid igitur faciet in diſſoluendis ſpeciebus? Nam ſi calefactus fuerit præter digeſtionem naturalem, non efficiet nec generabit calorē veluti febrilem in mineralibus ſpeciebus, & impertinenter de frigido calidum, & de paſſiuo faciet actiuum: vnde error incorrigibilis erit & vanum opus. Exempli cauſa: fatui ex minoribus mineralibus faciunt & extrahunt aquas corroſiuas, in quas proiiciunt ſpecies metallorum, & eas corrodunt. Putant enim propterea illas ſolutas eſſe ſolutione naturali, quæ quidem ſolutio requirit permanentiā ſimul, ſcilicet ſoluentis & ſoluti, vt ex vtroq;, nempe maſculino & fœminino ſemine noua ſpecies reſultet. Amen dico tibi, quòd nulla aqua naturali reductione ſpeciem metallicā diſſoluit, niſi illa quæ permanet eis in materia & forma, & quā metalla ipſa ſoluta poſſunt recongelare. Quod in aquis fortibus non contingit, ſed potius eſt deturpatio compoſiti, vtpote, corporis diſſoluendi. Nec corporibus pertinet aqua in ſolutiònibus, quæ eis in congelationibus non permanet: & tandem Mercurius eſt huiuſcemodi, & nō aquæ fortes ſeu quam fatui exiſtimant, àquam Mercurialem limpidam & diaphanam. Si enim diuiſerint ſeu obſtruxerint homogeneitatem Mercurij, quomodo ſtabit & conſeruabitur proportio prima ſeminis fœminei? Quia Mercurius non ſuſcipit congelationem cum corpore diſſoluto, nec reſurget ſpecies in adminiſtratiòne artis in poſterum, imò quid aliud ſordidum & inutile. Sic tamen ſoluere ſe putant, in natura errantes, ſed non ſoluunt. Quia aquis fortibus abſtractis, corpus vt priùs liquefit, nec aqua illa erit ei permanens, nec ſubſtat illi corpori pro humido radicali. Corpora quidem corroduntur, tantò magis à metallica ſpecie alienantur. Quare huiuſcemodi ſolutiones non ſunt fundamentū artis

transmutatoriæ, sed potius imposturæ Alchymistarum sophisticorũ, qui putant in his hanc artem sacrã latere. Dicunt quidem se solutiones facere, sed perfectas species metallicas non efficient: quia naturaliter non manent sub proportione vel specie prima, quam Mercurius aqua in speciebus metallicis permittit. Corrumpitur enim Mercurius cum eis alteratiuè & non dissipatiuè. Quia dissoluta corpora in eo, nunquam ab eo separabuntur, sicut ab aquis fortibus vel cæteris corrosiuis, & species speciem induit atq; occultat habens illam latenter & perfectè: veluti Sol & Luna in eo dissoluta occultè retinentur. Nam natura illorum abscondita est in Mercurio vsq; ad sui reinspissationem, cuius ipsa latentia erunt causa cùm lateant in ipso: & sicut Mercurius dissoluit ea, & abscondit in ventre suo: sic & ipsa congelant eum: & quod fuit durum, fit molle: & quod molle, durũ, specie tamen permanente: quæ species sunt metalla & argentum viuum. Qui ergo sic dissoluit, potius congelat, & species corruptæ coniunctæ pristinam formã recipiunt artis decoctione. Quamuis hęc dissolutio diuersos faciat apparere colores, propterea quòd species remanent velut mortuę: proportione tamen intrinseca manente & integra. Vnde Dominus in Euangelio similitudinariè loquitur de Vegetalibus: Nisi (inquit) granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet si autem mortuum fuerit, multum fructum adfert. Ista igitur alteratiua corruptio formas abscõdit, naturas absoluit, proportiones custodit, & colores alterat ab initio ad finem. Quia incipiente aqua cooperire terram, incipit abscondi color niger sub albo, aëre cooperiente aquam & terram, apparet color citrinus, qui tandem vertitur in rubedinem, igne videlicet tegente aërem siue reliqua tria elementa. Et isti colores vltimi absconsè & intrinsecè permanent & apparẽt sub specie spiritus albi in Mercurio liquido, vsq; ad sui reinspissationem in puluere qui est in corporibus: quia animal latet in spiritu, sicut in inspissatione spiritus & anima latẽt in puluere seu in corpore. Est enim corruptio in alterandis rebus, sed non dissipatio partium, nisi fuerint partes superfluæ abijciendæ,

ciendæ, inutiles generationi: vnde artifex opus depurat, vt meliùs digestio contingat. Exemplum patet in granis. Nam duorum granorum tritici, si vnum in terram bonam proijciatur, ibi putrefit & moritur, & exteriorem amittit formam, & nihil inde dissipatur, imò tempore suo crescit ad multitudinem fructus: & ita dicitur, & fit tantùm corruptio formæ & non dissipatio materiæ. Si verò aliud granum in ignem proijciatur, tunc corrumpitur & in materia & in forma, totumque dissipatur: & illa corruptio inutilis est generationi. Quare corpora non dissoluit aqua, nisi illa quæ fuerit suæ speciei, & quæ à corporibus poterit inspissari: nec vnquā nutriuntur corpora ad generationem, nisi consimili ad cōseruandum species perditas à corpore illo transmutatorio per operis artificium: quamuis vegetabilia ex diuersis speciebus nutriantur, quę tamen antequam primùm illa nutriant, dissolutione priùs facta ad proportionem attrahentium assimilantur. Notandum est igitur quòd diuersis modis dissolutiones metallorū contingunt: Vna est quam sciunt fatui: vt supra dictum est, cum rebus extraneis non permanentibus cum ipsis metallis solutis: quæ vocatur potius destructio corrosiua & deturpatio compositi. Secunda solutio est quæ fit ignis potentia & vi, quæ etiam non est vera solutio, sed potius liquefactio partium elementalium adinuicem ligatarū. Ignis enim ardor extrinsecè compositum eius intrinsecè naturalem ignem siue natiuum interius reperit soluendo, qui etiam ignis interior & proportionalis in aëre habitat, ideo ipsum aërem soluit. Aër autem ille solutus, in aqua residet & habitat, & aqua in terra, ipsaque aqua terram soluit, ita quod actiuum & passiuum liquefacit, sed illa liquefactio non est vera dissolutio, imò dissipatiua est: quia sunt sibi ibidem elementa homogenea de proportione fixa ex digestione mixta, & vnum de potentia alterius à reliquo generaliter est eductum. Et ideo hoc contingit in corporibus mundis, in quib, fixæ sunt naturæ elementales. Quare in eis ignis flamma liquefacit, & totum idem soluit compositum ad fluxum, & non ad separationem: quia ignis fluere non potest nisi fluxerit

aër substantialis sibi: nec aër fluit nisi soluatur aqua: nec aqua fluit nisi & terra fluat, & contrà: vt terra ab aqua dissoluitur, sic vice versa, aqua aërem retinet & cōgelat, & eodem modo sursum ascendendo, aër retinet ignem in congelatione: quia magis fixa & figentia elementa sibi coagentia fixionem efficiunt, vtpote terra & aqua; & viceuersa, ignis & aër ad dissolutionem sibi coagunt. Sed ista solutio dicitur liquefactio compositi. & non propriè eius solutio, quia partes nō soluuntur ab inuicem separabiles in generatione compositi, sicut in tertia & vera solutione Philosophica fit, quando cōpositum prædicto modo dissoluitur, partes tamen permanent inseparatæ, quamuis separabiles, ita quòd virtus digestissimorum elementorum à dissoluendis per dissoluens extrahi potest, scilicet per argentum viuum: & partes grossæ in dissolutione tali capiūt latitudinem subtilitatis: propterea quòd corpus in spiritū vertitur; & contrà, spiritus in corpus, & fixa in volatilia, volatilia in fixa conuertuntur. Ista enim solutio est possibilis & naturalis, scil. per artem naturæ administrantis, & sola est & necessaria in opere Philosophorum: quæ per nullam aliam rem fieri potest, nisi per solum argentum viuum cum proportione sagaci: vt bonus artifex noscens intrinsecus naturas & proportiones, in operis initio debet proportionare. Istud enim opus, Domine mi, possunt hæc duo, & nihil aliud ingreditur seu generat & multiplicat, vt priùs dictū est. Præterea dicis, quòd aurum secundùm opinionem multorum nihil est aliud, quàm argentum viuum coagulatum naturaliter vi sulphuris: ita tamen quòd in substantia auri nihil remaneat de sulphure, quod ipsum aurum congelauit: sicut in fœtu humano quādo in vtero concipitur, nihil remanet de semine patris, secūdùm opinionem Aristotelis, sed tantùm semē viri coagulauit sanguinem menstrui mulieris: eodem modo postquam argentum viuum sic est coagulatum, dicis, quòd forma auri perficitur in eo virtute cœlestium, & maximè Solis: Verùm pace tua ac reuerentia dixerim, non ita sentiendum esse. Nam cùm Philosophicè credendum sit, aurum nihil aliud esse, quàm Mercurium anatizatum:

id est,

id est, æqualiter digestum in visceribus terræ mineralis, & huiuscemodi Philosophi significarunt fieri ex contactu sulphuris coagulantis ipsum Mercurium, & ex causa operis eius, hoc est, ex Mercurio, calore proportionali ipsum digerēte & inspissante. Quare scire oportet, quòd aurum simul est sulphur & Mercurius: hoc est, coagulans & coagulatum: & nihil aliunde accedit ei, nisi pura digestio vel maturatio quæ multiplicat qualitates, & excitat elementum ab elemento de potentia pura eorum in actum, nulla re alia quauis adiecta. Hæc autem digestio seu maturatio prodit actiuè: ab altiorib. elemētis, vtpote igne & aëre, quæ non actu, sed potentia sunt in Mercurio: calore tamen extrinseco excitata & coadiuta, & proprio ac naturali calore digerente: subtiliant elementa passiua in Mercurio actu, & non tantùm potentia existentia versus aquam ipsam: & aqua subtiliatur ad aërem, & aër subsequitur ad ignem: & in hac proportionali actione naturæ & Mercurij digestione, masculinum & fœmininum simul manent naturis clausis: fœmininum quidem, vt, terra & aqua: masculinum verò, vt aër & ignis: quam terram & aquam Mercurij in auro temperant Philosophi, sed aërem & ignem ipsi velut sulphur in eo dixerunt: nec est alia extranea additio in visceribus terræ. Et ideo nec in arte super terram extranea additio ad Mercurij digestionem & inspissationem ad aureitatem seu speciem metallorum reperitur. Quamobrem Philosophi dixerunt quòd sulphur & Mercurius efficiunt Solem, hoc est, corporeitatem & permanentiam. Et ideo non ex hoc concluditur, calorem extrinsecum artificialem excitantem & coadiuuantem proportionalem intrinsecum ad digerendum & maturandum reliqua duo elementa minus digesta & immatura in Mercurio, vtpote aquam & terram esse de compositi substantia. Calor enim extrinsecus non est permanens intus cum quantitate seu pondere rei, nec est addens ad ipsa. Calor verò intrinsecus proportionalis & naturalis simplex est permanens cum quantitate & pondere digesti ab eo Mercurij: quia calor ille pars est intrinseca & essentialis ipsius Mercurij, scilicet duo elemēta actiuio-

ra in eo, vt pote aër & ignis. Quare stulti malè & absurde dictum illud Philosophicum intelligunt, quòd sulphur & Mercurius Solem generant: quia (vt notum satis est) quemadmodum nec aër in prima compositione Mercuriali, vel posthac digestione naturali metallica, recedunt & secernuntur ab aqua & terra: ita nec sulphur (quod idem est quod aër & ignis) recedit nec secernitur à Mercurio, qui idem est quod aqua & terra. Qui autem aliter sentit, aut contrarium asserit, non est Philosophus naturalis: quia auri digestio tantùm contingit ac fit ex proportione prima Mercuriali, nulla additione facta subtus terram à natura, nec super terram ab arte, vt dictum est. Nec repugnat prædictis, quod in hac arte purus Sol, & Mercurius mundus simul coniungantur: quia hoc ideò non fit, vt asseratur, aliud sulphur esse in Sole, & aliud Mercurio: aut aliũ esse Mercurium in Sole, & alium in Mercurio: sed quia in Sole est maturior & perfectior digestio quàm in Mercurio, & in Sole sulphur est maturius, digestius, & ideo actiuius quàm in Mercurio. Vnde Philosophi dixerunt Solem nihil aliud esse nisi maturum argentum viuum. Nam in Mercurio sunt tantùm duo elementa actu, scilicet, & terra & aqua, quę sunt passiua: elementa autem actiua vt aër & ignis sunt in eo potestate tãtùm. Sed (vt notum est) quãdo illa, aër & ignis, in Mercurio mundo deducuntur de potentia ad actum, scilicet ad debitam digestionem & proportionalem decoctionem, tunc fit aurum. Quare in auro sunt quatuor elementa in æquali & anatica proportione coadunata, in quo propterea actu est sulphur maturius & actiuius, scilicet aër & ignis, quàm in Mercurio. Ea propter aurum dissoluitur arte cũ Mercurio, vt ex maturo subueniatur immaturo, & sic arte decoquente & natura perficiente, maturatur compositio, Christi gratia. Vnde causa elici potest, quare opere artis Philosophicæ citiùs & breuiori tẽpore generatur aurum perfectius, nobilius, & in gradibus sublimius, quàm opere naturæ. Quia natura hoc tantùm agit & operatur, solùm Mercuriũ in visceribus terræ absq; quouis adminiculo coquendo & digerendo: quod non potest ad debitã proportionem auri aut

alterius metalli paruo tempore contingere. Ars autem nostra iuuat opus naturæ admiscendo Mercurio aurum maturum, in quo est sulphur optimè digestum, & ideò maturans & citò digerens ipsum Mercurium ad anaticam auri proportionem, elementa illius subtiliando. Vnde arte sequitur mira huius operis naturalis abbreuiatio. Quare, mi doctor, vt ad priora reuertar, non est existimandum secundùm errorem illorum qui dicunt, quòd ipsum agens masculinum fœminino in coagulando accidit, postea verò recedit: quia vt notum est in omni generatione, fœtus est actiuũ & passiuum. Oportet autem & passiuum: id est, omnia quatuor elementa simul semper manere, aliter nõ fieret permixtio, & spes generationis fœtus excideret. Nam in quouis homine semen masculinum ad finem vsq; vitæ dicitur in eo agẽs cùm permiscetur spermati fœminino ab initio: si autem effunditur aut cõsumitur, ob id tunc natura vegetat & augetur mirabiliter & nutritur, & conficit sibi in eodem homine in eius lumbis simile semen specificè. Similiter sentiendum est de semine fœminino in muliere: quare ambo semina semper stant & habenda sunt pro originalibus agentibus & patientibus primis. Est tamen varia & differens natiuitas seu generatio mixtorum & vegetabilium. Nam simpliciter mixta dicuntur quæ præter nostrum intuitum sub terra nascũtur, aut circa eius superficiem ex sola commixtione elementorum adinuicem compositorum: seu ex resolutione eorum prima: quia non vegetant, sed quantum materiæ in eis compacta & mixta fuerit, tantundem pristini ponderis eisdem compositis reseruatur. Exempli causa: Quantũ primò ponderat substantiæ Mercurialis massa in viscerib. terrę sub dispositione minerali, tantundem auri inde digesti põdus permanebit: & potius diminuitur scoria & fæx a se abiecta, quàm multiplicetur, propterea quòd non suscipit alimentum. Huius autẽ primæ & simplicis mixtionis naturalis multiplex est gradus. Primus enim est elementorum quatuor nuda compactio seu compositio & immediata, in qua nondum est facta mutatio, seu exaltatio vnius elementi ad aliud: sed simplex symbolizãtis compositionis eorum

vnio perseuerans & permanens. Cuius generis sunt lapides. Secundus autem gradus primum subsequitur, quia ex lapidibus prædictis mineralia (de quibus noster est sermo) generantur, & nobiliores subterraneæ species hinc emergunt & oriuntur: Quia in his incipit elementorum actio & transmutatio ad inuicem, quamuis vis elementorum non sit in tanta viuaci ate & virtute, vt in vegetabilibus & sensibilibus, quia non vegetant nec sentiunt, vt priùs dictum est.

Tertius verò gradus lapides nobiles & gemmas comprehendit. Quia in ipsis actio perfecta & completa reperitur virtute elementorum compactorum, agentium ad inuicem: vt fusiùs declaraui in Philosophia meæ, vbi perspicuè ostendi, hunc tertium gradum simul cum secundo medium esse inter primam compositionem rerum naturalium, & secūdam. Ergo altera rerum natiuitas seu generatio est, quæ non simpliciter mixtorum, sed vegetabilium compositorum censetur: quæ quidem in quatuor genera seu impositiones distinguuntur & diuidūtur: vt in altero meo libro ad te misso diffusiùs disserui. Sunt enim vegetabilia, maximè verò sensitiua, quæ vt plurimum ex masculi & fœminę seminibus coitu commixtis & concurrentibus, sibi similia generant quod naturæ opus ars Philosophica imitatur ad generationem auri. Spermata quidē humana artificialiter nemo perficere potest, sed hominem disponere ad sui productiuam generationē, vtiq; per artem possumus. Nam semina vitalia tantùm à natura vegetabiliter in lumbis vtriusq; parentis digeruntur: possumus tamen ipsa parentū semina per coitum in vasis naturalib. commiscere, qui coitus est veluti ars disponēs, & commiscens illa naturalia semina ad hominis generationem. Exempli causa: Semen viri tanquam maturius, perfectius & actiuius coniungitur artificio cū semine fœminæ immaturiori veluti passiuo. Quod viri semen quia magis actu in se continet elemēta agentia, vt sunt aër & ignis: quare est maturius & actiuius ad digerendum. Fœminę verò semen actu magis cōtinet elementa indigesta et passiua, ideo digerēda, vt sunt terra & aqua quib⁹ in vasa naturalia fœminę effusis & permixtis, nulla re

la re extranea sibi addita (calore tamen extrinseco mulieris excitante & coadiuuante intrinsecum calorem proportionalem seminis viri, actiua elementa seminis viri digerunt, & maturant semen fœminæ, vnde homo generatur perfectus in natura. Ita consimilis est huic hominis generationi; ars nostra Philosophica: quia vt in Mercurio (ex quo aurum à natura in vasis mineralibus procreatur) fit naturalis coniunctio amborum seminum masculi & fœminæ, ita artificio nostro fit artificialis & consimilis coniunctio agentium & patientium. Nam elementa actiua quæ seminis masculini nomen sortiuntur cum elementis passiuis, quæ sunt veluti semen fœmininum, naturaliter coniunguntur, proportione tamen naturæ debita semper obseruata. Dicitur autem coniunctio hæc prima Mercurialis digestio, in qua de potentia surgit actus, scilicet masculinū à fœminino: hoc est, aër & ignis à terra & aqua, mediante pura digestione & subtiliatione ipsorum. Philosophi tamen & ingeniosi artifices naturam imitantes, præter hanc naturalem in Mercurio seminum digestionem, aliam subtilissimo ingenio coniunctionem ac digestionem fecerunt: vnde ne dum aurum simpliciter, sed longè nobilius & perfectius procrearunt. Ipsi enim aurum (in quo actiuiora sunt elementa) tanquam semen masculinum cum Mercurio (in quo passiua existunt elementa) vt debitè dissoluatur, coniungi præceperunt, omni re extranea semota, præter calorem extrinsecum adhibitum, qui adiuuando excitat intrinsecum naturalem auri; ad digerendum actiuè maturandum Mercurium. Et vt generatur per naturā homo, ita & per artem aurū. Quamuis tamen arte eorum spermata seu semina generari non possint; propterea quòd illam mixtionem proportionis ad semina producenda ars nescit, ignoratque & compositionem in homine, & mixtionem siue proportionem primam, & causas subterraneorum quę effluunt ex terra, vbi est proprius & naturalis locus generationis eorum. Sed illa semina à natura producta artificialiter coniunguntur, vt inde ex ipsis compositiuè producatur generandum, in quo ambo semina permanent simul permixta: quamuis Aristot. vt scribis,

aliter sentire videatur. Non ergo post coagulationem Mercurij recedit semen masculinum siue sulphur nostrum, vt falsò quidam asserunt, hoc ita accidere, in ipso Mercurio virtute Solis maximè, & quod calore eius præcipuè forma auri perficiatur, vt nonnulli putant, in subterraneis, imò potius vi motus globi & orbis eius, ac vniuersaliter totius cœli: quia radij solares tantùm superficiem terræ excalfaciunt, & non intrinsecus loca eius profunda, in quibus specierum mineralium generatio contingit, cùm nec ad ea loca infima influentia cœli per radios deducta pertingat, quamuis motus elemētorum subterraneus proueniant primùm à motu cœli, & non à radijs luminis eius, nec ex eorum calore, vel alia influentia præter motum: quomodo autem hoc contingat, & quæ'nam sit causa huiuscemodi motus subterraneorum, puto tuam reuerentiam non latere: ideò nunc supersedeo. Sol igitur non est præcipua causa auri, aut forma eius, licet sit in eis similitudo nominum: quia sicut Sol est calidior cæteris planetis, sic aurum calidius est cæteris metallis, & consimili proprietatum differentia. Cætera etiam metalla planetis consimilia sortita sunt nomina, vnde surgit error stultorum. Credunt enim quòd quilibet septem planetarum generaliter & specialiter per suam propriā influētiam vnam speciem metallicam generet, cui proprietate quadam conuenit & in natura assimilatur. In subterraneis autem & vegetabilibus aliò modo contingit, vbi cœlum seu Sol non tantùm propter motum est causa generationis ipsorum & augmentationis, imò etiam ratione caloris radiorum eius. Sol enim calefacit ipsa vegetabilia, & superficiem terræ, reflexis scilicet elementis intentius vsque ad ipsam terræ superficiem per radios eius, propterea quòd radij eius illuc vsq; peruenire possunt. Exempli gratia: A duodecimo enim cœlo quod vltimum gradum sublimitatis continet, inferius procedendo semper densiores seu minus subtiles subsequuntur orbes vsque ad concauum orbis Lunæ, vbi alterabilia localiter consistunt, seu incipiunt & terminantur elemēta sub hemisphærio generabilium & corruptibilium rerum permixta. Ideo ibidem ignis

ſubtilior reperitur atque magis ſimplex, quamuis non omnino purus. Quia ignis ſimpliciter purus nequaquam in ſpeciebus alteralibus reperiri poteſt ſeparatim, ſicut nec aliquod aliorum elementorum, quamuis in quolibet compoſito ſimplex ignis mixtus cum alijs elementis ſimplicibus reperiatur, aliter non eſſent elementa plura, ſed vnum tantùm. Radij igitur ſtellarum cœli, maximè verò Solis, pertranſeunt regiones prædictas irrefracti, quouſque vltra deorſum deſcendentes, in igne ratione denſitatis eius reflectantur: deinde deſcendẽtes vltra per ſphæram ignis, ipſum ignẽ in aerem denſiorem mouendo reflectunt. Et conſimiliter ipſi radij perpendiculariter progrediendo ad inferiora per ſphæram aëris in ipſam aquam aëre denſiore à qua in aërem reflectuntur. Et ſic ſuo modo ab aqua per eos mota in aërem reflectuntur, quod etiam multò magis in terra conſpicitur cum denſitate alia ſuper elementa. Ex hac autem decoctione & reflexione mouentur elementa inuiſibiliter, licet non imperceptibiliter. Quia ſentimus ex cœli motu calorem, & ſemper ad ſuperius ſeu ſubtilius elementum in ſuum inferius & denſius reflectitur, vſque ad ſuperficiem terrę mediantibus radijs ſtellarum perpendiculariter à ſurſum in infima deſcendendo: ſic autem reflexis motis, & per Solis radios reflexos calor accidentalis in medio producitur, licet aliquando per radios aliorũm ſtellarum aliæ qualitates hic inferius producantur: vt ſiccitas, frigiditas, vt ex Aſtronomia patet: non tamen propterea, quòd radij ſint ex ſe calidi, ſed tantùm ſunt cauſa caloris, ratione iam dicta. Hæc autem vera eſſe apertè notum eſt ex Aſtronomia & arte Perſpectiua, vnde agnoſcuntur quomodo generationes contingant ſeu influentiæ in vegetabilibus & ſenſitiuis. quare hæc ſufficiant. Aſtrologi autem vani aliter ſentiunt: & putant influentias cœli eſſe virtute actiuitatis eius, & nõ virtute motus ipſius: quod falſum eſt: quia radij cœli in orbibus ſuperioribus nihil producunt aut efficiunt, ex quo actiuè cœlum influat in inferiora. Nam tales radij in præfatos orbes reflecti non poſſunt, nec eis commiſceri, ſicut in elementis reflectuntur & cum eis commiſcentur, non quidem com-

positiuè: sed eadem elementa motiuè reflectendo & commiscendo, vt iam dictum est: in supercœlestibus autem non est receptio nouarum qualitatum, seu peregrinatum impressionum: quamuis ipsi radij in elementis motis reflexibiliter miras efficiant qualitates. Quare Domine mi, Sol singulariter non est causa generationis auri, nec etiam mediante suo calore est causa vegetabilium, aut super terram, aut circa superficiem eius miscibilium, quæ scilicet à radijs Solis calefieri noscuntur, vt iam diximus, quod & Astronomiæ consonum est. Horum autem notitia longiorem non requirit disputationem, ob id ad reliqua pertransco: quoniam si animum ad ea quæ diximus referas, sic intelligendū est; & verum reperies, quòd actiuitate sulphuris Mercuriū digerentis & coagulātis forma eius ab auro specialiter perficiatur: non tamen ex quouis metallo alio aut stella quauis hoc sentire debes, quod in tua epistola scripseris. Quod autem dictum est, sic sentiendum est de aliis metallis suo modo, differenter tamen: quoniam in alijs metallis est duplex sulphur. Vnum, quod est superfluum. & quod potest separari manente forma metalli. Aliud sulphur est pars essentialis metalli, vnita tamen argento viuo inseparabiliter, & non manente forma metallica ipsa: licet ipsum metallum imperfectum & sulphureum perfici possit per medicinam corrumpentem formam ipsius metalli & aliam introducentem. Sed quid sentiendum sit in arte Philosophica de duplicitate ipsius sulphuris quam asseris, precor mi doctor præclare, vt saluo iure amicitiæ nostræ, & tuæ auctoritatis considerate velis. Non est hæc duplicitas sulphuris sic distincta in Mercurio coagulato in diuersa metalla, ita vt vnum ad generationem metallicam pertineat intrinsecè & essentialiter, tanquam pars realis metalli censeatur, & aliud corruptioni tribuatur. Sed est in qualibet specie metallica æquè vt in auro vel argento, simplex & vnicum sulphur: quod dicitur argentum viuum de compositione prima mercuriali, sicut declaratum iam est in generatione auri. Quoniam sulphur & argentum viuum tātummodò sunt quatuor elemēta in ipso Mercurio, sic aut sic proportionabiliter

dispo-

disposita, vt requirit hæc vel illa species metallica. Illud autem quod existimatur sulphur secundum, & abijciendum est quædam scoria & fæx metallorum in coagulatione Mercurij contracta, siue quædam superfluitas quæ immunda & impura in Mercurij digestione ad metalli formam non sustinuit congelationem: quia non erat de natura homogenea & proportionali Mercurij apta coagulari & digeri in metallum. Hanc autem scoriam quidam Philosophi appellauerūt sulphur combustibile, quia in examine metallorum non potest subsistere, sed euanescit, aut in fęcem secernitur: Et hoc adducam exemplum: sanguis in sensitiuis, & humor in vegetabilibus in coagulatione alias & alias substinuerunt partes: quia quędam partes sanguinis carneæ sunt proportionis, & ideò inspissari possunt & verti in carnem, & carnis retinent vniformitatem, & carnis nomen sortiuntur. Quædam verò superflui humoris sunt partes in poris residentes, quæ in soliditatem carnis minimè conuertuntur, & ideo per sudores aut per medicamenta reijciuntur extrà, & à vera carne separantur. Multò autem pauciora sunt superflua in sanguinea cōplexione, quàm in cæteris. Sic suo modo similitudinariè dicendum est de auro, & de aliis speciebus metallicis: vt Mercurius purior vel impurior in sua prima coagulatione plures vel pauciores continuerit & contraxerit superfluitates vel scorias naturales. Quamobrem differentia fit in Mercurij coagulatione, quæ specificat & efficit diuersa metalla: & quicquid est Mercurij in speciebus metallicis, incombustibile & inseparabiliter permanens dicitur: quamuis in corporibus fixis fiat per artem volatile, per naturam, tamen remanet inseparabile in proportione elementali. Quicquid verò erat scoriæ contractæ in Mercurio, & in eo permixtæ à principio, vtiq; hoc est in congelatione per calorem in prima compositione Mercurij ad speciem metallicam digerentem: & ideò à mercuriositate seu Mercurij natura homogenea, veluti deiecta & heterogenea per examen tollitur, & à speciebus metallicis separatur. Hoc autem propriè non dicitur sulphur, sed scoria & superfluitas quædam, quia sulphur non est aliud quàm actus purus

aëris & ignis calefaciens & digerens seu decoquẽs terram & aquam sibi proportionales & homogeneas in Mercurio. Scoria autem est id quod in prima compositione ad Mercurij naturam non pertinet, nec in primis elementis componendis & digerendis in Mercurio ad metallicam speciem tenet proportionem. Ex his ergo notum est, quòd in alijs metallicis speciebus ab auro vel argento non sunt sulphura distincta aut plura, sed vnicum sulphur & simplex, quanuis in eis sint plures superfluitates, & maiores quàm in auro. Vnde ex hoc veritas dicti vestri nota est, quòd aurum inter cætera metalla magis adhæret Mercurio. Hoc autem fit ratione puritatis vtriusque, propterea quòd in illis minus est scorię, siue fæcis aut superfluitatis, quàm in alijs. Vnumquodque enim naturaliter appetit permixtibiliter & vnitiuè coniungi magis sibi in natura simili & proportionali in homogeneitate, quàm dispari sibiq; dissimili, vt notum est, quemadmodum aqua facilimè absque contradictione aquæ alteri identitatiuè & vnionis mixtione citò coniungitur. In auro autem nihil est aliud quàm Mercurius, propterea cùm sint in eo modicæ scoriæ (quæ sunt præter naturam Mercurialem, vt ostensum est) non fit magna resistentia, quin Mercurius purus faciliùs adhæreat auro & argento, quàm cæteris metallis, in quibus multæ superfluitates & scoriæ prohibent & impediunt ipsorum metallorum, aut eorum Mercurij congelati cum alio Mercurio crudo permixtionis cõtactum vel adhærentiam. Superfluitates enim illæ, vt iam priùs dictum est, non sunt de prima compositione Mercurij, nec de homogeneitate naturali seu proportionali eiusdem: & quanuis essent de commixtione, non sunt tamen de proportione eius: quia quicquid est de proportione rei, non est superfluum. Propterea non possunt inseparabiliter cum Mercurio permisceri, non solùm cum Mercurio coagulando per artem, sed nec cum Mercurio coagulato, qui à natura mineralitatis in eadem specie metalli coniunctus cum eis est: cùm tales scoriæ per examen ignis sint quid combustibile, & ideò separabiles. Quid ergo mirum si impediant naturalem commixtionem & vnitatem permanentem

nentem eorum metallorum quibus accidentaliter superuenerunt, cum Mercurio coagulato, aut cum alio Mercurio crudo? ob hanc enim causam ipsum aurum quantumuis purum, longè difficilius permanere, coniungi & adhærere potest cum Mercurio immundo & scorioso, siue coagulato, siue non coagulato, quàm cum puro & mundo. Quia simplex natura simplici naturæ sibi in homogeneitate prima & proportione elementali simili & identica adhærendo congaudebit & perficietur: atqui vt dictum est, aurū non est aliud, quàm Mercurius digestione propria & elementali actione inspissatus: ideo quanuis in terra inter aurum & Mercurium differentia sit in maturitate (quia aurum Mercurio est maturius) nulla tamen in eorum materia diuersitas est. Quare quicquid aurum per maturitatis digestionem acquisiuit, potest id etiam idem Mercurius sine quocunq; extraneo sibi acquirere. Ars autem ad opus breuiandum & cōtrahendum iungit aurum Mercurio, vt dictum est, & ex duobus spermatibus artificio efficit & generat illud idē, quod natura ex vno spermate actu in mineralibus creauit: identitate tamen materiæ semper vbiq; seruata, sed non potentia actus. Et ideo vt in hoc opere in prima eius compositione nihil extraneum suæ naturæ ingreditur, sic nec ipsum aliud multiplicat quod non est de dispositione eius prima. Quamobrem falsò quidam putant lapidem Philosophicum ex diuersis rebus, seu ex omnibus rebus componi, & ex his nutriri loco spermatum prædictorum, etsi eidem diuersæ nominationes sint impositæ. Nec comedit seu in se conuertit hoc opus Philosophicum aliquid suæ naturæ extraneum, quia non vegetat. Ideò quanuis in dicto lapide Philosophico sit corpus & anima seu spiritus, non propterea est vegetabiliter animatus vt arbores & plantæ. Iste enim lapis sicut omnia mineralia, est primæ impositionis prædictæ, & non secundæ, aut alicuius superioris impositionis, vt alibi dictum est. Arbores autem & plantæ sunt impositionis secundæ, vt sensitiua sunt tertiæ, aut quartæ, aut quintæ, aut vltimæ impositionis: in istis enim quatuor postremis impositionibus mixta vegetant. Nam in eis elementa per plures transmuta-

tiones & pluries alterata, magis sunt subtilia. quare sunt actiuiora & perfectiora, quamuis non sint in permixtione durabiliora & permanentia: quia elementa in eis non sunt fixæ compositionis, sed resolubilis: propterea vegetabiliter nutrimentum suscipiunt. Lapis autem noster vt omnia mineralia, est impositionis primæ: quia non vegetat nec vegetabiliter nutritur, sed potiùs contingit in eo nutrimentum per appositionem consimilis naturæ sibi. & non per vegetationem. Exempli gratia: nam, vt experimento patet, ex spermate fœminino, scilicet ex Mercurio vnitiuè, insensibiliter, & compositiuè sibi apposito, hic lapis Philosophicus nutritur: mediante tamen caloris digestione. Simile enim sibi assumit & assimilat ad seipsum appositiuè, & non vegetabiliter multiplicandum. Quare in quantitate ponderosior, & in qualitate actiuior & perfectior inde euadit: nec ignis siue calor hunc nostrum lapidem multiplicat, tanquam debitum sibi nutrimentum, quia non est de prima eius compositione, sed extrinseco accidenti calefacit ipsum. Quomodo enim flamma siue ignis multiplicabit ipsum lapidem, aut magis ponderosum reddet per se, cùm non possit fixè & permanenter cum ipso commisceri, neque sit primæ compositionis nec formæ? Nihil ergo dictum lapidem nutrit & multiplicat ad generationem eiusdem formæ, nisi sperma fœmininum, quod nutrit ipsum mediante colore: non quidem vegetabiliter, sed appositiuè nutrit ipsum & commixtiuè. Qui ergo sic multiplicat & nutrit, non errabit, quoniam hoc multiplicans & nutriens in eandem speciem conuertitur. Potest autem quis ipsum lapidem, & eius pōdus per res extraneas augere: sed hoc fieret extra speciem suam naturalem, nec in ipsum conuersibilem. Illud enim pondus præter naturam fieret: hoc est, nō in eandem speciem, vel vnius speciei vnitatem, imò diuersarum specierū fieret aggregatio & compositio accidētalis, quæ examine separari posset. Quando verò Philosophi dixerunt, lapidem fieri ex omni re, non sanè intellexerunt (vt quidam peruersè interpretantur) quòd ex diuersis rebus sibi & specie & natura dissimilibus componatur lapis ille: aut (quod magis

gis absurdum est) ex flamma extrinsecus administrata multiplicetur: ea potissimùm causa, quia ignis & flāma eius ferè ex omni re posset quadam productione emergere: impugnatio autem huius opinionis patet ex ante dictis. Sed cùm Philosophi dicunt, quòd lapis fit ex omni re, intelligunt ipsum fieri ex quatuor elemētis ad inuicem proportionabiliter anatizatis digestione debita & naturali: ex quibus quatuor elemētis fit omnis res generabilis & corruptibilis. Quare hac similitudine dicunt Philosophi: noster lapis ex omni re procreatur: id est, ex omni elemento: quia vno totum mortificato aut destructo, tota proportio aureitatis periret, ac species eius: & quamuis in latitudine & genere alterabilium quodlibet generetur ex quatuor elementis actu vel potentia permixtis: non tamen de quolibet sic productibili, sed tantùm de aureo lapide nostro, vel cæteris anatizatis propriè dicitur, quòd fiat ex omni re: ea potissimùm ratione, quia in his quæ non anaticè, sed proportione adæquata elementorum producuntur, non omnia elementa insunt actu, sad in sua adæquata actiuitate & passione existentia. Quædam enim elementa insunt potētia tantùm siue actiua siue passiua, reliqua verò insunt actu. Sed in lapide Philosophico, qui est aurum, cùm sit anaticum opus naturæ, omnia elementa quatuor actiua & passiua insunt actu & inæquali proportione permanentia. Aureitas enim non est aliud, quàm quatuor elementa anatizata, non tamen quòd forma & materia illa anatica dicantur, sed potentia & actus, hoc est: non sunt anatica & adæquata quantitate scilicet, sed qualitate: propterea quòd actiuum non excedit passiuum in agendo, nec contrà passiuum excedit idem actiuum in plus patiendo: quoniā æqua proportio mēsurarum est in auro, seu medicina nostra, duplex calidum, duplex humidum, duplex frigidum, duplex siccum, & omnia insunt actu actionis & passionis, scilicet ignis, aër, aqua, & terra: vt iam priùs dictum est. Hæc autem omnia dicuntur anatica, & adæquata qualitate & nō quantitate, quia sunt æquè actiua & passiua, & ideo durabiliter in auro permanentia. Quia in eo passiuum permanenter consistit in actiuo: & contrà, passiuum

non insurgit in actiuum. Nec oportet vt sint anatica quantitate: id est, vt tantundem sit de materia ignis, quantum de materia terræ. Quia tunc ignis præter sui qualitatem esset vbique non adæquatę actiuitatis cum terra passiua, sed longe maioris. Quare in auro est multò magis de elemento grauiori & passiuiori, materia scilicet, & non qualitate, quàm de leuiori & actiuiori: id est, quantitate: in eo maior est terræ quantitas, quàm aquæ: & maior quantitas aquæ, quàm aëris: & maior aëris, quàm ignis. Propterea omnium metallorum est grauissimũ. In hac tamen inæquali proportione quantitatis, est æqualis & anatica proportio qualitatum, calidi, sicci, humidi & frigidi: quia quodlibet horum est in auro, vt iam priùs dictum est. Cuius causa ponderis est permanentia soliditatis terræ & aquæ & solutio aquæ homogeneæ cum terra: quia aqua soluit terram homogeneam. Item causa pōderis, est intrinseca eorum per minima permixtio: quia aqua non patitur terram poros habere, tam in auro quàm in argēto viuo: quod aliter est in reliquis metallis, in quorum congelatione propter scoriam à mercuriositate seu Mercurij natura reiectam & heterogeneam eisdem metallis permixtam, pori insensibiliter fiunt: vnde superuenit leuitas, quæ non est aliud quàm absentia materiæ: & eiusdem porositas vt grauitas non est aliud quàm solida appositio materiæ. Quare si æquali quantitate commensuratiua tātùm esset de materia ignis soliditate, quantum de materia terræ, ignis tanti esset ponderis quanti esset terra. Causa autē grauitatis Saturni, est immatura eius congelatio, quæ adhuc non reiecit scoriam ad partes: vnde fiunt pori, sed simul in eo purũ cum impuro permixtim permanet, sicut in primo argento viuo crudo in quo debilis est inspissatio & coagulatio, ob id Saturnus siue plumbum retinet eius argenti viui pondus, non ob puritatem materiæ solidæ, vt est aurum, sed propter coagulationem siue immaturam eius coctionem. Quare si in hoc opere non vis destruere ignē & aërem, conserues in proportione distincta & anatica compositi caliditatem. Si autem non vis destruere aërem & aquam, tunc in eodem composito foueas humidum,

ita

ita eodem modo serues aquam & terram, aut terram & ignem in dicto opere: oportet conseruare debitè & artis Philosophicæ artificio, frigidum & siccum. Quia eorū quolibet destructo, perit proportionalis & forma & species aureitatis. Ob id Philosophi dicunt ex omni re: id est, ex omni elemento lapidem nostrū componi, elemēto quidem intrinsecè sibi seruato, & ipsum componente actu. Quare omnia elementa sunt principia intrinsecè actu vel potentia componendarum rerum omniū alterabilium: ea propter omnes res dicuntur. Insuper honorande mi Doctor, honoris vestri causa oportet vos Philosophorum dicta intelligere ad naturæ possibilitatem, & non ad sonum verborum. Illi enim hanc sacram artem & abditam, eiusq; secreta sub similitudinibus, fabulis, ænigmatibus, & verbis obscuris tractauerunt, & data opera occuluerūt, ne indoctis, impijs & indignis patefieret. Demùm, vt ad alia tuæ epistolæ capita progrediar, lapidis tui artificium ex auro quidé factum intellexi, sed ex scriptis tuis animo comprehendere non possum: quia non præscribis primam illius compositionis originem. Proinde diffusiùs de ipso pertractare non est opus, donec apertius compositionem & operationem edocueris. Neque vero Elixir, aut lapidem Philosophicū consistere existimo ex signis in eo apparentibus, atq; ex proprietatibus nutritiuæ vegetationis flammæ, quas sibi attribuis, vt ex iam dictis apertè ostensum est. Quando verò opus tuum ac donum tanti secreti ad me missum accepi, tuum erga me studium vno animo, tuamq; in me fiduciam immeritò, cognoui. Quapropter ipsum lapidem amicitiæ tuę gratia mihi conseruo, vt gratissimum donum custodio, plura de illo ad te quando apertiùs declaraueris, scripturus. Quòd autē dicis in lapide tuo esse tria: corpus, spiritum, & animā (quod tibi tanquam experto & operanti patet) Philosophi quando in eorum lapide artis naturalis illa tria esse dixerunt, similitudinariè quidem & experimento intellexerunt. Terram enim vocauerunt corpus & ossa eius: quia ipsa est astringens compositum & prohibens fluida elementa à sua fluxibilitate cruda, habens secum ignem symbolicè in siccitate.

Aquam autem & aërem, ſpiritum dixerunt: quia ipſa ſunt humectantia elementa & terram diſſoluentia. Aërem autem & ignem, Animam vocauerunt: quia ipſa ſunt maturantia & digerentia totũ compoſitum. Et ſic nominauerũt in ſimilitudinem humanam: Quia in carne complexionata oportet eſſe oſſa ſuſtentantia corpus, & in carne oportet ſimiliter adeſſe viuacitatem accidentium vegetabilium, quæ dicuntur ſpiritus eius: Contra Paganorum Philoſophorum errores, qui putarunt ſpiritus vitales eſſe quid diſtinctum à corpore poſito & componentibus ipſum: ſic in carne humana oportet eſſe animam informatiuam digerentem in homine actus brutales, & facere in eo opus intellectuale. At in lapide noſtro Philoſophico aliter ſentiendum eſt, in quo terra, oſſium nomen habet, aqua & aër, ſpiritus nomen ſortiuntur, nec in eo eſt anima, niſi quia aërem & ignem continet: quòd te perfectè ſcire ſatis intelligo. Sed hoc modo Philoſophi diuiſerunt. Nam per ſpiritum crudum, ſpiritum digeſtum extraxerunt de corpore ſoluto, & remanſit eis cinis fixus vlterius diſſoluendus, in quo repererunt oleaginoſitatem & gummoſitatem lapideam & incombuſtibilem, quam animam dixerunt: quæ viuificat, coniungit, incerat, & naturas facit vnitas: & in ſpiritu, naturas diſiunxerunt, ſic in oleo reconiunxerunt. Lapis enim noſter non habet formam formabilem, vt vegetatiuam vel ſenſitiuam, ſed tantùm habet formam formatam, quæ forma eſt ipſamet elementa: propterea quòd homogeneus eſt. Corpus verò humanum & aliorum ſenſitiuorum, eſt heterogeneum. Quia os, caro, ſanguis, medulla, crines & vngues in ipſo differenter dignoſcuntur. Quod aliter eſt in auro, in quo quicquid ineſt, vnicæ ſpeciei reperitur. Quare venerande Doctor, hoc ſimilitudinariè dicunt Philoſophi propter artis adminiſtrationem, & naturæ operationem: non propterea quòd in lapide ſit anima, niſi metaphoricè (vt ſcitè intelligis) nec ſpiritus, nec corpus, vt forma formabilis, ſicuti in homine, & cæteris ſenſitiuis reperitur. Amen dico tibi, quòd oleum naturas naturaliter incerans & coniungens, ac naturaliter introducens medicinam in a-

lia

lia corpora tingenda, non componitur ex alio extraneo, ſed tantùm ex viſceribus corporis diſſoluendi. Quod oleum ſpiritus colorem retinet ſemper vſque ad reinſpiſſationem, & tunc primò arma regalia induit, ſcilicet citrinitatem & formam metallicam, quam omnibus facit apparere: ſi in auro, aureum: ſi in argento, argenteum. Quod oleum, ſi Sol eſt, rubicundum diſſolutum eſſe dignoſcitur intrinſecus, quamuis extrinſecè album appareat ſub forma liquidi argenti viui. Quidam autem oleum componere æquè generoſum & potens, vt oleum iſtud, vtpote ex Mercurio exiccato, aut ex ſtanni ſubſtantia, aut ex corpore Solis cum mixtionibus rerum diuerſarum ſpecierum: ſed eis ad opus noſtrum fallax experimentum contingit. Poſſunt quidem ſpecies metallorum in ſpeciem olei reducere: in ſpeciem autem metallicam, minimè, ſalua & integrà commiſcendorum proportione. Illud tamen oleum ſenſitiuis ad medicinam prodeſſe poſſet: quia auri ſpecies in eo ſoluta eſt: impertinenter tamen & inutiliter ad opus noſtrum Philoſophicum. Præterea honorande mi Doctor, vt reliqua tuæ epiſtolæ capita perſtringam, diligenter & ſcitè animaduertere debes, quod ignis & azoc latonem abluūt. Azoc autem non eſt argentum viuum crudum à minera ſimpliciter extractum, ſed eſt illud quod à corporibus diſſolutis per ipſum argentum viuum extrahitur: quod vtiq; maturius eſſe cōprobatur. Quapropter, ſi laton fuerit corpus immundum, à tali azoc depuratur: quòd ſcribis te quondam habuiſſe: & hoc latone per azoc abluto, medicina noſtra conficitur ad omnem ægrum curandum. Sanè hoc azoc ex Elixire fit: quia Elixir non eſt aliud, quàm corpus in aquam, Mercurialem reſolutum poſt cuius reſolutionem azoc ex eo extrahitur: id eſt, ſpiritus animatus: Dicitur autē Elixir ab e, quod eſt ex, & lixis, quod eſt aqua: quia ex aqua iſta omnia fiunt: & eſt Elixir pars ſecunda in opere Philoſophorum, ſicut Rebis pars prima dicitur in eodem opere. Tinctura verò tertia pars cōſtituitur, quia vt materia huius compoſitionis diuerſos facit effectus: ſic alia & alia nomina ſortitur: Vnde liquidò conſtat, quod azoc nō requi-

ritur ad Elixir: quia in hoc opere Elixir præcedit azoc, & non contrà: ſicut aqua, oleum; & ſpiritus animam. Nam ex Elixire, elicitur & extrahitur azoc, tanquam ex aqua oleum, & non contrà: vnde alibi fit mentio. Exempli cauſa, vt in arte medica, aqua pura fontana, ſimplici & prima decoctione per elixationem cum carne pulli coniungitur, & inde primo decoctionis gradu emergit ius & decoctum perfectum & bonum, diſſolutis ſcilicet humidis partibus aqueis & aëris actu pulli in aquā prędictam: quamuis & ibi ſint alia elementa actu. Verùm vt fiat medicina multò perfectior, & ad ſanitatem corpori humano ægroto reſtaurandam generoſior, carnes pulli decoctæ cum prædicta aqua iam in ius decoctum alterata, aut parte eius contunduntur, & fortiori decoctione deſtillantur, vnde fit ius & decoctum multò nobilius & generoſius totius pulli naturam participans. Quia non tantùm hac ſecunda decoctione partes pulli humidæ, ſed etiam calidæ: id eſt, aëreæ & igneæ in ipſum ius ſeu decoctum liquatæ permixtiuè ſoluuntur: & ideo tota virtus pulli tali decoctione in prędictum liquorem extrahitur. Similiter contingit in opere Philoſophico, quia ſpiritus mineralis crudus tanquam aqua, coniungitur cum corpore ſuo ipſum prima decoctione ſoluendo: vnde Rebis nominatur: quia ex re bina & duplici componitur, nempe ex ſemine maſculino & fœminino: hoc eſt, ex diſſoluendo: quamuis vnica ſit res & materia. Vnde verſus:

Res Rebis eſt bina coniuncta, ſed tamen vna,
Soluitur vt prima ſint, aut Sol aut ſpermata Luna.

Ex iſtis autem duabus rebus ſimul diſſolutis, componitur Elixir: id eſt, aqua tincta. Vnde verſus:

Elixir Græcè pars dicitur arte ſecunda,
Lixis nam de ſe ſunt facta corpora munda.

Ex hoc autem Elixire, honorande mi Doctor, vt ex primo ſimplicis decoctionis iure ſeu decocto, azoc extrahitur, fortiori ſcilicet deſtillatione ac iterata: quod azoc refert & participat naturam, quæ eſt calida, corporis ſui, ex quo extrahitur, illiusque virtutem in ſe retinet, vt pote oleoſam naturam quæ eſt calida & humida: quia ipſum eſt ignis & aër actu: quamuis in eo ſint

om-

omnia elemēta essentia & compositione. Possunt ergo ex dictis metallis alio & alio artificio medicinæ componi ad morbos sensitiuorum curandos: illæ tamen operi Philosophorum sunt impertinentes, sicut pertinet Elixir ad Azoc: hoc est, spiritus, vitalis & anima fugitiua non sunt diaphana, nec transparentia, nec sicut oculi lachryma clara, nec quiuis spiritus dissoluens: quamuis sint sibi inuicem altiorū naturarum secundùm gradus suos. vt anima est altior spiritu crudo, cum sint vnius formæ. Quia vt anima latet sub specie spiritus dissoluti ante reinspissationem (anima enim vt argentum viuum ex corpore extracta semper apparet) sic post inspissationem, anima & spiritus latent sub specie corporis. Huius enim dicti reuerentia tua experimentum vidit in puluere quondam regi misso, cuius es physicus, in quo experimento argentum viuum sub specie argenti viui repertum est, quod si in fundo remanens coagulatum fuisset, eandem certè pulueris speciem suscepisset. Puluis autem ille nomine tantùm tinctura dicetur, & non medicina metallorum, quia nondum planè fixus, quamuis vt medicina humana optimè valeret. Sed hanc medicinam humanam, fixa medicina atq; dubio omni virtute excedit & ad metallum, & ad hominem: quod in diaphano liquore claro & transparēti fieri non potest. Quoniā & si elixir azoc prædicta: id est, spiritus & anima diaphanitatem referrent ac haberent, iam in proportione terra aquam dimisisset, & ab illa separata esset, quæ inspissauit & coagulauit partes eius, opacitatem fecit in Elixir & azoc, fecitq; formam stare congelabilem metallicam. Nam in fixis speciebus metallicis restringendis, oportet vt restringens agat in restringibilem & congelans in cōgelabilem: quod fieri non potest in prædicta aqua diaphana & clarā. Aliter autem accidit in vegetabilibus in quib. aqua simplex & diaphana per decoctionem in ipsa vegetabilia inspissatur, quę tamen examine ignis tandem euanescit & euaporat: quia non est permanens, & fixa in compositione: quia terram naturaliter sibi homogeneam secum compositione non habuit sicut argentum viuum: quæ quidem terra causa est permanētis fixionis in homogeneis. Quare aqua simplex cōgelatione non potest fixari cum ve-

getabilibus, ficut Mercurius cum metallis. Si ergo Mercurius diaphanitatem acceperit, in opere Philofophorum, iure irreftringibilis fubftantiæ permanebit; nec congelabitur fuper latonem ad formam, fpeciẽ & proportionem metallicam, qui fecum nec in fe defert fuimet ipfius congelationem; fcilicet aquā terram: quæ quidẽ terra (vt dictum eft) eft Mercurialis, & caufa prima infpiffationis, coagulationis & fixionis. Si ergo ifta aqua ita maneat extra proportionem metallicam, quomodo fimiles fpecies ex hac compofitione procreari poterunt? Errant quoq; illi qui fic putant aquam limpidam tranfparentem ex Mercurio extrahere, & ex illo multa mira operari. Nam fit ita, quòd talem aquā perficiant, nihil tamen prodeffet opus, nec ad eius naturam & proportionẽ; nec poffet reftaurare feu ædificare fpeciem perfectam metallicam. Quàm citò enim Mercurius à fua prima natura permutatur, tā citò prohibetur ingredi opus noftrum Philofophicum, quoniam perdidit naturam fpermaticā; & naturam metallorum. Ex his ergo notum eft, quid veritatis contineat, & in quo contraria & aliena fit opinio tua, cùm dicis, oportet (vt exiftimo) ad perficiendum fummum Elixir haberẽ gummam, in qua funt omnia ei neceffaria, & continentem quatuor elementa, & eft aqua clariffima, ficuti oculi lachryma fpiritualis facta, &c. quod facit aurum merum effe fpiritum. Nam corpus nō penetrat corpus, fed fubtilis fubftantia fpiritualis congelata, quę corpus penetrat & colorat. Efto vt dicis, honorāde mi Doctor quòd naturæ non coniunguntur nifi gumma, vel re oleofa & anaticè proportionata, habente naturam fpiritualẽ: claufis tamen in ea fixè elementis: ad quam gummofitatem: vltimò inceratiua reducitur totus lapis Philofophicus fub fluxu leui inceratiuè referens omnia elementa, ftans vt æs & æris natura, ftans infuper vt fubtilis fubftantia fpiritualis, corpora metallica penetrans & colorans. Nam hic lapis in fpiritu primo crudo fublimando non amifit fpeciem, fcilicet eiufdem fpiritus, nec etiam in gumma perfecta & magna amittit naturam fuam primam. Quare oleum & gumma nihil ad hunc lapidem pertinent, nifi vt elementa anatizata

fimu

simul clausa, resolubilia, vnita in viscositate terræ, oleosa, retenta, sepulta, inseparabiliter permixta. Hæc enim gumma seu oleum primò ex corpore extrahitur, in inceratum spiritum ducitur quousq; aquæ superflua humiditas in aërem vertatur, & elementum excitetur de elemento per digestionem, & id quod fuit aqueæ formæ, fiat oleosæ naturæ: & sic totus lapis vltimò nomen gummæ suscipit & sulphuris. Hoc enim Geber docet, quãdo dicit, vt tua epistola scripsisti: si quis sulphur nostrum sciuerit coniungere & amicari corporibus, inuenit vnum de secretis maximum, & vnam viam perfectionis: quasi diceret: si quis corpus ad hoc perduxerit, quod efficiatur gumma permixtibilis cæteris corporibus imperfectis, inuenit maximum naturæ secretum, &c. quia lapis iste perfectus est gumma & sulphur, vt ex iam dictis notum est. Oportet autem te intelligere, quòd Geber summa prudentia & miro artificio veritatem sub velamine occultat, multas obscuritates aut falsitates intermiscẽs, quas inscij prima fronte existimant veritatem esse: ille tamen Philosophicè sub his paleis occultè loquens, veritatem apertè, Philosophicè & doctè describit: quare imperiti & sophistæ mentem ac ingenium illius, & rei veritatem non intelligentes, ad vulgarem expositionem ac sonum verborum peruersè sese conuertunt. Inquit enim ille: Si illud scis, tibi diximus aliquid: si verò non scis, nihil tibi diximus. Quare in legendis Philosophorum libris naturæ possibilitatem in primis considera: quanquam aliquos huius artis Philosophicæ scriptores aliquando errasse, & malè aut ambiguè tractasse contingit in naturæ veritate. Vt notatur Arnaldus de Villa noua dixisse, libro, quem Rosarium nominauit, quòd Mercurius crudus: id est, argentum viuum, quod sua natura est frigidũ & humidum, per sublimationem efficitur calidum & siccum. Deinde per reuiuificationem fit calidum & humidum simile complexioni humanæ. Quid ergo, inquis, mirum erit, si coniungatur cum Sole, vtiq; effici Solis naturæ? Est enim Mercurius cõuersibilis naturæ, sicut cœlestis Mercurius, qui talis est, qualis est ille planeta cum quo in cœlo coniungitur. Ille enim Arnaldus, licet in alijs sci-

entijs fuerit reuerendus Doctor & ingeniosus: in hac tamen arte fortè experimenta sine causarum doctrina tractauit. Quòd autem in prima purgatione, spiritum crudum à minoribus mineralibus salsuginosis: sublimari dicit, & quòd ipse Mercurius, qui sua natura frigidus est & humidus, efficitur puluis natura calidus & siccus, vt ait, nihil tamen operi nostro Philosophico prodest. Sit ita verò, quod ex Mercurio talem faciat puluerem qualem dicit, vtpote per sublimationem à salsuginosis exiccatum & calidum. Illæ tamen purgationes vanæ sunt & impertinentes, imò nociuæ ad opus nostrum perficiendum. Quando etsi minora mineralia communicant cum metallis natura, non tamen specie & proportione. Sunt enim maiora & minora mineralia de natiuitate seu impositione subterranea, vnius & eiusdem impositionis vniuersaliter, & ideò eiusdem naturæ: differunt tamen proportione, qualitate & specie, seu forma. Quare si Mercurius cum ipsis minoribus mineralibus destillatus fuerit & exiccatus, tunc confunditur & disproportionatur eius intrinseca natura, & prohibetur, & inutilis est ad effectum spermatis fœminini, & inualidus efficitur ad [illegible]us metallorum. Quàm citò enim vertitur in speciem pulueris preterquàm à suo corpore Solis vel Lunæ, tam citò exiccationem recipit operi Philosophico inutilem. Non tamē improbo, quin possit & debeat scoriosus & immundus Mercurius per simplex sal semel aut pluries secundùm experientiam Philosophicam debitam sublimari seu purgari, ad scoriam & immunditiam exteriorem mineralem amouendam, manente tamen illæsa semper Mercurij fluxibilitate, seu humido radicali: id est, mercuriositate stante incorrupta, quæ est ex proportione naturali eius. Oportet enim speciem Mercurialem & formam in tali opere manere incorruptam, sicut iam priùs dictum est: nec debet in puluerem exiccatum eius forma extrinseca deduci. Quoniam species extrinseca corrupta ostēdit intrinsecam eius naturam confusam, nisi forma generationis ipsum alteraret, vt perspicuè videtur insignis in opere apparentibus via naturæ. Sunt enim quædam Mercurij sublimationes ab eius proprijs corporibus,

quæ

quæ sibi per intima amalgamando coniunguntur & commiscentur, ex quibus pluries releuatus & reconiunctus superfluitates reijcit & amittit, & non confunditur in natura: postea autem operi Philosophico conuenit & potens est in speciebus metallicis soluendis, non tamē intrinsecè alteratur valde ad opus Philosophicum, nisi à fixis corporibus in eo dissolutis alteretur. Possunt etenim ex puluere exiccato mira fieri in medicinis sensitiuorum, siue in oleum reducatur, siue in aquam, seu in puluere remaneat, nihil tamen pertinebit ad experimentum Philsophorum. Et ideò vniuersaliter notandum est, quòd quàm citò Mercurius in puluerem cuiuscunque speciei vertatur, præter corporis sui dissoluendi naturam, tam citò operi Philosophico erit inutilis. Sunt quidam sophistæ deceptores, qui adiūcta sibi venere, vel cęteris speciebus additis, opus sophisticum faciunt: hoc est, æri imperfecto dant colorem, sed non naturalem, apparentiam quidem inducunt, sed non speciem: id est, transmutationem: sicut qui imaginem depingit mortuam, vel ex ligno componit: quæ apparet tantùm, & non est, & quantum differt homo viuus ab eius imagine aut pictura, tantum differt opus eorum ab opere Philosophico: vnde ista permixtio in examine ignis non perseuerat, quamuis sit mineralis: quia natura non trahit eam à digestione proportionis, nec illa ars vehementer decoxit alterando permixtas naturas: quare illud æs ad superficiem tantùm & non intrinsecè permanens apparet esse tinctum. Quorum sophistarum deceptorum experientijs non est adhærendū: quia veritas artis naturalis hoc opus sophisticū inutile confutat, & falsum ostendit. Et si instando dicatur, quòd sicut per scoriarum Mercurij purgationes dictus Arnaldus sublimando exiccauit in natura: sic etiam (vt dicis) per reuiuificationem ipsum rehumectauit, & reddidit ipsum Mercurium calidum & humidum, & cōformem suo corpori in natura. Hoc quidem non obstat, mi Doctor reuerende, nec veritatem artis Philosophicæ impugnat, imò magis error in arte naturali apparet. Nam, vt clarum est, Arnaldus docet, si sonum verborum spectes, Mercurium sic exiccatum per aquam feruentem,

in quam proijcitur, reuiuificari, & dicit effici calidum & humidum, cùm primùm sublimatus esset calidus & siccus. Sed quis verè Philosophus diceret, Mercurium vel aliud metallorum per aquam simplicem, quantumuis calidam & feruentem interna qualitate in natura mutari, seu humiditatem sibi naturalem acquirere, & sic reuiuificari? Nihil ergo in hac reuiuificatione acquirit Mercurius, propterea quòd aqua communis ipsum non decoquit, nec alterat: quia ipsum non intrat nec ingreditur, & quod non intrat & ingreditur, non alterat: quia omne alterandum primò est permiscendum. Potest siquidem talis aqua quasdam scorias supernatantes in Mercurio abstergere ab eodem, sed nouam qualitatem illi infundere non potest. Qualem enim naturam Mercurius retinuit in puluerem redactus, & mortificatus per sublimationes, talem omnino naturam seruabit per aquam reuiuificatus. Hoc autem in reuerentiam & honorem dicti Arnaldi dictum esse volo: sed naturæ veritatem & experimentum contemplor & defendo. Insuper mi honorande Doctor, vt hac mea responsione tuæ epistolæ satisfaciam & finem imponam, quæ paucis disserui, bono & æquo animo feras supplex oro, quod feci non redarguendo, sed tantùm disputando. Si quid verò tibi respondi quod tibi scrupulum ingerat, prudenter æquo & bono animo accipias, aut mihi literis significes, & pro virili tibi satisfaciam largiente & docente veracissimo Doctore domino nostro Iesu Christo filio Dei benedicto in secula seculorum.

Gratia sint Christo.

INGE.

INGENIOSISSIMO VIRO PEtro Douet Medico doctiss. Robertus Vallensis Rugl.

- Mineralia *quæ fiũt ex sulph. & argen. viu.*
  - Maiora *mineralia, siue metalla.*
  - Minora *mineralia, siue atramenta, sales & sulphura.*
  - Lapides.

Raym. Lul. in praxi testamenti.

- Mercurius
  - *Communis, qui est communis materia omnium mineralium.*
  - Vulgi, *notus vulgo.*

Alia diuisio ex eodem Raym.

- Mercurius
  - Philosophi*cus, qui est: vel,*
    - Azoc, *extrahitur à corporibus perfectis dissolutis per ipsum argentum viuum.*
    - Communis, *qui non est de materia, mineralis tamen, sed tantùm excitat calorem siue sulphur internum materiæ.*
  - Vulgi, *notus vulgo.*

- Methodus *rerum cognoscendarum.*
  - Definitio, *quid est explicat, siue naturam rei.*
  - Diuisio, *quot species habet.*
  - Resolutio, *ex quibus partibus constat.*
  - Demonstratio, *causam, paßionem, & omnium inexistentium rei docet.*

Resolutione enim res agnoscitur, quare Elixiris seu pulueris Philosophici compositio resolutione tibi nota

erit, si eius partes, quibus constat, probè noueris, quæ hac sequenti Tabula, ex quampluribus authoribus collecta comprehenduntur. Naturalem tamen mineralium compositionem ne contemnas.

Compositionis *pulueris Philosophici partes duæ homogeneæ quæ ex eodem sublimatione extrahũtur, et earũ nomina.*

1 Volatilis. 2 *Argen. viu.* 3 *Superius.* 4 *Aqua.* 5 *Fœmina.* 6 *Beya.* 7 *Luna.* 8 *Fons.* 9 *Humidum.* 10 *Fuyant.* 11 *Mercurius.* 12 *Aqua.* 13 *Frater vterinus.* 14 *Vultur.* 15 *Vinum.* 16 *Aqua vitæ.* 17 *Argent. viuum.* 18 *Anima siue spiritus.* 19 *Cauda.* 20 *Cælum.* 21 *Mulier candida.* 22 *Sudor eius.* 23 *Nebulæ nigræ.* 24 *Tinctura.* 25 *Anima subtilis & tingens.* 26 *Regina.* 27 *Pars figenda.* 28 *Pars seruata non fixa.* 29 *Pars subtilis.* 30 *Spiritus mundatus.* 31 *Eius aqua.* 32 *Acetum acerrimum.*

Singulæ *singulis respondent.*

1 Fixa. 2 *Sulphur.* 3 *Inferius.* 4 *Terra.* 5 *Mas.* 6 *Gabertius.* 7 *Sol.* 8 *Rex.* 9 *Siccum.* 10 *Poursuiuant.* 11 *Mercurius.* 12 *Carbo.* 13 *Frater vterinus.* 14 *Bufo.* 15 *Mortuum.* 16 *Nigrum nigrius nigro, siue corpus priuatum suo spiritu.* 17 *Calidum siccũ.* 18 *Corpus.* 19 *Draco.* 20 *Terra.* 21 *Rubeus maritus.* 22 *Cinis.* 23 *Corpus earũ vnde exierunt.* 24 *Terra.* 25 *Corpus calcinatum.* 26 *Rex.* 28 *Pars cæranda.* 28 *Pars terræ administratæ.* 29 *Pars terrea & grossa.* 30 *Corporis limatura optimè calcinata.* 31 *Terra siue puluis.* 32 *Aes siue sulphur.*

Quibus sæpius coniunctis, sublimatio vera & Philosophica fit. Vnde Acuboces: O natura, quomodo vertis corpus in spiritum? sic enim spiritus vertitur in corpus, & corpus in spiritum. Hoc fac igne Philosophorum extrinseco excitante adhibito, & (Deo concedente) lætaberis.

INCI-

INCIPIT LIBER SCALA PHILOSOPHORUM dictus.

VT dicit venerabilis Raymundus Lulij: Intentio naturæ ad faciendum nostrum magisterium est, quòd Lapis diuidendus est in quatuor elementa, vt quodlibet per se, secundùm exigentiam naturæ possit purificari. Et illa est præparatio rerum quæ præcedit operationem perfectæ præparationis, & propriè dicitur Separatio elementorum, quoniam illa diuidit omnes partes impuras à partibus puris, vt cum leuioribus & puriori. bus fiat successiuè cum naturali coniunctione nostra perfecta præparatio, quæ fit per reductionem humidi cum sicco, statim & immediatè præparatorum, per beneficium separationis elementorum, aliter humidum non amaret siccum, nec corpus spiritum, si primò non esset bene ab eorum infectionibus lauata cum distillationibus & calcinationibus. solutionibus & coagulationibus. Nam per separationem elementorum crematur salsatura suæ sulphureitatis comburentis, quæ veniebat ei per maculam originalem nostri menstrualis, quod est corruptio nostri lapidis. Idcirco terra corporum calcinatur post extractionem æris, vt à sulphureitatibus salsis, & combustionibus sit optimè depurata. Ergo constat, quòd si tunc materia corruptibilis non esset posita per corruptionem lapidis, nunquam oporteret eam purgari.

Et cùm sic necesse est, vt post corruptionem lapidis compositum depuretur ipsius lapidis ab omnibus suis sordibus post separationem illius per quatuor elementa cum distillatione & calcinatione, antequam Mercurius coniungatur cum corpore ad incipiendam realem præparationem, quæ est creatio nostri lapidis.

Ideò necesse est, quòd lapis diuidatur per quatuor elementa cum distillatione & calcinatione. Et ista diuisio est solummodo, vt substantia lapidis sit fortiter munda, & quòd totum sit purus Mercurius, qui portat

in se proprietatem fundendi & fixandi. Tunc quando vis corpus dissoluere post suam calcinationem, dissolue illud cum argento viuo, tracto ab ipso purificato septena distillatione: quoniam tunc corpus est multum efficax ad penetrandum, & intrandum per spongiositatem illius sui corporis. Spiritus congelantis beneficio dissolutionis naturæ fixæ, & corporis, & mixtionis illius cum argento viuo: & ista, si me intelligis, est solennis materia dissolutionis, quæ fit cum cōgelatione spiritus, & sine illo non: sed separationem elementorum non intelligas quòd fiat, aut fieri possit, nisi putrefactione, per quam miscetur spiritus in corpore, & cum suis elementis: & illa est quæ reddit volatilia, sicut apparet in eorum separationibus. Propterea ergo digere, & putrefac elementa in eorum fimis ad finem, & hoc quando erit bene digestum ad satisfaciendum nostræ voluntati, vt possit bene separare: & postea inhuma, vt res separata possit meliùs depurari, & efficiatur argentum viuum in forma aquæ claræ. Sed si non diuidis lapidem, videlicet substantiam quintam per quatuor elementa, scias, quòd ipsa vniri non poterit naturaliter, nec coniungi cum corpore sicco, si quodlibet eorũ non tenet de natura quintæ essentiæ: quoniam illa est commixtio omnium elementorum, & reductio eorum in vnam puram substantiam. Et conuenit, quòd illa elementa sint bene depurata ab eorum infectionibus. Et dicimus tibi, quòd sulphureitates combustiuæ & combustibiles per beneficium calcinationis separentur, & de toto annihilentur ab igne & à terra, & corpus comminuatur & subtilietur multũ per talem digestionem, & aquæ depurentur multum ab illorum sordibus cum distillationibus, & subtiliando vertantur in naturam aëris, per leuigationem leuitatis. Deinde potes facere coniunctionem masculi cũ fœmina, vt inter se gignant filium ignis, qui tantus est amore omniũ Philosophorum. Et si me bene intelligis, hîc iacet tota nostra Philosophia. Et hîc notandum, quòd in occulto nostri lapidis est caliditas & siccitas, & in manifesto frigiditas & humiditas: quare oportet eius manifestum occultare, & eius occultum manifestare: eò quòd caliditas quæ
est

est in occulto, est elementum. oleum quoq; est siccum. Hoc enim siccum figit, quoniam siccitas ignis tingit. Illud autem quod est in manifesto, est frigiditas & humiditas. Oportet ergo habere proportionem inter ista, vt frigiditas & humiditas sint contemperata caliditati & siccitati, ita vt nō fugiant ab igne. Fac ergo vt humiditas & frigiditas recipiant caliditatem & siccitatem, quæ erant in occulto, vt fiant substantia vna. Illa quidem frigiditas & humiditas est fumus aquosus & adustiuus, qui corrumpit nigredinem, & ille lapis est alterius virtutis & naturæ in occulto, & alterius in manifesto: sed in integra commixtione est eiusdem virtutis & naturæ: & sic mutatur species in corpus nobilissimum. Deinde fit currrens vt oleum, quod est tinctura viua, multiplicatiua, consolidatiua, coloratiua, declaratiua, purgatiua, perpetuatiua & cōfirmatiua. In qua enim compositione sunt opera planetarum & corū imagines suis locis & temporib⁹ sicut in fœtu operatiua? Nam in fœtu primo mense cū semen in matricē recipitur, operatur Saturnus coagulando & stringendo materiā sua frigiditate, & sic in ipsa natura in primam massam coagulatur.

Secundo mense operatur Iupiter digerendo caliditatę in quandam massam crudam, quæ vocatur Embrio.

Tertio mense operatur Mars agendo in materia sua caliditate & siccitate, diuidēs ac sequestrans illam massam, membraq; disponens.

Quarto mense operatur Sol, qui nutrit spiritus & incipit viuere partus.

Quinto mense operatur Mercurius, qui forāmina & spiracula facit.

Sexto mense operatur Venus: disponit enim & ordinat oculos, supercilia & testiculos.

Septimo mense operatur Luna sua frigiditate & humiditate, laborat ad expellendum infantem, & si tunc nascitur, viuere potest: si verò non nascitur, debilitatur.

Et octauo mēse iterū Saturnus opera cōstringēdo, fit fœtus in matrice, & si tūc nasceretur, viuere nō posset.

Nono autem mense iterum Iupiter caliditate & humiditate nutriendo, reducit vires fœtui & sic completè nascitur & bene viuit.

Igitur ſciendum, quòd tribus menſibus aqua fœtum in matrice conſeruat. Aër quoque tribus menſibus fouet: ignis verò totidem cuſtodit. Quibus completis, ſanguis eius qui fouetur in vmbilico, eo præciſo egreditur ad mammas, ibique candorem niuis aſſumit. Igitur infanti nunquam patebit egreſſus quouſq; aëris flatus exhauriat.

Tunc autem egreſſus aperitur, & os eius, & lactatur. Ab iſtis trib. oportet nos intelligere, & acuto ingenio ſcire componere & extrahere duo: nam à duobus non extrahuntur tria, ſed bene è conuerſo. Vnde omnes qui cupiunt hoc ſcire, acuant ingenia ſua ad acquirendum futurum theſaurum ex tribus verbis, in quibus occultatur lapis, in quo etiam occulta eſt caliditas & ſiccitas, tinctura & profunditas tincturarum, & oleũ calidum, humiditas coniunctiua.

Sciẽdũ, quòd quatuor ſunt principalia lapidis noſtri regimina, ſcilicet, ſoluere, abluere, cõiungere & figere.

Soluere eſt corpora diuidere, & materiam facere.

Abluere eſt inhumare, diſtillare, aſcendere & deſcendere. Coniungere eſt impraegnare, dealbare & rubificare. Figere verò eſt fermentare & deſponſare. Solutio conuertit lapidem in primam ſuam materiam: id eſt, ſuam aquam, ablutio in aërem, coniunctio in ignem, fixio in terram ſpiritualem & tingentem. Vnde Ariſtoteles: Cùm habueris aquam ex aëre, & aërem ex igne, & ignem ex terra: tunc habebis plenam artem. Quia quatuor elementa ſunt, tunc bene & perfectè præparata, & omnia iſta magiſter operis & ignis benefacit in vno ſolo vaſe, in quatuor gradibus, ſcil. quatuor colorum ſpecies conuerſionis, ſicut inferiùs dicetur.

Ignis ſecundùm Auicennã ſoluitur, vt in Mercurium conuertatur, & in quatuor elementa diuidatur, vt ſuam primã originem habeat: & vt ſulphur Philoſophorum à corpore extrahatur, & argentum viuum mundum habeatur ſuper terrã, de illa materia, de qua aurum & argentum ſubtus terram efficiuntur, ac illa ſimul coniuncta decoquantur, quouſq; fiant vnum, ſtans, penetrans & profundans, tingens & permanens: cuius vna pars conuertit mille millia Mercurij, vel cuiuslibet corporis imper-

imperfecti in verissimum aurum vel argentum, secundùm quòd Elixir fuerit præparatum. Et hoc admiratus Richardus Philosophus, & filius regis Persarum, ait: Super omne mirum est, quòd vno igne & vno vase fit distillatio, sublimatio, mortificatio, calcinatio, dealbatio, rubificatio, fusio cum solutionibus & congelationibus. Et vult dicere de frigido & humido, & facta est eius amicitia cum igne & fit oleum currens, penetratiuum, coloratiuum, perpetuatiuum, oleum viuum, perseueratiuum, depuratiuum, color viuus, viuificatiuus, faciens resurgere mortuos. Et est fermentū seipsum impraegnans, se concipiens, se parturiens. Hæc omnia oportet eos scire, qui hanc quærunt artem.

Et notandū, quòd nulla alia est in hac sciētia, nisi ista solūmodo: videlicet quòd si argentum viuū mundum, purū coagulatū fuerit, per vim sulphuris non vrentis, illud erit res optima, quā recipere possunt Alchymistę, vt exinde faciant eorū aurum, vt dicit Aristoteles quarto Meteororū. Et ideo concluditur, quòd sine sulphure albo non vrente nec aurum nec argentū fieri possunt: eò quòd sulphur optimum cum rubore clarum, nō potest ad aurum, nisi primò fuerit album, eò quòd citrinū ex multo albo & permixto nigro cōponitur. Et ideo tradiderunt primò Philosophi compositionē sulphuris albi ad argentū: & postea sulphuris rubei ad aurū: quia non potest fieri aurū, nisi priùs fuerit argentū. Sulphur autē album ex purissima argenti viui substantia habetur, eò quòd ipsum continet in se totū quo indigemus. Ideo oportet artistam esse constantis voluntatis, nec pluribus vti, sed solùm complemento intendere. Quia in rerum multitudine ars nostra perficitur.

Artem autem hanc: quia valde ardua est scire, doctrinam dare intendimus de secretis ipsius: primò de Mercurio & eius aqua, de corpore, spiritu & anima, & de eorum operationibus, quæ apud quàm plures omnino non sunt incognitæ & occultatæ.

Est enim aqua Mercurij aqua illa, qua, & non alia vti debemus in tota operatione nostra. Sed in eius regimine constat totum secretum: & ideo in principio oportet te scire naturam Mercurij, & eius regimen, cum

quo debitè præparato, totum opus perficitur. Quia Mercurius calefacit & infrigidat, desiccat & humectat, & facit opera contraria secundùm diuersitatem, & modum regiminis eius. Ergo in eius regimine consistit totum secretum. Ideoq; oportet operatorem eius regimẽ bene cognoscere, sine errore, cùm per eandem operationem non operetur in eodem gradu contraria, quantum est ex se: sed contrarietas operationis debet præcedere à se sic disposito, & non ab alio, videlicet per sublimem solutionem & congelationem, & permixtionem eius aquæ cum aqua Solis, cum Sole purificato, & ante eius congelationẽ non operatur, nisi vnicam operationem, vt si proijciatur supra cuprum, tantummodo tingit illud, & non adducit aliam complexionem, quam priùs habuit: & hoc totum quantum ad apparentiam, non quantum ad existentiam: quia per examinationem ignis possit fieri separatio tincturæ à corpore, non obstante tinctura fixa, sicut Luna separatur à Sole. Sed in vera transmutatione cupri, vel alterius metalli requiritur vera colorati, & vera colorantis vnio cum colorato & colorationis omnium elementorũ vera transmutatio. Secundus erit coloris fixio, & nouæ formæ inductio, ad quam sequitur coloratio propria.

Ideo principia quæ tradidit Geber, per ea non potest fieri medicina vera, nec per dicta Philosophorum in Turba, vt ego firmiter teneo.

Preterea Turba dicit: quod medicina debet esse composita ex quatuor elementis, considerate eius complexionem. Ideo turba non loquitur hîc nisi de basis operibus: id est, de fundamento. Sic enim ait Geber: Vbi magis apertè & planè locuti sumus, ibi magis scientiam occultamus.

Quare sciendum secundùm authores, quòd vnus est lapis, si quis errat ab illo vno in principio, tædium sortietur in fine.

Hoc tamen vnum non est vnum in numero, sed genere: sicut masculus & fœmina sunt sufficientes ad prolem procreandum sine aliquo alio additamento. Et sic lapis Philosophorum ex duobus compositus sufficit ad medicinam intentam, scilicet spiritus & anima, quæ

sunt Sol & Luna: & dicunt quidã quòd his duobus addatur tertium, scilicet corpus. Nam sicut homo ex corpore & anima & spiritu constat: ita & lapis noster. In hoc tamen sunt diuersæ opiniones: quidã enim dicunt, quòd alterum ipsorũ est spiritus & corpus, & decipiunt homines de additione tertij. Alij dicunt, quod tertiũ dicitur compositum ex duobus: quoniã neutris componentiũ assimilatur, & vocatur nomine omnicorporum. Alij dicunt quod debet verè corpus his duobus adiungi: quia fortius erit opus, & in breui tempore ipsorum operatio finietur. Sed quocũq; modo teneatur opinio, numeris non augetur. Ad euidẽtiam notandum, quòd Kibric est pater Mercurij & omniũ liquabilium: & hoc dicitur illud vnum, quod est carum & vile: argentum verò viuum, quod est filius eius, licet ab eo sit complexionatiuè diuersum & extraneũ, & sic se habet, sicut pater & filius, & addatur his duobus tertiũ, videlicet corpus metallicum, numerus duorũ propter hoc non multiplicaretur, nec etiam nomina, eò quòd corpus metallicum ex his duobus est compositum. Constat ergo manifestè, quòd eius cõpositio, quocũq; modo reiteres ex duobus constat. Et sciendũ est, postquam ista duo coniunguntur, semper vocantur vno nomine. Hoc tamen vnum quod dicitur æs Philosophorum nominatur nominibus omnium rerũ istius Mundi. Et propter hoc toti errant, tum propter multiplicitatem nominum, tùm etiam propter ignorantiam debitæ proportionis. Item quando audis aliquid de fermento Philosophorũ, nihil aliud intelligis quàm corpus perfectũ, scil. perfectissimè mundũ & sublimatum. Et tamen nõ credat aliquis, quòd possit spiritum & animam coniungere corpori, per solam cõtritionem, aut per simplicem solutionem. Exemplum de argento viuo iunctum plumbo, videtur sibi mixtum, sed in veritate non est: quia ignis violentia separatur. Quod autẽ Philosophi dicunt: Solue & coagula: sic sine dubio intelligitur solutio corporis & animæ in aquam, & congelatio facit animam & spiritum corpori commisceri. Vnde si propter solam solutionem & simplicem congelationẽ animæ & spiritus perfectè coniungeretur corpori, non dixisset Philosophus: Iterũ

solue, & congela, & iterum solue & congela, vt acrescat lapidis tinctura, si in congelatione vnà iungi potuissent. Scito ergo pro certo, quòd quantò sæpius soluitur & congelatur, tantò plus anima & spiritus corpori coniunguntur, & retinentur ab ipso, & ad hoc qualibet vice tinctura multiplicatur.

Et hic sciendum maximum arcanum, quòd lapides rubei & albi, facti ex aliarum rerum elementis, possunt coniungi cum Elixiri perfecto, & tunc addunt ad eius tincturam & non aliter.

Aliud quoq; secretum: vt fiant aquæ acutæ, cum quibus soluitur corpus cum animabus & spiritibus perfecta solutione: & postea congelatur, Deo donante. Veruntamen omnes partes nostri lapidis sunt concreti & coessentiales. Huius autem lapidis operatio multiplex à Philosophis ponitur. Quidā enim rectificant singulatiter, & componunt; postea perficiunt: & ista operatio multipliciter variatur, & est laboriosa ac difficilis & subtilis, ideo multi in ea errant: quoniā adminiculum: id est, adiuuamen illius multa extranea exigit. Veruntamen huius lapidis operatio est vna, linearum, & in vno solo vase perficitur. Ignis tamen non est vniformis in actione totali. Et ideo vt studentibus tractatus iste sufficiat, & proficiat: Dico quòd ignis huius operis intrans, est sicut calor Solis in Mundo maiori. Sol verò tempore Veris est moderatus & leuis in calore: aliter verò herbæ quæ teneræ sunt, arescerent & fructus nullatenus perferrent. Est autem iste calor intrans plantas, donec paulatim crescant, & quanto plus crescunt, tantò magis calor Solis gradatim quotidie crescit & augetur, quousq; segetes dealbantur, & finito Vere, incipit æstas, & quia tunc Sol fortior est: deinde fortissimus vsq; ad finem Leonis, donec omnia suam debitam recipiant formam & perfectionem. Et benedictus Deus hæc sua sapiētia mirabiliter ordinauit. Simili ergo modo iste lapis regendus est. Dicunt enim quidam, quòd calor primi regiminis debet esse sicut gallinæ cubantis oua sua ad pullos procreandos. Alij autē dicunt, quòd debet esse sicut calor naturalis digerens cibum, nutriēs corpus: alij, vt calor fimi, eò quòd calor iste est tempe-

ratus: alij, vt calor Solis in Ariete existẽtis, eò quòd Sol habet ibi principatum & exaltationem suam: quia ibi incipit mediocriter oriri & calescere.

Et propter hoc dixerunt quidam, quòd debemus incipere Sole existente in Ariete, & Luna in Tauro commorante: Quæ quidem omnia ad designandum calorem moderatum circa primã huius operis actionẽ dicta sunt. Et quamuis huius lapidis actio vnica sit, scilicet decoctio cum igne naturali, tamen status caloris huius tripliciter variatur: quia primò erit ignis moderatus, & durat ad nigredinem: & etiam donec illa in albedinem conuertatur, quæ nigredo durat forte 46. diebus, vel plus vel minus, secundùm studium operantis, & regimen fortunæ: & iste calor assimilatur calori Solis ex Ariete labentis in Taurum. Albedine quadam apparente augeatur ignis gradatim, vsq; ad perfectam lapidis exiccationem seu incerationem, & iste calor assimilatur calori Solis in Tauro, discurrentis in Geminos.

Desiccato verò lapide & incinerato, iterum fortificatur ignis, donec lapis perfectissimè rubeat, & regali veste induatur ab igne.

Et iste calor assimilatur calori Solis in Leone. Hæc enim est suę dignitatis domus. Deinde continuetur donec fit venenum.

Tunc enim draco noster in fixatione solari fulgẽs, radio cœlestium & terrestriũ virtute decoratur. Hinc autẽ lapis Philosophicus omnia vincens, omnia digerẽs, qui corpori cuncta vitia corrigit & emẽdat. Huius nomina multiplicantur secundũ multitudinẽ colorum apparentiũ. Nam in regimine primo, cũ niger est, vocatur terra, & Saturnus, & nominibus omniũ nigrorũ & terrestriũ corporũ. Deinde cùm dealbatur, vocatur aqua viua, & nominibus omniũ aquarum & salium, aluminum, & rerum habẽtium albedinem. Postquã autem incitrinatur & sublimatur, & subtiliatur, tunc vocatur aër, oleũ citrinum & nominibus omnium spiritualiũ & volatilium. Deinde verò cùm rubescit, vocatur cœlũ, sulphur rubeum, aurũ, carbunculus, & nominibus omnium rubeorum preciosorum pulchritudinem habentium, tàm in lapidibus quàm in animalibus & plantis.

Hîc notandum, quòd aqua nostra dicitur Masculus, & terra dicitur Fœmina, quæ est spissitudo lapidis. & sic terra fit spiritualis & aërea, & subtilis, & hæc spissitudo siue terrà dicitur æs nostrum & plumbum nostrum.

Oportet ergo ipsum suauiter regere, vt sulphur fiat incremabile, cum aqua, in qua illud est. Aqua enim ipsum dissoluit, & dealbat. Sed dicunt quidam, quod alterum istorum, scilicet fæx remanentis in fundo, quæ dicitur fumus, est terra, & alterum quod ascendit à terra, scilicet à fæce, est cœlum. Toties ergo reiterandum est cœlum super terram, donec terra fiat cœlestis & spiritualis, & cœlum fiat terrestre, & iungatur cum terra, tūc completum est opus. Et hoc sciendum, quòd cùm corpus sit grossum, & spiritus subtilis, vniuersaliter permisceri non possunt, nisi primò corpus in tantum subtilietur à spiritu, vt ipsum corpus eidem spiritui æquipolleat in subtilitate, & tunc fit mixtio talis, quam ignis non separat vel superat, si per mille annos continuè in ipsum ageret: quia sic per minima permiscentur, quòd nullo ingenio postquam sic se inuicem cœperint, poterint separari. Sic enim morietur draco, & sine illo non, hoc est, nisi cum ipso interficiatur. Et iste draco: id est, sulphur, extrahitur de corpore per magisterium, & est nostrum secretum sulphur. Quando ergo volueris tentare medicinam, pondus vnius grani tritici super laminam candentem cupri ponas, & si intrans cum pauco calore lamina se diffuderit per totum intus & extra, est perfectè tingens, & in igne secum perseuerans est lapis, tunc est perfectus. Et sic patet quòd sunt tria, quæ complent nostrum Elixir quod fecimus: primum coniungit, duo componunt medicinam. Itaque sunt vno corpore tria iuncta. Sed hoc notandum, quòd si iterum medicina soluatur, & per omnia regatur vt priùs: postea non erit finis suæ tincturæ, & constringit poros Lunæ efficiens illā ponderosam, & in cæteris corporibus faciet exire spumam & fœtorem, & ea perfectissimè tingit, & tandem mutabit in aurum vel argentum: & sic per artē nostrā fit vera alteratio vnius naturæ in aliam:

Sed hîc sciendū est, quòd omnis alteratio mineraliū ad perfectionem mineralium stat in gradu sublimiori spiri-

spiritualium. Non loquimur de angelis, nec de intelligentijs, sed de gradu sublimiori perfectionis omnium metallorum, & hoc est in spiritu minerali: quia mineralia mineralibus, vegetabilia vegetabilibus conueniunt, vt nulla contrarietas sit, imò maxima cōuenientia: quoniam spiritus iste est mineræ aureus, nec ab auro differt nisi in hoc, quod ipsum est fixū, spiritus verò nō fixum.

Sic aurum nostrum non est aurum vulgi, quoniam nostrum est spirituale: quia dissoluit omnia corpora imperfecta, separando purum ab impuro: quoniam natura non recipit nisi quod suæ naturæ est: alienum verò respuit, quod signum perfectionis eius est. Et ideo illud omnia corpora dissoluit, separat, diuidit, depurat, & illustrat, tingit, & in aurum optimum trāsmutat: quia sic est corpus fixum, spirituale factum, & secundùm diuersum digestionis modum. Nam primò fuit argentum antequam fuit aurum: ideo aurum est maximè digestum, &c.

Primus gradus Scalæ Sapientum incipit.

DE modo nascentibus nati. Bachon in speculo Alchimiæ dicit: Nullus natus nascitur, nisi ex viro & muliere, nec etiam vllum germen gignitur, nisi ex caliditate, humiditate, frigiditate & siccitate. Ergo nihil est operis, nisi ex eo quod est verè lucidum, vt ex Sole purissimo, qui suo lumine omnia lumina est illuminans, qui illuminat aërem, & calefacit terram, calore suo generat & nutrit animalia, plantas & lapides, & eijcit tenebras illius Mercurij & aliorum corporum imperfectorum, cùm proiectus fuerit super ea, vt dicit Geber, de Essentia & Procreatione Solis.

Quia sulphur est, irradians & splendens in sua clarissima & mundissima substantia, illuminat & irradiat non solùm in die, sed etiam in nocte in tenebris, & similiter omnia in quibus est splendor & magnitudo illuminans, suo lumine.

Quæ quidem omnia sunt ex opere suo cùm ex vestimentis suis sunt induta.

Ergo qui quærit illum, faciat pacem inter ipsum & vxorem suam, ita quòd non separentur ab inuicem, sed

misceantur inseparabiliter. Et hoc fiet quando ipsum extraxeris, partim à natura sua, & similiter vxorē suam, partim à natura sua, hoc facto interficiantur, vt cùm interfecti fuerint (vt pleniùs patebit) resuscitentur resurrectione noua incorruptibili: ita quòd postea sint immortales. Nam post eorum resurrectionem induentur gloria, & fortitudine sempiterna, & tunc gaudebunt in prosperitate magna omnes qui sciūt secretum illorum. Natura ex eis mundus maior creatur, qui sunt sulphur, magnesia, Ceduæ, argentum viuum, & similiter spiritus sulphuris, & simili modo est spiritus occultus huius scientiæ. Magnesia est terra, Ceduæ est aër, argentum quoq; viuum est aqua, & corpus fluens. Spiritus quoq; est aqua secunda, de qua omnia prædicta nutriuntur: omne germen vegetatur, omne lumen accenditur, ergo & omnes fructus facit.

Has ergo naturas, scilicet masculum & fœminam, calidum, frigidum, humidum & siccum, verè coniunge, & nutrias ea aqua viua, spiritus lumenq; eius tinctura habetur. Opus coque, compone illud ex quibus corporibus est. Nam apud Philosophos aqua Sapientiæ vocatur, à quibus sapiens artis coniungit eam, vt natura alteretur, & in aliam naturam conuertatur, & natura per naturam appareat. Ergo duas naturas coniunge, donec naturas tibi attrahas, & fiat res lucidissima & clarissima, quæ lucescit & illuminatur, postquam fuerit in sua magna & excellentissima perfectione coaptata.

Ad talem vtique & tantam perfectionem non peruenitur, nisi scala sapientum, quæ ex duodecim gradibus constituitur, primitus ascendatur.

Primus gradus est calcinatio, quæ est lapidis nostri benedicti modulati summa purgatio, caloris restitutio, humoris innati cōseruatio, & solutionis inductio. Et omne calcinatum in suo genere est fixum. Et sic Sol & Luna cum prima aqua calcinantur Philosophicè, vt corpora aperiantur: & fiant spongiosa & subtilia, vt aqua secunda meliùs possit ingredi ad operādum suum opus, quod est exaltare terram in salem mirabilem, sola sua virtute attractiua, quæ aqua secūda est ignis non naturalis, cuius virtute fit huius magisterij complementum.

sum. Et hinc loquens de ignib. Raymund. dicit: Notandum est quòd hîc iacent contrariæ operationes: quia sicut ignis contra naturam dissoluit spiritum corporis fixi in aquam nubis, & corpus spiritus volatilis constringit in terram congelatam: ita contrario ignis naturę congelat spiritum dissolutum, corporis fixi in terram globosam, & corpus spiritus volatilis fixum per ignem contra naturam resoluit, non in aquam nubis, sed in aquam Philosophorum: quia fixum naturæ ignis reuertitur volatile, & corpus spirituale in spiritum, & humidum fit siccum, & ponderosum fit leue, & spiritus humidus, secundùm formam aquæ nubis, & ponderositatem constrictiuam.

Ignis innaturalis est ignis balnei, vel sunt quilinij, vel vindemiæ, vel equi, vel alius occasionatus ex abundanti industria.

Ignis autem elementalis est, qui combustibilibus enutritur, & nutrit flammam. Cognitis autem ignium arcanis, & veræ nostræ medicinæ principijs, de facili peruenitur ad nostrum magisterium.

Vnde si quæratur ex quibus fit nostra medicina: Dico quod ex illis elicitur per artem, in quibus habitat potentialiter per naturam. Et secundùm Auicennam, ex illis in quib. perfectio seu propinquitas primæ materiæ reperitur, nostra elicitur medicina. Non autem de imperfectis extraneis, quia imperfectum nō potest perficere, nec immundum mundare. Et quia à radice conuenit naturas extrahere, dicit Aristoteles: Sciant artifices Alchymiæ, species metallorum transmutari non posse, nisi priùs reducantur in primam materiam & formam, quæ sunt partes essentialitatis primariè, & omnibus corporibus inest scientia. Non tamen sunt cruda operi nostro necessaria omnino: sed centrū lapidis Philosophorum est neutralitas extremitatum, quia dicitur, sperma metallorum in matrice terræ contentum, cuius extremitas vnius lateris, inferius est metallum, quod in sinu terræ tamen à natura creatur, & alterius lateris extremitatis superius est elixius cōpletum, quo ars mediante natura super terram operatur.

Et non est transitus de extremo ad extremum, nisi

per medium, quo neutralitas quæretur oportet, vt corpus ad centrum suum reducatur per artem, quæ imitatur naturam, in quantum potest, in quibusdam tamen debilior est, & in quibusdam naturam corrigit.

Vnde sciendum, quòd intentio nostræ mutationis est, incipere vbi natura finiuit, eò quòd origo operis naturæ omnium homogeniorum interius aquosa, ad tres gradus extremitatis diuisionabiliter extenditur, videlicet ad altitudinem corporum perfectorum, seu profunditatem perfectorum, vel ad latitudinem neutralitatis illorum videlicet viuificando mortuum, & occidendo viuum, cuius viuificatio mortifera est.

Vnde Philosophus: Omne totum componitur in tribus, quocirca potest opus naturæ esse. Primò naturas elicere, colligere, depurare, & in specie aquosa proportionabiliter coniungere, ac insuper congelare, quòd ab humana penitùs ignoratur memoria.

Sed quo ad artificialem operationem superiùs à sensu contrario spiritualiter operari nitimur: naturam tamen imitando, scilicet viuum occidendo, atq; spiritualiter mortuum resuscitando, & ad plusquamperfectum exterius disponendo. Vnde si fuerit quantitas aquæ æqualis quantitati ipsius sulphuris, & paulatim maior, scilicet quantum sufficit ipsum incorporare, generatur ex eis aurum vel argentum, secundùm quantitatem ipsius decoctionis.

Sciendum quòd non accipiemus illud, ex quo sunt ipsa scilicet corpora, sed accipiemus illud, quod est sui ipsius, scilicet omnium illius: & postquam sciuerimus vnde illud omnium generatur, oportet ipsum ex eisdē nutriri. Et Mercurius noster non est Mercurius vulgi, sed est Mercurius mortificans Mercurium odore suo.

Et secundùm Albertum: Mercurius noster fit ex corporibus perfectis & non imperfectis: hoc est, cum aqua secunda, postquam per primam aquam fuerit debitè calcinata. Ex quibus tunc fit aqua alcali, quæ coagulata argento viuo, quia sunt nostri cineres clauellati, & soda nostra combusta.

Secundus gradus Scalæ Sapientum est Solutio:

Quæ est occulti reuelatio, grossitudinis attenuatio, ac rei duræ, siccæ terræ, in quandam liquidam substantiam reductio. Vnde Philosophus: donec omnia fiant aqua nihil operamini. Et illa aqua est Mercurius Philosophorum, quo & non alio debemus vti, qui tamē non fit, donec summa volatilis superat summam fixi. Hæc aqua secundùm Hermetem patrem Philosophorum ex repugnantibus dicitur vnica, & magnesia, continens in se spiritum, animam & corpus cineris, eius nomine impar, quia nihil ei simile, cuius conuenit occulta manifestare naturam: eius secretum non est in alijs, eò quòd secundum Philosophos dicitur aqua cœlestina, & sunt repugnantia in hac aqua vna.. Conuerte ergo rem in rem, & habebis magisterium. Et in hac solutione dum turbabitur terra, transferentur montes in cor maris, & tunc destruitur forma, sed destructa vna, immediatè introducitur alia. Quia omne quale adueniens quali, facit ipsum tale, quale ante non fuit, eò quòd non est dare qualitatem naturalem, quin sub aliqua maneat forma, continens in se qualitates actu vel potentia.

Quare dicit Auicenna: Qualitas posterior trahit entitatem à qualitate, quæ est eius prior.

Solutio autem lapidis est reductio eius in aquam mineralem, ex qua erat compositus, operante natura: qui quidem lapis non fructificat, donec ad nihilum deueniat, tanquam aqua decurrens. Ex quo ergo soluendo ipsam reductionem fieri conuenit, leuius ac competentius est ad neutralitatem, & postea ad eius primam naturam aqueam, vel aliter ad aliquam aliam subtilitatem finaliter reduci. Et quod fieri potest per pauciora, frustrà fit per plura. Quare dicit Philosophus: Quòd si ex solo Mercurio perficere poteris preciosissimi operis indagator eris. Et scias quòd illud non est extraneum in quo se conuerti habet per naturale magisterium, prout per glaciem congelatum patet, qui cùm resoluitur, in aquam vertitur: patet ergo ipsam priùs aquam fuisse. Quare dicit: Nisi quodlibet vertatur in aquam,

nullatenus deuenietur ad perfectionē. Vnde Hermes: Non emendatur natura nisi in sua natura, cuius naturæ emendatio fit artis ingenio, & ars in natura non corrigit quod natura nequit. Succurrendum est ergo naturæ, per artem quod omissum est per naturā. Nam quod natura in millenis annorum terminis habet statum perficere inferius, nos supremum artis industria minori termino quàm solo anno, habemus plus quàm perfectum perficere, & sic natura ab ingenio iuuatur, & ingenium ab arte.

Dicit enim Aristoteles: Nisi aurum & argentum viderem, pro certo dicerem, quòd Alchymia non esset vera, nisi perfectionem operis naturæ speculatiuè viderem Alchymiam pro vera non reputarem.

Sciendum quòd plures sunt modi solutionum, quorum tamen omnium solutio vna tantùm est nobis necessaria, quæ solùm habet fieri, vt dixi, ex se cum se, & cruda, clara, sine violentia.

Vnde Philosophus: Melior est solutio cruda quàm cocta, rorida quàm arida, voluntaria quàm violenta, tēperata quàm festina, flagra quàm fœtida, clara quàm spissa, nigra quàm rubea.

Et ideò in omni solutione cauendum est intimè à vitrificatione materiæ cum odoribus & saporibus corporum imperfectorum, ac etiam ne vis illius formę generatiua cum corrosiuis adurentibus in aliquo suffocetur. Adiuua ergo solutionem per Lunam, & coagulationem per Solem. Cuius solutionis digestio valde in nobis necessaria.

Et dicitur nostra digestio, humoris rarificatio, destructiua maturatio, connexorum relaxatio, dispositionis excitatio, & separationis habilitatio, quæ diuersimodè fieri poterit, vt postea dicetur.

Sed vt Auicenna dicit: Soluere corpus, & congelare spiritus, est opus nostrum primum, quia non soluitur corpus nisi congeletur spiritus. Nec spiritus cōgelatur, nisi cum solutione corporis. Nam si simul coniunguntur, agit vterq; in alterum, sicut aqua agit in terram sibi commixtam: ergo subtilietis eum ad modum suum.

Nam non subtiliatur terra nisi inspissetur aqua, nec inspis-

inspissatur aqua, nisi subtilietur terra. Sic enim inter congelationem spiritus, & solutionem corporis non est differentia temporis, nec opus diuersum, eò quòd vtrumque agit in alterum ad modum suum. Non enim resultat actio, & passio contrarijs in specie & similibus, in genere & natura, & vnum contrariorum excedens destruit seu alterat reliquum secundum corpus humiditati mixtum, lentoque igni diu appositum soluitur: quia conuertitur humiditas super ipsum, & ipsum dissoluit: ac corpus suo frigido & sicco claudit, retinet & inspissat humidum, incinerans ipsum siccum, & tamen non potest exire humiditas à corpore, nisi imbibat se cum igne.

Nam calore debito operante putrescẽdo, humidum vertitur in siccum. Et ideò cùm corpus dissolueris, humidum congelas, & hoc cum mora: quæ est maximè propter quatuor elementa repugnantia, vt pax fiat inter ea, &c.

Tertius gradus Scalæ sapientum.

Prædicta quatuor repugnantia inter se distincta, postea per distillationem rectificatiuam, in hoc tertio gradu Scalæ sapientum separantur: & ideo iste gradus dicitur nostra separatio. Quæ est vaporis aquosi seu rei liquorose à fæcibus separatio, seu depuratio, raritatis leuigatio, partium grossarum extractio, connectentium diuisio, principiorum productio, homogeneitatis segregatio.

Vnde Psalmos: Eduxit aquam de petra, & oleum de saxo durissimo: quia fieri debet in balneis debitis, postea in stuphis siccis, secundùm exigentiam rationis. A quibus tũc in balneis primò phlegma eorum separatur & euacuatur. Deinde quatuor ista principia secundùm signa requisita ab initio separantur, & maximè Luna, prior masculus quàm fœmina, sicque matre illorum in fundo relicta in prima distillatione, scilicet saphiram citrinam reseruabis, postea auripigmentum eàm ab humore, quàm per se totiens in stupha sicca separatiuè rectificatur, quousque rubore meridionali nihil ascenderit, & auripigmentum clarum & album remanserit,

quod in tertia vel quarta vice perficitur: cuius signa perfectionis sunt viriditas, candor, puritas absque fæcibus, nisi fortè albis. Cuius viriditas ex animæ frigiditas abundantia creatur. Dicit enim Abakuc: Ignis est terra nigra in fundo vasis relicta, quæ dum nigra fuerit, corrumpit. Ergo calcinatur ipsa vt candescat, & suum oleum omnino recedat, ita quòd ab omni pinguedine priuetur, ne ab bibendi opere impediatur, vt fiat sicca ignea, quæ priùs frigidè humida fuit, vt terra. Vnde Senior dicit: Terra nostra ex duabus naturis sumitur, similiter aqua ex duobus corporibus, sicque separatur subtile à spisso. Nam ignoranti ex vno plura extrahere, ignorat quoque ex pluribus vnum componere, tuncq; perficietur coniunctio concupiscentiæ. Propter hoc efficitur hæc anima illius, quæ ingreditur cum vita & spiritu per attractionem eius aëris, ex reiteratione distillationis, cuius reiterationis super eam fit ignea: secundum, fortioris caloris est quàm sit ignis. Hæc est enim præparatio, quam plures ignorāt: nam Philosophi occultauerunt præparationem lapidis, quæ clauis artis est & difficilimarum rerum.

Præpara ergo præparando, purgando, separa rectificando magisterium conquirendo. Diuide ergo lapidem in duas partes principales, videlicet in partem superiorem superius ascendentem, & spiritualem, & aëream & inferiorem viam, & terrenam: & tamē istæ duæ partes sunt vnius naturæ, quarum diuisio est necessaria ad perpetranda miracula rei vnius naturæ: id est, generationis lapidis Philosophorum. Nam pars inferior terrea illius est nutrix & fermentum, totum lapidem figens: & pars eius superior est anima totum lapidem viuificans. Ad hanc diuisionem faciendam in furno Philosophico inferius specificato, requiritur calor debitus & nutritiuus, ac continuus, scilicet per denam & quindenam, & quantò diutius, tantò melius perficitur digestio aquæ, ex qua oritur æs nostrum.

Et omne æs est sulphur, sed non omne sulphur est æs: quia sulphur naturæ sulphuribus continetur: & omne aurum est æs, sed non omne æs est aurum: sicut omnis homo est animal, sed non omne animal est homo: quia de ge-

de genere ad speciem, vt Plato dicit, non est bona consequentia. Hæc enim aqua nostra est clauis artis. & caput operis, & spiritus & anima, & corpus æs nostrum componunt. Et dicuntur aliàs fratres vterini, quia procedunt de eodem vtero. Et cùm habueris aquam ex aëre, & aërem ex igne. & ignem ex terra, tunc fit separatio perfecta. Nam ignem habes ex terra in rarefactione, calcinatione, & liquefactione: terram habes ex igne, & congelatione & inspissatione. Cumq; habueris temperatum: id est, æqualiter complexionatũ, in vase Philosophico, ignem suppone naturalem vasi tuo, cuius calore sunt omnia calefacienda, & ad ignis centrũ tendentia. Quibus in cœlum elongatis, collatis, & residentibus super cacumina montium nostrorũ, ad modicum tempus, aër ille factus est generatio, omnia in naturam suã conuertendo, cuius leuia grauibus succumbunt, leuia quæ prius vicerant cũ eis, & in eisdẽ in illo rore cœlesti in terram descendunt in infinitũ multiplicandum.

Vnde Philosophus Cæsarius dicit:

Vena prior fontis distillat ad verticem montis.
Terram mouens vndam, soluit additq; secundam.
Tertia splendescit, sed cum Luna dira quiescit.
Quarta sub immunda pruinali nascitur vnda.
Ignea vis quintæ generalis nascitur in te.
Sexta marinarum venis reperitur aquarum.
Septima terrenis tingens reperitur arenis.
Vis nihil octaua nescit præbere suaue.
Citrinis plenam dat gleba nouenam.
Nigra prior denam tellus componit arenam.
Crescit in vndenam lapidis graue pondus arenam.
Rimarum venis splendet duodena serenis.
Is ergo venis, vel ab his distillat arenis.
Vena tamen fontis veniens de vertice montis.

Quartus gradus Scalæ nostræ sapientiæ est, & dicitur Coniunctio.

Igitur separatis vt præmittitur, quatuor distinctis, & rectificatis, ipsa quatuor coniungimus & cõnectimus: & dicitur nostra coniunctio, qualitatum commixtio,

complectentium copulatio, disperforum replicatio, principiorum coæquatio, repugnationis dispositio.

Dicit enim Rosarius: Dispone substantiã aëream per discretionem, vt sic habeatur terra ex duabus naturis, & aqua vt prædicitur ex duobus corporibus: quia sic separatur subtile à grosso, rarum à spisso: videlicet quod prædiximus est faciendum suauiter, & cum magno ingenio: id est calore debito & nutritiuo. Non enim est operi nostro aqua necessaria, nisi candida: nec oleum, nisi album lucidũ citrinitatis: nec terra, nisi pallida & subalba: quia tunc terra est habilis ad nectẽdum, aqua ad soluẽdum, aër ad tingendum superabundans.

Et duo sunt terræ & duæ aquæ in nostro opere. Prima terra quæ in prima distillatione in fundo remanet, propriè est pallida, super quam fit rectificatio nostra; separatoque oleo ab ista terra, sicut superiùs, confuse tamen innuitur, ab aqua similiter. Iterum oleum per se distillatur, & tunc quod in fundo remanet, dicitur ignis, qui interdum dicitur, Terra secunda. De quibus duabus terris Aristoteles loquitur, vtputa de terra & igne, quæ simul sunt in album calcinatæ: acetiuæ, quæ duæ sunt aquæ, scilicet aqua & oleum. Et aliquando sumit nomen vnius pro nomine alterius, vt indigni inquisitores deuient à tramite veritatis.

Rursum dicit Aristoteles: Adiunge ei duas virtutes operatiuas, scilicet aquã & oleum, rectificando aquam & aërem, rectificabitur etiam terra & ignis. Hoc ideo addidi pro eo, quod in præcedenti capitulo de separatione minus dixi. Et propter eos qui solent libros deflorare, ne simul in vno capitulo totum ordinatè positum inueniãt quod requirunt. Sed quo ad coniunctionem dico, quòd tres sunt modi coniungendi, scilicet, dyptatiua, vt inter agentem & patientem, rarum & densum, masculũ & fœminam, sulphur & Mercurium, materiam & formam.

Vnde Philosophus: Et materia & forma tantùm cõtinetur generatio naturæ. Item alibi dicit: Sufficit operatori huius artis, reducere rem ad simplicem puritatem raritatis & densitatis: quamuis non singillatim in elemẽtis. Coniunge ergo Sabricum Beyæ, vt inter se gi-

gnant

gnant sibi simile, quorum semen multiplicabitur sicut stellæ. Et sic patet, quòd dyptatiua coniunctio est sufficiens in magisterio.

Triptatiua coniunctio: id est, trinitatis vnio fit ex corpore, spiritu, & anima. Nam secundùm Philosophos, sicut anima est vinculum spiritus, ita & corpus est vinculum animę, eò quòd spiritus penetrat, corpus figit, anima copulat. Sic ista trinitas in essentia est vnitas: quia coæternæ simul sunt coæquales.

Tetraptatiua coniunctio dicitur principiorum correctio, vt illorum vnum quod perpetretur in altero: quare pro laudabilissima coniunctione necesse est, vt sicut in opere nostro quatuor elementa, in compositione liquida, recenti, tepida, & debitè proportionata.

Quoniam non consurgit æqualitas ex tribus, sed ex quatuor repugnantibus, in natura communicantibus. Et sicut mulier habet quindecim venas, & vir quinque: ita Sol in cōiunctione, primò habebit tres partes aquæ suæ, & vxor eius nouem, cuius caudam masculus cùm ascenderit super eam tenebit rostro, in vase Philosophico requisito, ac in furno Philosophico collocato, & subtiliter obturato antedicto humore supposito stare debet. Et sciendum, quòd nunquam nisi simul imponitur semen in matricem, & in continenti clauditur matrix, quousq; producatur in lucem.

Et cùm steterit in eclipsi, videlicet per quinque menses, tenebrositate recedente & lumine claro superueniente, calor augeatur temperatè, & sic maximè diebus abstinentiæ, quousque Sol refulgens oriatur: & tunc in calore triplo nutriatur continuè, eò quod tunc non timet pœnas certantis ignis.

Et sic est corpus causa retinendi aquam, & aqua saluandi oleum à combustione, & oleum causa retinendi tincturam igneitatis, causa apparentiæ coloris: sicq; conabitur spissum retinere subtile, & conabitur spiritus submergi, & fundi in corporibus

Et tunc simile applaudit suo simili, propter concupiscentiam adhærētiæ materialis maximè & formæ sulphureæ. Vnde Vometras Philosophus:

Duo ſulphura habitant in corpore,tanquam ignis in lignis & lapidibus, quæ arte ſubtiliſſima oportet extrahi abſque combuſtione.Nam qui non differt ſulphura duo, & ſulphura, nihil nouit, vno tamen odore opus incipitur & finitur.

Duplex tamen eſt modus compoſitionis: vna videlicet humida, altera verò ſicca, & decoctione fiunt vnum. Itaque neutrum dimittat reliquum: quia humidum faciliter impreſſionem facit atque dimittit. Cumque humidum & ſiccum ſe ſimul contemperauerunt, adipiſcetur ab humido facilem impreſſionem, & humidum à ſicco, vt firmiter retineat impreſſionem omnem, ſuſtinens ignem. Vnde propter humidum à ſua fluxibilitate ad perfectionem. Igitur non per tingens donec Sol & Luna, & ſpiritus, & anima in vnū corpus: id eſt, in terram coniunctiuè conuertantur. Exemplum huius eſt opus figuli, cuius fidentia in duobus cōſiſtit, videlicet ſicco & humido: ſicco vt conuertat humidum, humido vt ſoluat ſiccum, ſicq; ſpiritu cum corpore mixto fit temperamentum, non ita rarum, vt ſpiritus, nec ita denſum, vt corpus. Nam ſoluere & coniungere ſunt principalia huius artis, & operis exordia, & poſſis vnus. Nam qui non ſoluit & coagulat, multipliciter errat.

Quintus gradus noſtræ Scalæ eſt, & dicitur Putrefactio.

Quæ quadraginta ſex noctibus in vmbra purgatorij celebratur. Et eſt neceſſaria putrefactio: quia eſt corruptio, & regenerationis abilitatio. Vnde Ariſt. Ex rotatu cœlorum felicia & infelicia germinant in terris. Idciro in initio naſcendi oportet, vt diximus, elementa præparare, recta atque ſuprema, & æquata ſupra leuem ignem commiſceri, & ignis intentionem cauere, quouſque elementa coniungantur, & ſe inuicem aſſequantur, & tali coniunctione complexentur, quæ paulatim ſic aſſentur, & tandem leui igne ſic deſiccentur, & eorum conceptio fiat, cuius calor vſque ad 16. diem duraturus erit, antequam cooperiatur nigredine. Quod cum humationis decoctione totum eſt proſequendum: igne autem accenſo Mercurius aſcendet ſuperius

propter

propter naturam spiritualem ad aërem scandentem. Quare suauiter oportet regere virtutes donec sua humiditas igne siccetur. Nam calore solari firmiter congela, deinde paulatiuè vigora ignem, vt siccatus possit tolerare.

Vnde Morienes: Scias nihil natum vel crescens, nec animatum nisi post putredinem, eò quòd si putridum non fuerit, lapis fundi non possit, neque resolui. Et illud ideò: quia cùm per corruptionem moritur, compositum corporale per regenerationem cõsurgit simplex spirituale.

Vnde Saluator: Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solũ manet. Si autem mortuum fuerit, multum fructum affert, & nisi humiditas vteri esset coniuncta, & calor continuus, sperma non maneret, nec fœtum procrearet.

Vnde Quatuor calorum gradus notandi sunt.

Primus lentus & tepidus, velut carnalis seu embrionis. Secundus mediocris & temperatus vt Sol in Iunio. Tertius magnus & fortis, velut ignis calcinationis. Quartus feruens & vehemens, quasi fusionis, quorum quilibet duplicabit alterum.

Hermes dicit: accipiantur lapides permixtionis in principio operis recentis, & permisceantur æqualiter in terram, & donec desponsentur & alij in alijs cumulentur quadraginta sex noctib. vt fiat conceptio in fundo vasis. Hæc autem conceptio fit in putrefactione per vim caloris, donec corrumpantur, moriantur, denigrentur, vt pix liquida calore insuper debitè operante putrescens, humidum vertitur in siccum. Ignis autem continuus æqualiter temperatus totum ad libitum explet negocium. Sed si calor inualuerit, nimium consumitur humidum, & terra cadet in puluerem corruptum & rubeum: liquet ergo quod in calore humido fit humidi putrefactio. Dicit enim Iohanninus: Terra est mater elementorum, & omnia ex ea exeunt, & ad eam reuertuntur, & in ea quiescunt, & terminantur omnia mixta: quare oportet corpus esse fixum, calcinatum, cùm

debeat figere fugitiuum. Corruptio nanque est rerum putrefactio, ex retentione vaporis & actione caloris temperati. Vnde calor connectens humidum generat primò nigredinem: ideoque obscuratus est Sol in ortu suo: & hæc denigratio est operis initium, putrefactionis indicium certumque commixtionis principium, & corporis solutionis signum, & susceptio vtriusque in alterum: in qua quidem nigredine & variabili purgatorij vmbrositate, circa quinq; menses testat permansurus, & calore temperato distinctè regatur tempore vernali in Aquilonem, velut infans matris suæ ante inanimationem & est medium operis primi.

Et vt habetur in Historia Noe: Obtinuerunt aquæ terram, & dominationem eorum 156. diebus, in cuius nigredine occultatio ante veram albedinem] omnes Mundi colores successiuè manifestabuntur secundùm exigentiam naturæ, eò quòd literæ barbaræ descriptæ in thalamo sapientis, ac colores medij dicuntur.

Vnde dicit Sapiens: Inter sapientiæ successus in 156. diebus egressiuè florigeratur vnũ, in fine 36. peragitur. Et sic certum est de his qui de hoc Mundo ad purgatorium vadunt, priusquam examinentur in elementis ad plenum transire ad paradisum terrestre, vbi est vita cum gloria, qui est dealbatio prima: cuius nigredo est, quæ non aperit fugitiui ianuam, quia est aër formalis, sulphurei caloris actione solutus, & alio corpore extractus: ibidem accipiens vitam à suo humore, sicut homo ab aëre & terra consequitur, sicut magnes ferrum. De iure ergo aqua suscipit aquam, sicut naturam propriam cuius vis est spiritualis sanguis sine quo nihil fit. Conuertitur autem in corpus, & corpus in ipsam vertitur: id est, in spiritum. Nam vnde fit corruptio, inde fit vita & regeneratio: quia vnde mors oriebatur, inde vita resurgeret, & mors ei vltrà non dominabitur. Egressio autem animæ à corpore cum spiritu ipsam extrahentem, est quando alteratum fuerit corpus, & dissolutũ paulatim, & paulatim aliquid post aliquid, vice post vicem. Non enim egreditur, & postea ingreditur vna vice: quæ quidem partes sunt de spiritu vno, præter quem non est alius, anima est ex eo, sed diuersificatur ab isto

ſpiritu qui eſt radix eius ex eo quod acquiſiuit ſibi à calore igneo: & è rectificatione facta eſt calida & humida, in natura ſanguinis, & aër qui prius erat calidum, ſiccum, igneum. Et ſic ſimiliter quando extitit calidum & humidum, intellige, hunc modum cum conuertentibus in frigido humido, ad calidum humidum. Similiter quando dicunt: aqua & aquas, intelligunt per hoc vnam aquam, quæ eſt ſpiritus ex quo parturient aquæ, intellige hoc eſſe verum. Modus eſt in ijs animabus, & ſpiritibus: quoniam maſculus & fœmina, & quælibet pars ingrediens ſuper eos, ſcilicet corpus & ſpiritus & anima, proper quod dixerunt corpora, animas & ſpiritus, quod verum eſt & planũ, & non obſcurum, & propter multiplicitatem conuerſionum, & ſtatuum ex alterationibus, & morte, & vita, & generatione, & balneis, & lectuarijs, & nutritura, nominata eſt ſapientia, & ſemen Mundi. Quia lapis eſt diuerſus ab omnibus lapidibus huius Mundi, in naturis ſuis & perfectione ſua, & ſuſceptione nutrimenti, & augmenti, & ſeparationibus ſuis, quibus nihil naturarum pręparatione aſſimilatur, quia eſt de ſemine Mundi, multam habens benedictionem: & ſi eſſent, vt opinãtur idiotæ ex lapidibus ſuis & togenijs, non nominaretur ſapientia: cùm neq; mortificatio, nec viuificatio ſit in eis, nec deſpõſatio, nec conceptio, nec prolis generatio, nec nutritura, cũ ſint præparationes noſtræ, quas nouimus ab animalibus & lapidibus noſtris, quas vidimus & fletimus ſuper eis ex vanitatibus, & pręparationib. eorum inanibus. Dicitur enim in expoſitione ſtatuæ Ioſeph capit. 10. Duæ ſunt aues inferius colligatæ, quorum caudam fœminæ maſculinus cùm aſcenderit, tenebit eam roſtro, quod eſt principium lucis, & conſtellationis albificatiuæ in ortu Lunæ clariſſimæ: ſic quoq; completur dictum Pſalmiſtæ, dicens: Abierunt in ſicco flumina, &c.

Sextus gradus dicitur Congelatio albificatiua & naturaliter fixatiua.

Et eſt congelatio mollis induratio, humoris occultatio, ſpiritus fixatio, diuerſorum colligatio, homogeniorum ſeu homogeneitatis renouatio fugientiumq;

taui ipsum in aquam puram, quam per artem iterum transmutaui in aërē & in aquam,& cùm volui transmutare in terram,vt terra purior fieret,inueni quendam lapidem rubeum, clarissimum, dyaphanum & lucidum, & in eo conspexi omnes formas elemētorum, & etiam eorum contrarietates in illa materia lapidis,nescio qua ex virtute nisi ex appetitu.

Ex rubedine enim respexi formam ignis: ex diaphanitate formam aquæ,& ex luciditate formam aëris.

Vnde Arnoldus ad propriam 10. dicit:Beatissime pater, Hermes Philosophus dicit: Quod metalla ex quatuor elementis consistunt, & quodlibet elementum in sua materia abundat ex quatuor elemētis,cùm elementum simplex non nobis dare actum sit. Etiam in materia metallorum oportet,quòd elementa habeant vnam materiam communem corporum, quæ sit communis formæ elmentorum,ita vt per ipsa possint trānsmutari.

Et illa eadem materia quæ erat aquæ,sit aëris, terræ, & ignis. Sunt ergo quatuor qualitates siue virtutes progredientes ab esse elementorum, & quælibet istarum potest dici de materia elementali: & istæ virtutes sunt, calefaciendi, infrigidandi siccitatis & humiditatis. Et duæ istarum qualitatum sunt actiuæ, scilicet calidum & frigidum: duæ verò passiuæ, scilicet humidum & siccum. Sunt ergo duo elemementa per comparationem ad res elementales, scil. ignis & aqua actiua, & quasi duo passiua, sicut terra & aër. Quantum ergo inter se sunt actiua & passiua,& communicant in natura.

Hinc est quod vnum elementum communicat suam qualitatem alteri, vt sic circulando qualitatem illius possit conuertere in ipsum, & transmutatur. Est etiam sciendum quòd commune est omnibus metallis, quòd ipsorum materia est valde propinqua ad inuicem in natura,in virtute, & potentia.

Hinc dicit Albertus Magnus: Quia in naturæ operibus didicit proprio visu, quòd ab vna origine fluunt aquæ viuæ,& in quadam parte fuit aurum, & alia argentum,quæ tamen materia fuit vna, sed diuersus fuit locus in calore.Ideo diuersitas loci depurationis metalli,diuersitatem secundùm speciem fuerit operata.

Recapitulatio totius operis Alchimiæ, & lapidis nostri secundùm intentionem omnium Philosophorum.

Plato dicit: Artifex nostri operis primò debet lapidē soluere: deinde coagulare, quoniam opus nostrum nil aliud est, quàm facere perfectam solutionem & coagulationem. Vnde Rosarius dicit: Nisi quodlibet vertatur in aquam, nullatenus peruenit ad perfectionem. Ideo nonnunquam oportet vti aliqua commixtione & contritione in toto nostri operis regimine, sed solùm versari circa aquam permanentem, cuius vis est spiritualis sanguis: id est, tinctura sine qua nihil fit. Conuertitur enim in nostra operatione corpus in spiritum, & spiritus in corpus. Sic enim mixta in vnum reducuntur & se inuicem vniunt. Nam corpus incorporat spiritum per sanguinis tincturam: quia omne quod habet spiritum, habet & sanguinem.

Nam omnis res cuius radix est terra, & aqua fit moriens. Hoc est dicere, terra fit aqua, & vincunt eum aquæ qualitates, sic est solutio corporis, & coagulatio spiritus, & econtrà. Nam vnam habent operationem: quia nō soluitur vnum, nisi coaguletur reliquum. Ideo in principio operis tu aduna Solem per Lunam, & coagula per Solem, quoniam inde apparebunt effectus, eò quòd pars inferior deprimitur, cùm naturaliter superiora inferioribus dominantur.

Hinc dicit Hali Rex & Philosophus: Hæc ambo, scilicet solutio corporis, & congelatio spiritus, erunt in vna operatione, & non fit vnum sine altero. Ratio est, quia corpus & anima, quando simul coniunguntur, vtrumq; eorum agit in suum socium. Verbi gratia, cùm terra & aqua simul coniunguntur, conatur aqua dissoluere terram, cum sua humiditate, sua virtute & proprietate, quæ in ea est, facit terram subtiliorem, quam priùs erat: & reddit terram sibi similem in corpore, ita vt fiat aqua, & ecōuersò, aqua inspissatur cum terra, & fit similis terræ in densitate, quia terra spissior est quam aqua. Ideo dicit Albertus in Secretis secretorum.

Scias inter solutionem, & coagulationē spiritus nul-

lam

& naturarum permutatio, scilicet calidi cum humido, frigidi cum sicco: prout patet in infantis procreatione, & generationis regeneratione, post quorum putrefactionem mortiferam multum fructum afferũt, eò quòd indiuiduum multiplicat formam suæ speciei. Et sperma non generatur in matrice, nec sanguis in homine, nisi priùs diligenter coquatur in epate, donec intensum habeat rubocem. Solus enim calor epatis chylum rubificat, sic & calor ignis rubificat sulphur album nostrum. Nam prima digestio stomachi, in quo viget siccitas, omnia dealbat. Secunda verò epatis in quo viget caliditas, omnia rubificat, quòd à complexione digestionis creantur. Et sciendum, quòd natus sapientis in aëre nascitur, propter quod fit aqua nostra viuificans terram eorum, & est anima quæ est in corpore eius, scil. quando reducitur circa finem operis primi. Et scito quod aër extensus inter cœlum & terram, per quem consistit vita vnius cuiusq; rei currit super omnes quatuor naturas in manifesto eorum, & in occulto, quæ sunt quatuor elementa in statu rectitudinis & meliorationis, & ignis lapidis, & in illo aëre eorum est aër, & non aer. Item ignis quem tibi ostendimus, est aqua, & ignis noster est ignis, & non ignis, & per attractionem aëris viget spiritus, & per ipsum est vita eius: aër verò est ex aqua, nec separatur ab ea: quia ex ambobus consistit vita vniuscuiusque rei.

Item lapis noster medius, qui est anima, & oleum lapidis, de quo processit sermo virtutum & tincturarum, nec ingreditur, nec egreditur per ignem, sed aqua extrahit cum operatione naturæ, eò quòd velocioris egressionis est cum aqua: quoniam est de genere aquæ, & de genere spiritus, qui est aqua. Quoniam dicit Hermes: Secretum & vita cuiusque rei, est aqua, eò quòd genitum habet principium ex emanatione aquæ, quæ egreditur ante partum à muliere, & vocatur albineum. Et hæc est potissima causa: quare Philosophi mandarunt, patientiam habere in dominatione subtilis aqueitatis terræ nigræ, crudæ propter aduersantium qualitatum repugnantiam. Scias etiam, quòd hæc præparatio conuersionis, de re in rem, de statu in statum, effici-

tur, ſicut conuertitur ſemen hominis ſolum in matrice præparatione naturali de re in rem, donec formetur inde homo perfectus, ex quo fuit radix eius, & principium: quare non ab hoc mutatur, nec exit de radice ſua diuiſiuè de re in rem, ingreſſionis alterius rei ſuper ipſum ſanguis menſtruorum, ex quo fuit ſemen: id eſt, ex ſanguine ei ſimile, ex quo fuit nutrimentum eius, & ſimiliter omnium ſine ingreſſione alterius rei ſuper eo exteriori calore conſeruatiuo & nutritiuo, qui ingreditur ſuper eo, & conuertitur de ſtatu in ſtatum, & diuiditur de re in rem, & fit pullus à nido volans: & ſicut illud à quo habuit radicem, & principium, & ſimiliter ſemina omnium terræ naſcentium putreſcunt, & mutantur per ingreſſionem corruptionis ſuper eis. Deinde germinant & augmentantur, ſicut illa ex quibus habuerunt radicem. Et propter hoc mineralia non nutriuntur vt exeant à ſua radice, ſed corpus reddit ad id ex quo fuit, nec conuertitur ad aliud quo ad conceptionem & extractionem ſpiritus, quæ egreſſio ſanguinis mulieris, quod mēſtruum appellatur, cum quo fœtus, quamdiu in vtero eſt, tantùm paſci debet: quia tempore putrefactionis huius fœtus nihil de eo apparebit. Vadit enim Sol tum ad Aquilonarem partem, & aqua quæ egreditur de muliere, bene tunc dicitur mēſtruum: quia cum illa & in illa ſanguis menſtrualis nondum bene digeſtus à corpore egreditur, & eſt pura illa eſſentia, quæ illam primò illuminauit, quam accepit à Sole, quę eſt vita eius poſt mortem eius, quæ etiam egredi incipit ab ipſo in prima ſolutione, cuius color eſt viridis, propter ſuam abundantiam frigiditatis animæ: & ſic menſtruum appellatur aqua cum qua tribus menſibus primis adminiſtrabitur compoſitum. Cùm verò fœtus incipit viuificari, attrahit in corpus ſuum hoc menſtruum paulatiuè, donec abſtrahitur à ventre, & hoc per curſum ad vmbilicum, & ſic producitur ad lucem. Eſt enim menſtruum ſanguis non bene digeſtus, propter defectum caloris quod bene digeritur conuertitur in lac, quod corona vocatur. Vnde patet, quod eſt ſanguis biſcoctus.

Et ſcias quòd aqua noſtra ignea acuta eſt aqua men-

ſtruoſa,

ſtruoſa, tunc quatuor partes calcis primæ intus ſolutæ, cuius quatuor naturæ congelatæ appoſitæ ſubitò putrefactione denigrat omnia, quæ eſt ſecunda aqua, de qua loquitur Roſarius, dicens: Aqua noſtra diuidenda eſt in duas partes, quarum vna parte corpus congelatur, ſcilicet cum 7. ſuis imbibitionibus & congelationibus: altera verò parte putrefacit, & liquatur vt aqua ignea ſuprà dicta, acuata euomatur. Vnde pro prima, ſecunda & tertia imbibitione apponendum eſt viciſſim ad 4. 2. terræ 12. aquæ recentis, & ſemper & qualibet vice ſcilicet 45. b. 2. ſed ſeptem vice apponuntur 52. quæ cum alijs b. 2. aquæ acuatæ poſt congelationem apponendæ faciunt 3. actum cum quibus, vt prius omnino denigratur, & vlterius per decoctionem tãtùm ad perfectionem dirigatur ſine additione, ſecundùm Roſarium: cuius proceſſus completio per ſublimes, & dicendum eſt, completur.

Vnde Aurois: Soluere corpus & congelare ſpiritus eſt opus naturæ primum, vt prædictum eſt.

Nota: Scripſi vt reperi depingendo magis quàm ſcribendo.

Septimus gradus eſt & dicitur Cibatio.

Quæ eſt ingroſſati ſubtiliatio, ſubtilis ingroſſatio, albedinis & rubedinis, bonitatis ac quantitatis augmentatio, & colorum varietatis plenaria denudatio. Vnde Philoſophus: Hoc eſt in corpus, ſed quòd terra eorum eſt alba, in qua ſeminatur aurum eorum, & anima eorum eſt aurum. Et illud corpus eſt locus ſcientiæ, congregans illam, & manſio tincturarum. Vnde [illegible]d Barbæ aſſimilauerunt: id eſt, domui ſcientiæ co[illegible] eſt, cõgregationis Philoſophorum, hoc eſt, corpori in quo congelauit aquam benedictam: quamuis ponitur albi barba pro cucurbita, quo cõſtat totum opus noſtrum: duæ faciunt res rem, ſcilicet ſecunda, tertia, quarta: id eſt, quo ad hanc cibationem, dicitur: Niſi quis renatus fuerit ex aqua & ſpiritu ſancto, non intrabit in regnum vitæ. Quare dicit Hercules: Refundite, id eſt, ſoluite corpus magneſiæ, quod dealbatum eſt, & factum ſimile folijs Rubi: nam ipſum eſt quod fugit in optimam: & aurum extractum ab eo dicitur Aurum Philoſopho-

rum, & est tinctura quæ est anima: cum aqua enim ascendit spiritus ad aërem altiorem: & hoc corpus albũ, quando dealbatum fuerit aurum, post denigrationem eius nominauerunt Aurum nostrum. Vnde Senior: Commisce aurum cum auro: id est, aquam cum cinere. Et Hermes: Seminate aurum in terram foliatam: quare dicunt Philosophi, quòd aurum nostrum non est aurũ vulgi. Quare quidam ob albationem duo ordines, scilicet albificandi & rubificandi. Vnde in expositione statuæ Ioseph: Cibatur terra margaritarum ac foliorum cum duobus aquis medijs conclusiuè, atq; reseruate: vicissim responsoriè, transitoriè denigrando, & primariè multiplicando, cum quibus completur rosa alba tempore æstiuali in Oriente: & Sol oriens in Luna crescente secundùm Seniorem.

Nam istarum duarum terrarum: id est. humores, qui reducuntur super fæces materiales, Lunę & Solis: id est, super terram albam vehuntur ad altum eius radium, sed simpliciter perficiendum. Nam cùm ingressa fuerit secunda, rapietur de purgatorio in paradisum, quæ vocatur albedo prima, dicti operis sequentis: & secunda terra foliorum. Est tamen hæc albedo secunda de primo opere naturali. Iam sufficit dixisse de prima & de secunda dimensione Tyriaci nostri: & de tribus qualitatibus & naturis eius. Nunc restat dicere de tertia dimensione, & quarta qualitate nostra & colore, qui mediat tertio radio, efficietur rubea in manifesto tempore autumnali in meridie: & hæc rubedo dicitur prima operis [illegible]di Solis quæ tamen est nouissima de primo opere n[illegible]rali, & cum rebus trinarijs dictæ aquæ coniunge integrè in b. phiala seruatis, & tertiæ terræ Solis vicissim appositæ, completur opus secundum rubicundissimum, videlicet Tyriacus benedictus dimensione spirituali velut cinaprium. Nam secunda, tertia, quarta, vnum fiunt conuertendo quadrangulum in rotundum. Vnde Alphidius: Igne sicco & calcinatione sicca cum suo humore decoque siccum, donec fiat cinapriũ. Et vtrunq; opus concordat, excepto quòd opus album est opus hyemis, & rubeum æstatis: quia opus rubeum maiori ignitione indiget in triplo, & cibatione acetosa in septuplo.

Et

Et ſciendum quòd anima eſt vinculum ſpiritus, ſicut corpus eſt vinculum animæ. Nam ſpiritus penetrat corpus, & figit: anima copulat, in quibus eſt ſumma nigredo & mors, quæ niſi ablatæ fuerint, perpetuæ non erũt: ab aqua ergo extrahe ſuam ab anima nigredinẽ, à corpore mortem expelle, frequenti irrigatione, ſed quantum in humido ſolueris, tantum aſſando deſicces. Quare dicitur coque & iterum coque, & ne tædeat hoc pluries reiterare, videlicet denigrando, dealbando, & completiuè rubificando. Cùm in opere fueris, adſit aſſiduitas, & patientia cum expectatione congrua: cuius finis commodum & lætitia: abſit etiam pigrities, & negligentia & feſtinatio diabolica, cuius finis damnum & triſtitia.

Octauus gradus dicitur, & eſt Sublimatio.

Quæ non eſt in Alembicum accenſio, ſed nebuloſæ materiæ notatio, ſeu in aqua deportatio.

Nam modi ſublimationis, & exaltationis noſtrę non differunt in eſſe, niſi quòd per ſolam hanc ſublimationem intelligitur lapis habilitatio & perfectæ coniunctionis fermenti cum ipſo.

Tunc quoq; eſt medicina ſimplex, ſed non perfecta, nec perfectiſſima, quouſque per exaltationem nobilitetur medicina, & erigatur, vt inferius patet.

Et ſciendum, quòd quatuor de cauſis facimus ſublimationem.

Primò, vt corpus fiat ſpiritus de ſubtili materia.

Secundò, vt Mercurius incorporet ſe cum corpore, & fiat vnum cum eo.

Tertiò, vt fiat totum album: & deinde rubeum & mundum, & ſalſedo ſulphuris minuatur, & præcipuè vt reſtituatur innata lapidis humiditas, quam primus in calce perdidit, & ad citiſſimam liquefactionem permotiuè abilitetur: quia medicina debet eſſe puluis ſimplex ſubſtantiæ ſubtiliſſimæ, puriſſimæ, adhærentis argento viuo, ex natura ſua, & facilimæ liquefactionis, occultæ ſubtiliationis, & tenuiſſimæ ingreſſionis ad modum aquæ, & ſuper ignis pugnam fixè ante fugam Mercurij: tunc quidquid apponitur illi, erit eiuſdem complexio-

nis, cum eo cui apponitur, vt si aquam illi apposueris, totum soluetur in aquam: si verò in ignem, totum ignis erit. Cumque Elixir fixaueris, reducas super ipsum apparatum spiritum, quòd commiscentur & liquefiant per secretum naturæ in vase Philosophiæ. Nam cùm steterint per moram temporis, vincet fortius eorum, conuertens totum in spiritū sibi similem: & ipsum cùm impotens sit, vinculo suo non stat: coniunge ergo ipsum, vt generet sibi similem, nec coniungas ad ipsum cum quouis alio, vt se conuertatur, nisi cum eo, de quo fuit in principio: & ratio est, quia sulphura cum sulphuribus continentur, & humiditas similiter cum humiditate. Nam spiritus conuertens sulphur in spiritum sibi similem, factus est vterque fugiens, & spiritus aërei simul in aërem scandentes se diligunt, vt Hermes inquit: Portauit illum ventus in ventre suo. Quia generatio geniti nostri fit in aëre, & nascens in aëre sapienter nascitur. Ascendit enim à terra in cœlum, iterumque descendit in terram, conquirendo vim superiorem & inferiorem. Vnde Arnoldus: Oportet à terra exaltari filium nostrum ad aërem in cruce: nam sic oportet ipsum pati, & ita intrare in gloriam suam.

Nonus gradus dicitur Refermentatio.

Quæ est duplex, scilicet alba & rubea. Quorum fermentum Solis est Sol, & Lunæ lumina.

Est autem fermentatio animantis incorporatio, saporis restauratio, odoris inspiratio, entium suppletio. Et sicut corpora substantialia & super ignem fixa non possunt suas qualitates manifestare, nec de se viuunt, nec eriguntur nisi beneficio spiritualitatis, primùm purificentur & viuificentur: sic nec accidentia spiritualia possunt ostendere suas virtutes permanentes, nisi cum fixis corporibus priùs vniantur & perpetuantur: tuncq; corpus complectitur spiritum, docēs vigorando ipsum contra ignem præliari. Et spiritus corpus docens ipsum actiuè penetrare grossa, subtiliare densa, remeliorare imperfecta & perficere, omnibus quoque generaliter corporum infirmitatibus finaliter mederi. Dicit insuper Auicenna, quòd corpus & fermentum quod ibi misces,

fces, debet esse puluis simplex & subtilis: non tamen facies omnino eorum mixtionem, donec vtrumque eorum soluatur in aquam, eò quòd in illa specie fit tantùm commixtio per minima: quia leuius est separare vinum à terra quàm ab aqua. Sed aqua quando miscetur cum aqua, recipit aquam tanquam naturam propriam, quod nunquam separantur ab inuicem, eò quòd Natura naturâ lætatur & Natura naturam appetit, desierat, concipit, amplectitur, nutrit, renouat, dirigit, confortat, dealbat & rubificat.

Fermentum autem præparare secundùm Auicennam, & ipsum abluere, calcinare & soluere, vt possit coniungi cum subtili opere, vel corpore, videlicet albū cum albo, rubeum cum rubeo: fermentum tamen non mutat puluerem lapidis ad formā aliquam, nisi suam, verum dat sibi saporem & odorem, cum vigore transmutandi alia corpora ad suam naturam. Nam cùm conuersa natura sit, fit vnumquodque cum singulis, cuius complectitur essentiam primitus, eò quòd quousq; formentur ad omnem formam suscipiendam, semper aptatur ad solutionem: igitur ponunt solutionem, & huic solutioni dant diffinitionem: sic autem fermētum quarta pars æris nostri. Et sciendum, in qualibet tinctura plus esse millesimam partem tingens in liquida substantia, quàm in sicca, vt patet in croco cùm ponitur in liquorem. Vnde fermentum reducit sibi appositum ad sui naturam, colorem & saporem ad omnem modū, videlicet de potentia ad actum. Nam confectionem dealbat, seu multiplicat, spiritualitatē corroborat, combustionem annihilat, tincturam continet ne fugiat, corpora leuiat, & se inuicem facit ingredi & cōiungi, quod finis est operis, sine quo Elixir non peragitur, quemadmodum pasta sine fermento non fermentatur, quod dicitur fermentum fermenti, & coagulum coaguli.

Et sciendum, quòd omnis dissolutio fit secundùm conuenientiam: omne enim quod dissoluit Lunam, dissoluit etiam Solem: eò quòd corpus calidissimum est, nec illud penetrare potest, nisi spiritus subtilissimus, qui & aër dicitur. Et hæc omnia dicuntur spiritus secundus, vnde est homogeneū inter duo corpora, quasi

inter Deum & hominem: quia superiori spiritu terminato recipit secundum. Et hic est spiritus de duobus humoribus complificãs, & spiritus est illorum fermentum. Quare liquet, quòd per argentum viuum non coagulat album ignem patiens, & argento mero non coniungit, nullum exigit ad albedinem: & sic de auro mero ad rubeum: quia nec sibi, nec alteri, nec mundo proderit. Vna tamen & eadem est operatio amborum, nisi quod opus album est opus hyemis, vt dixi, & rubeum æstatis: vnde tempore æstatis, & fluctuum, inundatio aquarum corrumpit magisterium tertium.

Non tingit Sol, vt prædixi, nisi tingatur, nec etiam tingit ad complementum, nisi pleniùs dissoluatur. Ad plenum autem dissoluitur, si in quartum gradum per sublimationem confixentur. Et sic patet quòd sine fermento non exibit neq; Sol neq; Luna.

Nam secundùm Platonem: Nisi sit in eo, quòd eum emendet, non fiet quod quæris. Quare iubemus coniungere lapidem cùm suo corpore, vt generet sibi similem: id est, cum argento vel auro mero, quæ sunt fermenta Elixiris finalis nostri.

Et sciendum quòd cinis fermentum est auri, & aurum est aqua eorum, & aqua eorum est fermẽtum corporis, & corpora eorum sunt terra eorum. Et fermentum huius aquæ diuinæ cinis est, qui est fermentum fermenti. Commisce ergo aurum cum auro: id est, aquam cum cinere.

Item, coniunge spiritum cum terra sua dealbata & calce, quod est suum fermentum, tere & confice totum aqua sua, quousq; fermentetur, & fiet vt pasta fermentata. Nam pastæ fermentum nihil aliud est, quàm leuamen de sua natura. Et sic pulueris fermẽtum nihil aliud est quàm aurum & argentum, sine quibus completiuè Elixir non peragitur: quia complificans tincturarum & spirituum est. Vnde quod Philosophus: Regem nunc vestrum generosum dyadema tretaronatum ab igne honorate.

Decimus gradus dicitur Exaltatio.

Quæ est nostræ magnesiæ dealbatæ ingeniosa nobilitatio,

litatio, quæ est potissimè per spiritus augmẽtationem, terræ sublimationem, liquefactionis pronotationem, elementa rectificata exaltando, & ex eis viuificatiuè quintam essentiam constituendo.

Vnde Aristoteles: Quando habueris aquam ex aëre, aërem ex igne, & ignem ex terra, &c. Hic autem lapis in elementis dicitur finali operatione, non manuali. Primò amittit aquam quam habet ex aëre post eius resolutionem in ipsam: aër namq; & aqua sunt elementa contigua & media, vnde leuiora sunt mixtione, atq; meliora operatione ignis. Cùm frigidum vicerit calidum, aër vertitur in aquã: cùm verò calidum vicerit frigidum, aqua vertitur in aërem: aërem verò habens ex igne, per eius solutionem, putrefactionem, & multam conuectionem super ipsum, donec bene ablutum sublimatione fiat album. Nam vt dicit Marchos: Cum suam biberit aquam adurentem, denigratur, manetque, vt prædixi, in vmbra purgatorij cum noctibus. Concipit autem in balneis, & parit in aëre: deinde rubescens, graditur super aquam, & super cacumina dealbatur, & fit albus, leuis, & aëreus, qui priùs fuit grauis, siccus & obscurus ignis, exaltato Sole incalescit aër & arescit. Vnde Psalmus. Exibit spiritus eius, & reuertetur in terram suam, in illa die peribunt omnes cogitationes: id est, dominationes humorum. Ex quo tunc versa sunt in terram, & abierunt in sicca flumina, eò quòd volans cecidit in nidulum, vnde priùs exiuit.

Ignem verò habes à terra exaltatum per lapidis diuisionem, aquæ distillationem, & terræ calcinationem: quia sicut ab aëre aquam habes distillatione, sic ignem à terra habes calcinando. Et sic scias quòd terra suâ frigiditatem aquæ præstat, aqua suã humiditatẽ aëre donat, aër suam caliditatem igni cõmunicat. Et sicut ignis viuit de aëre. & aër de nutrimẽto aquæ, & aqua de nutrimẽto terræ: ita viuit lapis noster de omnibus elementis.

Et sciendum, quòd aër subterraneus, qui terram sustinet, nõ demergetur in aqua, quæ sub se est prohibens in terram humectari ab aqua. Factus est ergo aër complexionis, & diuidens inter diuersa, videlicet, inter terrã & aquam, & factus est aër substantia solaris inter aduer-

ſantia concordans, ne ſe inuicem deſtruant, videlicet inter aquam & ignem. Exemplũ huius eſt ouum, quod vnum eſt, continens in ſe plura ſcil. albumen & vitellum, pro materia, & forma, nec non teſtam: albumen & vitellum, pro corpore, ſpiritu & anima: pro quatuor autem elementis, videlicet teſtam, præterea pelliculam inferiorem pro aëre frigido ſubterraneo, qui eſt diuidens terram ne demergatur in aqua.

Deinde albumen pro aqueitate, poſtea & pellicula ſuperior pro aëre calido ſubſolari inter aduerſantia cõcordans, videlicet inter aquã & vitellum igneum, ne ſe inuicem repugnando deſtruant. Omnia tamen vnum ſunt. Aër autem inferior ac frigidior ſuperat terram, ſcil. aquæ denſioris, aërisq; altioris.

Ideoq; altior aër altiorũ. calidior, rarior & ſubtilior eſt aëre inferior. Et ſic in vno cõtinẽtur quinq;, ſcil. vna quaternitas: id eſt, terra, aqua, aër, & ignis, & punctus Solis in medio rubeus. Et hic pullus eſt auis Hermetis.

Quare omnium Philoſophorum ab omnibus veteribus noſtris lapis noſter nũcupatus eſt, maximè etiam propter albedinem & ſiccitatem eius, ac manifeſtam aqueitatem ipſius circundantem, ac intenſiſſimam rubedinem eiuſdem occultatiuè implicantem.

Dicit enim Ariſtoteles, quòd non ſit tranſitus rectiùs inter extrema, niſi per medium. Ideoque non vertitur calidum in frigidum, niſi per humidum, quod eſt eorum medium: nec etiam aqua vertitur in ignem, niſi primò vertatur in aërem, nec terra vertitur in aërem, niſi priùs vertatur in aquam: nam ignis & aqua ſunt elementa contraria ſiue extrema, & aër & terra ſunt eorum media: quia ſicut aqua eſt iuxta aërem inferius: ſic aër eſt iuxta ignem ſuperius: ideoque aqua contrariatur igni, ſicut terra aëri, eò quòd aqua & aër conueniunt in humido, ignis & terra in ſicco. Terra immediatè mutatur in ignem, ſicut aqua in aërem: ſed ignis & aqua, aër & terra non rotantur, niſi terra in aquam, & aër in ignem priùs conuertantur. Ignis verò ſua in altitudine ſecundùm Rogerium Bacconem eſt calidus & ſiccus in quarto naturaliter, quæ ſi vis vertere in aquam, reduc corpus ad temperamentum, vt ſit ſuſceptibile, reduc in

calcem

calcem nunc ad ignem, & apponenda est aqua, quæ est frigida & humida: in quarto tamen est temperamentũ nec calidum nec frigidum: & sic aqua cum igne mixta, facit temperamentum nec humidum nec siccum.

Eodem etiam modo mediantibus qualitatibus remittentibus, & augentibus, terra & aër ad temperamentum educuntur: sicque spiritu cum corpore mixto, vt prædixi, fit temperamentum, non ita rarum vt spiritus, nec ita densum vt corpus.

Insuper etiam cùm in opere fueris, studeas omnia signa naturæ, quæ in qualibet decoctione apparent, recordare in mente, & eorum causas inuestigare. Per hoc enim apparebit tibi scientia huius regiminis certa, videlicet, in quo gradu moderandus est ignis. Sed si ad statum rubeum finalem ante terminum albedinis debitum in administrando opus deducitur, conficiendum est quod corruptiuè errasti, quod absit. Tunc pro remedio aufer rubedinem, cum aqua alba recenti imbibendo, inhumando, & ad plenũ cum calore in nigrum cõuertendo, & sic semper tepido quousq; putrescat iugiter, & iterum nigrum efficiatur: quo rubore præcipue caue propter periculum: Signum autem perfectæ albedinis primæ, videlicet totius materiæ manifestatio cuiusdam parui circuli capillaris: quia circa materiam per latera vasis subcitrini, vbi priùs post summam nigredinem apparuit circulus albus. Et non cures de coloribus ante veram albedinem apparentibus: quia veri non sunt. Nam bis nigrescit, bis vilescit, bis albescit, & bis rubescit. Nam componitur quatuor diebus putrefactus, colorem dabit nigrum obscurũ, diu moraturum: secundò nigrum citrinum: tertiò rubeum nigrum: quartò rubeum claro similem croco sicco: quinto demum calorem rectè albedinis circa quam nullum consequeris effectum. Cùm autem apparuerit candescens per totam materiam, ad instar terræ foliata, vel foliorum rubum, fixa firmiter illam & calcina. Deinde addendo nouum humorem exalta, & iterum fixa, & hoc iteratius. Demum mortificato igne vt prædicitur, & continuè exalta albedinem in aurum Solis aurigam, vt ascendat in curru igneo ad cœlum, post Heliam vel in paradisum

gloriæ dyademate regio insignito. Et tunc fit nostra tyriaca perfecta & lapis rotūdus: quia in qualitatem tēperatus quatuor elemēta lapidis concorditer exaltantur.

Vndecimus gradus dicitur Multiplicatio.

Quæ est bonitatis augmentatio, coloris exaltatio, & quantitatis infinitæ artificiosa accumulatio.

Et quare in infinitum multiplicari hæc nostra medicina debet, hæc est causa.

Ipsa namq; medicina est, sicut ignis in lignis, & sicut muscus in aromatibus bonis. Ergo est magis crescens, quo magis fuerit vsu conculcatus: quare oportet te partem illius relinquere omni tempore, quoniam ditatus ter ab illa, sicut qui habet ignem ditatus est ab igne.

Duobus autem modis multiplicari poterit medicina. Primò per solutionem & reiteratam coagulationem, & hæc est eius multiplicatio virtualis in bonitate.

Secunda per fermentationem, & hæc est eius multiplicatio in quantitate. Citiùs autem augmentationem per fermentationem perficies, eò quòd soluta non bene operatur, nisi priùs figentur in suo fermento: perfectiùs ergo per solutionem & exaltationem nostra medicina multiplicatur, & hoc modo spiritualia, & post primam solutionem, exaltationem, & coagulationem pars vna in prima proiectione cadit super 100. secunda super 1000. & sic vlterius decuplare, semper exaltando, vsq; in infinitum, quod preciosissimum est Dei donum. Sic ergo concluditur quòd abundantiùs operatur in multa medicina fermentata, & soluta, quoniam solum fermentum, quia magis est subtiliata, licet per solāfermentationem multiplicari poterit in infinitum, & illud ideo: quia fermentum reducit sibi appositum, ad sui naturalem colorem & saporē, per omnem modum. Videntes ergo Philosophi, quòd illud non fugiebat, cum fugientibus factum est fugiens. Reiterauerunt ergo illud ad simile corpus non fugiens, & tulerunt in id ipsum, à quo minimè fugere potuerunt, propter propinquam suæ naturæ conuenientiam: anima certè suum corpus citius ingrediens, quàm

sin

si in alio mitteretur: quod si mittere studueris, in vanum laborabis, quoniam non est communicatio tenebrarum & lucis. Ad corpus ergo simile corporibus, ex quibus tracta sunt ipsa reuixerunt, & parata sunt: quia sic tingens & tingendum vna tinctura facta sunt. Non putes ergo illud quod tingit & fugit esse veram tincturam Philosophorum. Quia sulphura tingũt, & fingunt, nisi simili argento viuo sui generis sint iuncta. Ideo oportet ipsum admisceri argentum viuum alio albo, alio rubeo sui generis & tincturæ fugiat. Quare iubemus argentũ viuum commisceri argento viuo, vt prædicitur donec vna aqua munda fiat.

Et hoc sciendũ Adarnech, quod omnia rerum nomina, & eorum similitudines nulla alia de causa ab antiquis cõtrariantur, nisi & vos intelligatis, quod huius rei principium super finẽ testatur. Et etiã sciatis quòd hoc totum non est res nisi vna, quę patrẽ huius & matrem, & eius pater & mater ea miscuerũt, & pascunt, nec ipsa à sua matre aliquo modo differre possunt. Rebus ergo mixtis, vt per confixationẽ multiplicentur, pone vas ad ignem & custodi fumũ, præcauens ne fugiat ab eo aliquid, & regimen totũ est: in tẽpore ignis morare propè vas & intuere medicinã quomodo mouebitur de colore in colorẽ, in minori tempore quàm in vna hora diei, quousq; veniat ad metam albedinis: citissimè namq; liquefiet in igne, & congeletur in aëre: quia fumus, cum senserit ignẽ, penetrabit in corpus, & spiritus confringetur in siccum, eritq; corpus vnũ fixum, clarũ, album, vel rubeũ, secundùm quod medicina fuerit & fermentum, Tunc decide ignem, dimitte totum infrigidari: quia cadit vnum pondus super mille millia, & ducenta millia, cuiusuis corporis vt conuertatur in aurum optimum vel argentum secundùm Elixiris qualitatem.

Duodecimus gradus & vltimus huius Scalæ sapientis & totius operis completiuus dicitur Proiectio.

Quæ ad desideratiuam lætitiam artificem perducit. Vnde pro proiectione in paucis verbis: Sciendum est, quòd prius dicitur proijce: id est, pondus vnum super

mille,&c.Melius tamē est proijcere,nunc dimittis super fundamenta, & fundamenta super verba mea, & verba mea super diligam te Domine, & diligā te,super attendite. Exemplū ex eo de croco, qui si siccus proijceretur, parùm tingit, sed si solutus iungatur cū paruo liquore, & illud paruum cum multo tingeret in infinitū. Sic ergo facies proiectionem: primò multiplica decem in decem & erunt 100. & 100. in mille, & erunt decē millia: & sic per cōmunes vsq; in infinitum. Causa autem horum omnino est dux,scilicet bonitatis,& necessitatis,& perfectionis. Bonitatis, vt abundātiùs tingat, vt meliùs perficiat,& plura cōuertat. Necessitatis,vt meliùs coloretur,meliùs figatur, & sibi simile ingrediatur perfectionis: quia medicina perfecta habet conuertere Mercuriū in perfectissimum aurum & argentum. Numerus perfectus est,denarius,cētenarius,millenarius. Ideo à principio ad vltimū facies proiectionē. Nam si ita parū supra ita magnū in ignem mitteretur, periclitaretur ab ea propter sui paruitatē. Verùm omnia medicinæ fundamenta sunt multū subtiliāda & tingenda. Quia quantò plus subtiliatur & tingitur, tātò abundantiùs operatur. &c.

Epilogatio totius, & omnium supradictorum summaria recapitulatio.

Sumatur ergo lapis in capitulis sufficienter notus, & cum operis instantia assiduetur, super ipsum perfectio sublimationis, vt mundetur per hoc & subtilietur donec in vltimam subtilitatis puritatem deueniat, & vltimò volatilis fiat. hic quidem est primus eius administrationis gradus. Ab hinc verò cum modis fixionis figatur, donec in ignis asperitate quiescat: sic autem opus Lunæ nimis album, & opus Solis nimis rubeum: quia album opus est hyemis, rubeū verò æstatis: ideoque subtiliationis maioris partium indiget per modos proprios in maiori decoctione digestionis, scilicet donec rubicundissimum assumat colorem. Et in hac vna perfectione secundi gradus præparationis meta consistit. Sed & in tertio est totius operis complementum, vt scil. iam fixum lapidem cum modis subtiliationis volatilem facias, & iterum volatilem fixum, & fixum solutum,

lutum, & ſolutum iteratò volatilem, & volatilem iteratò fixum, quou ſquefluat, & alteret in complemento ſolifico & lunifico certo: quoniam ex iteratione præparationis huius tertij gradus in medicina, reſultat alterationis, & bonitatis multiplicatio. Vt vnumquodque imperfectorum, corporum conuertat in infinitum ſolificum & lunificum verum. Sic etiam habet virtutem efficacem, ad ſanandum omnem infirmitatem ſuper omnes alias medicorũ medicinas. Nam animum lætificat, virtutem augmentat, ſanitatem conſeruat, iuuentutem renouat, ſenectutem retardat, &c. vt Arnoldus dicit. Et aurum ſic factum per magiſterium fit potabile per accumulationem quintæ eſſentiæ noſtræ ſuper ipſum, donec pariter inſpiſſentur: cum quibus etiam elementa aliarum rerum medicinalium poterunt in ſpiſſitudinem olei circulari. Et tunc habeatur aurũ potabile veriſſimum balſamum Philoſophorum efficaciſſimum, quod eſt precioſiſſimum Dei donum. Cuius nomẽ glorificetur hic & in æuum, Amen.

TRACTATVS OPVS MVLIERVM ET LVdus puerorum dictus, incipit fauſtè.

PERIS proceſſio dicitur omñe opus mulierum, & ludus puerorum. Poſt ingreſſum operis cõtinuat ſubtilis indagator naturæ diuę progreſſum. Verba ergo iſta nõ fabuloſa ſunt, nec cõtemptu digna. imò verba iſta ſic attendas, quòd te non decipiant antiquorum librorum textus, qui verba nonnunquam tranſponunt, vt inquit Apuleius Philoſophus, in lib. de Secretis.

Debet autem triplex ludus puerorum præcedere opus mulierum. Pueri enim ludunt in tribus rebus. Primò cum muris frequenter vetuſtiſſimis. Secundò cum vrina. Tertio cum carbonibus. Primus ludus materiam lapidis miniſtrat. Secundus ludus animam au-

gmentat. Tertius ludus corpus ad vitam præparat. Ex flore namque sanguinis fit sal petra, cum primo ludo puerorum. Quo facto restat ipsum animare, & frequenter cum suo compari in aquam soluere, cum duobus alijs puerorum ludis, qui necessarij sunt, vsque ad tertium calorem nostri Elixiris in opere mulierum, quod opus earum est coquere; qui ergo potest capere capiat. Præterea lapis noster, quem omnes Philosophi quæsierunt, in quo sunt prima elementa mineralium, & tinctura, calx & anima, spiritus & corpus fixum & volatile. Mercurius non quilibet, sed ille circa quem natura suas primis operationes incœpit, & eas primas operationibus determinauit, ad naturam metallicam, sed imperfectè rem illam reliquit. Si ergo ab illa re extraxeris in qua inuenitur, & cum ea incœperis operari, incipiendo in eo vbi natura reliquit, imperfectum inuenies in eo rem perfectam, & gaudebis sicut dixit rex Geber. Et hanc rem de qua extrahitur lapis habent tàm pauperes, quàm diuites. Et est opus mulierum & ludus puerorum, & flos eius est lapis. Recipe ergo in Dei nomine rem illam, quæ non est perfecta. Ex perfecto enim nihil fieri potest: quoniam species rerum perfectarum à sua natura non permutantur, sed potiùs corrumpuntur. Nec illa res ex aqua noster lapis extrahitur, vel materia lapidis est penitus imperfecta, cùm secundùm artem ex tali scilicet imperfecto, nil fieri posset, ratio quia ars primas dispositiones naturæ inducere non potest. Sed ipsa est res media inter corpora perfecta & imperfecta. & quod natura in ipsa non perficit, sed tantùm incœpit, hoc per artē poterit reduci ad perfectum. Ideo Fledius Philosophus dicit: Cùm homo sit dignissimum creaturarum, cuius gratia & amore omnia sunt condita, eidemq; subiecta. Et illud cuius corpus non recipit extimationem, quoniam in eo est quod sanitatem iuuentutemq; conseruat morbos atque languores ab homine & metallis repellit, & omnem superfluitatem consumit. Et hoc totum operatur nostrum Elixir super omnes Galeni, Hippocratis, Auicennæ, & aliorum Philosophorum medicinas, potationes & confectiones quascunq;: etiam lepram ab homine repellit.

Hinc

Hinc dicit Albertus in suis Mineralibus: Maxima virtus est in quolibet homine, & maximè in capite, inter dentes, ita quod in sepulchris antiquorum mortuorum inter dentes aurum in granis minutis & oblongis sæpiùs inuentum fuit tempore nostro. Quia quod non posset esse nisi in homine esset ista virtus mineralis, quæ virtus mineralis est in nostro Elixiri. Et ideo dicitur quod lapis in quolibet homine. Et Adam portauit secum de Paradiso, ex quà materia in quolibet homine lapis noster vel elixir eliciatur. Hinc dicit Arnoldus, quòd nunquam fuit intentio Philosophorum, quòd lapis noster esset de principijs mineralium; scilicet argenti viui fixi, & sulphuris. Sed in corporibus perfectis, in quibus est perfecta commixtio, argentum viuum fixi, & sulphuris viui optimi. Cùm corpus commiscetur cum spiritibus fit vnum cum eis, ità quod nunquam ab inuicem separantur, quemadmodum aqua commixta aquæ: quoniam omnia ad naturam suæ homogeneitatis sunt redacta. Nam Philosophi non dixissent, nisi corpora verterentur in non corpora, nihil in hac arte effici. Notate bene hæc verba, signate mysteria: Quoniã in hoc opere declaratur, quod sit lapis noster, cùm principium omnium Philosophorum sic dissolueret lapidem. Si enim lapis noster esset de primis principijs mineraliũ, oporteret ipsum sublimare, calcinare, figere, & demum soluere: quod est omni Philosopho contrarium. Vnde dicunt, nisi corpora fiant incorporea & è conuerso, nil operamini. Ergo conclusiuè dicendum, principium operis nostri est dissolutio lapidis nostri: ratio, quia corpora soluta ad naturam spiritus sunt redacta, & magis fixa. Nam solutio corporis est congelatio spiritus.

Vnde Anaxagoras Philosophus, lapis noster est Sol sublimatus; & conuersus in maximâ virtute minerali. Vnde Liliator dicit: Ex hoc auro & gemma nostra ex puro auro multa emimus. Alphidius Philosophus dicit: Congelate argentum viuum, cum corpore Magnesiæ. Non intellexerunt Philosophi argentum viuum quod videtur, nec magnesiam, quæ vulgo videtur: Sed per argentum viuum intellexerunt humiditatem illius mixtionis quæ est humiditas radicalis lapidis nostri. Et

per Magnesiam intellexerunt totam mixtionem de qua extrahitur ista humiditas, quæ argentum viuum nostrũ vocatur: quæ quidem humiditas currit in igne, & in eodem igne totum compositum dissoluit, congelat, denigrat, dealbat, rubificat, & perficit. Alphidius Philosophus dicit:

In nostro lapide sine composito sunt Sol & Luna, in virtute & potentia, & argentum viuum in natura: quia si hoc non esset in nostro lapide & composito, non facerent nec Solem nec Lunam. Et tamen non est aurum commune nec argentum commune. Quia ipse Sol & Luna existentes in opere nostro sine lapide vel composito, sunt meliores, quàm sunt Sol & Luna vulgares, eò quòd Sol & Luna existentes in nostro composito & lapide, sunt viui & virides. Sol verò & Luna vulgares sunt mortui. Ideo Sol & Luna in nostro lapide & composito sunt potentialiter & non visibiliter.

Lapis noster qualis sit in tactu, in pondere, gustu & odore.

Mitridates ad Plodium dicit: Tactus nostri lapidis mollis est, & maior mollities est in eo quàm in suo corpore. Pondus eius graue est. Cuius gustus dulcissimus, licet eius natura sit acuta. Odor enim eius, ante confectionem est grauis & fœtidus, & à corpore mortuo tollit odorem. Etiam odor eius est malus, & assimilatur odori sepulchrorum. Nec ergo noui alium lapidem qui huic assimilatur in effectu. Et in isto lapide continẽtur quatuor elementa, & assimilatur mundo & mundi compositioni, nec in mũdo alius reperitur lapis pro nostra arte. Et quicunq; alium lapidem pro nostro opere quæsierit, eius intentio omnino frustrabitur.

Qualiter lapis noster debet cognosci per circumstantias.

Et si modò non intelligitis lapidem, nunquam eum intelligetis.

Hali Philosophus & Rex in Turba dicit: Lapis noster inuenitur in omni tempore, in omni loco, & apud omnem hominem, &c. Arnoldus de Noua villa dicit: Firmi-

Firmiter teneas quòd expensæ nostræ nobilissimæ artis, non excedunt precium duorum aureorum, in prima sua emptione: id est, operatione. Oportet tamen ipsam medicinam diutiùs assuescere super ignem, sicut puer super vbera matris enutritur.

Item Arnoldus dicit: Tres esse mineras in quibus lapis noster extrahendus est. Ex quolibet vegetabili potest argentum viuum elici, & emanere, quod in se habet quatuor elementa, à quo potest fieri lapis physicus. Ab alio verò non: Veruntamen scias, quòd Deus creator altissimus creauit naturaliter tres Mercurios principales, & excellentissimos: in mineralibus est vnus, scilicet Solis & Lunæ.

Et in vegetabilibus: id est, inter vegetabilia est alius, scilicet in vite. Tertius in animalibus: id est, inter animalia scilicet in epate.

Ex his ergo tribus Mercurijs elicitur Mercurius viuus, quem Philosophi quærunt, habentem in se quatuor elementa, & quatuor colores. De quo argentò viuo sumitur, & præcipuè fit lapis Philosophorum. Melius enim argentum viuum siue minerale, siue vegetabile, siue animale est illud, quod est aureum & clarum. Et tale argentum viuum est assumendum pro nostro lapide, quia color eius est sicut ventus in ventre suo, vt dicit Hermes.

De vase siue ouo Philosophorum, in quo lapis noster ponendus est, vt igne & arte perficiatur.

Morienes: Si antiqui sapientes quantitatem vasis nõ inuenissent, in quo lapis noster poneretur, nunquam ad huius magisterij perfectionem peruenissent.

Hinc dicit Rex Hali: Cognosce modum siue gradum vasis nostri operis, quod vas est radix, & principiũ nostri magisterij. Et idem vas est tanquam matrix in animalibus, quia in eo generant & concipiunt generationem pariter & nutriuntur. Ideo nisi vas nostri magisterij idoneum sit, totum opus destruitur, nec lapis noster producit effectum generationis, quia non inuenit vas generationi aptum. Hinc dicit Ioannes Austri Philo-

ſophus: Sufficit tibi lapidem in noſtro vaſe ſemel ponere, & claudere quouſq; totum completur magiſterium. Quod autem amplius eſt, à malo eſt, quia propter ſuperfluum proculdubiò argentum viuum, non vertitur in rubeum, nec in album. Totum ergo reſiduum ad artis occultationem in eo ponitur.

Verbi gratia: Ad generationem hominis anima vegetabilis nunquam niſi ſemel imponitur materia ſeminis. Si autem ſecunda vice imponeretur, tunc vnum deſtrueret reliquum, puta propter ſanguinis cruditatem, vel aëris ingreſſionem, aut matricis ſuperabūdantiam. Et ideo mulieres ſe multis & varijs viris exponentes, rarò concipiunt. Si verò concipiunt, pariunt abortum. Quia ſi cruda coctis, indigeſta digeſtis ſupponuntur, fœtum non nutriunt, ſed occidunt. Ratio eſt, quia fœtus de menſtruali ſemine tantùm nutritur, & creſcit vſque dum ad lucem producitur.

Et ideo Rex Hali de vaſe noſtro loquens dicit: In vaſe noſtro fit paſſio, & ideo ad menſurā vnius libræ ponatur, & non plus, quia in lapide noſtro ſunt venti inter noſtrum vas & materiam lapidis contenti. Qui ſi non benè fuerint obſtructi, euadunt, & ſic magiſterium annihilatur. Morienes dicit: Accipe ouum: id eſt, vas & igneas, percute gladio, animamque eius recipe: hæc enim eſt clauſura. Philoſophus dicit: Conſerua vas, & ligaturam eius, vt ſit potens in conſeruatione. Nam aqua quæ priùs erat in terra, & fugere nequibat, redijt iam ad ſuperiora vaſis à ſua terra: & ſic terra pariet aquam mediante igne, quæ priùs erat in ſuo corpore: id eſt, terra. Albertus Magnus de Generatione noſtri lapidis ſic dicit: Locus eſt principium generationis, & locus generat locatum per proprietates cœli, quæ proprietates influuntur ei per radices ſtellarum. Et quod ibi virtutes elementales & cœleſtes faciunt in vaſis naturalibus, hoc idem faciunt in vaſis artificialibus. Si tamen artificialia bene formantur ad modum naturalium. Hîc dicit Plato: Sicut per motum firmamenti fit reuolutio elementorum, per quam reuolutionem corpora ſubtilia nitūtur ſuperius aſcendere, & id quod ponderoſum eſt manet inferius: ſic quoq; eſt in opere peri-

peritorum Alchimicorum. Necesse ergo bene munire vas, per quod totum firmamentum in circuitu suo reuoluitur. Nam id quod quæritur in nostro opere, est illud quod prouenit ex elementis.

Hermes dicit: Vas Philosophorum est aqua eorum. Nota subuegetabilis Mercurius materiam & spiritus ex sua viscositate continens & conseruans.

Ad cognoscendum quæ intrant ad opus & magisterium nostrum.

Morienes dicit: Scitote quòd martirisando in opere corpora mineralium & spirituum, scilicet sulphur, Arsenicum, Auripigmentum, &c. quæ nota sunt vulgo, & nil penitùs in eis reperiunt. Sed opus nostrum & Philosophorum est valde honorabile. Hinc Iacobus Philosophus: Claret quòd opus nostrum sit compositum ex corpore, spiritu & anima, & non de spiritibus mineralibus, puto argentum viuum, sulphure, arsenico, vel sale armoniaco, quia omnia illa vana sunt inutilia: & propriè non sunt spiritus, nisi æquiuocè, sed potiùs sunt corpora, licet conuertuntur in fumum. Et in se nullam habent constantiam. Et ideo non possunt esse radix in nostro opere benedicto, nec per se, nec cum aliquo adiuncto proficiunt, nec prosunt.

De lapidis diuisione in quatuor elementa. Et proprietas cuiuslibet elementi existentis in lapide diuiditur in quatuor elementa.

Iohannes Austri Philosophus dicit: Omne corpus aut est elementum aut ex elementis compositum. Sed omnis compositio & generatio consistit ex quatuor elementis simplicibus. Quare oportet necessariò vt lapis noster sit reductus ad primam materiam & originem sulphuris & Mercurij. Deinde diuidatur in elementa, aliàs depurari non potest, nec comminui nec etiam suę partes minimè possunt ingredi, nisi corpus eius diuisum fuerit in minutissimas partes.

Tunc enim bene purificentur eius partes, & per communes bene coniunguntur, & elixir quod quæritur,

operatur. Nam experimentum destruit eius formam specificam,& nouam inducit speciem. Vnde post diuisionem elemētorum non videtur ex eis quicquam nec tangitur,nisi aqua & terra: quia aër & ignis nunquam videntur in nostro lapide, nec eorum virtutes sentiuntur, nisi in purioribus elementis, quia rara & simplicia facta sunt,ita quod oculis corporalibus videri non possunt. Ille ergo lapis sic extractus sufficit tibi,vt reducas eum ad simplicem suæ virtutis effectum.

Item quatuor in eo sunt elementa, scilicet ignis, aër, aqua & terra. Ibi quatuor principia sunt siue qualitates,scilicet calidum,humidū,frigidum, & siccum:quorum principiorū duo sunt amica,& duo inimica. Item duo sunt actiua & duo passiua. Duo ascendunt, alia duo descendunt. Vnum est in medio, & aliud sub illo. Et ratio illius est, quia contrarium à suo contrario non coadunantur nisi per medium.Igitur quod non est contrarium per se est coadunatum. Sicut calidum & siccum,per se coadunantur,quoniam in nullo contrariantur:quia illa duo elementa ignis & aër bene adunantur per se simul, sed calidum & frigidum non coadunantur nisi per medium,scilicet per humidum & frigidum: quoniam per se simul stare non possunt,cùm semper vnum contrariatur reliquo.Nam humidum & frigidum bene consistunt simul,sed calidum & frigidum congregant & disgregant homogenia, & non eterogenia,dissoluendo & congelando. Sed humidum & siccum aggregantur & disgregantur constringendo & humectando. Elementorum ergo operatio est simplex generatio & naturalis permutatio: Igitur manifestum est,res vniuersas variari per calidum & frigidum. Et simpliciter generari & naturaliter permutari. Nam calidum & frigidum viuificat materiam: cum verò vincuntur agentia, liquet quomodo secundùm partes variabiles sunt: quia ex quolibet non fit quodlibet, sed determinatum ex suo determinato:quia nulla fit generatio nisi ex conuenientibus in natura.

Item Arnoldus dicit de operationibus & effectibus elementorum: terra desiccat & figit, aqua mundat & abluit: aër verò & ignis faciunt fluere & tingere. Ideo opor-

oportet quòd ſit aqua multa, aër multus: quia multitudo tincturæ tanta erit, quanta fuerit aëris multitudo: aqua enim purgatiuum eſt, & cauſa efficiẽs claritatem totius corporis & medicinæ. Hinc eſt quod frequens deſtillatio eſt elementorum ablutio. Et ſicut aqua coniungitur aëri, ſic terra igni. Nam terra calcinata ignita eſt, & ei prædominatur ignis: aqua etiam eſt congelata, & inſpiſſata cum terra & aëre. Et quamuis ſit vna & eadem ſubſtantia, habens diuerſos effectus conformes elementis: ideo etiam aqua noſtra vel lapis noſter diuerſis appellatur nominibus. Nam aqua duo operatur in terra; nam lauat eam & tingit: in quantum lauat, dicitur aqua: in quantum tingit, dicitur aër. Primò ſeparatur aqua, deinde aër: ignis verò qui eſt coniunctus aëri, calorem augmentat & conſolidat, & ſuperfluam humiditatem tollit ipſius aquæ. Deprimit & compactum facit illud, quod eſt rarum & molle.

Item ignis & aër conueniunt in qualitate, ideo vix ab inuicem ſeparantur. Ideo etiam ſimul depurantur vt aqua. Cum ergo primò cum leui igne aqua mundatur, aër verò & ignis difficiliùs & vltimò ſeparantur à terra, quę terra poſtquam calcinata eſt, quaſi vt ignis ſicca remanet. Item aër melior eſt quàm aqua, quia licet aqua abluit terram & dealbat, faciens matrimonium tincturarum: tamẽ aër tingit terram, & infundit ei animam & fuſibilitatem. Et nota bene quæ dixi, & habebis ex opere tuo lapidem ad aquam & terram ſolum, & vtaris lapide ſicco ad ignem & aërem tantũ, aër ſanè eſt oleum, tinctura, Sol, anima & vnguentum Philoſophorum, quòd totum perficit magiſterium. Aër eſt aqua tincta, & eius tinctura eſt ignis: quoniã ipſa aqua eſt corpus, & aër eſt ſpiritus deferens ignem. Oleum verò eſt ſimilitudo animæ in corpore exiſtentis, quod oleum nunquam extrahitur de corpore niſi mediãte aqua per longam decoctionem ignis. Nam aqua eſt ſpiritus extractus. Oleum eſt ſicut anima in corpore, & non aliud.

Item Arnoldus iterum de effectibus quatuor elementorum dicit.

Aër nutrit ignem ſicut aqua terram nutrit. Nam ignis

viuit ex aëre, & aër viuit de elemento aquæ, & aqua de elemento terræ. Fige ergo terram & aquam vt aër possit figi in aqua, quoniam si aquā bene occidisti, omnia elementa occidisti, & mortua sunt. Veruntamen est quod aqua minimè surgit sine terra, & nunquam consurgit sine corpore fructus, in quo dum moritur semen, fructum dare potest, quoniam terra manet in se fixa, ideo etiam secum figit & retinet alia elementa. Aqua verò cùm sit frigida & humida, mundat terram, & constringit, quoniam frigidum & humidum est siccitatis constrictiuum. Veruntamen est quod humidum citò recipit impressionem & citò dimittit, siccū autem grauiter recipit impressionem & grauiter dimittit. Idcirco humidum & siccum ad inuicem complectuntur & contemperantur, & adipiscitur siccum ab humido per partium continuationem: ideo faciliter impressionem recipit & acquirit humidum à sicco, vt firmiter teneat impressionem, & omnem ignem patitur. Vnde propter humidum prohibet siccum à sua separatione, & propter siccum prohibet humidum à sua fluxibilitate: aër verò circundat aquam, clarificat & rubificat terram & tingit ipsam, vt apta sit ad extensionē & fusionem. Ignis autem totum compositum maturat, subtiliat & rubificat, & aërem perungit, & consolidat, terræ & aquæ frigiditatem constringit, & ad meliorem complexionem, & ad quantitatem reducit.

Elementa grauia, vt sunt terra & aqua, ad fixionem & quietem: Elementa verò leuia, vt sunt ignis & aër, plus iuuant ad fusionem & tincturam.

Hinc dicit Aristoteles: Ego diuidam tibi lapidem in quatuor operationes: id est, quatuor elementa: Cùm ergo habueris aquā ex aëre, & aërem ex igne, & ignem ex terra, tunc habebis plenam artem & tincturam. Dispone ergo substantiam terream per destillationem in humiditatem & caliditatem donec conueniant & coniungantur, & non discrepent nec diuidantur. Et tunc adiungam eis duas virtutes operatiuas, videlicet aquā & ignem. Quia si permisceris aquam solam dealbabit: Et si adiunxeris ignem, rubificabit largiente natura & creatore, &c.

De si-

De separatione elementorum in nostro lapide Philosophicè intelligenda.

Rasis Philosophus dicit: Scias pro vero quòd nunquam Philosophi intellexerunt, quòd lapis noster diuideretur in quatuor elementa separatim, vt faciunt stulti Alchimistę, sicut clarè patet per illud quod dicit Arnoldus: Scias pro vero quòd elementa non diuiduntur in lapide nostro secundùm substantiam, sed bene secundùm virtutem: quoniam aliquod purum & simplex elementum non inuenitur nisi in sua sphæra tantùm. Veruntamen est quod elementorum qualitates actiuæ & passiuæ, secundùm aliquam prædominationem possunt à se inuicem separari & partiri, vtputa dum separatur aqua viscosa & eius substantia, in qua prædominatur frigiditas, tunc dicitur quòd separatur aqua. Dum verò separatur substãtia magis depressa in qua dominatur caliditas, tunc dicitur quod separatur aër & ignis, vel substantia aërea & ignea. Qui hoc capere potest capiat, & qui non, de scientia & arte se minimè intromittat. Ergo conclusiuè dicendo: Aqua nostra extrahitur à substantia manus, & non ex alia, eò quòd in eis maior tinctura. De terra verò non curo cujus sit coloris, vel substantiæ, donec illa fuerit subtilis, clara, atque fixa, &c.

De vera putrefactione Philosophica nostri lapidis.

Arnoldus in suo Rosario: dicit: In opere nostro putrefactio est necessaria, quia nunquam fit aliquid natum, vel crescens nec animatum, nisi post putrefactionem. Quia si putridum non fuerit, fundi non poterit, nec solui. Etsi solutum nõ fuerit, ad nihilum redigetur. Nostra ergo putrefactio non est sordida nec immunda, sed est commixtio aquæ cum tèrra, & terræ cum aqua per minima, donec totum corpus fiat vnum. Hinc dicit Morienus Philosophus: In putrefactione nostri æris spiritus vniuntur cum corpore, & desiccantur in illo. Et nisi aqua cum terra desiccaretur, non apparerent colores. Etiam putrefactio nostra nil aliud est quàm mor

ficatio humidi cum ſicco. Et noſtra putrefactio non fit abſque humido & ſicco, eò quòd terra in ſiccitate continetur, nec per ſe ſurgere poteſt. ratio: quia non poſſunt grauia ſuperiùs aſcendere: nec leuia cum grauibus inferiùs manere, & detrudi ſine ſuo conſortio, ſed vtrunq; initium & finis alterius. Hinc dicit Hali Rex: Scias quòd niſi ſublimaueris corpus quouſq; fiat aqua, aqua in toto non putrefiet: nec poterit congelari, niſi per ignem. Nam ignis commixtionem noſtri lapidis congelat. Et ſimiliter ſoluimus corpora, vt caliditas adhæreat profunditatibus eorũ. Et ſic ſolus ignis mutat aquam & terram à ſuis naturis & coloribus.

Qualiter aqua noſtra à ſua natura denigratur, audi Iohannem Auſtrum.

Iohannes Auſtri dicit: Aes quidem noſtrum primo de quanto magis coquitur, de tanto magis ſoluitur & denigratur, & fit aqua magis ſubtilis & ſpiritualis.

Secundò de quanto magis coquitur, de tanto magis inſpiſſatur, & deſiccatur, & fit maioris albedinis.

Tertiò de quanto magis coquitur, de tanto plus coloratur & rubificatur, & fit tinctura intentionis rubedinis. Quia autem ſit neceſſarium quod lapis noſter primo ſit niger. Hoc ſic probatur: Quia generatio vnius non fit niſi per corruptionẽ alterius. Sed corruptio putrefactionis non fit niſi per calorẽ agentem in humido.

Sed calor agẽs in humido efficit primò nigredinem: quare liquidè patet, quod principium noſtri operis eſt nigredo & caput corui. Ideo Philoſophus in turba dicit: Cùm videris illi aquæ nigrediñẽ euenire, ſcias tunc corpus eſſe liquefactum. Tunc oportet ignem leuem continuare ſuper ipſum, donec conceperit nebulam tenebroſam, quàm peperit. Tota intentio omnium Philoſophorum eſt & fuit, vt corpus iam ſolutum in puluerem nigrum, ſuam ingrediatur aquam, & fiat totum vnum, & pura aqua ſuſcipit aquam ſicut naturam propriam. Hinc dicit Roſarius Philoſophus: Oportet illam nigredinem aquæ, leui igne decoquere, donec in ſua aqua nigratur, ſcilicet donec totum fiat aqua. Tunc enim aqua miſcetur aquæ, & aqua aquam amplectitur,

plectitur, ita quòd ab inuicem non poterint separari. Insipientes & falsi Alchimistæ audientes aquam, putant eam aquam esse vulgi. Si autem libros Philosophorum legissent, vtiq; scirēt eam rem aquam esse prægnantem. Quæ tamen absq; corpore suo cum quo coniuncta est, facta sunt vna aqua permanens.

Hinc dicit Auicenna: Quàm diu apparuerit nigredo, dominatur obscura fœmina, & ipsa est prior vis nostri lapidis: quia nisi primò fiat nigrum, non fit album vel rubeum, eò quòd rubeum ex albo & nigro est compositum.

Sequitur opus dealbationis: Et qualiter lapis noster debeat dealbari.

Audi Rosarium: Medicina nostra est vna in essentia, & in agendi modo: quoniam necessarium est, quod illa eadem medicina, scilicet alba nunquam fit rubea, nec potest rubificari, nisi primò fuerit alba. Et ratio huius est: quia nemo potest transire per primum ad tertium nisi per secundum. Sic etiam non est transitus de nigro ad citrinum, nisi per album: quia citrinum ex multo albo, & purissimo nigro est compositum. Ideoque hanc medicinam albam & rubeam facere nequimus, nisi primò fuerit nigra, & deinde alba etiam: medicina alba & rubea non differt inter se in essentia, sed in eo tantùm differunt, quod rubea maiorem inducit subtiliationem & longiorem decoctionem in regimine sui ignis. Et hoc est ideo, quia finis operis albi, est principium operis rubei, & quod completum est in vno, incipiendum est in alio. Nam totum magisterium nostrum vno modo incipitur & finitur, scilicet coquendo. Hinc dicit Rosarius: Argentum viuum ex ære nostro sublimatum, ex quo omnia fiunt, est aqua munda & tinctura vera. Nam ex ære nostro fit sulphur album, quod æs nostrū dealbat, & quo spiritus retinetur ne fugiat. Illud autem sulphur non poterit æs nostrum rubificare, nisi priùs operatus fueris ad album, eò quòd solū sulphur album æs nostrum dealbat. Quare liquet, quod tanta erit pulchritudo æris nostri, quanta fuerit albedo sulphuris. Ideo in Turba Philosophorum dicitur: In co-

lore albo ſpiritus vniuntur, quod fugere nequeunt. Quare præcipitur: Dealbate latonem & rumpite libros ne corda veſtra corrumpantur. Terra namque cum aqua putrefit & mundatur. Quæ cùm mundificata fuerit nigredo, recedit & dealbatur. Et nunc peribit tenebroſum, & vir aſcendit ſuper mulierem, & aufert ſibi ſuam nigredinem. Et ſic tunc Mercurius: id eſt, ſeruus fugitiuus penetrabit corpus, & ſpiritus conſtringetur in ſiccum & tunc ceſſabit nigrum corrumpens, & deformatum, & fiet album & lucidum. Hinc Philoſophi in Turba dicunt:

Magneſia noſtra cùm dealbatur, ſpiritus fugere non permittit, nec æris vmbram vlterius apparere. Ipſa namque eſt ſulphur album fixum, quod omnia corpora tingit, perficit, & conuertit in album.

Hinc dicit Philoſophus: Si fuerit argentum viuum purum, coagulabit illud vis ſulphuris albi non vrentis, in album: & illud eſt res optima, quam poſſunt habere operantes Alchimiam, & conuertunt illud in album: quia natura continet in ſe naturam, & vero matrimonio copulatur ad inuicem. Et non eſt niſi ſola vna natura, quæ in vnoquoq; gradu operationum ſuarum in aliam conuertitur naturam: eò quòd natura naturâ lætatur, & gaudet. & natura naturam ſuperat, & natura continet naturam, docens eam præliare contra ignem. Nec tamen ſunt diuerſæ naturæ, nec plures: ſed vna tantùm natura eſt, habens in ſe naturas & res omnes, quibus ſufficit ad artem noſtram: quia vno ordine natura opus ſuum incipit & finit.

Qualiter lapis noſter debet rubificari, audi Roſarium.

Niſi primò dealbaueris æs noſtrum, ipſum rubeum facere nequitis: quia nemo poteſt tranſire de extremo ad extremum, niſi per medium. Hoc eſt dicere: nemo poteſt venire de nigro ad citrinum, niſi per album, eò quòd citrinum ex multo albo & puriſſimo nigro, eſt compoſitum. Dealba ergo nigrum & rubifica album, & habebis magiſteriũ. Quoniam ſicut annus diuiditur in quatuor partes, ſic etiam opus noſtrum benedictum.

Nam

Nam primò est Hyems, id frigidum & humidum & pluuiosum. Secundum tempus est Ver, quod est, calidum & humidum & floridum. Tertium tempus est Aestas, quod tempus est calidum & siccum: id est, rubicundum. Quartum tempus est Autumnus, quod est tempus frigidum & siccum, & tempus colligendi fructum. Hac dispositione tingimus res naturales donec fructum afferant ad vota: quia iam Hyems transijt, imber abijt, noxque recessit, & flores apparuerunt in terra nostra, & tempus putationis aduenit. Sed cùm stamus supra rosam albam, solum sortiemur effectum istum, conuertendo corpora metallica, & ægra in album arte & operatione. Et cùm videris illam albedinem supereminentem, lætus & certus esto, quod in illa albedine rubedo est occultata. Et hanc rubedinem non oportet extrahere, sed solo igne regere, vsque quo totum fiat rubeum: Et sic consequenter patet, quòd color rubedinis creatur maximè ex complemento digestionis. Quia sanguis non generatur in homine, nisi priùs diligenter coquatur in epate, & post illā rubedinem de cętero nequaquam imponas aquam vel rem aliquam aliam, quousque ad complementum rubedinis decoquatur. Nam tempore æstatis & fructuum, inundatio aquarum pluuialium corrumpit fructum, quare oportet igne sicco absq; humore comburere, donec rubificetur rubedine perfecta: igitur noli cessare quamuis rubeum aliqualiter tardauerit apparere. Quia sicut prima digestio stomachi omnia dealbat, sic secunda digestio quæ fit in epate, omnia rubificat. Quare liquet ex primis dictis, quod igne augmentato post albedinem, ex primis coloribus habebis rubedinem: in medio tamen colorum illorum apparebit citrinum. Sed ille color citrinus non est stabilis: quia post citrinum mox oritur rubeum. quo apparente, opus nostrum est completum: quoniam tunc habebit virtutem masculi, & conuertit omne corpus incompletum in verum solificum.

Hinc dicit Philosophus: Si fuerit sulphur mundum & clarum cum rubore, & fuerit in eo igneitas simplicis non vrentis, erit res optima, quam recipere possunt Alchimistæ, vt ex eo faciant aurum, &c.

lam esse differentiam temporis, nec opus diuersum, ita quòd vnum non fiat sine alio, quemadmodum inter aquam & terram, non est aliqua pars diuersa, nec temporis differentia, quo cognoscatur in earum operationibus, vt vna ab alia separetur, sed est vna & eadem operatio, & fiunt simul. Ideo Arnoldus dicit: Opus lapidis nostri est ipsius dissolutio, sciens, quòd nullo modo materia lapidis possit destrui, quin sub aliqua remaneat forma. Vnde soluta prima forma corporis, immediatè inducitur noua forma, quæ quidem in colore est nigra, in odore fœtida, in tactu subtilis. Hæc enim sunt signa perfectæ solutionis, & putrefactionis corporis: eò quòd calor agens in humidum primò conuertit in nigredinem, quæ nigredo est caput Corui, & hoc est principium operis nostri. Et sic lapis dissoluitur in aquam, quæ aqua Mercurius noster, & Philosophorum vocatur.

Hinc dicit Hali Rex: Compositio nostri magisterii, est coniunctio siue matrimoniū spiritus congelati cum corpore soluto: & sua coniunctio, & sua passio fit super ignem. Nam caliditas est eius nutrimentum, & anima non amat corpus, nec cum eo coniungitur omnimoda coniunctione, nisi per mutationem vtriusque, & hoc fit virtute ignis & caloris, per conuersionem suarum naturarum. Hinc dicit Morienes: Magisterium nostrum non est aliud, nisi extractio aquæ à terra. Et econtrà aquę super terram, donec putrefiat terra cum sua aqua, quæ cùm putrefacta fuerit, & mundificata, totum magisterium, Deo auxiliante, benè dirigitur. Hinc Plato dicit: Accipite lapidem nostrum, & in tabellas tenues coaptate, & ponite in vase nostro bene clauso, & assate eum igne leui, donec confringatur. Et sciatis quòd totum magisterium nil aliud est, quàm facere perfectam solutionem & coagulationem: hoc est dicere, primò soluere, deinde vt aqua congeletur, ad calorem Solis decoquere.

Sequitur modus proiiciendi.

Qualiter lapis noster proiici debet ad metalla. Ponatur pondus vnius denarij super decem pondera Mer-

curij vulgi, loti cum sale & aceto, & exsiccato. Deinde ponatur in crucibulo super ignem, & quando Mercurius incipit feruere & fumigare, tunc statim proijce medicinam tuam albam super Mercurium fusum, & tunc medicina incipit se fundere in superficie in modũ olei. Deinde illud oleum citò intus ingreditur, & tunc Mercurius in colore diuersificatur, & congelabitur in forma vitri albi: quem Mercurium sic vitrificatum extrahe ab igne. quo infrigidato, sumatur vnum pondus, & proijciatur super 60. pondera Iouis fusi, tunc statim euenient stellæ quæ citò transibunt. Tunc bene cooperiatis crucibulum cum carbonibus viuis, & stet in illo igne per quartale vnius horæ. Deinde extrahatis, & fundite, & erit pulcherrimum album, & delectabile.

Sequitur modus proijciendi lapidem rubeum.

Fundatis mediam vnciam Mercurij, & dimidiam vnciam Iouis, quodlibet seorsum: deinde pone tuam medicinam super Iouem fusum, & stet sic mixta in crucibulo aliquantulum, vt bene se incorporent: & debent esse tres crucibuli, vnus, in quo est medicina cum Ioue mixta: in secundo debet esse Mercurius crudus dimidia pars vel duæ. Tertium crucibulum debet esse vacuum. Deinde medicina existens cum Ioue in crucibulo proijciatur in aliud crucibulum vacuum. Tunc statim Mercurius euacuetur ad crucibulum, vbi est medicina cum Ioue, vt bene moueatur, vt bene permisceatur. Deinde totum repone ab igne, & permitte infrigidari extra ignem. Alia verò crucibula semper stēt ad ignem. Et cùm Mercurius fuerit infrigidatus, medicina euacuetur in crucibulum vacuum. Deinde euacuetur aliud crucibulum, in quo fuit medicina, & apponatur Mercurius. Et sic semper procedendum est, quousq; medicina congelauerit Mercurium: quo congelato in vitrum rubeum & diaphanum, & transparens, huius vitri rubei ponatis vnum pondus super 44. pondera Iouis fusi, & erit valde bona proportio. Et faciatis cum eo eodem ordine, quo suprà fecistis in proiectione medicinæ albæ. Et est notãdum, si est metallum frangibile, tunc debetis plus addere de corpore imperfecto, scilicet de Ioue vel Saturno,

tusno; si proiectio fuit super Saturnum. Et sic potestis per eundem modum de omnibus alijs metallis facere. Et scire debetis, quod additionem corporis imperfecti debetis addere paulatim, & in debita proportione & quantitate. Quia si nimium apponeretis, tunc oporteret vos ipsum effundere: quoniam aliter non remaneret corpus imperfectum & superfluum.

Sequitur de lapidis nostri multiplici virtute, & ineffabili eius medicinali effectu, & operatione, & multiplicatione.

Menander Philosophus dicit: Cùm ad finem operis nostri perueneris, non indigebis operis nostri reiteratione, cùm eius actio fortior sit actione ignis, eò quòd totum consumit, quod non facit ignis artificialis: quia ignis artificialis habet ligna, & vegetabilia, & cõsumit ea, non tamen omnes rerum partes, sed dimittit cineres & carbones. Sed medicina nostri lapidis non dimittit aliquid in rebus, sed res totaliter conuertit à sua forma in suam essentiam. Est enim medicina nostra sicut fauilla ignis, quę in actu augmẽtatur, & augetur in quantitate, vt dicit Hermes. Et in tantùm augmentatur & multiplicatur, quòd oportet operantem ex illo ab actione cessare ad tempus tædio affectus. Et hoc est venenum, de quo se Philosophi iactauerunt, cum quo lapides viuificauerunt, quorum naturæ fuerunt diminutæ, & reduxerunt eos ad naturam temperatam. Quare honora lapidem nostrum. Hermes dicit: Cùm lapis noster ad suum terminum peruenerit, nihil eo subtilius videtur.

Non ergo miremini, si corpora supercœlestia sunt in se incorruptibilia, cùm in inferioribus, in natura incorruptibilitas sit reperta, nullique aliorum corporum inferiorum subiecta.

Nam si lapis noster staret in igne vsque ad nouissimum diem, nunquam consumeretur, nec transmutaretur. Et subdit idem Hermes, dicens: Cùm ad eius finem perueni, tale gaudium mihi fuit, quale nunquam diebus vitæ meæ habueram, videns, quòd tanta essentia sine elementali materia in his inferioribus possit detine-

ri. O natura maxima creaturarum, quæ continet quod ignis non potest.

Qualiter medicina nostra lapidis curat omnes morbos, & infirmitates, & modus vtendi ea.

Modus vtendi medicina talis est secundùm omnes Philosophos. Si vis nostra medicina vescendo vti, tunc recipe de elixir nostro pondus duorum florenorum ducatorum, ad vnam libram alicuius confectionis, & comede de ista cōfectione in hyeme pondus vnius drachmæ: Quod si feceris, omnes infirmitates corporales, ex quacunque causa siue calida, siue frigida fuerint, depellit. Et conseruabit sanitatem, & iuuentutem in homine, ac ex homine sene facit iuuenem, & facit cadere canos crines. Item nostrum venenum Philosophicum curat lepram confestim. Phlegma dissoluit, sanguinem mundificat, visum & omnes sensus acuit, & ingenium miro modo super omnes medicinas Philosophorum. Quare nostra medicina ęstimationem non habet, quoniam omnia facta sunt propter hominem, &c.

Præscriptus tractatus, est per quendam doctorem in famosa ciuitate Lypsiæ commorantem, ex vetustissimo libro exscriptus. Qui liber antiquus, fuit quondam Caroli quarti Romanorum Imperatoris, ex quo etiam laborare fecit lapidem nostrum, & perfectissimè adimpleuit. Qui etiam multa monasteria diuersorum ordinum multasque egregias collegiatas Ecclesias & cathedrales erexit & fundauit, &c.

INCI-

INCIPIT LIBER ROSARIVM PHILOSOPHORVM, compositus,& in vnum compilatus diligentissimè.

QVI desiderant artis Philosophicæ scientiæ maioris cognitionem verissimam habere, libellum hunc diligentiùs inspiciant, & sępissimè perlegant, & optatum prosperum consequentur. Audite hæc filij priscorum Philosophorum, quàm altissima possum voce liber proclamare. Venio namq; vobis præcipuum humanarum rerum statum aperire, secretissimum omnium secretorũ, totius Mundi thesaurum, non fictè nec irrisoriè, sed certissimè & humanissimè palam ipsum efficiam. Quapropter vos mihi talem exhibeatis audiendi deuotionem, quale vobis afferam doctrinæ magisterium: nempe eorũ quæ vidi proprijs oculis, & manibus meis palpaui, aliquod nunc possum vobis rectius testimonium perhibere. Quidam & confidentius quàm fallaces multi iactatores, qui post multas tandem expensas & labores, nullum sibi nisi miserabilem inueniunt effectum. Clarè ergo vobis loquor & apertè, quatenus tàm periti quàm etiam imperiti valeant ex hoc magisterio secretum intelligere. Nec meritò poterit me quisquam blasphemijs afficere: Nam cum antiqui Philosophi tàm obscurè quàm & confusè scripserunt, ita vt nedum intelligantur, sed nec cõuenire videantur, quatenus preciosissimam artem hanc inquirentes, aut fallerent, aut à proposito deterrerent. Ego quidem remota omni fallacia & obscuritate, vobis planè experimentum omne ante oculos apponam verissimum, simul & cum Philosophorum sententijs, ad propositum adductis ipsum quamoptimè facientibus, quatenus res de qua agitur, eo apertior fiat & clariùs intelligatur.

Vnde primò notum facimus, omnes extra naturam operantes, deceptores esse, & in re non debita laborare. Porrò ex homine nõ nascitur nisi homo, & ex bruto

non nisi brutum, & omne simile profert non nisi suum simile. Quapropter qui de proprio non habet, de alieno ad libitum suum habere non potest. Hoc autem dicimus, vt nemo amittat suam pecuniã. Nam cùm quidam decepti sint ingenij sui tarditate, & ad inopiam deducti, alios tentant etiam seducere, & ad miseriam compellere. Consulo autem, vt nemo se arti huic intromittat ad inueniendum, nisi principium veræ naturæ & eius regimen agnoscat, qua cognita pluribus non indiget rebus, nisi vna, nec magnas requirit expensas, quoniam vnus est lapis, vna medicina, vnum vas, vnum regimen, vnaq; dispositio. Et scias quòd ars est verissima. Porrò Philosophi nunquam studuissent tot colorum diuersitates, & ordinem exprimere, nisi vidissent & tetigissent. Quare illud repetimus: Omnes extra naturam laborantes deceptos esse ac deceptores. Igitur in natura nostrum sit exercitium, & intẽtum obsequium: quia lapis noster de re animali, vegetabili & minerali. Vnius ergo esto voluntatis in opere naturæ, nec modo hoc, modò illud attentare præsumas, quia in rerum multitudine ars nostra non perficitur. Quantumcunq; enim diuersificentur eius nomina, tamen semper vna sola res est, & de eadem re: non enim introducitur in naturam, quod in ea non est de sua natura. Quare oportet esse necessarium, vt agens & patiens sint in genere res vna & eadem: In specie autem altera & diuersa, secundùm Mercurium, quo diuersificatur mulier à viro, quia licet in vno genere conueniant, tamen inter se habent differentiam distinctam, vt differunt materia & forma. Materia namq; patitur actionem, forma verò agit sibi assimilans materiam. Ideo materia naturaliter appetit formam, sicut mulier virum, & turpe pulchrum. Sic libentius complectitur corpus spiritum, vt ad suam perueniat perfectionem. Cognoscendo ergo radices naturales, melius facies ex eis opus tuum: quia non possum alio modo lapidem nostrum exprimere, nec alio nomine nominare. Patet ergo ex præmissis, quòd lapis noster est ex quatuor elementis: & habent eum tàm diuites quàm pauperes, & inuenitur vbique, & assimilatur omnibus rebus, & est compositus ex corpore, anima,
& spi-

& spiritu: & conuertitur de natura in naturam, vsq; ad vltimum suæ perfectionis gradum.

Dixerunt etiam quòd lapis noster fit ex vna re, & verum est: nam totum magisterium fit cum aqua nostra: ipsa namq; est sperma omnium metallorum, & omnia metalla resoluuntur in ipsam, vt est ostensum.

Item: Sal metallorum est lapis Philosophorum: lapis enim noster est aqua congelata in auro & argento, & repugnat igni, & resoluitur in aqua sua, ex qua componitur in genere suo. Ergo reductio corporũ in primam materiam, seu in argentum viuum, non est alia nisi congelatæ materiæ resolutio, per quam seratura aperitur per ingressionem vnius naturæ in aliam. Vnde Philosophi dixére: Solem nihil aliud esse, quàm maturum argentum viuum. Nam in Mercurio sunt solùm duo elementa actu, scilicet terra & aqua, quæ sunt passiua. Elementa autem actiua, vt aër & ignis, sunt in ea in potentia solùm. Sed quoniam ista in Mercurio mundo deducuntur de pura potentia ad actum, secundùm debitam digestionem, & proportionalem decoctionem, tunc fit aurum. Quare in auro sunt quatuor elementa in æquali proportione aptata: & ideo ibi est sulfur maturum & actiuum. Ars autem nostra iuuat naturam, super administrando Mercurio Aurum maturum, in quo (vt dictum est) est sulphur maturum & optimè digestum: à natura autem per opus naturæ.

Arnoldus: Quicunque velit ad hanc scientiam peruenire, & non est Philosophus, fatuus est: quia hæc scientia non est, nisi de occultis Philosophorum.

Senior: Ars enim illa in Dei potentia reseruata, quæ Laycis est inimica.

Vnde Geber: Non ergo hæc sciẽtia pauperi & egenti conuenit: sed potius est illis inimica.

Secundò Politicorum dicit Philosophus: Impossibile est indigentem Philosophare.

Duplex est via in ista arte secundùm Philosophos: scilicet vniuersalis & particularis. Via vniuersalis est facilis & rara. Et est talis quæ ex principijs veris & naturalibus educitur: quibus virtus seminaria & reformatiua statim, & in momento indurat Mercurium, &

quodlibet metallum debitè præparatum tingit in verum aurum vel argentum, secundùm quod talis virtus primordialiter ad suum finem fuerit actiuorum ad passiua coniunctione.

Secunda verò via dicitur particularis, & est difficilis & laboriosa. Nota, licet Alchimia in via vniuersali partim sit naturalis, partimque artificialis, magis tamen est naturalis: quia natura in via veræ Alchimiæ nil alienum vel extraneum introducitur; quia natura habet in quod operatur, eò quòd actiua junguntur passiuis per competentem vnionem seu applicationem, cætera verò natura per se operatur.

Plato, lapis noster est res quam ignis non tetigit, à qua noster Mercurius surgit.

Tria sunt genera laborantium artem Alchimicam, scilicet Alchimista, Lauchimista & Lachrimista. Non omnis qui dicit, recipe, recipe, intrabit in artem, quia vnum tantùm est recipe: vnum corpus non intrat alterum.

Gratianus: Accipe hoc & hoc, & fac sic & sic, & habebis hoc, & illud est verũ apud omnes Philosophos. Vnde Philosophus: Primũ verbum recipe recipe, multos errores fecit. Ideo primum opus est dissoluere rem lapidis: id est, Mercurium non vulgi.

Arnoldus: Fatui autem intelligentes ad literam dicta Philosophorum cæcutiunt, & non inueniunt nisi mendacium, & tunc dicunt: falsa est scientia, quia tentauimus & nihil inuenimus. Et tunc sunt sicut desperati, & vilipendunt libros & scientiam: Et ideo scientia vilipendit eos, quia scientia nostra de occultis naturæ, non habet inimicum nisi ignorantem. Versus:

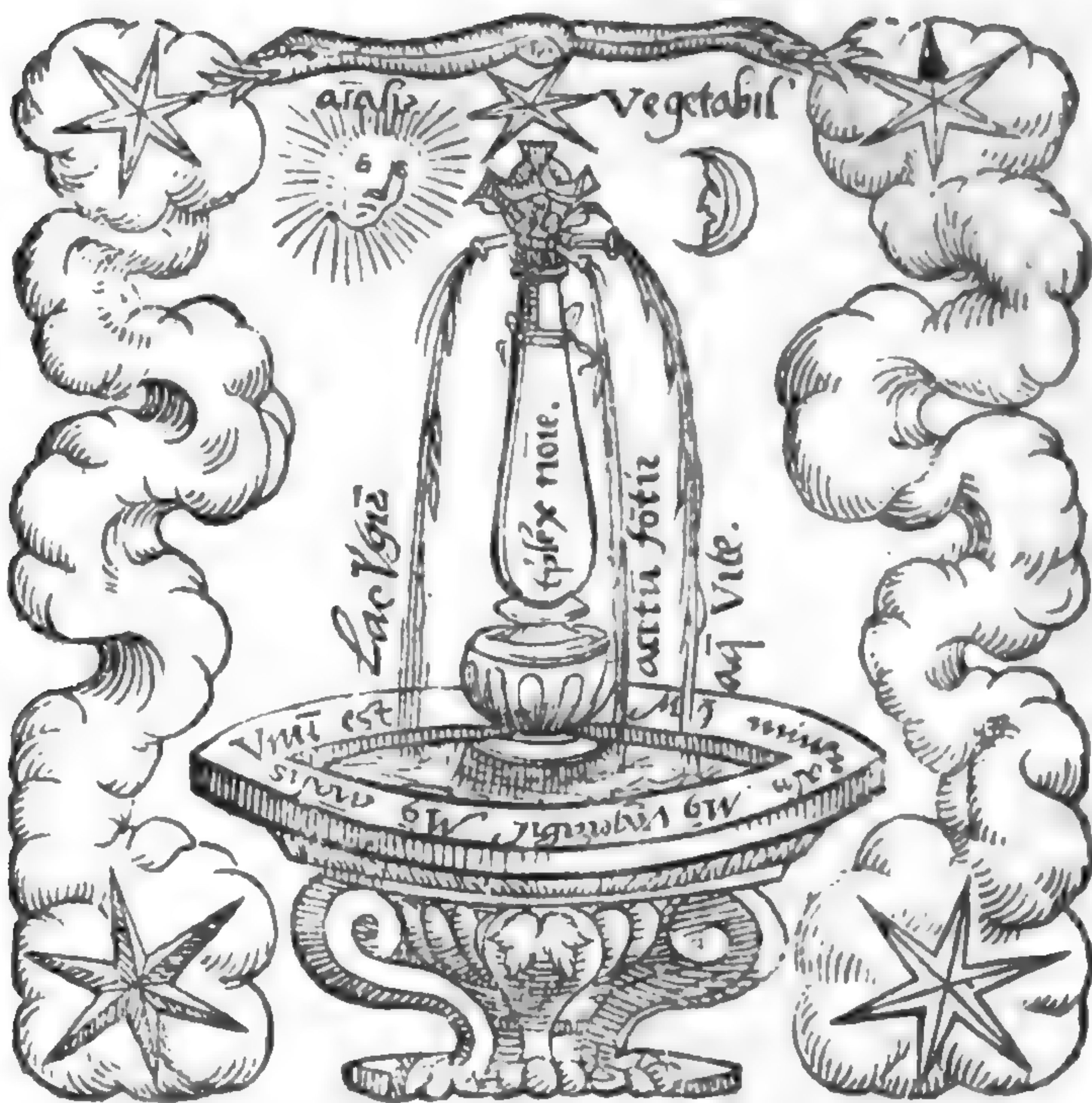
Hic lapis exilis extat, precio quoque vilis,
Spernitur à stultis amatur plus ab edoctis.

Sicut & Alphidius dicit: Scito quòd hunc lapidem, de quo hoc arcanum agitur, Deus non posuit magno precio emendum, quoniã in via eiectus inuenitur, quatenus tàm à paupere quàm à diuite haberi possit, vt ratione & scientia ad eum quisque possit leuiter peruenire. Argentum viuum nõ est lapis. Vnde Constantinus: quia fusibilis, ergo non est lapis. Argentum viuum est ignis

ignis, vnde Philosophus: Scitote ergo quod argentum viuū est ignis, corpora comburens magis quàm ignis.

Wir sind der metall anfang vnd erste natur/
Die kunst macht durch vns die höchste tinctur.
Keyn brunn noch wasser ist meyn gleych/
Ich mache gesund/arm vnd reych:
Vnd bin doch jtzund gyfftig vnd tödlich.

Mineralis.

Succus lunariæ, Aqua vitæ, Quinta essentia, Ardens vinum, Mercurius vegetabilis, omnia idem sunt: Succus lunariæ fit ex vino nostro, quod paucis filijs nostris notum est, & cum illo fit solutio nostra & fit aurū potabile nostrum mediante illo, & sine illo nequaquam. Corpus namq; imperfectum conuersum est in primam

materiam, & istæ aquæ coniunctæ cum aqua nostra faciunt vnam aquam mundam, claram, omnia mundans, omnia tamen necessaria in se continens: & ista est cara & vilis, de qua & cum qua perficitur nostrum magisterium. Nam corpora soluit non solutione vulgari, pro vt tradunt ignorantes, qui conuertunt corpus in aquam nubis, sed solutione vera Philosophica, in qua conuertitur corpus in aquam primam, ex qua fuit ab initio, ipsa eadem aqua corpora in cinerem trãsformat. Scias autem quòd ars Alchimiæ est donum Spiritus sancti. Et scias quòd diebus nostris habuimus magistrum Arnoldum de Noua villa, in curia Romana, summum medicum, & Theologum qui etiam magnus Alchimista fuit, qui etiã virgulas auri faciebat, quas consentiebat omni probationi submitti.

Arnoldus: Sciant artifices Alchimiæ species metallorum transmutari non posse, nisi fortè in primam materiam reducantur, & tunc quidem transmutantur in aliam quàm priùs erant speciem. Et hoc ideo, quia corruptio vnius est generatio alterius, tàm in artificialibus quàm in naturalibus. Ars enim imitatur naturam, & in quibusdam corrigit & superat eam, sicut iuuatur natura infirmi medicorum industria.

Speculum: Venerabili ergo vtimini natura, quoniam non emendatur natura, nisi in sua natura: cui alienum nolite introducere, nec puluerem, nec aliquam aliam rem: quippe quia diuersæ naturæ lapidem nostrũ non emendant, nec intrat in eum quod non sit ortum ex eo, quoniam si aliquid extranei sibi apponatur, statim corrumpitur, & non fit ex eo quod quæritur. Vnde notifico, quod nisi similes res initio coquendi receperis, & absque manuum contritione subtiliaueris, donec omnia aqua fiant, nondum opus inuenisti. Quare scire facio preciosissimum arcanum studentibus, vt non fatigentur in vanum, quia hoc magisterium nihil aliud est, quàm coquere argentum viuum, & sulphur, donec vnum fiat argentum viuum, quod defendit sulphur à combustione, si fuerit vas bene clausum, ita quòd argentũ viuum non possit euanescere, nec sulphur possit comburi, nec deuastari: quia argentum viuum nostrum

est

est aqua clarissima nostra. Et videmus per exemplum in aqua communi, quòd omne quod cū ea coquitur, nunquam comburitur donec ipsa aqua consumatur, quantumcunq; etiam ipse ignis sit fortis. Et quando aqua consumpta est, hoc quod in vase est comburitur. & ideo Philosophi iusserunt claudere os vasis, vt aqua benedicta nostra non exhalaret, sed defenderet à combustione, hoc quod in vase est: Aqua verò cum illis posita rebus, prohibuit ne ignis combureret, & factæ sunt illæ res. Quantò magis flamma occupatur, tantò magis aqua in intimis abscōditur, ne ignis calore lædatur; aqua verò in suo ventre eas recipit, & ignis flammam ab eis repellit. Iubeo autem omnes inuestigatores huius artis, in principio facere ignem leuem, donec facta sit patientia inter aquam & ignem. Et postquam videris aquam fixam sine ascensione aliqua, non cures qualis sit ignis, sed bonum est regere cum patientia, donec spiritus & corpus vnum fiant, ita quòd corporea fiant incorporea, & incorporea corporea. Ergo aqua est illa res quæ dealbat, & rubere facit. Aqua est quæ occidit & viuificat. Aqua est quæ comburit & candidat. Aqua est, quæ dissoluit & congelat. Aqua est quæ putrescit & postea facit germinare nouas, & diuersas res. Vnde, fili, moneo te, quod totum intentum tuum sit in decoctione aquę, & ne tædeat te, si vis habere fructum, & non cures de alijs reb. vanis nisi de sola aqua. Coque ipsam paulatim putrefaciendo, donec mutetur de colore ad colorem perfectum. Et caue quòd in principio non combures suos flores, nec suam viriditatem: & noli citò perficere opus tuū. Et nota, quòd ianua tua bene & firmiter sit clausa, vt ille qui est intus euolare non possit, & Deo concedente, ita peruenies ad effectum. Natura facit suam operationem paulatiuè: ego verò volo quòd tu ita facias, imò secundùm naturam tua sit imaginatio. Et vide secundùm naturam, de qua regenerātur corpora in visceribus terræ. Et hoc imaginare per veram imaginationem & non phantasticam. Et vide similiter quo calore fit decoctio eorum, si est violentus vel suauis.

Geber de veritatis inueſtigatione.

Conſiderauimus in noſtris voluminibus ex ſecretis & naturalibus potentijs, & naturalium proprietatibus, etiam per experientiam noſtram inuentione inueſtigationis materiam omnino certam. Non enim omnino inuenimus aliud niſi quòd ea ex quibus elicitur noſtra medicina, in corporibus tranſmutandis, habet in ſe has qualitatum proprietates.

Primò quòd habeat terram ſubtiliſſimam in ſe, & incombuſtibilem, aptamq; ad figendum omnimodè fixam cum ſuo proprio radicali humore.

Secundò: humiditatem aëream & igneam, vniformiter coniunctam, ſic, quòd ſi vnum fuerit volatile quod & reliquum. Et quòd ipſa humiditas eſt ſuper omnes humiditates, expectans ignis calorem vſq; ad ſui ſufficientis inſpiſſationis cineris complementum, quoad indigentiam ipſius cum permanentia inſeparabili terræ, ſcilicet annexæ ſine euaporatione.

Tertiò, quòd humiditatis diſpoſitio naturalis ſit talis, quòd per beneficium ſuæ homogeneitatis, in omnibus ſuarum proprietatum differentijs: terram habet annexam conuerſione vtriuſque, quia in alterutris homogeneitate ſit contemperatum virtuosè, & vnione totali, & vinculo connexionis inſeparabilis æqualiter poſt finalis præparationis gradum fuſionem bonam præſtet. Quartò, quòd hæc homogeneitas ſit tantæ puritatis eſſentiæ, & ab omni re combuſtibili ſeu vrente artificialiter emundata, quòd omnia cum quibus coniungitur per minima non comburat, ſed à combuſtione præſeruet. Qnintò, quòd claram & ſplendidam habeat tincturam in ſe albam, rubeam, mundam & incombuſtibilem, ſtabilem & fixam, quòd ignis nequaquam valeat ipſam permutare, nec ſulphura aduſtiua ſeu acuta corrodentia corrũpere, nec perfraudare. Sextò, quòd totum compoſitum inſeratum cum ſuo complemento finali ſit tantæ ſubtilitatis materiæque tenacitatis, quòd poſt finalem ſuæ decoctionis termini iniectionem tenuiſſimæ maneat fuſionis, ad modum aquæ, & penetrationis profundæ vſque ad vltimæ rei permutabile,

tabile, cuiuscunq; fusionis ipsum extitit in complemento, & cum vicinitate & affinitate sua adhæreat suo fumo naturaliter, cum inseparabili consolidatione, contra impressionem ignis in ipsa hora sua, spiritualiter corpora in sui naturam reducens.

His consideratis inuenimus inuestigatione nostra septem proprietates rerum in nostro lapide necessarias & opportunas: Et sunt hæ: oleagineitas, materiæ tenuitas, affinitas, radicalis humiditas, puritas, claritas, Terra figens, & Tinctura.

Prima verò differentiarum proprietas est ipsa Oleagineitas, dans in proiectione vniuersalem fusionem & apertionem medicinæ. Nam primum quidem necessarium est post proiectionem medicinæ, est ipsius medicinæ subita & conueniens fusio, quæ cum oleagineitate naturali perficitur & inuisceratur.

Secunda est materiæ tenuitas, siue ipsius subtilitas spiritualis, tenuis siue fluens infusione ad instar aquæ, penetrans in profundum rei alterabilis. Qua secundò post fusionem medicinæ, necessaria est ingressio eius immediatè.

Tertia est Affinitas siue vicinitas, inter Elixir & rem transmutandam, dans inhærentiam in obuiationem sui similis & retentionem. Quia tertiò post medicinæ ingressionem, immediatè adhærentia conueniens est & necessaria.

Quarta est radicalis Humiditas & ignea, congelans & consolidans partes retentas cum adhærentia sui similis, & vnione omnium partium consimilium inseparabiliter in æternum: quia quartò post adhærentiam, opportuna est partium consolidatio sua radicali humiditate viscosa & necessaria.

Quinta est Puritas & Claritas mundificata, dans splendorem eminentem in combustione existenti, non adiunctis post consolidationem partium putrificatarum quæ relinquuntur, quòd ignis agens actualis habeat comburere omnes superfluitates extraneas non consolidatas: quare sequitur putrefactio immediatè, & est necessaria.

Sexta est Terra figens, temperata tenuis, subtilis, fi-

xa incombustibilis dans fixionis permanentiam, in solutione adhærens, secum stans & perseuerans contra ignem: quia sextò necessaria est fixio post purificationem & opportuna.

Septima est Tinctura dans colorem splendidum & perfectum, album & citrinum intensum, dans lunificationem & solificationem rerum transmutabilium: quia septimò post fixionem necessarius est, & vltimus color tingens seu tinctura, colorans materiam conuertibilem in verum aurum vel argentum cum omnibus suis differentijs certis & notis.

Calidius Philosophus de aqua nostra dicit: Est enim ignis, quia omnia comburit & terit, argentum viuum est acetum. Vnde Socrates in Turba dicit: Prima vis est acetum: id est, argentum viuum. Vnde Turba: Si corpus absque aceto super ignem ponatis comburetur. id est absque argento viuo. Turba dicit: Est acetum a-

certi-

terrimum quod facit corpus merum sine quo nullus color venit.

Nota bene : In arte nostri magisterij nihil est celatum à Philosophis excepto secreto artis, quod non licet cuiquam reuelare: quod si fieret, ille malediceretur, & indignationem Domini incurreret, & apoplexia moreretur. Quare omnis error in arte existit, ex eo quod debitam materiam nõ accipiunt Igitur venerabili vtimini natura, quia ex ea & per eã & in ea generatur ars nostra, & non in alio: & ideo magisterium nostrum est opus naturæ & non opificis. Et sic qui nescit principium, finem non consequitur: & qui nescit quid quærit, nescit etiam quid inueniet.

Scias ergo quòd æs, quod est Philosophorum aurum, est aurum eorum. Dixit autem Senior: Aurum nostrum non est aurum vulgi. Quæsiuisti autem de viriditate, putans quòd æs esset corpus leprosum propter illam viriditatem quam habet. Vnde enim tibi dico quòd totum illud, quod est perfectum in ære est, illa sola viriditas quæ in ipso est, quia illa viriditas per nostrum magisterium vertitur citò in verissimum aurum nostrum, & hoc experti sumus. Nullo tamen modo poteris lapidem præparare absq; duenech viridi & liquido, quod videtur in mineris nostris nasci. O benedicta viriditas, quæ cunctas res generas: vnde noscas quod nullum vegetabile, atque fructus nullus apparet germinando, quin sit ibi viridis color. Similiter scias, quòd huius rei generatio viridis est, quare Philosophi germen ipsum appellauerunt. Et similiter eam aquam vocauerunt suæ purificationis seu putrefactionis, & veritatem dixerũt, quia cum sua aqua putrificatur seu purificatur à sua nigredine: abluitur & album reddit ipsum, postea rubeum. vnde scias quòd nulla fit tinctura vera nisi ex ære nostro. Coque ergo ipsum cum sua anima, tere, coque, reitera, donec spiritus coniungatur cum suo corpore, & vnum fiant, & habebis intentum. Sapientes autem multa nomina illi imposuerunt, sed tu considera illã solam rem, quæ argento viuo & corporibus adhæret, & habebis scientiam veram. Sed vt non erres, scias quid sit adhærere in corporibus. Aliqui dixerunt, quòd

argentum viuum vulgi adhæret in corpotib. quod est falsum. Putant enim se intelligere capitulum Gebris de argento viuo, vbi dicit: Cùm in rebus cæteris exquirentes, non inuenimus inuentione nostra rem aliam magis quàm argentum viuum corporum naturis amicari, &c. Hoc autem totum intelligendum est de argento viuo Philosophico. Ipsum enim solum adhæret in corporibus, & nullam aliam rem inuenire potuerunt Philosophi antiqui, nec moderni inuenient aliam rem, quæ corporibus adhæret, nisi argentum viuum Philosophicum. Quoniam argentum vulgare non adhæret in corporibus, imò corpora adhærent ipso argento viuo. Et hoc est verum per experientiam, quia si coniungitur argentum viuum vulgi cum aliquo corpore, argentum viuum manet in natura propria aut recedit, & non vertit corpus in suam naturam, & ideo non adhæret corporibus, sed corpora adhærent sibi. Et propter hoc multi sunt decepti in operando in illo argento viuo vulgi. Quia lapis noster scilicet argentum viuum occidentale quod pretulit se auro & vicit illud, est illud quod occidit & viuere facit. Scias ergo quòd argentum viuum coagulatum, mortificatum propria natura, est pater mirabilium omnium huius magisterij nostri, & est spiritus & corpus: id est, spirituale corpus, quia sublimatione ascendit. Et hoc est quod Geber dixit: Consideratio veræ rei quæ omnia perficit, est consideratio electorum puræ substantiæ argenti viui. Sed ex quibus maximè hæc argenti viui substantia elici possit, solet quæri. Et nos respondentes dicimus quod in his in quibus est, ex illis elicitur. Ergo, fili, considera, & vide vbi sit illa substantia, & istam accipe & non aliam, si peruenire desideras ad verũ intellectum, &c. Dico tibi in charitate Christi, quòd nullo modo inuenire potuimus, nec Philosophi similiter inuenire potuerunt aliquam rem perseuerantem in igne, nisi solam illam vnctuosam humiditatem perfectam non cremabilem. Et illa quando est præparata, vt oportet, omnia corpora quæ tangit ducit ad verissimum solare complementum; & super omnia corpora, & maximè Lunam.

Radix artis, est sapo sapientũ, & est minera omnium

salium

falium, & dicitur sal amarum; quia oritur de minera maris, & est acutior omnibus salibus in suo genere, quia est minera, & cum eo calcinantur corpora & spiritus, & cum eo fiunt resolutiones & coagulationes Elixir.

Geber: Nota quòd nullum argentum potest fieri nisi omnia priùs soluantur. Secundò, quòd nulla solutio debet fieri, nisi in sanguine proprio vel appropriato: id est, in aqua Mercurij, quæ dicitur aqua draconis. Tertiò, quòd illa aqua draconis debet fieri per alembicum sine omni alia re addita: & quòd in faciendo ipsum est maximus fœtor. Quartò, quòd cum illa aqua potest solui amalgama, corpus & spiritus, cinabrium, & breuiter omnia & singula quę sunt de natura ipsius. Quintò, quòd illa aqua debet esse munda: ergo non debet fieri, nisi de dracone purgato: purgatur autem draco ipsum ter eleuando, & inde ipsum viuificando. Sextò, quòd oportet vt solutum putrefiat in calido & humido: id est, in fimo equino, ex hac oritur vna nigredo. Septimò, quòd coaguletur in sicco Solis in humido: id est, in balneo Mariæ. Octauò, quòd tempus perfectionis Elixir est ad minus vnus annus. Est tamen videre, quod debet esse tempus fœtus humani in vtero matris. Nonò, quòd Mercurius nullo modo interficitur, nisi cum odore corporis perfecti rubei ad rubeum, & albi ad album: & quòd corpus potest dare pondus suo pondere remanente.

Quatuor sunt quibus opus nostrum completur, videlicet pondus, ignis, corpus & spiritus. Decimò, quòd omnes receptæ sunt spernendæ in arte. Vndecimò, quòd rebus præparatis in vase positis, erit ludus puerorum, & quod in vno vase potest magisterium adimpleri. Item quicunq; habet Mercurium verum, habet Elixir, & quòd Elixir est Mercurius mortificatus, seu fixus cum odore corporis, quia draco non moritur nisi cum fratre & sorore sua. Item nota, quòd oportet omnino, quòd de corpore fiat Mercurius: id est, quòd fixum fiat volatile cum volatili: id est, cum Mercurio mundo, & est necesse quòd plus sit de volatili quàm de fixo, à duplo vsq; ad quintuplum vel sextuplum vsque ad decimum, & non vltra. Et quantò plures sunt partes vola-

tiles, tantò tardius fixantur, & fixum fit volatile in spacio vnius mensis. Et nota quòd non potest esse Elixir, nisi corpus & spiritus transeant per omnia elementa: id est, per naturas omnium elementorum, vt priùs fiant terra, postea aër: id est vapor, tertiò aqua, quartò ignis: in fixa quòd fugiat ab igne: nam ignis vocatur omne illud quod non fugit ignem, & quod in igne non marcescit, nec consumitur.

Qui vult inuestigare huius artis secretum, cognoscere eum oportet materiam primam nostrorum corporum, alioquin labore suo frustrabitur.

Prima materia corporum non est Mercurius vulgi, sed est vapor vnctuosus & humidus. Nam ex humido fit lapis mineralis, & ex vnctuoso fit corpus metallicũ. In talem namque vaporem vnctuosum oportet vt corpora conuertantur, & in conuersione corpora interimuntur, & granum corporis in mortem prosternitur, & totaliter mortificatur. Et hoc fit mediante nostra aqua alba & rubea. Et sic intellige, nisi granum frumenti: id est, granum corporis proiectum fuerit in terram: id est, in suam primam materiam: id est, in vnctuosum vaporem vel Mercurium Philosophorum & sapientum, &c. Et talis vapor dicitur lapis in capitulis librorum notus, & principium materiæ nostræ operationis, & sulphur vnctuosum, ex quo in complemento extrahitur quinta essentia, Mercurius, tingens omne corpus in Solem vel Lunam, secundùm quod lapis fuit finaliter præparatus. Item nota, quòd quasi omnes Alchimiæ Sapientes antiqui, quoniam multa dixerunt, concludunt de sale, quod dicunt saponem Sapientum, & clauiculam quæ claudit & aperit: & iterum claudit & nemo aperit: sine qua clauicula dicunt neminem in hoc seculo posse peruenire ad perfectionem huius scientiæ: id est, nisi sciat salem post suam præparationem calcinare. Et dicunt quòd debet esse in loco temperato per tres dies, vt calor ignis & fumositates euaporent. Et ergo ex hoc concludo, quòd omnis bona & perfecta medicina Alchimiæ & Elixir, seu puluis, oportet quòd sit in modum salis, & sit sal, & habeat virtutem salis, & sit lentissimæ fusionis & penetrationis, præiecta super

corpora metallorum, fusa vel ignita. Et hoc Geber etiam monet, cùm dicit: Oportet quòd medicina sit velocioris fusionis quàm Mercurius, ita quòd citius fluat ante Mercurij fugam. Et quòd ignis ipsum consumere nec destruere possit. Et tunc dicitur sal fusibile & oleum incombustibile, & sapo sapientum. Item: Nota, sal metallorum trasmutat Mercurium in verum Solem & Lunam. Et sic sal animalium transmutat quodlibet animalium in veram temperantiam & optimam complexionem. Ignis fimi est causa agens in opere digestionis lapidis nostri, nec valet ignis balnei Mariæ, quamuis etiam temperatissimus sit, loco illius. Vnde Alphidius dicit: Igne coquere quem tibi ostendam, est se abscondere in equorum stercore humido, quod est sapientum ignis, humidus & obscurus, & est calidus in secundo & humidus in primo gradu. Cuius ignis proprietas est non destruere oleum: id est, materiam, sed augmentat propter suam temperatam humiditatem. Solus enim ille calor est æqualis & temperatus, & talis est summè necessarius in generatione istius rei. Vnde Geber dicit: Quia sunt fumi subtilissimi, & temperata indigent decoctione, vt in seipsis secundum æqualitatem inspissentur. Solus enim calor temperatus est humiditatis inspissatiuus & mixtionis perfectiuus, & non super excedens. Nam generationes & procreationes rerum naturalium habent solum fieri per temperatissimum calorem & æqualem, vti est solus fimus equinus humidus & calidus.

Hermes libro quarto Tractatuum.

Oportet illum qui introduci vult in hanc artem & sapientiam occultam, arrogantiæ vitium à se repellere, & pium esse ac probum, & profundum rationis, hominibus humanum, & sereni vultus & hilarem: salutare diligenter, ac arcanorum permanentium, sibi patentium obseruatorem. *Fili*, prius ante omnia moneo te, Deum timere, in quo dispositionis tuæ visus est, & adiuuatio cuiuslibet sequestrati.

Geber libro perfecti magisterij.

Artificem huius ſcientiæ, oportet eſſe ſubtiliſſimi ingenij, & naturas metallorum & eorum generationes, infirmitates & imperfectiones in ſuis mineris ſcire & cognoſcere, antequam perueniat ad hanc artem. Non autem ad ipſam indagandam accedat artifex groſſo ingenio & duro repletus, nec cupidus, nec auarus in ſumptibus vel expenſis. Nec vir duplex animo, ſine felle & ceruice, vel mente variabilis, nec nimis feſtinus aut capitoſus: Sed doctrinæ filius, vir ſubtiliſſimo ingenio decoratus, ſufficienter locuples, largus, ſanus, firmus in propoſito & conſtans, patiens, mitis, lõganimis & temperatus. Alphidius: Scito, fili, quòd iſtam ſcientiam habere non potes, quouſque mentem tuam Deo purifices, & ſciat Deus te habere certum animum ac rectum, & tunc Mũdo dominari te faciet. Ariſtoteles: ô ſi Deus ſciret fidelem mentem in homine, vtiq; reuelaret ſibi arcanum.

Corre-

Corrector Fatuorum.

Vnicuique arti scoriam imitari necesse est, illius naturæ cognoscere cuius rei sit natura, & sic ars imitatur suam naturam. Scias fatue per artem ipsa dignoscitur natura, nec emendari potest: nam naturæ non imitatori impossibile esset Philosophorum secreta ad perfectum finem peruenire.

Hermes & Geber.

Qui hanc artem semel perfecerit, si deberet viuere mille millibus annis, & singulis diebus nutrire quatuor millia hominum non egeret. hoc confirmat Senior, dicens: Est ita diues habens lapidem de quo Elixir fit, sicut qui habet ignem potest dare ignem cui vult & quando vult, & quantum vult sine suo periculo & defectu. Aristot. 20. de Anima: Naturalissimum & perfectissimum opus est generare tale quale ipsum est.

Tabula scientiæ maioris.

In primis habetur in Leone nostro viridi vera materia, & cuius coloris sit, & vocatur Adrop, Azoth, aut Duenech viride.

In secundo habetur similiter, & in trigesimo qualiter corpora soluuntur in argẽtum viuum Philosophorum: id est, in aquam Mercurij nostri & fit vnum corpus nouum. In quarto, habetur putrefactio Philosophorum, quæ nunquam fuit visa diebus nostris, & vocatur sulphur. In quinto, habetur qualiter maior pars istius aquæ, facta est terra nigra & fæculenta, de qua loquuntur omnes Philosophi. In sexto, habetur qualiter ista terra nigra in principio stabat super aquam, & paulatiuè submersa est in fundo vasis. In septimo, habetur qualiter ista terra soluta est in aquam iterum in colore olei, & tunc vocatur oleum Philosophorum. In octauo habetur, qualiter natus est draco in nigredine, & pascitur Mercurio suo, & interficit seipsum, & submersus est in eo, & aqua aliquantulum dealbatur, & istud est Elixir. In nono habetur, qualiter aqua mundatur totaliter à nigredine & remanet in colore lactis, & multi colores apparent in nigredine. In decimo habetur, qualiter illæ nebulæ nigræ quæ erant in vase supra aquam, de-

ſcenderunt in corpus ſuum vnde exierunt. In vndecimo habetur, qualiter ille cinis factus eſt albiſſimus, vt marmor coruſcans, & illud eſt Elixir ad album & fœtus eſt cinis. In duodecimo habetur, qualiter illa albedo conuerſa eſt in rubedinem tranſparentē vt rubinus, & iſtud eſt Elixir ad rubeum. Et ſi vis bene intelligere, totum opus lege de parte in partem. & videbis mirabilia. Hæc omnia vidi in diebus noſtris vſq; ad leonem. Ego non dixi omnia apparentia & neceſſaria in hoc opere, quia ſunt aliqua quæ non licet homini loqui. Depinxi tamen vſque ad complementum, licet non viderim. Scio quia de neceſſitate opus ad talem perueniat naturam. Et impoſſibile eſt hoc ſciri, niſi à Deo ſciatur, aut à magiſtro qui eum doceat. Et ſcias quòd hæc eſt longiſſima via, ergo patientia & mora ſunt neceſſariæ in noſtro magiſterio. Argentum viuum eſt ſal commune. vnde Roſarius dicit: Sal commune aurum & argentum ſoluit, & auget in auro rubedinem, & in argento albedinem, & mutat æs à corporalitate ad ſpiritualitatem, & cum ea re calcinātur corpora. Vnde Lumen luminum: Si hoc ſal omnipotens Deus non creaſſet, non perficeretur Elixir, & vanum eſſet ſtudium Alchimicum. Nota, quatuor ſunt Mercurij, videlicet Mercurius crudus, Mercurius ſublimatus, Mercurius Magneſiæ, & Mercurius vnctuoſus. Sed Magneſia eſt Luna plena. Mercurius Philoſophorum: id eſt, materia in qua continetur Mercurius Philoſophorum. Et eſt ille quem natura paululum operata eſt, & in metallicam formam formauit, tamen imperfectum reliquit. Hæc ille: Notādum quòd talis res quæ dicitur medium ingreſſionis, quæ neq; eſt perfecta, neq; ex toto imperfecta. Quia ex nihilo nihil fieri poteſt, & quòd natura non perfecit in ipſa, ipſe artifex adiuuando naturam ipſam poteſt reducere de imperfectione ad perfectionem. Et ille dicitur lapis inuiſibilitatis, lapis ſanctus, res benedicta. Geber.

Argentum viuum aduſtionem non habet. Eſt ergo eius depuratio terreſtreitatis & aquoſitatis remotio per ingenium, quod ſi fuerit purum, coagulabit illud vis ſulphuris albi non vrentis, in argentum: & illa eſt res optima vt per artificium ex eo fiat Elixir ad argen-

tum. Si autem fuerit sulphur rubeum optimum naturæ non vrentis, erit res optima, vt fiat ex eo Elixir ad aurum. Tale sulphur est sulphur nostrum & sapientum, & non reperitur super terram, nisi quod ex illis corporibus extrahitur. Arnoldus: Sulphur quod est occultum in argento viuo, est dans formam auream ipsi argento viuo per virtutem coloris sulphuris mineralis eius extrinseci. Auicenna: Tale sulphur non reperitur super terram, nisi illud quod est in corporibus. Ideo corpora illa subtiliter præparentur, vt sulphur habeamus super terram. Nam corpus perfectum per nostrum magisterium iuuat & perficit imperfectum, sine mixtione alicuius rei extraneæ. Aliàs sulphur cuiuscunque generis fuerit, fusionem rectam impedit, vt patet in ferro, quia non funditur, quia sulphur fixum in se habere dignoscitur. Si verò fixum non fuerit, fusionem rectam anticipans, impeditur ab igne & comburitur & euaporat, vt patet in plumbo & in alijs corporibus infirmis. Ideo sulphur vulgare non est de veritate nostræ artis, neque de perfectione eius, quoniam perfectum impedit in omnibus operationibus suis. Vnde Geber: Sulphur nunquam nisi calcinetur potest figi: & cùm fuerit calcinatum, nullam dat omnino fusionem. Senior: Sulphur & arsenicus non est vera medicina huius magisterij, quia non complent nec perficiunt, vt sufficienter notum est de omnibus minoribus mineralibus. Albertus: Sulphuris proprietatis est Mercurium congelare & cum Mercurio perficere. Sed tinctura solum existit ex duobus perfectis corporibus, ex quibus sulphura illa elici possunt.

Philosophus: Fundamentum artis est Sol, & eius vmbra. Morienes dicit: Tres species sufficiunt ad totum magisterium, scilicet fumus albus: id est, vis quinta, scilicet aqua cœlestis: & Leo viridis: id est, Aes Hermetis: & aqua fœtida, quæ mater est omnium metallorum, ex qua & per quam, & cum qua præparant Philosophi ipsum, scilicet Elixir in principio & in fine. Has igitur tres species ad eius confectionem nemini detegas. Sed stultus hoc magisterium tractat circa quamlibet aliam rem. Arcanum Philosophorum secretissimum. Her-

mes pater Philosophorum dicit: Tres partes habet Philosophia, scilicet Solem, Lunam, Mercurium. Ex illis coniunctis pater Hermes sciuit conficere tincturam. Iohannes de Aquino: Qui auri destructionem ignorat, constructionem eius ex cursu naturæ necessario habet ignorare: faciliùs itaque est aurum construere quàm destruere. Qui verò sine his tincturam efficere credit, cæcus procedit ad practicam, sicut asinus ad cœnam. Quia corpus non agit in corpus, nec spiritus in spiritum, eò quòd forma non recipit impressionem à forma, nec materia à materia, quia simile in suo simili non habet actionem & passionem, cùm neutrum eorum sit dignius altero, quia par in parem non habet imperium. Vnde Aristoteles: Nulla est generatio vera nisi ex conuenientibus in natura. Quoniam res non fiunt nisi secundùm earum naturam. Nunquam enim sambucus profert pira, nec rubus mala granata: Nec arbor mala bonos potest facere fructus. Item dicit Philosophus: Mercurius noster cõuertitur in omnem naturam vel naturas, cum quibus iunctus fuerit vel diuisus.

Philosophus: Qui aurum scit destruere quod per amplius nõ erit aurum, ille ad maximum arcanum peruenit. Alius dicit Philosophus: Difficile est aurum destrui, difficillimè construi, facilius est destruere accidentale quàm essentiale. Aurũ est totum Mercurius, quod patet ex ipsius pondere: & ex ipsius Mercurij facili combinatione: ergo in ipso est totalis & radicalis Philosophorum intentio & voluntas. Has enim virtutes & excellentias acquisiuit mediante calore cœli & planetarum motu, quas per se creare est impossibile nisi per accidens. Ad hæc autem omnia in Mercurio, si artifex opus incipit peruenire quidem posset cum meditatione, suffragio ignis, & ingenio, quod laboris est copia. Albertus: Vnde patet quòd multa quantitas argenti viui est causa perfectionis in corporibus. Multa verò sulphureitas, scilicet immunda, est causa perfectionis & corruptionis. Euclides vir sapientissimus nobis consuluit vt nihil operemur nisi in Sole & Mercurio simul iunctis, in quibus lapis Philosophorum consistit. Ex perfecto nihil fit, quia iam perfectum est, prout

ista

ista natura seu artificium, habemus exemplum in pane. Panis fermentatus & coctus, est perfectus in suo statu seu esse, & ad suum vltimum finem peruenit, nec ex eo plus poterit fermentari sicut est in auro, aurum purum deductum est per examen ignis in corpus firmum & fixum, & cum eo amplius fermētare omnino impossibile est apud Philosophos, nisi habeatur materia prima metallorum, in qua resoluatur aurum in primam materiam, & in elementa miscibilia. Recipiamus ergo illam materiam, vnde erit aurum, & mediante artificio, deducitur in verum fermentum Philosophorum. Et mutemus hoc cum ingenio in materiam perfectam, vel in spiritum corporum perfectorum. Quare multi inter modernos laborantes etiam Philosophi sunt decepti, quia opus dimittunt vbi esset incipiendum. Heu vobis doctrinæ filij, qui speratis fructum colligere antequam maturi sunt, & speratis metere ante messem. Alius Philosophus: Ex perfecto nihil fieri potest, quoniam rerum species perfectæ in sua natura non mutatur, sed potiùs corrumpitur: neque ex imperfecto penitùs secundum artem aliquid fieri potest. Ratio est, quia ars primas dispositiones inducere non potest, sed lapis noster est res media inter perfecta & imperfecta corpora, & quod natura ipsa incœpit, hoc per artem ad perfectionem deducitur. Si in ipso Mercurio operari incœperis, vbi natura reliquit imperfectum, inuenies in eo perfectionem, & gaudebis.

Perfectum non alteratur, sed corrumpitur. Sed imperfectum bene alteratur: ergo corruptio vnius est generatio alterius.

Speculum: Necesse est quòd lapis noster extrahatur de natura duorum corporum, antequam de eo fiat Elixir completum: quoniam est necessarium quòd Elixir magis sit depuratum, & digestum quàm aurum & argentum eò, quòd ipsum habet conuertere omnino à perfectione diminuta in aurum Philosophorum vel argentum, quòd ipsa minimè perficere possunt. Quia si de perfectione sua alteri darent, ipsa imperfecta remanerent, eò quòd non possunt tingere nisi in quantum se extendunt: quoniam nulla res dealbat, nisi secundùm

suam albedinem: nec vlla res rubificat, nisi secundùm suam rubedinem. Et ideo ad hoc fiunt opera in lapide nostro vt melioretur eius tinctura in eo plus, quàm in sui natura. Et etiam vt fiat Elixir iuxta Sapientum allegoriam compositum ex speciebus limpidis cōndimentum, antidotum, medicina & purgamentum omnium corporum purgandorum, transformandorum in lunificum & solificum verum. Hermes.

Ibi fit coniunctio duorum corporum, & est necessaria in nostro magisterio. Et si vnum istorum duorum corporum tantùm non esset in nostro lapide, nunquam aliquo modo tincturam daret. Ideo dicit Philosophus, portauit eum ventus in ventre suo. Planum est ergo quòd ventus est aër, & aër est vita, & vita est anima; id est, oleum & aqua. Arnoldus: Ordines inter quantitatem ignis experimentum demonstrat mediocrem. Quoniam in solutione ignis semper erit lenis, in sublima-

limatione mediocris, in coagulatione temperatus, in dealbatione continuus, in rubificatione fortis. Si verò istis nescienter erraueris, casum sæpissimè & laborem deflebis. Oportet ergo vt sedulus operi insistas: quoniã ars ab ingenio iuuatur, & ingeniũ ab arte similiter. Sed & Soli complemento intendas, alia prætermittas. Sanctus Thomas de Aquino: Est autem materia lapidis aqua grossa. Agens autem est calor aut frigus congelans illam aquam. Idem: Et credas preciosiores esse lapides qui procedunt ab animalibus, quàm alij.

Lumen luminum: Nullum tamen genus lapidũ poterit præparare, absque duenech viridi & liquido quod valet, & in mineris nostris nascitur. Rasis:

Fili, contemplare altissima mundana, quæ sunt à dextris & à sinistris, & ascende illuc vbi lapis noster inuenitur, & in illo monte qui fert omne genus pigmentorum & specierum similiter & minera.

Malchamech: Lapis qui est in hoc opere necessarius de re animata est. Hunc inuenies vbique in planitie, in montibus & aquis, & habent eum tàm diuites quàm pauperes. Estque vilissimus atque carissimus, crescit ex carne & sanguine, quam preciosus homini scienti illum. Ex thesauro Philosophiæ: Dixerunt Philosophi, quòd lapis noster est ex spiritu, corpore, & anima, & verum dicunt. Nam corpus imperfectum dixerunt corpus, fermentum animam & aquam spiritum, & bene quidem. Nam corpus imperfectũ per se est corpus graue & infirmum & mortuum. Aqua est spiritus, corpus purgans, subtilians & dealbans. Fermentum est anima quæ corpori imperfecto vitam tribuit, quàm priùs non habebat, & in meliorem formam perducit. Corpus est Venus & fœmina, spiritus est Mercurius & masculus, anima est Sol & Luna. Corpus habet liquefieri in primam materiam suam, quæ est Mercurius, vt dicit Morienes: Mercurius noster non habetur nisi ex corporibus liquefactis, liquefactione nõ vulgari, sed ea tantùm quæ durat donec coniuges vero matrimonio socientur & vniuntur, & hoc vsque ad albedinem. Morienes dicit: Accipe flegmaticum & colericum, & terite sanguineum cum eis donec sanguineũ fiat cœlum tingẽs.

Hermes: Intelligite filij sapientum, quòd hic lapis preciosissimus clamet: Protege me, protegam te: largire mihi ius meum vt te adiuuem. Sol enim meus & radij mei intimi sunt in me. Luna verò mihi propria est, & lumen meum omne lumen superat, ac mea bona omnibus bonis sunt sublimiora. Gaudet & lætitiam, & diuitias, & delitias optantibus largior multas, & cùm quid inquiro, agnoscunt: eos intelligere facio, & diuinã vim possidere facio.

Ego gigno lumen, tenebræ autem naturæ meæ sunt, nisi metallum meum esset siccum. Omnia corpora mei indigẽt, eò quòd ea liquefacio: eorũ rubiginem deleo, & substantiam extraho. Me igitur & filio meo coniuncto, nil melius ac venerabilius in Mundo fieri potest.

Vasis dispositio ad opus nostrum conueniens secundùm traditionem cuiusdam Ferrarij nomine dictum.

Fiat concha vitrea rotunda cuius fundus paruæ sit quantitatis ad modum parapsidis. Et in medium eius spondilium formetur zona vitrea circundans eam. Et super illam zonam paries fundetur rotundus æquè distans à conchæ pariete ad grossitiem cooperculi ipsius conchæ, ita quod in distantia hac cadat paries coopertorij largè sine pressura. Altitudo verò parietis huius sit ad mensuram altitudinis parietis conchę, aut parum plus aut parum minus. Formentur verò duo coopertoria ad mensuram huius cõcauitatis duorum parietum æqualia, quorum longitudo sit æqualis, & sit quælibet duarum magnarum palmarum, & figura eorum vna scilicet piramidalis: In quorum capitibus duo æqualia sint foramina, vnum videlicet in vno, & alterum in altero, in quib. ambobus possit cadere vna gallinæ penna. Est autem tota vasis intentio, vt possit remoueri secundùm artificis voluntatem coopertorium illius: & quòd iunctura sit ingeniosa, per quam sine lutatione aliqua non pateat spiritibus: id est, Mercurio & lazmet egressio. Specialis intentio super hoc est, vt concha inferior cum spondilibus suis vsque ad medium subintret coopertorium suum.

Hermes:

Hermes: Draco non moritur nisi cum fratre & sorore sua interficiatur, non per vnum solùm, sed per ambo simul, scilicet per Solem & Lunam.

Philosophus: Mercurius nunquam moritur nisi cum sua sorore interficiatur: id est, cum Luna vel Sole illum congelare oportet. Nota quòd Draco est argentum viuum, extractum à corporibus, habens in se corpus, animam & spiritum, super quo dicit: Draco non moritur nisi cum fratre suo & sorore sua: id est, Sole & Luna: id est, sulphure extracto habente in se naturam humiditatis & frigiditatis ratione Lunæ, cũ illis Draco moritur: id est, argentũ viuum ab eisdem corporibus extractum à primordio, quę est aqua permanens Philosophorum, quæ fit post putrefactionem, & post separationem elementorũ: & aqua illa alio nomine dicitur aqua fœtida.

Vnde Philosophus: Omnia fert secum quæ indiget hæc aqua fœtum. Aristoteles secundo Physicorum: Ridiculum est ex perfecto facere imperfectum melius.

Bonellus Philosophus: Aes quod prædixi non est Aes, neq; stannum vulgi, sed est verum opus nostrum. Quia oportet corpori magnesiæ misceri vt coquatur & teratur cum aqua vitæ, donec diruatur. Habere autem vos oportet huius filij artis aquam multam, & hoc continuò donec per partes aquæ apposuisti, & maxima pars terræ fuerit soluta. Auicenna: Quod fit spirituale in vase sursum ascendit. Quod verò spissum & grossum in vase remanet deorsum. Et nisi corpus ita denigraueris & destruxeris, donec aqua non vult misceri ei, vel recipi à terra, nihil consequeris. Nam quando fit puluis spiritualis in vase, manet deorsum. Ideo nisi omnia vertas in puluerem spiritualem nondum eam contriuisti. Et quod facis in albo corpore, fac & in rubeo: quia hæc medicina est in essentia vna. & in modo agendi similiter vna. Versus:

Aes in aquam puram nil plus perficere cura,
Tinctura gymme de rebus fixis in igne.
Soluitur in igne rata, lapis est aqua fixa gelata,
Quum redit in formam primum sic percipe normam,
Tunc erit æs nostrum lapis instar Philosophorum.

De sale Philosophorum.

Tres sunt lapides, & tres sales sunt, ex quibus totum magisterium consistit: scilicet mineralis, plantalis, & animalis. Et sunt tres aquæ, scilicet Solaris, Lunaris, & Mercurialis. Mercurius est minera, Luna planta, quia recipit in se duos colores, albedinem & rubedinem. Et Sol est animalis, quia recipit tria, scilicet constrictionem, albedinem & rubedinem, & vocatur animal magnum. Et sal Armoniacus fit ex eo. Et Luna vocatur planta, & sal Alkali fit ex ea. Mercurius verò vocatur lapis mineralis, & fit sal commune de eo. Item: Quando Philosophi viderunt rem huius artis dissolutam, vocauerunt eam, salem Armoniacum. Et quando fuit putrefactum, tunc dixerunt lapis noster est vilis, & in sterquilinio inuenitur. Et multi foderũt, & in stercore operati sunt, & nil inuenerunt. Et quando fuit in aquã conuersus, habent eum tam diuites quàm pauperes & inuenitur in omni loco, & in quolibet tempore, & apud omnem rem, cùm inquisitio aggrauat inquirentem. Et quando fuit dealbatus, vocauerunt eum Arsenicum, & nomine omnis rei albæ, & lac virginis. Et quando fuit rubea, vocauerunt sulphur, iacintum, & sanguinem, & nomine cuiuslibet rei rubeæ.

Gratianus: De omni re potest fieri cinis, & de illo cinere potest fieri sal, & de illo sale fit aqua, & de illa aqua fit Mercurius, & de illo Mercurio per diuersas operationes fit Sol.

Arnoldus: Cinis verò iste fusione caret: qualiter autem ingrediatur vt tingat, certè liquefactio sibi redditur, siue sudor, per modũ à Philosophis traditum. Quis ergo modus est ille, est ne in aquam soluendo? certè non: quoniam Philosophi non curant de aquis tangenti adhærentibus, & huiusmodi humiditatibus.

Philosophus: Quicunque vult corpora & spiritus alterare, & mutare à sua natura; oportet vt prius reducat ad naturam salium & aluminum; aliter nil faciet: deinde soluat ea.

Philosophus: Salia & alumina sunt, quę ab operibus nostris fiunt. Vnde Arnoldus: Qui haberet sal fusibile,

& oleum

& oleum incõbustibile, laudaret Deum. Auicenna ait: Si vis ditari, præpara sales, donec sint aqua pura: quoniam sales conuertuntur in spiritum igne. Sales sunt radices tui operis. Hermes: Omnia sal a cuiuscunq; generis arti nostræ sunt contraria, dempto sale nostræ lunariæ. Arnoldus: Ratio autem quòd non sit in salibus seu aluminibus est: quia factus est, qui quærit à natura quod in ea non est. Philosophus: Sal metallorum dat soluere Mercurium in aqua pura sub fimo. Et illud mixtum coagulatum erit perfecta medicina.

Nota, omne sal bene præparatum redit ad naturam salis armoniaci, & totum secretum est in sale communi præparato. Nota Vitriolum Romanũ habet naturam lapidis metallorum & est calidum & siccum. Item: Alumen videtur esse Mercurius coagulatus, sed deficit à suo complemento, calidum & humidum: & dicitur compar vnius: id est, Mercurius. Qui ergo scit salem & eius solutionem, ille scit secretum occultum antiquorum sapientum. Pone ergo mentem tuam super salem, nec cogites de alijs. Nam in ipsa sola occultatur scientia & arcanum præcipuum, & secretissimum omnium antiquorum Philosophorum.

CONIVNCTIO SIVE *Coitus.*

O Luna durch mein vmgeben/vnd süsse mynne/
Wirstu schön/ starck/vnd gewaltig als ich byn.
O Sol/du bist vber alle liecht zu erkennen/
So bedarffstu doch mein als der han der hennen.

Arisleus in visiõne.

Coniungẽ ergo filium tuum Gabricum dilectiorem tibi in omnibus filijs tuis cum sua sorore Beya, quæ est puella fulgida, suauis & tenera. Gabricus est masculus, & Beya fœmina, quæ ipsi dat omne quod ex ipsa est.

O natura benedicta, & benedicta est tua operatio, quia de imperfecto facis perfectum. Idcirco non assumas ipsam naturam nisi puram, mundam, crudam, amœnam, terream & rectam. Si verò secus feceris, non

proderit quicquam. Vide quod nil contrarium intres cum lapide nostro, nisi ipsum solum pone. Coniunge ergo seruum nostrum sorori suæ odoriferæ & inter se filium gignent, qui non assimilabitur parentibus. Et quamuis Gabricus sit charior Beyæ, tamen non sit generatio sine Gabrico. Gabrici enim cum Beya concubium protinus mortuum est. Nam Beya ascendit super Gabricum: & includit eum in suo vtero, quòd nil penitùs videri potest de eo. Tantoque amore amplexata est Gabricum, quod ipsum totum in sui naturam concepit, & in partes indiuisibiles diuisit. Vnde Masculinus ait: Versus:

Quæ quasi lac fuerat conceptio sanguinem mutat,
Pallida nigrescunt, rubea diffusa litescunt,
Candida mulier, si rubeo sit nupta marito,
Mox complexantur complexaq; copulantur.

Per

Per se soluuntur, per se quoque conficiuntur,
Vt duo qui fuerant, vnum quasi corpore fiant.

Vnde Maria soror Moysi dicit: Matrimonifica gummi cum gummi vero matrimonio, & fac illa sicut aquã torrentem. Astanus.

Spiritus non coniunguntur corporibus, donec perfectè fuerint depurati. Et in hora coniunctionis maxima apparēt miracula. Tunc enim corpus imperfectum coloratione firma coloratur fermento mediante, quod fermentum est anima corporis imperfecti. Et spiritus mediante anima cum corpore coniungitur & ligatur, & cum ea simul in colorem fermenti conuertitur, & fit vnum cum eis. Basius dicit: In perfecto magisterio lapides non recipiunt se ad inuicem, nisi vtrique priùs fuerint mundati. Non enim recipit corpus spiritum, neq; spiritus corpus, ita quòd spirituale fiat corporeum, vel corporeum spirituale, nisi priùs fuerint ab omni sorde depurati perfectissimè. Senior: O Sol tu mei indiges, sicut gallina gallus indiget; & ego indigeo opere tuo. Alexander in secretis naturæ: scias quòd nullus natus nascitur, nisi ex viro & muliere.

Hermes tractatu secundo: Hoc, fili, noscas, quòd nisi quis sciat ducere, & prægnantem facere, & generare species nil fit, nec aliquid peragitur. Si autem hoc fecerit, maximæ dignitatis erit.

Rosinus Philosophus: Artis auri arcanum fit ex masculo & fœmina, quia fœmina masculi vim recipiens lætatur, eò quòd fœmina masculo roboratur. Alphidius: Fili per fidem gloriosi Dei, complexio est ex complexione inter duo luminaria, masculinum & fœmininum. Deinde seipsa complectuntur & coeunt, & lux moderna ab eis gignitur, cui nulla lux similis est per totum Mundum. Senior:

Ex duabus aquis vnam facite aquam. Si verbulum meum intellexistis, omne regimen sub pedibus vestris erit. Rosarius: Oportet te duas aquas habere, vna est alba, altera verò rubea.

Senior: Hæc aqua est in qua congregatę sunt potētiæ albedinis & rubedinis. Hali, Philosophus & Rex Arabię in suo Secreto dicit: Accipe canem coëtaneū, & catulā

Armeniæ, iūge simul, & hi duo parient tibi filiū canem, coloris cœlici: & iste filius seruabit te in domo tua ab initio in hoc Mundo & in alio. Senior: Seruus rubicundus candidā duxit vxorem, & in istorum coniunctione vxore grauida remanente, peperit filium, qui in omnib. suos genitores seruauit, & est splendidior & lucidior. Rosinus Philosophus: Hic enim lapis est clauis: eo nãq; excepto nihil fit, lapis enim noster est fortissimi spiritus, amarus & æneus, cui corpora nō miscētur quousq; dissoluatur. Et si verò nomine nuncuparem, insipientes eum esse non crederent. Arnoldus: Tu qui cupis inuestigare huius artis secretum, cognoscere te oportet primam metallorum materiam, alioquin tuo labore frustraberis. Rosinus: Vtimur vera natura, quoniam natura non emendat naturam, nisi in suam naturam. Tres sunt lapides Philosophorum principales, videlicet, Mineralis, animalis, & vegetabilis. Lapis mineralis, vegetabilis, animalis, triplex in nomine vnus in esse.

Spiritus est duplex, scilicet tingens & præparans. Albertus: Spiritus præparās æs dissoluit, & à corpore magnesiæ extrahit, & iterum ad ipsum corpus reducit. Senior dicit: & ipse est præparator & extractor animæ à corpore eius, & ipse reducit ad corpus suum. Spiritus tingēs dicitur quinta essentia, quæ est vis & anima stās, profundans & penetrans. Vnde liber trium verborum. Oportet te extrahere quintā essentiam, aliter inuanum laborabis, & hoc sine dubio absq; aqua fieri nō potest. Secundus verò spiritus est extra corpus, & est aqueæ naturæ, & est tingens corpus in Elixir vt Turba dicit. Masculus verò hic est corpus, & fœmina hæc est spiritus. Arnoldus: Quod spiritus non alteratur à corpore, ita quòd amittat suam virtutem spirituale̅, sed omne corpus alteratur à spiritib. & tingitur. Aristoteles: Notate ergo verba, signate mysteria, quia spiritus qui soluit terram albam foliatam, nō permanet aliquid corū fixum, nisi occupaueris ipsum cum corpore illo de quo præparatum erat in principio: Aqua permanens siue perennis siue vinum ardens, dicitur aqua corporis: id est, quādo corpus est redactum in Mercurium. Item absque aqua permanente nihil fit, dicitur etiā aqua vitę. Vnde Philosophus:

sophus: Iuro per Deum cœli, nihil aliud est ars, quàm lapidem soluere & coagulare semper. Et iterum: Solum cum ardēte vino posses complere Elixir perfectū. Aqua Philosophorum vocatur vas Hermetis, de qua Philosophi sic scripserunt: In aqua nostra fiunt omnes modi, scilicet sublimatio distillatio, solutio calcinatio, fixio. In dicta aqua fiunt tāquam in vase ait filiali, quod est maximum secretum. Et aqua est pondera sapientum, ideo aqua & ignis tibi sufficiūt ad totum opus, aqua nostra fortior est igne: quia facit de corpore auri merum spiritum, quod ignis facere nō potest. Et ignis respectu eius est tanquam aqua respectu ignis vulgaris. Ideo dicunt Philosophi: Comburite æs nostrum igne fortissimo. Aristoteles: In regimine principum dicit ad Alexandrum de quatuor elementis. Quando habueris aquam id est, Mercurium ex aëre: id est, Sole, & aërem ex igne scilicet spiritum Mercurij, & ignem, scilicet Mercurium ex terra, scilicet Lunæ, tunc plene habebis artem. Vnde Philosophus: Lapis noster trāsit in terram, terra in aquam, aqua in aërem, aër in ignem ibi est status, sed descendetur econuersò. Opus album completur tribus elementis, in quo non est ignis, scilicet tria pondera terræ, duo aquæ, vnum aëris. Ad Elixir verò Solis, mitte duo pondera terræ, aquæ tria, aëris vnum cum dimidio, & de igne id est fermentum rubeum.

Rasis in Libro magno præceptorum sic ait: Quicunque ignorat pondera, non laboret in nostris libris, quia Philosophi nil suarum rerum posuerunt, nec aliud occultauerunt nisi hæc.

Turba dicit: Nostra cōtritio non fit manibus, sed fortissima decoctione. Calidius: Minor ignis omnia terit. Nota: differentia est inter elementum & elementatum, & quintam essentiam. Elementum est primum componibilium, vnde nec terra, nec aqua, nec aër, nec ignis purum elementum est, & simplex apud nos: quia inter se inuicem ista commiscentur, & maximè in illa parte vbi se coniungūt. Sed quinta essentia est corpus per se subsistens, differens ab omnibus elementis & elementatis, tàm in materia quàm in forma, tàm in natura, quàm in virtute, non habēs in se causam corruptionis, & dicitur

quinta essentia: ideo quia ex omnibus elementatis est extracta, nec in ea est motus elementalis, sicut in alijs corporibus elementalibus. Lapis ergo dicitur omnis res: quia habet in se & de se omnem rem necessariam de sua perfectione. Vbiq; inuenitur propter elementorum participationem: omnibus nominibus nominatur, propter naturæ suæ dignam & mirabilem colorum varietatem: & vilissimus per putrefactionem, & charissimus per virtutem, apud Philosophos est hoc magisterium tectum & absconditum. Lapis noster dicitur vna res, quando corporis substantia & aqua præparatur indiuisè, ita quòd vnum illorum separari ab altero non potest. Lapis noster dicitur esse de materia combustibili, & solus Mercurius spiritus est incombustibilis & aëreus, & ideo oportet quòd sit in magisterio. Item: Lapis quem Philosophi quærunt, in quo sunt elemēta prima mineralium, tinctura & calx, anima & spiritus cum corpore, fixū & volatile, est Mercurius scilicet non quilibet, verùm ille circa quem natura suas primas operationes determinauit ad naturam metallicam, & imperfectum reliquit. Hunc autem lapidem si extraxeris ab illa re, in qua inuenitur, & circa ipsum incœperis operari ad perfectionem, incipiendo in eo, vbi natura illum reliquit, inuenies in eo perfectum, & gaudebis.

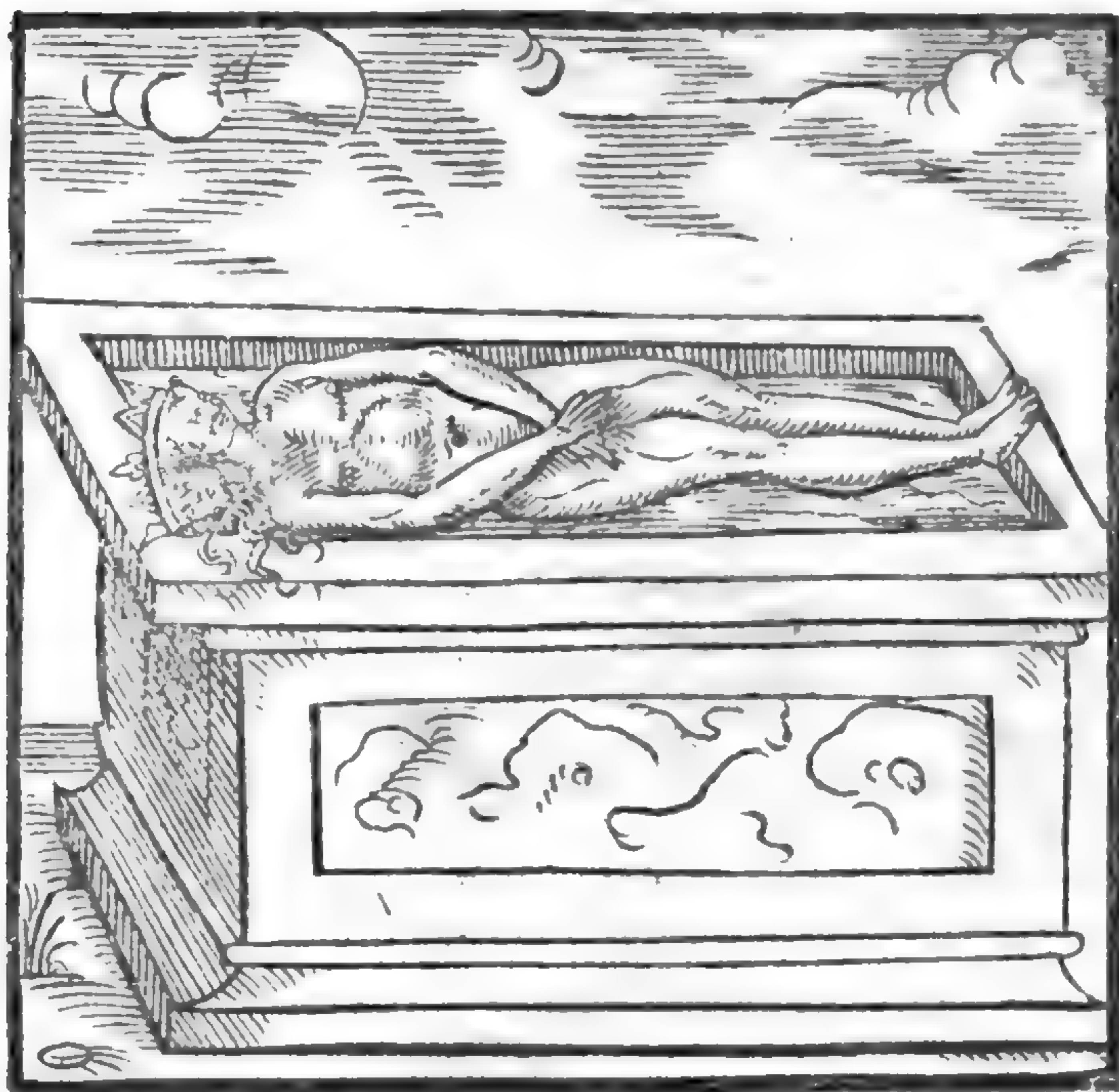
Argentum viuum per se nil valet, cùm verò mortificatur cum corpore suo occulto, tunc valet & viuit vita incorruptibili, & hoc corpus est de natura Solis, ideo necesse est quòd totum argentum viuum conuertat in naturam Solis, sicut fermentum totam pastam conuertit in fermenti naturā, non autem econuersò: quia semper dominatum transfertur ad dominans. Lapis noster apud omnes Philosophos nominatur Mercurius qui non est natus, vt multi putāt, sed de corpore extractus. Lapis Philosophorum ex tribus, scilicet Sole, Luna & Mercurio: id est, fac Mercurium ex Sole & Luna in suo esse sine Mercurio vulgi, sed per viam Philosophicam. Nota: Hic lapis est vnus in toto Mundo, & qui ab hoc vno in principio operis errauerit in vanum laborat. In toto Mundo non est alia res necessaria in opere nostro nisi iste lapis nobis Solis filijs datus. Arnoldus: In no-

stro

ſtro lapide ſunt Sol & Luna in virtute & potentia, ac etiam in natura. Si hoc eſſet, non fieret inde Sol neque Luna, quia Sol & Luna in noſtro lapide ſunt meliores, quàm vulgaris in ipſorum natura, eò quòd Sol & Luna in noſtro lapide ſunt viui, & vulgares ſunt mortui reſpectu Solis & Lunæ in noſtro lapide. Ideo Philoſophi nominauerunt ipſum lapidem, Solem & Lunam inuicem: quia in ipſo ſunt potentialiter & non viſibiliter, ſed in virtute & in eſſentia. Quare dicit Hermes: Quia lapis noſter clamat, dicens: Fili, adiuua me, & ego adiuuabo te.

CONCEPTIO SEV PVtrefactio.

Hie ligen König vnd Königin todt /
Die Seele ſcheidet ſich mit groſſer noth.

Aristoteles Rex & Philosophus.

Nunquam vidi aliquod animatum crescere sine putrefactione, nisi autem fiat putridum, in vanum erit opus Alchimicum.

Morienes: Hæc terra cum aqua sua putrefit & mundificatur, quæ cùm fuerit mundificata, auxilio Dei totum opus dirigetur.

Parmenides Philosophus: Nisi corpus diruatur, confringatur & putrescat, & conuertatur in substantia substantiali, non potest illa virtus occulta extrahi nec corpori commisceri.

Baccho Philosophus: Quando naturæ corrumpuntur & putrescunt, tunc gignunt. Plato Philosophus: Habemus exemplum in ouo quod putrescit primò & tunc gignitur pullus, qui post totum corruptum est animal viuens.

Plato: Nota, quòd sine corruptione generatio fieri nō potest, vndé studeas in putrefactione. Philosophus: Corruptio vnius, generatio est alterius.

Hermes: Secundus gradus est putrefacere & terere. Dispositio itaque eius ipsum primò denigrare & putrefacere. Plato: Primum regimen Saturni est putrefacere, & Soli imponere. Compositio verò fit ex quatuor noctibus.

Democritus: Non sis piger nec velox multum in putrefaciendo calculos, & corpora collocata & coniuncta, attende in opere tuo, & proficies. Rosinus ad Euthyciam: Accipe animal marinum, desicca & putrefac. Morienes: Nullum crescens & nascens fit nisi post putrefactionem. Si autem putredo non fuerit, fundi nec solui poterit, & si solutum non fuerit, in nihilum redigetur.

Morienes: Lapis noster est confectio ipsius magisterij, & assimilatur in ordine creationi hominis. Nam primum est coitus, secundum conceptio, tertium prægnatio, quartum ortus, quintum sequitur nutrimentum. O charissime, hæc verba Morienis intellige, & non errabis in veritate. Aperi ergo oculos tuos & vide, quòd sperma Philosophorum est aqua viua: terra autem est corpus

pus imperfectum, quæ terra meritò dicitur mater: quia est mater omnium elementorum. Ideo quando sperma coniungitur cum terra corporis imperfecti, tunc coitus appellatur; tunc enim terra corporis dissoluitur in aquam spermatis, & fit aqua sine diuisione vna.

Vnde Hali: Solutio corporis & coagulatio sunt duo, sed habent vnam operationem. Quia spiritus non coagulatur, nisi cum solutione corporis. Nec corpus dissoluitur, nisi cum coagulatione spiritus, & corpus & anima quando coniunguntur, agit vtrumq; in suum simile. Exemplum: Cùm aqua coniungitur terræ, aqua cum sua humiditate & virtute conatur eam dissoluere: nam facit eam subtiliorem, quàm priùs erat, & reddit eam consimilem sibi: quia aqua est subtilior terra, similiter facit anima in corpore. Et eodem modo inspissatur aqua cum terra, & fit cõsimilis terrę indensatæ, quia terra spissior est aqua. Ideo inter solutionem corporis & coagulationem spiritus non est differentia, nec diuersum opus in aliquo, ita quòd fiat vnum sine alio: sicut non est inter aquam & terram in sua coniunctione diuersa pars temporis, quod cognoscitur vel separatur vna ab alia in earum operationibus. Sicut sperma viri non separatur à spermate mulieris in hora sui coitus: sic & earum vnus est terminus, vnum factum, & vna & eadem operatio in simul cernit super ipsa duo.

Ideo dicit Merculinus:

Rerum mixturam coitum vocat & genituram,
Semina miscentur quasi lac, quæ mixta videntur.

Secundum est conceptio, cùm terra in nigrum soluitur puluerem, & incipit aliquantulum de Mercurio secum retinere: tunc enim agit masculus in fœminam: id est azoth in terram. Ideo dicit Arisleus: Masculi ad inuicem non gignunt, nec mulieres concipiunt. Generatio enim est ex maribus & fœminis, & maximè ex composito.

Maribus namque ducentibus fœminas natura gaudet, & fit generatio vera: natura autem alienæ naturæ ineptæ coniuncta, nullam veritatem gignit spermatis. Hoc est quod Merculinus dicit:

Qui quasi las fuerat conceptio sanguinem mutat,
Pallida nigrescunt, rubea diffusa litescunt.

Arnoldus: Quicunque color post nigredinem apparebit, laudabilis est in Turba Philosophorum. Et cùm videris materiam tuam denigrari, gaude: quia principium est operis. Idem: Combure ergo æs nostrum igne leui, sicut ouorum nutrix, donec corpus constituatur, & tinctura extrahatur. Non autem extrahas eam totam simul, sed per parum & parum egrediatur omni die, donec in longo compleatur tempore.

Ego sum nigrum albi, & rubeus albi, & citrinus rubei, & certè veridicus sum & non mentiens. Et scitote quòd caput artis est coruus, qui in nigredine noctis & diei claritate sine alis volat. Ex amaritudine namque in suo gutture existēte, coloratio accipitur, à suo vero corpore, rubor, ac suo dorso mera aqua accipitur. Intelligite ergo donum Dei, & recipite, & ab omnibus celate insipientibus, De cauernis namq; metallorum occultum est, cuius lapis est mirabilis & animalis, color splēdidus, mons sublimis, & mare patens. Etenim confitemur, quòd in lapide Philosophico post veram mundificationem, maior pars est argentum viuum. Et propter hoc non comburitur, nisi per accidens. Et est illud verbum preciosissimum. Hoc autem totum factum est à natura, & non est credendum quòd hoc facere sit possibile per aliquod artificium, sicut quidam fatui putauerunt & putant. Lapis enim Philosophicus creatus inuenitur à natura, & per Deum altissimum nihil plus indiget, nisi quòd remoueatur quod est superfluū in eo. Ergo ipsa præparetur materia, vt ex eo eliciatur quod est purum, terreum autem & fœculētum remoueatur. Vnde Tudianus Philosophus: Scias quòd lapis noster aëreus & volatilis est in suo manifesto frigidus & humidus, & in suo occulto calidus & siccus est. Et illa frigiditas & humiditas quæ est in manifesto fumus aquosus, corrumpens, denigrans & destruens se & omnia, fugit ab igne. Et caliditas & siccitas quæ est in occulto, est aurum calidum & siccum, & est oleum mundissimum, penetratiuum in corporibus, & non fugitiuum: quia caliditas & siccitas Alchimiæ tingit, & non aliud.

Fac

Fac ergo quòd frigiditas & humiditas aquosa, quæ est in manifesto, sit compar caliditati & siccitati, quæ est in occulto: ita vt in simul conueniant & coniungantur, & fiant insimul vnà penetrans, tingens & profundans. Has autem humiditates oportet destrui per ignem & gradus ignis cum molli temperamento & congrua ac moderata digestione. Putrefactio Philosophicalis nil aliud est nisi corporum corruptio siue destructio. Vna enim forma destructa, statim introducit sibi natura aliam formam meliorē & subtiliorem. Putrefactio idem est quod fractio putridi: nam per putrefactionem omnis res digeritur & fit fractio inter putridum: id est, fœtidum & mundum. Mundum enim corpus putrefactum immediatè crescit, & multiplicatur in suo simili, vt patet in grano, quod postquam stetit per multos dies sub calore terræ, tumescit, vt & quod Mundum est ex eo crescat & multiplicetur: fœtidum verò euanescat, necessaria est ergo etiam in opere nostro propter prædictas causas putrefactio.

Conceptio & desponsatio fit in putredine in fundo vasis & generatio genitorum fiet in aëre, scilicet in capite vasis: id est alembici. Corpus nihil facit nisi putrefiat, & non potest putrefieri, nisi cum Mercurio, pro vna parte corporis videntur accipiendæ propter putrefactionem trigesimæ sextæ partes aquæ. Putrefactio fiat igne lentissimo fimi calidi & humidi, & nequaquā alio: ita quod nihil ascendat: quia si aliquid ascenderet, fieret separatio partium, quæ fieri non debet donec masculus & fœmina sint perfectè coniuncti: & vnum recipit aliud, cuius signum est in superficie ingenio perfectæ solutionis. Et licet azoth appareat in prima mixtione seu coniunctione albus, pro eo quòd fœmina vincit suo colore: nihilominus in putrefactione per ignis beneficium denigrantur ambo. Per ignem augentem in humido calorem putrescit nigrum, quæ est tinctura, & ideo seruanda est. Secretum magnum.

Natura auri in aqua forti putrefacta excellit omnes naturas. Ideo in compositione lapidis est notandum, quòd nullus lapis excellit lapidem mineralem in virtute. Philosophus: Fac de masculo & fœmina circulum

rotundum, & de eo extrahe quadrangulum, & quadrangulo triangulum: fac circulum rotundum & habebis lapidem Philosophorum.

Geber probat in libro Examinum, quod si Sol & Luna insimul in corporentur cum arte, non separantur de facili. Et sic vnum appetit reliquum, cò quòd vnum siccum sit & aliud humidum. Et postquàm vnum ademptum est aliud, adeò seu forti nexu complectuntur, & se inuicem continent, quòd vnum ab altero de facili auelli non possit. Multò fortius hoc erit si alterum illorum sit spirituale: id est, medicinale: & sic tingibile, ratione suæ spiritualitatis. Aurum est aurum actu, & ipsa materia: quòd si spiritualizetur, factũ est ex actu potentia, & ex materia forma, & ex actu agens, & ex fœmina vir, & ex re nata res naturans. Ergo cùm nulla sit materia auri, nullum aurũ quod non fuerit priùs argentum, vt dicit Philosophus: Si ergo talis forma coniungatur suæ materiæ: id est, Lunæ, certè auidissimè se amplectentur: & perfectum maius perficit perfectum minus, & hoc naturaliter & amicabiliter, quia omnis natura perfici appetit, & destrui abhorret naturaliter.

Sciendum, quòd secundùm Auicennam in epistola ad Hasen de re tecta. Intentio operantium in hac arte, imò potiùs intentio ipsius artis, secundum possibilitatem naturę rerum, est materiam vnius inducere formam & naturam alterius. Verbi gratia: Cuprum inducere formã & naturam argenti vel plumbum auri, & sic de cæteris similiter. Cùm enim forma sit natura rei vniuscuiusque (vt habetur secundo Physicorum) spoliata aliqua re à forma sua, & alia superinducta eidem, proculdubiò & natura ipsius transmutata est à sua specie. Dicimus itaq; quòd nomen Alkimia in Greco, sonat Transmutatio. Et inde Alkimiam dicimus scientiam esse transmutationis rerum à suis formis & speciebus, secundùm quòd formæ rerum diuinæ sunt.

ANIMAE

ANIMAE EXTRACTIO
vel imprægnatio.

Hie theilen sich die vier Element/
Auß dem Leib scheidt sich die Seele behende.

De nigredine plura.

Hermes rex tractatu secundo: Scito, fili, quod lapis noster hic plurimorum nominum & variorū colorum ex quatuor ordinatus & cōpositus est elementis, quem nos oportet diuidere & in membra secare, arctius sequestrare, ac partes mortificare, & in naturā quæ in eo est vertere. Aquam & ignem in eo habitantem custodire, qui ex quatuor elementis est, & eorum aquas sua aqua continere, siqua non est aqua, forma ignea veræ aquæ, ascendētes in vase suo sinere, quæ suis corporibus spiritus continent, & tingentes fiunt & permanentes.

In artificio Sorin distinctione prima: Accipe ab eo paulatim, totum diuide, tere seriatim quousque morte occupetur ex nigredinis intensione vt puluis. Hoc est ergo magnum signum, in cuius inuestigatione non nulli perierunt, deinde quodlibet discernes separatim, tere seriatim.

Morienes: Omne corpus cùm anima caruerit, tenebrosum & obscurum inuenitur.

Hermes: Oportet nos duo argenti viui simul mortificare. Idem: Accipe cerebrum eius, aceto acerrimo terite, vel vrina puerorum, quousque obscuretur. Hoc peracto viuit in putrefactione, & fuscæ nubes quæ super ipsum fuerant, & in suo corpore antequam moreretur, reuertuntur. Reiteratus autem prout scripsi iterum moriatur prout narraui. Idem: Oportet autem ipsum à duobus sulphuribus sequestrare: continuè coquatur quousque aqua nigra fiat. Idem: Qui ergo denigrat terram, ad propositum perueniet, & bene habebit. Arnoldus: Verùm cum primùm denigratur, clauem operis dicimus esse, quoniam non fit absq; nigredine: nam ipsa tinctura quam quærimus, qua in quolibet corpore tingamus: Quæ quidem occulta fuit in suo ære, quemadmodũ anima in humano corpore. Speculum: Ideo charissime fili, cùm in opere fueris, fac vt in principio habeas colorem nigrum, & tunc certus eris quòd putrefacis, & viam rectam procedis.

O natura benedicta, & benedicta est tua operatio, quia de imperfecto facis perfectum cum vera putrefactione quæ est nigra & obscura. Postea facis germinare nouas res & diuersas, cum tua viriditate facis diuersos colores apparere. Ista nigredo nuncupatur Terra, quæ fit leui decoctione totiens reiterata, donec nigredo supereminεat. Et sic habes duo elementa, primò aquam per se, dehinc terram ex aqua. Nam vt dicit Auicenna in titulo de Humoribus: Calor agens in humido corpore, primò generat nigredinem, vt est videre in calce quæ apud vulgum fit. Ideo dicit Menabdes: Iubeo posteros facere corpora nõ corpora per dissolutionem, & incorporea corporea per suauem decoctionem, in qua summè cauendum est ne spiritus conuertatur

uertatur in fumum & euanescat per nimium ignem. Vnde Maria dicit: Custodi ipsum, & caue ne fugiat aliquid in fumum. Et sit mensura ignis caliditas Solis Iulij, quatenus ex sui & longa decoctione inspissetur aqua, & fiat terra nigra. Sic ergo habes aliud elementum quod est terra, & tantum de nigredine pro modo sufficiat.

Stephanus Philosophus: Aperi oculos tuos & cor tuum, audi & intellige, ostendam & dicam tibi verba intelligibilia, quę scire poteris si fueris de intelligentibus. Scias quod ex homine non exit nisi homo: sic ex quolibet animali sibi nascitur simile. Videmus tamen aliquas res natas à radicib. suis dissimiles, quia videmus res habentes tales generatas ex non habentibus alas. Videmus etiam & scimus res aliquas, quas homines nesciũt, de quibus egreditur natura, quam scimus quod sufficit nobis, & ignoratur; quia sunt res profundæ: etsi quæris de eis, forsitan subtus terram sunt. Et scias quòd de ista natura minerali fit ars non de alio.

Auicenna: Cognosce ergo radices minerales faciens ex eis opus tuum. Aristoteles secũdo de Anima: Naturalissimum & perfectissimum opus, est generare tale quale ipsum est, vt planta plantam, capra capram.

Idem: Opera artis Alchimiæ nil in ipsa proficeret, nisi apparẽtes naturas absq; errore cognoscere. Hermes: O aqua forma permanens regalium creatrix elementorum. O natura maxima naturarum creatrix, quæ naturam contines, & mediocriter natura superat, quæ cum lumine venit & cum lumine genita est.

Ex Lucidario Arnoldi.

Dixerunt aliqui, quod in opere Lapidis apparent omnes colores qui in toto Mundo excogitari possunt. Hoc est sophisma Philosophorum, cùm non appareant nisi quatuor principales. Et quia ex eis omnes alij trahunt originem, ideo dixerunt omnes colores. Etsi tibi non apparent omnes colores non cures, dummodo possis elementa segregare. Nam citrinitas choleram significat adustam & ignem, rubedo sanguinem & aërem, albedo flegma & aquam, nigredo melancholiam & terram. Vnde Hortulanus ait: Quatuor habens colo

res quatuor elementa sunt. Scias tamen quod dicti colores apparent in nostra dissolutione.

Quæro in quanto tempore possit fieri hic lapis benedictus: ad quod respondetur quòd quidam author Philosophus Lilius testatur, magisterium suum fecisse in octo diebus, & quidam per septem, & quidam per tres menses, & alij per quatuor, alij per dimidium annum, & alij per vnum annum. Et hoc Maria dicit se fecisse in tribus diebus. Ad hoc dico quòd causa diuersitatis scilicet breuitatis & prolongationis defectus potuit esse virtute aquæ Mercurij. Vel quia operabatur de Sole & Luna. Et quidam ipsorum apponebant plus & alij minus. Sol autem fixus est & non fugiens, & cum istis solum operabantur. Vnde propter suam impotentiam fixionis, & impatientiam ignis, quando per fusionem erat comixta cum Sole, faciebat eum ascendere pro magna parte. Et quando ascendebat, sic vocabant aquam & animam & spiritum, dicentes quòd aqua eorum non erat aqua vulgi, nec Mercurij: & tunc remanebat terra in fundo, tunc reducebant aquam illam supra corpus, & iterum faciebant ascendere per virtutem ignis, & iterum commiscebant cum terra quousque secum totam terram portabant in ventre suo. Vnde dicit quidã: Portauit eum ventus in ventre suo. Vnde necesse erat eis habere magnam quantitatem de dicta aqua. Et tunc fixus erat de corpore spiritus. Reiterabant ergo ipsam sublimatione , quousque totum remanebat fixum, & impotens ascenderet. Et tunc spiritus fixus erat in corpore, & Luna erat Soli incorporata, & per minima commixta: & sic erat operatio cõpleta Vnde dicta diuersitas in agendo, opus potuit esse in imponendo plus de fixo corpore, quàm de nõ fixo; vel econuersò, quia non erat plus de non fixo citiùs ascendebat, & quando plus de fixo tardiùs ascendebat.

Sed quid dicitis de hoc quod dicunt Philosophi, scilicet: Aurum nostrum non est aurum vulgi, & argẽtum nostrum non est argentum vulgi. Dico quòd ipsi dicunt aquam aurum, id quod virtute ignis ad superiora ascendit. Et verè istud aurũ non est aurum vulgi: vulgus namque non crederet ipsum posse ascendere, ad superiora

riora propter suam fixionem. Scias insuper quòd talis per Deum consueuit esse modus Philosophorum, semper scilicet, quòd in passu certissimo claudicare, & rem quasi dictam quandoq; per typos & figuram. & quandoque per verba metaphorica, & quandoque per falsam & alienam practicam occultare, & vbi se verum dixisse sentiebant, se tunc similitudinariè locutos fuisse dicebant. Vnde Geber dicit: Vbicunque apertè locuti sumus, ibi nihil diximus: sed vbi sub ænigmate aliquid posuimus & figuris, ibi veritatem occultauimus, &c. Vnde quidam dicit:

Sales & alumina nō sunt lapis, sed adiutores lapidis. Qui non gustauerit saporem salium, nunquam veniet ad optatum Fermentum fermenti; fermentat etenim finitum per excellentiam. Tale superius quale inferius. Combure in aqua, laua in igne. Coque & recoque, & iterum coque. Sæpissimè humare & semper coagulare. Interfice viuum & resuscita mortuum. Et hoc septena vice. Et habebis verè quod quæris. Si scis regimē ignis, sufficit tibi Mercurius & ignis. Versus:

Aes nostrum bene si scis sufficit, si cætera nescis.

Ex antiquo libello Hortulanus super Epistolam Hermetis ait:

Solus ille qui scit facere lapidem Philosophorum, intelligit verba eorum de [illegible] [illegible]ie. Philosophi enim hanc artem manifestè conati sunt patefacere dignis, & indignis abscondere. Et sic de virtute intentionis semper dixerunt vera, sed de virtute sermonis non: & dixerunt sic lapidem philosophorum fieri ex ouo, quia in ouo tria sunt similia tribus quæ integrant lapidem. Hermes ait: Pater eius Sol, Mater eius est Luna. Et sic innuit quòd iam duo hic lapidis compositionem intrant, & probat hoc Hortulanus. Quia aqua Solis est volatilis, & corpus eius fixum. Et econuerso de Luna, & tūc declarata sunt verba illa dicentia per Gebrum & alios Philosophos: Fac fixum volatile & volatile fixū, & fixum volatile. Persuadent enim multiplicē solutionē, quia totum opus stat in solutione. Itē cùm dicit, quod est superius, est & inferius. Hic per superius intelligitur dignius, &

per inferius indignius, vt scilicet fiat vnus ex illis tribus; vel ex Sole & Luna fiat vna res, cuius partes sint æquales: & appellatur hæc coniunctio sublimatio Philosophorum. Et dicitur sublimatio, exaltatio, siue dignificatio, quia Luna dignificatur & Mercurius. Nam cum facta est vnio in tanta dignitate, est Luna sicut Sol & Mercurius. Similiter & cùm facta est fixatio, quæ appellatur corpus mortuum, ita vilis est Sol sicut Mercurius. & litera vult illa, & istud est ascendere & descendere Philosophorum.

Item: Lapis dicitur habere quatuor elementa, quæ exponit Arnolphus. Quia cum facta est solutio, dicitur vnum elementum scilicet aqua. Et cùm corpus est immundum, dicitur secundum elementum, scilicet terra. Et cùm est calcinata dicta terra, dicitur ignis: & cùm iterum solutus est lapis, dicitur aër. Item Lapis dicitur habere corpus spiritum & animam. Per corpus intelligitur corpus immundum, vt suprà. Per animam intelligitur fermentum, & per spiritum qui se habet in proijciẽdo, quia alio nomine dicitur Quinta essentia, quam acquisiuit hæc compositio, veram habet virtutem conuertendi.

Item: prædictus lapis dicitur Rebis: id est, vna res quæ fit ex duabus rebus: id est, corpore & spiritu, vel ex Sole & Luna, ex corpore mundato & fermentato. Item: dicitur lapis vbique repertus propter veram compositionem: quia quando illa tria Sol, Luna & Mercurius sunt coniuncta simul, virtus lapidis est per totum & in montibus & in planis: id est, in corporibus. & Mercurio, & in mari: id est, aqua dissoluta. Et volantes accipiunt ab eo iuuamentum. Volantes sunt Mercurius viuus, & corpora imperfecta, quæ cõuertuntur in Solem & Lunam, & dicitur Scorpio: id est, venenum: quia mortificat seipsum, & seipsum viuificat: quia illa trina res proiecta super Mercurium viuum, viuificat ipsum: quia facit ipsum verum corpus, & sic vlterius possunt exponi omniũ Philosophorum dicta: & tamen à Philosophis dicitur argentum viuum minerale, sed materia lapidis Philosophorũ est aqua, & intelligitur de aqua illorũ trium, vt probat Ortulanus. Nec debent esse plura ne:

hæc pauciora: & dicit quòd Sol est masculus, Luna fœmina, & Mercurius sperma. Sed vt fiat generatio & conceptio, oportet vt masculus iungatur fœminæ: & vltra hoc requiritur semen, & sic ante fermentationem debet fieri conceptio & impraegnatio: & cùm multiplicatur materia, dicitur quod infans crescit in vtero matris, & cùm fermentatur. Ortulanus & Arnoldus, quòd infunditur anima corpori, & nascitur Rex coronatus. Item in libro Turbæ Philosophorum habetur hæc doctrina: Soluite corpora & imbibite spiritum. Et dicunt corpora in plurali, quoniam oportet quòd ad minus sint duo. Et dicunt Spiritum in singulari: & sic oportet, quòd sit vnus. Et nullum est sperma sine materia corporum nisi Mercurius. Et cùm dicitur Imbibite spiritum, intelligitur operatio ea, quæ fixat Mercurium, & multiplicatur lapis, multiplicatur: id est, reiteratur.

Item, quando materiam Solis & Lunæ mortificat Mercurius, remanet materia sicut cinis, & vocatur à Philosophis Cribratio & contritio eorum. De quo cinere dicitur in libro Turbæ & Arnoldi. Cinerem hunc ne vilipendas. Item: Prædictus cinis qui est illis tribus, appellatur à Philosophis, Corpus immundum: quia oportet decoqui & calcinari vsque ad albedinem. Ideò dicit Morienes in libro Turbæ: Nisi corpus immundum mundaueris, & ipsum dealbatum reddideris, & in ipsum animam miseris, nihil in hoc magisterio direxisti. Et sic habentur duo, scilicet, calcinatio ipsius lapidis, & fermentatio. Calcinatio: id est, in modum albi cineris, seu terræ, seu calcis albæ per spiritus operationis reductio, quæ fit igne nostro: id est, aqua Mercurij nostri. Item: cùm dicitur tinctum tingit, intelligitur, quòd si medicina hæc calcinata, dissoluta & coagulata fermentatur ad album, fit Luna, cum Sole, fit Sol. Item: Geber de medicina tertij ordinis probat, & dicit ad literam: quia tam ad album & rubeum est vna atque eadem via cum Sole & Luna, differunt tamen fermentatione. Cuius hæc tertij ordinis medicina est duplex, scilicet, Solaris & Lunaris: & est tamen in essentia vna,

& modus agendi vnus. Est tamen additamentum citrinitatis seu citrini coloris, qua medicina perficitur à substantia sulphuris fixi, hoc est, quòd vtraque medicina incipitur cum Sole & Luna. Sed ad rubeum fit fermentum cum Sole, ad album cum Luna. Sol capitur dupliciter, vno modo pro aqua Solis, alio pro corpore Solis, vt suprà.

Item, cùm dicitur quòd apparent omnes colores, verum est: quia ante fermentationem in calcinationibus, dissolutionibus, & fixationibus apparent omnes colores. Item: Lumen luminum sic ait: Et scitote quòd eadem sunt, quæ dealbant & rubificant intrinsecus & extrinsecus, scilicet, Sol, Luna, Mercurius. Quæ tria dissoluta & fermentata appellat argentum viuum, dicens: Argentum viuum habet in se corpus, spiritum & animam. Ibidem, talis est causa, coquite masculum & fœminam simul, quousque coaguletur, & fiat lapis. Item: Notandum quòd nostrum Elixir non fit nisi ex mineralibus. Et amplius notifico, quòd draco non moritur nisi cum fratre & sorore sua interficiatur: & non per vnum tantùm, sed per duo simul. Frater est Sol, soror est Luna. Vltimò ait Arnoldus: Quia Philosophi dixerunt verum de lapide quicquid dixerunt. Quia de virtute sermonis loquebantur, indignis ad celandum. De virtute autem intentionis loquebantur dignis & semper verum: & Philosophi sciunt, quòd talis materia debet tradi mysticè, sicut poësis fabulosè & parabolicè. Et cùm Philosophi loquuntur de magnis rebus, non admiscent parabolas nec fabulas, vt dicit Macrobius.

ABLVTIO VEL MVN-
dificatio.

Hie felt der Taw von Himmel herab/
Vnd waicht den schwartzen Leib im grab ab.

DEALBATIO PRIMI
lapidis prima.

Senior in epistola Solis & Lunæ.

Aqua verò quam memoraui, est res de cœlo descendens, & terra cum humore suo suscipit eam & retinetur aqua cœli cum aqua terræ, & aqua terræ propter seruitium suum & arenam suam honorat eam, & congregatur aqua in aquam, & retinebit aqua aquam, & dealbabitur Albira cum Astuna.

Hermes: Spiritus non ingreditur corpora, nisi mun-

da: Alphidius: Accipe albedinem, & nigredinem dimitte. Democritus: Mundifica ſtannum cum præcipua ablutione, extrahe ab eo nigredinem eius, & obſcuritatem eius, & apparebit candor eius. In opere Sorin: Diſſolue albo igne quouſque videatur vt gladius denudatus, & fac dealbando corpus eſſe candidum. Raſis: Aqua cùm miſcetur Aeri, ipſum interiùs dealbat. Hæc dealbatio dicitur à quibuſdam imprægnatio, quia terra dealbatur. Dominante namq; aqua, terra creſcit & multiplicatur, & augmentatio nouæ prolis inde generatur. Alphidius: Tunc oportet te terram nigram abluere, & igne calido dealbare. Vnde Hali dicit: Accipe quod ad fundum vaſis deſcendit: & ablue iſtud cum igne calido, quouſq; auferatur eius nigredo, & recedat eius ſpiſſitudo, & fac ab eo euolare additiones humiditatum, donec deueniat calx nimis alba, in qua non erit macula. Tunc enim terra ad recipiendam animam eſt habilis & purata. Vnde dicit Merculinus:

Firmans mutatum prægnatio ſpondet hiatum.
Qui bene prægnantur, concordi pace ligantur.

Vnde dicit Morienes: Hęc terra cum aqua ſua putreſit & mundificatur, quæ cùm mundata fuerit, auxilio Dei totum magiſterium dirigetur. Hermes quoque ait: Azoth & ignis latonem abluunt, & nigredinem ab eo auferunt.

Ideo dicit Philoſophus: Dealbate latonem, & libros rumpite, ne corda veſtra rumpantur. Hæc eſt enim compoſitio omnium Sapientum, & etiam tertia pars totius operis. Iungite ergo, vt dicitur in Turba, ſiccum humido: id eſt, terram nigram cum aqua ſua, & coquite donec dealbetur. Sic habes aquam & terram per ſe, & terram cum aqua dealbatam: illa albedo dicitur aër.

Salomon, Sapientiæ ſeptimo: Hanc ſcientiam pro luce habere propoſuit, & ſuper omnem pulchritudinem & ſalutem. In comparatione illius lapidis precioſi non comparauit illum: quoniam omne aurum tanquam arena exigua eſt, veluti lutum æſtimabitur argentum in conſpectu illius. Melior eſt enim acquiſitio eius negociatione argenti & auri puriſſimi. Fructus illius precioſior eſt cunctis opibus huius Mundi, & omnia quæ in

Mundo

Mundo desiderantur, huic non valent comparari. Longitudo dierum & sanitas in dextera eius: in sinistra verò eius gloria & diuitiæ infinitæ. Viæ eius operationes pulchræ & laudabiles, nõ despectæ, & semitæ eius moderatæ, & non festinæ, sed cum laboris diuturni instantia: lignum vitæ est his qui apprehendunt eam, & lumen indeficiens: beati qui tenuerint eam: quia scientia Dei nunquam peribit, vt Alphydius testatur, dicens: Qui hanc scientiam inuenerit, cibus eius legitimus erit & sempiternus.

Aristoteles: O quam mirabilis est illa res, habet enim in se omnia quæ quærimus, cui nihil addimus vel diminuimus: sed in sola præparatione superflua remouemus.

Arnoldus: Materia prima metallorum est quædam substantia fumosa, cõtinens in se humiditatem vnctuosam, à qua substantia artifex separat humiditatem Philosophicalem, quæ apta est pro opere, quæ erit tam clara sicut lachryma, in qua habitat quinta essentia metallica, & illa est metallum placabile, & in ea est medium coniungendi tincturas, ideo quia habet naturam sulphuris, & naturam argenti viui.

Geber: O quam vtilis est ista res, quia nos vtimur ea medicina cruda, quæ res postquã cocta & digesta fuit, est maximum venenum super omnia venena. Gratianus Philosophus: In Alchimia est quoddam corpus nobile, quod mouetur de domino ad Dominum, in cuius principio erit miseria cum aceto, sed in fine gaudiũ cum lætitia. Astanus in Turba: Accipite ipsum spiritum nigrum non vrentem, & cum eo corpora soluite & diuidite. Idem, ipse est totus igneus, & soluens per igneitatem suam, diuidens omnia corpora cum suis coæqualibus. Rosarius: Quicunque vult intrare Rosarium nostrum, & ibi videre, & habere rosas tàm albas quàm rubeas absq; illa re vili, cum qua nostræ referaturæ referentur, ille assimilatur homini ambulare volenti absq; pedibus: quia in illa re vili est clauis, ex qua septem portæ metallicæ aperiuntur, & absq; illa re vili nunquam preciosum perficitur. Ablutio est nigredinis terminatio, vel mundatio, donec album fiat perfectè

album, & rubeum plenè rubeum. Azoth enim & ignis obscuritatem ignis euellunt.

Mortificatio est duritiei à corpore separatio: quia anima tunc est mortua, corpus autem viuum, ratione caliditatis & siccitatis. Omne enim habens calorem, habet vitam. Et propter hoc calx Alchimica dicitur habere vitam: quia illorum vitam imperfectam Philosophi studuerunt occidere, & vitam perpetuam reddere.

Reuiuificatio est ratione nutrimenti, scilicet sui humoris perfecti. & humiditatis rectificantis restauratio expeditione humoris ipsius imperfecti.

EX QVADAM CARTVla lacerata.

NVnc manifesto tibi naturali cognitione in hoc proposito meo de lapide omnium Philosophorum & occulto, qui est lapis triplici veste decoratus, lapis diuitiarum, lapis charitatis, & lapis releuationis ab omni penuria, & lapis curationis ab omni languore. Et in eo continetur omne secretum, & dicitur diuinum mysterium à Deo datum, & in Mundo non est res sublimior post animam rationalem.

Diligenter notare debes: Dixi tibi, quòd lapis noster sit ornatus triplici veste: id est, in tres partes diuidendus, in corpus animam & spiritum. Vnde corpus mortuum, quod anima caruerit, tenebrosum est.

Si vis fili, vt corpus illud reuiuificetur, redde sibi animam suam, & statim viuit:

O Magister, non intelligo.

Fili, tibi dico expressius: Vnus lapis, siue vna res tantùm: quia corpus in suam naturam est redactum, videlicet, in aquam suam: id est, in primam suam materiam: quia prima materia corporum est aqua vnctuosa. & tunc primùm dicitur vna res, cùm corporis substantia & aqua vnionis per partes minimas indiuisè vniuntur, & lapis Philosophicus ex quo rami infiniti multiplicantur. Et hoc dicitur Lapis in libris Philosophorum notus. Ideo, fili, ab illo lapide extrahitur aqua sua propria, & in spiritu per modum separationis.

Sublimatio nostra est partium non fixarum eleuatio à par-

à partibus fixis. Partes verò non fixæ eleuantur per fumum & ventum.

Sed volumus vt hæc duo simul fixentur, & præstent fusionem facilem. Et sic intelligas nostram sublimationem veram & certam, & lapis quem nemo potest tangere sua lingua. Hermes dicit: Diuide subtile à grosso, &c. Terra calcinatur, aqua sublimatur: terra manet deorsum, aqua ascendit sursum: terra purgatur per calcinationem, aqua per sublimationem: ambo per putrefactionem. Aqua defendit terram ne comburatur, terra ligat aquam ne fugiat, ambobus sufficienter purgatis fiunt vnum vltra non separabilia: quia vnum sine alio non potest esse: cuius prima pars proiectum super centum argenti viui, in verum argentum tingit. Et si talis tinctura fuerit, vna pars in rubeum versa, tingit tot partes in verum aurum, quo auro melius non reperitur, & hoc ex natura occulta, & acquisita per calorem ignis, &c.

Nota: Spiritus Domini ferebatur super aquas ante cœli & terræ creationem, Genesis 1.

Videndum ergo, quòd omnia ex aqua creata sunt: Hanc aquam Deus diuisit cùm dixit, & præcepit aquæ partem in ariditatem, & illam vocauit terrã, & aquam non conuersam pro terra conseruauit irrigãdam & humectandam: quia terra sicca non multum fructum facit, nisi aqua sua pluuiali desursum humectetur sæpiùs, & sine aqua vix, aut nunquam.

ANIMAE IVBILATIO, SEV Ortus, seu Sublimatio.

Hie schwingt sich die Seele hernider/
Vñ erquickt den gereinigten Leychnam wider.

Modò sequitur quartum verbum, & est, quòd aqua quæ cum terra fuerit inspissata & coagulata, ascendat sublimatione. Sic habes terram, aquam & aërem. Et hoc est quod dicit Philosophus: Ipsum dealbate, & citò igne sublimate, quousque ex eo exeat spiritus quem in eo inuenies, qui dicitur Auis, aut cinis Hermetis. Vnde & Morienes ait: Cinerem ne vilipendas: nam ipse est diadema cordis tui, & permanentium cinis. Et in libro Turbę dicitur: Ignis regimen augmentate: quia post albedinem peruenitur ad cinerationem, quæ dicitur terra calcinata. Vnde dicit Morienus: In fundo remanet terra calcinata, quæ est naturæ igneæ: & sic habes in prædictis

dictis proportionibus quatuor elementa, puto aquam dissolutam, terram dealbatam, aërem sublimatum, & ignem calcinatum.

De istis quatuor elementis dicit Aristoteles in libro de Regimine principiorum: Cùm habueris aquam ex aëre, & aërem ex igne, & ignem ex terra, tunc plenam habebis artem Philosophiæ: & hic est finis primæ compositionis, vt Morienus dicit:

Patiētia & mora sunt necessarię in nostro magisterio. Festināatia quidē ex parte diaboli est in hoc magisterio.

Hermes: Mortuum vult viuificari, & ægrotum curari. Idem: Oportet te corpus & animā coniungere contritione in Sole.

Idem: Seminate aurum vestrum in terram albam foliatam. Senior: Descendet fumus superior ad inferiorem, & concipit fumus à fumo. Idem: Hæc aqua diuina est Rex de cœlo descendens. Idem ipse est reductor animæ ad corpus suum, quod viuificat post mortem suam, per eum vita est, postquam non erit mors.

Rosinus: Corpus enim lætatur, cùm anima in ipsum ingreditur. Idem: Corpus verò occupat animam, & omne corpus quod animam inuenit, facilè eam occupat. Et notum habeas, quòd anima punitur cum corpore, & cum eo incarceratur, & ab eo in corpus vertitur. Hermes: Ipse spiritus est extractor animæ, & reductor, & totius operis reformator, & omnia quæ quærimus sunt in eo. Senior: Nihil eo aspectu vilius, & nihil eo in natura preciosius, & cum Deus precio emendum non posuit. Senior: Præparatio nostra natura surgit per seras aperientes seraturas.

Hermes: Oportet nos scire cognitionem principij tàm naturalium quàm artificialium. Nam qui principia ignorat, ad finem non venit. Idem: Hoc secretum est vita cuiuslibet rei, & est aqua, & aqua suscipit nutrimentum hominū & aliorum, & in aqua est maximum secretum. Sed vt minus erres, scire te conuenit, quòd nostrum sublimare nihil aliud est quàm corpora exaltare: id est, in spiritum ducere: quod non fit nisi igne leni. Sic enim dicimus: ille sublimatus est in episcopū: id est, exaltatus. Et ideo vulgaris sublimatio, quæ tan-

tùm est effectus, scilicet, quòd iam corpus sublimandū sit ita spirituale factum, quòd possit sublimari. Nihil confert operi nostro, nec vltrà requiritur post præparationē primi lapidis: quia talis sublimatio non spiritualizat, sed tantùm effectum spiritualitatis ostendit. Ideo bene dicit ille regalis Philosophus Geber: Quia in opere magisterij nostri non egemus nisi vnico vase, vna fornace, vnaq; dispositione, quod intellige, post præparationē primi lapidis. Genesis: Ex aqua omnia facta sunt, & super aquam ferebatur spiritus Dei, & principiū generationis hominis ex ea. Hermes: O natura fortis, naturas vincens & superans, fusasq; naturas gaudere faciens. Geber: Expedit huius artis principia & radices principales, quæ sunt de esse operis non ignorare. Basilius: Sulphur nostrum fortius est omni igne. Alanus Philosophus: Vna res ex omnibus eligenda, quæ est liuidi coloris, habens speciem metallicam, limpidam & liquidam, & est res calida & humida, aquosa & adustiua, & est oleum viuū, & tinctura viua, lapis mineralis, & aqua vitæ miræ efficaciæ. Aristoteles: Nullum tingens venenum generatur absq; Sole & eius vmbra: id est, vxore.

Sublimatio est duplex: Prima est remotio superfluitatis, vt remaneant partes purissimæ à fæcibus elementaribus segregatæ, sicq; virtutem quintæ essentiæ possideant. Et hæc sublimatio est corporum in spiritum reductio, cùm scilicet corporalis densitas transit in spiritus subtilitatem.

Secunda Sublimatio est extractio, quod in ipsa est de natura quintæ essentiæ, à fæcibus elementaribus separata. Dico autem quintam essentiam animam tingentem; ad quam necessaria est ablutio, vt per eam extrahatur vnctuositas arsenici, siue natura oleaginosa, purissimæ vnctuositatis, quæ ligata est cum fæcibus suis, quæ fæces non permittunt ipsam sublimari.

Vincentius de lapide Elixir.

Vincentius in Speculo naturali, libro primo: In corporibus mineralibus ad instar operationis naturæ conati sunt Alchimistæ facere breui tempore quod natura facit in annis mille, vnde & docuerunt rem quandam

dam facere, quæ corpora super quibus proijcitur transmutat. Hæc vocatur ab eis Elixir, & dicitur lapis non lapis: lapis quia teritur, non lapis, quia funditur & currit absq; euaporatione, sicut aurũ, nec est alia res cui proprietas illa conueniat. Auicen. Elixir ergo est res quæ proijcitur super maius corpus, & mutat rem à natura sua in aliam. Fit autem quando miscetur corpus minus & spiritus, & elementa, & fermentum, fitque de omnibus vna confectio. Et eſt Elixir verbum Græcum, quod sonat magnum thesaurum, vel meliorem de thesauris. Et Elixir quidem quod se cum corpore miscet, est quasi Tutia cum Cupro. Sed augmentatur vel crescit Cuprum de illa Tutia, cuius ratio est, quia Tutia res terrenalis est, Elixir autem spiritualis, & reuertitur natura sui generis ad aliud genus.

Alchimista: Fit autem Elixir duobus modis. Vno modo ex spiritibus mineralibus & corporibus mundis præparatis. Alio modo ex quibusdam rebus prouenientibus ex animatis, scilicet ex capillo vel ouo vel sanguine, &c.

Primo modo sic: Mortificantur quidam spiritus, & sublimantur, donec mundi fiant. Post hoc vnum de corporibus à natura generatis comburitur, donec possit teri: deinde calcinatur, donec in modum calcis mundum efficiatur.

Tandem verò spiritus & corpora sic præparata teruntur & imbibuntur cum aquis acutis distillatis. Postea tam diu inhumidantur, donec in aquam clarã conuertantur, deinde congelantur, ad extremum tam diu ponuntur in igne, donec fixa efficiantur.

De Complemento Elixir.

Auicenna in epistola ad Hasen: Elixir itaque tinctura sua tingit, oleo suo submergitur, & calce sua figitur, & album quidem completur tribus, in quibus non est ignis. Citrinum verò completur quatuor totis. Glossa: Verum est, quòd Elixir album non indiget nisi tribus, scilicet oleo, tinctura & calce. Sed rubeum quatuor, scilicet, oleo, calce, tinctura, & iterum tinctura, quæ dicitur ignis. Et ideò subdit Auicenna: In quibus non est ignis.

De igne multiplici.

Est autem ignis multiplex, & eius qualitas diuersa, per quosdam gradus distincta. Quidam enim in primo gradu est calidus ignis, & humidus in secundo scilicet ventris equi: cuius proprietas est, quòd non destruit oleum, sed augmentat propter suam humiditatem: nam alij destruunt propter siccitatem. Huic ergo non assimilatur alius in Mundo nisi materialis ignis corporis hominis sani. Ignis quidem Solis calidus est in eodem gradu, sed siccus est. Hic autem est qui domat rem, & de re animata fit, ac nutritur, sicut puer cui datur in principio lac. Nam puer ex calido & humido nutritur & augmentatur; sic & ignis equi augmentat oleum sua humiditate: figit autem lapidem suo calore temperãdo. Est inter hos duos & alius, qui est calidus & siccus in secundo gradu, vt ignis furni post panis extractionem hic fundit leniter, & nõ comburit: quia non est in eo flamma, nec fortitudo caloris. Calor enim paulatim declinando recedit: sed si staret, spiritum figeret in corpore, vel extra corpus. Ignis autem equi nec fundit, nec comburit: sed domat, & humidum augmentat. Est & quartus furni fixionis ignis, hic fundit & figit, non autem comburit: quia flammalis non est, nec differt à præcedenti, nisi quod in hoc est calor continuus, in illo non.

Quintus dicitur flammalis, & est calidus & siccus in tertio gradu: hic calcinat tantùm, & non fundit, scilicet, ad comparationem auri & argenti aliorum corporum in eodem gradu, vel vltrà: & est ignis in furno calcinationis.

Sextus est calidus & siccus in quarto gradu: & hic fundit & figit fortiter, mollificando corpora suauiter, nec dissipat ea vel dispergit. Hic est ignis furni fusionis in eodem gradu.

Est & ignis follium, qui corpora dissipat & dispergit, & fundit, & hic est septimus.

Octauus est qui fundit & calcinat, & est flammalis: quia in eo sola flãma operatur. Substantia ignis carbones & flamma & in ista sola flamma lignorum, hic etiã in eodem quoq; gradu cum præcedentibus. In eodem quoq; gradu est nonus, scilicet, qui omnibus est magister:

gister: vt ignis officiationis: id est, examinationis, hic fundit & comburit, & dissipat, & dispergit malum, saluat & rectificat bonum, & est quasi iudex, discernens iustum ab iniusto.

Iuniperorum ignis.

Ignis artificialis continuus, durans in eodem gradu quo volueris, per vnum, aut duos, aut tres menses, donec nudes carbones: ideo semper coopertos debes seruare, & potes augmentare vel diminuere calorem pro beneplacito tuo, & hoc secũdùm additionem plurium vel pauciorum carbonum incensorum. In primis, habeas cineres sufficientes, & solùm factas de ligno iuniperi. Tunc habeas ollam magnam fictilem, in cuius medio sit alia minor olla siue crucibulum, & imponendo cineres magna olla stet super calorem ignis, quatenus ipse cinis calescat: & sic circumquaq; ollam minorem super cineres pones, carbones etiam de prædicto ligno Iuniperi tantùm factos.

Habeas denique adhuc plures cineres calefactos eiusdem ligni, quos supersperges prædictis carbonibus, & cooperies eos suo cinere calido peroptimè. Et in illam minorem ollam siue vitrum habeas tuam materiam digerendam, & desuper maiorẽ ollam coopertoriũ pones, & in stubam pones subter scamnũ, vel suprà, super lapidem tamen, ne fortè damnum inferatur. Poteris tali practica plures huiusmodi pręparare ignes: poteris etiam in minorẽ ollam ponere aquam calidam, vel ventrẽ equi humidum, & in illum fiolam materiæ.

Carbones prædictos facies in hunc modum: Secabis lignum iuniperi in paruas particulas, ad grossitudinem duorũ digitorum, vel maiores, illos pones in magnam ollam bene vndique clausam, & perlutatam, & repletam: illam ollam ponas per integrum diem in ignem fortem furni venti, vel flammæ lignorum. Deinde permittas per se infrigidari: aperi ollam, & habebis quod optas. Cineres autem communi modo combures. Hic ignis potest esse ignis primi vel secundi gradus fixionis spirituum.

Hie ist geboren die Edle Keyserin reich/
Die Meister nennen sie jhrer Tochter gleich.
Die vermeret sich/gebiert Kinder ohn zal/
Sein vntödtlich/rein/vnd ohn alles mahl.
Die Königin hasset den todt vnd armuth/
Sie vbertriffet Goldt/Silber/vnd Edelgestein/
Alle Artzney/groß vnd klein.
Nichts ist auff Erden jhr gleich/
Des sagen wir danck Gott von Himmelreich.
O gewalt/zwingt mich nackendes Weib/
Dann vnsälig was mein erster Leib.
Vnd noch nie Mutter war ich worden/

Biß

corpore cum quo soluta est. Alphidius: Istam medicinam vocant Philosophi omnibus nominibus: quia tot nomina sunt huic Mercurio imposita, quòd vix aut nunquam possit aliquis noua ratione vocabula imponere. Et dicit Plato Philosophus: Nos omnia reuelauimus, excepto secreto artis, quod nemini licitum est reuelare: sed attribuimus illud Deo glorioso, qui cui vult, inspirat, & cui vult aufert. Salomon Rex: Hæc est filia, ob quā regina austri ab Oriente dicitur venisse, vt aurora cōsurgens audire, & intelligere, & videre sapientiā Salomonis posset, & data est in manu eius potestas, honor, virtus & imperium, & florens regni corona in capite suo radijs septem stellarum rutilantium, tanquā sponsa ornata viro suo, habens in vestimentis suis scriptum literis aureis, Græcis, & Barbaris, & Latinis: Ego sum vnica filia sapientum, stultis penitus ignota. Hermes: Quemadmodum Sol in stellis: ita aurum in metallis. Sol dat stellis lumē, & omnem continet fructum: similiter & aurum omnem cōtinet fructum. Item: Dies est natiuitas lucis, Sol quoque lucerna dici quem Deus creauit ad opus nostrum: id est, pro Mundo regendo. Item: tinctura debet esse corporea, à corporibus metallicis extracta perfectis, per beneficium & medium mineralium.

Regulæ generales.

Omnis res de eo est in quod resoluitur: nam glacies conuertitur in aquam, calore mediante: necesse est ergo, ipsam prius aquam fuisse quàm glaciem. Sic omnia metalla prius fuerunt argentum viuum, quod patet: quia cùm in igne liquescunt, conuertuntur in ipsum. Hic nota, quòd Philosophus liquatum metallum etiam vocat Mercurium, siue argentum viuum: ergo reductio metallorum in argentum viuum isto modo dicitur liquatio ista, quamuis fiat per violentiam ignis: tamen quia in liquatione illa forti tenet speciem argenti viui, ideo etiam nominat ipsum argentum viuum. Sed non est ista solutio Philosophicalis, sed laicalis: ergo ad particulare tibi notum, aliquo modo correspondet dictis Philosophiæ.

album, & rubeum plenè rubeum. Azoth enim & ignis obſcuritatem ignis euellunt.

Mortificatio eſt duritiei à corpore ſeparatio: quia anima tunc eſt mortua, corpus autem viuum, ratione caliditatis & ſiccitatis. Omne enim habens calorem, habet vitam. Et propter hoc calx Alchimica dicitur habere vitam: quia illorum vitam imperfectam Philoſophi ſtuduerunt occidere, & vitam perpetuam reddere.

Reuiuificatio eſt ratione nutrimenti, ſcilicet ſui humoris perfecti. & humiditatis rectificantis reſtauratio expeditione humoris ipſius imperfecti.

EX QVADAM CARTVla lacerata.

NVnc manifeſto tibi naturali cognitione in hoc propoſito meo de lapide omnium Philoſophorum & occulto, qui eſt lapis triplici veſte decoratus, lapis diuitiarum, lapis charitatis, & lapis releuationis ab omni penuria, & lapis curationis ab omni languore. Et in eo continetur omne ſecretum, & dicitur diuinum myſterium à Deo datum, & in Mundo non eſt res ſublimior poſt animam rationalem.

Diligenter notare debes: Dixi tibi, quòd lapis noſter ſit ornatus triplici veſte: id eſt, in tres partes diuidendus, in corpus, animam & ſpiritum. Vnde corpus mortuum, quod anima caruerit, tenebroſum eſt.

Si vis fili, vt corpus illud reuiuificetur, redde ſibi animam ſuam, & ſtatim viuit:

O Magiſter, non intelligo.

Fili, tibi dico expreſſius: Vnus lapis, ſiue vna res tantùm: quia corpus in ſuam naturam eſt redactum, videlicet, in aquam ſuam: id eſt, in primam ſuam materiam: quia prima materia corporum eſt aqua vnctuoſa. & tunc primùm dicitur vna res, cùm corporis ſubſtantia & aqua vnionis per partes minimas indiuiſè vniuntur, & lapis Philoſophicus ex quo rami infiniti multiplicantur. Et hoc dicitur Lapis in libris Philoſophorum notus. Ideo, fili, ab illo lapide extrahitur aqua ſua propria, & in ſpiritu per modum ſeparationis.

Sublimatio noſtra eſt partium non fixarum eleuatio à par-

à partibus fixis. Partes verò non fixæ eleuantur per fumum & ventum.

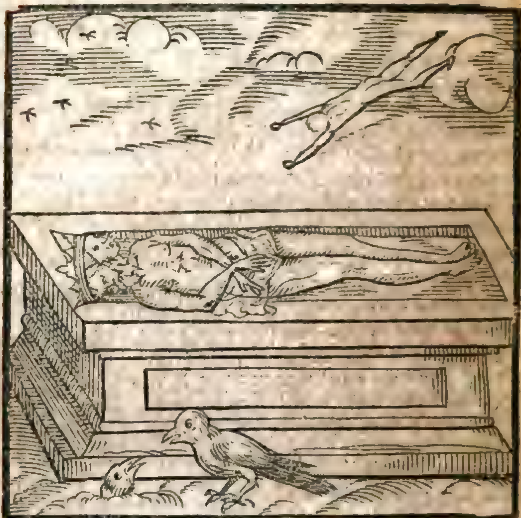
Sed volumus vt hæc duo simul fixentur, & præstent fusionem facilem. Et sic intelligas nostram sublimationem veram & certam, & lapis quem nemo potest tangere sua lingua. Hermes dicit: Diuide subtile à grosso, &c. Terra calcinatur, aqua sublimatur: terra manet deorsum, aqua ascendit sursum: terra purgatur per calcinationem, aqua per sublimationem: ambo per putrefactionem. Aqua defendit terram ne comburatur, terra ligat aquam ne fugiat, ambobus sufficienter purgatis fiunt vnum vltra non separabilia: quia vnum sine alio non potest esse: cuius prima pars proiectum super centum argenti viui, in verum argentum tingit. Et si talis tinctura fuerit, vna pars in rubeum versa, tingit tot partes in verum aurum, quo auro melius non reperitur, & hoc ex natura occulta, & acquisita per calorem ignis, &c.

Nota: Spiritus Domini ferebatur super aquas ante cœli & terræ creationem, Genesis 1.

Videndum ergo, quòd omnia ex aqua creata sunt: Hanc aquam Deus diuisit cùm dixit, & præcepit aquæ partem in ariditatem, & illam vocauit terrã, & aquam non conuersam pro terra conseruauit irrigãdam & humectandam: quia terra sicca non multum fructum facit, nisi aqua sua pluuiali desursum humectetur sæpiùs, & sine aqua vix, aut nunquam.

ANIMAE IVBILATIO, SEV
Ortus, seu Sublimatio.

Hie schwingt sich die Seele hernider/
Vñ erquickt den gereinigten Leychnam wider.

Modò sequitur quartum verbum, & est, quòd aqua quæ cum terra fuerit inspissata & coagulata, ascendat sublimatione. Sic habes terram, aquam & aërem. Et hoc est quod dicit Philosophus: Ipsum dealbate, & citò igne sublimate, quousque ex eo exeat spiritus quem in eo inuenies, qui dicitur Auis, aut cinis Hermetis. Vnde & Morienes ait: Cinerem ne vilipendas: nam ipse est diadema cordis tui, & permanentium cinis. Et in libro Turbę dicitur: Ignis regimen augmentate: quia post albedinem peruenitur ad cinerationem, quæ dicitur terra calcinata. Vnde dicit Morienus: In fundo remanet terra calcinata, quæ est naturæ igneæ: & sic habes in prædictis

dictis proportionibus quatuor elementa, puto aquam dissolutam, terram dealbatam, aërem sublimatum, & ignem calcinatum.

De istis quatuor elementis dicit Aristoteles in libro de Regimine principiorum: Cùm habueris aquam ex aëre, & aërem ex igne, & ignem ex terra, tunc plenam habebis artem Philosophiæ: & hic est finis primæ compositionis, vt Morienus dicit:

Patiētia & mora sunt necessariæ in nostro magisterio. Festinātia quidē ex parte diaboli est in hoc magisterio.

Hermes: Mortuum vult viuificari, & ægrotum curari. Idem: Oportet te corpus & animā coniungere contritione in Sole.

Idem: Seminate aurum vestrum in terram albam foliatam. Senior: Descendet fumus superior ad inferiorem, & concipit fumus à fumo. Idem: Hæc aqua diuina est Rex de cœlo descendens. Idem ipse est reductor animæ ad corpus suum, quod viuificat post mortem suam, per eum vita est, postquam non erit mors.

Rosinus: Corpus enim lætatur, cùm anima in ipsum ingreditur. Idem: Corpus verò occupat animam, & omne corpus quod animam inuenit, facilè eam occupat. Et notum habeas, quòd anima punitur cum corpore, & cum eo incarceratur, & ab eo in corpus vertitur. Hermes: Ipse spiritus est extractor animæ, & reductor, & totius operis reformator, & omnia quæ quærimus sunt in eo. Senior: Nihil eo aspectu vilius, & nihil eo in natura preciosius, & cum Deus precio emendum non posuit. Senior: Præparatio nostra natura surgit per seras aperientes seraturas.

Hermes: Oportet nos scire cognitionem principij tàm naturalium quàm artificialium. Nam qui principia ignorat, ad finem non venit. Idem: Hoc secretum est vita cuiuslibet rei, & est aqua, & aqua suscipit nutrimentum hominū & aliorum, & in aqua est maximum secretum. Sed vt minus erres, scire te conuenit, quòd nostrum sublimare nihil aliud est quàm corpora exaltare: id est, in spiritum ducere: quod non fit nisi igne leni. Sic enim dicimus: ille sublimatus est in episcopū: id est, exaltatus. Et ideo vulgaris sublimatio, quæ tan-

tùm est effectus, scilicet, quòd iam corpus sublimandū sit ita spirituale factum, quòd possit sublimari. Nihil confert operi nostro, nec vltrà requiritur post præparationē primi lapidis: quia talis sublimatio non spiritualizat, sed tantùm effectum spiritualitatis ostendit. Ideo bene dicit ille regalis Philosophus Geber: Quia in opere magisterij nostri non egemus nisi vnico vase, vna fornace, vnaq; dispositione, quod intellige, post præparationē primi lapidis. Genesis: Ex aqua omnia facta sunt, & super aquam ferebatur spiritus Dei, & principiū generationis hominis ex ea. Hermes: O natura fortis, naturas vincens & superans, fusasq; naturas gaudere faciens. Geber: Expedit huius artis principia & radices principales, quæ sunt de esse operis non ignorare. Basilius: Sulphur nostrum fortius est omni igne. Alanus Philosophus: Vna res ex omnibus eligenda, quæ est liuidi coloris, habens speciem metallicam, limpidam & liquidam, & est res calida & humida, aquosa & adustiua, & est oleum viuū, & tinctura viua, lapis mineralis, & aqua vitæ miræ efficaciæ. Aristoteles: Nullum tingens venenum generatur absq; Sole & eius vmbra: id est, vxore.

Sublimatio est duplex: Prima est remotio superfluitatis, vt remaneant partes purissimæ à fæcibus elementaribus segregatæ, sicq; virtutem quintæ essentiæ possideant. Et hæc sublimatio est corporum in spiritum reductio, cùm scilicet corporalis densitas transit in spiritus subtilitatem.

Secunda Sublimatio est extractio, quod in ipsa est de natura quintæ essentiæ, à fæcibus elementaribus separata. Dico autem quintam essentiam animam tingentem; ad quam necessaria est ablutio, vt per eam extrahatur vnctuositas arsenici, siue natura oleaginosa, purissimæ vnctuositatis, quæ ligata est cum fæcibus suis, quæ fæces non permittunt ipsam sublimari.

Vincentius de lapide Elixir.

Vincentius in Speculo naturali, libro primo: In corporibus mineralibus ad instar operationis naturæ conati sunt Alchimistæ facere breui tempore quod natura facit in annis mille, vnde & docuerunt rem quandam

dam facere, quæ corpora super quibus proijcitur transmutat. Hæc vocatur ab eis Elixir, & dicitur lapis non lapis: lapis quia teritur, non lapis, quia funditur & currit absq; euaporatione, sicut aurũ, nec est alia res cui proprietas illa conueniat. Auicen. Elixir ergo est res quæ proijcitur super maius corpus, & mutat rem à natura sua in aliam. Fit autem quando miscetur corpus minus & spiritus, & elementa, & fermentum, fitque de omnibus vna confectio. Et est Elixir verbum Græcum, quod sonat magnum thesaurum, vel meliorem de thesauris. Et Elixir quidem quod se cum corpore miscet, est quasi Tutia cum Cupro. Sed augmentatur vel crescit Cuprum de illa Tutia, cuius ratio est, quia Tutia res terrenalis est, Elixir autem spiritualis, & reuertitur natura sui generis ad aliud genus.

Alchimista: Fit autem Elixir duobus modis. Vno modo ex spiritibus mineralibus & corporibus mundis præparatis. Alio modo ex quibusdam rebus prouenientibus ex animatis, scilicet ex capillo vel ouo vel sanguine, &c.

Primo modo sic: Mortificantur quidam spiritus, & sublimantur, donec mundi fiant. Post hoc vnum de corporibus à natura generatis comburitur, donec possit teri: deinde calcinatur, donec in modum calcis mundum efficiatur.

Tandem verò spiritus & corpora sic præparata teruntur & imbibuntur cum aquis acutis distillatis. Postea tam diu inhumidantur, donec in aquam clarã conuertantur, deinde congelantur, ad extremum tam diu ponuntur in igne, donec fixa efficiantur.

De Complemento Elixir.

Auicenna in epistola ad Hasen: Elixir itaque tinctura sua tingit, oleo suo submergitur, & calce sua figitur, & album quidem completur tribus, in quibus non est ignis. Citrinum verò completur quatuor totis. Glossa: Verum est, quòd Elixir album non indiget nisi tribus, scilicet oleo, tinctura & calce. Sed rubeum quatuor, scilicet, oleo, calce, tinctura, & iterum tinctura, quæ dicitur ignis. Et ideò subdit Auicenna: In quibus non est ignis.

De igne multiplici.

Est autem ignis multiplex, & eius qualitas diuersa, per quosdam gradus distincta. Quidam enim in primo gradu est calidus ignis, & humidus in secundo scilicet ventris equi: cuius proprietas est, quòd non destruit oleum, sed augmentat propter suam humiditatem: nam alij destruunt propter siccitatem. Huic ergo non assimilatur alius in Mundo nisi materialis ignis corporis hominis sani. Ignis quidem Solis calidus est in eodem gradu, sed siccus est. Hic autem est qui domat rem, & de re animata fit, ac nutritur, sicut puer cui datur in principio lac. Nam puer ex calido & humido nutritur & augmentatur; sic & ignis equi augmentat oleum sua humiditate: figit autem lapidem suo calore temperãdo. Est inter hos duos & alius, qui est calidus & siccus in secundo gradu, vt ignis furni post panis extractionem hic fundit leniter, & nõ comburit: quia non est in eo flamma, nec fortitudo caloris. Calor enim paulatim declinando recedit: sed si staret, spiritum figeret in corpore, vel extra corpus. Ignis autem equi nec fundit, nec comburit: sed domat, & humidum augmentat. Est & quartus furni fixionis ignis, hic fundit & figit, non autem comburit: quia flammalis non est, nec differt à præcedenti, nisi quod in hoc est calor continuus, in illo non.

Quintus dicitur flammalis, & est calidus & siccus in tertio gradu: hic calcinat tantùm, & non fundit, scilicet, ad comparationem auri & argenti aliorum corporum in eodem gradu, vel vltrà: & est ignis in furno calcinationis.

Sextus est calidus & siccus in quarto gradu: & hic fundit & figit fortiter, mollificando corpora suauiter, nec dissipat ea vel dispergit. Hic est ignis furni fusionis in eodem gradu.

Est & ignis follium, qui corpora dissipat & dispergit, & fundit, & hic est septimus.

Octauus est qui fundit & calcinat, & est flammalis: quia in eo sola flãma operatur. Substantia ignis carbones & flamma & in ista sola flamma lignorum, hic etiã in eodem quoq; gradu cum præcedentibus. In eodem quoq; gradu est nonus, scilicet, qui omnibus est magister:

gifter: vt ignis officiationis: id eſt, examinationis, hic fundit & comburit, & diſſipat, & diſpergit malum, ſaluat & rectificat bonum, & eſt quaſi iudex, diſcernens iuſtum ab iniuſto.

Iuniperorum ignis.

Ignis artificialis continuus, durans in eodem gradu quo volueris, per vnum, aut duos, aut tres menſes, donec nudes carbones: ideo ſemper coopertos debes ſeruare, & potes augmentare vel diminuere calorem pro beneplacito tuo, & hoc ſecũdùm additionem plurium vel pauciorum carbonum incenſorum. In primis, habeas cineres ſufficientes, & ſolùm factas de ligno iuniperi. Tunc habeas ollam magnam fictilem, in cuius medio ſit alia minor olla ſiue crucibulum, & imponendo cineres magna olla ſtet ſuper calorem ignis, quatenus ipſe cinis caleſcat: & ſic circumquaq; ollam minorem ſuper cineres pones, carbones etiam de prædicto ligno Iuniperi tantùm factos.

Habeas denique adhuc plures cineres calefactos eiuſdem ligni, quos ſuperſperges prædictis carbonibus, & cooperies eos ſuo cinere calido peroptimè. Et in illam minorem ollam ſiue vitrum habeas tuam materiam digerendam, & deſuper maiorẽ ollam coopertoriũ pones, & in ſtubam pones ſubter ſcamnũ, vel ſuprà, ſuper lapidem tamen, ne fortè damnum inferatur. Poteris tali practica plures huiuſmodi pręparare ignes: poteris etiam in minorẽ ollam ponere aquam calidam, vel ventrẽ equi humidum, & in illum fiolam materiæ.

Carbones prædictos facies in hunc modum: Secabis lignum iuniperi in paruas particulas, ad groſſitudinem duorũ digitorum, vel maiores, illos pones in magnam ollam bene vndique clauſam, & perlutatam, & repletam: illam ollam ponas per integrum diem in ignem fortem furni venti, vel flammæ lignorum. Deinde permittas per ſe infrigidari: aperi ollam, & habebis quod optas. Cineres autem communi modo combures. Hic ignis poteſt eſſe ignis primi vel ſecundi gradus fixionis ſpirituum.

corpore cum quo soluta est. Alphidius: Istam medicinam vocant Philosophi omnibus nominibus: quià tot nomina sunt huic Mercurio imposita, quòd vix aut nunquam possit aliquis noua ratione vocabula imponere. Et dicit Plato Philosophus: Nos omnia reuelauimus, excepto secreto artis, quod nemini licitum est reuelare: sed attribuimus illud Deo glorioso, qui cui vult, inspirat, & cui vult aufert. Salomon Rex: Hæc est filia, ob quã regina austri ab Oriente dicitur venisse, vt aurora cõsurgens audire, & intelligere, & videre sapientiã Salomonis posset, & data est in manu eius potestas, honor, virtus & imperium, & florens regni corona in capite suo radijs septem stellarum rutilantium, tanquã sponsa ornata viro suo, habens in vestimentis suis scriptum literis aureis, Græcis, & Barbaris, & Latinis: Ego sum vnica filia sapientum, stultis penitus ignota. Hermes: Quemadmodum Sol in stellis: ita aurum in metallis. Sol dat stellis lumẽ, & omnem continet fructum: similiter & aurum omnem cõtinet fructum. Item: Dies est natiuitas lucis, Sol quoque lucerna diei quem Deus creauit ad opus nostrum: id est, pro Mundo regendo. Item: tinctura debet esse corporea, à corporibus metallicis extracta perfectis, per beneficium & medium mineralium.

Regulæ generales.

Omnis res de eo est in quod resoluitur: nam glacies conuertitur in aquam, calore mediante: necesse est ergo, ipsam prius aquam fuisse quàm glaciem. Sic omnia metalla prius fuerunt argentum viuum, quod patet: quia cùm in igne liquescunt, conuertuntur in ipsum. Hic nota, quòd Philosophus liquatum metallum etiam vocat Mercurium, siue argentum viuum: ergo reductio metallorum in argentum viuum isto modo dicitur liquatio ista, quamuis fiat per violentiam ignis: tamen quià in liquatione illa forti tenet speciem argenti viui, ideo etiam nominat ipsum argentum viuum. Sed non est ista solutio Philosophicalis, sed laicalis: ergo ad particulare tibi notum, aliquo modo correspondet dictis Philosophiæ.

Secunda Regula.

Omnis natura naturaliter perfici desiderat, & destrui abhorret & fugit: ergo auidè amplectitur illud, quod suijpsius emendatiuum, & contrarium respuit in quantum potest, & secundum istud ars debet imitari naturam, aliàs semper errat.

Tertia Regula.

Omne peius laborans in aliqua arte, de sua naturali malitia nititur melius destruere. Et omne melius laborans in aliqua arte, conatur peius perficere: ergo in primis tibi sciendum erit naturas rerum, vt scias discernere quid sit melius aut peius naturæ, & vnde perficiatur, & vnde prohibeatur: & quòd quantitas peioris non excedat quantitatem melioris, alioquin maximè errabis.

Quarta Regula.

Omne siccum naturaliter appetit bibere suum humidum, vt in suis partibus sit continuatum. Hîc nota quid sit humidum radicale omnium liquabilium. & tali humido ciba nimis siccum, & fiet temperatum. Et sic habebis optatum.

EX TRACTATVLO quodam probato.

DE DIFFERENTIA SVLPHVris vulgi & simplicis Philosophorum non vrentis.

CVM generaliter Philosophus loquatur, quod sulphur coagulat, dicẽdum quòd non: quia omne sulphur vulgi secundùm Philosophũ, metallis est extraneum & contrarium. Auicenna: Nõ intrat in magisterium quod non est ortum ab eo: quia semper inficit & denigrat, & corrumpit, quocunque modo per artificium præparetur. Est enim ipsum ignis infectus, ergo fusionem impedit. Si verò calcinatur, in terream redit substantiam, vt puluis mortuus. Quo ergo modo potest alijs vitam inspirare? habet enim duplicem superfluitatem, scilicet, inflamma-

flammabilem substantiam, & terream fœculentiam. Igitur per hæc considera, sulphura vulgi non Philosophorum esse, cùm sulphur Philosophorum sit simplex ignis viuus, viuificans alia corpora mortua, & maturâs ea, ita quòd naturæ defectum supplet, cùm ipsum sit superfluæ maturitatis, secundum quod in natura sua sit perfectum, ac per artificium magis ac magis depuratũ. Vnde Auicenna: Tale sulphur non reperitur super terram, nisi in quantum existit in istis corporibus, Sole & Luna, & in alio quidem est illud, quod nulli dicitur, nisi ex parte Dei sibi reueletur. In Sole perfectius: quia magis est digestum & decoctum. Philosophi enim subtiliter sunt imaginati, quomodo in istis corporib. perfectioribus sulphura illa elicere possent, & ipsorum qualitates per artem purgare, vt hoc haberent in arte, mediante natura, quod in ipsis antea non apparuit, quamuis plenariè & occultè prius habuerunt. & hoc nequaquam fieri concedunt sine corporis solutione, & in primam materiam reductione, quod est argẽtum viuum, ex quo facta sunt ab initio, & hoc absque vlla permixtione rerum extranearum, quæ extraneæ naturæ lapidem nostrum non emendant: quoniam nihil conuenit rei, nisi quod propinquum est ei, cùm sit medicina simplicis ac virtualis naturæ, ex aqua Mercuriali producta, in quâ aurum & argentum prius sunt soluta. Verbi gratia, si glacies ponitur in aquam simplicem, soluitur in ea per calorem, & redit in primam substãtiam aqueam, & sic aqua tingitur ex virtute etiam occulta, quę fuit in glacie. Si autem glacies non resoluitur per calorem in aquam, non coniungitur aquę, sed in aqua iacet, nec illam aquã tingit sua virtute, quæ in ea antea coagulata fuit ex parte specierum: sic eodem modo si corpus non resolueris in Mercurium cum Mercurio, occultam virtutem ex eo habere nõ potes, scilicet sulphur digestum & decoctum per opus naturæ in minera: sic enim lapis est vnus, vna medicina, quæ secundùm Philosophos dicitur Rebis, ex bina re, scilicet, ex corpore, & spiritu albo vel rubeo, in quo multi fatui errauerunt.

Quomodo sulphur rubeum est in Sole, & album in Luna.

Cùm sit dictum, quòd sulphur Philosophorum rubeum existat in Sole per maiorem digestionem, & sulphur album in Luna per minorem digestionem. Vnde Philosophus: Citrinatio non est aliud quàm completa digestio: nam calor agens in humidum primò generat nigredinem, & agens in siccum causat albedinem: quia ignis si transcendit, agens in eo mutat in citrinitatem purissimam. hæc omnia in calcinatione plumbi attendi possunt. Et dicit Philosophus, quòd iam actu vnumquodq; perfectorum corporum suum bonum sulphur cum Mercurio contineat, scilicet aurum aureum, argentum argenteum, ideo sulphur album per citrinum est aurum. Quamobrem sulphur in eo est sulphur rubeũ, ignis substantia, qui hoc album plus digessit: & sic sulphur album & rubeum ex vtraque parte existit in Sole: quare ignis est perfectio eius, & in igne generatum est: & ideo amicabiliter gaudet natura suæ igneæ naturæ.

Vnde aliquæ res extraneæ hoc in corporibus non possunt causare, cùm ars non est aliud, mediante natura, nisi decoctio & digestio illius naturæ per simplicem laborem. Verbi gratia: Manè cum surgo, & video vrinam meam albam, iudico me parùm dormiuisse: tunc repono me iterum ad dormiendum, & accepto somno, vrina citrinatur: & hoc propter maiorem digestionem caloris naturalis in me existentem. Sic sequere naturam, per artem similiter decoquere, digerere, maturare, sublimare, cùm iam actu natura contineat in se ignem naturalem, quo maturatur: hoc illæ res non habent, ideo dare non possunt. In Luna verò non est nisi sulphur album, simplex, non tamen digestum sicut rubeum, nec sic à nigredine purgatum per actionem caloris, quem in se naturaliter continet. Sed ignis species est obtecta & occulta, agens eam magis in arte quàm in natura, & è conuerso: & ideo non est impossibile, vt ars mediante natura. Hic nota mediantem naturam, siue mediam naturam, quòd plus digerat & perficiat, cùm naturaliter intendit perfici: sed per se non potest,

nisi

nisi moueatur arte & operatione. Sed isti labores, vt credo, non peruenient ad hominem duræ ceruicis, & ideo non fit verum aurum, nisi fiat ita digestum & decoctum, vt melius melioret peius. Quia omnium Philosophorum intentio est, cum meliore perficere: quod fatui contrariè intelligũt: quia cum peiore melius perficere nituntur, & hoc quęrunt in re quæ nunquam fuit in illa, scilicet, aurum & argentum in rebus adustibilibus, vt priùs explanatum est.

Quòd in alijs ægris corporibus non est vtile hoc sulphur quærere, quia ibi non est.

Quæri non immeritò potest: Vtrum ex alijs ægris corporibus hoc sulphur album & rubeum ad tingendũ Mercurium elici possit. Dico quòd non: quia prius dictum est, quòd non est aliqua res maioris temperantiæ quàm in istis duobus corporibus reperitur, quibus insunt radij tingentes: cùm prius dictum est, quòd ægra corpora in se contineant sulphur fœtidum & adustibile, & non virtualis naturæ sicut in istis, &c. Cum omnis ars non valeat, nisi præhabita natura, quam sequatur: posses tamen cum minoribus mineralibus purgare metalla: quibus purgatis, tamen adhuc non haberent auream & argenteam naturam in se: quia digestio & decoctio aurea non fuit in illis, sicut in alijs, nec sulphur ita maturum: & ideo ipsis immaturis succurrendum est cum maturis vt maturentur. Igitur non tingunt, sed tinguntur: quia tinctura auri & argenti proportionabilem naturam habet cum ipsis, scilicet immaturis vel imperfectis: quia originem ex Mercurio traxerunt. Ex his manifestè patet, quòd minora mineralia tingere non possunt: quia corpora metallica imperfecta quę non conueniunt cum auro & argẽto ex parte Mercurij maturi, tingere non possunt, nec naturam auri vel argẽti infundere. Et ideo non est tingẽdum, nisi cum illis quibus inest virtus tingendi. Tinge ergo cum auro & argento: quia aurum aureũ tribuit colorem & naturam, & argentum argẽteam. Quare omnia alia despicias, quibus nõ inest virtualiter seu naturaliter virtus tingendi, cùm in ipsis nullus sit fructus, sed solùm perditio rerũ & stridor dentium.

FERMENTATIO.

Hie wird Sol aber verschlossen/
Vnd mit Mercurio Philosophorũ vbergossen.

Hermes tractatu septimo de Sole: Filij, Philosophorum corpora sunt septem, quorum primum est aurum eorum optimum, Rex & caput, quod nec terra corrumpit, nec res comburentes comburunt, nec aqua alterat, eò quòd eius complexio est temperata, & natura directa in caliditate, & frigiditate, & humiditate, & siccitate, nec in eo est quid superfluum, nec minus, quare ipsum prætulerunt Philosophi & magnificarunt, & dixerunt, quòd aurum sic se habet in corporibus, quemadmodum Sol in stellis suo lumine & splendore, eo namq; vegetabilia germinant in terra, & omnis fructus perficitur nutu Dei. Similiter aurũ in corporibus omne corpus

corpus secum continet & viuificat, quòd Elixir fermentum est, sine quo nequaquam peragitur, quemadmodum pasta absq; fermento non fermentatur, nec eleuatur: sic cùm corpora dealbas, sublimas, mundificas, & ex eis fæcem & turpitudinem extrahis: deinde volens ea coadunare, coniungere, & simul miscere, impone fermentum eis: inspice qualiter pastæ fermentum, nihil aliud est quàm fermentum. Meditare igitur & contemplare, vtrum rei fermentum sit, nisi etiam ex sua natura. Hęc est clauis omnium Philosophorum. Et notandum, quòd fermentum confectionem dealbat, combustionem inhibet, & tincturam continet ne fugiat, corpora lenificat & se inuicem ingredi facit & coniungit, quod est finis operantis, & sua scientia corpora mundantur, & earum opus Deo annuente peragitur. Raymundus in Apertorio: Nunc per secundam partem colorabit se lapis, fixatur & fermentatur: fermentum autem lapidis ad album est argentum, & ad rubeum est aurum, sicut Philosophi demonstrant: quia sine fermento non venit Sol neq; Luna, nec aliquid aliud quod sit suæ naturæ: conjunge ergo fermentum cum sulphure suo, vt generare poterit suum colorem, & etiam ad suam naturam, & ad pōdus, nec non ad saporem & sonum suum: quia quodlibet simile generat suum simile: quia fermentum vt Sol tingit, & mutat suum sulphur in medicinam permanentem & penetrātem. Ideo dicit Philosophus: Qui nouerit sulphur & argentum viuum tingere, ille peruenit ad maximum arcanum: propter hoc oportet, quòd Sol & Luna sit in tinctura & fermentum ipsius spiritus, & aquæ permanentis argenti viui, & per illam aquam illæ naturæ debent fixari, & nutriri cum naturali calore tam diu vsquequo habebunt suam fixationem & fusionem perfectam, post hoc fit regimen coniunctionis lapidis cum suo fermento, scilicet vsque donec ad complementum suum opus peruentum sit, & hoc non fit vna vice simul: quia hoc de intentione naturæ non est, sed bene per copulationem, scilicet parum & iterum parum: & etiam per coagulationem fit vera medicina vniformis, & propter hoc illa copulatio causatur à subtilibus & partibus transmutatis & alteratis in formam

& essentiam spiritualem: quia scriptum est, quòd corpus grossum cum simplici, & simplex cum grosso propter earum contrarietatem se coniungere non possunt, nisi grossum cõuertatur in subtilitatem suam per suum simplicem spiritum, & tunc sint commiscibilia simul, & hoc notificant Philosophi declarando cuidam filio veritatis, & dicunt quòd perfecta mixtura est commiscibilium alteratorum corporum per indiuisibilia sibi iunctorum vnio: quia illa hic requiruntur per patentem rationem, quòd mixtio siue vnio non potest fieri sine alteratione, quæ est subtiliatio corporis, & reductio in formam spiritualem.

Et de illa parte dicunt Philosophi, quòd iam medicina completa est ab vna manerie in aliam maneriem cristallinam: & tunc apparebit, quòd illa lamina composita est de subtilibus partibus naturalibus, per naturale ingenium vniformiter coniũcta, sine diuisione illarum partium per modicum & iterum modicum: quia talis causa non potest fieri sine subtiliatione & homogeneitate naturæ. Et propter hoc conuenit, quòd veniat illa materia ita subtilis, quòd omnes partes in natura æquales sint mixtæ cũ aqua. Et hoc videre poteris per tuum intellectum, cùm factum sit vnum corpus transparens, & in vnum continuatum per coniunctionem aut commixtionem multarum partium sine diuisione, discontinuatione & terminatione in vnam spissitudinem & figuram transparentem per omnes partes suas.

Iam, fili, tu modò habes non modicum secretum: illumina igitur primò corpus, antequam imponas animam: quia aliàs nunquam posset suscipere, aut in se retinere spiritum. Hæc Raymundus.

Calidius Philosophus: Nemo vnquam potuit, vel postea poterit tingere terram foliatam, nisi cum auro. Ideo præcipit Hermes, dicẽs: Seminate aurum vestrum in terram albam, foliatam, quæ per calcinationem facta est ignea, subtilis & aërea.

In istam ergo terram aurum seminamus cùm tincturam auri illi imponimus. Sed nunquam aurum potest perfectè aliud corpus tingere, quàm seipsum, certè hoc non potest nisi perficiatur arte.

Aurum

Aurum est fermentum operis, sine quo nequaquam peragitur: quia est sicut fermentũ pastæ, coagulum lactis in caseo, & sicut muscus in aromatibus bonis, & cum eo fit compositio maioris Elixir: quia illustrat, & ab adustione conseruat, quod est signum perfectionis. Et scias quòd sine auro, nec perficitur, nec emendatur opus: quia aurum capistrum est argenti viui, & nullus congelat argentum viuum, nisi in corpore magnesiæ, in quo est vnum cremans, alterum verò fugiens, & ipsum aurum est tertium illorum tincturas recipiens, & est tinctura rubedinis, & argentum viuum tansformat omne corpus cum eo. Vnde quidam: Nisi aurum in auro ponas nil agis. Arisleus: Scias firmissimè quòd si parum aurum in compositione ponatur, exiet tinctura patens candida. Per fermentum Solis intelligitur sperma viri: & per fermentum Lunæ sperma fœminæ: ex illis fit primo coitus, postea fit generatio vera & casta, fermentum auri aurum est: sicut fermentum panis, panis est. Rosarius: Sicut in operatione panis modicum fermenti leuat & fermentat magnam copiam pastæ: ita & illud modicum terræ, quod continet iste lapis, sufficit ad nutrimentum totius lapidis.

De duplici differentia mineralium ex eodem tractatulo.

Distinguuntur autem corpora mineralia specialiter in duas partes, scilicet, in partem metallicam & in partem mineralem. in partem metallicam; id est, in metalla quæ originem ex Mercurio ducunt; & in partem mineralem, quæ ex Mercurio non ducunt. De metallis exemplum, Sol, Luna, Iuppiter, Mars habet & electrum. De mineralibus exemplum Sales, atramenta, alumina, vitriolum, arsenicum, auripigmentum. Sunt autem ductibilia & liquabilia omnia metalla, quæ originem ex Mercurio duxerunt: quia materia eorum ex substantia aquea mixta cum substantia terrea commixtione forti, vt vnum ab altero separari non potest: quare congelatur substantia aquea illa cum frigore magis post actionem caloris, & erunt ideo ductibilia seu fabrilia, & non

congelatur sola aqua nisi cum siccitate terrestri, quę alterat aqueitatem, cùm in ipsis non est humor vnctuosus: quia cõgelatio eorum est ex siccitate terrestri, ideo faciliter non soluuntur nisi per actionem caloris vehementem in ipsis, secundum quod sunt fortius commixta. Sunt autem minora seu media mineralia secundum quod dictum est, quæ originem ex Mercurio non ducunt: & horum quidam sunt sales, qui liquefiunt humido faciliter, vt alumen, sal simplex, sal armoniacum, sal lapideũ, & omnia genera salium & quidẽ sunt, nec liquefiunt solo humore faciliter, vt auripigmentum, arsenicum, sulphur, cùm aqueitas sulphureorum corporum est commixta cum terra viscosa commixtione forti cum feruentia caloris, donec facta sunt virtuosa, & postea coagulata sunt ex frigore: atramenta verò composita sunt ex sale, & sulphure, & lapidibus, & creditur in ipsis vis mineralis aliquorũ corporum liquabilium, quæ ex eis fiunt, calchantum & olocari: sed corpora metallica ex ipsis artificialiter fieri nõ possunt, cùm sint alterius naturæ, & cum metallis ex prima materia propinqua, scilicet cum Mercurio originem non duxerunt, scilicet ex argento viuo. Non nego, quin cum ipsis metalla possunt purgari aut dissolui, vel sophistica forma per ea introduci ad decipiendum homines, &c.

Duplex est sulphur, viuum scilicet & vrens. Viuum causat metalla, quamuis adhuc bene differunt vnum ab alio secundum quòd plus existit viscositate terræ infectum, cùm tamen sulphur simplex viuum causans aurum & argentum, non est nisi vapor calidus & siccus generatus ex purissima siccitate terrestri, in qua omnibus moribus prędominatur ignis, & illud dicitur elementũ cum Mercurio metallorum, &c. sulphur, patet suprà.

Quòd impossibile est minora metalla artificialiter fieri metalla.

Sed quia in præcedenti capitulo determinatum est, minora mineralia, artificialiter impossibile fieri metalla, propterea hic restat, fore probandum primò sic, quia minora metalla de prima metallorũ materia, quæ

est

est Mercurius, non sunt generata, quia generatio eorum cum generatione Mercurij in primis differunt in forma, in natura, in compositione: ideo etiam fieri metalla non possunt: quia rerum vnius speciei vna est materia prima, & sperma ex quibus generatur. Prima pars antecedentis patet, quòd minora mineralia nō sunt generatiua ex Mercurio, quod est causa: quia semper manet in prima materia metallorū & nō extranea sulphurea. Vnde Aristoteles & Auicenna: Ideo si deberēt fieri metalla, oportet quòd primò transirent in primam materiam metallorum: sed quia artificialiter hoc fieri non potest, ideò minimè metalla ex eis fieri possunt: sic patet prima pars antecedentis satis declarata. Secundò ad idem, quòd minora mineralia principium metallorum artificialiter fieri non possunt, quod est Mercurius: ideo etiam medium & finem non pertingunt, quæ sunt metallum & tinctura quam tenet: quia nutrimentum in homine per generationem non potest fieri homo, nisi priùs conuertatur in sperma, & sic additum suo simili, nouus generatur homo. Sed quia minora metalla à metallis extraneæ sunt naturæ, quamuis bene in aliqua vi minerali participant, & debilioris sunt virtutis, & adustibilia, ideo natura metallica eo non gaudet, sed resoluit & seruat eã, quæ sunt suæ naturæ. Verbi gratia: Si aqua miscetur terræ, separatur ab inuicem: quia terra petit fundum, cùm sit grauis & sicca, aqua superficiem & nequaquã artificialiter sic possunt coniungi, quòd istæ naturæ contrariæ steterint in vna natura coniunctim. bene quidem aqua potest abluere & mundare terram: sed quòd siccitas terræ artificialiter in aqueum humidum, credi non debet, licet terra madefiat aqua. sic minora mineralia possunt quidem coniungi cum metallis, & ea purgare, & aliquomodo nouam formam introducere: sed cum ipsis permanere, & illud immaturum maturare natura non concedit. Quare fatui, vt diuersa negotia & sophistica ad decipiēdum homines adducunt, scilicet res improportionabiles, quæ nec materiam dant, nec eam etiam recipiunt, scilicet, secundinas, oculos animalium, testas ouorum, crines, sanguinē hominis rufi, vermes, herbas, radices, ster-

cus humanum. Multi enim fatui laborauerunt, & adhuc laborant in his rebus vegetabilibus & sensibilibus, vbi tamen nihil inuenerunt veritatis: sed quasdam humilitates, de quibus indicamus inscijs, vt euitare possint deceptiones: nam ex his rebus postea dicendis longo tempore extraxerunt, quod appellabant argentum viuum artificiale, & olea, & aquas, quas nominauerunt quatuor elementa, videlicet, aquam, aërem, terram, & ignem, & salem armoniacum, arsenicum, & sulphur, & auripigmentum, quod emissent melius in foro & citiùs perfecissent. Quæsiuerunt etiam in rebus vegetabilibus & sensilibus siccorum & humore carentium combustibilium & corruptibilium, in quibus quæsierunt tincturam quam non habent. Hi verò damnificati sunt damno apparenti, & istæ sunt rationes, capilli humani, cerebrum, sputum humanum, lac mulierum, cruor humanus, vrina, stercus humanum, embrio, menstruum, & sperma, ossa mortuorum, oua gallinarum: & simpliciter in omnibus animalibus brutis, piscibus, A volatilibus fermibus, scorpionibus, bufonibus, basilisco naturali, & artificiali, in quo maxima trufa est: in testudinibus, & succis quarundam herbarum, & floribus arborū, & specialiter in his, videlicet herba lunari, & solari, quæ dicitur Toxicum, & in omnibus in quibus finxerunt nomina ad placitum suum secundùm metalla, decipientes se & alios, volentes cum pessimis rebus optima facere, & naturę defectum cū talibus adimplere. Sed quia in his nullam virtutem imaginantes veraciter, nec scrutantes, volentes stercus seminare, & metere triticum, quod vsui videtur impossibile. Vnde dicitur: Si quid homo seminauerit, & hoc metet: ergo si stercus seminas, merdam & metes. Quare nō est mirum, quòd vix vnus inter mille, aut nullus de talibus pe ficit. Semina aurum & argentum, & affert tibi fructum millesimum, cum labore tuo mediante natura: quia ipsum solum habet quod quæris, & nulla res alia mundi, cùm alia omnia sint fœtida, & naturæ cedunt per ignis assiduitatem & examen. Sunt & alij Alchimistæ in minoribus mineralibus laborantes, scilicet in quatuor spiritibus, vt in sulphure vulgi, arsenico, auripigmento, & sa-

lé ar-

le armoniaco, volentes ex his tincturam perficere: sed hoc facere non possunt, vt patet per definitionem tincturæ: quia tingere non est aliud quàm tingendo tinctum in naturam suam transformare, & secum sine vlla transformatione permanere, & docens natura naturam contra ignem præliari: nam tingentis & tincti natura concordat. Verbi gratia: si ex auro vel argento tinxeris plumbum vel stannũ, vel aliquod aliud tale, hoc concord t in naturis: quia originem ex vtraq; parte ex Mercurio duxerunt, maturum immaturo cõiungitur, vt immaturum secum in tali via perficiatur. Sed cùm isti quatuor spiritus sint alterius naturæ cum metallis, vt sufficienter priùs dictum est: ideo si tingere debent, quæro, an debeant conuertere vel conuerti? Si conuerti, tunc tinctura non est, vt patet per eius definitionem. Si conuertere, ergo tingendo conuertit in suam naturam, quę est terrea, naturæ metallicæ extranea. Ideo metallum tingendo facere non possunt. Quòd autem tingendo conuertit in suam naturã probatur, quia omne generans generat sibi simile. Sed quia hæc tinctura quatuor spirituum generans est terrea, ergo generabit sibi simile, quod etiam est terreum, vt ipsum.

ILLVMINATIO.

Hie ist Sol wider gar versuncken/
Vnd im Mercurio Philosophorum ertruncken

Sic & istam tincturam & omnem aliã quæ non inue nitur in proprietate naturę despicias cum alijs vijs ext neis: quia in ipsis non est aliud quàm rerum consum tio, temporis perditio & laboris, cùm omnia alia app rentia sunt, & non existentia metalla, quæ per mino mineralia vel consimilia fuerint laborata.

Raymundus: Quamuis hic lapis noster iam in se ti cturam naturaliter contineat: nam in corpus magn siæ est creatus perfectè, per se tamen motum non h bet, nisi perficiatur arte & operatione. Geber dicit operatione radicum: Ad hoc fit operatio, vt meliore tinctura auri in auro plus quàm est in sua natura, & e

vt

vt fiat Elixir iuxta sapientum allegoriam compositum, &c. Sed nunquid solo auro, & non alio corpore indigemus? Audi Hermetem dicentem: Pater eius: id est, primę compositionis est Sol, mater eius Luna. Pater est calidus & siccus, tincturam generans: Mater eius est frigida & humida, genitum nutriens: igitur si in lapide nostro esset tantum alterum ipsorum, nunquam facilè flueret medicina, neq; tincturam daret, & si daret, non tingeret, nisi in quantum esset, & reliquum, & Mercurius in fumo euolaret: quia non esset in eo receptaculum tincturæ: sed nostrum finale secretum est habere medicinam, quæ fluit ante fugam Mercurij: ergo duorum coniunctio est necessaria in opere nostro. Dicit enim Geber in perfecto magisterio: Preciosius metallorum est aurum. Ipsum enim est anima coniungens spiritum cum corpore scilicet imperfecto: quia sicut corpus humanũ sine anima est mortuũ & immobile: sic & corpus immundum sine fermento, quod eius est anima, terreum & vegetabile: ipsum enim est tinctura rubedinis, transformans omne corpus: ipsum est fermentum, totã massam conuertens ad suam naturam: quia sicut Sol & Luna cæteris planetis dominantur: sic ista duo corpora dominãtur alijs corporibus metallorum, quæ ad naturam prædictorum corporum duorum cõformiter conuertuntur, & ideo fermentum dicitur: nam sine ipso germina non emendantur & sicut modicum fermenti totã massam corrumpit: id est, transmutat & eleuat: sic & in nostro quoq; lapide accidit. Vnde Hermes dicit: Fili, extrahe à radio suam vmbram: accipe ergo quartam partem sui, hoc est, vnam partem de fermẽto, & tres partes de corpore imperfecto, dissolue fermentum in æquale sui aquæ Mercurij: coque in simul lentissimo igne, & coagula illud fermentũ, vt fiat sicut corpus imperfectũ, & orificio vasis clauso, eodem modo & ordine, vt dictum est, sit per omnia præparatum. Aristoteles: Elige tibi pro lapide, per quem reges venerantur in Diadematibus suis, & per quem Physici habent curare ægrotos suos, quia ille est propinquus igni.

Fili, recipe de simplicissimo & de rotundo corpore, & noli recipere de triangulo vel quadrangulo, sed de

rotundo: quia rotundum est propinquius simplicitati quàm triangulus. Notandũ est ergo, quòd corpus simplum nullum habens angulum: quia ipsum est primum & posterius in planetis, sicut Sol in stellis: quia in Astronomia firmamẽti videmus, quòd Sol est Dominus omnium Planetarum, & omnes planetæ egent lumine suo: quia dat lumen suum sursum vsq; ad Saturnum, & deorsum vsque ad Lunam: deinde respicit omnia tàm superiora quàm inferiora. Aristoteles, Fili, accipere debes de pinguiori carne: fili, tu debes scire, quòd vnumquodq; semen suo germini respondet: quia eã quæ seminas, ea etiam & metes.

Quæ sunt particularia quæ perficiuntur in hac arte.

Vniuersaliter omnibus intuentibus, ad quos sermones præsentes deuenerint declaro, quòd in totius artis serie non sunt nisi duo particularia, quæ particulariter perficiuntur secundum Philosophos & naturam: primũ particulare tàm in albo quàm in rubeo existit in Mercurio sine administratione medicinæ perfectæ: quamuis bene corpus cum quo perficitur in se occultè ipsius tincturam cõtinet, veluti natura requirit, primum quod in eo particulariter ex vtraque specie rerum est illud, cùm mercurius sit ex prima materia omnium metallorum cõpositus, ex terra alba nimium sulphurea, & aqua clara: & ideò albedo terræ transparet limpiditatem aquæ, & est color in eo albissimus, vt docet experiẽtia, & continet in se sulphur bonum, maturum, & mundum, tunc possibile est ex eo particulariter fieri Solem & Lunam.

Philosophus: admisceatur per artificium alijs metallicis corporibus: quia est de natura eorum, & ipsa generata sunt ab eo, & ideo per artificiũ fieri potest, & imitetur digestam naturam in illud, vt cum eis perficiatur: & sic quibus complectitur metallis, fit simile illis sine aliqua admixtione extranea, cum simpliciter natura gaudet suæ naturæ, & non per aliquod extraneum: sed cum Sole fit Sol, cum Luna Luna, cum Venere Venus, &c. cùm vnumquodq; mittit in illud vim suam: & etiam quia in se continet suũ sulphur bonum, sed immaturum,

turum, quod per artem maturatur. Quare alia metalla coagulata & infecta per sulphur adustibile particulariter, sicut ipsum, Sol & Luna fieri non possunt.

Prima ratio: Si enim in Mercurium transformarentur, & admiscerentur cum Sole & Luna, tunc ipsorum Mercurius haberet in se illud præhabitũ sulphur malũ.

Et si purgaretur, tunc in tantum purgari non posset, quòd reduceret in Mercurium, sicut ante talem simplicitatem. Nec etiam posset corpus per Mercurium in eo dissolui, & cùm dissolui non posset, tunc etiam vim seratam in illud mittere non posset.

Sed naturis ex vtraq; parte seratis vnumquodque in examine ab altero separaretur, cùm in se non haberet naturam perfectam occultè, cum qua propè per ipsorum solutionem perficere possent: sed cùm semper ipsis necessarium sit mediante arte, vt alia corpora perfecta ipsis subuenirent cum sua natura, quæ naturaliter est perfecta. Secundò, si insoluta adiungerentur corporibus perfectis, minus aurum & argentũ fieri posset, cùm naturaliter per congelationem ex vtraq; parte naturæ eorum seratæ sunt, & cum non est medium aperiens illas naturas ad mittendum vnam vim in aliam, tunc coniungi non possunt coniũctione naturali, ita vt redeant in Mercurium: vnde ex vtraque parte originem duxerunt: & ideo per vehementiam ignis ab inuicem separarentur per combustionem naturæ imperfectæ, vt benè cernitur. Sed cùm coniungere volueris, facias Mercurium per Mercurium, qui dissoluit & aperit naturas seratas, vt simpliciter vnum possit transire in aliud, & perfectum mittere vim in imperfectum, vt secum perficiatur. Et isti sunt labores viæ particularis, & sic particulariter aurum & argentum fieri possunt. Nota quòd Mercurius crudus dissoluit corpora, & reducit in ea primam materiam suam siue naturam: sed Mercurius corporum hoc facere non potest: hoc est, propter cruditatem sui sulphuris, quod in prima terra alba habuit, cum qua ex aqua clara factum est ab initio: quia illud crudum semper appetit corrodere, quod suæ naturæ vicinius est, primò aurum, secundò argentum, &c. Sed alter Mercurius ex corporibus cõgelatus hoc facere non

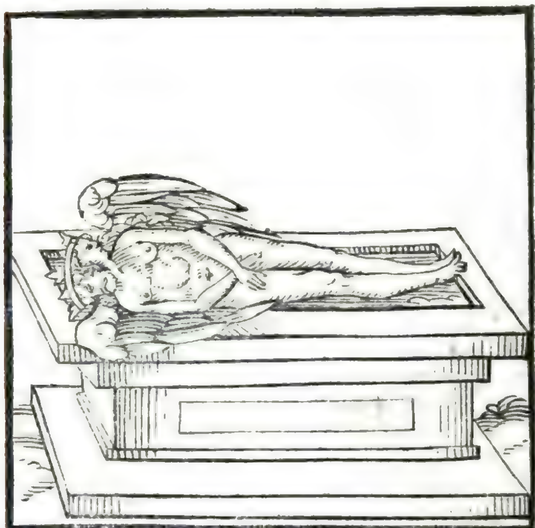
potest: quia per congelationem illud crudum sulphur, quod antea fuit in eo, est alteratum in natura: ideo non corrodit sicut primum, nec seratum aperit, & ideo vna vis non mittitur in aliam, sed vnumquodque per se manet: vnde quidem fluctualiter sunt coniuncta, sed naturaliter ex vtraque parte sunt serata. Quare per examen & asperitatem ignis imperfectum comburitur perfecto manente: quia vna natura alteri succurrere non potest, sed cum argento viuo crudo hoc facere potest, scilicet naturas reserare & aperire, vt vnaquæque res vicina sit suæ naturæ adiuuamen: ideo si dissoluitur argentum, inueniet argenteam naturam: & si aurum, auream: si plumbum, plumbeam, &c. Per ipsorum sulphur congelatur. vnde Philosophus: Si verò ista corpora quæ suam naturam participant, sicut tu quæris in multis rebus fœtidis, & immundis, & ideo est particulariter possibile ex vtraque parte ex eo fieri aurum & argentum, & in alijs corporibus non, vt audiuisti. Nota, duplex est solutio corporum, in Mercurium per Mercurium, & in aquam Mercurialem. Prima solutio requiritur ad particularia: secunda ad vniuersalia. Prima solutio corporum in Mercurium nõ est nisi resolutio; id est, quod per solam resolutionem seratum aperitur propter ingressum naturæ vnius in aliam: & ista resolutio est in particularibus. Secunda solutio est in aquam mercurialem, & fit vniuersaliter: & illa fit nõ per solam dissolutionem sulphuris immaturi in Mercurium: sed per putrefactionem corporis & spiritus in humido, cùm putrefactio omnium naturarum ad inuicem ligatarum est solutio & separatio: & sic partes ligatæ ab inuicem separantur, & vnaquæque pars ab alia: & hoc fit per separationem & solutionem elementorum, quæ in generatione Mercurij sunt connexa, scilicet aquæ & terræ, & eædem partes dum purgãtur in natura per conuersionem coniunguntur, & plus se diligunt propter eorum mũdificationem, quàm antea in natura: & hæc separatio fieri non potest in corporibus nisi per spiritum. Sic ars transcendit naturam in vna via, licet artificialia bene subitò fiant, quæ tamen antea naturaliter prolixa fuerunt. Non credas, quòd hæc sint elementa vulgaria, scilicet, aqua nubis,

vel

vel consimilia: sed frigidum & siccum terra, frigidum & humidum aqua: humidum & calidum aër: calidum & siccum ignis. Et sic sunt in naturis elementa: tamen nequaquam ars potest partes connexas in generatione ita separare, quòd simpliciter in elementa quæ fuerunt transmutētur, cùm prima natura vnam qualitatem mutauit in aliam: taliter ars bene separare potest, vt humidum à sicco, frigidum à calido: sed tamen vna qualitas adhuc de naturali commixtione possidet naturam alterius in aliqua parte, per hæc possunt per artem vice versa coniungi sicut diuisa sunt, si illud non esset quòd vna qualitas participaret naturam alterius, scilicet aqua naturam terræ in frigiditate, & aër naturam aquæ in humiditate, & cæteris: tunc sequeretur, quòd naturale opus esset totaliter destructum, cùm simplicissi. essent elementa sicut antea fuerūt: ante Mercurij generationem, ars destruxisset naturam, à capite incipiens, scil. ab auro & argento vsque ad principium: id est, argentū viuum, & vltra ista principia simplicium elementorum, secundum quòd antea fuerunt ante Mercurij generationem; ita remotè in arte est impossibile. Si esset possibile, tunc sequeretur quòd de nouo extra primam materiam metallorum ars componeret elemēta, & vice versa ars generaret Mercurium, sicut destruxit, quod impossibile est artificialiter fieri: bene quidem ars destruitur à capite vsque ad pedes: id est, Mercurium à pede ædificans vsq; ad caput in subtiliori forma, cùm substantia naturæ, quæ antea fuit ars concedit. Sic diuiduntur species rerum, cùm in aliam formam transmutantur, quàm antea fuerunt. Quia dicit Aristoteles: Sciant artifices Alchimiæ, species rerum transmutari non posse, quod verum est nisi in primam materiam reducantur vel conuertantur: id est, in argentum viuum, & vltra hoc non consulit, secus fieri est impossibile, &c.

NVTRIMENTVM.

Hie ist Sol worden schwartz/
Mit dem Mercurio Philosophorū als ein hartz.

SECVNDVM PARTICVLAre est in Sole, Mercurio, & sulphure Philosophorum.

Cùm supradictum est quòd Luna contineat in se sulphur album, sicut aurum rubeum, tamen ignis species sub albedine in eo est obtecta: ideo omne argentum possibile est fieri aurū. Vnde Philosophus: Non est aurum nisi priùs fuit argentum: sic argentum continet in se aliquas qualitates indigestas, quæ possunt ab eo purgari per artem, ita quod particulariter transit in Mercurium fixum, & in vicinissimam naturam auri: quia omne

omne tunc continet in se quod & aurum, per appositionem sulphuris rubei Philosophorum, quo plus digeritur, & citrinatio in eo causatur in adiunctione corporis perfecti, cùm sint simpliciter vnius naturæ: hoc autem in alijs corporibus fieri est impossibile, cùm tantam vicinitatem naturæ perfectæ non habeant sicut ipsum, quod est impeditum in generatione ipsorum per sulphur adustibile & fœtidum, nec ipsa sunt Mercurij: de quo loquitur Philosophus: Non fit transitus ab extremo ad extremum, nisi per medium: id est, ex Mercurio non generatur aurum nisi priùs fuerit argẽtum, nec in se habet sulphur ignis simplicis non vrentis, sed sulphur adurens, & ideo in Mercurium fixum particulariter transformari non possunt, vt suprà dictum est per Aristotelem: Sciant artifices, se similia illis facere possunt, & tingere per rubeum citrinum, vt videatur aurũ, & album tingere albo, donec sit multum simile argento: possunt quoque plumbi immunditiam abstergere, vel aliorum corporum ægrorum, vt videantur aurum & argentum: veruntamen plũbum manet semper plumbum: quia in se non habet qualitates digestas auri & argenti, vt dictum est suprà: vt hi qui accipiunt salem armoniacum, vel alia minora mineralia ad illudendum homines & coniungunt cuprum vel stannum cum Mercurio, vt appareat hominibus argentum, & aliquo modo fabricabile, & in igne examinabile secundum eos qui in igne experti sunt, qui tamen in hoc illuduntur: quia veram naturam argenteam in se non habet, sicut apparet in colore & examinatione.

Prima ratio est: Cuprum continet in se Mercurium aliqualiter mundum, nisi in quantum ex sulphure existit de foris: sed sulphur fœtidum & adustile quod ipsum comburit, & rubedinem non bene digestam habet, sed ratione sulphuris rubei & immundi, cum Mercurius præhabet substantiam pre sulphure, & ideo tardiùs deficit in igne quàm plumbum vel stannum, quia Mercurius resistit, nisi quantum violentiam patitur à sulphure sibi commixto: sed quòd plumbum citiùs comburitur, hoc est ratione Mercurij infecti: quia infectus Mercurius cum infecto sulphure sicut plumbum est, quæ-

rit aliquod vicinatum suæ imperfectionis, & cùm argentum & cuprum commixta sunt in argento, non inuenit quàm rem infectam, sed in cupro inuenit primò sulphur adurens, cui citius admiscetur, & in commixtione vniuersali Mercurius cupro magis inficitur, cùm plumbum sit ex vtraque parte scilicet Mercurij & sulphuris infectum. Et iam quia plus malum citius adhæret malo, in tantum debilius & peius erit, & ideo citius adhæret cupro vel argento, inficiens & comburens illud, cùm natura cupri & argenti, vt audisti, ex vtraque parte sit serata, peiori subuenire non potest: & sic plumbum comburit cuprum ab argento, quod tardius separatur sine plumbo, quoniam in quantum magis imperfectius est, tanto debilius erit & combustibile. Sed in coniunctione statim cum cupro & Mercurio aliquo modo aperit naturas, & coniũgit hæc duo, scilicet, stannum & cuprum. Mercurium ex vtraque parte aliquo modo mundum, cùm stannum habet Mercurium mundum, & sulphur malum debiliter commixtum, coniungitur Mercurius Mercurio. Et Mercurius semper habet potentiam sulphuris, variando colorem cupri, qui existit in sulphure, ita quòd noua forma appareat, & etiã citò sulphur comburere non potest: sicut antea ipsum Mercurium, & cùm Mercurius crudus coagulatur per ipsum, alteratur cum eis in natura, sicut aliquo modo appareat argentum, quamuis verè non est argentum, cum in eo non fuerit debita digestio & decoctio, & sulphur ignis non simplicis & virtualis naturę, sicut ipsum argentum viuum, ex quo aurum & argentum ex vtraq; parte, scilicet Mercurij & sulphuris, sufficienter sunt digesta, & bonæ maturitatis, & in omni digestione perfecta. Sic habes argentum sophisticum ex cupro, stanno, & Mercurio: & si tunc admiscueris aliquos pulueres minorum mineralium, non est impossibile, si Mercurius super potentiam agat, sed semper cùm adhuc sit imperfectum in fine diminuitur & comburitur in igne, cùm sulphur non sit virtualis naturæ, sicut ipse Mercurius, sed semper obnoxius occultè, & inficiens Mercuriũ: quamuis bene Mercurius sit suppeditatus, & sic postmodum in stercus redibit, sicut antea fuit. Sic ergo intellige quo-

quomodo verum aurum & argentum differunt à sophistico: licet plures sophisticationes fiant eodem modo per alia metalla in rubeum & album, adiunctis minoribus mineralibus vel aliquo ipsorum. Sunt autem illi laborantes delusi, cùm æstimant se bonam inuenisse apparentiam: hoc facit eorum ignorantia: quia naturas metallorum non cognoscunt, &c.

FIXATIO.

Hie hat der Lune leben gar ein end/
Der Geist steigt in die höhe behendt.

Raymundus: Nunc dicam fixationem tincturæ siue aëris qui portat in se tincturam, &c. qui fit calcinatione, de quo modo supersedebo. Lilius Philosophus: In fine exibit tibi Rex suo diademate coronatus, fulgens

vt Sol, clarus vt carbunculus, foris effluens vt cera, perseuerans in igne, penetrans & retinens argentum viuũ, Arnoldus: Color namque rubedinis creatur ex complemento digestionis: quoniam sanguis non generatur in homine, nisi priùs diligenter coquatur in epate. Sic nos cùm videmus de mane nostram vrinam albam, scimus nos parum dormiuisse, redimus ad lectum: somno autem recepto, completur digestio, & nostra citrinatur vrina: sic per solam decoctionem potest albedo deuenire ad rubedinem, ignem sic continuando. Aes nostrum album si diligenter coquatur, optimè rubificatur, igne ergo sicco, & calcinatione sicca decoquatur, donec rubeat vt cinabrium, cui de cætero nequaquam impones aquam, neque aliam rem, quousque ad complementum decoquatur rubeum.

Fusionem & ingreßionem simul & fixationem quid præstet.

Geber libro secundo, capite quinto, dicit: Dicimus quoniam omnis solutionis perfectio adducitur cum aquis subtilibus, & maximè acutis & acribus, & ponticibus, fæcem nullam habentibus: sicut est acetum distillatum, & vua acerba, & pira multæ acritudinis, & mala granata, similiter distillata, & his similia. Fuit autem causa inuentionis eius subtiliatio eorum, qui nec fusionem nec ingressionem habent, de quibus magna vtilitas amittebatur spirituum fixorum, & eorum quæ naturæ sunt: nam omne quod soluitur, necesse est salis aut aluminis, vel eorum consimilium habere naturam. Est autem natura eorum, quoniam fusionem dant ante illorum vitrificationem. Ergo & spiritus soluti fusionem præstabunt, similiter similem. Cùm ergo multum ex natura sua corporibus, & sibi inuicem conueniant, habita fusione, necesse est per illam corpora penetrare, & trãsmutando penetrare, & penetrando transmutare. Ad hoc verò sine magisterio non peruenitur, quod est scilicet, vt post solutionem & coagulationem illius, administretur illi aliquis ex spiritibus purificatus non fixus, & totiens ab illo sublimetur, quousq; secum maneat, & illi velociorem prestet fusionem, & ipsum in fusione à

ne à vitrificatione conferuet. De natura enim ſpirituum & corporũ eſt non vitrificari, & à vitrificatione commixtum ſaluare, donec in eo fuerint ſpiritus: ergo qui magis naturam ſeruat ſpiritus, magis à vitrificatione defendit: magis autem ſeruauit ſpiritus, ſolummodo purificatus, quàm purificatus, fixus, calcinatus atque ſolutus: ideo neceſſe eſt illi admiſceri, reſultat enim in his bona fuſio, & ingreſſio, & fixio ſtans. Ex operibus ergo naturæ probare poſſumus, ſola ſalium & aluminum, & ſimilium naturam ſeruantia ſolubilia eſſe: non enim in operibus illius omnibus conſiderantes inuenimus ſolui præter illa: igitur quæcunque ſoluuntur neceſſe eſt per illorum naturam ſolui per reiterationem calcinationis & ſolutionis: ideoq; probamus per illud, omnia calcinata ad ſalium vel aluminũ naturã approximare, ideo ſeſe in proprietatibus neceſſe eſt concomitari. Modus verò ſolutionis duplex eſt, ſcilicet per fimum calidum, & per feruentem aquam: quorum eſt vna intentio & vnus effectus. Modus ergo per fimũ eſt, vt ponatur calcinatum in ampullam vitreã, & ſuper illud fundatur quantitas aceti diſtillati vel conſimilis dupli eius, & obſtruetur caput ſuum ne reſpiret, & ſub fimo tepido triduo dimittatur, & poſtea per diſtillationẽ philtri ſolutum remoueatur, non ſolutum verò iteratò calcinetur, & poſt calcinationem iteratò ſimiliter ſoluatur, donec per reiterationem operis ſuper illud totum ſoluatur. Modus verò qui per bullitionem aquæ fit, velocior eſt, & eſt vt calcinatum in ampullam: ſimiliter ordinetur, cum aceto, obturato foramine ne reſpiret, quæ in caldario pleno aqua & ſtramine ſepelietur, vt in deſtillationis modo per aquam præceptum attulimus per ordinem: & poſtea accendatur ſub ea ignis, donec per horam ferueat: poſt hoc verò ſolutum diſtilletur, & ſeorſum ſeruetur, &c. vt ſuprà. Fuſio medio igne, qua fit ingreſſio, eſt perfectionum vltima, vt dicit Geber lib. 7. cap. 17. Coagulantur cuncta reſoluta cum ſolo adiutorio ignis, & hoc in vaſis firmiter clauſis, & hoc à me tene ſecretum, quòd res perfecta coagulata eſt, quæ fluit cum ignitione conuenienti, & cum expectatione examinis ignis: ſin autem, reitera opus, & peruenies per

reiterationem ad propositum Deo adiuuante. Raymundus: Noster infans habet duos patres & duas matres: & quia ipse charè nutritus est ex tota substantia in igne, propter quod nunquam moritur. Ceratio est reductio humoris super terram igne mediante, vt ipsa per calcinationem priuata humore, & arefacta mollescat, & ad fluiditatem reducatur, & per consequens habeat ingressum, non autem liquefactione communi, quæ vulgus per ignem liquefacit, sed Philosophica, quę fit per aquam.

Fixio, est cùm corpus recipit spiritum tingentem, & aufert volatilem, & fit per frequentem iterationem, donec fiat cinis perpetuæ durationis, & totum in igne permaneat.

Quomodo ex Mercurio generantur metalla in speciali.

Rerum omnium liquefactibilium natura ex argento viuo est, ex sui substantia, eò quòd proprium est argentum viuum, quod coagulatur ex vapore, siue calore sulphuris albi vel rubei nō vrentis. Vnde Aristoteles quarto Meteororum: Si fuerit sulphur album non vrens, congelat Mercurium in argentum bonum: si verò sulphur fuerit purum cum rubore claro, & in eo fuerit vis igneitatis simpliciter non vrentis, congelat in aurum purissimū melius quàm minera produxit: quia omne siccum naturaliter ebibit suum humidum, vt in suis partibus sit continuatum. Vapor ergo sulphuris argenti viui coagulandus est ex substantia terrea subtili, aërea, decocta & indigesta à commixtione prima sibi vnita actione caloris, postea eleuata, decocta, & digesta, donec habeat vim sulphureā coagulandi argentum viuum in corpora metallica. Aurum habet multum de virtute sulphuris & parum de substantia eius, & multum de substantia Mercurij, & parum de virtute eius, propter quod ratione Mercurij est maximè ponderosū, & ratione virtutis sulphureæ multum est rubeum: argentum autem per omnia contrario modo se habet, quia habet de substantia sulphuris multum, & de virtute eius parum, & de substantia Mercurij parum, & de

virtu

virtute eius multum: ideo est album, quia color sequitur multitudinem virtutis, virtus verò in vapore locata est, materia eius vicinior est materiæ auri quàm aliquod aliud metallum, ideo faciliter vertitur in aurum, non indiget alio labore nisi transmutando colorem, & dando pondus.

Differentia olei & aquæ in ratione tincturæ.

Arnoldus: Differentia est inter tincturam aquæ & olei, quia aqua abluit tantùm & mundat, oleum verò tingit & colorat. Exemplum autem huius est, quia si pannus mergatur in aquam, mundatur ab ea, & quando desiccatur, aqua recedit, & pannus manet in statu suo, & in colore suo, in quo prius erat, nisi quod est magis mundus. Econtrà est in oleo: quia si intingatur pannus in eo, nō separatur ab eo per calorem ignis vel aëris, nisi ex toto id destruatur: nec poterit separari oleū ab ipso panno, nisi per ablutionem & ignis desiccationem; aqua autem est spiritus, extrahens hanc animam à corporibus. Cùm verò extrahitur anima ab ipsis corporibus, remanet in ipso spiritu deportata, sicut deportatur tinctura tinctorum per aquam super pannum: deinde recedit aqua per desiccationem, & remanet tinctura in panno fixa propter oleoginositatem; sic ergo aqua est spiritus, in quo portatur tinctura aëris, quæ cùm reducitur super terram albam foliatam, statim siccatur aqua spiritualis, & remanet in corpore anima, quæ est tinctura aëris. Spiritus ergo retinet animam, sicut anima retinet corpus: quoniam anima non moratur in corpore, nisi mediāte spiritu, cùm verò coniunguntur, nunquam separantur: quia spiritus retinet animam, sicut anima retinet terram. Vnde præcipit Hermes, animas venerari in lapidibus: est enim mansio eorum in ipsis. Sunt autem retentiuæ fugitiuarum cum eis: ergo est coagulatio nostra, quoniam retinent fugientem. Seminate ergo animam in terram albam foliatam: quoniam ipsa retinet eam: quoniam cùm ascenderit à terra in cœlum, iterumq; descenderit in terram, recipiet vim inferiorum & superiorum, &c.

De inceratione, siue modo reducendi aquam super terram.

Arnoldus: Infunde ergo aquam per vices conterendo, & pòst leniter calcinando, quousque ipsa terra biberit de sua aqua quinquagesimam partem sui, sciẽs quòd oportet primò terram nutriri modica aqua, & pòst maiori: sicut est videre in infantis educatione. Idcirco multum contere terram paulatim imbibendo cum aqua, de octo in octo dies: decoque in fimo: quia per inhumationem adustio tollitur, & res in primam suam materiam redigitur: & postea mediocriter calcina in igne, & non tædeat te multoties hoc reiterare, quoniam terra fructum non gerit absq; frequenti irrigatione. Et si trituratio non fuerit bona, donec aqua vnum fiat cum terra, corpus nihil proficit. Non ergo suspendas manum à tribulatione triturationis, vel à trituratione & assatione: quia terram facit albam; caueas tamen ne imbibas terram, nisi paulatim, & paulatim, cum longa trituratione supple post exsiccationem terræ. Deinde est pondus in hoc vbiq; notandum, ne scilicet nimia siccitas aut superfluus humor administrando corrumpant, vt videlicet tantum assando decoquas, quantum dissolutio adiecit & imbibendo dissoluas, quantum assando defecit. Ideo omni vice post calcinationem terræ superfunde aquam temperatè, neq; multùm videlicet, neq; parùm: quia si multum fuerit, fiet pelagus calcinationis: si verò parùm, comburitur in fauillam. Quare suauiter & non festinanter de octo in octo diebus terram irrigabis, decoques in fimo, & calcinabis, donec de aqua biberit quinquagesimam partẽ sui. Et nota, quod post imbibitionem debet inhumari per septem dies. Itera ergo opus multis vicibus, quanquam sit longum: quoniam non videbis tincturam, neque proficuum profectum, donec sit completum. Studeas ergo cùm in omni fueris opere, omnia signa, quæ in qualibet decoctione apparent, in mente tua recordari, & eorum causas inuestigare.

Tres quippe sunt colores, niger, albus, & citrinus: cùm terra egreditur, nigredo imperfecta est, & nigredo completa.

Quali-

Qualibet ergo vice paulatim & paulatim vigora ignem in calcinatione, quousq; terra egrediatur alba ex ignis fortitudine. Nam ſicut calor agens in humido pręſtat nigredinem, ita agens in ſicco præſtat albedinē. Idcirco ſi terra non fuerit alba, tere eam cum aqua, & poſtea calcina iteratò: quoniam Azot & ignis latonem abluunt, & obſcuritatem ab eo auferunt: nam præparatio ſua ſemper fit cum aqua. Ideo qualis limpida aqua, talis limpida terra, & quantò magis fuerit abluta terra, tantò magis alba. Ex multiplici ergo reiteratione imbibitionis cum forti contritione, & frequenti aſſatione aqueitatis Mercurij maior pars deletur, ſcilicet aqueitatis: cuius reſiduum per ſublimationis reiterationem ſimiliter remouetur. Hæc Arnoldus in ſuo Roſario de verbo ad verbum.

De modo ſublimandi & albificandi, & recapitulatio totius magiſterij.

Cùm autem terra exhauſerit de aqua quinquageſimam partem ſui, citò illam ſublima fortiori igne quo poteris, donec aſcendat ſurſum ad modum albiſſimi pulueris.

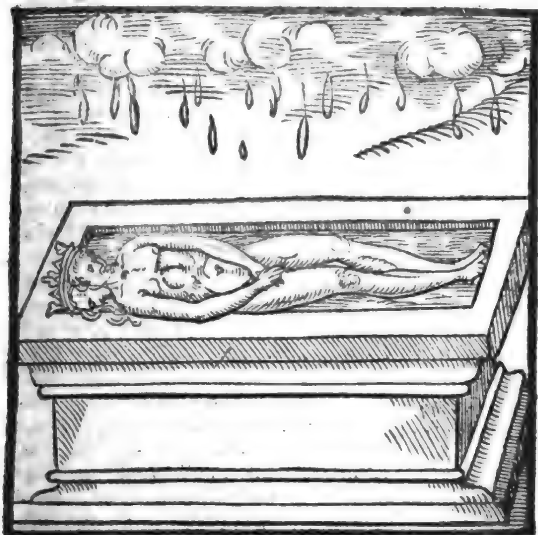
Cùm autem videris terram ſicut niuem albiſſimam, & quaſi puluerem mortuum, Aludel & ſpondilibus, & ad latera adhærere, tunc ſuper eum reitera ſublimationem ſine fæcibus inferiùs remanentibus: quoniam adhæret pars illius fixa, & fixaretur cū fæcibus, & nunquā per aliquod ingeniorum genus poſſet ſeparari ab eis.

Puluis autem aſcendens à fęcibus ſuperiùs, eſt cinis à cinere & terra extractus, ſublimatus, honoratus: quod verò remanet inferiùs, eſt cinis cinerum, & cinis inferior vituperatus, damnatus, fæx & ſcoria. Fac ergo differentiam inter clarum & limpidum eius: quoniā cùm albiſſimum, vt nix aſcenderit, completum erit, colliges ergo eum cautè ne euolet in fumum: quoniam ipſum eſt quæſitum bonum, terra alba foliata, congelans congelandum, & mundificās arſenicum, & ſulphur album: de quo Ariſtot. dicit, quòd eſt res optima, quam recipere poſſunt Alchimiſtæ, vt de ea faciant argentum. Nullus debet ſublimare terram ad opera ſophiſticorū,

ſed debet ſublimare ad Elixir noſtrum perfectum: & illa quæ ſublimantur, duobus modis ſublimantur, aut per ſe: quia ſpiritus ſunt: aut cum alijs: quia in ſe incorporant' cum ſpiritibus. Mercurius enim cùm ſit ſpiritus, ſublimatur per ſe: terra verò noſtra, cùm ſit calx, ſublimatur, niſi quia ſe incorporat cum Mercurio. Conuerte ergo calcem, & imbibe Mercurium, & decoque, donec fiat corpus vnum: & nõ tædeat te hoc ipſum multoties iterare: quia corpus niſi cũ Mercurio ſit incorporatum, non aſcendet ſurſum: ideo neceſſe eſt, vt in quantũ poteris naturam ſuam ſubtilies, & cum Mercurio fortiter piſtes, quouſque fiat vnum: quia ſublimationem non facimus, niſi vt reducantur corpora ad ſubtilem materiam, ſcilicet, vt ſint ſpiritus, & quòd corpus ſit leue ad regendũ in omnes res, ſiue in Sólem ſiue in Lunam: & hanc ſublimationem facimus, vt corpora redigamus in ſuam primam materiam ſcilicet in Mercurium & ſulphur. Facimus ergo hanc ſublimationẽ tribus de cauſis: vna eſt, quòd corpus ſit ſpiritus de ſubtili materia & natura: ſecunda eſt, quòd Mercurius ſe bene incorporet cum calce: tertia eſt, quòd totum ſumat colorem album vel rubeum. Idcirco quando calx ſublimatur ad Lunam, debet eſſe alba, & Mercurius ſimiliter albus, & calx quando ſublimatur ad Solem, debet eſſe rubea, & Mercurius ſimiliter rubeus igne calefactus, & debet eſſe puluis inceratus. Non mittas Mercurium rubeum ad album, nec album ad rubeum: ſed pone vnamquanq; ſpeciem cum ſua ſpecie, & pone ad ignem accenſum, & ſublima totum, & non miſceas illud quod remanet deorſum cum illo quod aſcendit ſurſum: quoniam quod in fundo remanet, reiterabis ad ſublimandum per Mercurij incorporamentum, donec aſcenderit totum, alioquin nõ ponas ipſum in magiſterium. Alembicum, in quo ſublimas Mercurium, ſit vitreum, & cucurbita terrea vitreata, cuius os fundi ſit amplum, quòd poſſit Mercurius aſcendere liberius. Alembicum verò cum cucurbita debet iungi, ita quòd Mercurius non poſſit exire ſeu euaporare ne pereat magiſterium, &c.

MVLTIPLICATIO.

Hie thut sich das wasser sincken/
Vñ gibt dem Erdtrich sein wasser wid' zutrincken.

Capitulum Gebris septuagesimum nonum libri tertij.

Solaris medicinæ præparationi, non adurentis fit additamentum sulphuris, per modum figentem & calcinantem cum astutiæ industria, administrati perfectè, atque solutionis modum multiplicem, cum reiteratione multa quousq; mundum fiat: his quidem administratione perfecta præueniente, quæ per sublimationem perficitur, & est huius scil. additamenti modus per reiterationem patris, non fixi lapidis sublimationis cum ingenio coniungendi quousque eleuetur cum ea,

& iteratò figatur cum illa vt stet, & quando huius complementi exuberantiæ ordo reiteratur pluries, tantò & huius exuberantia medicinæ multiplicatur magis: & illius magis augetur bonitas, & multiplicatur illius augmentum perfectionis maximæ.

Et nos quidem ne mordeamur ab impijs, complementum narramus totum huius magisterij, sub breui sermone completo & noto.

Et est illius intentio, vt per sublimationis modũ mundetur perfectissimè lapis, & illius additamentum.

Et ab hinc quidem cum ingeniorum modo volatiuum ex eis figatur. De hinc verò fixum volatile fiat. Et iteratò volatile fixum, & in hoc ordine completur arcanum preciosissimum, quod est super omne huius mundi sciẽtiarum arcanum, & thesaurus incompatabilis: & tu quidem exciteris ad illum cum laboris instantia maxima, & cum diuturnitate meditationis immensæ, cum illa enim inuenies, & sine illa non: & huic quidem medicinæ reiteratio bonitatis administrationis, cùm talis cautelæ industria potest in præparatione lapidis euenire, quousq; argentum viuum mutet in infinitum solificum, & verum lunificum: & non dependet nisi in multiplicatione illius: iam enim laudetur sublimis naturarum Deus benedictus & gloriosus, qui nobis omnium medicinarum reuelauit seriem cum illius experientia, quam illius inuestigationis bonitate, & nostri laboris instantia perquisiuimus, & oculo vidimus, & manu tetigimus, complementum illius nostro magisterio indagatum. Sed etsi quidem hanc palliauimus, non miretur doctrinæ filius, non enim illi palliauimus: sed malis & improbis eam tali sermone tradidimus, quam latere insipientem necessariò accidit, & eodem ad illius inuentionis perquisitionem prudentes allici possint. Filij ergo doctrinæ perquirite, & hoc excellentissimũ Dei donũ vobis solis seruatum, filij insipiẽtes nequitiæ, & maleuoli prauitatis immensæ, ab hac scientia fugite: quoniam vobis est inimica & aduersa, & vos in miseriam paupertatis constituet: quoniã vobis penitus hoc Dei donum diuina prouidentia est occultatum iudicio, & denegatũ omnino: Hæc Geber. Idem dicit libro primo, capi-

cap.26. Innuimus ergo tibi secundùm antiquorum opinionem, qui fuerunt de secta nostra artem imitantiũ, quòd principalia naturalia in opere naturæ sunt spiritus fœtens:id est, sulphur & aqua viua, quam & siccam aquam nominari concedimus. Spiritum autem fœtentem diuisimus: est enim albus in occulto, & rubeus & niger vterq; in magisterio huius operis:in manifesto autem vterq; tendens ad rubeum. Idem lib.2.cap.39. Consideratio autem rerum iuuãtium perfectionem est consideratio naturarum illarum rerum, quæ corporibus sine artificio videmus adhærere, & mutationem facere, vt sunt, marchasita, magnesia, thutia, antimonium, & lapis lazuli, & consideratio illorum, quæ sine adhærentia corpora mundificant, & sunt, scilicet, sal & alumina, nitrum & boracia, & quæ suæ naturæ sunt, & quæ consideratio vitrificationis mundantis per consimilem naturam.

Mundatio aceti acerrimi secundum Gebrum in lib. Inuestigationis magisterij.

Acetum cuiuscunq; generis est, seu acerbum, subtiliatur & depuratur, & illorum virtus siue effectus per distillationem melioratur, de eorum mundatione & depuratione sufficienter tractauimus, cum quibus corpora imperfecta præparari possunt, & depurari, & meliorari, & subtiliari, igneque semper debito mediante; præparantur enim & depurantur per ista ad intentionem ignis per hunc modum. Habent enim hæc corpora imperfecta humiditates superfluas, & sulphureitatem adustibilem, nigredinem in ipsis admiscendis generantem, ipsa prædicta corpora corrumpentem. Habent enim terrestreitatem immundam, fœtulentam & combustibilem, nimis grossam, ingressionem impedientem, & fusionem, ista & talia sunt superflua in his corporibus prædictis, quæ in ipsis nostra experientia & inuestigatione, certa & ingeniosa sunt inuenta:& quia hæc superflua accidentaliter his superueniunt corporibus, & non radicaliter:ergo & spoliatio accidentalium possibilis est. Oportet ergo nos cum igne artificiali his prædictis mundandis & superflua demere accidentia

cuncta, sola substantia argenti viui & sulphuris radicalis permanente. Et hæc est integra præparatio imperfectorum, & depuratio perfecta, melioratio, depuratio, & subtiliatio horum, vel huius substantiæ puræ remanentis fit multis modis, secundum quod indiget Elixir præparationis: ergo & depurationis in generali modus hic est. Primò enim eleuanda est cum igne proportionali tota humiditas superflua, & corrupta in illorum essentia, etiamque superfluitas subtilis & comburens, & hoc calcinando: deinde totalis substantia remanens corrupta, in illorum calce superfluæ humiditatis comburentis & nigredinis, corrodenda est cum his mundatis prædictis corrosiuis, acutis, seu acerbis, donec calx fuerit alba, siue rubea: aut secundum corpus, naturam & proprietatem colorata & munda, & pura ab omni superfluitate seu corruptione prænarratis, & hæc cum his corrosiuis mundantur, terendo, imbibendo, & lauando: postea verò delenda seu deponenda est totalis terrestreitas immunda, & fœtulentia combustibilis & grossa, cum rebus prædictis, mundatis vel puris, fusionem metallicam non habentibus, cum calce prædicta, modo prædicto depurata, commixtis & bene tritis, quæ in fusione seu calcis reductione retinebunt secum terrestreitatem grossam & immundam, remanente corpore puro, ex omni superfluitate corrumpente mundato. Ex hoc totum descendendo meliorationis & subtiliationis horum substantię puræ in generali modus hic est. Primò hoc corpus purgatum & redactum est iterum calcinandum cum igne & adiutorio mundatiuis prædictis. Deinde cum his quæ sunt solutiua soluendum: hæc enim aqua lapis noster est argentum viuum de argento viuo, & sulphur de sulphure ex corpore spirituali extractum & subtiliatum, siue attenuatum, quæ meliorari potest cõfortando in ipsum virtutes elementales, cum alijs præparatis, quæ fiunt ex genere sui generis, & augmentando colorem, fixionem, pondus, puritatem, fusionem, & alia, & omnia quæ pertinent ad Elixir perfectum. & iste est modus, per solos nos inuestigatus, præparationis, depurationis, subtiliationis, & meliorationis corporum mineralium in generali.

Multi-

Multiplicatio Elixir fit duobus modis, vna per reiterariam solutionem & coagulationem lapidis: secunda per proiectionem primi lapidis Elixir super corpus, aut album aut rubeum tali quantitate, quòd idem corpus etiam conuertetur in medicinam: & tunc simul imponentur hæc ad soluendum in sua aqua & menstruo: & sic Elixir primum est fermentum talis tincturæ, & sic mulieres pistrices faciunt.

De inceratione Elixiris albi.

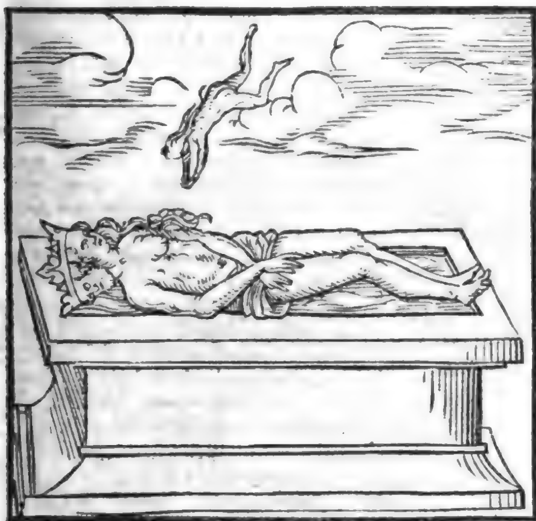
Ab hinc ergo extrahe de lamina crystallina, quam in fundo reperies lucidam, & primò tere & cera inceratione vltima, guttando super ipsum guttam ad guttam in crucibulo, super ignem leuem de suo aëre albo iam dicto, donec fundatur sicut cera sine fumo: tunc proba super laminam ignitam, si se resoluerit velocissimè sicut cera, cerata est: si verò non, redue ipsam ad cerandam guttam ad guttam de oleo suo albo, donec fundatur vt cera sine fumo. Et hoc quidem est præceptum omnium Philosophorum, vt cùm partes sublimatas fixaueris, mundissimam terræ partem, reiteres sublimationem residuæ partis non fixæ super eam fixam, donec ipsa similiter figatur, hinc tenta super ignem: si bonam dederit fusionem, tunc sufficienter sublimationem reiterasti. Si verò non, reitera super illam vice post vicem non fixæ partis sublimationem donec fundatur citò, sicut cera sine fumo: tunc extrahe & infrigidari permitte. Ex iam dicto capitulo nota attentè intentionem zelosam authoris in eo, quòd toties reiterat modum incerationis: fortè suffecisset semel illud repetisse. Sed vt fortius & tenacius imprimeret lectoris intellectum de necessaria infatigabili incerationis multiplicatione, ideo toties illam repetit, quia in illa tota vis Elixiris dependet, &c. Etiam considera, quòd idem sunt ceratio, fixio, & sublimatio, & sunt idem actus: inceratione enim figitur spiritus, & sublimatur corpus. Idem Arnoldus capite priori ait: Aqua verò septies distillata serua eam ad partem, quoniam ipsa est Mercurius Philosophorum solutiuus, faciens matrimonium, & aqua vitę abluens latonem. Et vt fecisti de alba aqua, ita facies de rubea: quo-

niam vnum & eundem modum habent ablutionis, & consimilem effectum, nisi quòd aqua alba est ad albificandum, & aqua rubea ad rubificandum. Non ergo misceas vnam cum alia: quoniã errabis si feceris. Idem Arnoldus alio capitulo dicit: Si autem fundatur grauius quod est ex defectu cerationis, succurre ei cum oleo: id est, aëre, guttando guttam ad guttam super ignẽ leuem, donec fundatur vt cera: quoniam quando inceras, misces de re calida & humida magis, quàm de frigida & sicca: & quando figis, misces magis de re frigida & sicca, quàm de calida & humida. Ergo intellige quæ dico, quoniam huius operis perfectio est naturæ permutatio. Ex supradictis nota, quòd aqua, aër, & oleum idem sunt: id est, spiritus Mercurij mineralis, &c. Idem alio capitulo: Modi regiminis ad inuicem conuertentes sunt quatuor principales, scilicet, soluere, abluere, reducere, & figere. Soluere grossum in simplum & subtiliare, abluere obscurum in lucidum, reducere humidum in siccũ, figere volatile supra corpus fixum. Soluere est diuidere corpora, & materiam vel naturam primam facere. Abluere est inhumare, distillare & calcinare. Reducere est impinguare, incerare vel imprægnare, subtiliare. Figere est desponsare, resoluere, & coagulare. Per primum mutatur natura interius: per secundum exterius: per tertium superius: per quartum inferius.

REVI-

REVIVICATIO.

Hie kompt die Seele vom Himel schön vñ klar/
Und macht aufferstehen der Philosophi Tochter fürwar.

Geber lib.3.cap.90. Epilogatio totius. Quia pertractauimus huius magisterij causarum sufficientiæ experientias notas, secundùm nostri propositi sermonis exigentiam, restat nos ad complementum totius operis diuini peruenire in capitulo vno, & in summam contrahere sermonis abbreuiati in capitulis dispersum magisterium. Dicimus igitur, quoniam totius operis intentionis summa non est, nisi vt sumatur lapis in capitulis notus: deinde verò cum operis instantia assiduetur super illum opus sublimationis primi gradus, & per hoc mundatur à corrumpente impuritate. Et est scilicet

sublimationis perfectio, & cum ea subtilietur lapis, donec in vltimam subtilitatis puritatem deueniat, & vltimò volatilis fiat: ab hinc verò cum fixionis modis figatur, donec in ignis asperitate quiescat, & hic secundus præparationis gradus consistit.

Sed & tertio similiter lapis administratur gradu, qui in vltimo constat præparationis complemento, scilicet vt iam fixum lapidem cum modis sublimationis volatilem facias, & volatilem fixum, & fixum solutum, & solutum iteratò volatilem, & iteratò volatilem fixum, quousque fluat, & alteret in complemento solifico & lunifico certo. Ex reiteratione igitur præparationis huius gradus tertij in medicina resultat bonitatis alterationis multiplicatio. Ex diuersitate igitur reiterationis operis super lapidem in gradibus suis resultat multiplicationis bonitatis alterationis diuersitas: vt ex medicinis quædam quidem septuplum, quædam verò decuplum, & quædam centuplum, quædam verò millesimum, & quædam in infinitum solificum, & verum perfectionis lunificum transmutet corpus. Ab hinc igitur & vltimò tentetur, vtrum in perfectione consistat magisterium.

Attendat ergo quis proprietates actionis seu modos compositionis Elixir maioris: nos enim quærimus substantiam vnam facere, tamen ex pluribus aggregatam, coadunatam, fixam, quæ super ignem posita ignis eam nō exprimat, & liquatis permisceatur, & liquescat cum ipsis, cum eo quod est in ea de substantia ingressibili, & permisceatur cum eo quod est de substantia permiscibili, & consolidetur cum eo quod est de substantia consolidatiua, & figatur cum eo quod est de substantia fixatiua, & non comburatur ab his quæ comburunt aurum & argentum, & afferat consolidationes cum ignitione debita & perfecta.

Non tamen eatenus breui tempore intelligas, cum paucis diebus vel horis possit prima vice restitui. Sed quod respectu aliorum medicorum modernorum, respectu etiam naturæ operationis veritatis: hæc verò citiùs terminatur. Vnde dixit Philosophus: Medicina est cuius temporis longum spacium anticipauit. Quare vobis

vobis dico, quòd sustineatis patienter: quia fortè moratur, & festinantia quidem ex parte Diaboli est. Ergo qui patientiam non habet, ab opere manum suspendat: quia impedit eum ob festinantiam credulitas.

Omnis enim actio naturaliter suum habet modum, & tempus determinatum, in quo maiori & minori spacio terminatur.

Ad hanc tria necessaria sunt, scilicet patientia, mora, & instrumentorum aptatio: de quibus in Summa nostri magisterij perfecti artificem allocuti sumus in capitulis diuersis, in quibus experiri potest, si in nostris dictis fuerit sufficienter inuestigatus, in quibus manifesta probatione & aperta concludimus, lapidem nostrum nihil aliud esse, quàm spiritum fœtentem, & aquam viuam, quam & siccam aquam nominauimus, & per naturalem proportionem mundatam, & vnitam vnione tali, quòd sibi nec abesse potest, quibus addi debet, & tertium ad opus abbreuiãdum, hoc est corpus perfectum attenuatum.

Ex præmissis igitur patent res, in quibus veritas est propinqua, & perficientes ipsum opus.

De coagulatione & præparatione primi lapidis, & eius sublimatione.

Sequuntur nunc aliqua notabiliora ex libello cuiusdam dicti Ademarus super Gebrum Regem Persarum, capitulo quarto, vbi dicit: Quantumcunque lapis sit mundatus per sublimationem, & eius adustio sit deleta per eius olei extractionem, & eius fuga sit destructa per eius fixionem, nihilominus non funditur, nec ingreditur, nec permiscetur: sed vitrificatur, vt habetur capitulo decimo Gebri circa medium: imò oportet ipsum in aquarum acumine dissolui, & calcinari multis vicibus, vt habetur capitulo sexagesimo septimo, & septuagesimo tertio Gebri. Idem capite sexto dicit, quòd ex multiplici reiteratione imbibitionis cum contritione & leni assatione aqueitatis eius maior pars deletur. Hæc est ergo sublimatio primi gradus, per quam aqueum Mercurij deletur: postea in aludel vase, quod describitur in capitulo vigesimo octauo, ista tota substantia sparga-

tur in ipſius fundo: deinde ignis augeatur, vt dicitur in capitulo tertio circa medium, donec ipſius pars albiſſimam præcellens niuem, ſua albedine quaſi mortua ſpondilibus aludel adhæreat. Et hæc eſt ſublimatio noſtra, per quam terrea fœtulentia, & partes ſulphuris cum fæcibus in fundo remanet, & in ea natura eius purificatur, & ab hinc cum fixionis modo figatur: id eſt, fermentetur: quia quod fixum eſt figit: id eſt, fermentū; deinde ad fimum ponatur. Sequitur, donec in ignis aſperitate quieſcat, & hic ſecundus præparationis: id eſt, ſublimationis gradus appellatur. Si autem quæratur, quomodo Mercurius ſubtiliari poteſt, cùm in actu habeat ſubtiliſſimam ſubſtantiam, vt habetur cap. 39. dicendum quòd in cap. 73. dicitur, quòd per ſublimationis vel ſubtiliationis modum: id eſt, cum ſublimatione primi gradus mundetur & ſubtilietur: ergo & vltimò volatilis ſtat: id eſt, ſublimetur cum ignitione, ita vt de fæcibus ad vaſis ſpondilia cryſtallo nitidior aſcendat.

Geber: Dealbate latonem: id eſt, terram, & libros reponite, ne corda veſtra rumpantur. Et alibi: Ignis & aqua latonem abluunt, & eius nigredinem abſtergunt. Sequitur: Recipe ergo ipſum ſublimatum in vaſe aludel, reitera vice vna: id eſt, ſublimando fixa, ſicut dicit cap. 62. circa medium, quòd plus quam fulgidiſſima, & cum cautela in adminiſtratione ignis, vt ipſius humiditas in tantum deleatur, quòd ſufficiat ad fuſionem perfectam complendam: quia ignis lentus, vt dicitur ibidem, eſt humiditatis conſeruatiuus, & fuſionis perfectiuus. Idem cap. 29. dicitur, quòd argentum viuum primò debet ſublimari, poſtea figi.

Item cap. 28. dicitur, quòd Mercurius figitur per ſucceſſiuam illius iterata vice ſublimationem, ita vt fuſionem det metallicam, hoc idem ſæpe in dictis ſuis reperies. Hæc omnia prædicta intelligi debent de præparatione primi lapidis & dealbatione eius, ante impoſitionem ipſius in fimum, quòd ſcilicet toties debet incerari aquis acutis: & ſolui & coagulari ſuper cineres, donec nimium molleſcat, dealbeſcat, & tandem fluat vt Luna ſplendida, &c. Hæc eſt enim ſublimatio eius,

ſcilicet

scilicet in altiorem dignitatem & virtutem, & eius vera purificatio,&c.

Sequitur capitulum septimum: Sed consulo quod hoc opus imperfectis lapidibus inchoes:hoc enim fuit de principali & occulto ipsius Gebri intellectu: sic habes in capitulo decimo septimo; quòd natura Mercurij est ita in corporibus, sicut est in Mercurio, imò Mercurio, imò in lapidib. notis est perfectissimus. Item in capitulo tertio dicitur, quod in Marcasita est natura Mercurij mortificati,& mediocriter præparati, qui melius valet. Iste Philosophus in suis operibus solùm vult naturam Mercurij, sed tota Solis natura est ex Mercurio,vt dicitur cap.8.

Item Philosophus iste vult istam substantiam Mercurij mortificatam, sed naturaliter Mercurius illius est in in illo venerabili lapide, vt omnibus est manifestum: ergo, &c. Item iste Philosophus vult istam substantiam Mercurij esse fixam, vt patet: quia ingenia fixandi docet cum cautelis multis & ingenijs, sed quis dubitet substantiam istius lapidis preciosi esse fixissimam? certè nullus qui cognoscit eum,igitur,&c.

Item Philosophus vult suum lapidem figi cum cautela ignis, vt eius humiditas conseruetur, sed vbi temperantior calor quàm in terræ visceribus? ergo, &c. Item Philosophus vult suum lapidem fundi: ergo, &c. patet ergo quòd Philosophorũ Magister lapis est, quasi diceret, quod naturaliter etiam per se facit quod tenetur facere: & sic Philosophus non est Magister lapidis, sed potius minister.

Ergo qui quærit per artem extra naturam per artificium inducere aliquid in rem, quod in ea naturaliter non est, errat, & errorem suum deflebit.

Sol principium pro opere rubeo, Luna pro albo à suo sulphure comburente,& combustibili purgata.

Quòd autem in ipso sit talis substantia, habes capite quadragesimoseptimo. Quòd autem Luna sit lapis pro opere albo, habetur decimo octauo. Recipe ergo hunc lapidem preciosum, habentem spiritum, corpus & animam,& calcina cum suo humido vel cum Mercurio,ita quòd non sit in eo tactus.

Sed & tertio lapis administratur gradu, qui in vltimo consistit præparationis complemento: est scilicet, vt iam fixum lapidē cum modis sublimationis volatilem facias, & cum spiritibus non fixis sublima. Fixum sublimari nihil aliud est, quàm corpus in spiritum conuerti, quod secretum ex dictis Philosophi sic extrahitur. In capitulo namque trigesimo septimo habetur, quòd corpori: id est, substantiæ fixæ, quæcunque sit illa, non commiscetur spiritus, nisi priùs cum magisterio: id est, lapis priùs soluatur & coaguletur. Sed quæris quomodo lapis soluatur, dicendum quòd cū aquis acutis ponticitatem habentibus, & acredinem sine fæcibus existentibus, vt acetum est vini, &c. Si autem quæras cur lapis soluatur: dicendū vt habetur capite trigesimo septimo: quòd omne quod soluitur, acquirit naturam saliū & aluminum: quia soli sales priùs funduntur quàm vitrificantur, & similiter secūdùm suam naturā, ipsi soli scilicet sales soluūtur. Si ergo lapis noster soluitur, saliū naturā acquiret: sed quod funditur ingreditur: & quicquid ingreditur, trāsmutat, &c. Capite quinquagesimo septimo habetur, quòd corpora sublimantur per excellentissimum ignis gradum, quousq; fixum cū non fixo leuetur totaliter, vt capite duodecimo: quòd si totum non fuerit sublimatū, addatur illi non fixę partis, quantitas iteratò, quousq; ad totalem eleuationem sufficiat. Per ignem fortissimum, intellige ignem putrefactionis & Mercurij nostri, quo tantummodo corpus eleuatur: id est, in spiritum conuertitur. Cūm ergo leuata fuerit, reiteretur eius sublimatio, quousq; administratione reiterationis figatur totū. Et fixum solutum: id est, ad acetū pone vt suprà, quater omnia reiterando, vt habes satis suprà declaratum. Et solutum volatile: quasi dicat, quòd per solutionem lapis fit volatilis. Et iterum: Volatile fixū facias, sic enim cōtinuat se Philosophus, hæc in capite quinquagesimo septimo, &c. quousq; fusionem præstet vel fluat. Capitulum decimum: Opus hoc ne est ad album, vel ad rubeum? Respondet Adamarus: Ad vtrunq;. Sic enim scribitur in capitulo sexagesimo sexto, quòd lapis lunaris & solaris sunt idem in essentia: quia ex solo Mercurio perficitur vterq;. Est etiā vna via in mo-

In modo agendi: quia per easdem operationes, & eodem ordine operatur. Est ergo vna medicina secũdùm omnes Philosophos: differunt tamen fermentatione.

PERFECTIONIS ostensio.

Ænigma Regis.

Hie ist geboren der Keyser aller ehren/
Kein höher mag vber jn geboren werden.
Mit kunst/ oder durch die natur/
Von keiner lebendigen creatur.
Die Philosophy heisen jhren Suhn/
Er vermag alles was sie thun.
Was der Mensch von jhm begeren ist/
Er gibt gesundtheit mit starcker frist.

Goldt/Silber/vnd Edelgestein/
Sterck/Jungheit/schön vnd rein.
Zorn/trawren/armut/kranckheit er verkert/
Selig ist der Mensch dem es Gott beschert.

Responsio Lunæ Reginæ.

Hie ist geboren die Edel Keyserin reich/
Alle Philosophi nennen sie jhrer Tochter gleich.
Die mehret sich vnd gebiirt Kinder ohn zal/
Die seind vntödlich/rein ohn alles mahl.
Sie vertreibt den todt vnd haßt armuth/
Sie gibt reichthumb/gesundtheit/ehr vnd gut.
Vnd vbertrifft Gold/Silber/vnd Edelgestein/
Alle Artzney/groß vnd klein.
Nichts ist auff Erdtrich jhr geleich/
Deß sagen wir danck Gott von Himmelreich/

Geber: Inuestigatione verò nostra qua certi sumus & per experientiā manifestam considerauimus omnia verba vera esse, quæ iam per nos solos in nostris voluminib. scripta sunt, secundum quòd vidimus per experimētum & rationem in voluminibus istis redacta: ea verò quæ per nostram experientiam digitis extraximus, & vidimus, oculis & manibus tetigimus, scripsimus in Summam nostri perfectionis magisterij.

Sapiens ergo artifex in nostris studeat voluminibus, colligendo nostram dispersam intentionem, quam in diuersis locis proposuimus, ne malignis seu ignaris publicetur, & collectā probet, donec ad cognitionem studendo, & experimentando cum laboris instantia ingeniosi peruenerit totalem: exerceat ergo se artifex & inueniet. Sed ne nos quidem mordeamur ab inuidis, narramus, quoniam non tradidimus scientiā nostram sermonis continuatione: sed eam sparsimus in diuersis capitulis, & hoc ideo: quoniam tam probus quàm improbus, si continuatim fuisset tradita, vsurpasset indignè,

giæ, & eam similiter occultauimus, vbi magis aperta locuti fuimus. Non tamen sub ænigmate, sed sub plana sermonis serie artificem allocuti fuimus, & sermonis modo eam asscripsimus, quam solius Dei altissimi & benedicti, sublimis & gloriosi, & nostræ qui illam scripsimus, menti recolligi accidit, aut diuinæ gratia bonitatis infusi, qui cui vult largitur & subtrahit. Non desperet igitur doctrinæ filius: quoniã si illam quæsierit, eam inueniet, non doctrinę, sed proprij modus indagatione naturæ, quoniam qui per suæ industriæ bonitatẽ quæsierit, scientiam inueniet: qui verò per librorum insecutionem quæsierit, tardissimè ad hanc perueniet artem preciosissimam: quia nobis solis artem per nos solos inuestigatam ædidimus, & nõ alijs: verissimam tamen & omnino certam. Solùm igitur prudentes ad artẽ alicuius, & per ingenia nobis tradita viam inuestigationis eisdem exposuimus: non autem eam inuentã nisi solis nobis scripsimus, sed & inuentionis modum & modorũ ingenia. Per ea igitur quæ tradidimus, exerceat se bonę mentis artifex, & Dei donum altissimi se adinuenisse lætabitur. Ad artis igitur excelsæ perquisitionem hæc dicta sufficiant: Hæc Geber. Geber in Summa sua, capite decimosexto de naturalibus Principijs sic dicit: Notandum est enim, quòd postquam lapis fuerit purificatus, atque perfectè mundatus ab omni re corrumpente, & postea fuerit fermentatus, nõ indiges amplius mutare vas, nec ipsum aperire, sed solummodo quòd Deus custodiat, ipsum ne frangatur, & propter hoc dixerunt Philosophi, quòd in vno vase conficitur totum magisterium. Et est sciendum quòd in quadraginta diebus & noctibus completur opus ad album post veram purificationem lapidis: quia in purificatione non potest esse tempus determinatum, nisi secundum quòd artifex bene laboret: & in nonaginta diebus & noctibus completur opus ad rubeum, & isti veri sunt termini ad totam perfectionem: hoc intellige de coagulatione, quæ fit post purificationem, quæ purificatio non habet aliter fieri, nisi in putrefactione & conuersione corporis in merum spiritum, & cùm hoc habueris, lauda Deum. Senior: Ego sum Luna crescens humida &

frigida, & tu Sol, calidus & humidus (aliàs siccus) quando copulati fuerimus in æquitate status in mansione, quæ non fit aliàs nisi igne leui, habens secum grauem in quo vocabimus, & erimus, sicut vacat mulier & vir eius generosi partus, hoc est, verũ ex locutione, & ego & Sol cùm coniuncti fuerimus, vacaturi in ventre domus clausę, recipiam à te animam adulando, si abstuleris pulchritudinem meam, & decoram figuram ex propinquitate tua, gaudebimus & exultatione spiritus exaltabimur, quando ascenderimus ordinem seniorum, tunc lucerna lucis tuæ infundetur lucernæ meæ, & ex te & me fit commixtio vini & aqueæ dulcis, & prohibeo fluxum meum postquam fueris indutus nigredinem meo colore, qui fit velut atramentum post solutionem meam & coagulationem: cum intrauerimus domum amoris, coagulabitur corpus meum, & ero in vacuitate mea. Respondit Sol Lunæ, dicens:

Si feceris hoc, & non inferes mihi ô Luna, nocumentum, reuertetur corpus meum: & postea dabo tibi nouam virtutem penetrationis, per quam potens eris in prælio ignis liquefactionis & purgationis, ex qua exibis sine diminutione & tenebris, sicut æs & plumbum & non impugnaberis cùm non sis rebellis: Hæc ex Ademaro.

Raymundus Lullius ad Rupertum Regem Franciæ in Epistola scribit.

Scire debes quòd ex plumbo Philosophorum extrahitur quoddam oleum aurei coloris: vel quasi, cũ quo si lapidem mineralem, vegetabilem, vel animalem, vel mixtum post fixionem primam sublimaueris tribus aut quatuor vicibus, excusabit te ab omni labore solutionum & coagulationum.

Ratio est: quia hoc est occultum quod facit medicinam penetrabilem, amicabilem, & coniungibilem omnibus, & augmentabit eius effectum vltra modum, sic quod in mundo non est secretius.

Vnde mirabilia dico, quæ omnibus antiquis Philosophis incredibilia forent, scilicet quòd sciueris oleum hoc bene ab aqueitate separare, & laboraueris in modo

do mixtionis iam dicto, poteris in triginta diebus lapidem componere.

Hoc autem non est necessarium per se, quoniam solutiones & coagulationes illius (vt dictum est) citò fiunt.

Tamen si fieret sublimatio illius, credo tincturam lapidis multum ampliari: elige ergo ex his intentum tuum. Galeni ratio vnde fiat Yccir, vel Elixir: & dicit quòd diuersi doctores ponunt diuersas medicinas. Aliqui dicunt, Yccir, esse de mineralibus montium: alij de herbis: alij de bestijs & vrina, &c. Fit tamen de vna istarum rerũ, quæ ponitur in ymbic, & primo exit aqua in fumo: id est, spiritus: secundò oleum in liquore: id est, anima: tertiùm verò quod in vase remanet terreum est, & vocatur corpus: ex his enim tribus, spiritu, anima & corpore, ita coctus cõmisceri & fundi possit, fit Yccir: alij dicunt quòd sulphur & argentum viuum, si quis ea fusibilia faciat, fit Yccir.

Nota, quòd nulla aqua, aut oleum, aut ignis, habet suam ad tingendum efficaciam: quin priùs rectificetur per reiterationem reductionis ad fæces & destillationes, addimus vsq; octíes vel decies: In omnibus igitur tàm soluendis quàm figendis, quàm tingendis perficiendisq; tenendus est modus, eo quòd intentio debito modo rem ornet & compleat, scilicet quòd corpora imperfecta calcinentur debitè, lauẽtur subtiliter, & mollificentur, imbibantur, siue cerentur, fœcundentur, & & ad solutionem modo prædicto ponantur: spiritus verò subtiliter lauentur, & depurentur, & disponatur ad mollificationem & humiliationem, quæ calida sunt & sicca soluantur, calcinentur, siue sublimentur secundum quòd viderit, & melius iudicatur secundùm sanum sensum operantis.

Jch bin der wahr grün vnnd Guldisch Löwe ohn sorgen/

Jnn mir steckt alle heimlichkeit der Philosophen verborgen.

De nostro Mercurio, qui est Leo viridis Solem deuorans.

Mercurius est ille: Et scias quòd ipse est frigidus & humidus, & ex eo creauit Deus omnes mineras. Nam ipsum est elementum & aëreum, fugiens ab igne. Cùm ergo figitur ei aliqua pars, efficit opem sublimem, & est spiritus vtilis, & non est aliquod in Mundo nisi ipsum, nec est quod stet loco eius, & est profundans solùm in omni corpore, erigens ipsum. Cùm ergo miscetur corpori, viuificat ipsum, & illuminat & conuertit de di-

de dispositione in dispositionem, & de colore in colorem. Est ergo totum Elixir albedinis & rubedinis, & est aqua permanens, & aqua vitæ & mortis, & lac virginis, herba ablutionis, & est fons animalis: de quo qui bibit nõ moritur, & est susceptiuum coloris & medicina eorum, & faciẽs acquirere colores, & est illud quod mortificat, siccat & humectat, calefacit & infrigidat, & facit contraria secundum mensuram regiminis eius. Et sunt ei, quando est viuum, operationes aliæ, & quando est mortuum, aliæ operationes ab alijs: & quando est sublimatum, aliæ operationes. Et ipse est Draco, qui maritat seipsum, & impraegnat seipsum & parit in die suo, & interficit ex veneno suo omnia animalia, & ignis perdit ipsum, & disperdit tempore breui propter argentum viuum: non enim potest super ipsum nec comedit, sed fugit ab ipso. Ingeniauerunt autem ei sapientes primi Philosophi modos ingeniorum, donec paulatim factũ est expectans ignem: non ergo cessat gradari super pugnamentum ignis: & cibatur eo, ita quòd quando ei agitur aliqua fixio, perueniunt mirabilia & mutationes: quoniam cùm ipse mutatur mutat, & apparet nigredo eius, & sonitus eius, & splendor eius: cùm ergo tingitur, est tinctum & tingit: cùm soluitur, solutum est & soluit, & ipsum albificat in visione oculi: & rubificat in successione, & est aqua congregans, & lac & vrina fortis, & oleum mollificans, & pater mirabilium omnium, & est caligo & nubes, & seruus fugitiuus & Mercurius Occidentalis, qui prætulit se auro & vicit illud: dicit ergo ei aurum: an prefers te mihi? & ego sum Dominus lapidum, expectans ignem. Dicit ei noster Mercurius, vtique: sed ego genui te, & ex me natus es, & vna pars ex me viuificat multas partes de te: sed tu es auarus, & non das aliquid in comparatione ad me, & qui ligauerit me cum fratre meo & sorore mea, viuit & gaudet, & sufficit ei in vita sua & si viueret mille millibus annis, & si reficeret omni die septem millia hominum, non egeret: & ego sum secretum totum, & in me occultatur scientia: quia conuerto omnia corpora in Solem & Lunam, cùm natura mea talis sit quòd durum mollifico, & molle induro: & ideo nota quòd lapis Philoso-

phicus ad ipſam Alchimiam veraciter procreandam, eſt vnus in toto Mundo, & qui ab hoc vno errat, in præcipitium abijſſe credatur, non tamen eſt perfectus in ſua natura, ad quam perduxit ipſum artificium: Nam ſine magiſterio nihil valet nobis, nec alicuius vtilitatis eſt, nec perfectè præſtat quicquam, ſed potiùs corrumpit: & hoc ideo dico, quatenus eo vtaris cum magiſterio: quia ipſum eſt phlegma purum. Philoſophi quandoque vocant ipſum ſulphur & melancholicum citrinum, propter ſuæ mirabilis virtutis effectum: vt enim quidam voluerunt, ex ipſo creauit Deus omnes gentes, & earum ſtatuit originem. Hunc etiam lapidem noſtrum, aliqui æs album vocauerunt. Vnde Lucas & Eximenus: Scitote omnes ſcientiam quærentes, quòd nulla ſit tinctura niſi ex ære noſtro albo: æs enim noſtrum non eſt æs vulgi: æs vulgi corrumpitur & inficit omne cui imponitur: æs verò Philoſophorum perficit & dealbat cui aſſociatur. Ideo dicit Plato: Omne aurum eſt æs, ſed non omne æs eſt aurum. Itaq; æs noſtrum habet corpus, animam & ſpiritum, & illa tria ſunt vnum: quia ipſa omnia ſunt ex vno & de vno & cum vno, quod eſt radix ipſius. Aes ergo Philoſophorum eſt Elixir eorum, ex ſpiritu corpore, & anima completum & perfectum. Sic Philoſophi lapidem diuerſis nominibus nominauerunt, vt ſapientibus eſſet manifeſtus, & inſipientibus occultus. Sed quocunque nomine nominetur, ſemper tamen eſt vnus & idem, & de eodem.

Vnde Merculinus:

Eſt lapis occultus, & in imo fonte ſepultus,
Vilis & eiectus, fimo vel ſtercore tectus,
Vnus habet [illegible] *lapis omnia nomina diuus,*
Vnde Deo plenus ſapiens dixit Morienus,
Non lapis hic lapis eſt animal quod gignere fas eſt.
Et lapis hic auis, & non lapis, aut auis hic eſt.
Hic lapis eſt moles, ſtirps & Saturnia proles.
Iuppiter hic lapis eſt Mars, Sol, Venus, & lapis hic eſt
Alliger & Luna, lucidior omnibus vna.
Nunc argentum, nunc aurum, nunc elementum,
Nunc aqua, nunc vinum, nunc ſanguis, nunc criſolinum,
Nunc lac virgineum, nunc ſpuma maris vel acetum,

Nunc

Nunc in sentina fœtenti stillat vrina,
Nunc quoque gemma salis, Almisadir sal generalis,
Nunc auripigmentum primum statuunt elementum,
Nunc mare purgatum cum sulphure purificatum.
Siccine transponunt, quod stultis pandere nolunt.
Sicque figuratur, sapiens ne decipiatur.
Aes quod tractatur stultis ne distribuatur.
Hæc Luna vocatur omnibus nominibus vna.

Hi autem sunt modi operationis istius lapidis, quibus mediantibus, hæc res quam nos quærimus, generatur, & in esse actuale deducitur.

Et est vnus modus Sublimatio, alter Descensio, tertius Distillatio, quartus Calcinatio, quintus Solutio, sextus Congelatio, septimus Fixio, octauus Iteratio, nonus Ceratio, & his similibus dicunt infinita. qui quidem modi, licet sint ad inuicem ratione diuersi, sunt tamen idem in re. Aliquando enim Philosophi considerantes materiam eorum, quæ quando in vase est, & sentit Solem, & calorem in continenti exhalat, seu euaporat in speciem fumi subtilissimi, & ascendit in altum in capite vasis, vocauerunt talem ascensionem Sublimationem. Videntes postea talem materiam, quæ ascenderat, descendere ad fundum vasis, vocauerunt distillationem seu descensionem. Adhuc videntes inspissari istam materiam & denigrari, & fœtorem malum dare, vocauerunt putrefactionem. Videntes colorem nigrum seu fuscum, & fœtorem malum post longum tempus dimittere, & albedinem aliqualem ad modum cineris coloris venire, vocauerunt Incerationē seu dealbationem. Ideo Morienes ait: Totum magisterium nihil aliud est nisi extractio aquæ ex terra, & aquæ super terram dimissio, donec putrefiat ipsa, & hæc terra cum aqua putrefit, & cùm mundificata fuerit auxilio cuncta regentis, totum magisterium perficitur. Adhuc videntes terram cum aqua commisceri, & aquam paulatim propter temperatam decoctionem diminui, & terram crescere: dixerunt omnes quòd hæc erat Ceratio perfecta. Vnde ait Philosophus, quòd terra cum aqua ceratur, imbibitur, & tēperata decoctione Solis: id est, caloris desiccatur, & in terram vertitur tota materia.

Vnde idem: Hæc vis integra, si versa fuerit in terram.

Denique videntes, quòd tota materia veniebat in quandam dissipationem, & quomodo reducebat se ad solidam substantiam: & quia non fluebat, imò stabat strictè, dixerunt, quòd hæc esset perfecta Congelatio. Vnde ait Plato: Soluite lapidem nostrum, & postea cõgelate cum magna cautela, sicut vobis est demonstratum, & habetis quasi totum magisterium. Idem alibi: Accipe lapidem nostrum, & pone in vase & assa igne leui, donec confringatur, & postea coquite ad calorem Solis, donec congeletur, & scitote quòd totum magisterium nihil aliud est, nisi facere veram solutionem, & perfectam & naturalem congelationem: Hæc Plato: Idem dicit: Soluite & congelate, & sic scietis totum magisterium. Item videntes materiam prædictam, perfectè congelatam & inspissatam, ita quòd nullo modo vlterius resoluebat se in aquam, nec in fumum, dixerunt, quòd verè erat fixata: quia eandem congelationem & inspissationem seu fixionem, propter maiorem decoctionem caloris viderunt venire ad perfectam desiccationem & dealbationem: & quòd ista albedo erat super omnes albedines, dixerunt quòd hæc erat perfecta calcinatio, videntes hanc materiam ad suum colorem stare, & coloribus infinitis mutari: quia hoc fieri non poterat, nisi per materiæ resolutionem: ideo hanc resolutionem dixerunt solutionem: nam ipsa resolutione discontinuantur elementa, viciſſim agunt & patiuntur, & ideo Philosophi dicta elementa coniuges vocant. Quare turpiter errant insipientes, qui credunt medicinam Philosophicam creari ex alia re, cùm tamen dicant Philosophi: Fili, Alchimici ac credentes suis cunctis dissolutionibus, sublimationibus, coniunctionibus, separationibus, cõgelationibus, præparationibus, contritionibus, alijsque insistunt deceptionibus: & sileant prædicantes aliud aurum à nostro, aliam aquam à nostra, quæ etiam dicitur acetum acerrimum: aliam dissolutionem & congelationem à nostra, quæ fit igne leui, aliam putrefactionem à nostra, &c. Plato in summa: Tuum quæsitum itaque sit de genere amborum luminum Mundi: nam aurum circundat partem superiorem,

rem, argentum verò inferiorem lunarem. Aristoteles: Nullum tingens venenum generatur absque Sole & eius vmbra: id est, vxore. Hermes in suis secretis, pater eius est Sol, mater eius Luna. Rosarius: Quicunque conatur aliam tincturam quærere, absque Sole & Luna, ille assimilatur homini volenti scalam ascendere absque gradibus. Oportet ergo vt habeamus receptaculum nostrum tincturæ idoneum, quod est sibi consonans cum quadam similitudine ad patrem, & hoc receptaculum debet esse ipsa Luna: quia Sol per se est valde difficilis fusionis, & liquefactionis: similiter & Luna per se, dum autem simul coniunguntur, tunc valde faciliter simul fluunt & liquefiunt: & ideo aurifabri sic faciunt eorum consolidaturas. Philosophus: Mulier est quoddam receptaculum virili seminis, quia ipsa conseruat semen in suis cellulis & matrice, & ibi nutritur, & pullulat vsque ad tempus maturitatis, ideo eligamus sibi nunc coniugem, vt receptiuum sui seminis habeat, quam possumus sic eligere in vxorem, quæ propinquior est sibi in simplicitate & puritate: quia nihil propinquius viro quàm vxor, quæ sunt homogenea. Hermes in allegorijs: Luna est lucerna noctis: nox est natiuitas tenebrarum, quam Deus creauit pro Mundo regendo. Luna autem à Sole lumen recipit, & est dilecta, eò quòd Solis lumen in ea est, ideo quod Solis natura Lunæ naturam superat, Mercurius noster fit ex minerali & vegetabili iunctis pariter: quia coniuncta simul magis prosunt, quàm si per se forent separata. Ex istis considera necessitatem vtrorumque Mercuriorum.

DEMOCRITVS
Philosophus.

Oportet te vt in primo negocio dissoluas corpora super cinerem candidum, & non fiat tritura nisi cum aqua. Auicenna: Primum quo que in opere est dissoluere lapidem in suam primam materiam. Senior & Hermes: Soluite corpora in aquas. Plato in Summa: Tu indiges, quòd in corporum solutione labores: ideo oportet ignem lentum continuare super ipsum, donec soluatur totum hoc, & per eum efficitur opus. Nota, omnium rerum circularium reuersio circularia nequaquam perficitur, donec in primam deducantur materiam. Rasis: Nisi corpora solueritis, in vanum laboratis. Albertus Magnus: Scias pro certo, quòd nullus corporum spiritus tingi potest, nisi priùs soluatur.

Morienes: Nisi in vaporem cuncta transeant natura-

lia

lia per suam naturam, aliàs frustrà fit operatio in hac arte. Et si solutum fuerit, præparatum est opus Alchimicum, multipliciter, congaudebit.

Hic subalternantur scientiæ naturales, quod in solutione consistit pariter operando. Sorin Distinctione vndecima: Regiminis initium est perfecta solutio: vt autem corpus rarescat, & sicut spiritus tenuissimus fiat, oportet eos dissoluere: corporum autem regimẽ, vt prædixi, est solutum.

Alphidius: Argentum autem viuum, quod ab eo corpore nigro extrahitur, est humidum album, & à corticibus mundum ne opus pereat. Morienes: Scire te conuenit, quòd fumus albus est anima & spititus illorum corporum solutorum: & certè si fumus albus non fuisset aurum, ibi Alchimia non fuisset. Rosarius: Hic est Mercurius noster nobilissimus, & Deus nunquã creauit rem nobiliorẽ sub cœlo, præter animam rationabilem.

Hermes Rex Græcorum: Corpus solutum est aqua perennis, congelans Mercurium perpetua congelatione. Hippocras: Corpora vbi quis vult purgare, oportet fluxa facere. Nigredo putrefactionis durat secundùm quosdam quatuor diebus vel quinque. Senior: Prima clauis est humorũ extractio & pinguedinis, cuius sunt hæc signa, scilicet nigredo superabundans, qua consumpta iam anima est in aqua. Albertus: Nisi anima corpus suum exierit, & in cœlum sursum ascenderit, nihil proficies in hac arte. Parabola Senioris de tinctura alba: Si parentes dilecti mei de vita gustauerint, & lacte mero lactati fuerint, & meo albo inebriati fuerint, & in lectulo meo nupserint, generabunt filium Lunæ, qui totam parentelam suam præualebit: & si dilectus meus de tumulo rubeo petræ portauerit, & fontem matris suæ gustauerit, & inde copulatus fuerit, & vino meo rubeo: & mecum inebriatus fuerit, & in lecto suo mihi amicabiliter cõcubuerit, & in amore meo sperma suum cellulam meam subintrauerit, concipiam, & ero prægnans, & tempore meo pariam filium potentissimum, dominantem & regnantem præ cunctis regibus & principibus terræ, coronatum aurea corona victoriæ, ad omnia à Deo altissimo, qui viuit & regnat in seculorum

fecula. Turba Philosophorum: Videntes autem huius artis inuestigatores illam albedinē apparentem in omnibus supereminentem in vase, rati estote, quòd rubedo in albedine illa occulta est, & tunc non oportet illam extrahere, sed quousq; totum rubeum fiat coquere. Senior Philosophus: Facite nigrum album, & omne album rubeum: quia aqua dealbat, & ignis illuminat. Nam lucet in colore vt rubinus per animam tingētem, quam acquisiuit virtute ignis. Hermes: Regimen septimum est Lunæ, videlicet assare, rubificare, calefacere & frixare per viginti quinque dies, & sic habes operis peractionem. Idem Animæ color rubeus est. Item: Album vult rubificari. Item: Albedo est rubedo nostra. Item: Lapis noster hic est ignis ex igne creatus & in ignem vertitur, & anima eius in igne moratur. Aenigma Hermetis de tinctura rubea: Ego coronor, & diademate ornor, & regijs vestibus induor: quia corporibus lætitiam ingredi facio.

Hermes Tractatu tertio: Venite filij sapientum ex nunc gaudebimus, & delectemur simul: quia mors consumpta est, & filius noster iam regnat, ac rubeo ornamento & carne indutus est. Iam filius noster genitus Rex sumit tincturam ab igne: illum verò mors mare & tenebræ fugiunt, & Solis radios Draco fugit, qui foramina obseruabat, filiusque noster mortuus viuit, & Rex ab igne venit, ac coniugio gaudebit, & occulta apparebunt, filiusq; noster iam viuificatus fit igne bellator, & tincturis supereminens.

Metaphora Belini Philosophi de Sole: Scitote quod Pater meus Sol dedit mihi potestatem super omnem potentiam, & induit me vestimento gloriæ, & totus Mundus me quærit, & currit post me. Ego enim sum maximus, iam sciuerūt virtutem meam & altitudinem: ego enim vnicus sum, & assimilor patri meo, qui vnicus est, qui dedit mihi virtutem istam ex gratia sua, & homines quærunt à seruis meis fustibus id quod quæritur à me, & non peruenerunt ad id nisi per me, & terra cum omnibus viribus suis me humiliare nō potest. Imò ego sum super eam, & super seruos meos, donec humiliem eos, & extraho de potentia & natura eorum, & induo

duo eos de ſplendore & lumine meo pulchro, quem dedit mihi pater meus. in omnibus operibus eorum. Ego enim ſum excellens, qui exalto, de primo cuncta, & nullus ſeruorum meorum poteſt ſuper me, niſi vnus, cui datum eſt, quòd contrarius eſt mihi. Et ipſe deſtruit me, non tamen deſtruit naturam meam. Et ipſe eſt Saturnus, qui ſeparat omnia mea membra. Poſtea vado ad matrem meam, quę congregat omnia membra mea diuiſa & ſeparata. Ego ſum illuminãs omnia mea & facio lumen apparere patenter in itinere de patre meo Saturno, & etiam de matre mea, quæ mihi inimicatur. Veruntamen niſi hoc fieret, non poſſem bibere de animabus animalium & plantarum. Sed ego venio cum calore ignis ad expellendam virtutem & iniquitatem eorum a me. Ego ſum habitans ſuper faciem mineræ, & tribuo ſeruis meis de extremitatibus meis, & nomen meum vocatur nominib. magnis, & qui ſtudet in me non curat de aliquo, ſed non ſaturatur ex me. Ego deſero naues per mare, & fabrico ciuitates denſas. Non quæratis in eis magnitudinem meam. Nuncio ergo vobis omnibus ſapientibus, quòd niſi me interfeceritis, intellectus veſter nõ erit perfectus, & in ſorore mea Luna creſcit gradus ſapientiæ veſtræ, & nõ cum alio ex ſeruis meis, & ſi ſciretis ſecretum meum, ego ſum frumentum ſeminatum in terram puram, quod naſcens creſcit & multiplicatur, & adfert fructũ ſeminanti: quia omne quod generatur genere ſuo, & quodlibet indiuiduum multiplicat formã ſuæ ſpeciei, & non alterius, quemadmodum ex frumento naſcitur, & ſic de alijs: & in hoc expoſui omnes figuras. Cùm itaque egero cum vxore mea alba, pura & humida & munda, tactu, addo pulchritudini faciei ſuæ bonitati & virtuti ſuæ: ipſa enim eſt obediens mihi. Vnde cùm fuero iunctus cũ ea, nihil melius in mundo, nec æquipollens; ipſa enim impregnabitur, germinabit, & erit ſicut ego ſum in ſubſtantia & colore: quoniã hoc magiſterio multiplicatur ſemen. Ex me enim ſimile naſcitur, ſicut quando ſeminatur vnum granũ frumenti, naſcitur, multiplicatur, teritur, cribellatur, & fit panis, ex quo viuit totus mundus, & fabricatur minera terræ ex me, nec deficit, quia donum

Dei est. Ego illumino aërem lumine meo, & calefacio terram calore meo, genero & nutrio naturalia, plantas & lapides, & demo tenebras noctis cum potentia mea, & facio permanere dies seculi, & illumino omnia luminaria lumine meo, & etiam in quibus non est splendor & magnitudo: quæ quidem omnia ex meo opere sunt, cùm induor vestimentis meis: & qui quærunt me, faciant pacem inter me, & vxorem meam. Itaq; nisi separetur à me, & misceatur mixtione inseparabili: & hoc fiat quando extraxeris me partim à natura mea, & partim vxorem meam à natura sua, & postea occidatis naturas, & sus itamur resurrectione noua & incorporali, eò quòd postea mori non possumus. Nam post resurrectionem habebimus gloriam & fortitudinem sempiternam. tūc gaudebunt omnes in prosperitate magna, qui sciunt nostrum progressum.

Et in hoc completur preciosum Dei donum, quod est super omne Mundi scientiarum arcanum, & incomparabilis thesaurus thesaurorum. Quia vt dicit Plato: Qui habet istud Dei donum, Mundi habet dominium: quoniam ad finem diuitiarum peruenit, & naturæ vinculum confregit. Non tamen ex eo quod habet potestatem conuertendi omnia corpora imperfecta in purissimum Solem & Lunam. Sed magis ex eo, quòd hominem & quodlibet animal præseruat in conseruatione sanitatis. Lamina verò crystallina, quæ est Elixir album, si detur in quantum granum sinapis febricitanti, curat ipsum. Etiam leprosus si per quatuor anni tēpora de eadem lamina purgatus fuerit cum puluere rubeo, vnde fit Sol bis in anno, in Martio & Septembri, curatur. Et vterq; puluis albus & rubeus sanat schiaticos in periculo mortis: sanat etiā paralysim. Item, si puluis teneatur ad nares in partu laborantium liberantur: hoc dicit Hermes. Geber quoq; dicit, quòd Elixir rubeum curat omnes infirmitates chronicas, de quibus medici desperauerunt, & facit hominem iuuenescere vt aquila, & per 500. annos viuere & amplius, vt aliqui Philosophi fecerunt, qui vsi fuerunt eo tribus vicibus in hebdomada quantum granum sinapis. Est herba quæ vocatur Saturnus de canalibus, de qua fit talis medici-

na.

na. Quare nota quòd omnes infirmitates quæ à vertice capitis vsque ad plantam pedis generantur, si fuerint vnius mensis, in die: si vnius anni, in duodecim diebus: si ex longo tempore, in mense curantur: quia sicut curat omnia metalla infecta ab omni infirmitate, sic & humana corpora. Quapropter noster benedictus lapis nō immeritò Tiriacus maior tàm corporum humanorum quàm metallorum dicitur: de quo Hermes Rex Græcorum, & pater Philosophorum ait: Si de Elixir nostro omni die vsq; ad septem dies sumpseris pondus carrobiarum, capilli tui cani de capite tuo cadent, & renascentur nigri, & ita de sene fies iuuenis & fortis.

Arnaldus dicit: Hic lapis noster virtutem habet efficacem omnem sanandi infirmitatē super omnes alias medicinas medicorum. Nam animā lætificat, virtutem augmentat, conseruat iuuentutem, & remouet senectutem. Non enim permittit sanguinem putrefieri, nec flegma superdominari, nec choleram aduri, nec melancholiam superexaltari: imò sanguinem supra modum multiplicat, contenta in spiritualibus purgat, & omnia corporea membra efficaciter restaurat, & à læsione custodit, & generaliter omnes tàm calidas quàm frigidas, tàm siccas quàm humidas infirmitates arctissimè sanat præ omnibus alijs medicinis medicorum. Quoniam si ægritudo fuerit vnius anni, sanat in duodecim diebus: si verò antiqua fuerit ex multo tempore, sanabit in vno mense. Et breuiter omnes malos expellit humores, bonosq; inducit: confert amorem & honorem ipsum deferentibus, securitatem & audaciam, & in prælio victoriam. Et in hoc completur secretū naturæ maximum quod est super omne preciū preciosissimum secretum, thesaurus incomparabilis & preciosissimus, quem habentibus Deus in sua mente recondat, ne insipientibus patefiat. Amen dicat omnis viuens.

Nach meinem viel vnd manches leiden vnd marter groß/
Bin ich erstanden / clarificiert / vnnd aller mackel bloß.

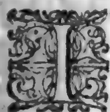

ARNALDI

ARNALDI DE VILLA NOVA PHILOSOPHI ET MEDICI EXCELLENTISSIMI LIBER

dictus Thesaurus thesaurorum, & Rosarium Philosophorum, ac omnium secretorum maximum Secretum, de verissima compositione naturalis Philosophiæ, qua omne diminutum reducitur ad Solificum & Lunificum.

PROOEMIVM.

ISTE namque Liber vocatur Rosarium: quòd ex libris Philosophorum abbreuiatus: in quo, Deo teste nihil occultum, nihil deuium, nihil diminutum est: sed quicquid est necessarium ad nostri Operis complementum, est in ipso. Diuiditur autē iste liber in Theoricam & Practicam: & etiam in diuersa capitula. Quippe quia iustum est de naturali & sublimiori rerum processu non pigeat, qui de eorum sublimiori effectu tractare voluerit. Tunc enim supplicium naturæ beatæ, & naturali quale procedit intentio, cùm & ipsius studij precium securius spectat, & ad arcanam rationis seriem, in illo declinare paratus est. Nullus negligat finalem, præcipuam totius Philosophiæ matrem ab editis effodere, quę hominem ornat moribus, & ditat beneficijs, auxiliatur pauperi, & etiā corpus incolume sanat, & præbet etiam sanitatem. Qui enim in legendis libris deses extiterit, in præparandis rebus promptus esse non poterit. Liber namque librum aperit, & sermo sermonem explicat: quia quod in vno est diminutum, in alio est completum. Non enim potest in Practicam bene assuescere, cuius mens in Theorica renuit desudare: quoniam procedit ad Practicam, sicut asinus ad cœnam, ignorans quomodo, & ad quid porrigat rostrum & os. Istum autem librum nominaui Rosariū, eò quòd ipsum abbreuiaui ex libris Philosophorum quantum potui melius, & in diuersa diuisi capitula.

In iſta arte duo ſunt libri, quos ponam in capitula per ordinem.

CAPITVLA LIBRI primi.

De modo generationis metallorum, Cap. I
Quòd argentum viuum eſt medicina metallorum, II
Quòd ſulphur extraneum, ſiue vulgi eſt cauſa imperfectionis, III
Quòd ſolùm argentum viuum eſt perfectio metallorum, IIII
Quod argentum viuum continet in ſe ſulphur ſuum, V
Quòd vnus eſt lapis Philoſophorum, VI
Ex quibus extrahatur lapis Philoſophorum, VII
Quod difficile eſt opus noſtrum in prima metallorum materia, VIII
Quid ſit opus primum Philoſophicum, IX
Quid ſit lapis, & quo indiget. X

De modo generationis metallorum. *CAP. I.*

VTrum natura omnia liquabilia ſint naturaliter ex argento viuo, & ſulphuris ſubſtantia: eò quòd proprium eſt argento viuo quod coaguletur, ex calore ſiue vapore ſulphuris: quoniam omne ſiccum naturaliter exhibet ſuũ humidum. Vapore ergo ſulphuris argenti viui coagulatum eſt ex ſua ſubſtantia terrea, ſubtili, aërea & digeſta, admiſtione prima ſibi vnita actione caloris: poſtea eleuata, decocta & digeſta, donec habeat vim ſulphureã coagulandi argẽtum. Argentum verò viuum in prima ſua radice eſt cõpoſitum ex terra alba, nimium ſubtili, ſulphurea, cum aqua clara fortiter admiſta, donec fiat ſubſtantia vna, non quieſcens in ſuperficie plana. Et enim homogeneũ in natura: quoniã aut remanet totum in igne fixum, aut totũ ex eo volat in fumũ, cùm ſit incombuſtibile & aëreum. Et hoc eſt ſignũ perfectionis: & ideo cùm poſtea in terra ſulphurea decurrit calefactũ, ſuperiùs aſcendit: quoniã de ſua natura eſt, vt per calorẽ ſublimetur: veruntamen cõtinua ſublimatione nimiùm depuratur decoquitur, & inſpiſſatur, ac in ſulphur album & rubeũ gradatim congelatur.

tur. Quod quidem sulphur dissoluitur multoties, & postea congelatur per argentum viuũ, illius sublimati inceratum caloris actione, donec vix in millib. annorum successiuè opere naturę in metallum congelatur perfectum. Et hoc quidem vasis mineralibus, ipsa natura mediante operatur metalla. In istis ergo operibus naturam imitari oportet, quicunque velit perficere medicinam imperfectorum perfectiorem.

Quòd argentum viuum est medicina omnium metallorum. CAP. II.

Dicit ergo Aristoteles, quòd argentũ viuum est Elementum omnium liquabilium: quoniam omnia liquabilia cùm ligantur, in eo conuertuntur, & admiscetur cũ ipsis; quia est de substantia eorũ: licet ista corpora differant in cõpositione sua ab argento viuo, eo modo quo ipsum fuit purum à sulphure immundo sibi exxtraneo. Fit enim argentum viuum ex vero sulphure non vrente. Nam vt dixit Philosophus: Sulphur album non vrens congelat Mercurium in bonam Lunam. Et illud est res optima quam suscipere possunt qui Alchimiã operantur, & conuertunt illud in argentum bonum. Si verò sulphur purũ, mundum & optimũ fuerit cum rubore clarum: & fuerit in eo vis igneitatis sulphureæ nõ vrentis, erit res optima, quã suscipere possunt Alchimistæ, vt ex eo faciant Solem. Si enim fuerit argentum viuum bonę substantiæ, & sulphur non purum adurens, conuerte ipsum argentum viuum in æs. Argentum etiam viuũ si fuerit petrosum, immundum, terreum, & sulphur non mundum fiet ex eo ferrum. Stannũ verò videtur habere bonum argentum viuum & purum: sulphur autem malum, & non bene mistum. Plumbũ verò grossum argenti viui & malũ, & ponderosum & luteum: Sulphur autem malũ mali saporis & fœtidi ac virtutis debilis: vnde nõ bene coagulatur. Hæc de verbo ad verbũ sunt verba Aristot. in quarto lib. Meteororum: Cui Philosopho naturali in omnibus est credendum, non fabulis nec operibus mendacibus, ab operibus naturæ omnino extraneis. Et sic fateris sequi: Et qui credit in mendacijs, secretum Philosophorum perdit.

Quòd sulphur extraneum siue vulgi est causa imperfectionis omnium metallorum.

CAP. III.

Notate ergo verba, signate mysteria: quoniam tota veritas istius scientiæ, ex iam dictis Philosophorum est corripienda, eò quòd à vanitate relinquatur, per ipsam duplicem corporis superfluitatem inesse: vnam quidem in profunditatem argenti viui inclusam in principio suæ mixtionis superuenientem: alteram extra naturam suæ naturæ, & corruptibilem: quarum ista cum labore tollitur: altera verò nullo artificis ingenio tolli potest. Quare sulphureitas adustibilis calcinatione ignis tollitur, vel à corporibus deletur. Et illud ideo: quia argentum viuum tenet, & ab adustione defendit illud quod suæ naturæ est: alterum respuit igni exponens, qui ipsum inficit: vnde est amicabile & suæ naturę placabile. Ipsum argentum viuum argento viuo magis adhæret, & etiam magis amicatur: post illud verò aurum: post illud argentum. Vnde ex hoc relinquitur, ipsa duo magis participare suā naturam: talia verò corpora non habent tantam conformitatem ad ipsum: quoniam habent in se sulphur extraneum, terreum, immundum & fœtidum. Ideo & ipsa verè dicere possumus, quòd minus participant naturam: quoniam sunt corpora fœtida adustibilia. Et illud ideo: quia sulphur quoquomodo præparetur per artificium, semper comburit & comburitur, & nigredinem in omni opere præstat. Ideo enim dicit Auicenna: In magisterio nostro non intrat: quoniam non est de argento viuo, vel de argenti viui substantia, nec de perfectione eius, cùm ipsum semper inficiat, denigret & corrumpat. Relinquitur ergo, argentum viuum corporum esse perfectissimum, & adustionis esse saluatiuū, eò quòd corpora illa omnino comburūtur, quantò plus suam naturam participant & possident. Vnde patet, quòd multa qualitas argenti viui est causa perfectionis in corporibus: multa sulphureitas est causa corruptionis: id est, quod quædam magis, quædam minus comburuntur secundùm examinationem ignis, vt illa quæ sunt pluris sulphu-

reæ

reæ quantitatis continentur magis, quæ verò minus, minus. Habet enim sulphur in se duas causas corruptionis, puta inflammabilem substantiam, & terream fœtulentiam: quare per primam naturã stare facit: quoniam comburit semper & comburitur, ac semper nigredinem in omni opere præstat. Per alteram verò neque fusionem habet, neq; ingressionem: quoniam si fixum fuerit, prohibet fusionem, & ipsum nunquam figitur: nisi priùs calcinetur, nullo modo funditur in artificio, quoniam in terrenam substantiam redigitur.

Quòd solum argentum viuum est perfectio omnium metallorum. CAP. IV.

Hoc autem in argento viuo minimè contingit: quoniam figitur absq; eo quòd in terram vertatur: & similiter figitur conuersione eius in terram. Nam per festinãtiam ad eius fixionem, quæ fit per præcipitationem, figitur, & in terram vertitur, & per successiuam iterata vice illius sublimationem figitur similiter, & non vertitur in terram, imò dat fusionem metallicam. Et illud ideo est, quia viscosam & densam habet substantiam: cuius signum est contritio illius cum imbibitione, & commixtione cum rebus sui generis sortitus. Itaque manifesta in illa viscositas illius propter multam sui adhærentiam constat. Densam autem illud habere substantiam, manifestè videt monoculus, propter grauedinem sui ponderis immensi: quoniam præponderat auro, dum in sua fuerit natura. Est autem fortissimæ compositionis & naturæ vniformis: quia non separatur in partes, vt nullatenus se diuidi permittat: quia aut cum tota sui substantia in igne permanet stans, aut ex igne recedit cum tota sua substantia. His ergo relinquetur argentum viuum figi posse sine ipsius humiditatis radicalis consumptione, & absq; illius in terram conuersione. Et ideo notatur in eo causa perfectionis vera: quoniam ipsum solum ad fusionis perfectionem sufficit in vnoquoq; gradu, scilicet cum ignitione & sine ignitione. Propter enim bonam partium adhærentiam, fortitudinem suæ mixtionis, si aliquo modo partes illius inspissentur per ignem vlterius nõ permittit se cor-

rumpi, nec per ingressionem furiosæ flammæ illud se in fumum patitur euolare: quoniam rarificationē sui non suffert propter sui densitatem, & adustionis carentiam, quæ per sulphureitatem quam non habet perficitur. Hoc satis sufficienter probatum est superiùs.

Sulphur quod est terra sicca grauis esse dicimus perfectionis corruptiuum: quoniam si fixum fuerit, fusionem rectam impedit: vt patet in ferro quod non funditur: quia sulphur fixum in se habere cognoscitur. Si verò fixum non fuerit, fusionem rectam impedit, vel anticipat, vel ab igne corrumpitur, comburitur & euaporat: vt patet in plumbo & alijs corporibus infirmis. Et ideo sulphur non est de virtute nostræ artis, neque de perfectione eius: quoniam perfectionem impedit in omnibus operibus suis: sed Mercurius viuus in omnibus suis operationibus est manifestè perfectissimū & probatissimum: quoniam adustionis est saluatiuum, effusionis effectiuum cùm figitur: & est tinctura vberrimæ perfectionis, fulgidi splendoris. Et non recedit à commixto, donec est, & est amicabile, & metallis placabile, ac medium coniungendi tincturas: quoniam miscetur per minima cum ipsis. Et etiam in profundo naturaliter adhæret: quia est de natura ipsorum: veruntamen cum Sole & Luna miscetur faciliter: eò quòd ipsa magis naturam suam participant: attamen non submergit aliquid in eo nisi Sol.

Ex hoc itaq; secretum elicias maximum: quòd Mercurius in se recipit, quod suæ naturæ fuerit, & alienum respuit, eò quòd sua natura gaudet magis quàm extranea. Ex hoc enim manifestè relucet, corpora maioris esse perfectionis, quæ plus Mercurij sunt continentia: & quæ minus, minoris.

Laudetur ergo omnium opifex Deus gloriosus & benedictus, causator optimus & altissimus, qui ex vili creauit preciosum, vt cum mineralibus maximè in natura teneat symbolum, & dedit illi substantiam, & substantiæ proprietatem, quam contingit vllam minimè ex rebus in natura possidere: quoniam ipsum solum est quod ignem superat, & ab igne non superatur, sed in eo amicabiliter quiescit gaudens: ipsum namq; solum

cùm

cùm sit metallicū, continet in se totum quo indigemus in nostro magisterio: quoniā omnia alia cùm sint combustibilia, igni cedunt, & in fauillam deficiunt.

Quòd argentum viuum continet in se sulphur suum. CAP. V.

Manifestum est igitur quòd argentum viuum continet in se sulphur suum bonum fixum, quo coagulatur in aurum & argentum, secundum diuersum disponendi modum. Nam secundum Philosophum argentum viuum, & si fuerit purum, coagulabit illud vis sulphuris albi non vrentis in argentum. Et illud est res optima vt per artificium Alchimistę faciant Elixir ad argentum. Si verò sulphur fuerit optimum cum rubore clarum: & fuerit in eo vis igneitatis simpliciter non vrentis, erit res optima: vt ex eo fiat Elixir ad aurum. Et bene tradidit Philosophus primò sulphur album ad argentum, & postea rubeum ad aurum: quia non potest fieri aurum nisi priùs fuerit argentum: quoniam non est transitus de extremo ad extremum, nisi per medium: Non ergò potest fieri transitus de nigro ad perfectum citrinum, nisi fuerit primò album: quoniam citrinum ex multo albo & paruissimo rubeo est compositum. Nec potest fieri etiam de citrino transitus ad album, nisi priùs fuerit nigrum: quoniam non potest aurum fieri argentum, nisi primò fuerit destructum, & corruptum, & nigrum: quia quod est melius, non potest fieri deterius, nisi per sui corruptionem. Nam generatio vnius est corruptio alterius: ideo qui scit aurum conuertere in argentum: scit & argentum cōuertere in aurum: quoniam sulphur non vrens album ad argentum, potest fieri per maiorem digestionem sulphur rubeum ad aurum: quoniam citrinatio nihil aliud est, quàm completa digestio: nec albedo aliud est, quàm nigredinis ablatio. Calor namque agens in humido, efficit primò nigredinē: & agens in sicco operatur albedinem: & in albo citrinitatem. Et hoc quidē in calcinatione plumbi attendi potest, quod conuertitur in cinerem nigrum: postea in album: deinde in nimium citrinum, vel rubeum. Sic sulphur album vel rubeum, habetur ex vna metallorū materia ad ple-

num depurata, modo tamen diuerso digesta & decocta. Idcirco dicit Philosophus, quòd omni argento inest sulphur album, sicut omni auro inest sulphur rubeū. Sed tale sulphur nō inuenitur super terram, vt dicit Auicenna: quòd in istis duobus corporibus existit. Et ideo ista duo corpora subtiliter præparemus, vt sulphur & argentum viuum de illa materia habeamus super terram, de qua aurum & argentum efficiebatur sub terra. Ipsa namque corpora lucentia sunt, quibus insunt radij tingentes, cætera corpora albedine & rubedine vera, secundum quòd ipsa fuerunt præparata. Nam per nostrum magisterium corpus perfectum iuuat, & imperfectum perficit sine admixtione alterius rei extraneæ. Aurum itaque cùm sit preciosum, omnibus metallis est tinctura rubedinis tingens, & transformans omne corpus. Argentum verò est tinctura albedinis perfecta albatione tingens cætera corpora. Cum illis namque corporibus, scilicet, Sole & Luna miscetur Mercurius, & figitur per ipsa maximo ingenio, quod minimè peruenit ad artificem duræ ceruicis.

Quòd vnus est lapis Philosophorum.
CAP. VI.

Oportet igitur inquisitorem huius scientiæ constantis voluntatis esse in opere. Nemo hoc modo illud præsumat attendere: quoniam in rerum multitudine ars nostra non perficitur: vna enim est. Est enim lapis vnus, vna medicina, cui nil extranei additur, nec diminuitur, nisi quòd superflua remouentur. Omne enim sulphur, linternum: id est, vulgare, vel butyrum argenti viui est extraneum, eò quòd sui ipsius est destructiuum, vel corruptiuum. Econtrà verò illud non est extraneū, in quo habet ipsum cōuerti per magisterium nostrum, scilicet in aurum & argentum. Nihil ergo conuenit rei, nisi quod est ei propinquius, ex sui natura. Non enim generatur ex homine nisi homo, neque ex alijs animalibus nisi similia sibi. Quoniam quodcunq; quod generatur, sibi simile consequitur. Vera igitur vtamur natura: quoniam non emendatur, nisi in sua natura, cui nihil alienum iungitur. Nolite ergo introducere, nec pulue-

puluerem, nec aquam, nec vllam rem: quippe diuersæ naturæ lapidem nostrum non emendant, nec intrant in eo, quòd non sit ortum ab eo: quoniam si aliqua extranea sibi apponantur, statim corrumpitur, & non fit ex eo quod fieri quæritur. Ex rebus ergo corporalibus maximè conuenientibus in natura, necessariò est medicinam colligere. Vnde oportet, quòd ipsa medicina illis in natura conueniat, & eis in profundo maximè cohæreat: ita quòd diminutum perficere compleat, & etiam quòd Mercurius per minima ante illius fugam misceatur: sed nullum corpus in sua natura manens Mercurium coagulat, nec ei firmiter adhæret: nec etiam ipse Mercurius per se medetur infirmis corporibus: quoniam in examinatione separatur ab eis. Nam grossa simplicibus, & simplicia grossis minus bene conueniunt. Subtilioris ergo substantiæ, & liquidioris fusionis necesse est illam medicinam esse, quàm ipsa corpora: & fixionis ac retentionis, quàm sit argentum viuum in sua natura.

Ex quibus extrahitur lapis Physicus.
CAP. VII.

Quæri ergo non immeritò potest: vnde hæc nostra maximè possit elici medicina. Quibus respondentes dicimus, quòd in quibus est, ex illis elicitur. Est autem tàm in corporibus, quàm etiam in argento viuo secundum naturã, cùm vnius sint reperta naturæ: sed in corporibus quidem difficilius, in ipso verò Mercurius viuo propinquius, non autem perfectius. Et illud ideo: quia non est corpus dignius Sole, aut purius, aut eius vmbra, scil. Luna, sine quibus nullum argentum viuum generatur tingens. Qui verò absque isto argento tingere nititur, cæcus procedit ad practicam, sicut asinus ad cœnam: nam aurum aureum, argentum argenteum tribuit colorem. Qui ergo argentum viuum cum Sole & Luna tingere nouit, venit ad arcanum, quod dicitur Sulphur album, optimum ad argẽtum, quod cùm rubeum efficitur, erit sulphur rubeum optimum ad aurum. Ab illis igitur corporibus extrahitur sulphur nimium albũ & rubeum, cùm in ipsis sit purissima sulphuris substan-

tia, ingenio naturæ summè deprauata: quòd secundum Albertum clarius est & subtilius: quia in deprauatione ipsius est ars debilior natura, nec consequitur eam, licet multùm laboret. Pater enim eius est Sol, Luna mater est: quia ex illis corporibus cum suo sulphure, vel arsenico præparato, nostra elicitur medicina. Ex corporibus similiter Solis elici potest ipsa. Ex solo autem argento viuo facilius & propinquius, & perfectius inuenitur, cùm ipse sit pater omnium istorum luminarium, & omnium liquabilium, ab ipso siquidem omnia sunt: & ideo in ipsum omnia resoluuntur: quoniam natura naturam amplectitur propriam, amicabilius, magisq; gaudet cum ea quàm cum extranea. In ipso namq; est facilitas extractionis illius subtilis substantiæ, cùm iam in actu habeat substantiam. Relinquitur ergo, medicinam nostram esse purissimam & subtilissimam substantiam, quę ex argenti viui materia originem suam ducit, & ex illa creata est. Non est autem materia argenti viui in sua natura, nec in sua substantia tota, sed fuit pars illius. Non autem quæ est nunc, cùm lapis noster factus est simpliciter est argẽtum viuum, licet fuerit pars eius: quoniam ipsum illuminat, & ab adustione defendit & conseruat, quod est causa perfectionis. Igitur cuiuscunque causa tantùm generationis sit medicina, tàm quidem in corporibus, quàm in ipsius argenti viui substantia, lapidis preciosi indagatur substantia. Consulo tamen quòd non opereris, nisi cum Mercurio & Sole ad Solem & Mercurium, & Luna ad Lunam: quoniam totum beneficium huius artis consistit in ipsis tantùm.

Quòd impoßibile est, lapidem perfici ex sola metallorum substantia siue materia.
CAP. VIII.

Igitur si in prima naturæ materia opus nostrum vellemus incipere, esset longissimum & incompossibile, & etiam magnæ, & quasi infinitæ requirerentur expensæ ad hoc perficiendum. Et cùm demum per difficilimum artificium lapis fuerit factus de natura metallorum, tamen opus Philosophicum, siue Physicum nondum est incoe-

inceptum: quippe quia est necessarium, quòd Lapis Philosophorum elici possit de natura duorum corporum, antequam de eo fiat Elixir completum. Quoniam est necessarium, quòd illud quod est Elixir, magis sit depuratum & digestum, quàm aurum vel argentum, eò quòd ipsum Elixir habet conuertere omnia imperfecta alia perfectione diminuta corpora in aurum vel argentum, quod ipsa minimè perficere possunt: quia si de perfectione sua alteri darent, ipsa imperfecta existerent: eò quia non possunt tingere, nisi quantum se extendunt. Et ad hoc fiet operatio in lapide nostro, vt melioretur eius tinctura in eo plus quàm in sua natura, & vt fiat Elixir iuxta Sapientum allegoriam, compositum ex speciebus limpidis, condimentum, antidotum, medicina, purgamentum omnium corporum purgandorum, & transformandorum in solificum & lunificũ verum. Sed moderni operantes, finem credunt operis esse cùm incipiunt opus: quoniam tamen in tantum laborauerunt, quòd opus eorum sit de natura metallorum, credunt compleuisse Elixir perfectum. Sed quando faciunt proiectionem, nihil ibi inueniunt: qui operari desistunt, vbi incipere debuissent.

Quid sit opus primum Physicum.
CAP. IX.

Opus namq; Philosophorum est dissoluere lapidem in suum Mercurium, vt in primam reducatur materiam. Vnde Philosophus in quarto Meteororum, huius artis sophisticos illudit artifices Alchimiæ, dicens: Species transmutari non posse: quod quidem similiter verum est, nisi vt species ipsæ (vt postea subdit) in primã suam materiam rediguntur, quæ quidem materia prima est argenti viui, cùm ipsum sit elementum omnium ductibilium. Tunc enim in aliam formam quàm priùs erant bene permutantur: non quidem species, sed indiuidua specierum, quoniam ipsa indiuidua actionibus sensibilibus sunt subiecta, eò quòd in se sunt corruptibilia. Species verò cùm sint vniuersales, actionibus sensibilibus non sunt subiectæ, & ideo non sunt in se corruptibiles. Species igitur argenti, quæ est argenteitas, non

mutatur in speciem auri, quæ est aureitas, nec è conuerso: quia species verè permutari non possunt, sed indiuidua specierum bene permutātur, cùm in primam suam materiam rediguntur: quia cùm forma istius fuerit corrupta, vel illius, vel in primam materiam resoluta, bene permutatur, & necessariò introducitur alia forma: quia corruptio vnius est introductio alterius. Et scias, quòd nulla materia potest ita destrui, quin sub aliqua maneat forma: vnde destructa vna forma, immediatè introducitur alia, ad hanc operationem, vel ad illam disposita. Et ideo dicit Philosophus: Indiges tu qui vis operari quod in solutione, & sublimatione duorum luminarium primò labores, quia primus gradus operationis est, vt fiat argentum viuum ex ipsis. Notate ergo verba, signate mysteria: quoniam in hoc opere declaratur, quis sit lapis, cùm principium sui operis sit dissolutio ipsius. Oportet igitur sublimare, figere, & calcinare ipsum, vt sic demum soluatur in argētum viuum, quod Philosophis est contrarium. Vnde etiam dicunt Philosophi: Nisi corpora fiāt incorporea, siue non corporea, vel volatilia, & è conuerso, nihil operamini. Verum ergo principium nostri operis est dissolutio lapidis: quia corpora soluta in naturam primam spirituum sunt redacta, nisi quia magis sunt fixa: quia spiritus sublimatur cum eo. Nam solutio corporis fit cum cōgelatione spiritus, & congelatio spiritus est cum solutione corporis: tunc enim miscetur cum spiritibus vel spiritu, & fit vnum corpus cum eis, vel cum eo, & nunquam separantur; sicut nec aqua mista cum aqua. Quoniam omnia tunc ad suam naturam homogeneam primam sunt redacta. Prima verò homogeneitas metallorū est argentum viuum. Cùm ergo in ipsa homogeneitate soluuntur, insimul coniunguntur, & nunquā separantur: quoniam tunc vtrunq; agit in suum socium sibi similem. Et ideo dicit Aristoteles, quòd Alchimistæ corpora metallorum verè transmutare non possunt, nisi priùs ipsa redigātur ad suam primam materiam: tunc enim in aliam formam quàm priùs erant, bene rediguntur. Quoniam contra hoc nō stat ratio: quippe quia destructa vna forma, immediatè introducitur alia, vt patet ex operibus rustico-

rusticorum, qui de lapidibus faciunt calcem, & de cineribus vitrum. Sic & multò fortius potest sapiens studio suo per magisterium naturale, seu artificium nostrum ista corpora corrumpere, & illis nouam formam introducere: quia intentio nostræ operationis non est aliud, nisi quòd eliciatur, & eligatur purissima substantia Mercurij in istis corporibus: quoniam Elixir consistit in illis tantùm, & non in alijs.

Quid sit lapis, & quo indiget in operatione, vt sit Elixir completum.

CAP. X.

Hic igitur est lapis noster famosus: quia non fit transitus de extremo ad extremum, nisi per medium. Extrema autem nostri lapidis in primo latere est argentum viuū: in secundo verò est Elixir cōpletum. Media namque istorum aliqua alijs sunt magis depurata, decocta & digesta: & illa sunt meliora & operi propinquiora, quod te charissime ignorare non credo, sed bene scire. Non ergo ob hoc erres: quoniam si seminauerit homo hæc & metet. Nam semen suo semini correspondet, & omne arbustum, proprium adfert fructum iuxta genus suum. Natura quippe est sapiens, semper perfici appetens: quoniam in se semper continet incremētum suum. Idcirco dicit Auicenna: Nisi aurum & argentum viderē, pro certo dicerem, quòd Alchimia non est vera ars. Igitur quamuis lapis noster hic tàm in se tincturam materialiter contineat, quàm in corpore tenue creatus à quocunque per se motum non haberet, vt sit Elixir completum nisi moueatur arte & operatione. Et ideo artes diuersæ à diuersis Philosophis sunt inuentæ, vt compleatur per artificium, quod à natura est relictū incompletum: quoniam natura prona est ad sui perfectionem. Prudenter ergo & non casualiter operare, & scias naturas lapidis & fortitudines, & quis lapis, cuius lapidis sit amicus vel inimicus. Vide quòd agnoscas quod ipse fecerit. Et antequā scias grossum, fac gracile, ponderosum alleua, asperum lenifica, durum mollifica, amarum dulcifica, & habebis totum magisterium. Scias ergo quòd suarum operationum aliæ medicinæ auri,

quibus conuenit participare argento in aliquibus, & in aliquibus diuersificare: quoniam in principio suæ operationis opus auri & argenti per omnia conuenit: in modo verò fermentationis disconueniunt: quoniam fermentum operis argenti argentum est. Fac ergo vnamquamque speciem cum sua specie: & vnumquodque genus in suo genere: quoniam opus albi ad albificandum, & opus rubei ad rubificandum. Non ergo misceas opus vnius lapidis cum opere alterius lapidis: quoniam vehementer errares si secus faceres. Alia quippe corpora possibile est quòd separentur, sed non erunt bona sicut illa: quippe quia medicinam quam non habent, dare non possunt, impossibile siquidem est, non fixum figere, & immundum mundare: quia non inuenitur in re, quod in ea non fuerit antea: nec aliquis dare potest quod non habet. Quare licet vti possis, vel indiges tu cùm non possis habere in istis illud quod est maioris temperantiæ, & minoris fæcis, si indigueris vsu eorum, oportet primò vt cõuertas ea in similitudinem duorum corporum perfectorum: quod nunquam fiet, nisi Sol & Luna in vno corpore coniuncta proijciantur desuper ipsa: quippe quia Mercurius cùm sit de sua natura conuersiuus, fit vnumquodque cum singulis quos amplectitur ex planetis. Si iungatur cum plumbo, plumbum erit: si cum ferro, ferrum erit: & si cum alijs corporibus erit consimile eis. Si autem cum istis duobus iungatur radijs, fit Elixir perfectum. Non ergo operandum est, nisi de ista nobili materia: quia non fiunt res aliqua ratione, nisi secundùm eorum naturam. Quicunque ergo quærit à natura quod in ipsa non est, fatuitas est & perditio laboris. Non comedas ergo de filio cuius mater menstruum patitur. Quem si comedis leprosus, & tu, & opus tuum: sed frustum comede de carne pingui, & habebis aurum & argentum quantum volueris. Et non quæras à natura quod in ipsa non est: quoniam fatigares animam tuam in vanum. Hæc extracta sunt à Morieno doctore veracique Philosopho. Nihil reputans inde lucrum si ita faceres, sed bene facias vngendum de Sulphure & lanqueto: quoniam res, cuius caput est rubeum, pedes albi, oculi verò nigri, est magisterium.

sterium. Intellige quod dico: quoniam omnia verè sunt verissima: qualia nunquam Philosophus aliquis tradidit meliora.

Explicit liber Primus.

CAPITA LIBRI secundi.

De inuestigatione perfecti lapidis Philosophici. Cap. I
De regimine, II
Quomodo depuretur Mercurius, III
De lapidis inhumatione, IV
De capitulatione tertij regiminis, V
De secundo regimine quod est abluere, VI
De diuisione lapidis per quatuor elementa, VII
De ablutione aquæ, VIII
De ablutione aeris, IX
Quomodo ab omni re extrahatur oleum, X
Quæ differentia est inter aquam & oleum, XI
De ablutione ignis terræ, XII
De causa ablutionis secundum Plat. XIII
De tertio regimine, quod est reducere, XIV
De modo reducendi aquam super terram, XV
De modo sublimandi & albificandi terram, XVI
Quomodo sulphur album fit rubeum, XVII
De recapitulatione tertij regiminis, XVIII
De quarto regimine quod est figere, & quòd fermentum album fixum est necessarium ad figendum, XIX
Quòd pondus fermenti debet excedere pondus sulphuris, vel esse æquale, XX
Quæ sunt vtilitates magisteriorum, XXI
Quomodo debemus seruare qualitatem vniuscuiusque, XXII
Quomodo elementa sunt corrigenda, & quomodo acquiratur fusio medicinæ, XXIII
De ponderibus obseruandis in fixione, XXIV
De fixione Elixiris in compositione ad album, XXV
De reductione aeris super Elixir album, XXVI
De iteratione Elixiris albi, XXVII
De compositione Elixiris rubei, XXVIII
De multiplicatione medicinarum, XXIX

Quomodo intelligitur solutionē & sublimationem fieri, XXX
De modo faciendi proiectionem, XXXI
De recapitulatione totius magisterij. XXXII

De inuestigatione perfecta lapidis Physici. CAP. I.

MAnifestum est ergo per operationem medicinæ esse operationem naturæ, ipsamq; medicinam esse eandem naturam: eò quòd ipsa medicina solùm est composita ex natura. Certū quippe est, omnē rem esse de eo, in quod resoluitur. nam gelu conuertitur in aquam calore mediante. Clarū est ergo, aquam ipsam priùs fuisse, quàm ipsum gelu. Sic omnis lapis noster resoluitur in argentum viuum per magisterium nostrum: ergo prius ipse fuit argentum viuum. Modus autem conuertendi ipsum argentum viuum est conuersio naturarum in suā primam radicem: naturam namq; conuertere, est elementa circulariter rotare: sunt autem elementa de aptitudine sua ad inuicem cōuersiuā, & ideò generantur, & corrūpuntur & ad inuicē alterantur. Conuerte ergo elementa, & quod quæris inuenies: quia nostra operatio non est nisi naturarum mutatio, & eorum elemētorum frigidi cum calido, humidi cum sicco amicabilis commixtio. Veruntamen non conuertitur siccum in humidum, nisi priùs fuerit frigidum: id est, aqua: nec frigidum conuertitur in calidum nisi priùs fuerit humidum: namque transitus non fit ab extremis nisi per medium. Terra nō conuertitur in aërem, nisi priùs vertatur in aquam: Aër quippe & aqua sunt elementa media: ignis & terra sunt elementa extrema; aër verò est iuxta ignem, sicut terra iuxta aquam: & ideo quia aqua contrariatur igni, & terra aëri: quia aqua frigida est & humida, & ignis calidus & siccus, terra verò frigida & sicca, aër autem calidus & humidus est. Et sic aqua & aër conueniunt in humiditate, ignis & terra in siccitate: & ideo vnum in aliud conuertitur: & similiter ad inuicem, ideo immediatè conuertuntur, ac tardiùs ab inuicē separantur. Econtrà autem aër & terra, ignis & aqua ad inuicem nō conuertuntur. nisi ignis in aërem, & terra in aquā priùs conuertantur

Si er-

Si ergo siccum conuertitur in frigidum, & frigidum in humidum, ac humidum in calidum, & calidum in siccum: tunc habebis totum magisterium. Modi verò regiminis ad inuicem conuertentes, sunt quatuor principales, scilicet soluere, abluere, reducere & figere. Soluere grossum in simplum & subtiliare: abluere, obscurũ in lucidum: reducere humidum in siccum: figere volatile supra corpus fixũ. Soluere, est diuidere corpora & materiam, vel naturam primam facere. Abluere, est inhumare, distillare & calcinare. Reducere, est incerare, impinguare vel impraegnare, subtiliare: figere & desponsare, resoluere & coagulare. Per primum mutatur natura interius, per secũdum exterius, per tertium superius, per quartum inferius.

De primo lapidis regimine.
CAP. II.

Lapidem siccum, grossum dissoluere in argentum viuum, vt in suam reducatur materiam primam. Et hoc tum solum fit argentum viuum, eò quòd ipsum solum habet Solem & Lunam ad suam materiam, vel materiam primam redigere. Sed argentum viuum habet in se foeculentiam terream & adustibilem absque inflammatione & aqueitatis substantia, necesse est superflua demere, & absentia implere vel supplere, si plenam medicinam volumus facere, vel trahere. Terrenam autem foeculentiam oportet omnino per sublimationem demere, ne humidum in proiectione creat calorem & aqueitatem ipsius. Simili modo fugitiuam oportet quo ad medicinam illius substantiam saluare, de cuius proprietate est mundare, & ab adustione defendere, & etiam figere, ac fixum facere. Ideoq; contingit ex ipsius medicinae diuersitate, secundùm eius diuersam depravationem, quandoq; creari Saturnũ ex illa, quandoq; Iouem, quandoq; Venerem, quandoque verò Martem, quod ex impuritate necesse est euenire, vel accidere.

Quomodo depuratur Mercurius, & purgatur. CAP. III.

Ingenium igitur ipsius terreae substantiae superfluae

remotionis, est ipsum semel vel bis sublimare à vitro & sale, donec ipsius albissima sumatur substantia. Cùm verò albissima ascenderit, proijce in feruenti aqua, donec redeat in argentum viuum. Pòst tolle ab eo aquam, & operare cum eo: quoniam non est bonum operari cum ipso, nisi priùs hoc modo purgetur. Vnde dicit Auicenna: Primum quoque facere incipere est, quòd sublimetur Mercurius: postea solue eum vt redeat in primã materiam suam, & sublima totum. Tunc in hoc Mercurio mundo mitte corpora munda, æquali lancé librata: veruntamen non misceas corpus album cum rubeo, nec corpus rubeum cum albo: sed vnumquodque seorsum dissolues in partem, quoniam aqua alba est ad albificã dum, aqua rubea ad rubificandum. Non ergo misceas aquam vnius lapidis cum aqua alterius, aut cum alio lapide: quoniam vehementer errares & excæcaberis, si secus feceris. Ab hinc vice post vicem contere & imbibe, & coque in balneo Mariæ: pòst distilla per filtrum quousque transeat ipsum: collige tamen ad partem supereminẽs nigrum: quoniam illud est oleum, ac verum dissolutionis signum: quia quod est solutum, peruenit ad sublimitatis finem, vnde separatur ab inferioribus, ascendens sursum, & petens altiora loca, vt corpus aureum. Custodi autem ipsum cautè, ne euolet in fumũ; & quod facis in albo, facias etiam in rubeo: quoniam hæc medicina in essentia est vna, & in modo agendi similiter vna: est tamen in rubea additamentum citrini coloris: quia sulphuris fixi substantia mũdissima efficitur. Differẽtia tamen inter solarem & lunarem medicinam: eò quòd hęc quidem illud continet, illa verò non: quoniam indiget mundissimo sulphure albo, sicut hæc indiget rubeo. Sufficiunt hæc duo corpora, eò quòd assimilãtur quæsito, vel illi quod quæris. Sed indiges quòd in solutione, sublimatione, & subtiliatione eorum labores. Sunt enim fortia, & indigent præparatione longinqua & operatione continua, vt primò calcinentur, & postea soluantur: quoniam cùm calcinata fuerint, facilius soluuntur: eò quia calor ignis penetrans partes corporis, facit aquam ingredi post ipsum: & sic est magis solutionis susceptiuum. Veruntamen si calcinaueris

corpus grossum, quod etiam dissolutiuum est, pone ad partē, & quod remanet in filtro, accipias cautè ipsum, ne perdatur in fumum, & pereat magisterium. Idcirco cùm istud graue sit perficere & difficile, expedit corpora soluere per aquam solum: id est, per argētum viuum sine calcinatione: quoniam istud est securius, licet in operatione sit tardius. Esto ergo longanimis, & non festinanter extrahas tincturam, nec festinanter aut velociter quæras perficere: quia primus error in hac arte est festinatio: quia comburit omnia, & ad remotum perducit. Nam ignem si multùm feceris, in principio mixtionis eius eueniet in tincturis detrimentū: quoniam comburūtur medicinæ per nimias caliditates. Vnde versus:

Dissipa rem captam prius per partem satis aptam,
Leuiter extractam sic massam contere factam.
Hæc non festinè, sed temporis ordine fine
Albumen vrina disponit membra ruinæ.

Patienter igitur sustine, & contere, & coque, reitera, & non tædeat te hoc ipsum reiterare: quia quæ imbibuntur, per aquam mollificantur. Et quantò magis teres, tantò magis mollificas: & quātò magis mollificas, tantò magis partes grossas subtilias, donec vniantur, & ab inuicem non diuidantur: quoniam spiritus cum corpore tunc inspissantur, & omnia quæ impastantur, dissoluuntur, & impastatio fit cum nimia trituratione & assatione. Nam per contritionem, & incerationem, ac assationem diuiduntur partes ligatæ viscositate aquæ, quæ viscositas est in corporibus. Corpora verò soluta ad naturam spiritus sunt redacta, & nunquam separantur, sicut nec aqua mista aquæ: quippe, quia natura lætatur: quoniam sponsa cum sponso copulatur: quæ verò non dissoluuntur, non habent partes subtiles, nisi mollifices. Ideo charissime indiges, quòd in dissolutione lapidis labores, scilicet partes suas priores disgregas ab ipsis, vt grauioribus partibus abiectis, opus cum leuioribus perficiatur.

De inhumatione lapidis. CAP. IV.

Lapide autem dissoluto, accipe totum, & pone super calorem temperatum, vt putrefiat & digeratur me-

liùs, videlicet per menſem Philoſophorũ: id eſt, per triginta dies: quoniam aduſtio in animalibus per inhumationẽ tollitur, & decoctionem: Decoquas ergo complete, vt ebulliant omnia leui igne, & in ſuã materiam primam redeant, & ſint argentũ viuum. Hoc autem habito ſoluitur illa authoritas Ariſtot. in quarto Meteororum: Sciant artifices Alchimiſtæ: Species rerum transmutari non poſſe, quòd quidẽ verum eſt, niſi priùs, vt ſubditur, in ſuam primam reducantur materiam. Tunc autem in aliam formã quam priùs erant, bene permutantur, non quidem ſpecies, ſed indiuidua ſpecierum permutãtur: quoniã ſunt corruptibilia ipſa, & actionib⁹ ſenſibilibus ſubiecta. Materia namq; nullo modo poteſt iſta deſtrui, quin ſemper maneat ſub aliqua forma. Vnde ſoluta prima corporis forma in Mercurio, immediatè introducitur noua forma, corrupta ipſorũ forma, quæ quidẽ forma eſt in colore nigra, in odore fœtida, & in tactu ſubtilis & diſcontinuata: & hoc eſt ſignum perfectæ diſſolutionis corporũ: quia calor agens in humido primò generat nigredinem, quæ quidem nigredo eſt caput corui: ſed eſt principium operis noſtri, quod eſt diſſoluere lapidem noſtrum in Mercurium, vel in aquam mercurialem. Modò habes primum regimen operis.

De recapitulatione primi regiminis.

CAP. V.

Modò dicam breuiter totum diſſolutionis modum. Sublima ergo primò Mercurium, & deinde ſoluas ipſum: hinc incorpora ipſum, cum terra lota & igne, & pariter decoque, quouſq; redeant in ſuam primam materiam. Et hoc ideo fit, vt habeamus ſulphur & Mercurium de illa materia, de qua aurum & argentum efficiebantur ſubtus terram: quia ſi verum ſulphur fuerit & argentum viuum, bene poſſumus ex ipſis aurum & argentum facere. Hoc autem magiſterium non eſt niſi pro diuitibus, & pro Mundi altioribus. Et qui habet ipſum, habet theſaurum ſempiternum. In ipſo ergo tria ſunt inquirenda, puta ſubtile ingenium artificis, opera manuum & arbitrium. Quod quidem requirit diuitias, ſapientiam, & libros.

De secundo regimine quod est abluere.
CAP. VI.

Secundum autem lapidis regimē est abluere nigrum corruptum & fœtidum, vt sit nimis lucidum, clarum, & à sordibus vacuum. Quod quidem fieri nullatenus conuenit sine elementorum diuisione & aquarum distillatione, & lapidis dissolutione: quia elementorum duo sunt lapidea, & duo sunt aquatica. Lapidea autem sunt ignis & terra: quia sunt sicca. Aquatica verò sunt aër & aqua: quia sunt humida. Ignis ergo comedit illud quod in exterioribus existit: quoniam comedit, & vastat & deuastat sordes aquarum per distillationem, & subtiliat eas per aëris leuificationem. Comminuit etiam grossitudinem lapidis per calcinationem, & deuorat eorum sulphureitatis salsedinem. Et ideo lapis noster in quatuor elementa diuiditur, vt magis subtilietur, & vt magis à sordibus depuretur, & postea firmius coniungatur. Sed namq; fuit aliquid natum, vel crescens, nec animatum, nisi post putrefactionem. Ideo putrefiunt, vt magis digesta meliùs separentur. Quippe, quia si putrefactum non fuerit, fundi non poterit, nec soluetur, & si solutum non fuerit, ad nihilum redigetur.

De diuisione lapidis per quatuor elementa.
CAP. VII.

Accipe ergo lapidem sic corruptum, & diuide ipsum per quatuor elementa per distillationem. Primò per leuem ignem æqualiter continuatum. Et recipe suam aquam: deinde paulatim vigora ignem, donec receperit aërem igne mixtū. Quod verò remanet in fundo combustum, est terra nigra & sicca. Et scio quòd distillatio aquę habet fieri in balneo mediante eo, quòd subtiliores lapidis partes sine calore, ad naturam simplicis aqueitatis approximantes, per eam distillabuntur. Aër verò & ignis per cineres distillātur, eò quòd per ipsum cùm ignitionem sustineant, contingit calores, & grossiores terreas partes sursum eleuari. Subtilior ergo separatio per aquam, cùm nō substineat ignitionem quæ per cinerem elicitur. Isto ergo modo diuides quatuor

elementa, eò quòd oportet extrahi de sua substãtia humida, & non ex alia, quòd in eis est maior tinctura. De terra verò non cures cuius sit substantiæ, dum tamen fuerit alba & fixa substantia. Terra desiccat & figit: aqua verò mundificat & abluit: aër verò & ignis tingũt & fluere faciunt. Ideo oportet quòd sit aqua multa, & aër multus: quoniam multitudo tincturæ tanta erit, quanta multitudo aëris erit. Studeas ergo, charissime, in omnibus operibus tuis Mercurium superare in commixtione, vt satis habeas de aëre: quoniam si per ipsum solum perficere poteris, preciosissimæ perfectionis naturæ vincentis indagator eris. Veruntamen firmiter teneas, quòd omnium capitulorum huius preciosissimæ artis, non excedit precium ipsarum medicinarũ expensione quinquaginta argenteos ex prima operatione computando. Oportet tamen ipsam Medicinam diutius assari super ignem, & nutriri puer in vberibus.

De ablutione aquæ. CAP. VIII.

Cùm autem habueris elementa, vt dictum est, diuisã, ablue ea, scilicet, aquam & aërem septies distillando: ignem verò & terram fortiter calcinando, aquam tamẽ & aërem separatim destilles: quoniam aër est melior quàm aqua, licet ipsa aqua abluet & dealbet terram, faciensq; matrimonium tincturarum: ac aër tingit terram & infundit animam, & facit eam sensibilem: vnde oportet, quòd aër & aqua sint à sordib. mundata, & ab adustione tuta, donec fumatur eorum tinctura: quoniam si comburantur, effectu priuantur, nisi postea in fine coquantur. Iccirco inhumatio in fimo interposita inter distillationes multum iuuat, vt ad perfectæ ablutionis signum melius deueniatur. Quod quidem signum est splendor & crystallina serenitas absq; fæcibus, nisi fortè albis. Fæces verò aqua, quas facies in omni ablutione: id est, distillatione vice post vicem ad partem separa, & repone in terra nigra superiùs collecta. Aqua verò septies distillata serua eam ad partem: quoniam ipsa est Mercurius Philosophorum solutiuus faciens matrimonium, & aqua vitæ abluens Latonem. & sicut fecisti de alba aqua, sic facies de rubea: quoniã vnum & eundem

dem modum habent ablutionis, & consimilem effectum, nisi quòd aqua alba est ad albificandum, & aqua rubea ad rubificandum. Non ergo misceas vnam cum alia: quoniam errabis si secus feceris.

De ablutione aëris. C A P. I X.

Ab hinc autem diuide aërem ab igne per distillationem: quoniam quod distillatum est, est aër purissimus: quod verò remanet in fundo, est ignis siccus. Considera ergo quæ dixi, vt opereris lapidem humidum, & aquam & terram solùm, & vt vtaris lapide sicco ad ignẽ & aërem tantùm. Aër sanè est oleum, & tinctura, & aurum, & anima Philosophorum, & vnguentum, quo totum perficitur magisterium. Intellige ergo quòd ignis cum aëre distillatur, quia conueniunt in casualitate, & non cum aqua, eò quòd aqua refugit ignem: quia contrariantur ad inuicem. Aër ergo distillatur cum igne: quia ipsa est aqua tincta, & eius tinctura est ignis: quoniam corpus est aër spiritus ignem deferens. Si ergo lapidem miscueris cum igne, statim erit rubeus, & semper diligent se. Quodcunque ergo volueris rubificare, rubifica cum igne lapidis, & erit rubeum semper.

Quomodo ab omni re extrahitur oleum. C A P. X.

Pone ergo super substantiam corporis, cuius oleum extrahere volueris purissimi Mercurij, tantùm quod superueniat quatuor digitis, vel plus, quod melius est: deinde accende sub eo ignem lentum: donec videris eius oleũ: id est, aërem paulatim ascendere, seu eleuari super ☿, collige eum cautè, & serua serosum. Si ergo minuatur Mercurius, adde alium Mercurium mundum, & clausulam, & repone ad coquendum: continuè hoc facias, donec sumas eius oleum, & nihil remaneat insolutum. Distilla ergo totum per alembicum sepies: quia ablutio eiusdem est eadem, sicut ablutio aquæ. Quod quidem inhumando & distillando humiditatem debebit fieri, quousque deuenerit ad crystallinam serenitatem absque fæcibus, nisi fortè album: cuius signa sunt gutta spissior abscolor, intensior, & leuitas aerea ita: quòd si

ipsum prædictæ aquæ miscueris, natabit superius. Aë-rem verò sic ablutum serua seorsum: quoniã est oleum, tinctura, & aurum, anima & vnguentum Philosophorum, quod colorat & tingit, & figit, & fluere facit, tingit omnem laminam in eo ter extinctam, in aurum vel argentum, secundum quòd ipsum vel album erit vel rubeum. Non ergo misceas oleum auri cum oleo argenti, nec è conuerso: quoniam oleum albi ad albificandum, rubeum ad rubificandum. Idcirco si illorum corporum oleum multum fuerit, multa erit tinctura: quoniam multitudo tincturæ tanta erit, quanta fuerit olei multitudo.

Quæ differentia est inter aquam & oleum.
CAP. XI.

Differentia est inter tincturam aquæ & olei: quia abluit tantùm & mundat, oleum verò tingit & colorat. Exemplum autem huius est, quia si pannus mergatur in aquam, mundatur ab ea: & quando desiccatur pannus, mundatur ab ea, & recedit aqua, & permanet in statu, & in colore suo in quo priùs erat, nisi quia est magis mundus. E contrà est in oleo, qui si intingatur pannus in eo, non separatur ab eo per calorem ignis vel aëreum, nisi ex toto destruatur, nec poterit separari oleum ab ipso panno, nisi per ablutionem, & ignis desiccationem. Aqua autem est spiritus extrahens hanc animam à corporibus: cùm verò extrahitur anima ab ipsis corporibus, remanet in ipso spiritu: quia spiritus locus est eius. Anima ergo est tinctura soluta in ipso spiritu deportata, sicut deportatur tinctura tinctorum per aquam super pannum. Deinde recedit aqua per desiccationem, & remanet tinctura in panno fixa propter oleaginositatem. Si ergo est de aqua spiritus, est in quo portatur tinctura aëris, quę cùm reducitur super terram albam foliatam, statim siccatur aqua spiritualis, & remanet in corpore anima, quæ est tinctura aëris. Spiritus igitur retinet animam, sicut anima retinet corpus: quoniam anima non moratur in corpore, nisi mediante spiritu. Cùm verò coniunguntur, nunquam separantur: quia spiritus retinet animã, sicut anima retinet ter-

ram.

ram. Vnde præcepit Hermes, animas venari in lapidibus: est enim mansio earum in ipsis. Non ergo sis in venando piger vel lentus, præcauens ne fugiant à te. Si autem fugiant, non accipias eas cum falcone. Sunt autem retentiuæ fugitiuorum. Cum eis ergo est coagulatio nostra: quoniam retinet fugientem. Seminate ergo animam in terram albam foliatam, quoniam ipsa retinet eam. Quoniam cùm ascenderit à terra in cœlum, iterumque descenderit in terram, recipiet vim inferiorum & superiorum. Non tamen commisceas oleum auri cum oleo argenti, nec è conuerso.

De ablutione ignis & terræ. CAP. XII.

Olei verò fæces quas fecerit, collige omni vice, & repone cum igne: quoniam sunt ignis ac nigredinem tenentes, id est rubedinem, quas oportet cum aqua prima terere, & suauiter comburere, donec fiat puluis omnino priuatus ab aëris humiditate. Sic enim oportet fæces, etiam aquam cum terra coniungere, igne accenso fortiter calcinare, quousque sit subalba humiditate vacua. Calcina ergo ignem cum igne, & terra quousq; fiat munda & nigredine priuata. Quod autem ascenderit ab igne, illud est oleum rubeum: quod verò à terra, est album preciosum: quippe quia oleum quod tardius à corporibus separatur, preciosius habetur. Consequere ergo omnia tempore suo, partem à parte, & serua vnumquodq; eorum.

De recapitulatione secundi regiminis. CAP. XIII.

Oportet ergo te Platonem pro posse tuo separationem elementorum exercere, aquam & aërem abluere per destillationem, & terram comburere per calcinationem, quousq; non remaneat aliquid in corpore de anima, nisi quòd nō sentiatur in operatione, cuius signum erit cùm nihil à corpore euaporabitur, si de eo parum laminæ ignitæ fuerit superpositum, tunc sanè erit appropriatum. Nomine spiritus, subtile, purum & appropriatum: nomine corpus, subalbum & siccum. Quippe in nulla nostra operatione est necessaria aqua, nisi can-

dida:nec oleum, nisi album vel subcitrinum: nec ignis, nisi rubeus:nec terra,nisi pallida sit vel subalba. Si autem ita præparaueris elementa, erit terra habilis ad soluendum,aqua efficax ad digerendum: & oleum in quo portatur ignis superabundans ad tingendum. Si verò elementa talia non habueris, est signum erroris. Ergo corrige errorem tuum, quia propinquior est operatio, præparatio in eo, quàm in opere nouo incipere. Elementa ergo abluta in vase sigillato singulariter reserua, & maximè oleum: quia consumit ipsum aër propter naturæ suæ vicinitatem: & scribe super totum sic.

De tertio regimine, quod est reducere.
CAP. XIV.

Tertium regimen lapidis est reducere aquam humidam super terram siccam,vt recuperet perditam humiditatem:sed cùm terra sit ex duobus corporibus, & duo elementa sint sicca,dura & lapidea,ignis supple & terra in siccitate concordant,insimul sunt præparanda: quoniam vnam habent præparationem. Coniunge ergo grossitiem ignis cum terra post aëris abstractionem, & præpara insimul propter temporis abbreuiationem, & etiam vt bona sit eorum commixtio, & non confundatur præparatio, & vnus alium bene tingat, & ne vrantur super ignis pugnam:vnde preparare eos insimul, est magis saluum magisque propinquum: eorum autem præparatio est, vt eorum maiorem reciperent humiditatem. Corpus namq; calcinatum est discontinuatum, eò quòd ab aqueo est omnino priuatum. Vnde cùm nudum sit & vacuum, & multum sitiens, ebibit suum humidum aqueum.

De modo reducendi aquam super terram.
CAP. XV.

Infunde ergo primò aquam per vices conterendo & pòst leuiter calcinando, quousque ipsa terra biberit de sua aqua quinquagesimam partem sui, sciens quòd oportet primò terram nutriri modica aqua, & pòst maiori. sic est videre in infantis educatione. Idcirco multum cōtere terram, paulatim imbibe cum aqua de octo in octo

in octo dies, decoque in fimo; & postea mediocriter calcina in igne, & non tædeat te hoc multoties reiterare: quoniam terra fructum non gerit absque frequenti irrigatione. Et si trituratio non fuerit bona, donec aqua fiat vnum cum terra, corpus nihil proficit. Non ergo suspendas manum à tribulatione triturationis, vel à trituratione & assatione, donec aqua fiat sicca & desiccata à terra alba: quoniam exiccatio cum forti trituratione & assatione terram facit albam. Caueas tamen ne imbibas terram nisi paulatim & paulatim cum longa trituratione, supple post exiccationem terræ. Deinde est pondus in hoc vbique notandum, ne nimia siccitas, aut superfluus humor administrando corrumpant: vt videlicet tantum assando decoquas, quantum dissoluendo adiecit, & imbibendo dissoluas, quantum assando defecit. Ideo omni vice post calcinationem terræ superfunde aquam temperatè, neque multum videlicet, neque parum: quia si multum fuerit, fiet pelagus conturbationis: si verò parùm, comburetur in fauillam: quare suauiter & non festinanter de octo in octo diebus terram irrigabis. Decoques in fimo & calcinabis, donec de aqua biberit quinquagesimam partem sui. Et nota, quòd post imbibitionem debet humari per septem dies. Itera ergo opus multis vicibus, quanquam sit longum: quoniam non videbis tincturam, neque proficuum profectum, donec sit completum. Studeas ergo cùm in omni opere fueris, omnia signa quæ in qualibet apparent, in mente tua recordare, & eorum causas inuestigare. Tres quippe sunt colores, niger, albus, & citrinus. Cùm terra egreditur, nigredo imperfecta est, & nigra completa. Qualibet igitur vice paulatim & paulatim vigora ignem in calcinatione, quousque terra egrediatur alba ex ignis fortitudine. Nam sicut calor agens in humido præstat nigredinem, ita agens in sicco, generat albedinem. Idcirco si terra non fuerit alba, tere eam cum aqua, & postea calcina iteratò: quoniam azot & ignis latonem abluunt, obscuritatem ab eo auferunt. Nam præparatio sua semper fit cũ aqua. Ideo qualis limpida aqua, talis limpida terra: & quantò magis fuerit abluta terra, tantò magis alba. Ex

multiplici ergo reiteratione imbibitionis, cum forti contritione & frequenti assatione aqueitatis Mercurij, maior deletur pars, scilicet aqueitatis, cuius residuum per sublimationis reiterationem similiter remouetur.

De modo sublimandi & albificandi terram, ex recapitulatione totius magisterij. CAP. XVI.

Cùm autem terra exhauserit de aqua quinquagesimam sui partem, citò illam sublima fortiori igne quo poteris, donec ascendat sursum ad modum albissimi pulueris. Cùm autem videris terram sicut nix albissimam, & quasi puluerem mortuum aluthel spondilibus, & ad latera adhærere, tunc super eum reitera sublimationem sine fæcibus inferiùs remanentibus: quoniam adhæreret pars illius fixa, & fixaretur cum fæcibus, & nunquam per aliquod ingeniorum genus posset separari ab eis. Puluis autem ascendens à fæcibus superiùs, est cinis à cinere & à terra extractus, sublimatus, honoratus. Quod verò remanet inferius, est cinis cinerum, cinis inferior, vituperatus, damnatus, fæx, & sicut scoria. Fac ergo agnitionem inter clarum & limpidum eius, quoniam cùm albissimum vt nix ascenderit, completum erit. Colliges ergo eum cautè, ne euolet in fumum, quoniam ipsum est quæsitum bonum. Terra alba foliata congelans congelandum, & mundificans arsenicum. Et sulphur album, quod Aristoteles dicit, quòd est res optima, quam recipere possunt Alchimistæ, vt de ea faciant argentum. Operare ergo cum ea ad Lunam: quoniam est completum. Et hoc quidem modo perficietur sulphur album non vrens.

Quomodo sulphur album fit rubeum. CAP. XVII.

Igitur si ad aurum volueris sulphur rubeum, dissolue sulphur album superius collectum in aquam rubeam per contritionem & imbibitionem, & bonam decoctionem dissolutum, congela in lapidem coagulatum. Dissolue iterum in aquam rubeam: dissolue & sublima

totum

totum per ignem fortissimum. Modus namque artificis opus deauras, dirigit & coaptat quodennque in similitudinem pulueris. Ascendens sursum est sulphur albissimum: quod verò remanet in fundo deorsum, est sulphur rubeum, tinctum, vt Scarlatta. Et istud est secundùm Aristotelem sulphur optimum non vrens, rubeum & clarum, & ex eo faciunt Alchimistæ aurum. Hoc autem argentũ viuum conuertet per artificium secundùm Aristot. in verissimum aurum. Ex his igitur manifestè relucet, Philosophos verum dixisse, quod stultis videtur impossibile, scilicet quòd vnus est lapis, medicina vna, dispositio vna, opus vnum, ac vas vnum, ad album sulphur & rubeum simul & semel faciendum. Videntes ergo omnes huius artis inuestigatores dictam albedinem in vase apparentem, mirati sunt stare rubedinem in illa albedine occultam: & tunc non oportet illam rubedinem extrahere, verùm & coquere quousq; totum fiat rubeum. Sic ergo de mane quando video quòd vrina mea est alba, indigesta, statim cognosco quòd parũ dormiui, & repono me in lecto: somno verò recepto vrina citrinatur: quia citrinatio non est nisi completa digestio. Hæc verò est verissima compositio albi & rubei sulphuris non vrentis, quo per regimen quartum completur Elixir perfectum ad omne diminutum perficiendum in solificum & lunificum verum.

De recapitulatione tertij regiminis cùm sublimatur terra. CAP. XVIII.

Nullus debet sublimare terram ad opus sophisticum: sed debet sublimare ad Elixir nostrum perfectum: & illa quæ sublimantur, duobus modis sublimantur: aut per se, quia spiritus sunt: aut cum alijs, quia se incorporant cum spiritibus. Mercurius enim cùm sit spiritus, sublimatur per se. Terra verò nostra cùm sit calx, non sublimatur, nisi quia se incorporat cum Mercurio. Conuerte ergo calcem & imbibe Mercurium, & decoque donec fiat corpus vnum. Et non tædeat te, hoc ipsum multoties iterare: quia corpus, nisi cum Mercurio sit incorporatum, non ascendet sursum. Ideo necesse est, vt quantum poteris, naturam suam subtilies: & cùm

Mercurius fortiter pistes, quousque fiat vnum: sublimationem non facimus, nisi vt reducātur corpora ad subtilem materiam, scilicet, vt sint spiritus, & quòd corpus fit leue ad regendum in omnes res, siue in Solem, siue in Lunam. Et hanc sublimationem facimus, vt corpora redigātur in suam primam materiam, scilicet in Mercurium & sulphur. Fecimus ergo hanc sublimationem tribus de causis. Vna est: quia corpus fit spiritus de subtili materia & natura: secunda est, quòd Mercurius se bene incorporet cum calce: tertia est, quòd totum sumat colorem album & rubeum. Idcirco quando scilicet calx sublimatur ad Lunam, debet esse alba, & Mercurius similiter albus: & calx quando sublimatur ad Solem, debet esse rubea, & Mercurius similiter rubeus, igne calefactus: & debet esse puluis inceratus: quia non bene operatur aliquis ad Solem, nec ad Lunam, nisi tali modo, & cum Mercurio quem sublimas ad Lunam, non commisceas vllam rem: quia Solis calor non intrat ad Lunam, nec de Luna ad Solem. Non mittas ergo Mercurium rubeum ad album, nec album ad rubeum: sed pone vnamquamque speciem cum sua specie, & pone ad ignem accensum, & sublima totum: & non misceas illud quod remanet deorsum, cum illo quod descendit sursum: sed pone vnumquodq; ad partem: quoniam quod in fundo remanet, reiterabis ad sublimandum per mercuriale incorporamentum, donec ascenderit totum: alioquin non ponas ipsum in magisterium. Alembicum in quo sublimas Mercurium, sit vitreum, & cucurbita terrea vitreata, cuius os fundi sit amplum, quòd possit Mercurius ascendere liberius. Alembicum verò cum cucurbita debet iungi ita, quòd Mercurius non possit exire: quia non sublimatur Mercurius nisi per fumositatem aëris. Ideo si locum inueniret apertum, euolaret in fumum, & deperiret magisterium. Vide ergo quod diximus, vide: quoniam omnia verba necessaria sunt, & laude digna. Hæc ergo sufficiant ad complementum sulphuris albi & rubei.

De quarto regimine quod est figere, & fermentum aliàs fixum, est necessarium ad figendum.
CAP. XIX.

Quartum verò lapidis regimen est figere album sulphur & rubeum supra corpus fixum, scilicet vt sulphur album figatur super argentum: sulphur verò rubeum figatur super aurum: quia secundùm Pythagoram, qui argentum viuum à corporibus extractum non coagulat in sulphur album patiens ignem, nullam viam exigit ad albedinem: qui verò dictum argentum viuum non coagulat in sulphur rubeum patiens ignem, nullam viam exigit ad rubedinem. Non ergo fatiges corpus tantum in huiusmodi rebus altis, ad quas peruenire non potes, vbi ista facere ignoras: quoniam in deuio erras. Prudenter ergo & non casualiter operare: quoniam sine fermento nec exibit Sol, nec Luna, sed aliud quod non permanet in essentia in cura naturæ, nisi occultaueris ipsum in corpore quod præparasti ab initio, scilicet Solem & Lunam. Coniunge ergo ipsum cum eo, vt generet sibi similem, & fiat Elixir id quod componis. Cùm autem coniunctum fuerit cum suo corpore, non desinit in aliud agere quousque conuertat totum. Iccirco quando vis fermentare, misce sulphur cum corpore, vt totum sit fermentum: quoniam fermentum rediget sulphur nostrum ad suam naturam, colorem & saporem, & per omnem modum. Quare fermentum ad album erit album, & fermentum ad rubeum, erit rubeum: quod patet, quia si posueris fermentum argenti, cum sulphure auri, rediget ad suam naturam: sed non ad suum colorem. Similiter si posueris fermentum auri cum sulphure argẽti, conuertet ipsum non ad suam naturam, sed ad suum colorem, & econuerso. Non ergo misceas fermentum vnius sulphuris cum sulphure alterius: quoniam fermentum auri aurum est: argenti verò, argentum. Et nota quòd non sunt alia fermenta super terram: quia nunquam figit quod nunquam fixum est, nec fuit.

Quòd pondus fermenti debet excedere pondus sulphuris, vel esse æquale.
CAP. XX.

Iccirco in omni fermento debet notari pondus vtriusque, vt summa volatilis sulphuris, non superet summam sui corporis: alioquin ligamentum sponsalitij verteretur in spiritus fugam non fixi. Vnde dicit Plato: Si purum sulphur proiiciatur supra multitudinem corporis, ita vt super habeat potentiam: conuertit ipsum citò in puluerē, cuius color erit sicut corporis, super quod proijcitur spiritus, scilicet auri vel argenti. Dicam ergo inferiùs pondera omnium: sed quia sulphura non possunt ingrèdi corpora nisi mediante aqua, cum qua faciat medium inter sulphur & fermentum in omni dispositione. Primò pones, vt dicit Auicenna, terram: quoniam ipsa est iuxta fermentum. Secundò pones aquam. Tertiò pones aërem: quoniam est iuxta aquam. Quartò pones ignem: quoniam est iuxta aërem. Veruntamen non ponas ignem in Elixir ad album: quoniam Elixir ad album tribus completur elementis in quibus non est ignis: rubeum verò omnibus quatuor vtitur rotis. Aperi ergo & claude: solue & noda ab his, & desicca: quoniam aqua est medium coniungendi tincturas illorum, scilicet olei, aëris & ignis. Dico ergo nunc verbum Philosophicum: Si prius mittas oleum, mortifica tamen in terra: quoniam aqua intraret. Si autem posueris: postea oleum stabit super aquam: si verò posueris aquam, & postea terram, erit aqua ponderosior quàm terra. Tinge ergo aquam cum terra vt ei adhæreat. Si vnum de quatuor occidisti, omnes sunt mortui. Si vnus habeat de anima plus quàm alius, nil valet. Appropria ergo fermentum quod est anima ante fermentationem, vt sit puluis calcinatus, solutus, & induratus: quoniam si bene non præparas fermentum, nil valet tuum magisterium.

Quæ sunt vtilitates magisteriorum. CAP. XXI.

Si non diuidis lapidem per quatuor elementa, non potest coniungi cum corpore. Et si non misceas de ipso corpore cum eo, super quoduis facere proiectionem in Elixir, non colorabitur corpus super quod debet proijci, sicut decet. Et si non sublimas totum quod mittis in Elixir, erit aurum & argentum actu: etsi non præparas corpus tuum, non sustinebit ignem. Et si non caueas tibi in inducendo & mollificando, non erit habile aurum & argentum ad operandum. Iccirco calx quæ mittitur in Elixir, erit sublimanda, vt sit omnino simplex & viua. Cùm autem vis facere proiectionem de Elixir, facias calcem de illa materia, cuius fuerit corpus, super quod proijcere volueris: & mitte ibi fermentum, sicut suprà dixi: Si est aurum, de auro: si argentum, de argento. Quoniam sponsalitium non est aliud, nisi quòd coniungas fermentum cum corpore, quod ego dico. Hi sunt sulphur album & rubeum: de quibus dictum est suprà, scilicet, quòd vis proijcere Elixir. Et nota quòd Elixires sunt plures simplices, quæ debent fieri de lapide & corpore: & fermentum quod misces in Elixir, debet esse puluis bis & ter sublimatus. Nam quoties sublimabis aliquod corpus cum cõmixtione sublimati spiritus, toties lucraberis in proiectionis mille partes. In quanto ergo alicuius corpus tuum, in tanto habebis melius, vt possis proijcere vnum pondus super centum: & centum super mille, & mille super decem millia: & decem millia super centum millia, & mille millia super decem numeros, & sic in infinitum.

Quomodo debemus seruare quantitatem vniuscuiusq. CAP. XXII.

Cùm volueris lapidem nostrũ præparare, scias quantum est de ipso: de aqua, de aëre, de igne, & de terra. Cùm fuerit calcinatus, erit in eo calor maior, siccitas minor, frigiditas minor, humiditas minor. Cùm fuerit præparatus, erit in eo calor maior, siccitas minor, frigiditas minor, humiditas minor. Cùm volueris ipsum

conuertere, scias quantum amiserit de sua prima natura in omni regimine: quoniam si nescieris, nil valet opus. Icciroo quãdo resoluitur, redigitur in frigiditatem minorem, humiditatem minorem, caliditatem minorẽ, siccitatem minorem. Cùm verò abluitur, redigitur in humiditatem maiorem, frigiditatem minorem, caliditatem minorem, & siccitatem minorem. Cùm verò reducitur, in siccitatem maiorem, & calorem minorem, frigiditatem maiorem, & humiditatem minorem. Cùm figitur redigitur in calorem minorem, humiditatem minorem, frigiditatem minorem, siccitatem maiorem. Quippe quia in fixione lapidis apponimus sibi Mercurium calidum, & humidum præparatũ vltra illud, quem habuerit naturaliter ante suam solutionem. Intellige hanc reuersionem, solutionem, vel lapidis differentiam de differentia in differentiam, & cur hoc & quomodo. Omne quod mutatur, aut mutatur in melius, aut in peius, aut in simile sibi: nullum est lucrum. Si mutatur in peius, tunc est damnum: si in melius, tunc est commodum: conuerte ergo lapidem de bono in melius, & erit Elixir completum.

Quomodo elementa sunt corrigenda: & quomodo acquiritur fusio medicinæ non fundentis.
CAP. XXIII.

In coniunctione lapidis attende tres colores principales: primò nigrum, postea album, & postea rubrum. Obserua igitur diligenter, ne corpus tuum rubeat ante nigredinem, & pereat tinctura per combustionem. Si verò rubuerit ante nigredinem, corrige errorem decoquens omnia simul in aqua alba, donec conuersa fuerint in nigredinem: sic etiam facies si rubuerit ante albedinem. Non ergo negligas inhumationis decoctionem: quoniam tollit combustionem, & perditam restaurat humiditatem. Si verò medicina non commiscetur, corrige per dissolutionem eius quod ingreditur, & per commistionem ambarum solutionum facit ingressum omne quod illi pro minimo coniungitur. Hæc autem solutio non per aquam vulgarem completur: sed in

in aquam Mercurialem: & completur similiter per solutionem. Fusio facilis in rebus non fusibilibus, vt apertiùs ingredietur & alterentur cum complemento. Vnde medicinam calcinamus vt citiùs soluatur: & eam soluimus vt meliùs mundetur figura, & fundatur, ac vt ab ea suscipiant corpora meliore impressionem aut ingressum, & facilem fusionem dare materiei cum multiplici reiteratione solutionis spirituum non inflammabilium super illa, videlicet, aëris & aquæ Mercuriorum non fixorum. Aut cum multiplici reiteratione solutionis Medicinæ non fundentis. Est tamen bona cautela ad fusionem præstandam Medicinæ fundentis, vt soluatur corpus fermenti, supple albi vel rubri. De cuius intentione sit per eam mutari & alterari: & etiam soluatur Medicina: id est, Elixir: imò terra alba, supple, vel rubra: de cuius intentione sit ingredi cum alteratione. Non ergo negligas inhumationis decoctionem: quoniam tollit combustionem, & perditam restaurat humiditatem. Si verò medicina non commiscetur, corrige per commistionem eius ambarum, solutionem facit ingressum omne quod illi pro minimo coniungitur. Hæc autem solutio non per aquam aut in aquam vulgarem completur, sed in aquam mercurialem, & completur similiter per solutionem. Fusio facilis in rebus non fusibilibus, vt apertiùs ingrediantur & alterentur cum complemento. Vnde medicinam calcinamus, vt citiùs soluatur: & eam soluimus vt meliùs mundetur figura & fundetur, ac vt ab ea suscipiant corpora meliorem impressionem, aut ingressum, & facilem fusionem dare materiei, cum multiplici reiteratione solutionis spirituum non inflammabilium super illa, videlicet aëris & aquæ Mercurij non fixorum: aut cum multiplici reiterationis solutionis medicinæ non fundentis. Est tamen bona cautela ad fusionem præstandam medicinæ non fundentis, vt soluatur, & corpus fermenti supple albi vel rubei. De cuius intentione sit per eam mutari & alterari, & etiam soluatur Medicina: id est, Elixir, imò terra alba supple, vel rubea, de cuius intentione sit ingredi cum alteratione. Non fiet tamen omnium istarum partium solutio, sed quarundam: quo-

niam solutio earum non est aliud, nisi quòd in humidum reuertuntur, & sulphuris salsedines auferuntur. Dehinc illud corpus & non aliud corpus imbibatur vice post vicem, donec fundatur citissimè super laminam ignitam. Quoniam ex his artificiorum ingenijs, necesse est Medicinam & commisceri, & fundi, ac etiam ingredi perfectè cum alterationis complemento. Si autem metallum quod conuertere debes per medicinam, non fuerit sufficientis coloris, addatur plus de Medicina ipsa: si verò de colore minus habuerit, scilicet in Sole: quia Luna non potest esse nimis alba, ponatur minus de medicina, & plus de metallo conuertendo. Si autem medicina non remanserit bene, quod est defectu fixionis, succurre per reiterationem solutionis & congelationis, atque per multiplicem non fixæ partis solutionem, super partem fixam, donec tamen ex ignis asperitate quiescat, & non fugiat ab igne aspero. Si autem non fundatur grauius quod est ex defectu cerationis, succurre ei cum oleo: id est, aëre guttando guttam ad guttam super ignem leuem, donec fundetur vt cera: quoniam quando inceras, misce de re calida & humida magis quàm de frigida & sicca. Et quando figis, misces magis de re frigida & sicca, quàm de calida & humida. Ergo intellige quæ dico: quoniam huius operis perfectio, est naturæ permutatio.

De ponderibus obseruandis in fixione.
CAP. XXIV.

Omnia sub termino definito & dispositione certa consistunt. Idcirco vnicuique pondus, & omnis mensuræ pondus in omni opere opus est. Caue igitur tibi in commixtione Elixiris, & operare ibi sapiẽter, vt scias quantum debeas ibi apponere de aqua, de aëre, de terra, de igne: alioqui si secus feceris, opus non valebit: quia si ponis de terra magis vel minus quàm opus fuerit, vel quàm requiritur in Elixir: quòd si magis poneretur, faceret eas humidas nimis & non figerentur. Similiter in aqua: quia si amplius poneretur vel minus, faceret simile damnum. Si plus esset, faceret humidum & malè: Si minus faceret siccum & durum. De aëre si plus

plus esset vel minus, simile damnum: si plus esset colo-raret nimis: si minus esset, non haberet colorem. Ignis etiam lapidis simile damnum faceret: quia si plus esset, combureret: si minus & parum esset non siccat totam humiditatem quam debet desiccare, nec calefaceret: tamen ad album non ponas ignem: sed loquor de omnibus Elixiris. Iccirco pondus vbique notandum est, ne nimia siccitate authorum superfluitate magisteriū corrumpatur. Quare fermentum iuxta adæquationis incrementum est semper apponendum. Nam nulla erroris offensa nocebit, si ad illud pondus superrecurreris. Quicquid igitur in Elixiri est grauius & stabilius per ipsius ponderositatem sibi nomen terræ vsurpat. Non minus quoq; fermentum: quia cùm sulphur coniungitur, terræ nomen assumit. Quæ verò sublimantur, & etiam euolant, aquæ & aëris sibi nomen apponunt. Cùm ergo coniungis talia vt figantur in terra: si ad album est, sit ne terra plus quàm de alio aliquo elemento: alioquin terra non figeret spiritum, imò secum euolaret in fumum. Verùm illud sit plus secundùm rationem iuxta adæquationis mensuram. Verbi gratia: si est de aëre vnum pondus & dimidium: de aqua duo pondera debēt esse: tria pondera de terra minus quarta. Et terræ fermentum sit ter tantum, quantum est sulphur album: vt si vnum pondus fuerit de sulphure albo, tria pondera erunt de fermento. Quantum ergo fuerit aër & aqua, tantū debet esse de terra minus quarta: de aqua duo, de aëre vnam, & dimidium de igne. Dicam ergo breuiter vt intelligas: ad Lunam pone tria pondera de terra, scilicet fermentata minus quarta, duo de aqua: de aëre vnum & dimidium, & erit Elixir completum. Ad Solem verò cùm ipse sit calidior Luna, debent esse pondera terræ, tria de aqua, & tot de aëre, & vnum pondus & dimidiū de igne. Nam pondus ignis medium est pondus aquæ: nec est in hoc additio, nec diminutio: quoniam si sit multa aqua & paruus ignis, extinguitur ignis. Et si sit similiter multa terra & paruus ignis, extinguitur ignis. Et si sit similiter multa terra & paruus ignis: econtrà tamen est de aëre: quia aër nutrit ignem, sicut aqua nutrit terram. Nam ignis viuit

de aëre, & aër de iuuamento aquæ, & aqua de iuuamento terræ. Fige ergo aquam in terram, vt aër possit figi in aquam: quoniam si aqua occidisti, omnes sunt mortui. Veruntamen aqua non figitur sine terra: quia

Consurgit nullus vnquam sine semine fructus,
In quo dum moritur semen fructum dare fertur:

Quoniam cùm terra sit in se fixa, retinet secum & figit alia elementa. Aqua verò cùm sit humida & frigida, circundat terram, & constringit & tenet eam: quoniam frigidum & humidum est siccitatis constrictiuum. Veruntamen impressionem citò recipit, & citò dimittit. Siccum autem grauiter impressionem recipit, & grauiter dimittit. Ideo cùm humidum & siccum se inuicem temperauerint, adipiscitur siccum ab humido per partium construction em, vel per continuationem, & facilem impressionem, & acquirit humidum à sicco, vt firmiter teneat impressionem, & quòd omnem patiatur ignem. Vnde per hoc humidum prohibet siccum à separatione. Et propter hoc siccum prohibet humidum à sua fluxibilitate. Aër verò circundat aquam, & clarificat eam, vel rarificat terram, & tingit, vel figit ipsam, vt sit apta ad extensionem & fusionem. Ignis autem totum compositum maturat, subtiliat, rubificat, permiscet aërem, & consolidat, ac terræ & aquæ constringit frigiditatem, vt ad incolumis redeant æqualitatem complexionis. Elementa ergo grauia vt terra & aqua, plus iuuant ad fixionem & tincturam. Non comedas ergo quòd non bibas, sed comede vnum post aliud secundùm rationem: quia caliditas maior facit corpus citiùs quàm oporteat. Non sis prodigus, non auarus, sed moderata pondera serues, secundùm æqualem & inæqualem complexionem. Intellige ergo quæ dixi, quia nihil omisi quod sit verum.

De fixatione elixiris in compositione ad album, & de reductione aquæ. CAP. XXV.

Illumina corpus antequam imponas animam: quia corpus nisi sit ablutum, non retinet spiritum. Sit ergo potus post commixtionem, nō autem commixtio post potum. Alioquin facies ventrem humidum, & non recipiet

cipiet ficcitatem: bene ergo fige: bene commifce: & bene tinge, & fic totum habebis magifterium. Idcirco ciba tres partes puriffimæ Lunæ minutim limatæ cũ duplo fui Mercurij albi, terendo totum infimul fortiter in mortario porfirico, donec Mercurius imbibat limaturam, & fiat quafi butyrum, ita quòd nihil inueniatur de limatura: hinc ablue fortiter cum aceto, & fale communi præparato, donec acetum inde purum exeat & clarum: tunc ablue falem cum aqua dulci & clara ad ignem ficcata. Abhinc verò adde prædicti fulphuris fublimati, & congelati albi partem vnam, conterendo infimul totum, donec redeat quafi corpus vnum: deinde incera ipfum cum vna parte ipfius, fcilicet fuę aquæ: & mitte ad fublimandum, vigorando fuper ignem paulatim & paulatim, donec fublimetur: & quicquid fuerit ex eo volatile: deinde infrigidatum extrahe: & quod ad latera vafis fuperuolatum fuerit, cum aliqua parte fuæ aquæ, reduc fuper fæces fuas terendo, imbibendo & affando, donec fiat ficut pafta, & remitte ad fublimandũ: ita continuè reiterata contritione & imbibitione, affatione & fublimatione, vigoratur fuper ignem donec figatur terra cum duplo fui de aqua: & nihil penitus fublimetur ab ipfa: & reducas femper quod fuperius afcendit fuper illud quod inferius remanet fixum, quoufque totum figatur deorfum. Nam fulphur fixum cùm fit coagulatis coagulatiuum, naturaliter congelat fuum Mercurium per frequentem fublimationẽ fuper ipfum. Exemplum autem huius eft terra & aqua, & cùm aqua commifcetur cum terra: ipfa terra abforpfit aquam fua ficcitate, & infpiffat eam aquam fua denfitate, & eam facit fibi fimilem fua groffìcitate: quoniam omne ficcum naturaliter appetit fuum humidum, & in fuis partibus continuitate. Vnde oportet experimentum iftius fcientiæ ad plenum cognofcere vires naturæ, & eifdem firmiter adhærere: quoniam naturæ fufficiens eft tibi vel fibi, & fimiliter in omni quo indiget eadem fui perfectione. Ipfa fiquidem cùm fit fagax, eft folicita in creatione fui corporis, cuius folicitudinis non eft finis. Sufficit ergo vobis, chariffime, naturam fapienter difponere extrinfecus: quoniam ipfa fufficienter extrin-

secus disponet ad sui operationem. Motus siquidem ipsius sint adhærentes sibi viæ vni modo meliori & certiori, qui possint excogitari, vt patet ex creatione cuiuslibet generati. Idcirco tardamentum & præparamentum debent esse in magistris Philosophorum & operantium: quia natura motum præterire non poterit, nisi per contrarium impedita fuerit. Certum namq; tempus est, quod ipsa habet ad imprægnandum, pariendũ, & nutriendum, ac operandum. Vnde cùm terram habueris imprægnatam, expecta partum: Cùm verò pepererit filium, nutrias eum, quousque possit tolerare omnem ignem, & tunc poteris facere proiectionem de ipso.

De reductione aëris super Elixir ad album.
CAP. XXVI.

Igitur cùm aqua fuerit fixata, tere & imbibe eam imbibitione rorida cũ vna parte aëris sui, & pone ad sublimandum, faciens sub eo ignem primò lentum, postea fortiorem, quousque per continuam sublimationis reiterationem totum figatur deorsum, tunc per diem ac noctem facies sub eo ignem fortem: secunda die cum sua nocte fortiorem: tertia die cum sua nocte fortissimum, sicut est ignis fundendi. Sic enim aër figetur cum aqua & terra: quia natura lætatur naturâ, & natura docet naturam præliari contra ignem per se combustibilem. Nam fugienti obuiante perit fuga: quoniam auis plumata detinetur ab implumata deorsum in terra.

De inceratione Elixiris albi.
CAP. XXVII.

Ab hinc ergo extrahe de lamina crystallina, quam in fundo reperies lucidam, ℥.j. tere & cera inceratione vltima, guttando super ipsum guttam ad guttam in tenui crucibulo super ignem leuem de suo aëre albo iam dicto, donec fundatur sicut cera sine fumo: tunc proba super laminam ignitam: si se resoluerit velocissimè sicut cera, cerata est: si verò non, reduc ipsum ad cerandum guttam ad guttam de oleo suo albo, donec fundatur vt cera sine fumo. Et hoc quidem est præceptum omnium

omnium Philosophorum, vt cùm per sublimationes fixaueris mundissimam terræ partem, reiteres sublimationem residuæ partis non fixę super eam fixam, donec ea similiter figatur. Hinc tenta super ignem: si bonam dederit fusionem, tunc sufficienter sublimationem reitera. Si verò non, reitera super illam vicem nō fixæ partis sublimationem, donec fundatur citò sicut cera sine fumo. Tunc extrahe & infrigidari permitte: quoniam est Elixir completum, impreciabile precium, conuertens omne corpus diminutum, in infinitum solificum & lunificum verum. Proiice ergo vnum pondus de eo super mille partes Mercurij cum sale & aceto abluti, & fiet pura Luna melior quàm de minera. Sic etiam si super imperfectorum corporum vnumquodque fuerit de eo proiectum, in verissimum trāsfertur argentum. Modum itaque huius compositionis verissimi Elixiris tradidi vobis completo sermone, ad quam per illum potestis peruenire indubitanter. Solicitè ergo ad hos ingenieris modos regiminis exercere, & eorum virtutem ad vnguem inuenies. Quod quidem nec per se, nec fortè vt putes, miraculosè si arte perficitur in operatione. Operare ergo quodcunque volueris: quia vltra consilium istud, non possum aliud.

De compositione Elixiris rubei.
CAP. XXIIX.

Eodem modo fit Elixir rubeus ad Solem, sicut album ad Lunam. Pro qualibet re alba ponas rubeam, & loco limaturæ Lunæ pone limaturam Solis, & aquam Mercurij rubificatam priùs cum igne lapidis. Nam in opere lapidis ad rubeum, non intrabit nisi rubeum, sicut in opere albo nisi album. Solaris namque medicinæ non vrentis: præparatum sit additamentum rubei sulphuris per modum figentem & calcinantem in triplo fermenti præparati cum astutiæ industria. Administrare perfectè per modum solutionis, & sublimationis multiplicem cum reiteratione multa, quousque non fixum cum fixo figatur deorsum: quoniam huius solutionis & fixionis modus est per reiterationem partis residuæ non fixæ sublimationis cum fixo ingeniosè con-

iungendi per minima, quousq; eleuetur cum ea, & iterató figetur cum illa, vt stet. Cùm verò tres partes aquæ suæ rubeæ fuerint secum: per hunc modum sublimetur, vice post vicem cum eo, donec figatur deorsum: & pone ipsam per diem ac noctem in igne tepidissimo, vt meliùs depuretur & figatur in eo. Hinc extrahe, & cera sine fumo cum eo stans & penetrans, profundius tingens & manens. Proijce ergo vnum pondus de ipso supra mille partes Lunæ, vel ☿ abluti cum sale & aceto, & fiet Sol verissimus in omni examinatione, & melior valde, quàm de minera productus, quia aurum & argentum ipsius elixiris excedit aurum & argentum mineræ in omnibus suis proprietatibus. Vnde dicunt Philosophi, quòd aurum & argentum eorum, non sit aurum neç argentum quod est vulgi: quoniam additur eis additio magna in tinctura & præseruantia in igne, & proprietatibus multarum vtilitatum ad omnem infirmitatem expellendam.

De multiplicatione medicinæ. CAP. XXIX.

Si verò medicinas istas cùm fixę fuerint, & datis oleis suis albis vel rubeis, donec fluxerint sicut cera, dissolueris in Mercuriũ suo albo vel rubeo, donec fiat aqua clara. Et postquam in leui decoctione congelaueris, & cum eorum oleis, & sic super ignem denuo ceraueris, quousque fluunt citissimè, duplicabitur virtus eorum in proiectione: & si eas cùm solutæ fuerint, semel ad minus distillaueris, in centuplo augmentabuntur virtutes eorum. Modus verò multiplicationis medicinarum, est vt dissoluas vnumquenque illorum spirituum in aquam suam per inhumationem singulariter, postea oleum, deinde ignem, & remanebit terra deorsum; Reduc ergo aquam per sublimationem super terram; donec bibat eam, scilicet aquam totam, & figatur cum ea; deinde imbibe eam ex oleo & tinctura, donec figatur in ea, & etiam fundatur sicut cera. Proijce ergo supra quoduis corpus, & ex eo tantum quantum vis: quoniam in duplo multiplicabitur tinctura eius. Et si vna pars

pars sui primò conuertit cum suis corporibus centum partes: secundò conuertit mille: tertiò decem millia: quartò centum millia: quintò mille millia in solificum & lunificum verum. Vnde est notandum, quòd quantò plus soluitur medicina, & sublimatur, & congelatur, tantò melius & abundantius operatur; quoniã in omni sua imbibitione & sublimatione acquirit sibi decem in proiectione. Non ergo est fastidiũ in reiteratione sublimationis & coagulationis: quoniam per eas medicina meliùs digeritur, vnitur, figitur, & perfectiùs operatur.

Quomodo debemus intelligere solutionem, sublimationem, & coagulationem.

CAP. XXX.

Veruntamen non putes me docere solutionem hic, vt Elixir reducatur in aquam: sed vt subtilies ipsum in quantum potes, & diuidas suas partes in fixione coniunctas, suumq; siccum cõuertas, & humidum & grossum in simplum: quoniam opus solutionis inuentum fuit ad sublimandum, & non propter aliud. Vnde coniunctio corporum cum spiritibus fit cum dissolutione, & non cum sublimatione: quia corpora non indigent nisi sublimatione, vt meliùs cum spiritibus coniungantur. Eorum verò sublimatio est in aquam dissolutio: quia destillatio trahit lapidem de potentia ad actum, eò quòd facit omnino eum subtilem. Vnde cùm corpus totaliter subtiliatur, spiritus vniuersaliter cum eo coniungitur, & non per aliquod ingeniorum genus ab inuicem separatur. Quoniam confirmatio spirituum cum corporibus fit cùm corpora fiunt subtilia, vt retinere possint spiritus. Et ideo qui corpora poterit separare cum prima sublimatione, finem consequitur optimum: quoniam in coniunctione spirituum cum corporibus tota debet esse intentio operantis. Et coniunctio eorum scilicet spirituum fit, cùm corpora subtiliantur, vt spiritus & corpora fiunt subtilia per dissolutionem, contritionem, & assationem eorum cum spiritibus. Intellige ergo quæ dixi: quoniam vtile est totum, & nihil superfluum est in dictis meis. Si verò non in-

tellexeris, itera lectionem multoties, vt totum intelligas. Vide ergo & intellige, & secundùm ea operare: quoniam quicquid diximus aliena veritati, viuit Deus in nullo deficiens, deprehendes declinare. Quare nisi despicias, nec labor priuabitur fructu. Idcirco si verò subscripta non intellexeris, non me reprehendas, sed tuam ignorantiam calumnieris: quoniam infortunatus es, sicut ille cui nunquam Deus aliquid tribuit, vel condit boni.

De modo faciendi proiectionem.

CAP. XXXI.

Sed quia graue est mille millium partes simul fundere, cùm volueris proiectionē facere, hoc modo facies: Recipe centum partes Mercurij cum sale & aceto abluti, & pone in crucibulo super ignem. Cùm autem cœperit feruere, pone vnam partem tui Elixiris dicto modo præparati super centum partes illius Mercurij abluti, & fiet totum medicina super alium Mercurium ablutum. Deinde proijce: id est, partem medicinæ istius congelatæ super 100. partes ☿ abluti, in crucibulo feruentis ad ignem, & fiet totum medicina. Postea pone vnam partem istius medicinæ vltimò congelatæ super centum partes Mercurij abluti, & fiet totum aurum vel argentum in omni iudicio secundùm quod primum fuerit Elixir rubeum vel album, supple præparatum, & vt dictum est compositum. Et hoc quidem est Rosarium Philosophorum, ferens odoriferas rosas tàm rubeas quàm albas, extractas breuiter à libris ipsorum, nihil habens superfluum vel diminutum in infinitum perficiendum, in solificum & lunificum verum, secundum quod Elixir fuerit præparatum. Sic etiam habet virtutem efficacem super omnes alias medicorum medicinas omnem sanandi infirmitatem, tàm in calidis quàm in frigidis ægritudinibus, eò quòd est occultæ & subtilis naturæ: conseruat sanitatem: roborat firmitatem & virtutem: & de sene facit iuuenem, & omnem expellit ægritudinem: venenum declinat à corde: arterias humectat: contenta in pulmone dissoluit, & vlceratum consolidat: sanguinem mundificat: contenta in spiri-

spiritualibus purgat, & ea munda conseruat. Et si ægritudo fuerit vnius mensis, sanat vna die: si vnius anni, in duodecim diebus. Si verò fuerit aliqua ex longo tempore, sanat in vno mense, & non immediatè. Hęc medicina super omnes alias medicinas, & mundi diuitias est oppidò perquirenda: quia qui habet ipsam, habet incomparabile thesaurum.

De recapitulatione totius magisterij.
CAP. XXXII.

Pertractatis igitur regiminibus totius huius summi operis secundùm exigentiam sui sermonis cum causis omnibus sufficientibus, restat breuiter vt teneatur memoriale totum recapitulare sub completa breuitate sermonis. Dico ergo, quoniam totius operis intentionis finis est, vt sumatur in capitulis notus, & cum operis instantia assiduetur super ipsum opus sublimationis primi gradus, vt à corruptibilitate mundetur, & impuritate purgetur. Demum cum eo soluto per ipsius additamentum album vel rubeum, donec in vltima sublimitatis materia perueniat, & vltimò volatile fiat. Ab hinc verò cum fixionis modis figatur, donec in ignis asperitate quiescat. Demum verò fixum lapidem cum non fixa parte seruata, per modum solutionis & sublimationis volatilem facias, & volatilem fixum, & fixum solutum, & iteratò volatilem: ac iteratò volatilem fixum quousque fluat, & alteret in complemento solifico & lunifico certo. Et in hoc completur arcanum preciosissimum, quod est super omne huiusmodi arcanum impreciabile precium, & omnium Philosophorum thesaurus. Idcirco, charissime Domine, exerceamini ad illum cum laboris instantia, maximè in diuturnitate meditationis immensæ: quoniam cum illa Elixir completum inuenies, & sine illa nunquam. Modos verò ipsius completo sermone vobis superius dedi, non sub ænigmate, sed sub plena sermonis serie. Discretionem vestram lucidè alloquendo: quoniam, teste Deo, sic libris Philosophantibus omnibus, & cunctis scientibus, nihil in hac arte inuenimus melius nec perfectius, quàm in ista breuitate suprà scripta: tamen truncata, quamuis intelligen

tibus satis prolixa. Et qui habes istum librum, in sinu tuo reconde, nullique ipsum reueles, nec manibus impiorum offeras: quia secretum secretorũ omnium Philosophorum plenariè comprehendit. Talis siquidem & tantus margarita non est porcis & indignis largiendus: quoniam est donum Dei magnum, & Deus cui vult largitur ipsum & aufert. Quapropter, charissime, qui habes istum librum, digito compesce labellum, filius existens Philosophorum, vt meritò merearis dici & esse de numero sapientum antiquorum.

Explicit Rosarius à Magistro Arnaldo de Villa noua compositus.

MAGISTRI ARNALDI DE VILLA NOVA, LIBER dictus, Nouum Lumen.

PROOEMIVM.

PATER & domine Reuerende: Licet liberalium existam scientiarum ignarus, studioq́; non sim aßiduus: nec in statu maneam clericali, voluit Deus tamen, sicut cui vult inspirat, mihi quamuis immerito secretum præcellens reuelare. Et quoniam exigunt vestra nobilitas, probitas, prudentia larga manus: vt quemadmodum aßiduè profundæ scientiæ perscrutando, non recusastis labores, sumptus, & studia diuturna: sic & vberem fructum. Ex qua in agro Philosophiæ funditus arbore consequamini Dei dono. Hę propter vestræ prudentiæ desideratum Lapidem siue Elixir, occulta fide probum per virum, mihi à Deo institutũ, ostensum, eiusq́; regimen, vt vidi, feci, & tenui, reserabo. Sciens quòd visis & intellectis quæ scribo, liquidè erit vestro ingenio perspicaci, quod ego Dei nutu secretum noui vulgariter ignoratum.

CAP.

CAP. I.

INtellige ergo dictum Philosophi: Quòd actus actiuorum in patientis sunt dispositione: per quod intelligitur, Elixir fieri non posse, nisi ex materia ad hanc perfectam dispositionem habentem. Testificor autem vobis, huiusmodi habilitatem inesse materiei, ex qua manibus meis, testibus oculis, per alienam tamen, vt prædixi, doctrinam, facta fuit Elixir, Saturnum conuertens in Solem: quam quidem materiam iam vobis nominaui, quod est Philosophorum magnesies: de qua Philosophi extraxerunt aurum in corpore eius occultum. Et de qua argentum viuum de argento viuo, & sulphur de sulphure inuenerunt, quod est lapis in similitudine & actu: sed in natura non imitatur naturas lapidis. Quare dicitur Lapis non lapis, & est mista tabesci, dictum argentum viuum nostrum, non argentum viuum in propria natura, nec adhuc in natura ad quam deductum est per mineram. Sed argentum viuum nostrum in natura, ad quam deducit illud artificium nostrum. Istud est æs nostrum, ex quo fit tinctura vera, ex quo fit Chabrici, & Veyæ coniugium, in quo est Rex cum sua vxore. Et hæc quæque ipsos emendant in ipso aere sunt: vt per operationis documentum clariùs patefiat. Iste est spiritus quo tingimus, & est corpus, de quo in Turba dicitur: Argentum viuum non habetur ex corporibus liquefactis liquefactione vulgari: sed ex illa quæ durat, quàm diu coniuges vero matrimonio vniuntur, scilicet vsque ad albedinem. Hic est lapis qui in vertice montium inuenitur. Et dicitur meritò mineralis, animalis etiam fertur esse: quoniam animam habet. Quare dicitur in Turba, æs, vt homo corpus habet & animam. Item omne quod habet spiritum, habet & sanguinem. Item dicitur spiritus: id est, sulphur per corpus: & æs: id est, magnesiæ, siue terrę: quæ spiritualis facta, dicitur aurũ quod erat in corpore magnesiæ occultatum. Quare dicitur: Fili extrahe à radio suam vmbrã. Patet etiam quòd applicari sic potest anima: cùm quasdam ostendit animi virtutes. Mouet enim & mouentur: agit & patitur. Quare in Turba: O natura, qualiter om-

nib. imminet, ac omnia superat: & est acetum acerrimũ, quod fecit aurum esse merum spiritum: & cùm corpori admisceetur, fiet vnum cum eo, & vertit ipsum in spiritum. Cùm enim dicatur animal: ergo vegetabile quid dicitur, & meritò. Nam in operatione vegetabitur de virtute in virtutem, subtiliando & depurando se, & colores in se meliorando, vsquequo optatum assumat ruborem, in quo est perfectio, virtutemq; penetrandi capiat & tingendi. Hoc autem animal Berbel, crocos vel croceum, lapidem vegetabilem, nutritum in montibus errantes plurimi non cognoscunt. Venditur autem palàm minimo precio.

Sequitur lapidis mundificatio, antequam ponatur in decoctione. *CAP. II.*

Hoc opus quod vestro intellectui demonstraui, purum, mundum, amœnum, sincerum, rectum, in tenues laminas coaptatum, se ostendit quòd per ignis liquefactionem modos à minerali grossitie expurgatum eleuationum modis subtile fit in relictis quibusdã superfluitatibus adustionis, & terrestreitatibus & tenuis fortique vnione permixtis: & quibusdam humiditatibus corrumpentibus exhalatis. Cuius subtiliationis signa sunt duo: vnum quidem quod eleuans est spiritus citrinus, minus durus lapis factus, aliquantulum perspicuitatis habens. Aliud verò quod remansit in vasis fundo, terra tenuis & nigra. Aduertatur autem ad hoc: quòd in hac eleuatione si rectè fiat, quoddam permanens inuenitur, quod debet per vim adduci super abundanter volatilis, eleuari, & parti quæ residet, ex eadem quod eleuatum est, reddi debet, donec fugiens totum fiat. Et tunc terra nigra prædicta remanet ex ambobus, in lapidem prædictum, durum, citrinissimum, iam conuersum. Non autem contentemini de volatilitate prædicta, donec inueniatur quòd tota massa lapidis prædicti, igne eleuati, reddita in suo vase per eundem continuò ascendat: sic quod nil in profundo mundum nec sordidum resideat ex eadem. Dum verò sic perfectissimè eleuabitur, adimplebitur in operis Philosophici perfectione, quam iubet scriptura, dicens: Suauiter cum

magno ingenio aſcendit à terra in cœlum. Item: Scitote quòd cùm corpori admiſcetur, fit vnum cum eo, & vertit ipſum in ſpiritum. Et Geber idem præcipit in capitulo de tertij ordinis medicina: & omnes Philoſophi idem clamant, & hoc opus à Philoſophis nominatur Ablutio, per quam achilésue: quoniam in eleuatione vterque aſcendit in fumum, ſeu fumi ſpeciem. Et quia etiam liquatur hęc materia dum aſcendit, patet eam eſſe de natura aquæ calidæ: namque liquatur, & frigido coagulatur: & cùm à ſuperfluitatibus denudatur, abluitur & imbibitur: & aqua ſua ſcilicet ſpiritu prædicto ab eo eodem germine procedente. Hæc eſt ergo Philoſophica diſſolutio, quæ fit igne.

Sequitur decoctio primi gradus vſq; ad albedinem.
CAP. III.

Iſtud igitur rotundum ſpirituale factum, quod æs vertit in quatuor, balneum temperatum ingredi: ſed per quod corpus ſit ſuaue atque continens ignem leuem, qui humiditatum eſt corrumpentium conſumptiuus. Fieri ergo debet furnus talis diſpoſitionis, quòd in eo lentus adminiſtretur ignis, qui augmentari non poſſit: & vas materiam capiens vitreum debet eſſe coopertum ferro, vaſe eiuſdem formæ ſciſſo per medium: & debet eſſe vas longum cubito vno: ſtrictum in ſummitate, & ſtrictura nihil permittat exhalare de ſpiritu: & longitudo fumos præcipitet, ſi quos eleuari contingat, & humiditates corrumpentes infra ſe conſumat. Quorum furni & vaſis quærentium eſt lilij viſio, non ſcriptura: & debet calor vas vndique circuire: ita vt æqualitas vndique ſit caloris; aliàs fruſtrà balneum diceretur. Et in furni ſummitate debet eſſe foramen, per quod exire debet fruſtum vnum vitri rotundum & longum, claudens orificium dicti vaſis: in cuius fruſti tactu cognoſcitur, ſi calore congruo materia decoquatur. Et ſi fortè aliquis fumus infra vas iam dictum aſcendere videatur, non permittit ipſum doſis diſpoſitum exhalare, quantumcunque vas etiam teneretur apertum. Quare dicitur à Gebero: Nunquam vnum ab alio verè ſeparatur, licet quo ad viſum ſegregari, vel ſe-

parari superficialiter videantur. Nec vnum sine alio esse potest: nam sui spiritus temperati sunt per viam naturæ perfectæ, in tantum, quòd ab inuicem non separantur. In hoc autem gradu caloris materia nigra efficitur: quoniam nigredinem efficit in humido calor agens. Quare in Turba dicitur: Videns autem nigredinem illi imminere, scito iam corpus liquefactum esse. Item primò in opere omnia denigrantur. Iste verò fructus ideo fit, vt caueatur ab igne nimio: quoniam intrusus calor perire facit, & compositum segregare. Et ideo temperato debet igne prosequi: decoquitur, sicut puer lacte nutritur. Et in hoc omnes conueniunt. Et hoc etiam ostenditur in Practica de diuersis coloribus, sub nigro colore contentis.

De gradu ignis adueniente nigredine.
CAP. IV.

Cùm verò totum est nigrum, continuetur ignis eiusdem gradus, donec albedo in ventre ipsius occulta appareat: nam sic approximat fixum. Notandum autem, quòd in ipsa nigredine multi colores apparent, de quibus faciunt Philosophi mentionem. Nam quandoque totum fit viride, quandoque liuidum, quandoque violacei coloris: quandoque etiam ex vno latere vasis est viride, ex alio nigrum, vel liuidum intus, & viride extrà, hi tamen colores omnes sub nigro comprehenduntur. Et quoniam in eis nulla perfectio essentialis existit: ideo Philosophi principaliter tantùm inter cæteros colores nominant tres, videlicet quæ virtutes dicuntur animæ, scilicet nigrum, album & rubeum. Quare in Turba: Veneramini regem & suam vxorem: & nolite eos comburere, ne fugetis eos nimio igne: quoniam nescitis quando indigetis his, qui regem & suam vxorem emendant. Coquite eos vt fiant nigri, deinde albi, deinde rubei: deinde tingens fiat venenum. Item fiat lapis albus combustione: & humore seu liquefactione. Per aquam dicitur sequi mortificatio quæ apparet in nigredine. Primò apparente, in qua mortificatione vniuntur spiritus: id est, desiccantur: quia nisi corpora exiccentur, non apparent colores animæ, quæ nigredo

nigredo & nubes appellantur. Item magnesies cùm dealbatur, non permittit spiritum fugere: quia natura naturam continet. Humiditas ergo quæ curabat in decoctione nigredinem, se desiccatam ostendit, dum color albus incipit apparere. Nam in transmutatione nigredinis vidi, antequam perfectè dealbaretur, fuscam albedinem, quæ brunus color vulgariter dicitur: quæ brunicies vera albedo postea efficitur. Tunc autem durante brunicie magister meus fregit vas & lapidem, & inspexit eum intùs & extrà, & inuenit brunum extra: intùs autem erat adhuc nigredo. Cuius causam mihi assignauit, quòd videlicet partes materiæ vasis lateribus adhærentes magis senserant calorem sibi propinquum, quàm materia media, ideoque citiùs in calorem cœperant transmutari. Et dixit mihi quòd ista brunitas ascendebat: quòd albedo extrahebatur à nigredinis eius ventre, sicut in Turba dicitur. Cùm enim videris ipsum natum, scito quòd albedo ipsius in ventre nigredinis primò apparentis occulta est. Et tunc te oportet illam nigredinem extrahere ab illa nigredine subtilissima eius: non autem miremini: quia adhuc materiam hanc voco lapidem. Nam sciatis quòd quamdiu durat albedo, & etiam assumpta rubedine, per longum tempus stat durus, & in massæ fortis speciem residet, quousque decoctionis continuatione per se ipsam incipit dirui, & aliquantulum eleuari.

Sequitur decoctio secundi gradus vsq; ad rubedinem. CAP. V.

Cùm igitur sic dimiserit hic lapis nigredinem, mutatur gradus ignis, & ponitur in alio furno subtilis dispositionis, in quo fortior adhibeatur decoctio. Calefacientes vas, & materiam circumquaque, & ibi decoqui debet. Nam tunc suscipit veram albedinem, cum qua ibidem coquitur tamdiu, donec albedine transmutata ruborem adsumere videatur. Cauendum est autem, quòd iste ignis non sit intensior, quàm ad suum gradum spectet: nam in albo colore, corpus & spiritus sunt verè coniuncti. Et si daretur decoctio in excessum vltra debitum sui gradus, separarentur vnita. Quare in

quo est perfectio. Quare in Turba: Ex composito in spiritum rubeum verso, fit mundi principium. Item spiritus tingens & viuificans intromittitur, postquam recessit humiditas corrumpens non aletur, quòd est peruentum ad dealbationem seu ad albedinem. Hoc ergo colore rubeo apparente, natura sui perfectionem ostendit occultam.

Sequitur calcinatio, in qua vltimus gradus figendi completur. Et tunc spiritus corpus est verè factus, verè permanens, & fugitiuum fugiens.

CAP. VII.

Postquam hæc materia rubeum habens colorem dirui & eleuari incipit, ponitur ad calcinandum per flammam fortem reuerberiorum iam in terreo vase, in quo ignis gradu fixio completur, & permanens efficitur, vera atque perfectissima fixione. Quare Iber ait in cap. de Calcinatione, quòd spiritus calcinantur, vt fixiones fiant, & meliùs dissoluantur. Et in capitulo etiam de tertij ordinis medicina incipit calcinari. Et debet in ignis calcinantis rigore permanere, donec puluis tactu impalpabilis fiat, intensissimum habēs ruborem. Quare in Turba sic dicitur: Scitote quòd cùm cinis est, optimè miscuitur: eò quòd cinis ille recipit spiritum, & inclusus est ille humor per interiorem ignem, quousque croci sicci, vel combusti sanguinis, vel syrupi granati colorem assumat. Item cum aqua introiuit in corpore, vertit ipsam in terram: deinde in puluerem, siue in cinerem, si vult apud perfectionem experiri, manu accipite. Si enim impalpabilem aquam in[illegible]niunt, bene est: sin autem iterate. Hic autem cinis rubicundissimus impalpabilis in se ipso: eleuatur etiam & crescit in modū fermenti, & separatur ab eo in calcinatione, prædicta terra nigra, subtilissima & perlucida, quæ in fundo vasis est, sub dicto puluere rubeo reperitur. Vnde dicebat mihi magister meus: Apparet perfectionem fixionis in hoc existere duabus de causis: vna quidem: quia per fixionem & per calcionationis ignē, introducitur parua quantitas huius Elixir super multas quantitates non

permanentes corporis proiecta confirmans in eis auri fixionem: quod non faceret, nisi in ea fixio superabundaret. Alia verò: quia terra nigra prædicta in calcinatione separatur à commixto, quæ aliàs fuerat in toto opere inseparabilis, propter fortissimam vnionem: & ideo necesse fuit per fortissimum artificium separari. Et si remaneret commixta propter sui impuritatem, impediret puræ materiæ ingressum.

Sequitur cinis per calcinationem factus fusibilis, & iteratò lapis, qui est Elixir completum.
CAP. VIII.

Cinis verò iste caret fusione: qualiter autem ingrediatur vt tingat, certè liquefactio sibi redditur, siue sudor, per modum à Philosophis traditum. Quis ergo modus est ille? Est ne in aquam soluendo? Certè non, quia Philosophi non curant de aquis tangenti adhærentibus, & id humectantibus. Quare dicitur in Turba: Incipientes autem, audientes aquam, putauerunt eam aquam esse vulgi: quòd si nostros libros legissent, scirent vtique aquam esse permanentem. Quæ ergo aqua est verè, quæ tangenti non adhæret, sed superficiem discurrit nihil humectans sicut argentum viuum. Quis ergo faciet talem aquam? Certè dico quòd ille qui scit facere vitrum. Hæc enim materia nihil aliud est quàm de seipsa vult sibi adiungi: nam omnia quibus indiget in se habet. Et si bene excogitentur quæ prædixi, scietis ex hoc cinere habere lapidem rubeum in intenso colore, parum perspicuum habentem, frangibilem cum modico ictu, fusibilem, penetrantem, ingredientem, & perpetua citrinatione tingentem. Cuius vnum pondus centum millia, & plus Saturni conuertit in Solem. Est autem in proiectionis modo subtilitas: qua ignorata Elixir tenens non proficit ex eodem.

Conclusio totius Epistolæ. *CAP. IX.*

Ergo pater non miremini, si in hoc opere multi errant. Quoniam iuro vobis, me nunquam vidisse quenquam præter magistrum meum: qui in debita applica-

set materia opus suum, sed conantur ad impossibilia in materijs: ac si de cane crederent hominem generare. Quid mirum ergo si reddant in operibus mendaces? Nam lapide, & vnde noto in Practicà operis dubia subtilissima multa restant: verè autem credatis, quòd in libris suis posuerūt Philosophi veritatem. Sed post mortem scribentes cuiuslibet scripta eius, quando est ab aliquibus malè intellecta: quod tamē ipse si præsens esset, & speculatiuè exponeretur iuxta verbum, verificaret opera per effectum. Ego autem vestræ prudentiæ per omnia exposui totum opus: & per dicta Philosophorū aliqua approbaui, licet pauca curaui allegare, quod ex causa omisi: quoniam præsumo, quòd vos scripta Philosophorum omnia in scrinio vestri pectoris inclusistis. Et sic non dubito, quòd dictis meis ea omnia applicaueritis per vos ipsum: sicut ego per experientiam quam vidi, scripta sapientum intelligo, aliàs non noturus. Et si circa hoc breuiloquio breuis fui: hoc ideo. Nam in vobis tantùm præsumo scire fundamentum, quod vobis non latebit intentio huius rei. Et sufficit mihi, quòd vobis soli meus patet intellectus, & non mecum migrare queat huiusmodi veritas ab hac luce. Ob paternitatis vestræ reuerentiam, Nouum hoc Lumen edidi super ea: quoniam inter Mundi ceteros vos elegi hac re meo iudicio digniorem, & Altissimus faciat vos peruenire ad optatum.

Explicit Nouum Lumen.

Incipit perfectum Magisterium, & Gaudium magistri Arnaldi de Villanoua, transmissum per eum ad inclytum Regem Aragonum, quod quidem est, Flos Florum, Thesaurus omnium incomparabilis & Margarita: in quo reperitur veri compositio Elixir, tàm album quàm ad rubeum componendum, videlicet ad Solem & Lunam sub compendio declaratum.

SCias, charissime, quòd in omni re quæ sub cœlo est, creata sunt quatuor elementa, non per visum, sed per virtutem. Vnde Philosophi sub velamine

ſcientiæ elementi, iſtam ſcientiam tradiderunt: & ad literam non intelligentes operantur ex ſanguine, capillis, ouis, & vrina, nec non multis alijs, & ex illis primò extraxerunt quatuor elementa, vt cum eis opus perficerent, ſeparando primò per diſtillationem ex prædictis aquam claram: deinde oleum in ſuperficie citrinum, quod dicunt ignem & aërem continere, & terra nigra in fundo remanet. Poſtmodum cum aqua terram abluunt & dealbant imbibendo ipſam: & decoquendo aquam illam toties, donec terra dealbetur.

Deinde reducunt oleum illud ad ignem paratum diſtillando, quouſque dicta terra totum bibat, ſcilicet, aquam, oleum & tincturam. Et iſtam terram ſiue cinerem proijciunt ſuper corpus fuſum, videlicet ſuper cuprum aut aliud, & nihil inueniunt: & tamen faciunt & operantur ſecundum quòd Philoſophi dicunt in libris ſuis: & ſic in errorem ceciderunt, non inuenientes introitum. Et tamen error illorum eſt: quia certum eſt, quòd non generatur ex homine niſi homo, nec ex equo niſi equus: ſimiliter nec ex alijs animalibus, niſi ſibi ſimilia. Cùm igitur iſta ſint à natura metallorum penitus aliena, impoſſibile eſt ex ipſis fieri generationem ex metallis: quia metalla non generantur, niſi ex ſpermate proprio: Argentum autem viuum eſt ſperma metallorum & origo eorum, prout dicunt omnes Philoſophi, & etiam vſus & ratio docet, prout inferiùs declarabo. Iſta autem prædicta, videlicet ſanguis, capilli, oua, & cætera vegetabilia, non ſunt argentum viuum: ergo ex ipſis eſt impoſſibilis generatio, ſeu tranſmutatio metallorum, non ſunt igitur prædicta lapis noſter, licet ſint exempla.

Sunt alij qui accipiunt quatuor ſpiritus, ſcilicet, arſenicum, ſulphur, argentum viuum & ſal armoniacum, & dicuntur Spiritus: quia ab igne fugiunt, & euolant in fumum. Et iſta accipiunt loco quatuor elementorum: videntes quòd Philoſophi dicunt in libris ſuis; ſcientiam eſſe in ſpiritibus, & iſtos ſubiacentes, vt ſint naturæ aëreæ, vel naturæ aëreæ efficiantur. Fixant poſtmodum calcinando, vt ſint naturæ terreæ: ſoluunt, vt ſint naturæ terreæ, aqueæ, deſtillant, vt ſint naturæ igneæ.

Et

Et ista componunt iuxta libros credentes habere scientiam elementorum: & composita simul componunt supra captum, & nihil inueniunt: sed vt primi in errorem sunt elapsi. Et causa illorum errorum est multiplex, quarum duæ sufficiunt quo ad præsens. Vna, quia vt prædictum est, quòd metalla nō generantur nisi ex suo spermate. Ista autem non sunt sperma metallorū perfectorum, excepto argento viuo. Ergo ex eis est impossibile fieri generatio, vel transmutatio in metallis. Item quia sulphur & arsenicum citò comburuntur in igne, & ab ignis combustione in carbonem transferuntur: quomodo ergo expectabitur de eo bonum: quia citò comburitur, & in carbonem reducitur, nec aquam expectare debet? Igitur patet subtiliter intuenti, quòd nec ista per se, nec iuncta cum corporibus, neque mista cum oleis extractis ab ouis, sanguine & capillis, vrina, vel alijs vegetabilibus, nec mista ad inuicem sunt lapis noster, aut medicina nostra. Et hoc propter rationes prædictas, quia ad generationem hominis non fit alicuius commixtio rei, nec ad generationem animalis, nec ad generationem plantæ, nisi suis proprijs seminibus, aut spermatis. Igitur magisterium nostrum commistione alicuius non indiget extranea. Quidam credunt in salibus, seu saluminibus scientiam inuenire: & ea soluunt & calcinant, fundunt & præparāt: & aliqui per se solùm proijciunt super corpora imperfecta. Et alij simul miscent cum spiritibus, vt dictum est. Præparant autem cum corporibus præparatis, & nihil inueniunt. Et causa illorum errorum est similis præcedentibus.

Et quidam ex solis corporibus credunt medicinam elicere: & præparant eá calcinando, soluendo & congelando, & proijciunt super corpus, & decepti sunt. Et error illorum est, quia sperma illorum ab initio non acceperunt, sed corpus, vt est in natura sua. Ex rationibus ergo dictis apparet, quòd non in sanguine, nec in ouis, nec in capillis seu vegetabilibus appareat, aut habebitur scientia nostra, nec in spiritibus prædictis per se, aut salibus, atramentis, aut alijs huiusmodi quibuscunque.

Et quidam subtiliùs inspicientes, considerauerunt argentum viuum esse principium metallorum, & ipso-

rum origo in caloris ſulphure inuenitur. Decoxerunt & ſublimarunt per ſe argentum viuum, & fixauerunt, & præparauerunt, & nihil inuenerunt. Cauſa verò erroris illorum eſt: quia ſperma viri non prodeſt, nec fructũ affert, niſi proijciatur in matricem mulieris. Sic etiam Mercurius, qui ſperma eſt, non prodeſt, niſi proiiciatur in matricem corporum, vt ipſum maturent. Quidam ipſum cum corpore amalgamando miſcuerunt, & lauarũt tamdiu cum aqua dulci, donec eis apparuit: quia corpus mundum eſt redactum: & illud coxerunt vſque in finem: credentes quòd argentum viuum cũ tali corpore miſceatur: & nihil inuenerunt: quia corpus immundum inuenerunt, & argentum viuum euanuit: ſed corpus fuit mundius, quàm fuiſſet. Cauſa verò illorum errorum eſt: quia ſperma non iungitur cum corpore, niſi Luna mediante: quoniam anima eſt medium inter ſpiritum & corpus, ipſa ad inuicem coniungens. Anima autem fermentum eſt: quia ſicut anima corpus viuificat hominis: ſic fermentum corpus mortuum à natura ſua penitùs alteratum viuificat. Vnde anima obtinet principatum exercens vires ſuas: idcirco, quid ſit fermentum, infrà dicetur.

Quidam miſcent corpora imperfecta cum corporibus perfectis, & ponunt in examine, credentes, quòd id quod eſt bonum & purum in corporibus imperfectis cum perfectis remaneat, & reſiduum euaneſcat. Hæc autem non videntes illuſi ſunt, & cecidit in eis cogitatio praua. Cauſa autem illorum errorum eſt: quia corrumpens corpora imperfecta, impedit ne perficiantur. Et nota quòd hic oporteret habere duplicem virtutem, quæ ſepararet terram ſulphuream comburẽtem à commixto, & quæ conuerteret iam ſeparatam ad naturam ſuam. Hanc autem virtutem corpus in ſua groſſitudine habere non poteſt. Hæc omnia tentauerunt communiter operantes, prout & ego tentaui iam, & in ſtuporem adducti ſunt tanquam de ſcientia deſperati, & intellectus imbecillitate magiſterium relinquentes.

Nunc autem ſcire te volo, quòd materia omniũ metallorum, & eorum ſperma eſt Mercurius decoctus & inſpiſſatus in ventre terræ, calore ſulphureo decoquente, &

te, & secundùm varietatem sulphuris, & ipsius multitudinem in terra diuersa metalla generantur: semper tamen eorum materia est vna & eadem essentialiter, solo tamen differunt accidente, scilicet decoctione maiori aut minori adurenti, vel non adurenti, seu comparatis. Et in hoc omnes Philosophi conueniunt. Et adhuc tibi, charissime fili, clariùs demonstrabo. Certum enim est, quòd omnis res est ex eo, vel de eo in quod resoluitur: super quod ponam tibi exemplum. Glacies vel nix conuertitur in aquam mediante calore: ergo priùs fuit aqua quàm nix vel glacies: sed omnia metalla conuertuntur in argentum viuum: ergo priùs fuerunt argentum viuum. Modum autem conuertendi ipsa in argentum viuum, inferiùs te docebo. Hoc autem supposito, quòd metallum possit resolui in argentum viuum, soluitur opinio illorum, qui dicunt: Spiritus & alias species in elementa & naturam metallorum transmutari non posse: quia hoc verum non est, vt ipsi asserunt, nisi ad primam materiam reducantur. Reductio ipsius ad primam materiam est facilis & possibilis metallis. Item ostendo tibi quòd multiplicatio in metallis est possibilis. Nam omne crescens & nascens multiplicatur, vt patet in plantis & arboribus: nam ex vno grano mille grana procreantur: ex vna arbore infiniti procedunt ramusculi: ex quibus fiunt diuersæ arbores & infinitæ. Et sic suum numerum augent & multiplicant. Metalla autem in terra nascuntur & crescunt: ergo possibilis est in eis augmentatio & multiplicatio vsque in infinitum.

Ostendi tibi, charissime fili, sapientiæ: si ea quæ dicta sunt, intellexisti, errores omnium operantium communiter cum causis suis: & affirmaui hoc esse verum demonstratione aperta & lucida: nunc Dei auxilio ad practicam veniamus. Dico tibi charissime, quòd oportet corpora primò ad primam materiam reducere, ad hoc vt fiat generatio seu multiplicatio in eisdem materijs. Animaduerte ergo in his quæ tibi describuntur. Accipe cupri ℔. j. & fiat ex eo limatura munda, & misce cum ℔. iiij. Mercurij, terendo in mortario cum sale modico & aceto, quousque simul amal-

gamentur. Cùm autem cuprum fuerit optimè coniunctum, pone ipsum in bona quantitate aquæ vitæ, hoc est, in xij. partibus sui de aqua vitæ. Hoc est, quòd si amalgama fuerit ℔. j. aqua de vite sit xij. & pone totũ in vrinali super ignem debilis cineris inferius lentissimè ad ignem per diem naturalem: tunc dimitte infrigidari, & cùm frigidum fuerit, cola aquam tuam cũ omnibus quæ in ea sunt per pannum lineum donec exeat & transeat per pannũ de aqua, id quod de corpore resolutum fuerit, & non per filtrum: quia non exiret resolutio corporis per filtrum, & pars quæ poterit exire exeat, & pone ad partem. Deinde accipe id quod remansit in panno, & iterum cum noua aqua benedicta repone ad ignem in vase prædicto, per diem & noctem vt priùs: & cola vt suprà dicitur, & aquam secundam cum prima ad partẽ pone, vt suprà: & sic toties reitera, quousque opus ad aquam reuertatur, hoc est ad primam materiam, quod est Mercurius.

Quo facto, totum istud accipe, & pone in vase vitri, super ignem lentum decoquens, quousque videris in superficie nigredinem apparentem, quam remoue subtilius quàm poteris, & sic reitera coquendo, & nigredinem à superficie tollendo, quousque appareat nihil nigredinis, & aqua remaneat clara: nunc habes aquam & terram, scil. duo principalia elementa.

Deinde accipe illam terram & nigredinem quam collegisti, & pone in vase vitreo, & superinfunde de aqua prædicta, quousque super eam natet: & coque lento igne per quatuor dies: tunc aquam pone & coque, & sic deinceps, quousque terra albata & clara. Et hoc est quod Philosophi dixerunt: hæc terra cum aqua putrescit & mundificatur: quia cùm mundificata fuerit, auxilio Dei totum magisterium dirigetur. Qua mundata & clarificata, seu dealbata, vt dictum est, aqua mediante, quæ cum dicta terra, mediante calore, & coagulata & inspissata terram ipsam coagulatam cũ aqua sua, inspissatam sine alia aqua decoquens forti igne in cucurbita vitrea, alembico vitreo superposito, donec quicquid fuerit de aqua, ascendat ad alembicum, & terra remaneat calcinata. Tunc accipe de fermento de quo-

quocunque volueris quartam sui partem: id est, si fuerit vna libra corporis perfecti, de fermento vncias tres. Fermentum verò aut est aurum aut argentum: & istud fermentum cum terra fermentatur, sic soluti, vt de terra factum est: & eodem ordine cum terra præparatum simul coniunge & ablue cum aqua prædicta, & coque per tres dies aut plures. Tunc iterum aquâ suâ imbue & coque vt priùs: & hoc toties reitera, quoties & donec hæc duo in vnum reducantur: quod perpēdes quando color non variabitur in eisdem: tunc super eis infunde aquam prædictam, partem post partem paulatim, vsque dum biberit de ipsa quantum poterit: semper nouam aquam infundendo. Nam in ista coniunctione spiritus, & corporis, cum eisdem commiscetur anima: & vnum fiet cum eis, & corpora conuertūtur in naturam ipsorum, & germen coniungitur cum corporibus ipsorum prædictis mundatis: quia non poterant antea propter illorum immundiciem & grossitudinem, sed cum eis coniungitur, & in eis crescit & augmentatur.

Nunc reuertar, charissime, ad dicta priùs, applicans singulariter super ea verba Philosophorum antiquorum, obscurè in parabolis collocata. Vt me in dictis verba Philosophorum intelligere, cùm ipsa verba eos protulisse affirmes. Primum verbum est corporum in argentum viuum reductio: & istud est, quod Philosophi vocauerunt Reductionem, quæ est artis fundamentum. Verba Philosophi: Nisi corpora solueritis in vanum laborabitis: De qua solutione tractans Parmênides in libro Turbæ dixit: Si hunc librum legissent & intellexissent, scirent vtique aquam esse permanentem, quæ absque suo corpore cum quo iuncta est, & facta est vnum permanens, esse non posset. Non igitur corporum Philosophorum aqua nubis, sed ipsorum conuersio in aquam, ex qua fuerunt creata, scilicet argentum viuum, prout gelu conuertitur in aquam limpidam, ex qua primò fuit. Ecce per Dei gratiam vnum habes elementum quod est aqua.

Secūdum verbum est: Quòd fit terra. Et hoc est quod Philosophi dixerunt. Quòd de grossitudine aquæ terra generatur: quoniam fæces aquæ quæ remanent in fun-

do vasis. Terram Philosophi dixerunt. Sic habes ergo secundùm alios, elementum, quod est aqua.

Tertium verbum est: Quod est terræ mundificatio. De qua mundificatione Morienus Philosophus dicit: Hæc terra cum aqua putrescit & mũdificatur: quæ cùm mundificata fuerit, auxilio deitatis totum magisterium dirigetur. De qua dixit etiam Pheyrer in libro Turbæ: Iunge siccum humido, scilicet, terram aquæ. Ecce & aquam per se iam habes, & terram dealbatam cum aqua.

Quartum verbum est: Aqua quæ potest euaporare per distillationem, per quam sublimationem siue ascensionem efficitur ipsa terra aërea, cùm prius esset spissatum cum terra & coagulatum. Et habes terram, aquam & aërem. Et hoc dixit Philetes in libro Turbæ: Dealbatum siccum igne comburite, quousque ex eo exeat spiritus, qui in eo inuenitur: qui dicitur Cinis Hermetis. Et Misêris Philosophus: Et remanet terra calcinata in fundo vasis, quæ est naturæ igneæ. Et sic habemus in prædictis præparationibus quatuor elementa. Hæc ergo terra calcinata est illa, de qua ait Misêris Philosophus sic: Nec cinerem vilipendas in inferiori loco, eo teste existente. In eo enim est diadema cordis, quæ remanet. Cinis est postmodùm cum prædicta terra. Fermentum ponitur, quod Philosophi animam dicunt fermentum. Et hoc ideò, quia sicut corpus humanum absque suo fermento, seu eius anima nihil valet, ita est in proposito. Nam fermentum est corpus, vt dictum est, & ad naturam suam alia conuertit. Et scias quòd non est fermentum nisi Sol & Luna, hoc est aurum & argentum istis planetis appropriata. Ideò, quia sicut Sol & Luna alijs dominantur planetis: sic ista duo corpora alijs dominantur, & ipsa ad suam naturam cõuertunt: & ideò à plurimis Fermentum dicuntur. Oportet ergo fermentum in corporibus introduci: quia est eius anima. Hoc est quod dixit Morienus: Nisi corpus immundum mundaueris, & eum dealbatum non reddideris, & in eo animam non miseris, nihil huic magisterio direxisti. Igitur fit coniunctio fermenti cum corpore mundato: & tunc spiritus cùm iungitur, lætatur & gaudet

cum

cum eis: quia munda sunt à sua natura grossa, & subtilia sunt facta. Et hoc est quod dixit Ascanus in libro Turbæ: Spiritus non coniungitur cum corporibus, donecà suis immundicijs fuerit perfectè denudatus. In hora coniunctionis mirabilia maxima apparent. Nam omnes colores de mundo apparent in operando quotquot excogitari possunt, & corpus imperfectum coloratur coloratione firma mediante fermento, quod fermentum est anima: spiritus mediante anima cum corpore coniungitur & ligatur: & cum eo simul in colore fermenti conuertitur, & fit vnum cum eis.

Ex prædictis apparet subtiliter intuenti, Philosophos in suis verbis obscurissimis vera dixisse. Nam ipsi Philosophi dicunt in libris suis, quòd Lapis noster est ex quatuor elementis: quia ipsum elementis comparauerunt. Et ostensum est primò qualiter sunt quatuor elementa. Dixerunt etiam quòd lapis noster compositus est ex corpore, & anima, & spiritu, & verum dixerunt. Nam corpus imperfectum corpori comparauerũt propter hoc, quia est infirmum. Aquam spiritum dixerunt, & verè ipsa spiritus est. Fermentum animam dixerunt: quia sicut supra dictum est, corpori imperfecto vitam tribuit perfectam, quam priùs non habebat, & meliorem formam produxit.

Dixerunt etiam quidam Philosophi: Nisi corpora ducatis vt fiant incorporea, ad corpora nondum operanda regulas inuenistis, & verum dicunt. Nam primò fit aqua id est, argentum viuum: & sic fit incorporeum. Deinde de coniunctione spiritus, scilicet aqua, fit corpus. Et ideo quidã dixerunt: Conuerte naturas, & quod quæris inuenies, hoc est verum. Nam in nostro magisterio primò facimus de grosso gracile: id est, de corpore aquam, & postmodum de huiusmodi siccum: id est, de aqua, quę humida est, terram: id est, siccum: & sic naturas conuertimus, & facimus de corporeo vel corporali spirituale, & de spirituali corporale, vt dictum est. Et facimus id quod est superius, sicut id quod est inferius. & id quod est inferius, sicut id quod est superius: id est, spiritum corpus, & corpus spiritum: vt in principio operationis videlicet in solutione fit: quod est infe-

rius, est sicut id quod est superius: & totum vertetur in terram.

Patet ergo ex prædictis, quòd lapis noster sunt quatuor elementa, & sunt anima, corpus & spiritus. Et lapis noster, prout dicunt quidam Philosophi, fit ex vna re cum vno: & certè verum dicunt. Nam certè totum magisterium nostrum fit cum aqua nostra, & ex ea: & per eam. Nam ipsa corpora soluit (vt dictum est superiùs) non solutione illa, quam & prout credunt ignorantes, quòd conuertātur in aquam nubis: sed solutione vera Philosophica, scilicet quòd conuertatur in aquam primam, ex qua fuerūt ab initio. Ipsa enim aqua corpora calcinat, & in terram reducit. Ipsa eadem aqua corpora in cinerem transformat, & eam incinerat, dealbat & mundificat, iuxta verbum Morieni dicentis: quòd azoch & ignis latonem abluunt, atque mundificant, & eius obscuritatem ab eo penitùs eripiunt. Lato autem corpus immundum est: Azoch autem est argentum viuum. Et corpora diuersa coniungit præparatum prædicto modo, coniūctione tali, quam non poterit ignis potentia: nec alia temperatio seu probatio separare: & ab ignis cōbustione defendit: & eorum vnum in aliud mittit, & corpora sublimat non sublimatione vulgari, quam intendunt idiotæ, quòd sublimare sit superius ascendere per ignem. Et ideo accipiunt corpora calcinata, & miscent cum spiritibus sublimatis, scilicet cum ☿, arsenico, & sale: & per ignem fortem & subitaneum corpora ascendere faciunt cum spiritibus, & dicunt quòd tum corpora sunt sublimata, & his tales fallūtur & delusi sunt: quia ipsa postmodum inueniunt magis immunda, quàm fuerunt priùs.

Scias, charissime, quòd non est nostrum sublimare, superiùs ascendere: sed sublimare Philosophorum est, de re bassa & corrupta altam facere atque magnam: id est, puram: vt dicimus: Iste homo sublimatus est: id est, in dignitate positus: sic enim diximus, corpora sunt sublimata: id est, in subtilitatem & in alteram naturam conuersa. Veruntamen sublimare apud Philosophos, idem est quod subtiliare & decretare, quod totum facit aqua nostra benedicta. Sic ergo intellige nostram sublimationem:

sionem: quia multi sunt in hoc decepti. Aqua etiam nostra mortificat & viuificat, & apparere facit colorem primò nigrum in mortificatione corporis, dum in terram vertitur: postmodum apparent multi colores, & varij ante dealbationem: quorum omnium finis est albedo. In coniunctione verò corporis præparati & fermentati, colores infiniti apparent tot, quot ab homine excogitari non possunt. Et sic apparet quòd magisterium nostrum est in vno, & cum vno fit, & ex quatuor, vt dictum est, & ex tribus, vt suprà dictum est. Vnde scias, charissime, quòd Philosophi nomina nostri lapidis multiplicauerunt ad hoc, vt absconderent eum, & dixerũt: Lapidem nostrum corporeum & spiritualem esse: & in rei veritate mentiti non sunt, prout sapientes intelligere possunt. Nam ibi est corpus & spiritus, & corpus factum est spirituale in solutione, vt dictum est: & spiritus factus est corporalis, in coniunctione ipsius cum corpore perfecto & fermento. Quidam enim Philosophorum ipsum vocantes (prout dixit Eximenus in libro Turbæ) sic scitote omnes scientiam inquirentes, quòd nulla sit tinctura vera, nisi cum ære nostro: & infinita nomina imposuerunt, ne ab insipientibus perciperetur quoquomodo, si ipsum nominarent: tamen vnus est, & idem opus. Et ideo dicit Morienus quòd cum facto nostri magisterij assimilatur in ordinem hominis creationi. Nam primò est coitus, postmodum conceptio, deinde impregnatio, quartò ortus, & quintò sequitur nutrimentum. Hæc verba faciam te intelligere si fueris attentus corde, atque solicitus. Sextò sperma nostrum, quod est argentum viuum, cum terra coniungitur corpori imperfecto: quæ terra nostra dicitur: eò quòd terra est mater omnium elemẽtorum: tunc secundùm Philosophos Coitus appellatur. Dum autem terra incipit aliquantulum de argento viuo secum retinere, tunc dicitur Conceptio, & tunc agit masculus in fœminam: id est, argentum viuum in terram. Et hoc est quod dicunt Philosophi, quòd nostrum magisterium non est aliud nisi masculus & fœmina, & ipsorum coniunctio. Dominatur aqua in argẽtum viuum, & terra crescit & multiplicatur, & augmentatur. Quod autem euenit quan-

do terra dealbatur, tunc prægnatio nuncupatur: quoniam iam terra est impraegnata. Deinde fermentum coniungitur cum corpore imperfecto præparato, vt dictum est, quousque vnum fiant colore & aspectu, & tunc dicitur Ortus. Tunc enim natus est lapis noster: qui natus Rex à Philosophis nuncupatur. Vnde dicit Philosophus in libro Turbæ: Honorate regem vestrum ab igne venientem diademate coronatum, & ipsum alimentate vsque dum ad ætatem perfectam perueniat. Cuius pater est Sol, mater verò Luna. Lunam autem pro corpore imperfecto accipiunt: Solem verò pro corpore perfecto. Vltimò verò sequitur nutrimētum, quousque augmentetur augmentatione magna. Nutrimentum autem lacte suo & spermate ex quo fuit ab initio, imbibatur argento viuo sæpe & sæpius, quousque habeat quod sufficiat: id est, vsque ad perfectionem, quod est finis totius operis nostri.

Charissime, per ea quæ dicta sunt, facilè potes intelligere omnia verba Philosophorum obscura, & cognosces omnes in eodem conuenire. Et nihil est aliud magisterium, nisi id quod prædixi tibi. Iam habes charissime corporis solutionem & reductionem sui ipsius ad primam materiam. Deinde habes ipsius in terram conuersionem. Post autem dealbationem, in aërem leuigationem: quia tunc destillando humiditatem quæ inuenitur, fit aëreum. Quod descendit, & terra remanet calcinata: & tunc est igneæ naturæ. Et habes etiam istorum coniunctionem ad inuicem: & habes commixtionem animæ & corporis: & etiam coniunctionem animæ & corporis & spiritus simul, & conuersionem ad inuicem: & habes augmentationem tantùm. Cuius vtilitas maior est, quàm possit percipi.

Explicit tractatus Flos Florum Magistri Arnaldi de Villa noua.

ARNAL-

ARNALDI DE VILLA NOVA EPISTOLA SVPER *Alchimia ad Regem Neapolitanum.*

SCias, ô tu Rex, quòd sapientes posuerunt in opere multas res, & multos modos operandi, scilicet dissoluere & coagulare, & plura vasa, & põdera, quod fecerunt ad excæcandum ignorantes, & ad declarandũ intelligẽtibus opus prædictum. Et nota, ô tu Rex, quòd sapientes denunciarunt opus sub breuibus verbis: licet plura verba alia posuerunt, & adiunxerunt, vt non intelligeretur, nisi per sapientes. Sapientes verò dixerunt, quòd est vnus lapis, qui ex quatuor naturis est compositus: quæ quidem naturæ sunt, ignis, aër, aqua & terra. Qui quidem lapis est lapis in similitudine & tactu: non autem in natura: & vocatur lapis, siue compositũ quoddam. Compositum dum est ductum per viam rectam, est id quod quæritur, in quo nõ est aliquid superfluum, vel aliquod quod desit: imò omnia quæ sunt in lapide, sed ei necessaria, & nullo alio indiget: & quod dictum compositum, siue lapis est vnius naturæ & vna res: quę quidem res, in decoctione ignis habet diuersos colores, antequam fiat lapis albus perfectus.

Et nota, ô tu Rex: quòd vbi magis dictus lapis stat in igne, tantò magis augmentatur de bonitate: quòd in alijs rebus non est ita: quia omnes aliæ res in igne comburuntur, & amittunt humiditatem radicalem. Dictus verò lapis totus solus in igne semper melioratur & crescit eius bonitas: & ignis est eiusdem lapidis nutrimentum. Et istud est vnum de euidentibus signis ad cognoscendum lapidem ipsum: quod intellige bene. Quod compositum siue lapis diuiditur ante operationẽ duobus modis: prima corporalis, alia spiritualis, & vnum exit ab alio, & est vnita, & regitur vnum cum alio, & vnum meliorat aliud. Et Philosophi nominauerunt vnum Masculinum, & aliud Fœmininum.

Et nota, ô tu Rex, quòd quando Philosophi nominauerunt Argentum viuum, & magnesiam, dicentes:

Congelat argentum viuum in corpore magnesię: quod ipsi non intellexerunt de argento viuo vulgari quod videtur: sed intellexerunt, quod argentum viuum est humiditas dicti lapidis: quia magnesia non est illa quę videtur vulgariter: sed magnesiã vocauerunt totum compositum in quo est tota dicta humiditas, quæ est argentum viuum. quæ quidem humiditas non est sicut aliæ humiditates, quæ quidem humiditas currit in igne, & in eodem igne totum compositum dissoluit, congelat, denigrat, dealbat, & finaliter rubefacit & perficit. Et nota, ô tu Rex, quòd in opere non ponuntur plura: sed vna res duntaxat, nec oportet aliqua fieri trituratio manuum, nec aliquid apponi debet cum dicto lapide. Et nota, ô tu Rex, quòd terra alba vocatur lapis albus perfectus, & terra rubea vocatur lapis rubeus perfectus: quæ quidem terra alba per regimen dicti operis, absque adiutorio alterius rei conuertitur in rubedinem. Aqua verò siue argentum viuum, vocatur humiditas, quæ est in dicto lapide. Et nota quòd aqua siue humiditas dum exit de compositione siue lapide, versa fuit tota compositio nigra in fundo vasis: & sic continuando ignem ipsa nigredo in qua est humiditas, vertitur in diuersos colores: & finaliter in albedinem: quæ quidem humiditas vocatur etiam aër, qui aër seu humiditas miscetur cum terra sua, & cum alijs elementis in ipso lapide existentibus: donec fiat vnum quid album. Et nota, ô tu Rex, quòd dicta humiditas aërea, quæ est argentum viuum, est vna res cum terra sua supradicta, & alijs elementis in ipso lapide persistentibus. Quæ quidem humiditas, licet sit pauca, est sufficiens ad nutriendum, & ad perficiendum totum lapidem, à quo est ipsa humiditas. Et est sciendum, quòd in dicta compositione, seu lapide, sunt Sol & Luna in virtute & potentia, ac elementis, in natura: quia si hæc non essent in ipso composito, non fierent: non fierent inde, neque Sol neque Luna: & tamen non est ipse Sol, sicut Sol communis, nec ipsa Luna, sicut Luna communis: quia ipsum Sol & Luna existentes in ipsa compositione, sunt meliores quàm ipsa natura vulgaris: eò quòd Sol & Luna dicti compositi sunt viui, & alij vulgares

sunt

sunt mortui: habito tamen respectu ad ipsum Solem & Lunam in dicto lapide existentes, vt dictum est: licet Philosophi nominauerint ipsum lapidem Solem & Lunam, ad finem illum: quia in ipso lapide sunt potentialiter, non autem visibiliter. Et est sciendum, quòd ipse lapis siue compositum, vna est res duntaxat, & vnius naturæ, & in ipso est totum illud quod est ei necessariũ: & in ipso est id quod eũ meliorat, & illud quod ipsum complet: & non est istud compositum quod est vnum: videlicet opus aliquorum animantium seu animalium, seu vegetabilium: sed est natura munda & clara de suis proprijs mineris, quę transmutantur per regimen ignis, & putrescit & nigrescit, & albescit, & rubescit: & ad plures alios colores deuenit. Et nota, ô tu Rex, quòd humiditas prædicta quæ est argentum viuum, est corruptio ipsius lapidis: quoniam ipsum lapidem nigrescere facit, & finaliter ipsum lapidem dealbat. Et nota, ô tu Rex, & scias, quòd Philosophi dixerunt: Fundatis corpus, & assetis eum donec conuertatur in aquam: quod intelligitur de dicto composito, quod fundatur, & congelatur: & tunc vocatur terra. Et nota quòd Philosophi vocant Aquam dum dictus lapis est liquefactus cum sua aqua, quæ in ipso lapide est fixa: quę aqua tunc est currens & alba sicut aqua. Et nota, ô tu Rex, quòd conuertatur aqua in aerem: quod est intelligendum, quòd dicta aqua congeletur & conuertatur in corpus quod antea fuerat: quod corpus est tamdiu in regimine ignis, donec conuertatur ipsum corpus subtile, & in albedinem perfectam redactum: & tunc nominatur per aliquos Aër. Sed quando dicitur quòd conuertatur aër in ignem, intelligitur, quòd dictum compositum, quod vocatur Aër, stet in igne forti tam diu, donec rubescat, & tunc erit completũ ad rubeum: quod vocatur Ignis, siue Sol. Et nota, ô tu Rex, quòd de vno solo composito, & duntaxat de ipso fit opus, & non de alio: quod compositum recipe purum absque immunditijs quæ sunt in eo, videlicet quòd sit mundum, vt oportet: quod compositum rege ipsum in igne cum suis naturis: & istud facias in principio regiminis ignis: quia in hoc est totus defectus siue pericu-

lum. Et dum istud est factum, vlterius non potest esse aliquis defectus: & tunc ignis debet esse inter fortem & lentum, quousque spiritus fuerit separatus à corpore, & ascenderit super terram, & remanebit in fundo vasis corpus mortuum, sine spiritu in ipso existente. Et signum est, quòd si ponatur super ignem, & non fundit, neque fumat, iam est completum quantum ad istum passum: & dum est ita, reducatur ipse spiritus supra ipsum corpus à quo exiuit: qui spiritus est similis nubis nigris, quæ portant aquam. Iste namque spiritus vocatur Aqua vitæ, per quam sustinetur hoc corpus, & cũ qua moritur, & post mortem viuificatur. Et nota, quòd cum dicto composito est illud, quod mortificat ipsum compositum, & cum ipso eodem dealbatur, & rubescit idem compositum sine adiutorio alicuius rei extraneæ. Item nota quòd ignis debet esse in principio operis lentus: secundò mediocris: tertiò fortis, videlicet paulatiuè augmentando ipsum ignem, donec dictus lapis albus fiat, & vltimò rubeus.

FINIS.

FRA

FRATRIS ROGERII BACHONIS ANGLICI, DE *Mirabili potestate artis & naturæ, Libellus.*

VESTRAE petitioni respondeo: Nam licet natura potens sit & mirabilis: tamen ars vtens natura pro instrumento, potentior est virtute naturali, sicut videmus in multis. Quicquid autem est præter operationem naturæ vel artis, aut non est humanum, aut est fictum, & fraudibus occupatum. Nam sunt qui motu veloci, membrorum apparentia, aut vocum diuersitate, aut instrumentorum subtilitate, aut tenebris, aut consensu, multa mortalibus proponunt miranda, quæ non habent existentiæ veritatem: his mundus plenus est, sicut manifestum est: nam ioculatores multa manuum velocitate mentiuntur, & phytonissæ vocum varietate in ventre & gutture figmentis & ore formant voces humanas, à longè vel propè, prout volunt, ac si spiritus tunc humanè loqueretur, etiam sonos brutorum confingunt. Causæ verò gramini subditæ, & lateribus terræ conditæ, ostendunt quòd vis humana est, & non spiritus, quæ magno fingunt mendacio. Cùm verò in tenebris crepusculi vel nocturnis res inanimatæ mouentur velociter, non est veritas, sed fraus & dolus: consensus verò omnia fingit quæ volunt homines, prout adinuicem disponuntur. In his omnibus, nec physica ratio considerat, nec ars, nec potestas naturæ tenet: propter hoc nequior est occupatio, quando homo cōtemnit leges Philosophiæ, & contra omnem rationem spiritus inuocat nepharios, vt per eos suam compleat voluntatem. Et in hoc est error, quòd sibi subijci credunt spiritus, & quòd spiritus cogantur humana voluntate, hoc enim impossibile est: quia vis humana longè inferior est quàm spirituum. Aut quia in hoc magis aberrant, quòd per aliquas res naturales quibus vtuntur, credunt vel aduocari, vel figurari spiritus malignos, &

adhuc errant, quando per inuocationes, deprecationes, & sacrificia nituntur eos homines placare, & adducere pro vtilitate hominum: faciliùs enim sine comparatione à Deo impetrandum foret, vel à bonis spiritibus, quicquid homo debet vtile reputare. Sed nec in his inutilibus fauorabiles assistunt spiritus maligni, nisi inquantum propter hominum peccata à Deo permittitur, qui humanum genus regit & gubernat, & ideo istæ viæ sunt præter sapientiæ documenta, imò melius in contrarium operantur, nec vnquam Philosophantes de his sex modis curarunt.

Quid verò de carminibus, & characteribus, & huiusmodi sit tenendum, considero per hunc modum. Nam proculdubiò omnia huiusmodi nûc temporis sunt falsa & dubia: nam quædam sunt irrationabilium, quæ Philosophi meminerunt in operibus naturæ & artis, vt secreta occultarent ab indignis, sicut si omnino esset ignotum, quòd magnes traheret ferrum: & aliquis volens hoc opus perficere coram populo, faceret characteres, & carmina proferret, vt perficeretur attractionis vis: hoc totum opus esset error. Sic igitur quamplurima in libris Philosophorum occultantur multis modis, in quibus sapiens debet hanc habere prudentiam, vt carmina & characteres negligat, & opus naturæ & artis probet. Et sic animatas & inanimatas videbit ad naturam concurrere, propter naturæ conformitatem, non propter virtutem carminis vel characteris. Et sic multa secreta naturæ & artis existimantur ab indoctis magica, & magi confidunt stultè carminibus & characteribus, quòd eis præbeant virtutem, & pro assecutione eorum relinquunt opus naturæ vel artis, propter errorem carminum & characterum. Et sic vtrunque genus hominum istorum priuatur vtilitate sapientiæ, sua stultitia cogente. Sunt autem quædam deprecationes antiquitùs institutæ ab hominibus veritatis, aut magis à Deo & angelis ordinatę, & huiusmodi virtutem suam primam possunt retinere. Sicut in multis regionibus adhuc quædam orationes fiunt super ferrum candens, & super aquam fluminis, & similiter alia, in quibus innocentes probantur, & rei damnantur, & authoritate

credun-

creduntur fieri prælatorum. Nam & ipsi sacerdotes exorcismos faciunt, sicut in Aqua benedicta, sicut in lege veteri de Aqua purgatorij legitur, qua probantur adulteria, vel fides suo viro, & multa sunt huiusmodi. Sed quæ in libris Magicorum continentur, omnia sunt arcenda, quanuis aliquid veri contineant: quia tot falsis abutuntur quòd non potest discerni inter verum & falsum. Vnde quicunque dicunt, quòd Solomon composuit, & alij Sapientes, negandum est: quia non recipiuntur huiusmodi libri authoritate Ecclesiæ, nec à sapientibus, sed à seductoribus, qui nudam accipiunt literam, & ipsi nouos libros componunt, & nouas adinuentiones multiplicant, sicut scimus per experientiam: & vt tunc vehementiùs homines alliciãtur, titulos præponunt famosos suis operibus, & eos Authoribus asscribunt imprudenter: ac vt nihil opinentur, & contingentibus stylum grandisonum faciunt, & sub forma textus mendacia sua confingunt. Characteres verò aut sunt verba signis literarum inuolutis compositi, continentes sensum orationis adinuentæ, vel sunt facti ad cultus stellarum in temporibus electis. De characteribus igitur primo modo sic iudicandum, sicut de orationibus dictum est: de sigillis autem & characteribus secundo modo, nisi fiant temporibus suis, nullam efficaciam penitùs habere noscuntur. Et ideo qui facit ea sicut in libris formantur, non respiciens nisi solam figuram quam fabricant ad exemplar, nihil facere ab omni sapiente iudicatur. Qui autem in constellationibus debitis opera faciunt ad vultus cœlorum, illi non solùm characteres, sed omnia opera sua possunt disponere tàm artis quàm naturæ secundùm cœli virtutem. Sed quia difficile est certitudinem cœlestium percipere: ideo in his multus est error apud multos: & pauci sunt qui aliquid vtiliter & veraciter scirent ordinare. Et propter hoc vulgus Mathematicorum iudicantium & operantium per stellas magicas non multum excellunt: quanuis peritissimi, & artem sufficienter habentes possent multas vtilitates facere, & per opera tanquam per iudicia in temporibus electis. Considerandum tamen: quia peritus medicus, & alter quicunque habet aliud

exercitari, carmina & characteres (licet fictos) vtiliter (secundùm Constantinum medicum) potest adhibere: non quia ipsi characteres & carmina aliquid operentur, sed vt deuotiùs & auidiùs recipiatur medicina, & animus patientis excitetur, & confidat vlterius, & gaudeat, & anima excitata potest in corpore proprio multa renouare, ita vt de infirmitate in sanitatem conualescat ex gaudio & confidentia. Si ergo medicus ad magnificandum opus suum, vt patiens excitetur ad spem & confidentiam sanitatis aliquid huiusmodi faciat, nõ propter fraudem, nec propter hoc vt confidant, vt de se valens (si credimus medico Constantino) non est abominandum. Nam ipse in Epistola de his quæ suspenduntur ad collum, sic concedit ad collum carmina & characteres, & eos in hoc casu defendit. Nam anima multum potest super corpus suum per suas effectiones fortes, vt docet Auicenna in lib. de Anima, & 8 de Animalibus, & omnes sapientes concordant. & ideo fiunt coram infirmis ludi, & res delectabiles afferuntur. imò aliquando appetitui multa conceduntur cõtraria: quia vincit affectus, & desiderium animæ spes supra morbum. Quoniam verò in nullo lædenda est veritas, oportet diligenter considerare, quòd omne agens facit quod virtutem, & speciem affert in naturam extrinsecam, non solùm substantiæ, sed accidentia de tertia specie qualitatis: & fiunt virtutes à rebus aliquæ sensibiles. Et ideo hoc potest facere virtutem, & speciem extra se, maximè cùm sit nobilior alijs rebus corporalibus, & præcipuè propter dignitatem animæ rationalis. & homines non solùm exercent calore, sed spiritus ab eo sicut ab alijs animalibus excitantur, & nos videmus quòd aliqua animalia immutantur, & alterant res sibi obediẽtes, sicut Basiliscus interficit solo visu, lupus reddit raucum, si priùs videat hominem, & hyæna intra vmbram suam canem non permittit latrare, sicut Solinus de Mirabilibus mundi narrat: & alij authores. & Aristot. in libro de Vegetabilibus dicit: Palmarum fœminarum fructus maturescere per odorem masculorum, & equæ imprægnantur in aliquibus regnis per odorem equorum, vt Solinus narrat: & multa talia contingunt,

per

per species & virtutes animalium & plantarum, multaq; mirabilia, sicut Aristotel. dicit in libro Secretorum. Cùm ergo plantæ & animalia non possint attingere dignitatem naturæ humanæ: nullo modo poterunt facere virtutes & species, & colores emittere ad alterationem corporum extra se, propter quod dicit Aristot. in libro de Somno & Vigilia: quòd mulier menstruosa si aspexerit speculum, inficit ipsum, & apparet in eo nubes sanguinis. Et Solinus narrat: In Scythia sunt mulieres habentes geminas pupillas in oculo (vnde Ouidius: Nos quoque pupilla duplex) quæ cùm irascuntur, interficiunt homines solo visu. Et nos scimus, quòd homo malæ complexionis, & habens infirmitatem contagiosam, vt lepram, vel morbum caducum, vel febrem acutam, vel oculos multùm infirmos, vel huiusmodi, quòd inficit alios præsentes, & contaminat, & è contrario, homines bene complexionati & sani, & maximè iuuenes, confortant alios, & homines gaudent ex eorum præsentia: & hoc est propter spiritus suaues, & vapores salubres & delectabiles, & naturalem calorem bonum, & propter spiritus & virtutes quæ fiunt ab eis, sicut Galenus docet in Techni. & hæc accidunt in malum, si anima sit peccatis magnis & multis corrupta, habens corpus infirmum & malæ complexionis, & similiter cogitatio fortis, & desiderium vehemens ad nocendum & malignandum: nam cum natura complexionis & firmitatis cogitationibus animæ & desiderijs fortiùs agit. Vnde leprosus, qui ex desiderio forti, & cogitatione, & solicitudine vehementi, intenderet alium præsentem inficere: & citiùs & fortiùs ipsum inficeret, quàm si non ad hoc cogitaret, nec desideraret, nec intenderet. Natura enim (vt Auicenna docet locis prædictis) obedit cogitationibus, & vehementibus desiderijs animæ: imò nulla operatio hominis fit, nisi per hoc, quòd naturalis virtus in membris obedit cogitationibus & desiderijs animæ. Nam (sicut Auicenna docet tertio Metaphysicorum) primùm mouens est cogitatio: deinde desiderium conformatum cogitationi: postea virtus animæ, in membris quæ obediunt desiderio & cogitationi: & hoc in malo (vt

dictum) & in bono similiter, vnde cùm in homine inueniantur hæc, bona complexio, & sanitas corporis, & iuuentus, & pulchritudo, & elegantia membrorum, & anima munda à peccatis, & cogitatio fortis, & desiderium vehemens ad aliquod opus: tunc quicquid fieri potest per speciem & virtutem hominis, & spiritus, & calorem naturalem, necesse est quòd fortius & vehementius fiat per huiusmodi spiritus, & vapores, & influentias, quàm si aliquod istorum deficeret: & præcipuè si desiderium forte, & intentio valida non desit. Et ideo per verba & opera hominis possunt aliqua magna fieri: quando omnes dictæ causæ concurrunt. Verba enim sunt ab interius per cogitationes animæ, & desiderium per motum spirituum, & calorem, & vocalem arteriam: & eorum generatio habet vias apertas, per quas est magnus exitus spirituum, & caloris, & euaporationis, & virtutis, & specierum quæ possunt fieri ab anima & corde. Et ideo alterationes (cæteris paribus) in spiritualibus fiunt per verba secundùm quòd eis debetur ex potestate naturæ. Videmus enim quòd per huiusmodi arterias à corde in interioribus, anhelitus & oscitatio, & multæ resolutiones spirituum, & caloris fiunt: quæ aliquando nocent, cùm ab infirmo & malæ complexionis corpore proueniunt: & prosunt & confortant, cùm à corpore mundo, sano, & bonæ complexionis producuntur. Et ideo similiter aliquæ operationes naturales possunt fieri in verborum generatione & prolatione, cum intentione & desiderio operandi. Vnde non immeritò dicitur, quòd vox viua magnam habet virtutem: non quia illam habeat virtutem quam magici fingunt, necnon similiter ad faciendum & alterandum (vt existimant) sed secundùm quòd natura ordinauit. Et ideo valde cautè in his intendendum est: nam de facili homo potest errare, & multi errant ad vtramque partem: quoniam aliqui omnem operationem negant, & alij superfluunt, & ad magicam declinant. Multi igitur libri mundi sunt per carmina, & characteres & orationes, & coniurationes, & sacrificia, & huiusmodi, qui purè magici sunt. Vt liber de Officijs spirituum, liber de Morte animę, liber de

Arte

Arte notoria: & huiusmodi infiniti, qui nec artis nec naturæ continent potestatem, sed figmenta magicorum. Considerandum tamen: quia multi libri reputantur inter magicos, qui non sunt tales, qui continent sapientiæ dignitatem. Qui igitur sunt suspecti, & qui non, experientia cuiuslibet docebit. Nam si quis in aliquo illorum opus naturæ vel artis inueniat, illum accipiat: si non, relinquat velut suspectum, & indignum sapienti. magici est pertractare sic superfluum nec necessarium: nam vt sensit Isaac in lib. de Febribus: anima rationalis non impeditur in suis operationibus, nisi detineatur ignorantia: & Aristot. vult in libro Secretorum, quòd in talibus sanus & bonus potest omnia, quæ homini necessaria sunt, cum influentia tamen diuinæ virtutis. Et 3. Meteor. dicit, quòd non est virtus nisi per Deum: & in fine Ethicorum dicit, quòd nulla est virtus nec moralis, nec naturalis de cœlesti virtute sine influentia cœlesti & diuina. Vnde cùm loquimur de potestate agentiũ particularium, non excludimus regimen agentis vniuersalis, & primæ causæ: nam omnis causa prima plus influit in causatum, quàm secunda: vt prima propositio de causis proponit.

Narrabo igitur nunc per opera artis & naturæ miranda, vt postea causas & modos rerum assignem, in quibus nihil magicum est, vt dicatur quòd omnis potestas magica sit inferior his operibus & indigna. Et primò per figurationem ipsius artis: nam instrumenta nauigandi possunt fieri sine hominibus nauigantibus, vt naues maximæ & marinæ ferantur vnico homine regente, maiori velocitate quàm si essent plenæ hominibus nauigantibus: vnde currus possent fieri, vt sine animali moueantur cum impetu inæstimabili, vt existimantur currus falcati fuisse, quibus antiquitus pugnabatur. Possunt fieri instrumenta volandi, vt homo sedens in medio instrumenti reuoluens aliquod ingenium, per quod alæ artificialiter compositæ aërem verberent, admodum auis volantis. Item, instrumentum paruum in quantitate, ad eleuandum & deprimendum pondera multa, quo nihil vtilius est in casu. Nam per instrumentum altitudinis trium digitorum, & latitudi-

nis eorum, & minoris quantitatis posset seipsum & socios ab omni periculo carceris eripere, & eleuare, & descendere. Potest etiam de facili fieri instrumentum, quo vnus homo trahet ad se mille homines per violentiam, nulla eorum voluntate, & de rebus alijs attrahendis. Possunt etiam fieri instrumenta ambulandi in mari & flumine ad fundum sine periculo corporali: nam Alexander magnus his vsus est, vt secreta maris videret, secundùm quod Ethicus narrat Astronomus. antiquitus & nostris temporibus facta sunt, & certum est, quòd sit instrumentum volandi, quod non vidi, nec hominem qui vidisset cognoui, sed sapientem qui hoc artificium excogitauit, explicitè cognosco, & infinita possunt talia fieri: vt pontes vltra flumina sine columna & aliquo obstaculo, & macchinæ & ingenia inaudita. Sed magis physicæ figurationes inueniuntur: nam sic possunt figurari perspicua & specula, vt vnū appareat multa, vt vnus homo exercitus, & plures, & quot volumus Soles & Lunę appareant. Nam sic aliquando figurātur vapores, vt duo Soles, & tres, & duæ Lunæ appareant simul in aëre, vt Plinius in 2. natural. histor. Quia qua ratione plures & infinitæ potest vna res apparere: quia posteaquam excedit suam virtutem, nullus est numerus determinatus. (Sic enim arguit Arist. cap. de vacuo) & sic omni ciuitati & exercitui possunt fieri terrores infiniti, vel propter multitudinem apparitionum stellarum, vel hominum super ipsos congregatorum dispereant, præcipuè si sequatur instrumentum cum quo primò habeantur, possunt enim sic figurari perspicua, vt longissimè posita appareant propinquissima, & è contrariò. Ita quòd incedibili distantia legeremus literas minutissimas, & videremus res quantumcunque paruas, & stellas faceremus apparere quò vellemus. Sic enim existimant, quòd Iulius Cæsar per littus maris in Gallijs deprehendisset per ingentia specula dispositionem & situm castrorum & ciuitatum Britanniæ minoris. Possunt & sic figurari corpora, vt maxima appareant minima, & è contrario: & alta appareant ima & infima, & è contrario: & occulta appareant manifesta. Nam Socrates sic draconem corrumpen-

rumpentem ciuitatem & regionem suo anhelitu & influentia pestilenti, deprehendit intra montium latibula residere: sic omnia quæ essent in ciuitatibus & exercitibus contrariis possunt ab inimicis deprehendi. Possunt etiam sic figurari corpora, vt species & influentiæ venenosæ & infectiuæ ducerentur quò vellet homo: nam sic Aristot. fertur docuisse Alexandrum. Quo documento venenum basilisci erecti super murum ciuitatis contra exercitū deduxit in ipsam ciuitatem. Possunt etiam sic figurari perspicua, vt omnis homo ingrediens domum, videret veraciter aurum & argentum, & lapides preciosos, & quicquid homo vellet: & quicunque festinaret ad locum, nihil inueniret. Sed de sublimioribus potestatib. figurandi est, quòd ducantur & congregentur radij per varias fractiones & reflexiones, in omni distātia qua volumus, quatenus comburatur quicquid sit obiectum: nam hoc testantur perspicua comburentia antè & retrò, sicut autores certi docent in his libris. Et maius omnium figurationum & rerum figuratarum est, vt cœlestia describerentur secundùm suas longitudines & latitudines in figura corporali, qua mouentur corporaliter motu diurno, & hæc valerent regnum vnum homini sapienti. Hæc igitur sufficiant pro exemplis figurationum, quamuis multa alia miranda proponi possent in medium.

His verò sunt quædam annexa sine figurationibus: nam in omni distantia qua volumus, possumus artificialiter componere ignem comburentem ex sale petræ & alijs. Item ex oleo petroleo rubeo & alijs. Item ex ambra & naphtha, & petroleo albo, & similibus: secundū quod Plinius dicit in libro 2. In ciuitate quadam se defendisse contra exercitum Romanum: nam per multa proiecta combussit militem armatum, his vicinus est ignis Græcus & multa comburentia. Præterea possunt fieri lumina perpetua, & balnea ardentia sine fine. Nam multa cognouimus, quæ non comburuntur, sed purificantur. Præter verò hæc sunt alia stupenda naturæ. Nam soni velut tonitrui possunt fieri in aëre, imò maiori horrore, quàm illa quæ fiunt per naturam: nam modica materia adaptata ad quantitatem vnius

pollicis, sonum facit horribilem, & corruscationem ostendit vehementem: & hoc fit cum multis modis, quibus omnis ciuitas & exercitus destruatur ad modū artificis Gedeonis, qui lagunculis fractis & lampadibus, igne saliente cum fragore ineffabili, Madianitarum destruxit exercitum cum trecentis hominibus. Mira sunt hæc, si quis sciret vti ad plenum in debita quantitate & materia. De alio verò genere multa miranda propono, quæ licet multam vtilitatem non habeant, tamen spectaculum ineffabile sapientiæ, & possunt applicari ad probationem omnium occultorum, quibus vulgus inexpertum contradicit, & sunt similia attractioni ferri per adamantem: nam quis crederet huiusmodi attractionem nisi videret? & multa miracula naturæ sunt in hac ferrri attractione, quæ non sciuntur à vulgo, sicut experientia docet solicitum. Etiam plura sunt hæc & maiora. Nam similiter est per lapidem auri & argenti, attractio omnium metallorum. Item lapis currit ad acetum: & plantæ ad inuicem, & partes animalium diuisæ localiter motu naturali concurrunt: & posteaquam huiusmodi perspexi, nihil mihi difficile est ad credendum, quando bene considero sic nec in diuinis nec in humanis. Sed maiora his sunt: nam tota potestas mathematicæ non ponit nisi instrumentum superficiei, iuxta artificium Ptolomæi in 8. Almagesti, in quo omnia quæ sunt in cœlo, suis longitudinibus & latitudinibus essent descripta veraciter. Quòd autem mouerentur naturaliter motu diurno, non est in mathematici potestate. Experimentator tamen fidelis & magnificus anhelat, vt ex tali materia fieret & tali artificio. Quòd naturaliter cœli motu diurno mouerētur, quod videtur sibi possibile, quoniam multa motu cœlestium deferuntur vt cometæ, & mare in fluxu, & alia in toto, vel in partibus suis: nam tunc omnia instrumenta Astrologiæ cessarent, tàm sapientialia, quàm vulgata, nec thesaurus vnius regis posset vix comparari. Et licet non quantum ad miraculum: tamen quantum ad vtilitatem publ. & priuatam, maiora possunt fieri: scilicet vt auri copia & argenti deducatur in medium quantū placet homini, & non tamen secundùm naturæ possibi-

litatem, ſed ſecundùm artis complementum, cùm ſint decem & ſeptem modi auri, octo ſcilicet à mixtione argenti cum auro. Et primus modus fit ex partibus auri cum aliquibus partibus argenti, vſque ad vigeſimum ſecundum gradum auri pertingatur, cum vno argenti ſemper vnum gradum auri augmentando, & totidem ſunt ex admixtione æris cũ auro. Ita vt vltimus modus ſit ex viginti quatuor gradibus auri puri ſine admixtione alterius metalli: & non poteſt natura vlteriùs procedere, ſicut experientia docet. Sed ars poteſt augmentare aurum in partibus puritatis vſque in multum, ſimiliter aurum complere ſine fraude. Sed præcedentibus maius eſt, quòd anima rationalis cogi non poteſt, tamen efficaciter diſponi, & induci, & excitari poteſt, vt gratis velit ſuos mores mutare, & affectiones, & voluntates ſecundùm arbitrium alterius, non ſolùm ſingularis perſona, ſed totus exercitus ciuitatis, & totus populus regionis, & huiuſmodi experientiam Ariſt. docet in lib. Secret. tàm de regione, quàm de exercitu & perſona ſingulari. Et in his ferè eſt finis naturæ & artis. Sed vltimus gradus in quem poteſt artis complementum cum omni naturæ poteſtate, eſt prolongatio vitæ vſque in magnum tempus, quòd autem hoc ſit poſſibile, multa experimenta docuerunt. Nam Plinius recitat, militem ſtrenuum corpore & animo, vltra ætatem hominis conſuetam duraſſe in ſua probitate, cui cùm Octauianus Auguſtus diceret quid feciſſet, vt diu ſic viueret: reſpondit in ænigmate, quòd oleum poſuit exteriùs, & mulſum interiùs. Sed poſtea multa contigerunt. Nam ruſticus fodiens in campis, cum aratro vas aureum cum nobili liquore adinuenit, exiſtimans rorem cœli, lauit faciem, & bibit, & ſpiritu & corpore, & bonitate ſapientiæ renouatus eſt, de bubulco factus eſt baiulus regis Siciliæ, quod accidit tẽpore regis Oſti: & probatum eſt teſtimonio literarum papalium, quòd Almanicus captiuatus inter Saracenos recepit medicinam, qua vſque ad quingentos annos vitam ſuam prolongauit. Nam Rex qui ipſum habuerat captiuum, recepit regis Magi nuncios cum hac medicina. Sed quia eam ſuſpectam habuerat, voluit probare in captiuo,

quod fuerat ei delatum. Ac domina de Tormery in Britannia maiori, quærens ceruam albam, vnguentũ comperit quo custos nemoris se perunxerat in toto corpore, præterquam in plantis: vixit trecentis annis sine corruptione, exceptis pedum dolorib. & passionibus. Et plures experti sumus nostris temporibus, quòd homines rurales sine consilio medicorum vixerunt centum sexaginta annis, vel circiter. Hæc etiã confirmantur per opera animaliũ, vt cerui, & aquilæ, & serpentis, & multorum quæ per virtutem herbarum & lapidum suam renouant iuuentutem: & ideo sapientes dederunt se ad huiusmodi secretum, excitati exemplis brutorum, existimantes quòd possibile est homini, quod brutis animantibus est cõcessum. Propter quod Artephius in sua sapientia secretorum, vires animalium, & lapidum, & cæterorum scrutans ob secreta naturæ scienda, & maximè propter vitæ longitudinẽ gloriatur se vixisse mille & 25. annis. Et possibilitas prolongationis vitæ confirmatur per hoc, quòd anima est naturaliter immortalis, & p[illegible] [illegible]on mori: ac etiam post peccatum potuit viuere [illegible] [illegible] mille annos, & deinceps paulatim abbreuiata e[illegible] longitudo. Ergo oportet quòd huiusmodi abbreuiatio sit accidentalis, quare poterit in toto vel in parte prolongari. Sed si velimus causam accidentalem huiusmodi corruptionis inuestigare, inueniemus quòd non est à cœlo, neque ab alio, quàm defectu regiminis sanitatis. Nam in hoc nostro tempore patres corrupti sunt, & ex hoc generant filios corruptæ complexionis & compositionis, & filij eorum eadem de causa se corrumpunt, & descendit corruptio à patribus in filios, don[illegible] [illegible]alescat continuè abbreuiatio vitæ, sicut est di[illegible] [illegible] tamen propter hoc sequitur, quòd abbreuiabitur semper: quia tempus in humanis positum est, vt in pluribus viuant homines 70. annis, & amplius est eorum labor & dolor. Remedium verò esset contra corruptionem propriam cuiuslibet, si quilibet exerceret regimen completum sanitatis, à iuuentute, quod consistit in his, quæ sunt cibus & potus, somnus & vigilia, motus & quies, euacuatio, cõstrictio, aër, passio animi. Nam si quis hoc regimen obseruaret à natiui-

tate,

tate, viueret quantum natura assumpta à parentibus permitteret, & duceretur ad vltimum terminum istius naturæ lapsæ ab originali iustitia: quem tamen præterire non posset: quia hoc regimen nō habet remedium contra corruptionem antiquam parētum. Sed impossibile est, quòd homo sic regatur in omnibus mediocritate istorum, sicut exigit regimen sanitatis: & ideò oportet, quòd abbreuiatio vitæ contingat ex causa, non solùm ex corruptione parentum. Ars verò medicinæ determinat hoc regimen sufficienter. Sed nec diues, nec pauper, nec sapiens, nec insipiens, nec ipsi Medici, quantùmcunque perfecti, possunt hoc regimen in se, nec in aliis perficere vtraque cuilibet. Sed natura non deficit in necessariis, nec ars completa: imò valet irrumpere contra accidentales passiones, vt in parte, vel in toto deleantur. Et in principio, quando incœperat ætas hominum declinare, facile fuisset remedium: sed à sex millibus annis & plus, difficile est remedium apponere. Sapientes tamen moti considerationibus prædictis, nisi sunt vias excogitare, non solùm contra defectum proprium regiminis cuiuslibet, sed [illegible] ruptionem parentum, non quòd reducatur [illegible] ad vitam Adæ, vel Artephirij, propter corruptionem inualescentem: sed vt centenarium annorum, vel plures in vita prolongentur, vltra communem ætatem hominum nunc viuentium: quatenus passiones senectutis retardarentur. & cùm non possunt prohiberi mitigarentur, vt vltra æstimationem humanam vita prolongetur vtiliter: semper tamen citra vltimum terminum. Nā vnus terminus naturæ est, qui in primis hominibus positus est post peccatum, & aliu[illegible] terminus cuiuslibet ex propria parentum corrup[illegible] [illegible] istos ambos non cōtingit transire, sed bene [illegible]minum propriæ corruptionis, nec tamen vsque ad terminum primum. Credo quòd quantūcunq; sapiens his temporibus possit attingere, licet possibilis sit, & aptitudo naturæ humanæ, secundùm quod fuit in primis hominibus. nec mirum, cùm aptitudo ista se extendit ad immortalitatem, sicut ante peccatum fuit, & erit post resurrectionem. Sed si tu dicas, quòd nec Aristoteles, nec Plato, nec

Hippocrates, nec Galenus, ad huiusmodi prolongationem peruenerunt. Respondeo tibi, quod nec ad multas virtutes mediocres, quæ postea scitæ sunt per alios studiosos: & ideo hæc maxima potuerunt ignorare: quanquam ad hoc laborauerunt. Sed nimis in aliis se ocupauerunt, & citiùs perducti sunt ad senectutem, consumentes vitam in peioribus & vulgatis, quamuis secreta multa perceperint. Scimus enim, quòd Aristoteles dixit in Prædicamentis: Quòd quadratura circuli scibilis est, nondum tamen scita. Et sic fatetur se, & omnes vsque ad tempus suum ignorasse. Sed nos scimus his diebus, quòd scitur veritas, & ideò longè magis poterat Aristoteles vlteriora naturæ secreta ignorare. Multa etiam modò ignorant sapientes, quæ vulgus studentium sciet in temporibus futuris. vnde hæc obiectio vana est per omnem modum.

Enumeratis quibusdam circa naturæ & artis potestatē, vt ex paucis multa colligamus, ex partibus tota, ex particularibus vniuersalia, quatenus videamus quòd non est necesse nobis aspirare ad magicam, cùm natura & a[illegible] sufficiant. Volo modò singularia per ordinem prosequi, & causas & modum dare in particulari. Sed considero, quòd in pellibus caprarū & ouium non traduntur secreta naturæ, vt à quolibet intelligantur, sicut vult Socrates & Aristoteles: Ipsemet enim dicit in libro Secretorum, quòd esset fractor sigilli cœlestis, qui communicaret secreta naturæ & artis, adiungens, quòd multa mala sequuntur eum, qui reuelat secreta. Cæterùm in lib. Noctium Atticarum de collatione sapientum, quod stultum est asino præbere lactucas, cùm ei sufficiant card[illegible] atque in lib. Lapidum scribitur, quòd rerum min[illegible] maiestatem, qui diuulgat mystica, nec manent secreta, quorum turba sit conscia. Ex diuisione enim probabili vulgi dicendi oppositum contra sapientes: nam quod videtur omnibus, est verum: & quod sapiētibus similiter, & maximè notis. Ergo quod pluribus, hoc est vulgo in quantum huiusmodi videtur, oportet quòd sit falsum. De vulgo loquor, quod cōtra sapientes distinguitur in hac dictione. Nam in communibus conceptionibus animi concordat cum sapienti-

pientibus, sed in propriis & principiis & conclusionibus artium & scientiarum discordat, laborantes circa apparentias in sophismatibus subtilitatibus, & de quibus sapientes non curant. In propriis igitur vel secretis vulgus errat, & sic diuiditur contra sapiẽtes, sed in communibus sub lege omnium continetur, & cum sapientibus concordat. Communia verò pauci sunt valoris, nec propriè sequenda, sed propter particularia & propria. Sed causa huius latentiæ fuit apud omnes sapientes, quia vulgus deridet & negligit secreta sapientiæ, & nescit vti rebus dignissimis: atque si aliquod magnificum in eius notitiam cadat, à fortuna illud per accidẽs suscipit, & eo abutitur in damnum multipliciter personarum atque communitatis: & ideò insanus est, qui aliquod secretum scribit, nisi à vulgo celetur, & vix à studiosis & sapientibus possit intelligi. Sic currit vita sapientum à principio, & multis modis occultauerũt à vulgo sapientiæ secreta. Nam alij characteres & carmina occultauerunt: multi verò alii per ænigmata & figuratiua, vt Aristot. dicit in lib. Secretorum: O Alexander, volo tibi ostendere secretorum maximũ, & diuina prouidentia iuuet te ad celandum arcanum, & perficiendum propositum artis illius lapidis, qui non est lapis, & est in quolibet homine, & in quolibet loco, & in quolibet tempore, & vocatur omnium Philosophorum terminus. Et inueniuntur in multis libris & scientiis, innumerabilia talibus sermonibus obscurata, vt nemo intelligat sine doctore aliquo. Tertiò occultauerunt per modos scribendi: scilicet per consonantes tantùm, vt nemo sciat legere, nisi sciat significata dictionum, sicut Hebræi, & Chaldæi, & Syrij, & Arabes scribunt: sed & Græci. & ideò est magna occultatio apud eos, & maximè apud Hebræos: quoniam Aristot. dicit in libro memorato, quòd Deus dederit eis omnem sapientiam antequam fuerint Philosophi: & ab Hebræis omnes nationes habuerunt Philosophiæ principium. Et Albumasar in libro Introductorij maioris, & alij Philosophi, & Iosephus octauo Antiquitatum libro hoc manifestè docet. Quartò, accidit occultatio per mixtionem literarum diuersis generib. Nam sic Ethicus: Astronomus

huius intentionis. Scias verò, quòd cùm consumaueris, oportet te incipere.

Aliud verò secretum volo tibi occultare. Nam argentum viuum præpara, mortificando ipsum cum vapore stagni pro margaritis, & cum vapore plumbi pro Ibero lapide: deinde teratur cum rebus desiccantibus, & atramentis, & huiusmodi (vt dictum est) & assetur: deinde sublimetur si ad vnionem 10 si ad rubedinē 21. donec in eo humiditas corrumpatur. Nec est possibile quòd humiditas eius separetur propter vaporem, sicut oleum antedictum: quia vehementer est permixta partibus suis siccis, nec terminum constituit, sicut dictum est in metallis priùs dictis. in hoc capitulo decipieris, nisi significata verborum intelligas.

Tempus est tertium inuolui capitulum vt clauem operis, quod quæris, intelligas. Corpus verò calcinatum quandoque apponitur, & hoc vt humor in eo corrumpatur per salem, & sal armoniacum & acetum, & quandoque cibatur argento viuo, & sublimatur ab eis donec remaneat puluis. Sunt igitur claues artis congelatio, resolutio, inceratio, proiectio, & hic est finis atq; principium. Sed purificatio, destillatio, separatio, sublimatio, calcinatio, inquisitio cooperantur, & tunc potes requiescere.

Transactis annis Arabum sexcentis & duobus, rogasti me de quibusdam secretis. Accipe igitur lapidem, & calcina assatione leui, & contritione forti: sine tamen rebus acutis. Sed in fine parum cōmisce de aqua dulci, & medicinam laxatiuam compone de septem rebus, si vis, vel de sex, vel de quinque, vel quot vis: sed quiescit animus meus in duabus, quarū melior erit in sex, quàm altera proportione, vel circiter, sicut potest te docere experientia: resolue tamen aurum ad ignem, & melius cola. Sed si mihi credis, accipias rem vnam, hoc est, secretum secretorum naturæ, potens mirabilia. Mixto igitur ex duobus, aut ex pluribus, aut phœnice (quod est animal singulare) ad ignem, & incorpora per fortem motum: cui si liquor calidus quater, vel quinquies adhibeatur, habebis vltimū propositum. Sed posteà cœlestis natura debilitatur, si aquā infundas calidam ter,

vel

vel quater. Diuide igitur debile à forti in vasis diuersis, si mihi credis: euacuato igitur quod bonum est. Item adhibe puluerem, & aquã quæ remansit, diligenter exprime: nam pro certo partes pulueris deducet non corporatas, & ideò illam aquam per se collige: quia puluis exiccatus ab ea, habet vim medicinę in corpore laxatiuo. Fac igitur vt priùs, donec forte à debili distinguas, & ter vel quater, vel quinquies, vel plus puluerem adhibeas, & semper vno modo facias. Et si cum aqua calida operari non poteris, facies violentiam. Si autem propter acuitatem & mollitiem medicinæ frangatur, puluerę apposito, appone cautè plus de auro & molli. Si verò propter abundantiam pulueris, appone plus de medicina. Si verò propter fortitudinem aquæ, rigua cum pistello, & congrega materiam vt potes, & aquam separa paulatim, & redibit ad statum, quam aquam exsiccabis: nam continet puluerem, & aquam medicinæ, quæ sunt incorporanda sicut puluis. Non dormias hic: quia valdè vtile, & magnum continetur secretum. Si verò partes virgulti combusti, aut salicis, & multarum rerum scires aptè ordinare, vnionem naturaliter seruabunt, & hoc non tradas obliuioni, quia valet ad multa. Trinitatem verò cum vnione liquefacta miscebis, & exurgent (vt credo) simile lapidi Ibero, & proculdubiò mortificatum est per vaporem plumbi, inuenies plumbum, si exprimas à mortuo, & mortuum sepelies in clibano per surcula. Tene hoc secretum: nam nullius est vtilitatis, & idem facias cum vapore Margaritæ, vel lapide Tagi, & sepelies mortuum tamen, vt dixi.

Annis Arabum videlicet transactis, petitioni tuæ respondeo in hunc modum: Oportet te habere medicinam, quæ dissoluit in liquefacto, & inungatur in eo, & penetret in termino 2. eius, & permisceatur cum eo, & non sit seruus fugitiuus, & transmutet ipsum: radice verò spiritus permisceatur, & per calcem metalli figatur. Aestimatur autem, quòd fixio præparat, quando corpus & spiritus in loco suo ponuntur, & sublimantur: & totiès fiat, vt corpus fiat spiritus, & spiritus fiat corpus. Accipiatis igitur de ossibus Adę, & de calce sub eodem

pondere, & sunt sex ad lapidem petralem, & quinque ad lapidem vnionis, & terantur simul cum aqua vitæ, cuius proprium est dissoluere omnes res alias, & quòd in ea dissoluatur & assetur, & signum incerationis est, quòd medicina liquescat super ferrum valdè ignitum: deinde ponatur in eadem aqua loco humido, aut suspendatur in vapore aquarum valdè calidarum, & liquidarum: deinde congeletur ad Solem: demùm accipies salem petræ, & argentum viuū conuertes in plumbum, & iterum plumbum eo lauabis, & mundificabis, vt sit proxima argento: & tunc operare vt priùs. Item potabis totum sic. Sed tamen salis petræ LVRV VO PO VIR CAN vtriet sulphuris, & sic facies tonitruum & coruscationem: sic facies artificium. videas tamen vtrum loquor in ænigmate, vel secundùm veritatem. Et aliqui existimauerunt aliter: nam dictum est mihi, quòd debeas omnia resoluere ad materiam, de qua habebis ab Aristotele in locis vulgatis & famosis, propter quod taceo. Et cùm illa habueris, tunc habebis plura simplicia & æqualia, & hoc facies per tres contrarias, & varias operationes, quas priùs vocaui, Claues artis: & Aristoteles dicit, quòd æqualitas potentiarum concludit actionem & passionem corporum. Et hæc dicit Auerrois, reprobando Galenum. & hæc existimatur simplicior medicina, quæ reperiri potest, & purior, & quæ valet contra febres & passiones animi & corporum, vilior quacunque. Hæc qui rescribit, habebit clauem, quæ aperit, & nemo claudit: & cùm clauserit, nemo aperit.

Finis libelli Fratris ROGERII BACHONIS, *ordinis Minorum Anglici, de Mirabili potestate artis & naturæ.*

OPVSCVLORVM ARTIS CHYMICAE FINIS.

IN SECVNDVM TOMVM OPVSCVLORVM ALCHIMIAE, INDEX.

A

Abluere 74.228
ablutio 181.301
Acetum cuiusque generis 225
Actio naturalis in tẽpore 231
Adarmath 23
Adarnech 109
Adfar Alexandrinus Philosophus 7. eius præcepta 7.8
adhærere quid 144
Adrop 149
Aenigma Hermetis de tinctura 248
aër quid dixerunt 59.275
aër aqua tincta 120
aër subterraneus 105
aër cur melior aqua 119
aër & non aër 97
aër ablutus 276
aër vt reducatur ad Elixir 292
aëris & ignis distillatio 273
aërem ignem nutrire 289
aërem in ignem cõuerti quid 325
æs omne sulphur 88
æs nostrum 299
æs Philosophorum 143.243
Affrop 35
Albationum duo ordines 99
albedo 253
albedinis perfectæ signũ 107
Alberti Magni testimonium 127.128
albira 180
alchimia quid 181
in Alchimia quid celetur 142
alchimiæ ars donum Spiritus Sancti 138
alchimiæ artifex qualis 148
alchimistæ moderni 263
insipientes 123 à Calid Rege interfecti 10
alchimistarũ res optima 255
alchimistarum tria genera 136
alchimistarum error 313.& denuò.
alembicus vt esse debet 282
Alexandri Magni secretum 336
Almagra 32.35
alteratio mineralium 197
allzebric 22
Anima metallorum 318
anima fermentum 314
anima fugitiua 62
animæ vinculum 101
animam seminare 220
animam & spiritũ latere 63
animalia longæ vitæ 338
anni Arabum 344.345
Aqua quid 119.198.199

pollicis, sonum facit horribilem, & corruscationem ostendit vehementem: & hoc fit cum multis modis, quibus omnis ciuitas & exercitus destruatur ad modū artificis Gedeonis, qui lagunculis fractis & lampadibus, igne saliente cum fragore ineffabili, Madianitarum destruxit exercitum cum trecentis hominibus. Mira sunt hæc, si quis sciret vti ad plenum in debita quantitate & materia. De alio verò genere multa miranda propono, quæ licet multam vtilitatem non habeant, tamen spectaculum ineffabile sapientiæ, & possunt applicari ad probationem omnium occultorum, quibus vulgus inexpertum contradicit, & sunt similia attractioni ferri per adamantem: nam quis crederet huiusmodi attractionem nisi videret? & multa miracula naturæ sunt in hac ferrri attractione, quæ non sciuntur à vulgo, sicut experientia docet solicitum. Etiam plura sunt hæc & maiora. Nam similiter est per lapidem auri & argenti, attractio omnium metallorum. Item lapis currit ad acetum: & plantæ ad inuicem, & partes animalium diuisæ localiter motu naturali concurrunt: & posteaquam huiusmodi perspexi, nihil mihi difficile est ad credendum, quando bene considero sic nec in diuinis nec in humanis. Sed maiora his sunt: nam tota potestas mathematicæ non ponit nisi instrumentum superficiei, iuxta artificium Ptolomæi in 8. Almagesti, in quo omnia quæ sunt in cœlo, suis longitudinibus & latitudinibus essent descripta veraciter. Quòd autem mouerentur naturaliter motu diurno, non est in mathematici potestate. Experimentator tamen fidelis & magnificus anhelat, vt ex tali materia fieret & tali artificio. Quòd naturaliter cœli motu diurno mouerētur, quod videtur sibi possibile, quoniam multa motu cœlestium deferuntur vt cometæ, & mare in fluxu, & alia in toto, vel in partibus suis: nam tunc omnia instrumenta Astrologiæ cessarent, tàm sapientialia, quàm vulgata, nec thesaurus vnius regis posset vix comparari. Et licet non quantum ad miraculum: tamen quantum ad vtilitatem publ. & priuatam, maiora possunt fieri: scilicet vt auri copia & argenti deducatur in medium quantū placet homini, & non tamen secundùm naturæ possibilitatem

litatem, sed secundùm artis complementum, cùm sint decem & septem modi auri, octo scilicet à mixtione argenti cum auro. Et primus modus fit ex partibus auri cum aliquibus partibus argenti, vsque ad vigesimum secundum gradum auri pertingatur, cum vno argenti semper vnum gradum auri augmentando, & totidem sunt ex admixtione æris cū auro. Ita vt vltimus modus fit ex viginti quatuor gradibus auri puri sine admixtione alterius metalli: & non potest natura vlteriùs procedere, sicut experientia docet. Sed ars potest augmentare aurum in partibus puritatis vsque in multum, similiter aurum complere sine fraude. Sed præcedentibus maius est, quòd anima rationalis cogi non potest, tamen efficaciter disponi, & induci, & excitari potest, vt gratis velit suos mores mutare, & affectiones, & voluntates secundùm arbitrium alterius, non solùm singularis persona, sed totus exercitus ciuitatis, & totus populus regionis, & huiusmodi experientiam Arist. docet in lib. Secret. tàm de regione, quàm de exercitu & persona singulari. Et in his ferè est finis naturæ & artis. Sed vltimus gradus in quem potest artis complementum cum omni naturæ potestate, est prolongatio vitæ vsque in magnum tempus, quòd autem hoc sit possibile, multa experimenta docuerunt. Nam Plinius recitat, militem strenuum corpore & animo, vltra ætatem hominis consuetam durasse in sua probitate, cui cùm Octauianus Augustus diceret, quid fecisset, vt diu sic viueret: respondit in ænigmate, quòd oleum posuit exteriùs, & mulsum interiùs. Sed postea multa contigerunt. Nam rusticus fodiens in campis, cum aratro vas aureum cum nobili liquore adinuenit, existimans rorem cœli, lauit faciem, & bibit, & spiritu & corpore, & bonitate sapientiæ renouatus est, de bubulco factus est baiulus regis Siciliæ, quod accidit tēpore regis Osti: & probatum est testimonio literarum papalium, quòd Almanicus captiuatus inter Saracenos recepit medicinam, qua vsque ad quingentos annos vitam suam prolongauit. Nam Rex qui ipsum habuerat captiuum, recepit regis Magi nuncios cum hac medicina. Sed quia eam suspectam habuerat, voluit probare in captiuo,

quod fuerat ei delatum. Ac domina de Tormery in Bri-
tannia maiori, quærens ceruam albam, vnguentũ con-
perit quo custos nemoris se perunxerat in toto corpo-
re, præterquam in plantis: vixit trecentis annis sine co-
ruptione, exceptis pedum dolorib. & passionibus. I
plures experti sumus nostris temporibus, quòd hom-
nes rurales sine consilio medicorum vixerunt centu-
sexaginta annis, vel circiter. Hæc etiã confirmantur p-
opera animaliũ, vt cerui, & aquilæ, & serpentis, & mu-
torum quæ per virtutem herbarum & lapidum suam
nouant iuuentutem: & ideo sapientes dederunt se a
huiusmodi secretum, excitati exemplis brutorum, ex-
stimantes quòd possibile est homini, quod brutis an-
mantibus est cõcessum. Propter quod Artephius in su-
sapientia secretorum, vires animalium, & lapidum,
cæterorum scrutans ob secreta naturæ scienda, & ma-
ximè propter vitæ longitudinẽ gloriatur se vixisse mil
& 25. annis. Et possibilitas prolongationis vitæ confi-
matur per hoc, quòd anima est naturaliter immortali
& potens [illegible] non mori: ac etiam post peccatum potuit v-
uere [illegible] rs [illegible] mille annos, & deinceps paulatim abbr-
uiata e[illegible] longitudo. Ergo oportet quod huiusm-
di abbreuiatio sit accidentalis, quare poterit in toto v
in parte prolongari. Sed si velimus causam accident-
lem huiusmodi corruptionis inuestigare, inueniem-
quòd non est à cœlo, neque ab alio, quàm defectu r-
giminis sanitatis. Nam in hoc nostro tempore patr-
corrupti sunt, & ex hoc generant filios corruptæ com-
plexionis & compositionis, & filij eorum eadem c
causa se corrumpun[illegible], & descendit corruptio à patribu
in filios, don[illegible] [illegible]escat continuè abbreuiatio vit-
sicut est di[illegible] [illegible] tamen propter hoc sequitur, quò
abbreuiabitur semper: quia tempus in humanis pos-
tum est, vt in pluribus viuant homines 70. annis, & am-
plius est eorum labor & dolor. Remedium verò est
contra corruptionem propriam cuiuslibet, si quilib
exerceret regimen completum sanitatis, à iuuentut
quod consistit in his, quæ sunt cibus & potus, somn
& vigilia, motus & quies, euacuatio, cõstrictio, aër, pa
sio animi. Nam si quis hoc regimen obseruaret à nati

ta

tate, viueret quantum natura assumpta à parentibus permitteret, & duceretur ad vltimum terminum istius naturæ lapsæ ab originali iustitia: quem tamen præterire non posset: quia hoc regimen nō habet remedium contra corruptionem antiquam parētum. Sed impossibile est, quòd homo sic regatur in omnibus mediocritate istorum, sicut exigit regimen sanitatis: & ideò oportet, quòd abbreuiatio vitæ contingat ex causa, non solùm ex corruptione parentum. Ars verò medicinæ determinat hoc regimen sufficienter. Sed nec diues, nec pauper, nec sapiens, nec insipiens, nec ipsi Medici, quantumcunque perfecti, possunt hoc regimen in se, nec in aliis perficere vtraque cuilibet. Sed natura non deficit in necessariis, nec ars completa: imò valet irrumpere contra accidentales passiones, vt in parte, vel in toto deleantur. Et in principio, quando incœperat ætas hominum declinare, facile fuisset remedium: sed à sex millibus annis & plus, difficile est remedium apponere. Sapientes tamen moti considerationibus prædictis, nisi sunt vias excogitare, non solùm contra defectum proprium regiminis cuiuslibet, sed c[illegible] ruptionem parentum, non quòd reducatu[illegible] ad vitam Adæ, vel Artephirij, propter corruptionem inualescentem: sed vt centenarium annorum, vel plures in vita prolongentur, vltra communem ætatem hominum nunc viuentium: quatenus passiones senectutis retardarentur. & cùm non possunt prohiberi mitigarentur, vt vltra æstimationem humanam vita prolongetur vtiliter: semper tamen citra vltimum terminum. Nā vnus terminus naturæ est, qui in primis hominibus positus est post peccatum, & aliu[illegible] terminus cuiuslibet ex propria parentum corrup[illegible] istos ambos non cōtingit transire, sed bene [illegible]minum propriæ corruptionis, nec tamen vsque ad terminum primum. Credo quòd quantūcunq; sapiens his temporibus possit attingere, licet possibilis sit, & aptitudo naturæ humanæ, secundùm quod fuit in primis hominibus. nec mirum, cùm aptitudo ista se extendit ad immortalitatem, sicut ante peccatum fuit, & erit post resurrectionem. Sed si tu dicas, quòd nec Aristoteles, nec Plato, nec

Hippocrates, nec Galenus, ad huiusmodi prolongationem peruenerunt. Respondeo tibi, quod nec ad multas virtutes mediocres, quæ postea scitæ sunt per alios studiosos: & ideo hæc maxima potuerunt ignorare: quanquam ad hoc laborauerunt. Sed nimis in aliis se ocupauerunt, & citiùs perducti sunt ad senectutem, consumentes vitam in peioribus & vulgatis, quamuis secreta multa perceperint. Scimus enim, quòd Aristoteles dixit in Prædicamentis: Quòd quadratura circuli scibilis est, nondum tamen scita. Et sic fatetur se, & omnes vsque ad tempus suum ignorasse. Sed nos scimus his diebus, quòd scitur veritas, & ideò longè magis poterat Aristoteles vlteriora naturæ secreta ignorare. Multa etiam modò ignorant sapientes, quæ vulgus studentium sciet in temporibus futuris. vnde hæc obiectio vana est per omnem modum.

Enumeratis quibusdam circa naturæ & artis potestatē, vt ex paucis multa colligamus, ex partibus tota, ex particularibus vniuersalia, quatenus videamus quòd non est necesse nobis aspirare ad magicam, cùm natura & ars sufficiant. Volo modò singularia per ordinem prosequi, & causas & modum dare in particulari. Sed considero, quòd in pellibus caprarū & ouium non traduntur secreta naturæ, vt à quolibet intelligantur, sicut vult Socrates & Aristoteles. Ipsemet enim dicit in libro Secretorum, quòd esset fractor sigilli cœlestis, qui communicaret secreta naturæ & artis, adiungens, quòd multa mala sequuntur eum, qui reuelat secreta. Cæterùm in lib. Noctium Atticarum de collatione sapientum, quod stultum est asino præbere lactucas, cùm ei sufficiant cardui, atque in lib. Lapidum scribitur, quòd rerum minuit maiestatem, qui diuulgat mystica, nec manent secreta, quorum turba sit conscia. Ex diuisione enim probabili vulgi dicendi oppositum contra sapientes: nam quod videtur omnibus, est verum: & quod sapiētibus similiter, & maximè notis. Ergo quod pluribus, hoc est vulgo in quantum huiusmodi videtur, oportet quòd sit falsum. De vulgo loquor, quod cōtra sapientes distinguitur in hac dictione. Nam in communibus conceptionibus animi concordat cum sapienti-

pientibus, sed in propriis & principiis & conclusionibus artium & scientiarum discordat, laborantes circa apparentias in sophismatibus subtilitatibus, & de quibus sapientes non curant. In propriis igitur vel secretis vulgus errat, & sic diuiditur contra sapiẽtes, sed in communibus sub lege omnium continetur, & cum sapientibus concordat. Communia verò pauci sunt valoris, nec propriè sequenda, sed propter particularia & propria. Sed causa huius latentiæ fuit apud omnes sapientes, quia vulgus deridet & negligit secreta sapientiæ, & nescit vti rebus dignissimis: atque si aliquod magnificum in eius notitiam cadat, à fortuna illud per accidẽs suscipit, & eo abutitur in damnum multipliciter personarum atque communitatis: & ideò insanus est, qui aliquod secretum scribit, nisi à vulgo celetur, & vix à studiosis & sapientibus possit intelligi. Sic currit vita sapientum à principio, & multis modis occultauerũt à vulgo sapientiæ secreta. Nam alij characteres & carmina occultauerunt: multi verò alii per ænigmata & figuratiua, vt Aristot. dicit in lib. Secretorum: O Alexander, volo tibi ostendere secretorum maximũ, & diuina prouidentia iuuet te ad celandum arcanum, & perficiendum propositum artis illius lapidis, qui non est lapis, & est in quolibet homine, & in quolibet loco, & in quolibet tempore, & vocatur omnium Philosophorum terminus, & inueniuntur in multis libris & scientiis, innumerabilia talibus sermonibus obscurata, vt nemo intelligat sine doctore aliquo. Tertiò occultauerunt per modos scribendi: scilicet per consonantes tantùm, vt nemo sciat legere, nisi sciat significata dictionum, sicut Hebræi, & Chaldæi, & Syrij, & Arabes scribunt: sed & Græci. & ideò est magna occultatio apud eos, & maximè apud Hebræos: quoniam Aristot. dicit in libro memorato, quòd Deus dederit eis omnem sapientiam antequam fuerint Philosophi: & ab Hebræis omnes nationes habuerunt Philosophiæ principium. Et Albumasar in libro Introductorij maioris, & alij Philosophi, & Iosephus octauo Antiquitatum libro hoc manifestè docet. Quartò, accidit occultatio per mixtionem literarum diuersis generib. Nam sic Ethicus: Astronomus

suam sapientiam occultat, ex eo, quòd literis Hebræis, Græcis & Latinis eam conscripsit in eadem serie scripturæ. Quintò, occultauerunt per alias literas, quæ fiunt apud gentem suam: videlicet apud alias nationes: sed fingunt eas pro sua voluntate, & hoc est maximum impedimentum, quo vsus est Artephius in libro suo de Secretis naturæ. Sextò, fiunt non figuræ literarum, sed aliæ figuræ geomanticæ, quæ secundùm diuersitatem punctorum & notarum, habent literarum potestatem, & istis similiter vsus est Artephius in sua scientia. Septimò, est maius artificium occultandi, quod datur in arte notoria, quæ est ars notandi & scribendi ea breuitate, qua volumus: velocitate, qua desideramus: & sic multa secreta scripta sunt in libris Latinorum. Necessarium verò existimaui, has occultationes tãgere: quia forsan propter secretorum magnitudinem aliquibus his vtar modis, vt sic saltem te iuuem vt possum.

Dico igitur tibi, quòd volo ordinatè, quæ superiùs narraui, exponere: & ideò volo ouum Philosophorum dissoluere, & partes Philosophici hominis inuestigare: nam hoc est initium ad alia. Sal igitur diligenter aquis attere, & aliis aquis attritis purifica, & variis contritionibus cum salibus confrica, & pluribus assationibus concrema, vt fiat terra pura liberata ab aliis elementis, quam tibi pro meæ longitudinis statura dignam duco: intellige si potes: quia proculdubiò erit compositum ex elementis: & ideò erit pars lapidis, qui non est lapis, & est in quolibet homine, & in quolibet tempore anni reperies hoc in suo loco: deinde oleum ad modum ceroti & casei viscosi accipias primo ictu inseeabile, cui tota virtus ignea diuidatur, & separetur per dissolutionem (dissoluitur autem in aqua acuta temperatæ acuitatis, cum igne leui) & decoquatur, quatenus separetur sua pinguedo, sicut pinguedo in carnibus, per distillationem, vt non egrediatur aliquid de vnctuositate, & virtus nigra, in qua vrina distillatur, & pòst in aceto decoquatur, donec in prunam (quod est de causa adustionis) desiccetur, & virtus nigra habeatur. Sed si non curetur de illa, iterum fiat: euigila, & attende. Nam sermo difficilis est; oleum verò dissoluit, & in aquis acutis, &

in oleo communi, quod expressius operatur, vel in oleo acuto amygdalorum super ignem: ita vt oleum separetur, & remaneat spiritus occultatus, & in partibus animalium, & sulphure, & arsenico. Nam lapides (in quibus oleum humiditatis superfluæ) terminum habent humorum suorum: partim quòd non est vehemens vnio, cùm posset vnum ab alio dissolui, propter naturam aquæ, quæ subest liquefactioni in spiritu, quæ media inter partes suas & oleum. facta igitur dissolutione, remanebit nobis humiditas in spiritu pura, vt vehementer permixta partibus siccis, quæ mouentur in ea: tamen resolueret eam ignis, qui vocatur à Philosophis Sulphur fusile. Aliquando oleum, aliquando humor aëreus, aliquando substantia coniunctiua, quam ignis non separat, aliquando camphora, & dilue: istud est Ouum Philosophorum, vel magis terminus & finis oui. Et hoc, quod peruenit ad nos de oleis istis, sed inter sinapica reputatur, qui ab aqua vel oleo, in quò purgetur, separetur. Præterea corrumpitur oleum, vt scis, terendo ipsum cum rebus desiccantibus, sicut sunt sal, atramentum, & assando. Tamen passio fit à contrario, & posteà sublimatur, donec ab oleogineitate sua priuetur, & aqua est sicut sulphur, vel arsenicum, in mineralibus præparatis potest, sicut & ipsa. Melius est tamen vt decoquatur in aquis temperatis in acuitate, donec purgetur, vel dealbetur. Alia verò salutaris concoctio fit in igne sicco, vel humido, & iteretur distillatio, vt dextrum boni te recipiat sufficiēter, donec rectificetur: rectificationis cuius, nouissima signa sunt cādor & crystallina serenitas: & cum cætera nigrescant ab igne, hoc albescit, mundatur, serenitate nitescit, & splendore mirabili. Ex aqua & terra sua argentum viuum generatur: quia est sicut argentum viuum in mineralibus: & quando incanduit hoc modo materia, congelatur. lapis verò aëris (qui non est lapis) ponitur in pyramide loco calido, vel (si vis) in ventre equi, vel bouis, in febrem acutam mutatur. Nam de hac in 10. & de hoc in 21. quando procedit, vt feces oleorū dissoluantur in aqua sua, antequam separetur, & multotiens iteretur dissolutio & distillatio, donec rectificetur. Et hic est finis

huius intentionis. Scias verò, quòd cùm consumaueris, oportet te incipere.

Aliud verò secretum volo tibi occultare. Nam argentum viuum præpara, mortificando ipsum cum vapore stagni pro margaritis, & cum vapore plumbi pro Ibero lapide: deinde teratur cum rebus desiccantibus, & atramentis, & huiusmodi (vt dictum est) & assetur: deinde sublimetur si ad vnionem 10 si ad rubedinē 21. donec in eo humiditas corrumpatur. Nec est possibile quòd humiditas eius separetur propter vaporem, sicut oleum antedictum: quia vehementer est permixta partibus suis siccis, nec terminum constituit, sicut dictum est in metallis priùs dictis. in hoc capitulo decipieris, nisi significata verborum intelligas.

Tempus est tertium inuolui capitulum vt clauem operis, quod quæris, intelligas. Corpus verò calcinatum quandoque apponitur, & hoc vt humor in eo corrumpatur per salem, & sal armoniacum & acetum, & quandoque cibatur argento viuo, & sublimatur ab eis donec remaneat puluis. Sunt igitur claues artis congelatio, resolutio, inceratio, proiectio, & hic est finis atq; principium. Sed purificatio, destillatio, separatio, sublimatio, calcinatio, inquisitio cooperantur, & tunc potes requiescere.

Transactis annis Arabum sexcentis & duobus, rogasti me de quibusdam secretis. Accipe igitur lapidem, & calcina assatione leui, & contritione forti: sine tamen rebus acutis. Sed in fine parum cōmisce de aqua dulci, & medicinam laxatiuam compone de septem rebus, si vis, vel de sex, vel de quinque, vel quot vis: sed quiescit animus meus in duabus, quarū melior erit in sex, quàm altera proportione, vel circiter, sicut potest te docere experientia: resolue tamen aurum ad ignem, & melius cola. Sed si mihi credis, accipias rem vnam, hoc est, secretum secretorum naturæ, potens mirabilia. Mixto igitur ex duobus, aut ex pluribus, aut phœnice (quod est animal singulare) ad ignem, & incorpora per fortem motum: cui si liquor calidus quater, vel quinquies adhibeatur, habebis vltimū propositum. Sed posteà cœlestis natura debilitatur, si aquā infundas calidam ter,

vel

vel quater. Diuide igitur debile à forti in vasis diuersis, si mihi credis: euacuato igitur quod bonum est. Item adhibe puluerem, & aquã quæ remansit, diligenter exprime: nam pro certo partes pulueris deducet non corporatas, & ideò illam aquam per se collige: quia puluis exiccatus ab ea, habet vim medicinę in corpore laxatiuo. Fac igitur vt priùs, donec forte à debili distinguas, & ter vel quater, vel quinquies, vel plus, puluerem adhibeas, & semper vno modo facias. Et si cum aqua calida operari non poteris, facies violentiam. Si autem propter acuitatem & mollitiem medicinæ frangatur, puluere apposito, appone cautè plus de auro & molli. Si verò propter abundantiam pulueris, appone plus de medicina. Si verò propter fortitudinem aquæ, rigua cum pistello, & congrega materiam vt potes, & aquam separa paulatim, & redibit ad statum, quam aquam exsiccabis: nam continet puluerem, & aquam medicinæ, quæ sunt incorporanda sicut puluis. Non dormias hic: quia valdè vtile, & magnum continetur secretum. Si verò partes virgulti combusti, aut salicis, & multarum rerum scires aptè ordinare, vnionem naturaliter seruabunt, & hoc non tradas obliuioni, quia valet ad multa. Trinitatem verò cum vnione liquefacta miscebis, & exurgent (vt credo) simile lapidi Ibero, & proculdubiò mortificatum est per vaporem plumbi, inuenies plumbum, si exprimas à mortuo, & mortuum sepelies in clibano per surcula. Tene hoc secretum: nam nullius est vtilitatis, & idem facias cum vapore Margaritæ, vel lapide Tagi, & sepelies mortuum tamen, vt dixi.

Annis Arabum videlicet transactis, petitioni tuæ respondeo in hunc modum: Oportet te habere medicinam, quæ dissoluit in liquefacto, & inungatur in eo, & penetret in termino 2. eius, & permisceatur cum eo, & non sit seruus fugitiuus, & transmutet ipsum: radice verò spiritus permisceatur, & per calcem metalli figatur. Aestimatur autem, quòd fixio præparat, quando corpus & spiritus in loco suo ponuntur, & sublimantur: & totiẽs fiat, vt corpus fiat spiritus, & spiritus fiat corpus. Accipiatis igitur de ossibus Adę, & de calce sub eodem

pondere, & sunt sex ad lapidem petralem, & quinque ad lapidem vnionis, & terantur simul cum aqua vitæ, cuius proprium est dissoluere omnes res alias, & quòd in ea dissoluatur & assetur, & signum incerationis est, quòd medicina liquescat super ferrum valdè ignitum: deinde ponatur in eadem aqua loco humido, aut suspendatur in vapore aquarum valdè calidarum, & liquidarum: deinde congeletur ad Solem: demùm accipies salem petræ, & argentum viuũ conuertes in plumbum, & iterum plumbum eo lauabis, & mundificabis, vt sit proxima argento: & tunc operare vt priùs. Item potabis totum sic. Sed tamen salis petræ LVRV VO PO VIR CAN vtriet sulphuris, & sic facies tonitruum & coruscationem: sic facies artificium. videas tamen vtrum loquor in ænigmate, vel secundùm veritatem. Et aliqui existimauerunt aliter: nam dictum est mihi, quòd debeas omnia resoluere ad materiam, de qua habebis ab Aristotele in locis vulgatis & famosis, propter quod taceo. Et cùm illa habueris, tunc habebis plura simplicia & æqualia, & hoc facies per tres contrarias, & varias operationes, quas priùs vocaui, Claues artis: & Aristoteles dicit, quòd æqualitas potentiarum concludit actionem & passionem corporum. Et hæc dicit Auerrois, reprobando Galenum. & hæc existimatur simplicior medicina, quæ reperiri potest, & purior, & quæ valet contra febres & passiones animi & corporum, vilior quacunque. Hæc qui rescribit, habebit clauem, quæ aperit, & nemo claudit: & cùm clauserit, nemo aperit.

Finis libelli Fratris ROGERII BACHONIS, *ordinis Minorum Anglici, de Mirabili potestate artis & naturæ.*

OPVSCVLORVM ARTIS CHYMICAE FINIS.

IN SECVNDVM TOMVM OPVSCVLORVM ALCHIMIAE, INDEX.

A

ABluere 74.228
ablutio 181.301
Acetum cuiusque generis 225
Actio naturalis in tẽpore 231
Adarmath 23
Adarnech 109
Adfar Alexandrinus Philosophus 7. *eius præcepta* 7.8
adhærere quid 144
Adrop 149
Aenigma Hermetis de tinctura 248
aër quid dixerunt 59.275
aër aqua tincta 120
aër subterraneus 105
aër cur melior aqua 119
aër & non aër 97
aër ablutus 276
aër vt reducatur ad Elixir 292
aëris & ignis distillatio 273
aërem ignem nutrire 289
aërem in ignem cõuerti quid 325
æs omne sulphur 88
æs nostrum 299
æs Philosophorum 143.243
Affrop 35
Albationum duo ordines 99
albedo 253
albedinis perfectæ signũ 107
Alberti Magni testimonium 127.128
albira 180
alchimia quid 181
in Alchimia quid celetur 142
alchimiæ ars donum Spiritus Sancti 138
alchimiæ artifex qualis 148
alchimistæ moderni 263
insipientes 123 *à Calid Rege interfecti* 10
alchimistarũ res optima 255
alchimistarum tria genera 136
alchimistarum error 313.& *denuò.*
alembicus vt esse debet 282
Alexandri Magni secretum 336
Almagra 32.35
alteratio mineralium 197
allzebric 22
Anima metallorum 318
anima fermentum 314
anima fugitiua 62
animæ vinculum 101
animam seminare 220
animam & spiritũ latere 63
animalia longæ vitæ 338
anni Arabum 344.345
Aqua quid 119.198.199

aqua vnica 85
aqua benedicta nostra 138
aqua cur aqua & aër dicatur 118.119
aqua nostra vnde sumatur 88.96 & 97. dividenda. ibid.
aqua Philosophorum 161
aqua septies distillata 274
aqua menstruosa 48
aqua vegetabiliũ nutrimentum 39
aqua draconis 145 Mercurij 75
aqua vitæ 326 miræ efficaciæ 186
aqua simplex & diaphana 63
aqua alkali 85
aquæ duæ in opere necessariæ 161
aquæ distillatio 274
aquæ operatio 120
aquæ nostræ operationes 119
aquam quid dixerunt. ibid.
aquam permanentem quis faciat 310
aquam super terram reducere 278
Arcanum secretißimum Philosophorum 151
arcanum maximum 78
ad Arcanum quis peruenit 199.261
argentum sophisticum 214
argentum viuum pater mirabilium 144
argentum vi faciendum 75
argentum viuum vt aqua clara 71
argentum vulgare non adhærere 144
argentum vulgi 174.175
argentum viuum quid 178. 323.324
argẽtum viuum Philosophis quid sit 113
argentum viuum sperma metallorum 312
argentum viuum ex quo compositum 255
argenti viui substantia 257
argentum viuum 247
tinctura albedinis 259
argenti viui præparatio 344
argenti viui quantitas 153
argenti indigestæ qualitates 213
argenteitatem in aurum non mutari 264
Arnaldus de Villa noua summus Alchimista 138
Arnaldi perfectum magisterium 311
Arnaldi dicti absurditas 67.68
arsenicum & sulphur 151
Arsicanus Philosophus 19
ars quid 196 valdè ardua 75
ars cur abdita 59 Dei donum 16 quid in natura corrigat 85
vbi valeat 197 aurum iungit Mercurio 55
vt imitetur naturam in auri generatione 48
artis nomina cur Philosophi multiplicarunt 17
artis fundamentum 152
radix 144

iteratio 30
intentio 170
artis secretum celatum in alchimia 142
artem naturam transcendere 210
artem verissimam esse 134
artem ab ingenio iuuari 155
artem cur Philosophi celarunt 142
artem corrumpere formam, & alteram inducere 264
Artephij ætas mille vigintiquinq; annorum 338.339
Assos quid dicatur 22
Astrologorum error 51
Aurum quid 40.44.152
aurum vt fiat 46
aurum artę nobilius fieri, quàm naturá 46.47
aurum Philosophorum 100.142
aurum cur Mercurio magis adhæreat 53
sulphuris multum continens 213
aurum nostrum 100.174.197
aurum Philosophorum non esse aurum vulgi, & idem de argento 294
aurum omne,as 88.240
aurum actu & potentia 170
aurum tinctura rubedinis 260
aurum argẽti viui capistrum 201
aurum destruere 152 seminare in terram 200
auri digestio vt fiat 46
auro quid magis insit 57
in Auro quid sit 54
aureitas quid sit 57
Azoc quid 23.61.320
vnde extrahatur 62
azoch & ignis 28
azoth 149

B

Barba assimilatio 99
Basiliscum visu interficere 330
Berbel animal 299
Bitumen 33

C

Calid rex Aegyptius sapiens 9 diligens inquisitor 10
Calidis regis petitio 15
calcinatio 82.177.308
calor qualis esse debet 718. lapidis necessarius 147
calor extrinsecus 45
calorum quatuor gradus 93
caliditas & siccitas 169
caput artis coruus 168
caput corui 129
caracteres & carmina 328.329.332.333
Ceratio perfecta 243
ceratio lapidis 72
Cibatio 99
cinis 157.177 fusibilis 310
impalpabilis 309
citrinus color 307
citrinatio quid 259
citrinum 96
Clauis prima 247
clauis metallorum 182
clauicula 146
clauis operis 344

Coagulatio nostra 220. 277
coagulationem non fieri sine solutione 167
coitus 27.321
color citrinus 307
color rubeus vnde creetur 216
colores tres 220
colores completi & diminuti 20
colores vltimi 42
commixtio qualitatum 89
compositio ex elementis 117
compositio sapientum 180
compositio lapidis 77 *magisterij* 129
compositionis duplex modus 92
compositionis modi 230
conceptio 27.321
conceptio vbi fiat 169
confectio magisterij 166
confirmatio spirituum 295
congelatio 102
congelatio spiritus 128
congelatio perfecta 244
coniungere 74
coniungendi modi tres 90
coniunctio quid 161
coniunctio nostra 89
coniunctio duorũ corporum 154
coniunctio Sabrici & Beyæ 90
coniunctio spirituum 295
coniunctio corporum vt fiat ibid.
coniunctio tetraptatiua 91
coniunctio necessaria 207
coniugium Cabrici & Veyæ 299
consideratio iuuans 225
Constantinus Medicus 330
contritio 177
contritio nostra vt fiat 163
corpus omne elementum, aut elementatum 117
corpus lætari 185
corpus anima carens 36
corpus perfectum 151
corpus ad centrum reduci 84
corpus cum spiritibus commisceri 113
corpus calcinatum 278
corpus solutum quid 247
corpus immundum 177
corporis solutio 128
corpora substantialia 102
corpora Philosophorum quot 198
corpora & spiritus alterare 158
corpora corrosiua 42
corporum prima materia 146
corporum coniunctio 154
corporum perfectio 256
corruptio 42
corruptio quid 94
corruptio duplex 43
corruptio lapidis 71
corruptionis causa 257
corui caput 129.168
Creatio 218
creatio lapidis 71.72
cribratio 177
croceum 96
croci exemplum ad proiectionem

nem 110
Currus velo*c*es sine animalibus trahentibus 333 falcati ibid.
cuprum 213

D.

DEalbatio prima lapidis 179
decoctio primi gradus 301
decoctio secundi gradus 307
decoctio tertij gradus 308
Dei sapientia & fortitudo 27
Dei donum 250
Dei donum preciosissimum 108
Deum timere 147
deprecationes antiquæ veræ 328
desponsatio vbi fiat 169
Differentia specificans metalla 64
digestio 45
digestio maturior vbi 46
digestio nostra 86
digestio mercurialis 49
dimensio tertia 109
dispositio 28
dispositio prima 32
dispositionis partes 26
dissolutio philosophica 301
dissolutio lapidis, operis principium 254
dissolutio vbi fiat 103
dissolutiones metallorũ multifariæ 43
distillatio frequens 118.119
distillatio aquæ 273
distillatio aëris & ignis 273.274
Domus partes 27
Draco 240
draconis aqua 17
Duenech 149

E.

ELementi & elemẽtati differentia 163
elementa quatuor 19
elementa quatuor in auro 46
elementa contraria 105
elementa grauia 120
elementa leuia ibid.
elementa actiua & passiua 49
elementa vbi vniantur 96
elementa inuisibiliter moueri 51
elementa conuersiua 268
elementa vt conuertantur ibid.
elementa non diuidi in lapide 121
elementa intrinseca principia 59
elementa materiam habere communem 127
elementa corrigenda 486
elementa tantùm duo in mercurio 45.46
elementa duo vt radices 19
elementa duo quasi composita ibid.
elementa in statu rectitudinis 97
elementorum dominia diuersa 19
elementorum diuisio cur fiat 72
elementorum separatio 71

elementorum qualitates 127
elementorum operatio 118
elementorum operationes ibid.
elementorum effectus ibid.
elementorum conuersio 105
ablutio 118
in elementis quid diuidi possit 121
elementales formæ vt destruantur 126
elixir 61
elixir fermentum est 199
elixir ex rebus componi 62
elixir perfectus 146
elixir totus 241
elixir vt esse debeat 262
elixir quot modis fiat 187
elixir quod remanet 33
elixir ad album quot elementis indigeat 484
elixir album quibus indigeat 187 rubeum ibid.
elixiris fundamentum 77
inceratio 227
elixiris rubei virtus ad sanandum 250
elixiris virtutes 112
elixiris multiplicatio duplex 227 gumma 64
Epilogus 322
Error vnde oriatur 38
Eudica 30 quid 35
Exaltatio 104
exempla de natura & generatione lapidis 20
exorcismi 329
expositio magisterij 25
experimentum fallax 38

F

FAtui Alchimistæ 204
fatuitas 266
Fex vitri 30.35
feces 274
feces colligere 277
feces in sanguine pauciores 53
fermentum quid 155.161. 484
fermentum præparare 102
fermentum Philosophorum quid significet 77
fermentum fermenti 77 175
fermentum auri29 Solis 201
fermentum ad rubeum 199 ad albũ ibid.
fermenti quantitas 120
fermenta elixiris 104
ferrum ex argento 255
festinantia 185
festinatio cauenda 30
festinatio diabolica 101
Figere 74.228
figendi gradus vltimus 309
figurationes physicæ 335
fimus equinus 147
fixio 218
fixum sublimari 234
de Fixatione elixiris 490
Fæmina 155
fæminam masculo roborari 161
formæ elementales vt destruantur 126.127
Frater 178
fratres vterini 89
Fumus citrinus 32.35
albus

albus 31.33.35 rubeus 31. 35 aquosus 73
fumi subtilissimi 177
fundamentum artis 151
fusio 217 facilis 487

G.

GAbricus 159
Geberis attestatio 177
generatio vera 152 natura 91 vnde fiat 118 ex quibus 167 mixtorum altera 48
generationes vt fiant 147
germen 143
Gradus primus 82 vndecimus 108
granitas quid 58

H.

HErmes Philosophorum pater 151.152
Hermetis diuina mens 7
Hermetis dictum de terra 19
Hermetis vas 163
Hienæ vmbra latratum canis aufert 331
Homo ornamentum elementorum 26 agitatio 331 desiderium 331 verba 332
hominis intentio 31
hominem alterum inficere 331
Humiditas 96. 324
humiditatis naturalis dispositio 140

I.

IGnis quid sit 87 vt esse debet 29
qualis 537 elementalis 83 naturalis ibid. non omnino simplex 51
ignis & non ignis 97
ignis Græcus 335
ignis gradus 302
ignis artificialis 335
ignis philosophici materia 33
ignis philosophicus ibid.
ignis Solis 188
ignis equi ibid.
ignis fimi 147
ignis furni fusionis 188.189 flammalis ibid. furni ibid.
ignis fortissimus 234
ignis operatio 120
ignis blandus 30 vt moderandus 107
ignis aqua 97
ignis regimen 175
ignis iuniperorum 189
ignem lapidem non multiplicare 56
ignem solui 74
ignem cum aëre distillari 275.276
ignem & aërem difficile separari 119
ignem & aërem conuenire in qualitate ibid.
igne vno quot fiant operationes 75
Imbibere spiritum 177
immunditia mortis 32
immundum nigrum 36
impregnatio 180
Inceratio elixiris 227
indiuidua transmutari, non

species 264
infans noster 218
ingenium ab arte iuuari 155
ingreßionis modum 151
inhumatio quando iuuet 271
272
instrumentum volandi 335
instrumenta varia 333
334 mirabilia 333 pro vrinatorib. ibid. parua ad pondera eleuanda maxima 334
Iouis opus 73
Ius carnium maxime nutrire 39

K.

Kibric 77

L.

LAmina cristallina 250
lapis quid 153
lapis omnis res 163
lapis Rebis dictus 176
lapis est clauis 162
lapis ex quibus constet 82
lapis vbi inueniatur 153
lapis qui inuenitur in vertice montium 299
lapis vnde viuat 105
lapis confectio hominis creationi similatur 166
lapis est quatuor elementa 319
lapis vnde eliciendus 153. 262.263
lapis vt cognoscatur 114
lapis in duas partes diuiditur 88
lapis cur soluendus 233
lapis in quod resoluatur 268
lapis non lapis 187
lapis sanctus 150
lapis noster quid 96. 105. 136. 144. 164. 248. 262.263
lapis noster mercurius non natus 164.165
lapis noster vbi creatus 207
lapis in homine 113
lapis cum corpore vt coniungatur 285
lapis vnus & medicina vna 260
lapis diuino nutu confici 25
lapis noster apud Philosophos 165
lapis Philosophorum magister 233
lapis ornatus triplici veste 182 inuisibilitatis 150 charitatis 182
lapis vt rubificandus 124 & deinceps.
lapis ab omnibus lapidibus diuersus 155
lapis physicus ex quibus extrahatur 261
lapis Anaxagoræ quid sit 113
lapidis diuersa nomina 19. 20.79
lapidis natura 225
lapidis materia imperfecta 112
lapidis materia 155
lapidis elementa 114. 118
lapidis & hominis creatio similis 27
lapidis tres mineræ 115

lapidis

lapidis proprietates septem 141.142
lapidis forma 60 compositio 77
lapidis Philosophici partes duæ homogeneæ 70
lapidis nostri opus 129
lapidis præparatio 88
gustus 114
lapidis pondus 23.114
lapidis colores 21.22.113
lapidis odor 23.24
lapidis tactus, gustus & odor 114
lapidis tactus mollis 23
lapidis Philosophorum centrum 83
lapidis mundificatio 300
corruptio 71 creatio 72 solutio 86
operatio multiplex 78 regimina præcipua 74
lapidis subtiliati signa 176. 300 proiectio 129
lapidis nostri virtutes sanandi 250.251
lapidis rubei proiectio 130
lapidi nomina iuxta colores imponi 21 qualitates duplices adesse 57
lapidem ex vna re fieri 134
non perfici ex sola metallorum substantia 262
quatuor habere elementa 176 in quatuor operationes diuidi 114.120
quid multiplicet 56
per artem compleri 265. 266 non esse principium minerale 113
philosophicum nihil extraneum admittere 55 ex omni re fieri vt intelligatur 56.57 mundo aßimilari 114 primæ esse compositionis 55
in Lapide quid sit 114
in Lapide contineri quatuor elementa 19
lapides tres 158.162
lapides non miscendi 266
Lato quid 320
Laton 22 quando idem cum Azoc 17
Latonem quæ abluant 232
Leo viridis 32.35.240
leprosus vt alterum inficiat 331
leuitas quid 58
Libri Magici 332. 333
libri magicæ suspecti 332. 333
liquefactio compositi 43
liquefactio ad fluxum. ibid.
liquabilia an ex argento viuo 254
liquefactibilium natura 218
locus generationis principium generationis 115
Ludus puerorum triplex 111
Luna vt vocetur 158
Luna lucerna noctis 245
Luna vt accipiatur 322
luna lapis 176. 177
luna operis ad album principium 233
lunæ opus 73
lunariæ succus 137
lutum 33

M.

Magnesia 18.85
magnesia Philosophis quid sit 113.114
magisterium 267 totum quid 243 nostrum 321. 322 ex vna sola re 25 quid intret 194 in quot tempora diuidatur 125
ad Magisterium totum quæ sufficiant 151
magisterij vnum nomen 22 perfectio 30 compositio 129 dispositio 28. 29 efficacia vbi sit 32 directio 37 epilogus 110.111
magicorum libri execrandi 329
Martis opus 73
masculus 155
matrimonificare gumi 161
materia metallorum 314 prima 181 in qua operandum 266.267 auri 170 lapidis 155
Media operi propinquiora 265
medicina quibus nominibus nominetur 193 nostra cuius substantia 262 ex quibus fiat 83
medicina nostra 131 232 vt vna sit 123. 235
medicina duplex 177
medicina & elixir idem 287 perfecta 146
medicina elixir vnde colligatur 260 vt fiat infinita 80 ex quibus componatur 61.62
medicinæ multiplicatio 108 in infinitum multiplicationis causa 108 virtus 131
medicinam assari 269
metaphora de Sole 248
mercurium superare 270
mercurij sublimationes 67 proprietates 213 quatuor 151 principales tres 108 opus 73
methodus rerum cognoscendarum 69
metallum resolui in argentum viuum 315 ad primam materiam reduci ibid.
metalla maiora non posse fieri metalla 202 multiplicari posse 315
metallorum materia 314 prima 181 animæ 319 & seq.
metallorum dissolutiones multifariæ 43 perfectio 257 sal 135 homogeneitas 264
metallorum preciosius 207
Militem supra ætatem vixisse 337
mineralia maiora & minora in quo differant 66
mineralia minora cum metallis coniungi posse 204
mineralium alteratio 197 distinctio 201 tabula 107
mixtionis gradus 47.48

mixtio-

mixtorum & vegetabilium generatio. ibid.
Modus compositionis elixiris 293
modi regiminis quot 228
modi conficiendi aurum septendecim 337
Morienus Romanus de seipso 8 Eremita 11
regem docet magisterium Hermetis 16.17
magisterium compleuit 9
Morieni historia 12.13.14
colloquium cum Rege 13.14
Morieni & Calidis dialogus 18.19 & deinceps.
mortificatio 182
Moszhacumia 35
Multiplicatio elixiris 226
multiplicatio in quantitate 108

N.

NAtura vna tantùm 124
natura benedicta 160.161.173
natura vt cognoscatur 148
intentio 71
opus primum 99
terminus 339
naturæ secreta ab indoctis magica existimata 328
naturam naturâ gaudere 54.55 in necessarijs non deesse 339
naturæ mutantes 24
naturalissimum quid 173
natus vt nascatur 81
Necessaria tria 231
Nigredo vt efficiatur 259
putrefactionis 247
Nomina & rerum similitudines cur varia 23
Numerus perfectus 110
nutrimentum 27.322
maximum 39

O.

OCuli duarum pupillarū 331
Oleum quid 119
oleum lapidis 97 auri 276 Philosophorum 149 tingens 61
incombustibile 147
oleum vt à rebus extrahatur 275
Omnicorporum 77
Opinio de planetis & metallis 50
opus naturæ anaticum 57
opus lapidis quando incipiendum 78
opus nostrum 116.150
mulierum 111
opus hyemis 101.
æstatis. ibid.
opus album quibus elementis completur 163
opus quot diebus compleatur 237
opus quatuor compleri 145
nostrum 117
operis principium 168
verum 264
operis caput 89
clauis. ibid.
processus 90
perfectio 38

Zz

operis totius epilogus 128
& deinceps.
in Opere apparentia 161
operationis nostræ principiū
83
operationis modi 243
Ortus 27.321
Ouum Philosophorum dissoluere 342
oui similitudo 106

P.

PAganorum Philosophorum error 60
palmarum fructus vt maturescat 330
pater mirabilium 144
patientia nostra 185
patientia necessaria 150
Perfectionis signa 87.254
ex Perfecto nihil fieri 112
Philosophia nostra vbi iaceat
72
philosophiæ primus inuentor 7
philosophiæ partes tres 152
Philosopho quid spectandum
311
Philosophum naturam imitari debere 255
Philosophi cur de arte innumera dederint præcepta 7
Philosophorum magister 233
primum opus 263
præceptum 227.292
intentio de lapide 113.
196 intentio 152.
196 corpora quot 198
vas 128
philosophantium munus 38
Pondera obseruanda 318
Praxis Arnaldi 315.316
præceptum Philosophorum
227
prægnatio 26.321
præparatio nostra 185
perfecta 71 imperfectorum 216
proiectio 110 varia ib.
proiectionis modus 296
principiorum correctio 90.
91
Puluis à cinere extractus
221
putrefactio quid 121
necessaria 92.121
philosophica 168
Philosophorum nunquam visa 149
vt fiat 122

Q.

QVinta essentia quid sit
163

R.

RAdij Solis & stellarum 51
radix maior huius operis
36
Reactio materiæ & formæ
134
rebis 196
receptaculum tincturæ 245
refermentatio quid 102
refermentatio duplex 102
reducere 196
regimen sanitatis 338
regimen cum Mercurio satis
175
regimen tertium lapidis 278
quartum 283

septimum 248
regiminis initium 247
modi 228
regulæ generales 193
reiteratio diuersa quid faciat 230
res vna eligenda liuidi coloris 185
res vna in actione 134.135
res inutilis in magisterio 25
ex Re perfecta nihil fieri posse 153
retinentia 91
reuiuificatio 182
rex de cælo descendens 185
Rosarij præceptum 128
testimonium 133
Rosarij promißio. ibid.
rubeum 96
rubedo quod signum 96

S.

SAl metallarum 135.147.159
sal armoniacum vt fiat 158
arkali vnde fiat. ibid.
sal lunariæ 159
animalium 147
sal fusibile. ibid.
sales radices operis 158
sales tres 157
salsatura sulphuris 71
sanguis 35
biscoctus 98
sapo sapientum 144.146
Saturni herba 250
Saturni opus 73
Saturni grauitas & eius causa 58
Scalæ gradus secundus 85
tertius 87. quartus 89
quintus 92
sextus 95
Soda nostra 84
Sol quid sit 46.135
vt capiatur 157.178
sol planetarum dominus 208
sol animalis 157
sol stellatus 96
sol non præcipua causa auri 50
sol & eius vmbra artis est fundamentum 151
sol & luna alijs elementis dominantur 207
sol & luna lapidis 114
sol & mercurius eiusdem valoris 175
sol operis ad rubeum principium 233
solis opus 73
solem esse causam generationis auri 52
soles duo 334
soluere 74.228
soluere & congelare quid sit 77.78
soluens à soluendo quid differat 40
soluentium error 35.36
solutio lapidis quid 85
solutio & coagulatio 167
solutio cruda 86
naturalis 44
philosophica ibid.
solutio corporum duplex 153.154
solutio omnis vt fiat 144.145

solutio vt intelligatur 295
solutionis metallorũ via paucis nota 40
solutionis modus duplex 217 *modi plures* 86
solutionis perfectio 216
solutionis perfectæ signum 270
solutum volatile 234
solubilia quæ 217
sophistæ deceptores 67
sophisma Philosophorum 173
soror 178
Species extrinseca corrupta ostendit intrinsecum 66
species 36
species transmutari non posse 263
specierum expositio 35
sperma 177
sperma nostrum 321
sperma Philosophorum 166
sperma metallorum 312
spiritus est fermentum 104
spiritus vnus 176 *secundus* 103
spiritus vitalis 62
spiritus digestus vt extrahatur 62 *conuertens* 162
spiritus quæ corpora ingrediatur 180
spiritus mineralis 62
spiritus nomen quid 277
spiritus vinculum 101
spiritus cur congelentur 72
spiritus quatuor 204
spirituum proprietas 216
spirituum confirmatio vt fiat 295
spirituum inuocatio nefaria 327
sponsalitium 285
Stannum ex argento viuo 255
Sublimare nostrum 320
sublimandi modus 280
sublimatio quid sit 295 *duplex* 185 *quid ibid.*
sublimatio 231.232 *cur fiat* 222.281.282
sublimatio primi gradus 231
sublimatio vulgaris 185
sublimatio post Solis occasum 33
sublimationis modus 101 *perfectio* 230
substantia quinta diuidenda 72
sulphur duplex 202
sulphur secundum 52
sulphur & arsenicum 151
sulphur vulgare ibid.
sulphur nostrum 65.150 *omni igne fortior* 186
sulphur linternum 260
sulphur Philosophorum quid 194
sulphur mercurium congelare 255
sulphur perfectionis corruptiuum 258
sulphur cur corrumpat 256
sulphur coniungere corporibus arcanum 65
sulphur vt præparetur 256 *fixum* 298 *combustibile* 53 *non vrens res optima* 255

sulphur

ſulphur extraneum 256 rubeum 196 album Alchimiſtis neceſſarium vnde habeatur 75.196. 280 281
ſulphur ſecretum 80
ſulphuris definitio 54 proprietas 151
ſulphura duo vbi 91
ſulphurum differentia 256
ſulphureitas aduſtibilis vt tollatur ibid.
ſulphureitas multa corruptionis cauſa 257
ſuperfluitates non eſſe de rei proportione 54

T.

TAntariſare 33
Tempore quanto lapis fiat 230
terminus naturæ 339
terra mater elementorum 19.93
terra aqua ſpiſsior 167
terra prima 90 ſecunda ibid.
terra fœtida 31
terra, calx 222
terra noſtra vnde ſumatur 88
terra ad elixir ſublimata 222
terra alba quid dicatur 324 nigra 274 limpida & aqua 221. 222
terram quid vocârint Philoſophi 59
terram ſublimare 273
terræ ouæ 90
Thomæ Aquinatis verba 126 155
Tingere quid 240
tinctura quid 161.100.312
tinctura Hermetis 248
tinctura ex quibus 73.258
viua 151
tinctura corporea 193
tinctura metallorum 63
tincturæ definitio 204
tincturæ receptaculum 244
tincturæ metallorum 271
tincturarum aquæ & olei differentia 219
tingens & tingendum vna tinctura 108
Tonitrua artificialia 335
totum ex quibus componitur 84
toxicum 204
Tyriacus benedictus 100
maior 251
tyriaca perfecta 108

V.

VApor vnctuoſus 146
vapor qui & lapis ibid.
vapor ſulphuris vt coagulandus 218
vas Philoſophorum 117
vas Hermetis 163
vas lapidis vt locandum 30
vas magiſterij noſtri 115
vaſis intentio 156
diſpoſitio ibid. coopertorium ibid.
vaſe vno quæ fiunt 75
vegetabilia ſenſitiua 48
vegetabilium nutrimentum 39

vegetabilium & mixtorum generatio 47
veneris opus 73
venenum Philosophorum 131
venenum tingens 245
venenum per figuras infundi 365
veritas vna in scientia 75
verbum primum, reductio 317 secundum, terram fieri 317 tertium, mundificatio ibid. quartum 184.318.
verba Philosophorum 81.[illegible]
vexir 30
Via longissima 150
via procedendi duplex 145
virtus maxima in homine 113
virtus lapidis 179
viscositas argenti viui 257
vitæ longissimæ exempla 338. 339
vitriolum Romanum 159
vocem viuam energiam habere 338
Vulphi 24

INDICIS IN II. TOMVM OPVSCVLORVM ALCHIMIÆ FINIS.

ARTIS

AVRIFERAE,

QVAM CHEMIAM VOCANT,

Volumen Tertium.

QVOD CONTINET

Lullij, aliorumq́; scripta quædam maiori ex parte hactenus non edita:

Quæ versa pagina indicantur.

Cum INDICE Rerum & Verborum locupletissimo.

BASILEÆ,

Typis CONRADI WALDKIRCHII,

CIƆ IƆ C X.

AVCTORES.

LVLLII
- *Vltimum Testamentum.*
- *Elucidatio Testamenti totius ad R. Odoardum.*
- *Potestas diuitiarum, cum optima expositione Testamenti Hermetis.*
- *Compendium artis Magicæ, quoad compositionem lapidis.*
- *De Lapide & Oleo Philosophorum.*
- *Modus accipiendi aurum potabile.*
- *Compendium Alchimiæ & naturalis philosophiæ.*
- *Lapidarium.*

Alberti Magni secretorum tractatus.

Abbreuiatio quædam de secretis secretorum Ioannis pauperum.

ARNALDI
- *Quæstiones de arte transmutationis*
- *Testamentum.*

RAY-

RAYMVNDI LVLLII BALEARIS VLTIMVM TESTAMENTVM AD Serenissimum Carolum Regem.

CVm ad nos venisti (dilectissime fili ac princeps inuictissime) in tali passu & mortis articulo valdè quieuit anima mea. Cùm à te paternam & antiquam patris tui illustriss.amicitiam, quam per dedignationem interruperâ, recuperatam intelligam. Ideo mi Carole dilecte te in filium sapientissimum, dilectissimum, vti fidei Catholicæ ampliatorem eligam, & vt rebelles eiusdem sacræ fidei expellere possis, & alia alta peragere, tibi Magisterium per nos multis voluminibus librorum, sub philosophica occultatione diffusum, clarè completeque tradideram. Et tamen quæ tibi declaranda dixero, ex parte summi Creatoris admoneo, vt tàm secretò quàm poteris retineas, ne thesaurum inter indignos dispergas & Deus iudicium à te deposcat.

Accipe igitur in nomine sanctæ Trinitatis & æternæ Vnitatis vinum rubeum, quod liquorem Lunariæ appellamus, & nigrum nigrius nigro vocamus. Fili per hoc elucidatur tibi capitulum libri Metheororũ, quod incipit: Tu accipies de liquore Lunariæ quantum vis, & in principio nostri Accurtatorij quod incipit: ℞. nigrum nigrius nigro, & distilla totam aquam ardentem in balneo, & illam rectificabis, quousque sine phlegmate sit. Quod cognoscis quando comburit petiam, propter sui ardorem, quod facies in quinque vicibus,

quandoque in tribus. Fili in hoc tibi declaratur clausula nostræ epistolæ tuo Illustriss. patri missæ. In clausula quæ dicit: Et hoc in quinta via contingere solet. Multi arbitrantur vsque ad septem vices rectificari: sed tibi dico [illegible] sufficit. Et cùm habueris tale signum, diuides illas in duas partes. Et vnam partem serua pro menstruo creando, & cum alia parte abstrahes animam à terra per modum quem dicam tibi. Fili modus est: Quod tu distilles phlegma quousque maneat ad modum picis liquidæ. Et tunc pone super illam de aqua, quam rectificasti tantum quod supernatet quatuor digitis. Et bene clauso vase, pone in fimo vel balneo per sex dies. Postea distilla in cinerib. calidis totam aquam in qua est anima, & serua. Postea infunde de alia aqua vt priùs, & pone in putrefactione per sex dies vt priùs. Postea distilla in cinere vt priùs, primò abstrahendo aquam, postea oleum, & sic continua magisterium per eundem modum, quousq; per aquam attraxeris totam animam à terra. Serua illam, quia est animata aqua. Serua, postea auge ignem aliquãtulum & abstrahe oleum & serua pro tinctura. Fili per hoc dilucidatur liber in illa parte quæ dicit: Illam aquam diuide in duas partes. Et in illa quæ dicit, Serua oleum pro tinctura. Et in libro lucis Mercuriorum. Postea terram siccam & induratam accipe & in vase bene clauso sustinente ignem pone, & da sibi ignem calcinationis quousque terra albescat. Fili in Dei amore precor, noli hoc secretum reuelare. Terra nostra dealbata est, sal depuratum per ingenium Artistæ. Et per hoc elucidatur clausula libri lucis Mercuriorum quæ incipit: Calcina per duos dies cum igne sublimationis. Et super talem terram debes dare fili animam, quæ est in aqua reseruata. Fili modus est iste: Accipe terram albam & depuratam, & scias pondus, & depone in vitro, & super ea infunde octauam partem aquæ animatæ. Et vase optimè clauso pone in balneo nostro per tres dies quousque videas spiritum condensatum. Tunc superposito alembico extrahe humiditatem sine gustu. Quia anima amplexata est spiritum, qui est in ea parte. Et per hoc elucidatur tibi capitulum libri Meteororum quod incipit

incipit vnus spiritus intrat alium. Et imbibe secundò cum septima parte prædictæ aquæ animatæ, & digere vt priùs, & distilla humiditatem. Tertiò imbibas cum humiditate vt suprà. Quartò des quintam partē & digere vt supra. Quintò des quartā partē & digere vt supra. Et continua cum sexta parte & digere & destilla quarta parte humiditatē vt supra, quarta parte semp digerēdo & abstrahendo humiditatem, quousque terra nostra sit prægnans & alba. Fili per hoc elucidatur tibi capitulum nostri Codicilli intitulati Illustriss. Patri tuo quod incipit: Partus verò terræ. Fili scias quod illud capitulum est generale ad omnem sublimationem Mercuriorum. Tunc accipe terram prægnantem, & pone in vase sublimatorio lutato & bene clauso in igne tertij gradus per 24 horas, & sublimes purum ab impuro, & sic habebis fili vegetabilem Mercurium sublimatum, clarum, resplendentem in sale mirabili. Fili scias quod Philosophi & nos appellamus propriè vegetabilem materiam, vegetabile sulphur, Sal armoniacum, Sulphur nostrum, Sulphur naturæ: & tamen omnia idem sunt.

Fili cum Dei auxilio istud sulphur potest mirabiliter accurtari. Et modus talis est: Quod accipias picem nostram liquidam, & illam ponas in cucurbita in igne tertij gradus, & extrahes oleum quousq; sicca maneat & combusta. Fili calcina vt te docui & depura terram, scil. separa sal ab ea, & super illam da quartam partem spiritus, qui est in secunda aqua, & digere vt suprà & extrahe humiditatem vt suprà. Et iterum da quartam partem, & digere & exicca vt priùs, quousq; terra sit prægnans. Signum erit quod ampliùs nihil distillabit. Tunc fili sublima vt priùs, & habebis vegetabile sulphur, mundum & purum & eiusdem virtutis cum primo. Fili cum Dei timore te moneo, ne hoc excellentissimū accurtamentum alicui reueles. Fili spiritum aquæ secundæ debes abstrahere post distillationem primę. Et memorare fili, quòd rectificatur à terra & super terrā dealbatam. Fili per hoc elucidatur tibi capitulū nostri Apertorij quod dicit præpara terram cum secunda aqua, & aquam cum terra commisceto, id cum sale extracto à terra dealbatą per calcinationē. Et cap. quod incipit: Fili des sibi quar-

tam partem animæ secundæ. Et cap. quod incipit: Fili istam proportionem continuabis cum quarta vsque ad vltimam prægnationem terræ. Fili elucidatur tibi clausula artis matrimonialis, quæ incipit: Et sale depurato & anima secunda cum quarta proportione. Fili fit matrimonium & vegetabilium partus.

Fili nolumus te ignorare, quòd argentum viuum vegetabile nostrum poteris in alia manerie à sua abstrahere minera. Fili per hoc elucidatur tibi capitulum tertij libri Apertorij, quod incipit: Est & alia maneries abstrahendi argen. viu. Fili modus est quòd tu accipias herbam, quæ dicitur portulaca marina, Apiũ & squilla, Euforbium, piper longum, Chelidonia, & pones quodlibet illarum in vase suo vitreo ac bene clauso, & pone in igne cinerum. Et abstrahe aquam illam in balneo, & per septenum rectifices, & addas illam aquam sic rectificatam super feces, & pone in fimo calidissimo per mẽsem cum dimidio. Fili per hoc elucidatur tibi capitulum nostræ artis matrimonialis, quod incipit: Fili nostra argenta viua vegetabilia aliter putrefiũt per longum tempus. Et capitulum nostri libri intitulati, Origo naturę argentorum vegetabilium, quod incipit: Abstracta aqua post putrefactionem, à quocunq; vegetabili vel ab omnib. simul. Et hæc sunt nostra acuentia vegetabilia. Et sic intelleximus cùm diximus acuta cum vegetabilibus acuentibus scil. de istis salibus & non de herbis simplicibus. Tunc superposito Alembico abstrahe aquã in balneo, & illam rectifica simul, & in cineribus deinde abstrahe totum vnctuosum scil. oleum. Fili per hoc elucidatur tibi capitulum nostri libri Apertorij quod incipit: Fili vnctuosum nõ est de nostra contrariatione. Et illam aquam serua, postea feces quæ remanserunt calcina, vt supra te docuimus. In calcinatione aliorum vegetabilium, scil. in vase vitreo bene clauso, non aperiẽdo illud quousq; bene infrigidatum sit. Quia cũ senserit aërem, inflammabitur terra calcinata. Tũc extrahe sal cũ aqua, quam seruasti. Postea aquam per balneum distilla cum sale. Et scias pondus secundæ terræ dealbatæ aceto salis abstracti. Et ponas tantum sui ponderis, desuper de aqua seruata aceti de illa quam extraxisti de sale, &

digere

digere per dies quinq; in fimo vel balneo. Postea extrahe humiditatem, sequendo regimen supradictorum vegetabilium. Et continuabis totum istud regale Magisteriũ vsq; ad octo vices. Postea dissolue in balneo Mariȩ & congela, & iterum dissolue & congela & cõtinua vsq; ad quinq; vices. Et habebis sal herbarum vegetabilium acuẽtium. Et hoc idem sal & quodcunq; sal vegetabile extractum à vino vel ab herbis appellamus sal tartari vel vitri. Et hoc intellexi fieri in arte Magica, cùm diximus, calcina feces vitri vel tartari, & imbibe eas cũ aqua vitæ rectificata & acuta quinquies. Quia illȩ Calcinationes nihil aliud sunt quàm distillationes. Et per hunc modum augmentabis & perficies sal vegetabile Vini & herbarum cum sua propria aqua. Et de hac acuitione & perfectione valdè locuti fuimus in libro intitulato Artis lumen tuo principi Illust. condito. In capitulo quod incipit: Fili acuitio & perfectio istorum salium fit cum aqua sua. Et de hoc intelleximus sc. de his salibus in clausula nostræ Magicæ, quæ diu acuas cum vegetabilibus pertinentib. quȩ sunt Apium, squilla, &c.

Menstruum Vegetabile.

Fili diximus tibi cum reuelatione & auxilio Dei, omnem modum faciendi vegetabilia sulphura nostra siue argenta viua, cum declaratione omnium capitulorum ad illa pertinentium. Nunc auxilio eius, qui est trinus in personis & vnus in essentia, elucidationem mẽstrui vegetabilis, ab his salibus descendentibus tibi dabimus Deo fauente & auxiliante. Et fili modus est ꝙ tu accipias illam partem aquæ, quam tibi præcepimus seruare pro acuitione menstrui vegetabilis, quæ nihil aliud est quàm aqua ardens summè rectificata. Et illum per hũc modum acuas ad menstruum reducendo.

Fili ℞. De sulphure vegetabili quod fecisti, vel de vino, vel de herbis vnciam vnam, & pone in vase vitreo, & superinfunde vncias tres de aqua superius tibi reuelata: & vase bene clauso cum coopertorio suo pone in balneo Philosophico per vnum diem naturalem. Postea distilla in cineribus quousq; quod poterit ascendere ascendat. Postea scias fili pondus salis remanentis in

fundo vasis: & infunde desuper tres partes plus sui ponderis, aquæ ardentis superius dictæ. Et pone in nostro balneo per diem vnam naturalem. Postea in cinere distilla & sic facias tribus vicibus. Tunc totum sal vegetabile transactum est per alembicũ cum sua propria aqua. Et facta est mixtio & aqua clara, quam simplex menstruum vocamus. Fili per hoc tibi elucidatur clausula lucis, quæ dicit fac mixtionem cum aqua, & pone in balneo, & dicitur aqua clara, quam menstruum vocamus. Et clausula capituli nostri Codicilli, quod incipit: Opus nanq; Margaritarum, &c. Et clausula illa quæ dicit: Accipe aquam cum qua sit aqua Mercurij vulgi. Et similiter illud capitulum quod dicit: ℞. aquam ardentem prout in tertia rectificatione. Fili intelleximus tertiam rectificationem, quando in tribus vicibus fecimus transire sal cum aqua, & non aquã simplicem prout vulgares intelligũt. Fili hæc est aqua, quam menstruũ simplex, & menstruum resolubile vocamus, quod in resolutiuum menstruum per circulationẽ deduci potest, vt intelleximus in capitulo facto per multos dies. Et elucidatur tibi quæstio illa quæ dicit Menstruum resolubile & resolutiuum, &c.

Fili ℞. vas vitreum quod sit vitrũ album & solidum, & sit vas magnum, & pone intus libras quatuor vel sex ad plus huius menstrui simpliciter sic soluti. Et vase bene clauso & sigillato pone in balneo nostro vel fimo. Et in 60. dierũ spacio, & in isto tempore conuertetur in 5. essentiam gloriosam & odoriferam propter modum. Quod cognosces quando in fundo vasis videbis hypostasin ad modum iuuenis bene complexionati. Et erit clara resplendens vt stella cœli: Serua illam in loco calido & humido vt est balneum. Priùs separando illam à sua hypostasi, & optimè sigilletur vas. Fili per hoc elucidatur tibi capitulum in lib. quintæ essentiæ quod incipit: Non reputes me mendacium dixisse: Et in clausula in eodem lib. quæ dicit, si eã posueris super terram attrahet aues, &c. Et in anima metallorum in capitulo quod incipit: Sed tandem priùs oportet te Princeps serenissime eam per circulationem perficere. Et in testamento in capitulo quod incipit. ℞. duas vncias de

vegetabili,

vegetabili, licet ibi de minerali intelligatur fieri quod sit per eandem similitudinem, vt declarabimus suo loco. Et de hoc intelleximus fieri in capitulo testamentali quod incipit: Tu accipe de liquore lunariæ: & in anima artis in capitulo quod incipit: In virtute Dei accipe aurum, & pone in Menstruo nostro. Et in Lucidario super testamentum quod incipit: Tu in virtute Dei accipe Solem, & proijce ipsum in aquā vegetabilem: & in practica sermocinali operis minoris in capitulo quod incipit: Modus liquefactionis cum vegetabili. Et in anima artis In capitulo quod circa ista tria nomina in clausula eiusdē capituli, quæ dicit, Materia nostri lapidis & omnium lapidum quæ per vegetabilia fiunt tam prætiosorum virtuosorum qui per artificium fiunt est omnia metalla. Et menstruum nostrū vegetabile acutum rectificatum cœlificatū, seu lucerna cœlica quæ apud Philosophos & nos vocatur Mercurius vegetabilis ortus à vino rubeo vel albo.

Et in anima artis in capitulo quod incipit Liber præsens diuiditur in partes &c. Et in clausula eiusdē capituli quę dicit, Sed tamē per primum oportet te serenißi. princeps nostrum vegetabile menstruum à morte & fecibus vini & flegmatis extrahere per rectificationem Alembici, &c.

Et in capitulo nostri Codicilli quod incipit principia nostra transfusa, &c.

Et in capitulo quod incipit de ista nostra, hoc est illa humiditas permanens de qua diximus in nostro Codicillo in capitulo quod incipit: Nostra humiditas est aqua vegetabilis per totum. Et clausula eiusdem Codicilli quæ dicit, Est consolatio vltima corporis humani nostrum vegetabile menstruum cœlificatum. Et in cap. eiusdem Codicilli quod dicit, Nulla quippe res est quæ coniungat metallorum solutionem & deducat ad finem perfectionis, nisi nostrum menstruum, siue vegetabile, siue Minerale, siue animale. Et clausula quæ dicit ponas metalla ad dissoluendū in aquam Mercurij, hoc est cuiuscunque menstrui. Et in cap. quod incipit Quia ista aqua habet vim remouendi omnia extranea. Et in cap. quod dicit Circa istud Menstruum, in quo est

ignis contra naturam Et cap. quod incipit: Similiter ista aqua menstrualis cum qua fit aqua Mercurij viui, ad opus Margaritarum. & ad particularia huius Magisterij & generalia vt suo loco dicemus. Et in anima artis in clausula quę incipit: Iam noueris princeps Serenifs. nostrum vegetabile menstruum esse aquam à flegmate vini depuratam acutam cum suo sale. Et clausula quę incipit: Et princeps serenifs. aliter metalla dissolui non possunt nisi animarent cū menstruo vegetabili. Et istud menstruum sic clarificatum & circulatum Fili, Philosophi appellauerunt spiritum viuum, qui metalla viuificat & aquam vitæ, & animam cœlicam, Menstruum vegetabile, fumum, ventum, stellam, Dianam. Alij mēstruum sanguinem. Alij menstrualem vrinam. Alij vrinam sublimatam. Alij aquam sulphuris nostri. Alij petram benedictam nostram. Et hæc faciunt errare insipientes vulgares, credentes ista nomina varias res significare. Scias fili quòd in omnibus cap. tibi præallegatis & dilucidatis, intelleximus de menstruo vegetabili circulato, vt tibi clarè ostendimus & semper intelleximus. Et sic fili habes modum faciendi nostrum vegetabile menstruum, resolubile & resolutiuum cum omnibus cap. sibi pertinentibus peroptimè lucis datū. Memorare in Dei timore & intra secretum tui pectoris retineas.

Diximus tibi princeps serenifs. & clarifs. fili cōpositionē nostri menstrui & elucidationē omnium cap. de eo tractantium Nunc fili dabimus tibi modū cum Dei auxilio dissolutionis duorum luminarium pro creatione & sublimatione nostri sulphuris naturę, pro compositione animæ nostri lapidis gloriosi & benedicti. Et fili modus est, quòd tu accipias libram vnam Argenti viui vulgi, & pone in vase vitreo, & superinfunde de vegetabili menstruo quod supernatet ꝑ quatuor digitos: pone in balneo vel fimo per sex dies, & totū soluetur in aquā gloriosam. Eleua menstruū per balneum leue, & remanebit tibi in fundo vasis lumen perlarum & anima metallorum. De hoc intelligimus in cap. opus Margaritarum sic condies. Et in libro luminum solis in cap. quod incipit: Oportet nos cum eis suscipere & cum eo

finire

finire. Et in cap. quod incipit: Fili nihil aliud est lapis noster, quàm aurum & argentum, & argentum viuum, quæ tria quotidiè videmus. Et in lib. metheoror. in cap. quod incipit: Intelleximus de omnibus, tam de cõmuni quàm de vulgari. Et in theorica testamenti in cap. quod incipit: Argentum viuum non est vinum siccum putridum, licet diximus quia mortuum est, vel menstruũ est. Tunc accipe totam aquam gloriosam arg. viui, quæ erit libra 1. & misce cum libris septem de menstruo vegetabili cœlificato. Et totum fiet vna anima. Cum qua dissolues omnia corpora tàm perfecta quàm imperfecta pro creatione sulphuris naturæ. Et scias fili in veritate & Dei fide, quòd nullum sulphur naturæ alicuius metalli sublimaret sine ista aqua ar. vi. vulgi. Modo ℞. Auri benè cementati purificati & calcinati, prout in 3. Canone quintæ essentiæ vncias quatuor, & pone in vase vitri, & superfunde de menstruo mixto in quo est aqua arg. vi. vncias quatuor. Et pone in cineribus per vnum diem naturalem vt bulliat lentissimo igne: postea pone in balneo per duos dies naturales. & illud quod solutum inuenies in hoc tempore euacua per declinationem in alio vase, & serua illud in balneo leui. Postea superfunde de alio nouo menstruo, quantum est pondus calcis remanentis insolutæ. Et fac bullire super cinerem per vnũ diem naturalem, & in balneo per duos dies, vt suprà fecisti. Postea euacua quod solutum est, & similiter cũ alio seruato in balneo, pone & serua. Et sic continuabis fili nostram solutionem regalem, quousq; totum aurum sit conuersum in aquam gloriosam. Fili per hoc lucidatur tibi clausula, quę dicit in theorica testamẽti dissolue æqua lance librata. Et cap. Artis fundamentalis quod incipit: Omnes liquefactiones, &c. Et cap. in lib. de conseruatione vitæ humanæ quæ incipit: Hæc solutio est aurum potabile: & in Epistola abbreuiationis in illa clausula quæ dicit, scias quòd peracta distillatione, &c. Si in ea solueris aurum & aquam euolare permiseris, & demum in loco humido pones in quatuor diebus, per se soluetur. Et hæc solutio est aurum potabile. Intelligas fili quòd salute humana aurũ dissolui cum menstruo vegetabili antequã immisceas

[redacted]

cum argento viuo queat. pro metallis autem minimè fine illo. Et de hoc intelleximus in lib. de intentione Alchimistarũ, tuo Illustriss. patri condito in cap. quod incipit: Postquam fili habueris aurũ cum tota sua anima. Et in lib. experimentorũ in cap. incipiente Fili post liquefactionẽ auri cũ mixtione menstrui, &c. Et in lib. principiorum naturę in cap. incip. A resoluto & putrefacto incipiendus est lapis. Et in lib. intitulato, Naturæ huius lapidis in cap. incepi, post solutionem Auri cum mẽstruo Argenti viui. Tunc procede ad sulphur naturę. Tunc fili habebis aurum solutum cum omnibus capitulis sibi spectantibus elucidatis. Et igitur cũ Dei auxilio ad naturæ sulphur metallorum procedamus.

De Sulphure Naturæ.

Et fili modus est iste, quòd tu accipias illud aurũ sic solutũ, & pones in balneo Marię, & distilles ab eo totũ menstruũ, quousque sit aurum ad modum ceræ fusæ. Tũc fili scias pondus dictæ Materiæ, quę stat in vase ad modum liquoris spissi. Et superpone de menstruo illo, quod extraxisti ab illa materia per balneum partes sui ponderis, & pone in nostro balneo Philosophico per vnam diem naturalem. Postea pone in cineribus & distilla quod poteris, & quod distillatum est, pone in vase vitreo ad partem, & in suaui balneo, scias pondus dictæ materiæ, quæ remanet in vase, & superfunde tres partes sui ponderis de menstruo prædicto, & digere vt prius per vnam diem in balneo, & distilla in cinere, & tantum reiterabis hoc Magisterium, quousq; tota substantia Auri transeat per Alembicum simul cum menstruo. Tunc fili omnes distillati simul in vno vase pone, & in balneo distilla menstruũ, & in fundo vasis tibi remanebit liquor serenus, quem in balneo serua, & menstruum ab eo extractum in alio vase serua in bal. Marię. Fili per hoc lucidatur tibi cap. in libro misso tuo S. Patri, quod incipit Accipe de Mercurio quem scis. Fili istud animam Metallorum vocamus. Et hoc intelleximus fieri in cap. nostri Codicilli, quod incipit, post iam dictam solutionem. Et in lib. principiorum in cap. quod incipit: Cùm sic autem menstruum à materia aurea

tea liquorosa & Mercurio, quem secum abstraxeris. Et in lib. Lumen solis, in cap. quod incipit: Mercurius iam nobis notus est, liquor serenus, &c. Filj postea accipe terram tibi remanentem in fundo vasis quæ est illa, ex qua extraxistis animam Auri, superiùs iam tibi dictam, & calcina illam isto modo, &c. R. Menstruum quod tibi præcepi in balneo seruari, quod est illud, quod ab illa anima iam superiùs reuelata extraxisti per balneum. Et superfunde de illo super terra tantum sui ponderis. Et pone in balneo nostro Philosophico, per vnam diem naturalem, postea in lentissimo cinere, vel igne lucernæ distilla, & iterum superpone, de eodẽ menstruo tantum sui ponderis, & digere in balneo per vnam diem naturalem, & distilla in cinere, & hoc vsq; ad 10. vices reiterabis, donec terra sit confusa in puluerẽ impalpabilem. Postea pone super terram, quæ est puluis impalpabilis de menstruo quod ab eo puluere distillasti, & pone in digestione in balneo per duos dies, postea distilla in cinere totum quod poteris, postea imbibe vt supra, & digere in nostro balneo per duos dies, & in cinere distilla.

Et hoc reiterabis vsq; ad 10. vices semper cum nouo menstruo eiusdem qualitatis, vel donec terra illa tota siue puluis transeat per Alembicum simul cum menstruo.

Fili istam terram sic liquefactam & transactã vocamus in hoc lib. de Intentione Alchimistarum.

Et per hoc dilucidatur tibi princeps S. cap. Animæ artis tuo patri Illustriss. misso quod incipit, Secunda pars in clausula, quæ dicit quousque tota terra transeat per alembicum simul cum menstruo.

Fili accipe omnes distillationes, in quibus est terra illa, & pones eas in vase vitreo cũ suo Alembico in balneo, distilla totum menstruum ab ea, quousque tota terra maneat sicca. Tunc princeps sereniss. oportet te illam præparare, donec sit apta ad recipiendum nostrum mercurium, id est, illam animam, quam superiùs seruasti, quem Mercurium quem scis, & semen gloriosum vocamus. Et modus est quòd tu scias pondus dictæ terræ: & ponas desuper quartam partem dicti men-

ſtrui; in quo eſt talis Mercurius. Et ponas in balneo per ſex dies in vaſe vitreo peroptimè ſigillato, poſtea aperi vas & in cinere lentiſſimo ſuperpoſito Alembico humiditatem ſuperfluam diſtilla. Poſtea auge ignem per alium gradum, & liquorem ſiue oleum, quod aſcendet ſerua, & iterum pone de ſuo menſtruo, in quo eſt ſemen ſuũ & digere per 6. dies ut ſupra, & diſtilla humiditatem.

Poſtea oleũ cũ alio repone, & peroptimè ſerua pro inceratione Mercuriorum: Et ſic continua quouſq; terra ſit diſpoſita ad amplectendam animam ſuam.

Fili ſignum eſt, quod biberit & retineat quatuor partes plus ſui ponderis: vel quòd ſi ſuper laminam auri vel Argenti ignitam modicum pones, & totum quaſi euolabit in fumum. Quòd ſi non fecerit, reitera quouſque tale ſignum faciat.

Fili hoc intelleximus fieri in toto cap. figuræ fundamentalis noſtri Teſtamenti, quòd incipit: Cunq; ea paraueris, & ſignũ prædictũ aſſecutus fueris. Et c. lib. lumẽ ſolis quod incipit: Terra prægnans & parata eſt illa quæ debet ſublimari. Tunc princeps ſereniſs. oportet te aliud ſcire, ſcil. eius ſublimationẽ: Quia hanc terrã appellamus lauacrũ Philoſoph. buffo, venenũ peſſimũ, & debet eſſe alba & aliquantulũ viridis. Quia ſua ſiccitate Mercurium ſuum, ſiue animam in ſulphur conuertit.

Et modus ſublimationis eſt:

Quòd tu ponas eã peroptimè pulueriza tã in vaſe vitreo bene ſolido, habente collum longũ peroptimè ſigillatum. Et ponas in igne quarti gradus, cũ forti igne, quantũ poteris, incipiente primo lento igne, & procedendo, continuando & fortificando vſq; ad 4. vel 5. horas, & aſcendet metallorum materia ad latera vaſis, ad modum Arg. vi. Princeps Sereniſs. per hoc elucidantur tibi multa capit. noſtrorum librorum, quos fecimus, & multa alia tibi addemus in teſtimonio declarato.

Et primò fili mi elucidatur tibi cap. in noſtro Teſtamento, quod incipit: Cùm tu diuiſeris lapidẽ in purificationẽ terræ, per hoc eſt noſtrũ ſulphur metallorum. Et cap. vade mecũ de numero Philoſoph. quod incipit: Cũ autem

autē per iam dictā sublimationē Mercurius, &c. Et cap. in eodē lib. quod incipit: Purificatio terræ fit per viam sublimationis in vase terrę. Et cap. Testamenti, quod incipit, duplici de natura respectu corporis & Mercurij. Et infra clausulam quę dicit, quousq; noster spiritus assumat pennas. Et cap. Testamēti de natura superioris fermenti, vbi tot signamus nomina ei⁹ sulphuris gloriosi.

Et in anima artis, quod incipit: Fili oportet quòd habeas sulphur naturę metallorū. Et hoc intelleximus fieri in nostro Codicillo, in cap. quod incipit: Per istā distinctionem sulphuris & terræ. Et in eodē codicillo, in cap. quod incipit: Fili intētio nostra est tibi dicere naturā fermenti sulphurei. Et in epistola abbreuiationis cū dicimus: ℞. vnciā vnā fermenti soluti. Et de eo intelleximus fieri in lucidario super testamēto cū diximus: Tu in virtute Dei ℞. Solē, & pone in aquā vegetabilē. Et in lib. Lumē solis, in cap. quòd sulphur quod albificatur in compositione arboris branchalis.

Scias quòd debet esse sublimatū à suo metallo, siue albo siue rubeo. In lib. proprietatū, in cap. quod incipit: Propria rectificatio sulphuris est depuratio per sublimationem à suo metallo perfecto siue imperfecto.

Fili vt clariùs intelligas varijs nominib. Philosophi istud gloriosum sulphur appellauerunt, & secundū varias eorū operationes. Dixerunt quidā sal armoniacū, sal ignis, sal nobile, aqua maris acuta, aqua cremans, sal amarū, vitriolū, vitella ouorum, stella diana, stella matutina, aqua volans, aqua soluta, vmbra ignis, sal cōmune, sal condimenti, sal anatron, sal nit. Cinis boracis, sal gemmę, Atincar, sal saponis, sal alchali, nubes congelata, Rosa, Ventus congelatus, Gelu, ventus corporeus. Secretū naturę, Aqua maris congelata, Arsenicum sublimatū, puluis ad altum, aliâs ab alto volans, ascensus, sulphur exhalatū, Mercurius sublimatus.

Fili chariss. ac sereniss. princeps ista nomina diuersa à diuersis sapientibus data de vna sola re, id est de vno solo sulphure nostro intelligas.

Et hoc est, quod tibi reuelamus cū omni suo magisterio: & hoc idē fecit vulgares & insipientes aberrare propter sui imperitiā, faciendo nos postea culpabiles.

Fili quod tibi diximus de vno, intelligas de omnib⁹

tam perfectis quàm imperfectis dixisse, quia idem est magisterium omnium.

Huc vsq; fili dedimus tibi modum faciendi sulphura cũ omni suo magisterio. & cum declaratione cap. sibi pertinentium. Modò autem dabimus tibi modum faciendi primas arboris Philosophicæ radices cum omni regali suo magisterio: postmodũ de trunco & branchis & floribus toti arbori pertinentibus, cũ gratia & curamine illius; qui est trinus in personis & vnus in essentia. Et quia in tali magisterio istarum primarum radicũ, primæ arboris vegetabilis, oportet te elementa separare, d-bimus tibi modum.

Modus est Serenis. princeps ac fili dilectiss. oportet te habere aliã materiã metallicam argenti factam per modũ, quẽ fecisti de Auro. Et cùm habueris sic ista duo sulphura scil. auri & argẽti, oportet te in posterũ in diuisione procedere per modum, quem te docebimus:

Et fili Modus est:

Quòd tu accipias sulphur auri iam dicti, & ponas in vas vitreum, & superfundas ei de menstruo vegetabili cœlico iã tibi noto, tantũ sui põderis, & pones in digestione balnei per sex dies. Postea infunde de nouo mẽstruo ad sui pondus: & pone in digestione de balneo p̃ sex dies. Postea pone in cinere per vnã diẽ, distillãdo totũ, quod poteris distillare, & pone cũ alio distillato priùs, & alterũ pone de nouo menstruo & digere vt prius, & distilla etiã, & tantũ reitera hoc regale magisterium integraliter, quod tota terra siue sulphur decoctũ euacuet aere suo, quod fit in 22. vicib. si sciueris laborare.

Postea accipe omnes distillationes & pone illas in balneo, & distilla totũ menstruũ. Et videas si totus aer manet ad modũ liquoris. Tunc cognosces terram esse euacuatã aere suo, qui si nõ fuerit, reitera in nouo mẽstruo in balneo digerendo vt supra in cinereq; distillãdo vsque ad 30. vices. Et tunc totũ sulphur auri erit euacuatum suo aere. Tunc accipe aerem quem separasti, & pone super ipsum totũ suum menstruum quod est illud cum quo euacuasti aerẽ & superfunde super terrã sulphuris auri, & pone in digestione de balneo per 8. dies.

dies. postea in dicto balneo abstrahe totum menstruũ per vnum diem, & per alium in cinere abstrahe totum aerẽ & ignem quantũ poteris, scil. in alio receptaculo. Quod cognosces quando aer incipit mutare colorem subrubeũ, serua istũ ignẽ ad partẽ. Et iterum pone aerẽ cũ menstruo dicto abstracto ab eo, vel cũ alio. Et pone super terram in balneo, & digere vt supra per 6. dies, & distilla in balneo totũ menstruũ per vnũ diem, & ignẽ in cinere, quod poteris separando, deinde quodlibet de per se, vt supra fecisti, & serua ignẽ in balneo. Et iterum pone aerẽ cum menstruo, & pone totum scil. aerem & menstruũ super terram, in qua est ignis vt supra, & digere vt supra, & tantum reiterabis hoc totũ magisteriũ, quousq; terra sit bene euacuata suo igne, quod fiet in 40. vicibus seu reiterationib. Ideo princeps S. & dilecte fili, habes elementa sulphuris auri, separata ad modum liquoris, & intelleximus hoc fieri in clausula Lucidarij Testamenti dicentis: Noueris in nostro opere esse liquores: primus est aqua cœlestina. Secundus aer, Tertius Ignis. Et in cap. Animæ artis, in cap. quod incipit: Diximus serenis. Rex aerem siue liquorẽ, de quo lapis Philosophorũ componitur, vt tractamus de difficultate & tẽpore diuisionis Elementorũ: tamen oportet te postea fili terrã sublimare, & per hoc elucidatur tibi verbũ Lucidarij Test. dicens: Oportet terrã sublimare, & titulũ in lib. de proprietatib. in cap. incipiente; Sublimatio terræ fit vt fiat Mercurius de intentione Alchimistarum. Et in lib. lumen solis, in cap. quod incipit: Mercurius de intentione Alchimistarum est terra sublimata. Et in lib. additionum, in cap. quod incipit: Noster mercurius est aliquando terra subtilis dealbata. Et in anima artis, in clausula quę dicit: Ista quippe materia terrea, est argẽtum viuum de intentione Alchimistarũ. Ista quippe intelleximus fieri post separationẽ terræ separatæ quidẽ elementa ab ea. Quã sublimabimus per hunc modum.

Fili accipies illam terram quæ remansit priùs separatione aeris & ignis: & ponas illam in vase vitreo, & superfundas de menstruo vegetabili ad quantitatẽ terræ. Et ponas in balneo per vnũ diẽ naturalẽ, postea per aliũ diem in cinere distilla. Et iterum pone de dicto mẽ-

auri. Et in menstruo cum quo dissoluisti argentum, ℥.j. argenti, & pone quodlibet de per se in vase circulationis in balneo vel fimo per 15. dies, & ibi fortificabitur in suam naturam menstrualem. Fili hanc aquam appellamus menstruum electuarium, ablutum & abstractum à fecibus terræ: & hoc intelleximus fieri in cap. nostri testamenti, quod incipit: Quando cum ea diuiseris. Et in clausula Lucidarij Testam. quæ dicit: post hęc verò tu accipe dictam aquam vegetabilem, fortificatã per vas circulationis, & Hermetis, quod est Pellicanus, & extrahe spiritum quintæ essentiæ.

Fili dilectissime habes duo Elementa aquea, quæ appellamus menstrua præparata ad opus. Præpara ergo alia cum Dei auxilio per hunc modum.

Accipe duo elementa sulphuris Auri, scil. Aerem & ignem, & pone simul in vno vase distillatorio, & pone in cinere ad distillandum cum igne temperatissimo, quousq; ex quinq; partibus habeas tres partes distillatas in receptorio. Tunc dimitte infrigidari, & quod distillatum est accipe de per se, & septem vicibus distilla de per se, ac serua ad partem. Postea redde ad distillandum, quam reliquisti, quando ex 5. partibus distillasti tres. Et super duabus quæ remanserunt continua distillationes, quousq; videas ignem congelari ad latera vasis. Dimitte infrigidari quousq; ignis cõgelatus fuerit. Ille ignis quem extraxisti, quousq; ignis congelatus fuerit, dicitur Aes, secundus verò tinctura, & vocamus eum nostrum secretum, & nostrum thesaurũ, & vaporem Elementorum. Istud etiã rectificabis fili per septenam distillationem, & terram quam post distillationes primi & secundi aeris abstraxeris à vasibus, in quibus aerem primum & secundum distillasti, pones in igne congelato, qui tibi remansit in fundo vasis, siue ad latera, quando primum & secundum aerem distillasti: Tunc fili præpara istum ignem isto modo.

Pone illum in vase distillatorio, & pone desuper de sua aqua propria quæ est illa cũ qua separasti Elementa sulphuris auri, quomodo tibi præcepimus reducere ad spiritum quintum in vase Hermetis, & diximus aquam ablutam à fecibus terræ, quinq; partes sui ponderis fili

scil. super vncia vna de dicto igne, ℥.v. de dicta aqua. Et pone ad digerendum in balneo per 8. dies, postea in cinere lentissimo destilla. Et iterum pone de noua aqua scil. quinq; partes & digere vt supra, & distilla vt supra, & totum reitera cum isto regimine vsq; ad septē vices. Et sic habes ignem sulphuris calcinatum Philosophica calcinatione. Et sic habes ignem & terram simul calcinatā Philosophica calcinatione. Et sunt duo Elementa sulphuris rubei præparata ad limos desertos. Et nota quòd debes ponere terram sulphuris auri, quam calcinasti & præparasti post separationem Elementorum sulphuris rubei cum terra, quam extraxisti ab aere mixto cum igne, & ambas pone cum igne congelato.

Modo fili accipe terram sulphuris argenti, quæ tibi remansit post separationem Elementorum: & illam præpara, quemadmodum fecisti & præparasti & calcinasti terram auri post separationē elementorum, simul cum menstruo sublimando: & in puluerem inpalpabilem reducendo. Et cum eodem menstruo per Alembicum portando & faciendo pertransire, & hoc totum scil. hanc præparationem terræ sulphuris Argenti facias cum menstruo, cum quo separasti sulphuris argenti Elementa. Tunc habes terras sulphuris Auri & argenti præparatas de per se, quod cognosces ad signū tibi datum, scil. ponendo parum super lamina lunæ ignita, euolabit in fumum maior pars. Tunc accipe illas terras pro ęquali pondere & vnias, & pone in vase preparatorio: post accipe Menstruum, cum quo separasti Elementa Lunæ. Et in eo ponas in libro vna vnciam vnam sulphuris vegetab. quod tibi demonstrauimus facere ex terra vini, & distillare facias totam per Alembicum pertransire: & tunc habebis menstruū, cum quo extraxisti Elementa sulphuris Lunæ, animatum & acutum. Tunc fili oportet te terras sulphurum antedictorū scil. Auri & Argenti simul miscere, & cum eo præparare, dando sibi quartam partem sui ponderis, & digerēdo & exiccando, vt in creatione sulphurum fit, quousque bibat quatuor partes de dicto mēstruo, & sit dispo sita ad sublimandum, quam sublimabis in igne quarti gradus. Et nota quòd omnes istæ præparationes & di-

stillatio-

stillationes terrarum simul deberent in balneo fieri. Et sic Fili habes sulphurum naturam siue materiam, siue terram vegetabilem metallicam in vno genere vnitam, ad lapidem componendum gloriosum, altũ & virtuosum: qui tibi transformabit argentum viuum vulgi in perfectum Solem seu Lunam, sine iuuamento ignis, sed tanquam oculus Basilisci, qui solo intuitu interficit animalia, quem sic compones. Sed scitis, fili ac serenifs. princeps, vt pro compositione istarum radicum tàm sublimis & altæ arboris, quam limos desertos in quib. tota virtus cœli & terrę, ad hoc magisteriũ pertinens in fundatur magna diligẽtia, & summo ingenio cõponas.

Et fili modus est quòd tu accipias de terra siue sulphure vegetabili, quod vniuisti in vno genere per sublimationem, quæ est illa, quam appellasti terrã sulphuris in vno genere vnitã, & eam ponas in vase vitreo & superfundas de menstruo, cum quo separasti Elementa sulphuris Lunæ, & præparasti dictum genus terræ tãtum sui ponderis, & ponas in balneo Philosophico per tres dies naturales: & in illo tempore soluetur totum, pone totum sic solutum, in balneo Mariæ vulgari, & distilla menstruum & terra generica vnita per sublimationes remanebit vt oleum, quod oleum vnguentum Philosophorum appellamus, & vnum de secretis quod procurauimus occultare.

Et ꝑ hoc declaratur tibi capitulum Testamẽti quod incipit: ꝓcurabimus celare arcanũ, vbi posuerimus eũ: Tunc accipe de isto oleo siue vnguento dato dragmas 10. de aere lunę priùs rectificatę ℥.j. & dragmam vnam aeris solis. Et pone in igne cineris & distilla, & quod distillatur quod est ferè totum, dicitur limus desertus terreus, serua illum ad tempus. Tunc accipe de Elemẽto ignis sulphuris auri iam præparati & congelati dragmas 20. & de Elemento aeris Lunæ ℥.j. & de Elemento aeris sulphuris auri dragmã aliam. Et pone totũ in cineribus & distilla, & quod distillatur, quod ex eo erit fere totum, dicitur limus desertus æthereus, serua ad tempus. Tunc accipe de Elemento ignis sulphuris auri vnciam vnam siue dragmas septem, & iterum certifica illud isto modo, pone super eo 5. partes de suo men-

struo proprio, quod est, cũ quo separasti Elementa eiusdem sulphuris Auri, & pone in balneo ad digerendum per vnum diem naturalẽ, postea in cinere distilla, quod poteris. Et iterũ pone de dicto mẽstruo & digere & per cinerem distilla. Et tantum reitera quod totum transeat per balneum & cinerem. Tunc accipe tantum sui ponderis de dicta terra vegetabili vnita & sublimata simul, & vnias simul & non distilles: Sed hic dimittes. Et dicitur limus desertus terreus non vaporizatus. Item accipe vnciam vnam dictæ terræ, vnciam vnam olei aeris Lunæ. & misce simul. Et facias idem magisterium, quod fecisti de præcedenti auro. Et dicitur limus desertus terreus lunificus, non vaporizatus. Et hoc intelleximus fieri in lib. Lumen solis, in cap. quod incipit: Non tota elementa vaporizamus; & quia fili volumus tibi totũ magisterium declarare, noluimus fili præambula facere, sed totum particulariter declarare. Et habes in Dei auxilio limos compositos pro lapide excellentis virtutis. Modo nobis videtur tibi dare modum cœlificandi & præparandi illos ad virtutes cœli & terræ accipiendas.

Et fili modus est istæ:

Quod tu facias facere septẽ vasa ænea vel ferrea, quę sint virgulata, & sint sicut illa in quibus cantant psitaci, siue papagalli. Sed virgulæ sint magis strictæ ita quòd non possit intrare aliqua terra, nec cœlestis nec terrestris, sed solum vapor cœli & terræ, quos habebis per influxum. Et cum Dei auxilio accipe princeps sereniss. limum factum ex 10. dragmis vel vncijs, si poteris habere tantũ terrę vel sulphuris vniti, quod est illud quod vnisti ex terra sulphuris auri & sulph. Argenti, & appellamus oleum vnguentum, & ex vna dragma aeris lunę, & vna aeris Solis, simul mixtis. Et istum limum pones in vase vitreo cum collo longo optimè sigillato sigillo Hermetis. Et istud ponas in vase virgulato de illis quæ fecisti: Et pone subtus terram per vnum brachium vel duo & dimittas per annum cum dimidio, vel ad minus per annum cooperiendo benè illud cum terra sua, & seruando ab omnibus periculis. Et in isto tempore affi-
citur

citur vna aqua potestatem habens mirabilis virtuti fixatiua lapidis. Et habet virtutes mirabiles acquisitas à Cœlo, quas contraxit à vaporibus terræ, plusque à duobus arcatur fortis arcus. Fili super hoc quiesce. Tũc accipe limũ, quem fecisti ex 10. dragmis ignis sulphuris Auri, & ex vna dragma aeris dicti, & vna dragma Aeris sulphuris Lunæ. & illud pone in alio vase vitreo, cum collo longo optimè sigillato igne ardente, & pone in alio vase virgulato, & pone suspensum in aerem arbori vel longè abdicato ab omni vento & puluere & omni periculo. Et permitte per vnum annum cum dimidio, vel vnum annum ad minus integrum, vt de alio diximus. Et ibi efficietur vna aqua clara habens virtutem indurandi, fixandi, congelandi, penetrandi, faciendi lapidem volatilem. Et dicitur mercurius acutus vel acuratissimæ penetrationis.

Quo facto accipe limum non vaporizatum nec cœlificatum, & qui est ille quem fecisti ex vna dragma elementi ignis sulphuris solis, & ex vna dragma terræ vnitæ, & illum quem fecisti ex vna dragma sulphuris terræ Lunæ vnitæ, & vna dragma aeris lunæ. Et illa ponas quodlibet de per se in vase vitreo sigillato, vt de alijs est dictũ. Et ponas subtus terram per vnum brachium per annum integrũ, in vase virgulato, vt de alijs dictum est. Et in illo tempore efficietur vna aqua, habens mirabilem virtutem coniungendi. Et super hoc quiesce: Tunc accipe limũ quem fecisti ex 10. dragmis ignis vel aeris & vna terræ. Et accipe quod superest, quod est aer lunæ, quia non accepisti nisi ab eo tres dragmas, quando fecisti limos. Et illud pone suspensum ad aerem, in vase vitreo sigillato & vase virgulato, vt de alijs fecisti. Et ibi recipiet virtutes cœlicas, quæ sunt media coniunctionis inter limum terræ, limũ ignis & aliorum.

His quippe peractis, Accipe aerem secundum qui est ille, quem abstraxisti ab igne congelato dragmis 10. & terræ vnitæ ℥. j. qui est ille aer, quem tibi diximus dici oleum Philosoph. & pone de per se in alio vase vitreo, bene sigillato, & vase virgulato, & pone ad aerem prope alia quæ ibi posuisti per annum integrum.

Quo facto, accipe menstruum cum quo separasti Elementa sulphuris lunæ, & pone in quolibet vase vbi est menstruum vnciam 1. sulphuris vegetabilis, & pone in balneo. Et postea in cinere, quousq; facias transire totum sal, cum quolibet menstruo de per se. Tunc quodlibet menstruum sic rectificatum, siue viuificatum & animatum, pone in vase vitreo & sigillato de per se, & in suis vasibus virgulatis, & ponas ad aerem suspensum prope alia ad annum vnum.

Quo facto accipias Oleaginem Lunæ, quæ est illa, quam abstraxisti à terra Lunæ, quando præparabas eã pro creatione Lunæ sulphuris, quam præcepimus tibi seruare. Et diximus quod sulphur retinebat Mercurium, & diximus quod erat pro creatione, & ponas in vase vitreo sigillato, & pones in aere, & ibi efficietur aqua fluxibilis, & virtuosa & mirabilis penetrationis.

Et quod diximus fili de Oleagine inceratiua alba, dicimus de Oleagine inceratiua rubea. Et habes fili lapidem in octo partes diuisum, tres in terra & quinque in aere. Et per hoc elucidatur tibi cap. in lib. Lumen solis quod incipit: Octo quidem elementa, &c.

His quippe peractis & compositis, oportet te princeps Illustriss. duas arboris Philosophicæ componere radices fundamentales distinctas, vnam albam & vnã rubeam transmutantem quęlibet de per se, Mercurium vulgi in aurum & argentum sine iuuamento ignis minerali meliora. Ex quibus simul mixtis efficitur arboris truncus, vel brancha. Ex qua per sublimationem causantur, quatuor ramuli cum suis floribus. Et elucidatur tibi tota figura quarta cum suis cameris.

Et fili modus compositionis primæ radicis est, quòd tu accipias limũ non vaporosum quem sepelisti in terra. Et sit ille, quem fecisti ex vna vntia terræ vnitæ genericæ simul sublimatæ & vntia 1. aeris lunæ, & pone illud in vase vitreo putrefactorio. Et tunc accipe menstruum acutum, cũ sulphure vegetabili, quod est illud, quod suspendisti ad aerem, & est album menstruum: Sed illud cum quo separasti Elementa sulphuris lunæ. Et diuide in duodecim partes æquales scil. vncias. 12. & vnam

16. & vnā pone cum dicto limo albo nō vaporizato, & pone in balneo Philosophico per 12. dies. Postea aperi vas, & superfunde aliā, & sic facias de duodecim in 12. diebus, quousq; menstruum album sit in vna substantia cristallina, cum illo limo terreo non vaporizato. Tunc accipias limum terreum nō vaporizatum, qui est ille, quem fecisti ex 10. dragmis terræ simul sublimatæ, scil. terræ sulphuris Auri & sulphuris Argenti, quam vnijsti per sublimationem post separationem Elementorum. Et illam diuide in duas partes, & vnam partem serua pro compositione rubeæ radicis. Et aliam partē diuide in 5. partes æquales. Et vnam partem pone cum materia, quæ est in vase & substantia cristallina, quæ est illa, quam superius fecisti ex limo non vaporizato & menstruo albo. Et pone in balneo per 5. dies, & postea aperi vas, & pone aliam partem vt prius de dicta materia. Et permitte in balneo per alios 5. dies, & sic facies de 5. in quinque diebus, donec illas 5. partes posueris, postea pone in stuffa sicca vas sigillatum optimè in calore solis per dies 20. & congelabitur ad modum gummi, & super hoc quiesce. Postea habeas de menstruo, quantum tibi placet, & acuas & fortifices cū argento hoc modo. In vna libra menstrui pones j. ʒ. lunæ calcinatæ, & tunc distillando & digerēdo, vt moris est, quousq; totam animam Lunæ attraxerit ad se, quod erit quando soluerit quasi dimidium, vel ʒ iij. & istud menstruum taliter cum vigore Lunæ acutum & fortificatum dicitur vapor potentialis.

Tunc cum isto menstruo sic facias. Accipe de argento benè depurato & amalgamato, cum quinque partibus sui de Mercurio, & dissolue, & fac transire per Alembicum, & procedas vsque ad sulphur nostrum. Tunc accipias sulphur prædictum, & scias pondus, Et cum quatuor ʒ. dicti sulphuris portas vnciam vnam dictæ gummæ, quæ est illa, quam seruasti, & peroptimè mole in mortario vitreo, & ponas in vase vitreo cum collo longo. Postea accipe elemētum aëris Lunæ quod suspendisti in aëre, & diuide per 10. partes æquales: & vnam partem superfunde de dicta materia, & pone in balneo per 10. dies: Postea aperi vas & superfunde a-

liam partem, & mitte stare per alios 10. dies semper vase bene clauso, postea aperi, & superfunde aliam partem, & sic facies de decem in 10. diebus. Tunc est materia tota ad modum olei cristallina, pone in igne sicco ad modum caloris solis per dies 25. & congelabitur, & erit materia tendens ad luciditatem. Tunc accipe oleaginem, quam tibi præcepimus suspendere in aëre. Et est illa quam abstraxisti, quando calcinabas terram Lunæ pro creatione sulphuris primi, quam diximus tibi retinere Mercurium de per se. Et illam misce cum alia Oleagine, quam abstraxisti à sulphure, quod posuisti cum illa gumma superius dicta pro compositione radicis arboris. Et diuide totum in quinque partes, scilicet Oleagines mixtas. Et cum vna parte incera guttatim, ponendo vas in cineribus calidis, postea sigilla & pone in balneo per octo dies, postea aperi vas, & superpone aliam guttando, & permitte per alios octo dies in balneo, & sic facies de octo diebus in 8. dies, quousque totam oleaginem bibat. Tunc ponas in igne sicco temperato per octo dies & indurabitur. Tunc auge ignem per alios octo dies & dealbabitur. Tunc iterum solue in balneo & iterum in igne congela, & facias vsque ad quatuor vices. Tunc pone in vase vitreo optimè sigillato. Et pone subtus terram per unum cubitum spacio quindecim dierum. Et in illo tempore efficietur in modum gummæ in claritate Adamantis. Fili in ista medicina fecimus Argentum melius minerali, sine iuuamento ignis, sed solo odore illius. Et hoc fili peruenit ex virtutibus olei, quas acquisiuit influxus mediante aëre & vapore terræ. Ideo tanquam visus Basilisci operatur, & sic cognosces eius virtutem insitam. Fili ista gloriosa medicina, quam primam radicem totius naturæ appellamus, semper remanet illæsa & immutabilis & incorruptibilis quiesce super eam. Fili diximus tibi vsque modo de medicina incomparabilis precij, scilicet de radice alba.

Modo tibi dicamus compositionem alterius radicis rubeę cum Dei auxilio. Fili accipe limum non vaporizatum rubeum, quod fecisti ex terra rubea, & igne congelato, quem sepelisti in terra, & pone in vase vitreo

cum

cum collo longo. Et tunc diuide menstruum rubeum, cum quo separasti elementa auri, quod est illud, quod suspendisti in aëre in duodecim partes æquales, vt de albo fecisti. Et vnam partem superfunde in vase cum dicto limo, & pone in balneo per 12. dies, & postea aperi vas & superfunde aliam partem, & permitte per alios 12. dies in balneo prædicto, & totum hoc præexcellens magisterium, reitera de 12. in 12. dies, quousque omnes 12. partes dicti menstrui posueris cum dicto limo, vt fecisti in compositione radicis albæ. Et fili est limus iste, qui diuiditur per compositionem istarum radicum, limus factus ex 10. dragmis terræ simul vnitæ, Et dragma vna aëris lunæ, & vna aëris solis. Et illam partem diuide in quinque partes. Et vnam partem pone super materiam cristallinam rubeam in balneo per quinque dies. Postea aperi vas & superfunde aliam, & permitte per alios quinque dies: & sic de quinque in quinque diebus, donec omnes quinque partes posueris. Tunc pone in nostro Athanor ad congelandum per 25. dies, vt in albo fecisti, & super hoc quiesce. Tunc accipe limum æthereum, quem fecisti ex viginti dragmis ignis sulphuris solis, & vna dragma aëris, eiusdem solis, & diuide illum in 12. partes æquales. Et vnam partem pone super illam gummam, quam congelasti. Et pone in balneo per 10. dies. Et postea aperi vas & inuenies totum solutum, superfunde aliam, & sic facias de decem in decem dies, quousque omnes decem partes dicti limi bibat. & iterum congela, postea facias de alio sulphure Auri amalgamato, cum quinque partibus Argenti viui vulgi, vt suprà fecisti de luna per eundem modum.

Fili regula generalis est: Quòd ista sulphura sumantur à corporibus perfectis vnumquodque de per se, cum menstruo vegetabili in isto magisterio nil variando, & dicuntur sulphura duorum luminarium, scilicet Auri & argenti huic magisterio conuenientia. Et scias pondus dicti sulphuris Auri, facti ex auro & argento viuo vulgi, cum nostro menstruo, & cum vncijs 4. pone vnciam vnam dictæ gummæ rubeæ secundò congelatæ, & in mortario vitreo mole, quousque totum fiat v-

num corpus, & fili tum facias de dicto sulphure quod possis cum eo dictam gummam proportionare. Quo facto accipe secundum aërem, quem diximus Thesaurum Philosophorum, & diuide in quinque partes æquales, cum vna parte imbibe materiam, & totum pone in balneo per 10. dies vt suprà. Et in isto tempore totum erit solutum. Pone aliam partem dicti aëris secundi, & permitte in balneo per alios 10. dies. Et sic facias quousque omnes quinque partes ponas. Postea pone in stuffa vel Athanor in calore solis, & in octo dies congelabitur. Tunc R. oleaginem rubeam, quam suspendisti in aëre quæ est illa, quam diximus retinere Mercurium de per se, & cum ea pone aliam, quam extraxisti à terra Auri & argenti viui vulgi. Quando ex ambobus simul fecisti sulphur, & illas sic mixtas in 12. partes diuide, & cum vna parte incera totam medicinam rubeam, & illam in calore solis per octo dies, & tunc aperi vas, & pone aliam partem, & exicca in eadem stuffa per alios octo dies. Et sic facies quousque omnes 12. partes posueris: & quãdo sic habueris cõgelatam & ceratam, procede ad dissoluẽdum in balneo eam per octo dies; postea congelando in eadem stuffa sicca, quousq; amplius non possit congelari. Tunc pone in vase aureo vel vitreo bene clauso, & pone subtus terram per vnum cubitum, & in spatio quindecim dierum efficietur vna gumma ad modum Carbunculi. Cuius vnam guttam si proieceris super Mercurium, habet potestatem conuertendi mille millium partes in verum aurum. Sicut nos fecimus sine iuuamento ignis: sed tamquam visus Basilisci. Et illa medicina remanebit semper illæsa & incorrupta pro alijs proiectionibus.

Fili nos fecimus isto modo proiectionem cum eadem gutta Medicinę, vsque ad centum vices, supra centum, & semper faciebat nobis aurum. Ecce princeps sereniss. habes duas radices totius arboris animæ altissimæ cõpositionis & inæstimabilis proiectionis, & inæstimabilis effectus transmutationis, sine iuuamento ignis. Et hoc sibi peruenit ex influxu stellarũ cœli & influxu vaporum terræ. Ex quibus constituunt istæ duæ radices primæ arboris, ex quibus deriuantur aliæ quatuor

ſior radicunculę. Ex quibus formatur prima figura totius naturæ.

Sed antequam deueniamus ad compoſitionem dictarum radicum, dabimus tibi modum deriuandi & creandi medicinas latitudinis. quæ ab his deriuantur, quas appellamus barbas radicum arboris philoſophicæ.

Et fili modus eſt, quòd tu habes de ſulphure puræ Lunæ facto per modum iam tibi dictum & notum. Et ab eo diuide Elementa ſecundum doctrinam ſuæ diuiſionis tibi dilucidata: videlicet cum menſtruo aërem, & cum aëre & menſtruo ignem. Et cum menſtruo terram ſublimando, & menſtruum ab ea per Alembicum euacuando, quouſq; terra ſit præparata in puluere impalpabili ſecundum ſignum tibi notum. Tunc accipe illam terram, & pone tatum ſui ponderis cum ea de lapide albo iam perfecto & deducto ad altiſſimam materiam, & tantum ſui ponderis de ſua aqua ſcilicet de menſtruo. Et ponas totum in balneo per octo dies, & in illo tempore totum ſoluetur. Tunc accipe Elementum aëris ſulphuris Lunæ, quod feciſti, & diuide in 10. partes, & vnam partem ſuperfunde, & in balneo ponas, & per decem dies permitte: poſtea aperi vas & ſuperfunde aliam, & per alios 10. dies permitte. & ſic facias quouſque totum ſit ſubſtantia cryſtallina. Tunc accipe ignem dicti ſulphuris Lunæ, & diuide in octo partes æquales, & vnam partem ſuperfunde & tene in balneo per octo dies vel decem. Et aperi vas & pone aliam. Et ſic facias quouſque totus ignis ſit coniunctus, & erit ſubſtantia cryſtallina, quam congela in ſtuffa & erit ad modum gummæ. Incera illam cum 12. parte oleaginis & ſicca vt ſuprà. Poſtea cum alia 12. incera vſq; ad 12. partes, quas feciſti oleaginis, bibat. Poſtea diſſolue & congela, vſque ampliùs congelari non valeat: Et erit medicina altiſſimæ proiectionis. Et eſt iſta radicuncula alba, dependens à prima radice alba fundamentali Arboris.

Fili per eundem modum compones radiculam rubeam dependentem à radice rubea fundamentali per magiſterium, idem cum ſulphure rubeo Auri diui-

dendo ab eo Elementa & coniungendo vt suprà. & habes radicunculas albas & rubeas dependentes à duabus radicibus.

Modo autem dabimus tibi modum componendi barbas istarum radicum. Et modus est, quòd tu accipias vncias duas de sulphure Lunæ, & de ista medicina alba vel rubea, quam dicimus radicunculam ℥ j. & de menstruo vegetabili libras iij. & pone in vno vase circulationis in balneo vel fimo ad circulandum, vsque transeat per colores suos, siue albos siue rubeos, & generetur ab eo infans, quod fit in 45. diebus, & efficietur in isto tempore lapis rotundus, munda eum à fecibus circum circa, & sic solum dissolue & congela, & sic erit alba medicina. Et sic habes.

Et fili per hoc elucidatur tibi cap. in lib. de modo practicandi in princip. picturæ arboris philosophicæ, quod tangit primas radices arboris albas & rubeas.

Ecce fili habes radices arboris cum suis radicunculis & barbis latitudinalibus completas. Modo docebimus te docere truncum arboris rubeum vel album per hunc modum.

Accipe sulphur Auri factum per doctrinam tibi traditam & lucidatam, & funde in eo Elementa per modum, quem docuimus te suprà, & subtilia terram cum suo menstruo, & fac illam stare supra laminam ignitam sine fumo, secundum modum doctrinæ tibi superiùs traditum, calcinatarũ aliarum terrarum metallicarum, & oleaginem colligendo vt de alijs dictum est, & illam per Alembicum facias pertransire. Et non oportet te sublimare: postea menstruum, quod est aqua sua facias de per se septies distillare. Et terram quam fecerit cum terra prædicta ponas, post aërem supra ignem ponas, distilla in cinere vsque ex 5. partibus habeas tres. Postea distillationem continuabis quousque ignis congeletur ad latera vasis. Et aërem secũdum seruabis vt suprà fecisti in alia separatione Elementorum, quod diximus Thesaurum.

Tum illum septies de per se distilla, & terram quam fecerit cum igne congelato ponas, postea ignem congelatum cum menstruo calcinabis, digerendo & distillando

lando quousq; per menstruum & ignem ascendere facias totum, secundum doctrinam tibi traditam in separatione Elementorum sulphuris Auri, & ratificatione eorum pro compositione limorum.

Postea accipe terram prædictam in qua posuisti terras Elementorum post distillationes eorum, & pondera illam. Et cum ea pone tantum sui ponderis, de medicina primæ radicis arboris iam dictæ, quæ fuit ad modum carbunculi. Et superfunde de menstruo tãtum sui ponderis quantum est totum. Et pone in balneo per 12. dies, & inuenies totum solutum. Tunc diuide aërem in 10. partes. Et vnam superfunde, & in balneo per 10. dies tene. Et aperi vas, & superfunde aliam, quousque totum aërem ponas, sicut in compositione radicum fecisti. Tunc diuidas ignem in octo partes, & vnam partem cum materia ponas in balneo per 8. dies. Pone postea aliam & digere per octo dies in balneo. Et sic facies de octo dieb. in 8. dies, quousque totum ponas. ℞. postea secundum aërem, qui est noster Thesaurus, & in 5. partes diuide, & unam partem superfunde materiæ & pone in balneo per 5. dies, postea aperi vas & superfunde aliam: Et sic facias quousque totum Thesaurum ponas. Tunc pone totum in stuffa sicca per 25. dies ad cõgelandum. Postea oleaginem quam extraxisti à terra Auri, quando fecisti sulphur ex ea, & quando diuisisti Elementa à dicto sulphure, & diuide in duodecim partes. Et cum vna parte incera, & in cinere siccas Et sic facias quousque cum omnibus 12. partibus inceraueris. Tunc procede ad dissoluendum & congelandum, quousque ampliùs congelari non valeas, & serua.

Ecce fili habes dimidietatem trunci arboris rubeam. Compone igitur aliam dimidietatem albam per eundem modum, nihil variando vel mutando, & habebis truncum totius arboris, quæ dicitur truncus diuisus. Demonstrabimus tibi postea de toto igne trunco, cum magno accurtamento, & mirabili effectu transmutationis. Et quia oportet nos totum integraliter dicere, cum Dei auxilio incipiemus. Et modus est, cum Dei auxilio, vt tu incipias per subtilem modum composi-

tionis componere truncum integralem: Postea dabimus tibi modum componendi branchas, in suis ramulis & floribus ab eo dependentibus.

Et fili modus est, quòd tu accipias limum non vaporizatum, factum ex vna vncia Elementi ignis, & vna vncia terræ sulphuris simul sublimatæ, quam in terra sepelisti, & pone cum eo limum æthereum, qui est in aëre tantum, quod super eum natet, quod est illud, quod fecisti ex 20. partibus Elementi ignis sulphuris Auri, & vna elementi aëris eiusdem. Et totum efficietur vna gumma, vt de alijs dictum est. Et fili ista gumma congelabit nobis Mercurium vulgi in Aurum, sicut de minera, vt de alijs dictum fuit. Postea accipe limum terræ, factum ex 10. partibus terræ sulphuris simul sublimati, & vna aëris sulphuris lunæ, & vna aëris sulphuris solis, & ponas in mola argentea vel vase vitreo, sicut posuisti aliam. & taliter quòd possis illam capere, & facias supernatare in limo æthereo facto ex 10. partibus aëris sulphuris lunæ, & vna terræ antedictæ, & vna aëris sulphuris, & efficietur gumma, quæ transformat metallum imperfectum, vt de alijs dictum est. Tunc accipe istam gummam primam terream, & pone illam in vase vitreo, & postea accipe bis tantum sui ponderis de menstruo albo tibi noto, cum quo separasti Elementa sulphuris Lunæ, & diuide in 12. partes æquales, & vnam superpone cum dicta gumma, pone in balneo in vase vitreo per octo dies & soluetur. Aperi vas & pone aliã partem de illis 12. partibus, & dimitte per alios 8. dies, quousque 12. partes ponas.

Tunc accipe limum æthereum factum ex 20. partibus siue dragmis, vel vntijs sulphuris aëris lunæ, & vna parte sulphuris Auri, & illum in decem partes diuide, & vnam partem pone in vase, in quo stant duo limi, & menstruum in forma Cristallina, & permitte in balneo per decem dies, & aperi vas, & superpone aliam partem de dictis decem partibus, & permitte in balneo per decem dies: postea aperi vas & superpone aliam, & ita facies reiterando, quo vsque omnes decem partes posueris. Post hoc accipe limum factum ex 20. partibus ignis sulphuris Auri, & vna aëris eiusdem Auri, & vna aëris

aëris sulphuris Lunæ. Et illum diuide in octo partes æquales, & vnam partem pone in vase, in quo stat tota materia iam composita, & permitte in balneo per octo dies. Postea aperi vas & superpone aliam. Et sic facias in tantum reiterando, quousque omnes partes posueris. Postea accipe limum factum ex 10. partibus secundi æris, & vna parte ignis sulphuris auri, & est illud quod appellamus Thesaurum, & illud diuide in 5. partes. Et pone vnam partem supra materiam compositam, quæ stat in vase, & per dies quinque in balneo permitte: Postea aperi vas, & superfunde aliam, & in balneo per octo dies permitte, & denique sic facies, de 5. diebus in quinque dies, donec totum ponas.

Fili per hoc elucidatur tibi cap. nostri Testamenti in cap. quod incipit: Ne mireris, quia tam longum opus enarrauimus, quia oportet te habere patientiam. Modo princeps sereniss. Accipe oleaginem albam, quam in aëre seruasti, & in 12. partes diuide, & partem ad partem supra materiam pone incerando, & in balneo digerendo, & in stuffa siccando, postea dissoluendo & congelando, quousque congelari ampliùs non valeat: & erit materia alba in colore Adamantis, transmutans omne corpus imperfectum, & verum argentum congelando ex eo infinitas partes. Et dicitur truncus albedinis paratus ad rubedinem. Tunc fili mi procede cum oleagine rubea, quam suprà seruasti in aëre, incerando & digerendo, desiccando & dissoluendo & congelando vt de albo fecisti. Et sic erit materia vt Carbunculus transmutans in aurum perfectum, & dicitur truncus arboris rubens & completus. Ex quo deriuantur duæ branchæ principales: & in præsenti ponemus. Et quia princeps sereniss. subtiliori doctrina & cum alta dependentia cum hoc cognosces attente aduerte. Et accipe totam materiam compositam ex limis & menstruo, antequam oleaginem in ea ponas, & pone in stuffa sicca per 20. dies, & optimè congela. Postea pone illam in vase apto sublimationi, & pone in igne tertij gradus, per quadraginta horarum spacium, & sublima partes elementales albas, quæ sublimabuntur ad latera vasis. Et partes Elementales rubeæ remanebunt, in fundo ru-

bicundissimæ. Separa sulphur album ad partem, & pone vas in igne quarti gradus, in quo est sulphur rubeũ, & da ignem fortiorem quantum poteris, & sublimabitur tibi ad latera vasis, & erit ita lucẽs & mirabile, quòd transcendet claritatem carbunculi. Fili per hoc elucidatur tibi cap. nostri Testamenti quod incipit: Fili sulphur album, iuxta illud verbum quod dicit, album sublimatum & rubeum manet in fundo, vt scarlata rubeum & sublimabile, licet ista omnia se extendunt ad ramulos subbrancharum, & ad accurtationem arboris accurtatæ, & suorum particularium, vt in compositione sua edocetur.

Et fili per hoc elucidatur tibi cap. in lib. lumen solis, quod incipit: Si album sublimaueris à rubeo, secreta brancharum sunt tibi parata. Et in lib. additionum, in cap. quod incipit: Sulphur album & rubeum, sunt truncus arboris, & radices brancharum, &c.

Accipe sulphur illud album fili, quod sublimasti, & pone in vase vitreo, & pone desuper de menstruo. Et pone in balneo per octo dies. Et postea extrahe menstruum, & remanebit tibi oleum & vnguentum Philosophorum. Fili per hoc elucidatur tibi cap. nostri Testamenti, quod dicit: Coacti sumus celare arcanum vbi posuerimus, licet hæc verba se extendunt ad alias serenissimas compositiones. Tunc habeas aquam Argenti viui vulgi, quam tibi ostendimus facere in præcedentibus. Et dissolues in ea scilicet in libra vna, vnciam vnam Argenti fini, & aliam in dimidia auri, hoc scilicet in balneo. Tunc accipe sulphur quod seruasti album, & pone in dicta aqua, vbi est corpus solutum secundum debitam proportionem, ita quod cum ℥ iiij. aquæ ponas vnam dicti sulphuris, & pone in stuffa sicca per 25. dies & congelabitur in materiam Cristallinam. Tunc accipe oleaginem, quam seruasti albam, quæ est illa, quam diximus tibi non ponere cum materia composita, & cum ea incera dictam materiam diuidendo illam in 12. partes, & ponendo vnam pro vice qualibet, & digerẽdo & desiccando, per 8. dies, vt de alijs dictum est: & sic facias, quousq; cum omnib. 12. partib. inceres tuũ lapidem. Postea procede ad dissoluendum & congelandum,

landum, quousque ampliùs congelari non valeat. Et factum est tibi venenum, transformans album & lumen luminum, tibi congelans argentum viuum vulgi, in argentum bonum ſicut de minera, ſine iuuamento ignis. Et eſt prima brancha arboris alba.

Tunc accipe ſulphur rubeum, quod in alio vaſe ſublimaſti, & pone in vaſe vitreo cum menſtruo, & fac de eo oleum & vnguentum, ſicut de albo feciſti. Et diuide in 5. partes, & pone partem ad partem cum medicina glorioſa alba in balneo digerendo, & in ſtuffa ſiccando. Tunc accipe oleaginem rubeam, & diuide in 12. partes, & cum vna parte incera & digere & deſicca, poſtea congela. Et ſic fac quouſque omnes 12. partes ponas. Poſtea procede ad diſſoluendum & congelandum, vt in alio dictum eſt, quouſque congelari non valeat. Et habebis venenum rubeum, transformans ſine iuuamento ignis, vt de albo dictum eſt. Ecce fili habes duas branchas principales, quarum fili ponemus ramulos ac flores cum ſuis multiplicationibus & accurtationibus. Poſtea dabimus tibi doctrinam noſtræ arboris vegetabilis, miro modo accurtari, cum ſuis radicibus trunco, branchis & floribus, & in ſermone noſtro miro modo accurtatæ. Et fili modus eſt: Quod accipias ſulphur album per modum doctrinæ tibi traditę, & ab eo diuide elementa, per modum ſuæ diuiſionis ſuperiùs tibi datæ, & ea elementa cœlifices in aëre & terra vt de alijs feciſti. Quando cœlificaſti pro compoſitione aliarum medicinarum. Et illa fixes cum parte vnius medicinæ iam dictæ, ſiue albæ, ſiue rubeæ, & ſic poteris in infinitum procedere, & erũt medicinæ tranſmutantes ſine iuuamento ignis, & poteris multiplicare radices truncum & branchas, ramulos & flores, cum elementis ſulphuris auri rarificati, cœlificati ſcilicet coniungendo terram, cum tanto ſui ponderis de medicina, & aquam ſiue menſtruum in 12. partes diuidendo. Et partem poſt partem ponendo, & in balneo digerendo. Et poſtea aërẽ in 10. partes diuidẽdo, & partẽ in balneo coniungẽdo. Poſtea aërẽ ſecundum in 5. partes diuidendo, & partem poſt partẽ in balneo coniungendo, poſtea ignem in 8. partes. Et partem poſt partem in balneo

coniungendo, vt de alijs dictum est. Postea oleagine Auri in 12. partes diuidendo, & partem post partem incerando, & in stuffa siccando, vt in ceratione aliarum dictum est. Postea dissoluendo & congelando, vsq; cōgelari ampliùs non valeat. Et poteris per latitudinem huius albæ arboris in infinitum procedere multiplicando. Ecce fili habes totam arborem altiorem totius latitudinis nostræ complemento compositionum.

Modo componemus tibi duas branchas cū magna breuitate accurtare vnam vegetabilem, aliam mineralem, cum suis radicibus, truncis, branchis, ramis, floribus & mineris, & alijs accurtationibus simplicibus, & insertionibus cum vulgari multiplicatione.

Non arbitreris fili ac princeps sereniss. lapidem magnum nostrum non posse cōponi, sine eo quod facias limos desertos in aëre vel in terra suspēsos vel sepultos. Sed crede mihi quòd possis cum respecta accurtatione altissimi lapidis in hunc modum componere, primùm incipiendo à radicibus lapidis, vt de alia arbore fecisti. Accipe sulphur lunæ factum per doctrinam tibi traditā & notam: & pone illud in vase vitreo, & superfunde ei tantum sui ponderis, de menstruo vegetabili iam tibi noto, cum quo fecisti illudmet sulphur, & pone in balneo per 8. dies, & in illo tempore totum erit solutum. Accipe vas & pone in balneo Marię, & distilla menstruū per illum: postea pone vas in cinere, quod est ignis secundi gradus, & distilla aërem quoad poteris, & super materiam infunde de nouo menstruo, & sic tantum sui ponderis. Et pone in balneo per alios 8. dies, & postea per balneum distilla menstruum, & in cinere aërem distilla, & tantum reitera totum hoc magisterium, quod totum aërem separes per ignem cineris. Postea pone supra istum aërem totum suum menstruum, cum quo illum separasti, & totum pone supra terrā quæ remansit, in qua est ignis dicti sulphuris Lunæ. Et pone totum in balneo per 8. dies, postea separa menstruum per balneum, & pone vas in cinere, & distilla aërem, postea in igne quarti gradus, qui est à terra distilla ignem, & serua ad partem. Postea pone menstruum supra aërem & aerem & menstruum simul supra terram, quæ remansit.

Postea

Postea pone in balneo per 8. dies & digere: post separa menstruum per balneum, & aerem & ignem per cineres. Et tantum reitera isto regimine, quòd totus ignis separetur à terra sua. Fili gradus ignis dabit tibi cognitionem istorum Elementorum: quia aliter non cognoscitur, ideo valdè vtilis est doctrina.

Gradus ignis balnei, est ignis primi gradus. Ignis cineris, secūdi gradus. Ignis sublimationis tertij gradus. Ignis vrentis fortioris, quam poteris, est ignis quarti gradus. Postquam habueris ista elementa sic separata, habes illa subtiliare, rarificare. Accipe igitur istam aquam, quę est menstruum, & distilla in balneo de per se septies. Et si fecerit aliquid de terra, pones illam cum terra, quæ tibi remansit. Postea accipe aërem, & distilla illum de per se septies, & terram quam fecerit pone supra ignem. Tunc aerem de per se septies distilla, vel donec noluerit distillari, sed in puluerē conuertetur. Tunc accipe menstruū, & pone supra illum, & digere in balneo per dies, postea in eodem balneo menstruum, & in cinere aerem, & serua. Et iterum reitera isto regimine, donec totus aer sit transactus per alembicum, mediante menstruo in igni cineris: tunc habes album rarificatum, serua in vase, & erit ad modū olei scil. aer ille. Tunc ignem accipe, & distilla septies de per se, vel donęc noluerit distillare, & erit puluis rubicundissimus. Et terrā, quā fecerit in qualibet distillatione, pone cum alia terra, postea supra ignem pone de menstruo 5. partes sui plus, & digere in balneo per 3. dies. Postea per idem balneum distilla menstruum, & per cinerem distilla ignē, & iterum pone 5. partes menstrui, & digere vt priùs, & distilla menstruum per balneum & ignem per cinerem. Et reitera isto regimine, quousq; totus ignis, qui remanserat sit transactus per cinerem & balneum, mediante suo menstruo. Et erit ad modum olei.

Ecce habes fili tria elementa sulphuris separata, purificata, rarificata, actuata ad opus. Tunc accipe terram illam, & cum menstruo præpara, subtiliando & digerendo, quousq; currat super lamina, vt de alijs dictum est. Et sic terra est præparata ad opus, & argentum viu. de intētione Alchimistarū, & sulphur terræ. Ecce habes

quatuor elementa ſulphuris Lunæ ad opus præparata.

Tunc oportet te ſereniſſ. princ. terram ſulphuris Auri ſeparare, ſubtiliare & rarificare. Et modus eſt, quòd tu accipias ſulphur auri, & ponas in vaſe vitreo, & ponas de menſtruo, in quo feciſti illud ſulphur tantũ ſui ponderis, & in balneo digeras, & per cinerẽ digeras, & per cinerem diſtilles, vt de albo annotatum eſt, quouſque totus aer tranſeat per cinerem, & illum aerẽ ſerua. Tunc aerem & menſtruum ſuper terram & ignem ponas, & digere per 8. dies, poſtea in balneo extrahe menſtruum, & in cinere aerem, & in arena ignem quo ad poteris. Et iterum ſuperfunde menſtruum & aerem, & menſtruum per balneũ, & aerem per cineres, & ignem per arenam abſtrahe, quouſq; totus ignis ſit à terra euacuatus. Tũc habes Elementa ſulphuris auri ſeparata fixa: Et rarifica illa priuſquam opereris.

Et fili modus eſt quòd tu accipias aquam, quod eſt menſtruũ, & illud rectifices ſepties, ſicut de albo feciſti, & terram quam fecerit cum terra ponas, & diſtilles per cineres, donec videas, quòd ex 5. partib. habeas tres. Et tunc permitte infrigidari, & ſerua aerẽ de per ſe, & mane facto, ſequere tuam diſtillationem, ſuper illas duas partes quę remanſerunt in fundo vaſis, quouſq; ignem congelatum in fundo vaſis vel latera Alembici. Et iſtud quod abſtraxiſti, quouſque congelatus fuerit ignis, eſt aer ſecundus, Tinctura, Theſaurus, oleum occultum. Tunc illud de per ſe rectifica, & terram quam fecerit in qualibet diſtillatione, pone in igne congelato in fundo vaſis. Et habes aerem ſecundum, purificatum & rarificatum, & aerem primum rarificatũ. Et habes Elementa ſeparata purificata & rarificata, & intereſt vt illa diſponas ad opus. Et modus eſt quòd tu accipias ignem congelatum ſupradictum, & ſuper eum ponas de mẽſtruo ſuo 5. partes: & in balneo digeras, & menſtruum in eodem balneo diſtilles, & ignẽ in cinere ponas, & des ſibi ignem in calore ſolis ingenioſè per horas 12. & iterum ponas de menſtruo ſuper eũ, videlicet 5. partes, & menſtruum diſtilles & per 12. horas in calore lento calcina. Et iterum reitera totum hoc regimẽ vſq; ad octo vices, & erit puluis rubeus, in quo eſt tinctura. Tunc pone ſuper illum

per illum de dicto, quod est sua aqua, 5. partes, & pone in balneo per tres dies naturales. Et in illo tempore soluetur. postea in eodē balneo menstruū, & digere, & in balneo menstruum distilla, & in cinere oleum: & sic cōtinua donec totum transeat per balneum & cinerem. Ita ignis, qui priùs erat puluis, modo sit oleum distillatum. Modo fili dicitur perfectè rarificatus. Modo aerem accipe, & super illum 5 partes mēstrui ponas, & digere & distilla, calcina vt de igne fecisti, vt sit puluis. Postea cum menstruo suo soluas & digeras & distilles, quousque sit oleum, vt de igne dictum est.

Secundus non indiget alia rarificatione. Terram pręparabis, vt de alijs terris sulphuris dictum est, & in vno genere vnies. Ecce fili habes Elementa sulphuris separata, lucidata & calcinata & rarificata. Cum quib. opus nostrum siue radices incipere potes. Quod sic facias: Habeas vncias septē de Amalgamate facto ex vna parte Auri, & vna Argenti & 5. Mercurij, & pone in vase vitreo, & pone cū eo vnciam j. terræ, & vnc. j. ignis rarificati, & totū in mortario vitreo moles, & in eodem vase vitreo cum eo pones tantum sui ponderis de mēstruo, cum quo separasti & præparasti elementa & terras elemētorum. quas inunxisti simul: & si terrę fuerit vncia j. & ignis alia parte iterum vltra illam portionem vnc. vj. ponendo in tres partes seu vices, dictum menstruum in balneo quælibet vice per 10. dies digerendo. Postea extrahas & pones in cinere honestissimo cum igne, serraturę per alios 10. dies, & cōgelabis vase bene sigillato. Postea auge ignem per vnum punctum, & spacio 24. horarum totum calcinabis ingeniosè: Postea aperi vas & pone super materiam calcinatam physicaliter aliam partem: Et claude vas optimè. Et pone in balneo per alios 10. dies, & totum iterū soluetur. Tunc per alios 10. dies congela, & per 24. horarum spacium calcina ingeniosè, & tantū reitera totum isto regimine obseruato, quousq; totam aquam ponas cū terra sine sulphure & igne mixtis ibi positis, quousq; in puluerem conuertas. Tūc oportet te princeps S. aerem imponere, vt sit mediū huius lapidis magni, & benedicti: Et sic facias. Accipe aerem sulphuris Lunæ & sit ad pondus æquale terræ,

ſcil.terræ ſulphuris Lunæ & ſulphuris auri, quas ſimul vniſti. Et illum in 10.partes diuide æquales, & vnam partem ponas ſuper materiam ſuperiùs vnitam, & calcinatione phyſicali calcinatam. Et pone in balneo per 10. dies & totum ſoluetur. Poſtea pone in cinere per alios 10.dies, & congela. Et poſtea per 24. horarum ſpacium calcina ingenioſè. Et ſi aliquod ſublimabitur, redde ſupra calcem, & tantū reitera, ꝙ totum aerem cum calce miſceas & vnias, & in calcē ſimul cū alia calce reddas.

Tunc accipe ignem totum ſulphuris Lunæ, & diuide illum in 5.partes, & pone vnā partem ſupra materiā ſiue calcem, philoſophicā iam dictā, & pone in balneo per dies 8. & tunc extrahe & congela in ſtuffa, & ingenioſè calcina vt ſuprà. Et iterum pone aliam partē dicti ignis albi. & diſſolue in balneo, & in cinere cōgela, & calcina cautè: & tantum reitera totum iſtud regimen, imbibendo, & diſſoluēdo, & congelando & calcinādo, quouſq; tot⁹ ignis dicti ſulphuris Lunę ſit ibi poſitus coniūctus & in calcem reductus. Et tunc rectè fili habes calcem philoſophorum veram & phyſicam, tinctura firma lapidis albi benedicti. Tunc accipe oleaginem quā ſeruaſti, quæ eſt illa, quam extraxiſti, quando præparabas terrā Lunæ cum menſtruo pro creatione ſulphuris Lunæ, & incera calcē guttando guttam, poſt guttam per 12.partes. Poſtea in cinere ſicca ingenioſè. Poſtea gutta & exicca. Et ſic facias quouſq; totam oleaginem ponas. Et tunc erit medicina limpida, quam per 16.dies in balneo diſſolues & in ſtuffa per 26. dies congelabis, quouſq; ampliùs congelari non valeat. Et eſt prima radix arboris vegetabilis accurtatus alba. Modo fili oportet te ipſam rubeam facere.

Et modus eſt: Accipe aerem ſulphuris auri & diuide in partes 10. & pone vnam ſupra medicinā albam phyſicalem antedictam. Et pone in balneo & digerendo diſſolue per dies 12. poſtea pone in cinere per alios 10. dies, & congela ingenioſè. Poſtea ſpacio 24.horarum calcina in magno ingenio: Poſtea aperi vas & pone aliam partem, & in balneo digere, per 12.dies & in cinere congela, & ingenioſè calcina, & iterum pone aliam partem. Et tandem incera totum iſto regimine & omnes de-

nes decem partes prædictę aeris sulphuris Auri ponas, & in materiā cōuertas. Postea accipe secundum aerem, qui est thesaurus noster, & diuide in 5. partes æquales, & cum vna parte incera calcem, guttando supra cineres: postea pone in balneo p 5. dies & digere, & postea exicca, & in cinere cōgela, & ingeniosè per 24. calcina. Et pone aliam partem & digere, & per dictum tempus desicca & calcina, & iterum reitera isto regimine, quod totum aerem secundum ponas, & in calcem cum alia medicina calcinata coniungas. Et postea accipe ignem rarificatum, & diuide in 8. partes æquales, & vnam partem pone cum dicta materia, & in balneo per 8. dies digere. Postea in cinere per alios 8 dies exicca, & per 24. horas ingeniosè calcina: postea aliam partē superfunde & digere vt prius, & exicca in cinere, & calcina ut supra, & tandem reitera quòd octo partes ponas isto regimine obseruato & in calcem conuertas. Et erit carbūculus rubicundissimus, calx Philosophorum, Tinctura firma, Elixir, Lapis benedictus, radix arboris accurtatæ rubea.

Tunc accipe oleaginem Auri, quam seruasti, & est illa, quam extraxisti à terra auri, quando illam præparasti pro creatione sulphuris ipsius, & illam diuide in 12. partes, & cum vna parte incera calcem physicam iam factam, quæ est totus lapis, & duæ radices arboris accurtatæ guttatim. Deinde ponas in stuffa sicca, & exicca per dies 8. & cum alia parte incera & exicca, & iterū pone aliam & exicca quousq; omnes 12. partes posueris, & super totam calcem imbibas. Et tunc poteris in balneo ponere, & spacio 15. dierum soluetur, & habes calcem in oleum.

Et si vis seruare, in oleo serua: Sin autem, congela in stuffa sicca, & erit lapis excedens omnem lapidem rubicundissimū. Et dicitur secunda radix arboris accurtatę, quam poteris diuidere in duas radicunculas. Et ex ea potes barbulas, vt dictum est, de prima compositione facere. Sed miro modo accurtabis & ab alio diuerso & per vnam viam minerarū altæ proiectionis & infinitæ multiplicationis, vt tibi ostendemus clarè.

Et modus est quod tu accipias de medicina iā dicta,

& ponas subtus Mercurium, per viam minerarum vsq; facias massam frangibilem isto modo. Accipe vnciam vnam dictæ medicinæ, & pone in vase vitreo cum collo, & ponas desuper vncias 5. de amalgamate facto ex vna parte & 5. argenti viui. Et vase optimè sigillato, ponas in igne serraturæ vel de carbonibus paruis per sex horas. Et respicias quando vides congelatã in formam metalli, quam non debes totaliter in metallum transformare, & per hoc tibi elucidatur cap. nostri Testamenti, quod dicit, non esse intentionis, quòd facias vnum frustum metalli, sed sequere ignem vsq; ad alias sex horas, & videbis materiam in forma pulueris rubicundissimi transfigurati propter vapores sulphuris, penetrantis amalgama.

Fili per hoc elucidatur tibi cap. nostri libri quarti particularis, quod incipit, incipiamus cum sulphure facere cinerem, & cap. lib. Lumen solis, quod incipit: Vapores nostri sulphuris penetrant totum amalgama. Et cap. in lib. de proprietatibus quod incipit: proprietas nostri sulphuris siue lapidis, est puluerizando suas virtutes multiplicare.

Tunc fili mi vt mineras componere possis & eas multiplicare. Et fili modus est: Quòd tu accipias vnam partem dicti pulueris, & illam proiicias supra 10. amalgamę factę ex parte vna Auri, & quinque mercurij, & conuertetur in puluerem, & tum de illis 10. vnam supra alias 10. Amalgamæ, vel similiter Mercurij. Et sic procedas quousq; videas materiam non condensari, nec in metallum conuerti, sed in massam congelatam durã & frangibilem. Et de illa facias experientiam, scil. de vna parte, quot partes conuertit in metallum Quia tunc tu vides finem proiectionis quando conuertit in massam frangibilem vt tibi dixi. Et habeas scientiam, supra quot pondera se extendit ille puluis sulphuris medicinalis, cõputando à prima proiectione vsq; ad massam frangibilem. Tunc accipe illam massam frangibilem vltimo congelatam, quam tibi dicimus sulphur vltimò congelatum, & ab eo diuidas ℥. j. vel lib. secundũ quod tibi placet, & serua pro proiectione in tuis necessitatib.

Residuum verò pones in vase vitreo, cũ longo & sigilla-

gillato, & tene semper in igne temperato, qui dicitur ignis nutritionis, & de 30. diebus in 38. dies, dabis sibi quinquagesimam partem Mercurij vulgi, & conuertetur in massam, cum illa abstrahe illam quinquagesimā partem pro proiectione, & aliam quinquagesimā pone ad cōuertendum in massam. Et in infinitū facies. Et sic habes materiam sulphuream, quæ nunquam deficit tibi in infinitum.

Poteris quidem fili hanc minerā facere cum sulphure albo vel rubeo Auri vel Argenti, sine eo, quod separes elementa, nec facies medicinam supra Mercurium secundum modum minerarum, quē priùs inuenisti, quod tibi nominamus, faciendo massam duram frangibilem. Et partem huius massæ pro proiectione seruando, & in vase vitreo aliam ponendo vt prius, & cum igne lentissimo, illā nutriendo & cōseruando, & quinquagesimā partem Mercurij, de mense in mensem dando, & tandē pro proiectione accipiendo, & tandē pro massa creanda ponendo cum ℥. j. vel vnc. 1. dictæ massæ accipias, & illam cū ℥. j. Auri Amalgamati cum duab. ℥. Mercurij vulgi pones, & in vno vase vitreo postea dissolues ℥. ij. auri cū menstruo vegetabili magno vel minerali. Et facias per alembicū pertransire: Et menstruum per balneū attrahes vsq; ad medietatē. Postea cum residuo ponas ℥. j. sulphuris vegetabilis, vel de ℥. vegetabili, si mineraliter operatus fueris. Tunc abstrahe totam aquam per balneum, & remanebit tibi oleum Auri, cū quarta parte illius, incera amalgama. Et in igne per octo dies, cum licinio vno lucernas congela, postea in cinere per diem naturalē exicca magis, & sic partem post partem ponendo & ignē augendo. Et si aliquid sublimauerit, redde j supra feces, & subtiliter terendo & imbibendo incera cū alia quarta dicti olei solis, & per octo dies cōgela. postea per diem magis exicca, & per aliū sublima. Et quod sublimaueris terræ cum fecibus, & iterū imbibe. Et sic fac isto regimine per omnes dictas quatuor partes olei, ponas & sicces & fixes cum tota materia. Et iterum habebis calcem physicam, quā pones ad soluendū cum menstruo in vase apto. Postea congela & solue, & iterum calcina, & conuertet Mercuriū in aurū

cum altissima proiectione. Et poteris cum vna alia manerie istas barbulas radicum cum meliori accurtatione componere: Et dicuntur cameræ. Modus est:

Quod tu accipias menstruũ tibi notum, & in eodẽ dissolues sulphur, & facias per Alembicum transire. Et per balneum menstruum euacuabis, & sulphur remanebit vt oleum in fundo. Accipe de eo quantum vis, & pone in cinere in vase sigillato per 20. dies & fixabitur, incera cũ eo sulphur corporis imperfecti, factũ per doctrinã tibi traditam, & de creatione aliorum sulphurum, & incipit: ℞. calcem cuiuscunq; corporis volueris, & habebis medicinã penetrantem & tingentem albam siue rubeã, & differentiã branchulę arboris accurtationis. Poteris & in alia manerie magis accurtare, quòd tu accipias unc. 1. dicti olei, & pones in vnc. 7. Mercurij septies sublimati cum vitriolo. Et semper sublimes terendo, quod est inferius & superius, quousq; totum fixetur, solue & congela, & erit tibi medicina conuertens.

Modo tibi dabimus accurtationem magni trunci arboris vegetabilis lapidis accurtati: & modus est, quòd tu accipias Aurũ & illud cum menstruo dissolues scil. vnc. iij & tantundem lunæ calcinatę in eodẽ menstruo dissolues. postea per alembicũ transire facias. Tunc totum coniungas, & in eo met dissolue vnc. 1. auri & unc. j. Argenti, postea per 45 dies putrefacias, per Alembicũ separes Elementa secundũ doctrinam physicalem tibi traditam.

Tunc accipe terrã & illam præpara vsq; supra laminã currat, vt de alijs dictum est. Postea ℥. j. Argenti purissimi & mediam auri purissimi & amalgama cum ʒ. octo argenti viui vulgi, & pone cum eo terram quam pręparasti: postea pone de aqua sua, quæ est aqua cœlica, diuidendo illam in 12. æquales partes, & pone vnam partem vt suprà: & in balneo per octo dies digere, & in cinere lentissimo congela, & iterum aliã partem, & digere & desicca vt supra. Reitera isto regimine tantũ, quòd tota aqua sit coniuncta cum terra, & agamalgamata, & erit ad modum pulueris subtilissimi.

Tunc accipe aerem lunæ & diuide in 8. partes æquales, &

les, & vnam partem pone cum materia & digere & desicca & sublima per diem: Et si quid sublimauerit terrę cum fecibus, siue cum materia remanente in fundo. Et pone aliam partem, & per 8. dies digere, exicca & sublima & tere cum materia. Et sic facies quousq; totus aer Lunæ sit coniunctus cum materia. Tunc accipe ignem dictæ Lunę & diuidas in 5. partes, & vnam partē superpone & digere per 8. dies & exicca, & pone aliam, quousq; totū ignem Lunę posueris. Et habes medicinā albā fundentem & penetrantē, & cōuertentē quodcūq; corpus imperfectū, in metallum perfectū: ponas illā in vegetabili & habito pondere. Accipe de aqua sua, siue menstruo rubeo cum quo separasti Elementa Auri & Argenti simul, & iterum illam in 12. partes diuide, & vnam partem supra totum ponas, & digeres per octo dies in balneo, & exicca, & superpone aliam partem, & digere & exicca. Et facias quousq; totam aquam imbibes cum materia, & totum in puluerem siue medicinā transparentem conuerte. Tunc accipe aerem auri, & totum diuide in 10. partes, & vnam partem pone in dicta materia, & digere per 8. dies vel 10. & exicca vt supra & pone aliam partem, & digere & exicca. Et sic facias quousq; totus aer fixetur cum materia. Tunc accipe ignem dicti auri, & in octo partes diuidas, & partem post partem ponas per modum suprà tibi annotatū, digerendo & desiccando. Et habes medicinā rubeam accurtatam minori tempore, quam poteris multiplicare per vias supradictas.

Interest modo fili dicto de trunco Arboris accurtationis dicere de particularibus maioris accurtationis. Et modus est quòd tu accipias aurum & argentum, quando soluta fuerunt & putrefacta, sine eo, quod separes elementa, & ponas ad circulandum, vsq; quo fixetur. Postea cum menstruo dissoluas vsque quo sit oleum. Et cum isto oleo sic soluto incera sulphur imperfecti corporis, & habebis medicinam albā siue rubeam, secundum quod posueris fermentum. Et fili fermentum est, quòd quando tu volueris ponere ad circulandum solutionem Auri & Lunæ simul, si volueris, quòd sit album, pone materiā lunæ solutæ in alio mē-

ſtruo. Et ſi rubeum, ponas aurum: & ſi volueris perfectiori modo, diſſolue Lunam ſiue Aurum in aqua argenti viui tibi ſuperiùs annotata. Et in cap. opus namque margaritarum, ſi vegetabilē operatus fueris: ſi autem mineralem, redeas ad practicam Teſtamenti vt ſupra, & illam mixtionem fixa & diſſolue & congela vſq; ſit oleum. Fili iſtud oleum facit tibi miram proiectionem, & potes eam multiplicare, cum ſulphure corporis imperfecti, tibi iam demonſtrati, cerando, vel cū argento viuo ſublimato cum vitriolo ſepties, vt ſuperiùs tibi diximus.

Et ſic habes totam doctrinam accurtatoriā magnæ arboris & minoris cum ſuis accurtationibus, cum omnibus radicibus, barbis, truncis, branchis, floribus, pulueribus, & puluerizationibus, ſiue mineris & cameris, & particularibus fixationibus & multiplicationib. modò ad diſſoluendum cum animali procedamus.

De parte Animalis Lapidis.

O fili eſt alius modus huius ſulphuris naturæ pro parte animali, in qua eſt ſubtiliſsima ſcientia ſicut in vegetabilib. quod facies per modū quē te docebimus. Et fili modus eſt, quòd tu accipias vrinā iuuenum bonę complexionis, & ponas in vaſe vitreo per 40. dies donec putrefiat. Et fili per hoc elucidatur tibi cap. noſtri codicilli, tuo illuſtriſ. patri conditi, quod incipit, vade mecum de munere Philoſophorum, in clauſula quæ dicit, ℞. vrinam Mercurij viui. Et cap. tertiæ partis practicæ ſecretorum noſtræ Theoricæ, in cap. quod incipit, ℞. B. & pone in vaſe vitreo, per 40. dies, &c. poſtea accipe cucurbitam, & depone cooperculum, & alembico ſuperpoſito in balneo per 40. horarum ſpacium, diſtillabis aquam claram, & remanebunt in terra ſpiritus. Exicca bene terram & aquam, per balneum, ſepties rectifica, & ſal album, quod facit, in qualibet diſtillatione collige cautè, ne aerem ſentiat, & pone in aqua ſua. Fili per hoc elucidatur tibi cap. noſtri lib. experimentorum, in cap. quod incipit, Et ſal quod cum aqua ſimul aſcendit ab aere caueas. Fili ſi aerem ſentiret, totum euaneſceret. Poſtea terram & aquam ſimul in balneo

neo per 4. dies vel fimo, postea in eodem balneo aquã distilla, & pone iterum super terrã. Et pone in fimo per quatuor dies, & iterũ in balneo distilles, & totũ magisterium reiterabis quatuor vicibus. Tunc R. aquam de per se, & pone in fimo per duos dies naturales, & iterũ in balneo distilla, & iterum in fimo putrefacias, & iterum in balneo distilla. Et hoc magisteriũ tene vsq; ad quinque vices. Tunc aqua est optimè rectificata & limpida.

Completo isto opere, redde aquã super terram & dimitte in fimo per duos dies, & in balneo postea distilla, & exicca terram, & deposito alembico, & posito alio cooperculo vel sigillo per 24. horarum spaciũ, sublima naturę sulphur animale. Tũc collige illud, postea super terrã infunde de aqua sua, quantũ sui põderis, & pone in fimo per duos dies, & in balneo distilla & exicca, postea sublima sicut priùs, & collige sulphur, & tot vicib⁹ iteres aquam supra terram per modum supra dictum, imbibendo & putrefaciendo, & in balneo siccando, donec totum sulphur sublimetur. Fili per hoc elucidatur tibi clausula eius Theoricæ tibi præallegatæ, quæ dicit: Terra quæ remanet est damnata, quæ res facta est per nos. Et clausula in vade mecum, quæ dicit, puluis inanis non intrat in nostro secreto. Et in clausula testamenti tuo Illust. patri conditi, in cap. quod incipit: partẽ verò terræ, &c. Fili dixi tibi cum reuelatione omnem modũ faciendi vegetabilia sulphura nostra & etiã animale sulphur, cum decoctione totius magisterij & omnium cap. ad illud pertinentium. Nunc cum auxilio illius qui est trinus in personis & vnus in essentia, dilucidamus tibi, quòd eadẽ est via & modus in animali, sicut in vegetabili nihil variato.

De parte Lapidis Mineralis.

Nunc ad Mineralia procedamus: & modus est, quòd tu accipias vitrioli, Cinobrij & salis nitri ana lib. vnam: & ponas in vase vitreo, & facias aquam fortem sicut moris est. Primò incipiendo lento igne, deinde fortificando, quousq; videas aquam distillare à 15. vsque ad 12. puncta. Tunc cùm fuerit distillata, da ignem for-

tiorem quando poteris, pro vt moris est in aqua acuta Philosophica,& spiritus rei mineralis intrabunt aquam suam. Fili in hac aqua diximus B. significare vitriolum. C. sal nitrũ, D. Cinobrium. Tunc accipe aquã illam,& cum libra vna, ponas lib. semis cum Cinobrio, quod significamus per D. & ponas in balneo per duos dies. Et postea in cinere distilla, vsq; quo videris cinobrium facere capillos albos,& incipit sublimari. Et iterum pone de alio Cinobrio lib. dimidiam, & digere in balneo vt supra,& in cinere distilla, & facies quinquies, toto regimine seruato. Fili hanc vocamus aquam calcinatiuam, quam inuenies in principio nostri testamenti, in practica magnæ artis. Tunc diuide illam in duas partes, & vnam serua pro calcinatione corporũ perfectorũ. Et aliam partem R. & pondera.& si fuerit lib. vna, pone libram aliam (vel dimidia poteris ponere & sufficit) de aqua vitæ summè rectificata & acuta cum sale tartari vel cum sale nitri, quod melius est,& teneas vas in manibus,& nõ ponas in terra, nec aliquo alio loco, donec cessauerit furor, & est mixtio vegetabilis cum minerali, sigilla cum cera, & permitte per diem stare: postea in balneo pone per duos dies, postea in cineres distilla,& habebis aquam bene limpidam, & clarificatam ponderosam, quam clarè inuenies, in Epistola abbreuiationis,& in clausula, quæ dicit: Tunc verò post primam calcinationem & putrefactionem, quæ fit per primam aquam benè limpidam & clarificatam: & in arte Magica in cap. quod incipit: Vegetabilem ignem solutum in aqua calcinatiua. Tunc pone illam in vase circulationis optimè sigillato per 16. dies in balneo conuenienti, donec videas aquam bene vnitam. Et in fundo vasis ad modum Cristallini salis, serua eã. Tunc accipe vnciam vnam bene capillatæ Lunæ & transfactæ per forte cineritium, & in laminibus subtilissimis conuersam,& pone in vase vitreo cum collo longo. Et superpone ei vncias tres de aqua calcinata superiùs reseruata, & pone in balneo per tres horas. Tunc in eodem balneo aquam distilla, donec videas quòd lima remaneat in colore viridi, & humida & congelata ad modum ceræ. Tunc R. illam & pone in igne ferraturæ, & distilla

& distilla 12. horarum spatio humorem, & caue à forti igne, sed sit ad modum caloris solis. Et sic habebis lunam, optimè calcinatam. Tunc accipe vncias tres aquę calcinatiuæ antedictæ; & aquæ limpidæ clarificatæ & circulatæ superiùs, quam diximus G. vegetabile, & menstruum fetens, & vnciam j. salis vegetabilis, & pone cum dictis vncijs tribus aquæ calcinatiuæ, in vno vase vitreo optimè sigillato; & pone in balneo per duos dies, & in illo tempore inuenies totum vegetabile solutum & conuersum in aquam claram, vt est tibi annotatum in arte magica in cap. præallegato, quod incipit: Vegetabilem ignem solutum in aqua calcinatiua, Et in cap. quod incipit, ℞. sal cum aqua. Tunc ℞. vas in quo est totum, & superfunde ei ℥.j. illam Lunæ calcinatæ. Et caue ne ponas in aliquo loco; sed tene in manibus, quousq; operetur sua propria virtute. Tunc pone in balneo per duos dies: Et ibi totum siue magna pars cõuertetur in liquorem, extrahe illum liquorem, & cautè per declinationem & in alio vase pone & serua. Tunc vas in quo remanet materia argentea, pone in igne serraturæ. Et lentis. igne humorem distilla; & pone cum oleo seruato. Tunc super calcem quæ remanet iterum pone de aqua calcinatiua vt supra. Et pone in balneo vt supra, & distilla in eodem balneo cum igne lentissimo humorem, vsq; quo terra sit calcinata vt supra.

Tunc superpone ei tres partes de Sole vegetabili vt supra, & non pones in aliquo loco; quousq; operetur sua propria virtute. Tunc pone in balneo vt supra, & ibi soluetur in liquorem, quem pone cum alio per declinationem. Attende cautè, ne feces turbentur, & humorem in igne lentissimo distilla & cum liquore suo, pone, postea calcina terrã & dissolue vt prius. Et tantum reitera toto isto regimine, quòd Luna sit conuersa in liquorem. Tunc ℞. vnc. j. auri purissimi, & eam calcina, & dissolue per eundem modum nihil variando, nec mutando, quousque sit conuersum in liquorem, vt de Luna dictum est. Tunc si volueris ad lapidem procedere, facias isto modo. Si ad particularia, suo loco annotabimus.

℞. liquores scil. Auri & Argenti, & pone simul in v-

no vase distillatorio, & pone ad dissoluendum in cinere, & distilletur totum, & si quid remanserit, dissolue cum G. vegetabili, quousque totum per Alembicum facias pertransire. Tunc accipe tuam distillationem, & pone cum ea vnciam vnam de G. vegetabili, quod melius est.

Et si volueris procedere ad album, pone intus vnciã vnam Lunę purissimę, & soluetur. pone totum in fimo, vel balneo putrefactorio per 45. dies. Tunc extrahe & superposito Alembico, distilla totum quod poteris. Et hoc appellamus sulphur, vt habes annotatum in nostro Testamento in parte practicali vbi dicit: Fili istud sulphur præparat terram. Tunc iterum pone illud supra terram, & digere in balneo. & dissolue in cinere totum, quod poteris. Tunc per balneum separa aquam, & per cinerem conuenientem separa aerem, & ignis manebit in fundo: & dicuntur Elementa sulphurea. Tunc præpara terram cũ aqua sua propria, vt alias terras corporum fecisti, quousq; currat supra lamina. Tũc facies amalgama ex vna parte Argenti purissimi, & media parte stagni fini, & quinq; partibus Argenti viui. Et ℞. de isto amalgamate vncias 4. & de terra preparata vnc. j. & moles in mortario vitreo. ℞. aquã suam & diuide in 10. partes æquales, & pone vnam partem supra totam materiam, & digere in balneo per j. diem, & per alium in cinere congela, & continua quousq; decem partes ponas. Tunc ℞. aerem, & diuide in quinq; partes, & vnam partem superpone dictæ materiæ. Et digere in balneo per duos dies, & in cinere exicca per vnum diem, & per alium sublima. Et illud quod sublimauerit, redde super feces subtiliter terendo, & pone aliam partem dicti Aeris, & digere & exicca & sublima, & tere, & sic continua toto isto regimine seruato, quousq; totus aer fixetur. Tunc ℞. ignem, & diuide in 5. partes, & procede ponendo vnam partem, post aliam digerendo & siccando, quousque totus ignis fixetur in materia sua. Tunc da sibi ignem in stuffa sicca per 25. dies, & dealbabitur. Et procede ad soluendum & congelandum, & habebis mineralem lapidem breuissimo tempore, cum tota varietate creata. Si ad rubeum procedere

cedere volueris, ponas in liquore mixto quod posuisti in putrefactione, cum quo posuisti vnc j. dicti G. vegetabili, & vnc. vnam Lunæ: loco illius lunæ ponas vnc. j. Auri, & Amalgama quod fecisti ex argento & stanno & Mercurio, facias ex auro & mercurio tantū, in omnibus alijs procedas vt processisti in cōpositione lapidis albi, nihil variando nec mutando.

Ad rubificationem huius lapidis albi.

Potes in alia manerie procedere. Et fili modus est, quòd tu accipias tantundem auri, quemadmodum posuisti de argēto in lapide & dissoluisti, pro lapide cōponendo, & pro amalgamate, & quod ibi posuisti, quod fuit vnc. iij. cum dimidia, illum dissolues duplici modo. Vel isto modo quod tu accipias aurum, calcinatum, & dissoluas in menstruo suo minerali, secundū doctrinā superiùs tibi traditā, scil. calcinando cū aqua calcinatiua, & distillando humorē, vt cū menstruo fecisti, digerendo & dissoluendo, quousq; sit in liquorem reductus. Postea putrefacias, & in cinere congeles, & in balneo dissoluas. Et illum in 12. partes diuidas, & lapidem album cum eo inceres, ponendo partem post partem, & digerendo per vnum diem in balneo, & per aliam siccando in cinere. Et sic procedendo, quousq; omnes 12. partes auri soluti cum menstruo translati per Alembicum, & transacti & fixati super lapidem ponas vt fixes. Et erit lapis rubeus tingens firma tinctura, conuertens in aurum, vt priùs conuertebat in Argentum. Vel hunc breuiorem modum compone:

Accipe de menstruo fetenti, siue de G. vegetabili libras 4. & pone intus libram j. Mercurij vulgi. Et pone in balneo vel fimo per 6 dies, & totum conuertetur in aquam. Totum hoc distilla per Alembicum. Et habebis aquam Mercurialem, merè mineralem: pone in ea vncias 3. cum dimidia de auro calcinato cum G. vegetabili, vel cum Argento viuo, vt habes in doctrina quarti Canonis lib primi quintæ essentiæ.

Tunc totum ponas in balneo per tres dies, & soluetur in oleum rubeum, subnigrum, pręciosum & permanens: pone totum in cinere ad fixandum per 22. dies,

& fixabitur ad modum lapidis, & si cum aqua remanserit, euacua per declinationem. Et si non est, euacuandum non est. Dissolue in balneo vsque maneat in oleum, & cum isto oleo incera lapidem, diuidendo, incerando, digerendo, & desiccando, vt cum alio fecisti. Et habes totum mineralem lapidem integrum & perfectum. Restat modo tibi ponere suas multiplicationes: postea tradere tibi noticiam de omnibus suis accurtationibus & multiplicationibus & sine illa, &c.

Et modus multiplicationis est, quòd tu accipias vnciam j. dicti lapidis siue albi siue rubei, & ponas in vase vitreo cum collo longo, & ponas desuper vncias 5. de Amalgamate secundum conditionem medicinarum, siue rubeæ siue albæ. Et vase optimè sigillato pone in igne serraturæ, vel de carbonibus paruis, per sex horas. & respicias quando videris materiã in forma metallica, cessa ab igne: Quia debes esse intentionis, vt facias vnum frustum metalli. Et si nõ fuerit, in forma metalli, sequere ignem, quousq; habeas tale signũ, vel quod sit in forma pulueris albissimi vel rubicundissimi secundum conditionem lapidis, quem ibi posuisti.

Tunc signum est, quòd vapores sulphuris penetrauerunt amalgama. Fili hoc habes annotatum in cap. nostri lib. quarti practicalis, quod incipit: Incipiemus cum lapide facere cineres. Et in cap. lib. Lumen Solis, quod incipit: vapores nostri sulphuris penetrant amalgama. & in lib. de proprietat. in cap. quod incipit: proprietas nostri lapidis præcipuè mineralis est puluerizando, suam virtutem multiplicare. Tunc fili mineras, quæ ad minerale magisterium pertinent, compones suam virtutem multiplicando. Accipe dicti pulueris vnam partem, vt puta vnciam vel libram, & illam proijcias supra 10. partes amalgamæ factæ ex vna parte Lunæ vel Solis, & quinque mercurij, secundum conditionem pulueris, & totum conuertetur in puluerem. Tunc de illis 10. vnam supra alias 10. dictæ amalgamæ vel simplicis Mercurij proijcias. Et sic procedes computando & proijciendo quousque videas materiam non in puluerem, nec in metallum conuersam, sed congelatam in massam duram & frangibilem.

gibilem. Et de illa facias experientiam scil. quot partes, vna pars illius potest conuertere in metallum. Quia necessariò inuenies finem proiectionis isto modo: Aliter nunquam inuenires, nisi conuerteretur tibi in massam frangibilem, vt tibi diximus.

Et habeas menti, supra quot pondera se extendit ille puluis, lapideus sulphureus. Tunc accipe illam massam frangibilem vltimò congelatam, quam diximus sulphur cōgelatū, & ab illo diuidas vnciam j. siue lib. j. & serua totum residuum: vel pone totum in opere, si totum placuerit. Et pone in vase vitreo cum collo longo optimè sigillato, & teneas semper in igne temperato, quem diximus ignem nutritionis, vt inuenies annotatum in lib. de proprietatibus minerarum, quod incipit: Nutritur in igne, tanquam salamandra. Et de 30. dieb. in 30. dies dabit sibi quinquagesimam partē Mercurij vulgi, & cōuertetur in massam, cum illa quam potes abstrahere pro proiectione in tuis necessitatibus. Et aliam quinquagesimā partem ponere, & sic in infinitū facere. Et fili habes lapidem mineralem, cum tota sua minerabili multiplicatione. Quæ nunquam deficiet in infinitum pro seruiendo Deo.

Accurtationes.

Modo ad accurtationes redeamus. Et modus accurtationis fili est, quòd tu accipias corpora soluta, & in liquorem conuersa per doctrinam tibi datam: Et quando fuerint vnita & putrefacta sine eo, & magis distilles, nec aliquod elementum ab eis diuidas. Sed totum simul in vase vitreo, optimè sigillato in cineribus calidis pones ad ignem conuenientem, vsque ad 22. dies continuos, & ibi rotando totum fixabitur in fundo vasis. Tunc accipe vas cum tota materia, & pone in balneo per 9. dies, & totum soluetur in oleum. Cōgela in cineribus, & iterum vna nocte & die soluetur. Et sic fac etiam soluendo & congelando, quousq; amplius congelari non possit. Tunc habes oleum præciosum, cum quo, si inceraueris sulphur Iouis vel Saturni, factum per doctrinam tibi datam, fixabitur in medicinam penetrantem & tingentem secundum ma-

cum altissima proiectione. Et poteris cum vna alia manerie istas barbulas radicum cum meliori accurtatione componere: Et dicuntur cameræ. Modus est:

Quod tu accipias menstruū tibi notum, & in eodē dissolues sulphur, & facias per Alembicum transire. Et per balneum menstruum euacuabis, & sulphur remanebit vt oleum in fundo. Accipe de eo quantum vis, & pone in cinere in vase sigillato per 20. dies & fixabitur, incera cū eo sulphur corporis imperfecti, factū per doctrinā tibi traditam, & de creatione aliorum sulphurum, & incipit: R. calcem cuiuscunq; corporis volueris, & habebis medicinā penetrantem & tingentem albam siue rubeā, & differentiā branchulę arboris acurtationis. Poteris & in alia manerie magis accurtare, quòd tu accipias unc. 1. dicti olei, & pones in vnc. 7. Mercurij septies sublimati cum vitriolo. Et semper sublimes terendo, quod est inferius & superius, quousq; totum fixetur, solue & congela, & erit tibi medicina conuertens.

Modo tibi dabimus accurtationem magni trunci arboris vegetabilis lapidis accurtati: & modus est, quòd tu accipias Aurū & illud cum menstruo dissolues scil. vnc. iij & tantundem lunæ calcinatę in eodē menstruo dissolues. postea per alembicū transire facias. Tunc totum coniungas, & in eomet dissolue vnc. 1. auri & unc. j. Argenti, postea per 45 dies putrefacias, per Alembicū separes Elementa secundū doctrinam physicalem tibi traditam.

Tunc accipe terrā & illam præpara vsq; supra laminā currat, vt de alijs dictum est. Postea ℥. j. Argenti purissimi & mediam auri purissimi & amalgama cum ʒ. octo argenti viui vulgi, & pone cum eo terram quam pręparasti: postea pone de aqua sua, quæ est aqua cœlica, diuidendo illam in 12. æquales partes, & pone vnam partem vt suprà: & in balneo per octo dies digere, & in cinere lentissimo congela, & iterum aliā partem, & digere & desicca vt supra. Reitera isto regimine tantū, quòd tota aqua sit coniuncta cum terra, & agamalgamata, & erit ad modum pulueris subtilissimi.

Tunc accipe aerem lunæ & diuide in 8. partes æquales, &

les, & vnam partem pone cum materia & digere & deficca & sublima per diem: Et si quid sublimauerit terrę cum fecibus, siue cum materia remanente in fundo. Et pone aliam partem, & per 8. dies digere, exicca & sublima & tere cum materia. Et sic facies quousq; totus aer Lunæ sit coniunctus cum materia. Tunc accipe ignem dictæ Lunę & diuidas in 5. partes, & vnam partē superpone & digere per 8. dies & exicca, & pone aliam, quousq; totū ignem Lunę posueris. Et habes medicinā albā fundentem & penetrantē, & cōuertentē quodcūq; corpus imperfectū, in metallum perfectū: ponas illā in vegetabili & habito pondere. Accipe de aqua sua, siue menstruo rubeo cum quo separasti Elementa Auri & Argenti simul, & iterum illam in 12. partes diuide, & vnam partem supra totum ponas, & digeres per octo dies in balneo, & exicca, & superpone aliam partem, & digere & exicca. Et facias quousq; totam aquam imbibes cum materia, & totum in puluerem siue medicinā transparentem conuerte. Tunc accipe aerem auri, & totum diuide in 10. partes, & vnam partem pone in dicta materia, & digere per 8. dies vel 10. & exicca vt supra & pone aliam partem, & digere & exicca. Et sic facias quousq; totus aer fixetur cum materia. Tunc accipe ignem dicti auri, & in octo partes diuidas, & partem post partem ponas per modum suprà tibi annotatū, digerendo & desiccando. Et habes medicinā rubeam accurtatam minori tempore, quam poteris multiplicare per vias supradictas.

Interest modo fili dicto de trunco Arboris accurtationis dicere de particularibus maioris accurtationis. Et modus est quòd tu accipias aurum & argentum, quando soluta fuerunt & putrefacta, sine eo, quod separes elementa, & ponas ad circulandum, vsq; quo fixetur. Postea cum menstruo dissoluas vsque quo sit oleum. Et cum isto oleo sic soluto incera sulphur imperfecti corporis, & habebis medicinam albā siue rubeam, secundum quod posueris fermentum. Et fili fermentum est, quòd quando tu volueris ponere ad circulandum solutionem Auri & Lunæ simul, si volueris, quòd sit album, pone materiā lunæ solutæ in alio mē-

ſtruo. Et ſi rubeum, ponas aurum: & ſi volueris perfectiori modo, diſſolue Lunam ſiue Aurum in aqua argenti viui tibi ſuperiùs annotata. Et in cap. opus namque margaritarum, ſi vegetabilē operatus fueris: ſi autem mineralem, redeas ad practicam Teſtamenti vt ſupra, & illam mixtionem fixa & diſſolue & congela vſq; ſit oleum. Fili iſtud oleum facit tibi miram proiectionem, & potes eam multiplicare, cum ſulphure corporis imperfecti, tibi iam demonſtrati, cerando, vel cū argento viuo ſublimato cum vitriolo ſepties, vt ſuperiùs tibi diximus.

Et ſic habes totam doctrinam accurtatoriā magnæ arboris & minoris cum ſuis accurtationibus, cum omnibus radicibus, barbis, truncis, branchis, floribus, pulueribus, & pulucrizationibus, ſiue mineris & cameris, & particularibus fixationibus & multiplicationib. modò ad diſſoluendum cum animali procedamus.

De parte Animalis Lapidis.

O fili eſt alius modus huius ſulphuris naturæ pro parte animali, in qua eſt ſubtiliſsima ſcientia ſicut in vegetabilib. quod facies per modū quē te docebimus. Et fili modus eſt, quòd tu accipias vrinā iuuenum bonę complexionis, & ponas in vaſe vitreo per 40. dies donec putrefiat. Et fili per hoc elucidatur tibi cap. noſtri codicilli, tuo illuſtriſ. patri conditi, quod incipit, vade mecum de munere Philoſophorum, in clauſula quæ dicit, ℞. vrinam Mercurij viui. Et cap. tertiæ partis practicæ ſecretorum noſtræ Theoricæ, in cap. quod incipit, ℞. B. & pone in vaſe vitreo, per 40. dies, &c. poſtea accipe cucurbitam, & depone cooperculum, & alembico ſuperpoſito in balneo per 40. horarum ſpacium, diſtillabis aquam claram, & remanebunt in terra ſpiritus. Exicca bene terram & aquam, per balneum, ſepties rectifica, & ſal album, quod facit, in qualibet diſtillatione collige cautè, ne aerem ſentiat, & pone in aqua ſua. Fili per hoc elucidatur tibi cap. noſtri lib. experimentorum, in cap. quod incipit, Et ſal quod cum aqua ſimul aſcendit ab aere caueas. Fili ſi aerem ſentiret, totum euaneſceret. Poſtea terram & aquam ſimul in bal-

neo

neo per 4. dies vel fimo, postea in eodem balneo aquā distilla, & pone iterum super terrā. Et pone in fimo per quatuor dies, & iterū in balneo distilles, & totū magisterium reiterabis quatuor vicibus. Tunc ℞. aquam de per se, & pone in fimo per duos dies naturales, & iterū in balneo distilla, & iterum in fimo putrefacias, & iterum in balneo distilla. Et hoc magisteriū tene vsq; ad quinque vices. Tunc aqua est optimè rectificata & limpida.

Completo isto opere, redde aquā super terram & dimitte in fimo per duos dies, & in balneo postea distilla, & exicca terram, & deposito alembico, & posito alio cooperculo vel sigillo per 24. horarum spaciū, sublima naturę sulphur animale. Tūc collige illud, postea super terrā in funde de aqua sua, quantū sui pōderis, & pone in fimo per duos dies, & in balneo distilla & exicca, postea sublima sicut priùs, & collige sulphur, & tot vicib⁹ iteres aquam supra terram per modum supra dictum, imbibendo & putrefaciendo, & in balneo siccando, donec totum sulphur sublimetur. Fili per hoc elucidatur tibi clausula eius Theoricæ tibi præallegatæ, quæ dicit: Terra quæ remanet est damnata, quæ res facta est per nos. Et clausula in vade mecum, quæ dicit, puluis inanis non intrat in nostro secreto. Et in clausula testamenti tuo Illust. patri conditi, in cap. quod incipit: partē verò terræ, &c. Fili dixi tibi cum reuelatione omnem modū faciendi vegetabilia sulphura nostra & etiā animale sulphur, cum decoctione totius magisterij & omnium cap. ad illud pertinentium. Nunc cum auxilio illius qui est trinus in personis & vnus in essentia, dilucidamus tibi, quòd eadē est via & modus in animali, sicut in vegetabili nihil variato.

De parte Lapidis Mineralis.

Nunc ad Mineralia procedamus: & modus est, quòd tu accipias vitrioli, Cinobrij & salis nitri ana lib. vnam: & ponas in vase vitreo, & facias aquam fortem sicut moris est. Primò incipiendo lento igne, deinde fortificando, quousq; videas aquam distillare à 15. vsque ad 12, puncta. Tunc cùm fuerit distillata, da ignem for-

tiorem quando poteris, pro vt moris est in aqua acuta Philosophica,& spiritus rei mineralis intrabunt aquam suam. Fili in hac aqua diximus B. significare vitriolum. C. sal nitrũ, D. Cinobrium. Tunc accipe aquã illam,& cum libra vna,ponas lib. semis cum Cinobrio,quod significamus per D. & ponas in balneo per duos dies. Et postea in cinere distilla, vsq; quo videris cinobrium facere capillos albos,& incipit sublimari. Et iterum pone de alio Cinobrio lib. dimidiam, & digere in balneo vt supra,& in cinere distilla, & facies quinquies, toto tegimine seruato. Fili hanc vocamus aquam calcinatiuam, quam inuenies in principio nostri testamenti, in practica magnæ artis. Tunc diuide illam in duas partes, & vnam serua pro calcinatione corporũ perfectorũ. Et aliam partem ℞. & pondera.& si fuerit lib. vna, pone libram aliam(vel dimidia poteris ponere & sufficit)de aqua vitæ summè rectificata & acuta cum sale tartari vel cum sale nitri,quod melius est,& teneas vas in manibus,& nõ ponas in terra, nec aliquo alio loco, donec cessauerit furor, & est mixtio vegetabilis cum minerali, sigilla cum cera, & permitte per diem stare: postea in balneo pone per duos dies, postea in cineres distilla,& habebis aquam bene limpidam, & clarificatam ponderosam,quam clarè inuenies, in Epistola abbreuiationis,& in clausula, quæ dicit: Tunc verò post primam calcinationem & putrefactionem, quæ fit per primam aquam benè limpidam & clarificatam: & in arte Magica in cap. quod incipit: Vegetabilem ignem solutum in aqua calcinatiua. Tunc pone illam in vase circulationis optimè sigillato per 16. dies in balneo conuenienti, donec videas aquam bene vnitam. Et in fundo vasis ad modum Cristallini salis, serua eã. Tunc accipe vnciam vnam bene capillatæ Lunæ & transactæ per forte cineritium, & in laminibus subtilissimis conuersam,& pone in vase vitreo cum collo longo. Et superpone ei vncias tres de aqua calcinata superiùs reseruata, & pone in balneo per tres horas. Tunc in eodem balneo aquam distilla, donec videas quòd lima remaneat in colore viridi, & humida & congelata ad modum ceræ. Tunc ℞. illam & pone in igne serraturæ

& distilla

& distilla 12. horarum spatio humorem, & caue à forti igne, sed sit ad modum caloris solis. Et sic habebis lunam optimè calcinatam. Tunc accipe vncias tres aquę calcinatiuæ antedictæ; & aquæ limpidæ clarificatæ & circulatæ superiùs, quam diximus G. vegetabile, & menstruum fetens, & vnciam j. salis vegetabilis, & pone cum dictis vncijs tribus aquæ calcinatiuæ, in vno vase vitreo optimè sigillato; & pone in balneo per duos dies, & in illo tempore inuenies totum vegetabile solutum & conuersum in aquam claram, vt est tibi annotatum in arte magica in cap. præallegato, quod incipit: Vegetabilem ignem solutum in aqua calcinatiua, Et in cap. quod incipit, ℞. sal cum aqua. Tunc ℞. vas in quo est totum, & superfunde ei ℥.j. illam Lunæ calcinatæ. Et caue ne ponas in aliquo loco; sed tene in manibus, quousq; operetur sua propria virtute. Tunc pone in balneo per duos dies: Et ibi totum siue magna pars cõuertetur in liquorem, extrahe illum liquorem, & cautè per declinationem & in alio vase pone & serua. Tunc vas in quo remanet materia argentea, pone in igne serraturæ. Et lentis. igne humorem distilla; & pone cum oleo seruato. Tunc super calcem quæ remanet iterum pone de aqua calcinatiua vt supra. Et pone in balneo vt supra, & distilla in eodem balneo cum igne lentissimo humorem, vsq; quo terra sit calcinata vt supra.

Tunc superpone ei tres partes de Sole vegetabili vt supra, & non pones in aliquo loco; quousq; operetur sua propria virtute. Tunc pone in balneo vt supra, & ibi soluetur in liquorem, quem pone cum alio per declinationem. Attende cautè, ne feces turbentur, & humorem in igne lentissimo distilla & cum liquore suo, pone, postea calcina terrã & dissolue vt prius. Et tantum reitera toto isto regimine, quòd Luna sit conuersa in liquorem. Tunc ℞. vnc. j. auri purissimi, & eam calcina, & dissolue per eundem modum nihil variando, nec mutando, quousque sit conuersum in liquorem, vt de Luna dictum est. Tunc si volueris ad lapidem procedere, facias isto modo. Si ad particularia, suo loco annotabimus.

℞. liquores scil. Auri & Argenti, & pone simul in v-

no vase distillatorio, & pone ad dissoluendum in cinere, & distilletur totum, & si quid remanserit, dissolue cum G. vegetabili, quousque totum per Alembicum facias pertransire. Tunc accipe tuam distillationem, & pone cum ea vnciam vnam de G. vegetabili, quod melius est.

Et si volueris procedere ad album, pone intus vnciā vnam Lunę purissimę, & soluetur. pone totum in fimo, vel balneo putrefactorio per 45. dies. Tunc extrahe & superposito Alembico, distilla totum quod poteris. Et hoc appellamus sulphur, vt habes annotatum in nostro Testamento in parte practicali vbi dicit: Fili istud sulphur præparat terram. Tunc iterum pone illud supra terram, & digere in balneo, & dissolue in cinere totum, quod poteris. Tunc per balneum separa aquam, & per cinerem conuenientem separa aerem, & ignis manebit in fundo: & dicuntur Elementa sulphurea. Tunc præpara terram cū aqua sua propria, vt alias terras corporum fecisti, quousq; currat supra lamina. Tūc facies amalgama ex vna parte Argenti purissimi, & media parte stagni fini, & quinq; partibus Argenti viui. Et ℞. de isto amalgamate vncias 4. & de terra preparata vnc. j. & moles in mortario vitreo. ℞. aquā suam & diuide in 10. partes æquales, & pone vnam partem supra totam materiam, & digere in balneo per j. diem, & per alium in cinere congela, & continua quousq; decem partes ponas. Tunc ℞. aerem, & diuide in quinq; partes, & vnam partem superpone dictæ materiæ. Et digere in balneo per duos dies, & in cinere exicca per vnum diem, & per alium sublima. Et illud quod sublimauerit, redde super feces subtiliter terendo, & pone aliam partem dicti Aeris, & digere & exicca & sublima, & terere, & sic continua toto isto regimine seruato, quousq; totus aer fixetur. Tunc ℞. ignem, & diuide in 9. partes, & procede ponendo vnam partem, post aliam digerendo & siccando, quousque totus ignis fixetur in materia sua. Tunc da sibi ignem in stuffa sicca per 25. dies, & dealbabitur. Et procede ad soluendum & congelandum, & habebis mineralem lapidem breuissimo tempore, cum tota varietate creata. Si ad rubeum procedere

cedere volueris, ponas in liquore mixto quod posuisti in putrefactione, cum quo posuisti vnc j. dicti G. vegetabili, & vnc. vnam Lunæ: loco illius lunæ ponas vnc. j. Auri, & Amalgama quod fecisti ex argento & stanno & Mercurio, facias ex auro & mercurio tantū, in omnibus alijs procedas vt processisti in cōpositione lapidis albi, nihil variando nec mutando.

Ad rubificationem huius lapidis albi.

Potes in alia manerie procedere. Et fili modus est, quòd tu accipias tantundem auri, quemadmodum posuisti de argēto in lapide & dissoluisti, pro lapide cōponendo, & pro amalgamate, & quod ibi posuisti, quod fuit vnc. iij. cum dimidia, illum dissolues duplici modo. Vel isto modo quod tu accipias aurum, calcinatum, & dissoluas in menstruo suo minerali, secundū doctrinā superiùs tibi traditā, scil. calcinando cū aqua calcinatiua, & distillando humorē, vt cū menstruo fecisti, digerendo & dissoluendo, quousq; sit in liquorem reductus. Postea putrefacias, & in cinere congeles, & in balneo dissoluas. Et illum in 12. partes diuidas, & lapidem album cum eo inceres, ponendo partem post partem, & digerendo per vnum diem in balneo, & per aliam siccando in cinere. Et sic procedendo, quousq; omnes 12. partes auri soluti cum menstruo translati per Alembicum, & transacti & fixati super lapidem ponas vt fixes. Et erit lapis rubeus tingens firma tinctura, conuertens in aurum, vt priùs conuertebat in Argentum. Vel hunc breuiorem modum compone:

Accipe de menstruo fetenti, siue de G. vegetabili libras 4. & pone intus libram j. Mercurij vulgi. Et pone in balneo vel fimo per 6 dies, & totum conuertetur in aquam. Totum hoc distilla per Alembicum. Et habebis aquam Mercurialem, merè mineralem: pone in ea vncias 3. cum dimidia de auro calcinato cum G. vegetabili, vel cum Argento viuo, vt habes in doctrina quarti Canonis lib primi quintæ essentiæ.

Tunc totum ponas in balneo per tres dies, & soluetur in oleum rubeum, subnigrum, pręciosum & permanens: pone totum in cinere ad fixandum per 22. dies,

& fixabitur ad modum lapidis, & si cum aqua remanserit, euacua per declinationem. Et si non est, euacuandum non est. Dissolue in balneo vsque maneat in oleum, & cum isto oleo incera lapidem, diuidendo, incerando, digerendo, & desiccando, vt cum alio fecisti. Et habes totum mineralem lapidem integrum & perfectum. Restat modo tibi ponere suas multiplicationes: postea tradere tibi notitiam de omnibus suis accurtationibus & multiplicationibus & sine illa, &c.

Et modus multiplicationis est, quòd tu accipias vnciam j. dicti lapidis siue albi siue rubei, & ponas in vase vitreo cum collo longo, & ponas desuper vncias 5. de Amalgamate secundum conditionem medicinarum, siue rubeæ siue albæ. Et vase optimè sigillato pone in igne serraturæ, vel de carbonibus paruis, per sex horas. & respicias quando videris materiã in forma metallica, cessa ab igne: Quia debes esse intentionis, vt facias vnum frustum metalli. Et si nõ fuerit, in forma metalli, sequere ignem, quousq; habeas tale signũ, vel quod sit in forma pulueris albissimi vel rubicundissimi secundum conditionem lapidis, quem ibi posuisti.

Tunc signum est, quòd vapores sulphuris penetrauerunt amalgama. Fili hoc habes annotatum in cap. nostri lib. quarti practicalis, quod incipit: Incipiemus cum lapide facere cineres. Et in cap. lib. Lumen Solis, quod incipit: vapores nostri sulphuris penetrant amalgama. & in lib. de proprietat. in cap. quod incipit: proprietas nostri lapidis præcipuè mineralis est puluerizando, suam virtutem multiplicare. Tunc fili mineras, quæ ad minerale magisterium pertinent, compones suam virtutem multiplicando. Accipe dicti pulueris vnam partem, vt puta vnciam vel libram, & illam proijcias supra 10. partes amalgamæ factæ ex vna parte Lunæ vel Solis, & quinque mercurij, secundum conditionem pulueris, & totum conuertetur in puluerem. Tunc de illis 10. vnam supra alias 10. dictæ amalgamæ vel simplicis Mercurij proijcias. Et sic procedes computando & proijciendo quousque videas materiam non in puluerem, nec in metallum conuersam, sed congelatam in massam duram & frangibilem.

gibilem. Et de illa facias experientiam scil. quot partes, vna pars illius potest conuertere in metallum. Quia necessariò inuenies finem proiectionis isto modo: Aliter nunquam inuenires, nisi conuerteretur tibi in massam frangibilem, vt tibi diximus.

Et habeas menti, supra quot pondera se extendit ille puluis, lapideus sulphureus. Tunc accipe illam massam frangibilem vltimò congelatam, quam diximus sulphur cōgelatū, & ab illo diuidas vnciam j. siue lib. j. & serua totum residuum: vel pone totum in opere, si totum placuerit. Et pone in vase vitreo cum collo longo optimè sigillato, & teneas semper in igne temperato, quem diximus ignem nutritionis, vt inuenies annotatum in lib. de proprietatibus minerarum, quod incipit: Nutritur in igne, tanquam salamandra. Et de 30. dieb. in 30. dies dabit sibi quinquagesimam partē Mercurij vulgi, & cōuertetur in massam, cum illa quam potes abstrahere pro proiectione in tuis necessitatibus. Et aliam quinquagesimā partem ponere, & sic in infinitū facere. Et fili habes lapidem mineralem, cum tota sua minerabili multiplicatione. Quæ nunquam deficiet in infinitum pro seruiendo Deo.

Accurtationes.

Modo ad accurtationes redeamus. Et modus accurtationis fili est, quòd tu accipias corpora soluta, & in liquorem conuersa per doctrinam tibi datam: Et quando fuerint vnita & putrefacta sine eo, & magis distilles, nec aliquod elementum ab eis diuidas. Sed totum simul in vase vitreo, optimè sigillato in cineribus calidis pones ad ignem conuenientem, vsque ad 22. dies continuos, & ibi rotando totum fixabitur in fundo vasis. Tunc accipe vas cum tota materia, & pone in balneo per 9. dies, & totum soluetur in oleum. Cōgela in cineribus, & iterum vna nocte & die soluetur. Et sic fac etiam soluendo & congelando, quousq; amplius congelari non possit. Tunc habes oleum præciosum, cum quo, si inceraueris sulphur Iouis vel Saturni, factum per doctrinam tibi datam, fixabitur in medicinam penetrantem & tingentem secundum ma-

teriam olei albi vel rubei. Poteris etiam aliter multiplicare. Et modus est, quòd tu sciAs pondus dicti olei, & pro qualibet ℥. ponas ℥. 7. argenti viui vulgi, septies sublimati cùm vitriolo, & cum dicto oleo, quod septies sublima, semper quod sublimaueris super feces reddendo, fixabitur Mercurius in medicinā penetrantem & tingentem, cuius vna pars 100. Mercurij retinebit, & tinctura firma tinget secundam conditionem olei sic soluti, & ponere in vase vitreo cum vncijs 100. argenti viui vulgi. Et vase sigillato in cineribus calidis per 8. dies tenere, & totum conuertetur in Aurum & Argentum, secundùm materiam olei.

Potes etiam in alio modo hanc medicinā componere: Et modus est quòd tu accipias Cinabrium, vitriolum, & sal nitrum ana, & ponas in vase cum collo longo, dando sibi ignem cineris, quousque tota humiditas exeat. Tunc claude vas cum bombace & per 24. horas ignem continua, & sublimabit tibi super fecibus massa alba ad modum panis, sed in forma capillorum. Collige cautè, & imbibe cum oleo tartari, & mole, & pone sub fimo per 6. dies, & totum conuertetur in argentum viuum currens, quod transeat per corium, post super eum ponas tantum de alio argento viuo, sine aliqua præparatione: pone totum in fimo per 6. dies; postea distilla in cinere, & distillabit tibi argentum viuum, quod posuisti in forma aquæ flegmatis serua eam. Tunc R. quod remanet in fundo ad modum salis albi, & Cristallini; & dissolue totū cum menstruo fœtenti in balneo per sex dies. Tunc in eodem balneo extrahe menstruum, & remanebit tibi in fundo oleum argenti viui vulgi permanens & clarum. Ecce habes duas aquas argenti viui, factas per varium modum. Accipe de qua volueris, sed melior est vltima, libram j. & ponas Mercurij vncias tres vel ad minus duas, Solis vel Lunæ, secundum quod operari volueris, & pone in balneo per sex dies, & totum soluetur in oleum. Tunc accipe corpora in liquorem reducta, & mixta, antequam ponas in aliqua putrefactione. Et si volueris operari ad rubeum, pone cum eis vnciam vnam, de G. vegetabili, vel de sale vegetabili

quod

quod est sal vini: Et vnciam j. auri calcinati, vt supra in sulphure fecisti, & pone in balneo per tres dies, & totum soluetur. Tunc pone totum hoc solutum cum aqua Mercurij, in quo est aurum solutum, & si volueris putrefacere per mensem Philosoph scil. 45 dies melius esset. Sin autem pone vas optimè sigillatum in Athanor 22. dies, & totum congelabitur.

Tunc auge ignem per j. punctum, per vnum diem, postea per alium diem, da ignem sublimationis, & cōuertetur in oleum, & non amplius congelabitur de cętero. Cuius vna pars 100. Merc. vel cuiuscunque corporis conuertit in verum solem vel lunam, si cum luna operatus fueris. Et si cum putrefactione processeris, tene viam, & est nobilior medicina. Hanc medicinam poteris multiplicare, sicut fecisti superiores medicinas accurtatas simul incerando sulphur Iouis vel Saturni, vel argentum viuum sublimatum cum vitriolo vt supra de alijs fecisti.

Aliud Accurtatorium.

Poteris breuiori modo hanc medicinam componere, scilicet quando habueris lunam in liquorem conuersam. Accipe totum liquorem & pone in duobus vasibus circulationis, ita quod rostrum minus intret rostrum alterius, & ponas cum eo liquore vncias sex de G. vegetabili, vel de aqua vitæ, simplici & acuta cum sale tartari vel vini, & pone in igne cineris per 22. dies, si fuerit ad rubedinem. Si fuerit ad album, per 10. dies, & ibi rotando fixabitur in fundo, dissolue & congela vsque amplius noluerit congelari, vt supra dictum est. Cum isto oleo potes centum partes Mercurij retinere per octo dies in igne lento, vt supra dictum est. vel potes incerare sulphur Iouis vel Saturni, vel fixare argentum viuum sublimatum cum vitriolo, vt supra dictum est.

Est alius modus breuior.

Scilicet quòd tu accipias aquam factam ex vitriolo, sale, nitro & cinabrio, vel ex duabus partibus vitrioli & vna salis nitri tantum. Et postea eam acues quinquies

cum Cinabrio, vt de alio G. vegetabili dictum est. Tunc accipe de isto G. vegetabili, siue menstruo fœtenti vnc. 4. & de aqua vitæ certificata & acuta cum sale tartari vnc. 4. & pone simul in vno vase, & distillabis in balneo per nouem vices, & in isto tempore conuertetur totũ in vna vnione ad modum gelu siue glaciei: pone intus vnc. j. Auri calcinati, & pone in balneo per tres dies, & totum erit conuersum in aquam claram. Pone in cinere sicco per 20. dies & erit conuersum & fixum in medicinam, quam si dissolueris & cõgelaueris, &c. Vna pars cadet super 30. Lunæ in verum solem.

Et si volueris hanc medicinam per aliam viam facere: Accipe tantum de menstruo fœtenti minerali puro, hoc est, de aqua forti superius dicta acuta decies in Cinabrio, & ponas intus aurum, & ponas per 20. dies in putrefactione, & soluetur totum. Tunc aquam extrahas per balneum quousq; remaneat in quantitate Auri ibi positi. Congela in cineribus vase sigillato, postea aperi ibi vas, & pone aquam ibi eiusdem conditionis cũ prima in quantitate pulnerum, siue rei congelatæ, & dissolue in balneo & in cinere distilla. Et sic procede toto isto regimine obseruato, vsque ad 10. vices. Et sic habes medicinam merè mineralem, quam poteris breui tempore complere, vt habes annotatum in Epistola abbreuiatorij, in clausula quæ dicit: Tum verò post primam calcinationem & putrefactionem, quæ fit per primam aquam, bene limpidam ac clarificatam 20. diebus, minori autem tempore fieri non potest. Et in fine huius clausulæ, vbi dicit hanc medicinam, in 80. diebus ad maximum complere poteris.

Multiplica eam vel incera cum ea sulphur Iouis vel Saturni, vel ponas supra Mercurium vt de alijs dictum est. Ecce habes totum lapidem mineralem cum suis particularibus accurtationibus.

Sed nota:

℞. Istum lapidem, possumus etiam aliter componere, scilicet maiorem. Et est modus, quando habes corpora soluta, vnumquodque de per se conuersum in liquo-

liquorem, pone vnc.j.de G. vegetabili, & vnc.j Lunæ finæ, & partes 12. de aqua vegetabili, & putrefacias de per se, & separes Elementa de vtroque de per se. Postea vnies terram & præpares simul, priùs cum aqua lunæ separando eam per balneum ab aëre & igne, quousque terra sit puluis albissimus. Postea præpares cum aqua rubea, scilicet cum aqua solis, quousque sit disposita ad sublimandum, quod cognosces quando supra lamina ignita euolat in fumum. Postea sublimabis, & sublimabitur sulphur, & rubeum manebit in fundo. Tunc proportionabis terram, siue sulphur album cum amalgamate facto ex Luna & Mercurio & Ioue, vt supra fecisti in alio modo compositionis huius lapidis. Et supra hoc fixabis Elementa sua alba diuidendo & digerendo & desiccando; vt in superiori tibi traditum est doctrina. Et tunc sulphur rubeum, quod remanet in fundo coniunges cum amalgamate facto ex auro & argento viuo, & proportionabis vt supra in albo fecisti, & elementa rubea sua fixabis supra opus. Et cum sua pleagine cerabis, vt diffusam habes doctrinam in superiori.

Et habes lapidem mineralem album & rubeum per alium modum compositum, quem poteris multiplicare per modum minerarum, vt supra te docuimus: Et modum tibi clarum dedimus. Et habes totam nostram doctrinam Alchimicam, tàm vegetabilem, quàm animalem, quàm etiam mineralem, cum omnibus suis circumstantijs diffusam ac claram.

Finis huius prætiosissimi tractatus ad laudem Dei omnipotentis.

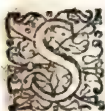
RAYMVNDI LVLLII POTESTAS *diuitiarum: in quo libro optima expositio testamenti Hermetis continetur. Quid sit spiritus S. S?*

Cap. I.

IN nomine Domini Amē. Dixit Philosophus, accipe lapidem nostrum, benedictum, qui non est lapis, nec habet naturam lapidis, & ab eo separa elementa. Et nota quòd Philosophus vocat lapidem omne illud in quo possunt ita separari per artificium, quoniam per eorum coniunctionem in opere alchimico suscitatur quædam substantia ad modum lapidis. Dicitur benedictū, quia extra quatuor elementa superest quædam S. S. quæ spiritus lapidis vocatur, & quia spiritus nobis non apparet, nec tangitur, nisi assumpto corpore in aliquo elemento. Iste nanque spiritus propter suam naturæ nobilitatem accipit corpus in nobiliori & superiori sphæra elementorum, vt puta in sphæra ignea, ipso igne remanente in substantia & natura sua spirituali: & ideo non est ignis, nec habet naturam igneam, quantum est de se. Et iterum istud corpus sphæricum igneū propter sui nobilitatem, subtilitatem & puritatem, adhuc à nobis non potest videri instrumentis igni idoneis. nisi mediante operis industria, eius subtilem substantiam condensando, & in speciem aqueam conuertitur, & manet.

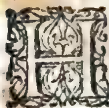
Separa igitur vel sphæra dictum spiritum, & coniunge cum alijs elementis, & habebis intentum tuum. Opinio ergo in coniunctione lapidis duplex est: Prima vt fiat elixir ad argentum viuum congelandum: secunda, vt fiat elixir ad vitam hominis conseruandam in sanitate S. ad omnem superfluitatem malorum humorum abijciendam, & omnem corruptionem corporis euitandam.

DE OPINIONE ELIXIR AD *Alchimiam, & de separatione aquæ cum spiritu.* CAP. II.

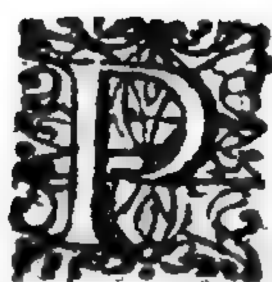
I vis igitur facere inde lapidem philosophicum ad argentum viuũ congelandum, pro alchimica opinione, hoc modo facias. Separa spiritum cautè quantò citiùs & puriùs poteris, quia nunquam ita cautè ipsum separabis, quin aliquam in se partem contineat primioris substantiæ phlegmaticæ, id est aqueitatis. Iste spiritus semel separatus, vocatur mercurius, id est aqua ardens, cuius signum est, quòd si intinxeris in eo pannum lineum, inflammabitur, & non comburetur: si verò pluries separaueris, vocatur lunaria rectificata, id est, aqua ardens rectificata, cuius signum est quòd pannus lineus tinctus in ea totaliter comburetur. Itaque habes vnum elementum factum spirituale cum spiritu S.S. Et ita oportet quòd omnia elementa tua fiant spiritualia: & cùm dico spiritualia, dico retinentia tantùm suam virtutem corporalem.

DE SEPARATIONE AERIS *cum spiritu S. S.* CAP. III.

Oc modo aërem separabis: primò separa totum phlegma superfluum à dicto lapide, donec videas oleum exaltari, & nihil penitus remaneat phlegmatis, & remanebit inferiùs quoddam quod erit pix mollis. Tunc lunariam, id est, aquam ardentem rectificatam commisce cum illa substantia facta, sicut pix mollis plenè mouendo, donec incorporetur, & pone ad distillandum, & quod egredietur, vocatur sanguis humanus rectificatus, quem quærunt Alchimistæ: Item vocatur iste sanguis aër vel ventus, & de hac re loquutus est Philosophus, cùm dixit: Portauit illud ventus in ventre suo, id est, aqua. Et sic habes duo elementa exaltata in virtute S.S. id est, phlegma & aërem.

DE SEPARATIONE ignis cum spiritu S. S. CAP. IV.

Ost accipe totam præfatam substantiam, quæ remansit sicut pix, & separa oleum superfluum per alembicum vitreum, donec nihil remaneat, quod oleum ad partem separa, quousq; tibi dixero, & tunc erit quædam substantia nigra & sicca.

Coniunctio terræ cum sanguine siue aëre.

Quam substantiam nigram pulueriza subtiliter, & cum sanguine humano rectificato, misce per minima, & dimitte stare simul per spacium trium horarum: & postea distilla, & tunc hæc aqua vocatur aqua ignea rectificata. Et sic habes tua elementa exaltata in virtute S.S. id est, aquam, aërem, & ignem.

DE EXALTATIONE VIRTVTIS terræ cum spiritu præcioso S. S. CAP. V.

Ost accipe prædictam substantiam nigram, & eam calcina in furno reuerberationis, donec efficiatur sicut calx, & calcem hanc misce cum aqua ignea rectificata, & distilla septem vicibus calcinando, & distillando, & tunc aqua vitæ vocatur rectificata.

Nota, ne decipiaris quòd terra non calcinatur igne forti S. vt dicitur in cap. 6. Sed aqua sua. Nota quòd terra post calcinationem philosophicam, tunc dicitur calcinari igne forti; & sublimatur albissima, & post dealbationem prędictam aqua prima, id est, argentū viuum suum debet acui super terram septem vicibus distillando, quæ alias dicitur calcinando philosophicè, & tunc vocatur Luna summa vt in lapidario in fine capituli, quod incipit: Opus lapidis philosophicalis. Et tunc erit aqua vitæ rectificata, quam serua, quousq; tibi dixero: & sic habebis quatuor elementa exaltata in vir-

in virtute cum S.S. facta spiritualia, cùm & hæc est aqua vitæ quam quærunt Alchimistæ.

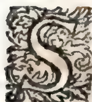
De virtute istius aquæ vitæ, & quomodo ex prædictis fit elixir per eorum coniunctionem.

Cap. VI.

Qua ista fixat omnes spiritus & facit ingredi. Ista autem aqua habet vim suam superiorem spiritualem, & vim suam inferiorem corporalem, id est, non fixam. Et hoc est, quod dicit Philosophus, quod est inferius, est sicut id quod est superius, & quod est superius, est sicut id quod est inferius ad perpetranda miracula rei vnius, id est, oportet quòd ista S.S. id est, spiritus retineat vim suam, id est spiritualem, & habeat omnem vim quatuor elementorum, id est, corporalem, si miracula debeant inde perpetrari, quia si talem vim habent multa miracula super opiniones Alchimiæ perpetrantur.

Item dicit Philosophus, ascendit à terra in cælum, id est, quatuor ista elementa sunt ascensa S. per sublimationem à terra in cælum: hoc cum spiritu lapidis. Postea dicit Philosophus, priusquam descendit in terrã, hoc est, si ista quatuor elementa ascensa, id est, elementa ascenderunt in cælum, iterum descenderunt in terram, ita quid fixentur in virtute spiritus S.S. & remaneat vnus lapis christallinus, & erit elixir retinens perfectè Mercurium.

SECVNDA PARS PRINCIPAlis istius primæ de opinione elixiris, ad vitam hominis conseruandam, & dicitur Aqua vitæ. CAP. VII.

SI verò volueris facere aquam vitæ ad vitam hominis tuendam, & conseruandam incolumem, & omnes ægritudines curandas, sic procedas: fac Mercurium, deinde lunariam optimè rectificatam, & ex ea non facias sanguinem humanum, quia si esset sanguis humanus, vt dictum est, amittet vim suam attractiuã virtutum, herbarũ, propter nimiam oleagineam humiditatem, & totum defœdaret saporem, & sic incongrua esset ad recipiendum. Item non facias ex ea aquam ignitam, quia tantæ acuitatis & fortitudinis esset, quòd omnia consumeret comburendo, & periculosa esset ad recipiendum. Sed quia omnis perfectio cuiuscunque lapidis est in virtute sua terræ, quia nutrix vel fermentum appellatur, philosopho attestante, qui dicit: Nutrix eius est terra, sine quo fermento spiritus lapidis nullo modo detineri potest perfectè, nec complementum suæ virtutis possidet. Ideo huic aquæ spiritui demus virtutem terræ suæ, & tunc vim suam completè integraliterque obtinebit: & hoc est quod vult Philosophus, vis eius integra est, si versa fuerit in terram, & tunc vocatur aqua vitæ. Et si pluries ab eadem terra distillaueris, erit aqua perfecta, & rectificata.

QVOD

QVOD IN HOC LAPIDE est modica terra, & magnæ virtutis.

CAP. IIX.

SCIAS ergo quòd in hoc lapide terra est modica & magnæ virtutis, ne mireris, vel cures si parum sit de terra, quia sicut parum fermenti leuat & fermentat maximam copiam pastæ: ita istud modicum terræ quod desinet iste lapis, sufficit ad nutriendum totius lapidis complementum.

QVOD LAPIS PHILOSOPHICVS non fit de aliena terra quàm de sua propria.

CAP. IX.

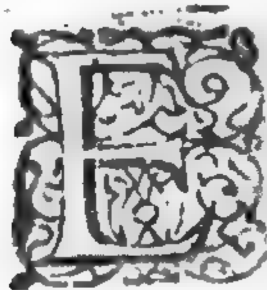
CAVEAS ergo ne quæras aliam terram sicut aliqui, qui accipiunt tartarum vini, & dicunt quòd terra lapidis est. Alij verò fæces vini calcinatas: Alij cineres vitis, & ij errant, sicut cæcus qui cæcum ducit, & ambo in foueam cadunt, & credunt facere aquam vitæ, & faciunt aquam mortis, quia non debet esse terra extranea, sed quemadmodum dicit Geber libro primo capite 2. Lapis vnus, id est, argentum viuum, medicina vna cui nihil extraneum additur, nisi quòd in præparatione superflua remouentur: ita & in hac aqua vitæ. Ergo aqua prædicta si fuerit promptè sublimata tribus vicibus, ita quòd quando gutta eius ponitur in cocleari, & tunc incenditur vt candela, & tota cōburitur: & si nihil humiditatis remaneat in cocleari, & tunc est verè rectificata ad hoc vt possit procedi in opinionem eius, & fit vtilis ad ægritudines curandas, & vitam hominis conseruandam Et quia terra est necessaria, & antequàm debeat distillari aqua rectificata ab ipsa, oportet quòd sit ante de phlegmate & purgata, & faciat in signum prædictum in cochleari, & rectificat cum terra. Et necessarium est quòd oleum extrahat, & separetur à terra.

Scias quòd terra prædicta tota adusta est, & fæces sicut aliæ res adustæ; nisi lauaretur terra prædicta cum aqua phlegmatis, ita quòd omnem illum fœtorē per-

dat, & non retineat aliquid de fœtore, aqua inde rectificata debet per terram transire, & ab ipsa distillari. Et ideò antequam facias transire per terram lunariam rectificatam, laua bene terram cum aqua phlegmatis, ità quòd benè perdat fœtorem adustionis. Quo facto facias ex dicta terra, id est, per dictam terram transire aquam rectificatam, id est, distillatam & purgatam. Hoc facias ad minus septem vicibus: & tūc habebis aquam vitæ medicinalem vt diximus. Et nota, quòd vix poteris habere ex triginta mensuris lunariæ simplicis, vnam de prædicta lunatia rectificata, & toties distillata per terram suam.

Item nota quòd si dicta aqua transeat per terram pluribus vicibus, erit efficatior, ideò quantò pluries, tantò vtilius & multiplicatur, & augetur eius virtus. Quia quàntò pluries per terram vnam distillatur, tantò est magis efficax & virtuosa dicta aqua. Et nota quòd in dicta aqua soluuntur folia auri tenuissima, seu eius calx bene subtiliata: sed quod melius est eius sal. Et sic ex auro fit aqua potabilis, habens infinitas virtutes, immò quod in corpore humano mirabilia operatur, quæ est mirabilis ad vitam hominis conseruandam, & ad eius ægritudines curandas & tollendas, vt in libro conseruationis humanæ vitæ latiùs continetur. Et quod ampliùs est, facit hominem reuiuiscere. Igitur supra totam aquam dictam habeas.

DE QVO EST, VEL QVALITER vocatur lapis iste philosophicus. CAP. X.

EST autem lapis iste benedictus, argentum viuum quod eligere melius & fortius debes & clarius sine fœcibus, quàm poteris inuenire, & habeas cucurbitam æneam vel plumbeam, quia in prima separatione non vis est cuius metalli sit, sed Alembicus sit vitreus vel argenteus: quia in alembico confortantur & vniuntur spiritus viui.

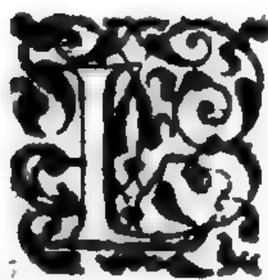
QVOD

QVOD POST HÆC DVO VASA aliqua sunt necessaria in hac arte. CAP. XI.

OSTEA debes habere quoddam vas reuolutorium, vt scis: quia in isto vase ingrossantur spiritus reuoluendo, & condensando in speciem aquæ. Item sequitur quoddam vas repercussorium, & in isto dou esticantur spiritus viui, nisi hoc vas esset, euolaret quædam spiritualitas, nec perpenderetur, & ista duo vasa sunt necessaria in hac arte. Item sunt & alia quædam, quæ ad præsens sub silentio prætermitto. Et debes prasumere, quòd Aqua communis non calefacis in vase reuolutorio. Item sub alembico fiat ignis lentus donec vitrum calefiat: quia si violentet ignem faceres, destrueretur vas, & spiritus exiret. Item aquam communem calefactam extractam à vase reuolutorio, nullo modo alia vice reponas, quia est corrupta in euaporatione cuiusdam fumi corrupti. Item aqua perfecto modo facta reseruetur in vase vitreo spisso, cuius corpus sit grossum & latum, & os sit gracile in hac forma obturatum cum panno lineo, superius cum mastice: & sic quandiu volueris seruabis aquam absque damno & periculo.

ORATIO AVTORIS pro errantibus in hac arte. CAP. XII.

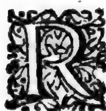
AVS, honor, virtus, & gloria sit tibi Domine Deus, cum dilecto filio tuo Domino nostro Iesu Christo, & Spiritui Sancto paraclyto in Trinitatem sanctam, qui est solus Deus, & verus homo perfectus, tibi gratias ago quia cùm aduersarij huius mundi transitorij permouisset, ne suis delectationibus suffocaret me ab eadem tua summa misericordia subtulisti: Sed quia video infinitos in hac arte deceptos, qui per directam non ingrediuntur semitam, placeat tibi Domine Deus, vt de sciētia quam

mihi tradidisti, charos meos ab hoc errore diuertam, & cùm perceperint veritatem, intelligant, & laudent nomen tuum sanctum, & gloriosum, quod est benedictum in æternum, Amen.

Finit prima pars huius primi libri.

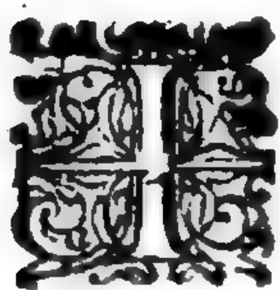
INCIPIT SECVNDA PARS PRINCIPALIS, QVAE est de operatione magni lapidis Philosophici.

QVOMODO SPIRITVS LApidis debet præparari. CAP. I.

Ecipe de succo lunariæ lib. 1. 2. vel 3. quantum vis de meliori, & fortiori quod haberi potest, & pone ad distillandum, vt scis iuncturis bene clausis, & distilla totum argentum viuum in speciem ignis, donec non faciant venas istæ venæ per animam aëream oleaginosam. Ideo quando phlegma frigidũ incipit venire, citò dissoluuntur dictæ venæ: tunc est signum quòd principalis spiritus est distillatus, qui continet omnem perfectionem vitæ in eo. Custodias ergo hunc spiritum intus phialam bene obturatam. Pone consequẽter aliam phialam intus alembicum, & capias aquam secundam, quoniam adhuc detur de spiritu supradicto, sed non tantum sicut prima. De ista secunda aqua distillabis tantùm, quousque veniat phlegma, quod nihil aliud est quàm aqua corrupta, quam priùs debes gustare, etsi non habet virtutem in se nisi aquæ, capias quod distillatum est de secunda aqua, & ponas ad partem, sicut fecisti de prima.

DE ELECTIONE AQVÆ perfectæ ab isto phlegmate.
CAP. II.

TEM ponas aliam phialam sub alembico ad recipiendum phlegma, quousque plus non distillet: totum illud phlegma abijcias, quoniã est causa mortis nostri lapidis præciosi cælati ignorantibus, nobis autem noti. Post hæc debes ipsum spiritum præparare & rectificare, quousque habeas signa prædicta suæ perfectionis sicut alijs locis scripsimus.

DE CALCINATIONE terræ philosophicæ.
CAP. III.

VNC debes calcinare terram quæ remansit in fundo vasis nigra ad modum picis fusæ: Hæc calcinatio nõ fit per violentiam ignis, sicut sophistici faciunt, sed tantum fit cum suo proprio spiritu, qui custodit eam à combustione, quoniam spiritus extrahit animam à corpore, & expellit phlegma, & interficit, & viuificat eam perpetuò. Ergo hoc modo calcina.

DE REDVCTIONE AQVÆ super terram, vt eam calcinet.
CAP. IV.

APIAS aquam secundam, quam distillasti & rectificasti, & illam proijcias intus vas super terram nigrã, & moue vt dissoluatur, & custodias te ab acubus, quas recipies in materia, quòd tibi non noceant. Scito quòd iste casus sulphur habens, potestatem congelandi aquam nostram in lympidum chrystallum, vel in puluerem album, sicut nix.

Moueas igitur illas acus bene, quousque dissoluantur cum suo spiritu. Postea pone vas bene obturatum in putrefactione, sicut scis per diem naturalem.

Postea extrahas & pone alembicum lutatis bene iuncturis vt vis, & distilla spiritum tuũ cum igne luminis, sicut prædicet, quousque videas venas quæ sunt in capite alembici esse dissolutas: tũc separa illum spiritum & ponas ad partem, postea conuerte illud phlegma, & inuenies in sapore aquæ communis, distilla quantum poteris cum dicto igne, & proijcias, quoniam istud interficit nostrum lapidem: & quando cessauerit distillare remoue ignem, & aperies vas, & inuenies materiam duriorem quàm priùs, ex quo spiritus traxit animam à corpore, & vniuit sibi ipsi, quẽadmodum spiritus est locus proprius vbi anima requiescit phlegma expellendo lapidem mortuum.

Istas operationes reiterabis, quousq; videas materiã tuam corruptam in separatione elementorum per gradus ignis, sicut in alijs superioribus locis diffusiùs diximus, in tantum quòd materia tua in fundo vasis remaneat calcinata in puluerem nigrum; & videas quòd spiritus tuus sit vltimus sicut primus, & tanti vigoris & saporis, & sic rectificati, quousq; terra tua & spiritus habebunt signum perfectionis, vt supradictum est.

DE VIVIFICATIONE terræ cum spiritu suo. CAP. V.

SCIAS fili veraciter, in hoc capitulo iacet tota subtilitas, hoc est, extrahere animã à corpore per quam spiritus viuificatur, sicut corpus mortificatur ad extrahendum humorẽ, qui calorem mortificabat naturalem, quæ causa est generationis nostri sulphuris, sicut Philosophi dixerunt, quòd sulphur non generatur nisi per calorem, ita quòd habens calorem, extraximus nos de morte ad vitam, quoniam superiùs erat mortuus & suffocatus, & nunc erit viuus & exaltatus ad magnas potentias & vtilitates.

Scias

Scias quòd iste calor habet potestatem penetrandi omnes partes sani spiritus propter sui acuitatem, & cōgelandi propter causas suæ siccitatis, quoniam omnis res sicca libenter bibit suum humidum, & conuertit eum in sulphur, qui postea habet vim congelandi omne argentum viuum in verum solem, & veram lunam. Vnde aduerte quòd putrefactio huius rei est causa generationis, & exaltationis eius, ita quòd materiā illius corrumpas in materiam vnam, & elementa separa, quibus separatis creatur nostrum sulphur, ex quo sulphure facias medicinam tuam.

Iste ergo est lapis secretus, id est, anima & sulphur à lapide extracta, in qua est infusa illa virtus, quæ habet vnire & ligare duo contraria, videlicet corpus perpetua fixione. Hoc dixit Philosophus, quòd non potest fieri transitus melior argenti viui ad illam duritiem metalli, nisi fuerit medietas, dispositio, id est, anima, quæ participat cum terra vtriusque, propter quam participationem potestatem habet ligandi omnes simul, & vniendi. vnde sequitur ex tribus factum vnum est: & hoc est quod dicitur à Philosophis. Lapis noster factus est ex tribus naturis scil. corpore, anima, & spiritu. Spiritus autem est medium inter animam & corpus, quoniam ipse extrahit animam à corpore, & interficit corpus, & postea reducit eam in corpore, & refrigere illud facit. De qua reductione loquitur Hermes, dicens, Recipe animam lapidis, & semina illam in terram nostrā foliatam albam, quæ est volatilis, si vis quòd perdat magis alas suas. Quoniam ista anima retinebit illam terram, ne fugiat, quandoquidem in cælum ascendit, & post de cœlo in terram descendit: recipit enim omnes vires corporis & spiritus, taliter quòd nihil erit quod sibi resistere poterit; neq; interficietur, quoniam erit immortale. Scriptum est enim, qui semel resurrexerit, mori amplius non poterit, quoniam mors cùm est glorificatum corpus in vita perpetua, in illud ampliùs non intrabit, sicut corruptio est causa nouæ generationis in vnam substantiam.

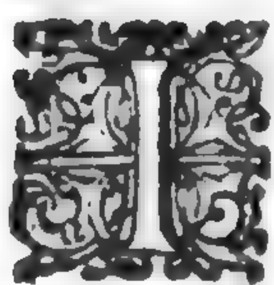
Interfice ergo corpus per corruptionem ante omnia, & consequenter paulatim extrahe ab illa morte in qua

eum posuisti, & restitue eum in vita quousque venerit in mediam illam corporeitatem, quæ participat extrema duo, videlicet animam & corpus. vnde hac ratione nos appellamus illud argentum viuum & spiritum animatum: quoniam in se cõtinet animam, & illud appellamus corpus, ex quo habet corporeitatem palpabilem atque visibilem, in qua te reduxit, & est quia in se retinet de natura corporis propter ista duo contraria vel extrema, videlicet corpus & animam, nos illum medium coniunctionis appellamus, habentem in se virtutem vniendi & ligandi illa simul inseparabiliter, quoniã quò ipse in se animam cõtinet propter quam mortuum corpus viuificari debet: videtur quòd ista coniunctio sit naturalis inclinatione quadã vnita amore naturali. Et cõiunctio ista amicabilis, vnio est amoris, per quam coniunctionem corporis & spiritus est corpus indiuisibile, in quo spiritus corporis cum potentia omniũ suarum figurarum, substantia spiritus subtilis, ita quòd spiritus eius est ligatus cum anima intus in substantiam spiritus ita subtiliter, quòd nullus corporalis oculus differentiam videre inter ea poterit, nisi tantum spiritũ qui in forma aquæ apparet, in quo animæ & corporis species inuisibiliter requiescunt simul, ita quòd apparet cùm anima sit cum virtutibus corporis & animæ, quæ eiusdem naturę est, & speciei cum corpore: & sic quando sitit, optat bibere, & se humectare ad recipiẽdum humorem perditum per vim calcinationis supra quam dici potest, ad se trahet naturam deperditam se ipsam viuificando, & in attractione naturæ suæ attrahet spiritus substantiam multiplicati exuberati cum natura sui corporis, quæ diffusa est, & extensa per totam substantiam ipsius spiritus. Vnde quia attractio facta per amorem duarum naturarum dictarum, causa erit coniunctionis corporis & spiritus, quod Philosophi dixerunt his verbis: nisi coniunctio fiat indiuisibilis inter corpus & spiritum, nunquam erit conceptio, & si non erit cõceptio, nunquam erit impregnatio, & si non erit impregnatio, non erit infantatio siue partus. Attende ergo potẽtiam ipsius coniunctionis.

Idem Morienus ait: quòd generatio nostri lapidis assimi-

assimilatur generationi hominis: quoniam quãdo terra extra duxerit infantem illum, nutrit, quousq; fortior fiat,& potens resistere flammæ ignis, & non existimes, terram fecisse totum vbi incipiendum est, nihil adhuc audisti de istis secretis, quæ demonstrabuntur in processu magisterij, videlicet in nutrimento lapidis: tunc eius operationes manifestantur crescente potentia sua, & quanto magis nutritur, & crescit, maiorem transmutationem videbis, & admirabiles potentias naturæ in re ista visibilem cognosces. Quæ quidem mirabilia secreta nisi vni soli & benemerito homini reuelentur, aliâs malediceris à Deo, quoniam nemo debet afferre illi cui Deus reuelare non decreuit: itaq; illi soli & nulli alio debet reuelari, quia donum Dei est, & non hominis reuelantis secreta, quæ ipse Deus in natura plantauit, qui sit benedictus in secula. Amen.

DE SPOLIATIONE alienæ humiditatis à natura per subtilem assationem. *CAP. VI.*

IDeo Philosophi volunt terram lapidis spoliari à tota sua humiditate, donec sicca fuerit. Et iterum Philosophi volunt, quòd humidum restituatur super siccum, videlicet in propriam terram, quoniam ibi nostrum sulphur generatur, quodque igitur terra ante eius præparationem facere non poterat. Post facta eius præparatione ideo, quia color eius restitutus est ei, subtracta humiditate, quæ eam habebat & mortificabat.

Calcina igitur bene terram philosophica calcinatione, & antequam semen imponas, quod super omnia amamus. Postea recipe terram, & pone cum ea quartam partem sui ponderis, & consequenter pone intus vas quod nos retentorium appellamus, cuius forma hæc est

quod ponas super furnum tuum continuando ignem tuum lenem, quousque spiritus sit totaliter congelatus in terra. Scias quòd nigrum corpus vestibus albis inducetur, si Deus tibi concesserit, hanc operationem reiterabis, donec terra alba fuerit ad modum niuis. Tunc terra prægnans est claritate perpetua, & appetit extra mittere filium suum.

DE PVRIFICATIONE TERRÆ per subtiliationem philosophicam.

CAP. VII.

HAEC extramissio infantis fit ad hoc, vt spiritus congelatus in sulphure separetur à terra quæ splendorē eius occupat, & res impura à pura separetur, & incorporale à corporale: & fit hoc modo, quando terra erit alba, sicut nix. Tu extrahas extra vas, & conteres illam super laminam vitri in puluerem subtilem. Postea pone intus vas, & iuncturam lutabis, deinde pone in furno: & scias quòd infra 30. horas, aliter 30. dies, inuenies infantem natum, & à terra separatū ad latera vasis clarū, resplendentem & lucidum vt corpus lunę: hunc custodi. Ista est enim terra nostra foliata, in qua debes animam seminare, quæ est tinctura claritatis & ars nostra & medium coniungendi, & pacem facit inter mortales inimicos, quæ terra est ab omnibus quæsita, da aures, & oculos.

DE CAVTIONE VT terram foliatam nutrias.

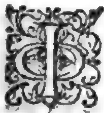
CAP. IIX.

ISTVD corpus aureum spirituale & corporale, ex quo vtriusque virtutem continet, & quamuis hæc terra sit perfecta, quòad eius operationem, quoniam ipsa operari non potest, sicut delicatus infans in illa hora quando natus est, quousque nutriatur & roboretur, vt operari possit. Ista potentia ei datur propter nutrimentum: vnde fuerunt aliqui, sicut ego vidi, cùm essem apud REGEM ROBERTVM, qui

qui de hoc lapide tàm secreto faciebant proiectionem. Et quia nutritus cùm erat & vigoratus, nullam perfectionem in eo inuenerunt, tamen post inuestigauerunt potentiam suæ operationis. Inceperunt ergo ex illo lapide Philosophorum qui est medicinæ confectio & ipsius nutritiones operationis: & est secunda & vltima pars huius magisterij.

QVID SIT OPVS PHILOSOPHORVM facere. CAP. VIIII.

Itaque totum opus Philosophorum diuisum est in duas partes. Prima pars est eiusdem sulphuris in medicinam fixam & fluentē conuersio. Hoc Morienus dixit, quòd totum magisterium duplici creatione erat. Et aduerte, quòd ita sunt primæ & secundæ operationes coniunctæ in natura, quòd quàm primùm prima operatio finitur, secunda incipit iam inchoari & fieri medicina, qua secunda finita, totum magisterium finitum est.

OPVS PHILOSOPHORVM IN DVAbus operationibus consistit, scil. sulphur facere, & illud nutrire. CAP. X.

In prima nanque parte, nos præparamus & purgamus materiam, & creamus sulphur, ex qua materia præparata nos componimus & creamus medicinam quæ tantam habet potentiam. Et noli affici tædio in nutritione lapidis, neque festines, sed magno cum ingenio & patientia multa opus continua: si enim patientiā non habes, ad excellentia naturæ secreta non attinges: corrumpuntur enim propter festinationis violentiam.

Nutrias itaque lapidem tuum tandiu, donec proiectionem ex ipso facere possis, tum mirabilia eius intueberis: & ista est prima pars, videlicet de lapidis creatione, & materiæ præparatione ex qua.

Desunt non pauca.

℞. ergo vncias S. lunæ optimæ, & dissolue in aquã Mercurij, quam manifestabo tibi in lapide minerali, & dissoluetur in aquam viridem. Post separa aquam cum ratione Philosophica, & reitera aquam super terram.

Debes scire quòd forma argenti est in prima aqua, & recipe terram argenti calcinati, & pone ad partem: consequenter ℞. aquam, & diuide illam in duas partes, & in prima pone terram Lunæ, & in altera petram puluerizatam, & obstrue phialam, & pone ad solem, & citò dissoluetur in aquam claram. Ista aqua est aqua fermentalis, in qua lapis fermentatur, & trahit ad se naturam metalli. Item aquam diuide in duas partes, & vnam partem pone ad congelandum intus vas vitreũ lento igne. Post ℞. vnam partem argenti, & amalgama eam cum duplo argenti viui. Recipe lapidis congelati partem quartam, & misce cum dicto amalgama, conterendo & miscendo simul quousque totum fiat vnum corpus. Post imbibe materiam cum alia parte aquæ fermentabilis, paulatim partem post partem sicut dixi in creatione lapidis.

MODVS NVTRIENDI LAPIDEM & eius multiplicatio.
CAP. XIIII.

Ostea ponas materiã ad nutriendum lento igne. Hoc magisterium dat intelligere, quòd vapor lapidis coniunctus cũ vapore corporis perfecti, congelabit argentũ viuum in veram medicinam albã, lucidam & transparentem. Hanc operationem reitera quando vis multiplicare, quoniam quantò magis reiterabis dictam operationem, tantò magis multiplicabitur in potentia, sic verbi gratia: si prius vnum pondus medicinæ conuertebat centũ partes, secunda vice conuertet mille, & tertia decem millia, quinta mille millia, & sic in infinitũ. vnde non ponas negligentiam in hac arte, quoniam medicina vnitur melius, in suis partibus magis digeritur, ac perfectius operatur.

DE

DE FIXATIONE AERIS. CAP. XV.

Vnc dicam tibi de aeris fixatione qui in se portat tincturam. Accipe terram argenti, quam ad partem posuisti intus vnam partem aquæ, & totum hoc ponas ad distillandum, & lento igne aquam separabis. Quo facto remoto illo recipiatur: ponas illud & recipias aerem, qui erit coloris crocei augmentando ignem plus primo igne vno puncto, cum quo igne vnius puncti distillabis quicquid distillari poterit, & cessante distillatione ad partem, pone bene obturatum. Consequenter recipe terram, quæ in fundo remansit, & contere super laminam vitri cum modico dicti lapidis, & imbibe totum hoc cum aqua quæ est distillata, donec fiat ad modum pastæ.

Postea apposito alembico pone ad distillandum, & distilla ad duo puncta quã grauius distillabit, & quantò tardius distillabitur, tantò maioris erit virtutis. Itaque destillationes istas reiterabis, quousque à corpore animam totam extraxeris & amplius distillare nõ poterit, & ponas quamlibet distillationẽ cum aere, qui est coloris crocei: postea distilla illud semel, & erit rectificatum. Et habes aerem, cum quo tinges, & fixabis lapidem tuum hoc modo.

DE CERATIONE CORPORIS VT fluat. CAP. XVI.

℞. argentum viuum, quod est iam coagulatum cũ vapore lapidis, & illud cõtere super laminã vitri quod totum conteritur facile in terram claram & puluerem subtilem: hunc puluerem imbibe cum dicto aere paulatim, vt fiat ad modũ pastæ: hanc materiã pone ad nutriendum lento igne quousq; aer erit congelatus cum dicto lapide, sicut supra fecisti cum dicta aqua. Reitera hanc operationem donec biberit medietatem sui ponderis. Postea Recipe modicum de lamina illa christallina, & pone super laminam cupri ignitam, & si fundi-

gur ad modum ceræ, sine fumo medicina est perfecta & fixa, & si non, reitera decoctionem quousq; signum faciat. Huius medicinæ proijce partem vnam super centũ partes plumbi vel stagni, vel alterius metalli, & in verã lunam ad omne iudicium transmutabitur cum omnibus suis proprietatibus; & si medicina fuerit semel multiplicata, tantum facias hoc modo proiectionem, ℞. vnum pondus istius medicinæ, & proijce super centum partes mercurij calidi, incipientis fumare, & conuertetur in medicinam. Huius autem secundæ medicinæ proijce põdus vnum super centum mercurij calidi vt suprà, & erit medicina super alio mercurio. Huius autem tertiæ medicinę proijce põdus vnum super centum pondera mercurij, vt supra fecisti, & in verum argentum conuertetur.

ALIVS MODVS NVTRIENDI LApidem. CAP. XVII.

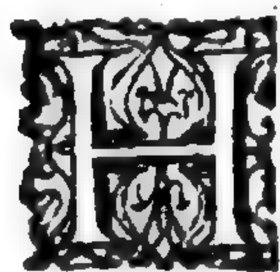
PEr alium modum, vt supra dictum leuiorem tuum creare poteris, nanque non dissoluas lapidem, in aqua argenti tantum capias amalgamæ, quartam sui partem seu ponderis prædicti, conterendo illum supra laminam vitri, quousque totum incorporetur. Postea imbibe totam medicinam illam aquæ lunæ paulatim, sicut dixisti in creatione lapidis. Postea pone materiam intus vas ad nutriendum, & facies consequenter vsque ad finem, vt supra dixi.

ALIVS MODVS MVLTIPLICANdi & nutriendi lapidem. CAP. XVIII.

ADhuc etiam per alium modum componere poteris elixir, habendo respectum ad perfectam Temperantiam, & perfectionẽ suæ conditionis, & proprietatis: hoc modo, videlicet quòd tu capias partem vnam cum dimidia aquę lunæ, & in ea dissolue partem vnam dicti

dicti lapidis, & erit totum ad modum aquæ claræ. Postea proijce vnam partem eius, & omnia misceantur in formam aquæ: istam aquam ponas ad congelandum prudenter, suam humiditatem radicalem conseruando, & hoc est, ad hunc finem, vt virtus lapidis confortetur, & dissipetur violentia ignis: quia virtus eius hoc totum congelare debet & fixare. sextam istam partem aquæ reparabis leui igne à toto composito per distillationem, hoc est, dictam medietatem medietatis aliæ mediæ partis, quoniam illud erat plus aquæ propter quam sulphur fuit in formam aquę dissolutum & conuersum in naturam aquæ, propter plus aquæ. vnde apparet sicut rationalis ostendit, quod fortior vincit debilem cùm succurritur & confortatur. Itaque sicut aqua vincit sulphur propter maiorem eius qualitatem ad suam naturam reducens; sic oportet quòd sulphur habeat potentiam conuertendi aquam, & reducendi eam, & per congelationem ad suæ propriæ naturæ conditionem, & hæc conuersio est naturalis, & nos certificauit cõfortando in tantã vim sulphuris, tollendo de aqua quod potentiã habeat congelandi aquam: vnde pondus & mensura facta sunt ad confortationem suorum membrorum. Vnde non sufficit rem ipsam scire, sed quot modis potest confici, & per hanc potentiam eius visibilem ostende ignoranti rei ipsius dignitatem. Cogita eius potentiam, quemadmodum in cognitione eorum vniuersalium sapiens & ignorans aliquando adæquantur. vtrum in applicatione causarum ipsarum ad suos proprios & æquatos effectus ignorantiæ & sapientis latissima est differentia.

ALIVS MODVS BONVS ET PERfectus. CAP. XIX.

HVnc lapidem solutum diuide Alembici ingenio in aquam, & terram siccissimam, quam pone in vase à scofolario, cuius quãtitas sit secundùm quantitatem medicinæ, & pone in fimo calidissimo per quadraginta dies, quousq; terra soluatur in terrã rubeã, & renoua

fimum de quarto in quartũ diem, fit omni aqua rubea spissa: auge ei suæ aquæ quanti seruasti medietatem ponderis suæ terræ solutæ, & in 40. diebus sub fimo prædicto congelabitur. Tunc inde quantum ponderat quarta sui ponderis aquam pone super ipsum subtilissimè tritum, & in fimo congela per decem dies, deinde tere, & da sibi iterum aliam quartam aquæ, & congela, & hoc reitera quater. Post hæc extrahe ac tere, & pone in fimo calido & humido, donec totum soluatur. Super hoc soluto pone medietatem aquæ seruatæ, & congela & tere, quia iam sic compleuit factum suum elixir, cuius virtus talis est.

DE PROIECTIONE MEDICINAE ad album. CAP. XX.

ROijciatur primò vncia vna salis medicinæ super vncias tres stagni vel plumbi fusi, & misce bene, quoniam totum est elixir. Huius autem medicinæ plumbi vel stagni medicinati ℥. j. super 110. ℥. stagni vel plumbi fusi fixat in igne, quorum fixorum talis operatio est, vt pijcias ℥. j. super 15. octonis vel stagni fusi, & extrahet suam immunditiam, & imperfectionem, & conuertet in argentum melius omni minerali.

DE ARGENTI TINCTVRAE conuersione in aurum. CAP. XXI.

SI in aurum vis reducere, sic facito. ℞. ℥. j. medicinæ vltimæ congelatæ, & pone sub fimo per 50. dies, donec soluatur, deinde da sibi medietatem aquæ corporis soluti, & congela, & prosequere sicut in argento docuimus.

FINIS.

RAYMUNDI LULLII OPUSCULA PHILOSOPHICA QUATUOR, NUNC PRIMUM IN LUCEM DATA.

I. Compendium artis Alchimiæ & naturalis Philosophiæ.
II. De lapide & oleo Philosophorum.
III. Modus accipiendi aurum potabile.
IV. Lapidarium, siue de lapidibus prætiosis.

Modus accipiendi aurum potabile Secundum Raymundum Lullium.

DIco igitur primò, quòd aurum potabile prodest allopeciæ, si sumatur cum aqua fumariæ, aut cum mirabalanis chebulis condietur. Prodest casui capillorum, si sumatur cum aqua melissæ. Remouet canitiem, & facit oriri capillos nigros, si sumptum fuerit cũ aqua bethonicæ; aut confectione theodor. anardi. Itẽ pustulas capitis, furfuris, capillorum tineam, pediculos, & cæteras infectiones capitis tollit, si sumatur cũ aqua maioranę, dolorẽ capitis vniuersalem, & dolorẽ capitis propter ascensiones vaporum: Et omnem dolorem capitis, vt Hemicraneam, & vertiginem, & Σκοτώματα sanat, si sumptum fuerit cum aqua Buglossæ & melissæ. Item litargiam, quę est ex aposthemate in posteriori parte capitis seu cerebri subtus craneũ, cum aqua rutę & lilij potatum: corpore prius mundificato, & materia distracta, & vniuersalib. alijs præcedentibus curat. Per-

fecta præstat curatione. Si corruptionē verò memoriæ, & somnum innaturale, & stuporē qui est ex diminutione sensus & motus impediens conuersionē spiritus ad neruos cum aqua feniculi, appij & acori an. & confectionis anacardinæ ʒ.ij. auri potabilis granum vnum, curat perfectè has omnes ægritudines: vigilias verò superfluas cum aqua facta ex seminibus papaueris albi & lactucæ perfectè curat: maniam verò & melancholiā, quæ sunt corruptiones animi cum aqua borraginis, & omnes has desipientias, in eodem instanti curat, & similiter amorem qui dicitur *Eguliuos*, Phrenesim verò quæ est aposthema calidum in panniculis cerebri generatum, curat perfectè, si particularibus conuenientibus præcedente Phlebotomia aurum potabile administratum fuerit, cum aqua florum nenupharis, vel florum mirtillorum. Et miro modo in pristinam reducit sanitatem Incubū: quod est Phantasma in somnijs cōprimens corpus, & aggrauans, & motum & loquelam prohibens, facta purgatione aurū potabile sumptū cū electuario diambræ & dianthos commixto cum aqua maioranæ celeriter sanat. Epilepsiam etiam curat, datū cum decoctione pœoniæ Romanæ. Item proculdubio Apoplexiam curat, præcedentibus particularibus & vniuersalibus purgationibus, si aperto ore violenter immittatur. Aurum potabile cum aqua rutę est optimum ex his remedium, ita & taliter, quod si non fuerit mortuus, subitò excitabitur. In palyrasi verò si datur cum decocto primulæ veris facto, cum vino mirum habet effectum. In spasmo de repletione cum aqua saluiæ cum aqua basiliconis. In tortura oris cum decoctione trifolij. In ophthalmia & in maculis, & coniunctura, & in panniculo, & in debilitate visus, ijs omnibus passionibus cum aqua feniculi & sileris montani, In surditate aurium: In tinnitu & sibilo & in dolore aurium cum aqua herbæ sigilli Salomonis, & cum aqua hyssopi: In fœtore aurium cum aqua balsamitæ, apij & herbæ Sigilli sanctæ Mariæ. In reumate cum aqua Hyreos, in nimio fluxu sanguinis nariū cum aqua facta ex capulis rosarum. In paralysi & passionibus linguæ, cū aqua saluiæ & hyssopi. In sputo sanguis cū aqua morsus

fus diaboli aut cũ aqua ſcabioſę. In raucedine vocis cũ ſucco cauliũ rubeorũ. In tuſſi cũ aqua capilli veneris & hyſſopi. In ſputo ſanguinis cum aqua plantaginis. In Phthiſi cũ aqua mellis & lacte: In Empiemate cũ aqua hyſſopi & aqua Enulæ campanæ. In pleuritide vera & nõ vera, & in peripneumonia cum aqua capilli veneris, aut aqua cancrorum fluuialium aut limatiarum aut cũ aqua cucuſtę: In tremore cordis datur cum aqua baſiliconis aut maioranæ, aut aqua corticum citri, aut aqua naphtæ, aut aqua mirtillorũ, aut bugloſſæ, aut meliſſę, aut cum bono vino aromatico, aut ſimpliciter cũ alio mixto. In ſincope cum aqua roſarum & vino malorũ granatorum, aut cum ſucco caponis aſſati modo debito: In debilitate appetitus detur cum aqua mentę: aut cum aqua corticis citri. In dolore verò & debilitate ſtomachi frigidi cum decocto mentæ. In calida cum aqua roſarum, vel mirtillorum. In ſiti nimia, cum aqua portulacæ. In eructatione ſingultus & faſtidio cum aqua bethonicæ & balſamitæ. In abominatione, nauſea, & ſubuerſione ſtomachi facta purgatione, & materia fuerit calida, detur cum aqua roſarum & puluere diarod. abbatis. Et ſi materia fuerit frigida, detur cũ decoctione cinnamomi, ligni aloes & maſticis. In vomitu cum ſucco cothoneorum; & in vomitu ſanguineo cũ aqua plantaginis & burſæ paſtoris cum modico diarod. abbatis. In inflatione ſtomachi facta purgatione detur cum aqua pulegij, & puluere diagalangæ. In tortura inteſtinorum, ſi fuerit ex veneno, detur cũ modica theriaca & aqua ſcabioſæ, ſi non, ſumatur cũ aqua ruthæ, in cauſa frigida: In cauſa verò calida cum ſyrupo Nenupharino. In lienteria bibatur cũ lacte vaccino à quo butyrum fuerit extractum, & poſt bullitum: In diſſenteria & fluxibus ventris, cum aqua plantaginis, aut cũ aqua ferrata decocta ſumat. In Colica cum aqua vitæ; aut cum aqua rutæ, verminibus, ſerpentibus & ſcarabeis cum aqua zedoariæ, aut cum aqua abſynthij & aqua portulacæ, aut cum aqua facta ex cornu cerui: In hæmorroydibus & paſſionibus cum aqua radicis tapſi barbati, & cum aqua milij ſolis & aqua roſmarini. In mala complexione, opilatione, apoſthemate, hydro-

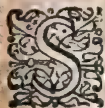
admodum est, laude ipsius anima vitæ, & præclariorem habet effectum quàm si non esset cum auro potabili: & eodem modo dico de aqua vitæ confortans cor & cerebrum: & sic in cæteris: eo quòd aurum potabile est & res virtutis excellentis; excellens omnia alia mineralia & vegetabilia, ex his medicamentis eliciuntur: & non oportet dare aliud medicamentum post donationem suam ipsum diuino auxilio sanat omnes ægritudines quas nō possibile est alijs medicamentis sanare; & nō est tanta cura cognitionis infirmitatū; quoniam discretio naturę suo instinctu dedit virtutē auri potabilis ab auxilio diuinæ maiestatis, cum bonitate suæ misericordiæ ad sanandum omnes infirmitates, & rectificandum ipsum cœcum. Quantitas verò suæ administrationis sunt quæ sequuntur. nàm in magnis passionibus & extremis debet esse quantitas vnius paruæ coclearię & in medijs mediæ & in paruis minor pars, sicut pondus vnius grani milij: & quando sumitur cum theriaca in quantitate designata, hæc duo luminaria faciunt admirabilem cōpositionē in omnibus prædictis; & quantitas theriacæ debet esse ℥. ß. & quantitas auri potabilis debet esse ℥. j. & aquarū quantitas ℥. iij. Multas & etiam alias proprietates laude dignas habet aurum potabile, quo ad suam virtutem, substantiam & operationem, in quibus nulla esset effabilis lingua ad ipsas; cuius substantia, nihil inueni purius, vnde tu sciens sordes nō sordescit, cuius virtute nihil est actualius eius operatione; nec vtiliùs in corporibus inuenitur. Benedictus sit Omnipotens Deus qui bonitate suæ inspirationis, tantam in ægritudinibus curam & sanitatis conseruationem exhibuit, cui sit laus & gloria, in infinita seculorum secula, Amen.

Explicit modus accipiendi aurum potabile secundum Raymundum Lullium, scriptum per Ioannem Miletum Claudianum pharmacopolam die 20. mensis Augusti Anno 1553.

COM-

COMPENDIVM ARTIS Alchimiæ & naturalis Philoſophiæ ſecundum naturalē curſum, Raymundo Lullio Authore.

Incipit compendium artis alchimiæ & naturalis Philoſophiæ. CAP. I.

CIAS chariſſime fili, naturę curſum eſſe reformatū virtutes cuius ſine deprecatione adeo & eleuatione mentis videre poteris ſpiritus fugitiuos, ſeu figitiuos in aere condenſatos: in forma monſtrorū diuerſorum animaliū; etiam hominū qui vadūt, ſicut nubes, modo huc modo illuc. Et hoc totū fit ex principijs naturalib. certis formatis virtutibus, miſticis & exiſtentibus ab alijs virtutibus naturalibus, cum quibus ars magica reformatur naturaliter. Quare ſi velis potes intelligere ſua inſtrumenta per quæ formantur & vnde poteſt exire, quia de vna ſcientia formatur alia.

De aquis abſtractis à parte naturæ. CAP. II.

Fili duæ aquæ ſunt abſtractæ ab vna parte naturæ, per quas formatur tota ars alchymiæ: vnde vna facit lapidem volatilem cum modo & materie; alia facit fixum ad nutum operantis, & ibi natura operatur, intellige conformatur etiam tota ars lapidaria, per duas ſimiles aquas factas per Alchymiam, ſed ſunt alterius naturæ, quamuis de eadem materia fiant in ſuo principio. Similiter ars præſens tenet ſua inſtrumenta, in quibus ſunt virtutes infixę naturaliter, quæ eorum potentiam faciunt fieri mirabilia multa, poſtquam ſunt introductæ in proprijs & retinaculis per artem naturalē & reformationem ad cauſam quæ dicitur communis à ſimplici natura ſtante in elementis ſimplicibus ſi ea ſciueris reducere in illa.

Desunt non pauca.

℞. ergo vncias S. lunæ optimæ, & dissolue in aquã Mercurij, quam manifestabo tibi in lapide minerali, & dissoluetur in aquam viridem. Post separa aquam cum ratione Philosophica, & reitera aquam super terram.

Debes scire quòd forma argenti est in prima aqua, & recipe terram argenti calcinati, & pone ad partem: consequenter ℞. aquam, & diuide illam in duas partes, & in prima pone terram Lunæ, & in altera petram puluerizatam, & obstrue phialam, & pone ad solem, & citò dissoluetur in aquam claram. Ista aqua est aqua fermentalis, in qua lapis fermentatur, & trahit ad se naturam metalli. Item aquam diuide in duas partes, & vnam partem pone ad congelandum intus vas vitreũ lento igne. Post ℞. vnam partem argenti, & amalgama eam cum duplo argenti viui. Recipe lapidis congelati partem quartam, & misce cum dicto amalgama, conterendo & miscendo simul quousque totum fiat vnum corpus. Post imbibe materiam cum alia parte aquæ fermentabilis, paulatim partem post partem sicut dixi in creatione lapidis.

MODVS NVTRIENDI LAPIDEM & eius multiplicatio. CAP. XIIII.

Postea ponas materiã ad nutriendum lento igne. Hoc magisterium dat intelligere, quòd vapor lapidis coniunctus cũ vapore corporis perfecti, congelabit argentũ viuum in veram medicinam albã, lucidam & transparentem. Hanc operationem reitera quando vis multiplicare, quoniam quantò magis reiterabis dictam operationem, tantò magis multiplicabitur in potentia, sic verbi gratia: si prius vnum pondus medicinæ conuertebat centũ partes, secunda vice conuertet mille, & tertia decem millia, quinta mille millia, & sic in infinitũ. vnde non ponas negligentiam in hac arte, quoniam medicina vnitur melius, in suis partibus magis digeritur, ac perfectius operatur.

DE FIXATIONE AERIS. CAP. XV.

NVnc dicam tibi de aeris fixatione qui in se portat tincturam. Accipe terram argenti, quam ad partem posuisti intus vnam partem aquæ, & totum hoc ponas ad distillandum, & lento igne aquam separabis. Quo facto remoto illo recipiatur: ponas illud & recipias aerem, qui erit coloris crocei augmentando ignem plus primo igne vno puncto, cum quo igne vnius puncti distillabis quicquid distillari poterit, & cessante distillatione ad partem, pone bene obturatum. Consequenter recipe terram, quæ in fundo remansit, & contere super laminam vitri cum modico dicti lapidis, & imbibe totum hoc cum aqua quæ est distillata, donec fiat ad modum pastæ.

Postea apposito alembico pone ad distillandum, & distilla ad duo puncta quã grauius distillabit, & quantò tardius distillabitur, tantò maioris erit virtutis. Itaque destillationes istas reiterabis, quousque à corpore animam totam extraxeris & amplius distillare nõ poterit, & ponas quamlibet distillationẽ cum aere, qui est coloris crocei; postea distilla illud semel, & erit rectificatum. Et habes aerem, cum quo tinges, & fixabis lapidem tuum hoc modo.

DE CERATIONE CORPORIS VT fluat. CAP. XVI.

℞. argentum viuum, quod est iam coagulatum cũ vapore lapidis, & illud cõtere super laminã vitri quod totum conteritur facile in terram claram & puluerem subtilem: hunc puluerem imbibe cum dicto aere paulatim, vt fiat ad modũ pastæ: hanc materiã pone ad nutriendum lento igne quousq; aer erit congelatus cum dicto lapide, sicut supra fecisti cum dicta aqua. Reitera hanc operationem donec biberit medietatem sui ponderis. Postea Recipe modicum de lamina illa christallina, & pone super laminam cupri ignitam, & si fundi-

tur ad modum ceræ, sine fumo medicina est perfecta & fixa, & si non, reitera decoctionem quousq; signum faciat. Huius medicinæ proijce partem vnam super centũ partes plumbi vel stagni, vel alterius metalli, & in verã lunam ad omne iudicium transmutabitur cum omnibus suis proprietatibus; & si medicina fuerit semel multiplicata, tantum facias hoc modo proiectionem, ℞. vnum pondus istius medicinæ, & proijce super centum partes mercurij calidi, incipientis fumare, & conuertetur in medicinam. Huius autem secundæ medicinæ proijce põdus vnum super centum mercurij calidi vt suprà, & erit medicina super alio mercurio. Huius autem tertiæ medicinę proijce põdus vnum super centum pondera mercurij, vt supra fecisti, & in verum argentum conuertetur.

ALIVS MODVS NVTRIENDI LApidem. CAP. XVII.

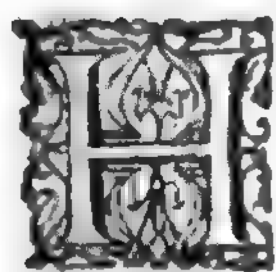
PER alium modum, vt supra dictum leuiorem tuum creare poteris, nanque non dissoluas lapidem, in aqua argenti tantum capias amalgamæ, quartam sui partem seu ponderis prædicti, conterendo illum supra laminam vitri, quousque totum incorporetur. Postea imbibe totam medicinam illam aquæ lunæ paulatim, sicut dixisti in creatione lapidis. Postea pone materiam intus vas ad nutriendum, & facies consequenter vsque ad finem, vt supra dixi.

ALIVS MODVS MVLTIPLICANdi & nutriendi lapidem. CAP. XVIII.

ADhuc etiam per alium modum componere poteris elixir, habendo respectum ad perfectam Temperantiam, & perfectionẽ suæ conditionis, & proprietatis: hoc modo, videlicet quòd tu capias partem vnam cum dimidia aquę lunæ, & in ea dissolue partem vnam dicti

dicti lapidis, & erit totum ad modum aquæ claræ. Postea proijce vnam partem eius, & omnia misceantur in formam aquæ: istam aquam ponas ad congelandum prudenter, suam humiditatem radicalem conseruando, & hoc est, ad hunc finem, vt virtus lapidis confortetur, & dissipetur violentia ignis: quia virtus eius hoc totum congelare debet & fixare. sextam istam partem aquæ reparabis leui igne à toto composito per distillationem, hoc est, dictam medietatem medietatis aliæ mediæ partis, quoniam illud erat plus aquæ propter quam sulphur fuit in formam aquę dissolutum & conuersum in naturam aquæ, propter plus aquæ. vnde apparet sicut rationalis ostendit, quod fortior vincit debilem cùm succurritur & confortatur. Itaque sicut aqua vincit sulphur propter maiorem eius qualitatem ad suam naturam reducens; sic oportet quòd sulphur habeat potentiam conuertendi aquam, & reducendi eam, & per congelationem ad suæ propriæ naturæ conditionem, & hæc conuersio est naturalis, & nos certificauit cõfortando in tantã vim sulphuris, tollendo de aqua quod potentiã habeat congelandi aquam: vnde pondus & mensura facta sunt ad confortationem suorum membrorum. Vnde non sufficit rem ipsam scire, sed quot modis potest confici, & per hanc potentiam eius visibilem ostende ignoranti rei ipsius dignitatem. Cogita eius potentiam, quemadmodum in cognitione eorum vniuersalium sapiens & ignorans aliquando adæquantur. vtrum in applicatione causarum ipsarum ad suos proprios & æquatos effectus ignorantiæ & sapientis latissima est differentia.

ALIVS MODVS BONVS ET PERfectus. CAP. XIX.

Vnc lapidem solutum diuide Alembici ingenio in aquam, & terram siccissimam, quam pone in vase à scofolario, cuius quãtitas sit secundùm quantitatem medicinæ, & pone in fimo calidissimo per quadraginta dies, quousq; terra soluatur in terrã rubeã, & renoua

fimum de quarto in quartū diem, fit omni aqua rubea spissa: auge ei suæ aquæ quanti seruasti medietatem ponderis suæ terræ solutæ, & in 40. diebus sub fimo prædicto congelabitur. Tunc inde quantum ponderat quarta sui ponderis aquam pone super ipsum subtilissimè tritum, & in fimo congela per decem dies, deinde tere, & da sibi iterum aliam quartam aquæ, & congela, & hoc reitera quater. Post hæc extrahe ac tere, & pone in fimo calido & humido, donec totum soluatur. Super hoc soluto pone medietatem aquæ seruatæ, & congela & tere, quia iam sic compleuit factum suum elixir, cuius virtus talis est.

DE PROIECTIONE MEDICINAE ad album. CAP. XX.

Roijciatur primò vncia vna salis medicinæ super vncias tres stagni vel plumbi fusi, & misce bene, quoniam totum est elixir. Huius autem medicinæ plumbi vel stagni medicinati ℥. j. super 110. ℥. stagni vel plumbi fusi fixat in igne, quorum fixorum talis operatio est, vt pijcias ℥. j. super 15. octonis vel stagni fusi, & extrahet suam immunditiam, & imperfectionem, & conuertet in argentum melius omni minerali.

DE ARGENTI TINCTVRAE conuersione in aurum. CAP. XXI.

I in aurum vis reducere, sic facito. ℞. ℥. j. medicinæ vltimæ congelatæ, & pone sub fimo per 50. dies, donec soluatur, deinde da sibi medietatem aquæ corporis soluti, & congela, & prosequere sicut in argento docuimus.

FINIS.

RAYMVNDI LVLLII

OPVSCVLA PHILOSOPHICA QVATVOR, NVNC PRIMUM in lucem data.

I. Compendium artis Alchimiæ & naturalis Philosophiæ.
II. De lapide & oleo Philosophorum.
III. Modus accipiendi aurum potabile.
IV. Lapidarium, siue de lapidibus prætiosis.

Modus accipiendi aurum potabile Secundum Raymundum Lullium.

Ico igitur primò, quòd aurum potabile prodest allopeciæ, si sumatur cum aqua fumariæ, aut cum mirabalanis chebulis condietur. Prodest casui capillorum, si sumatur cum aqua melissæ. Remouet canitiem, & facit oriri capillos nigros, si sumptum fuerit cũ aqua bethonicæ; aut confectione theodor. anardi. Itẽ pustulas capitis, furfuris, capillorum tineam, pediculos, & cæteras infectiones capitis tollit, si sumatur cũ aqua maioranę, dolorẽ capitis vniuersalem, & dolorẽ capitis propter ascensiones vaporum: Et omnem dolorem capitis, vt Hemicraneam, & vertiginem, & Σκοτόμωμα sanat, si sumptum fuerit cum aqua Buglossæ & melissæ. Item litargiam, quę est ex aposthemate in posteriori parte capitis seu cerebri subtus craneũ, cum aqua rutę & lilij potatum: corpore prius mundificato, & materia distracta, & vniuersalib. alijs præcedentibus curat. Per-

fecta præstat curatione. Si corruptionē verò memoriæ, & somnum innaturale, & stuporē qui est ex diminutione sensus & motus impediens conuersionē spiritus ad neruos cum aqua fœniculi, appij & acori an. & confectionis anacardinæ ʒ.ij. auri potabilis granum vnum, curat perfectè has omnes ægritudines: vigilias verò superfluas cum aqua facta ex seminibus papaueris albi & lactucæ perfectè curat: maniam verò & melancholiā, quæ sunt corruptiones animi cum aqua borraginis, & omnes has desipientias, in eodem instanti curat, & similiter amorem qui dicitur Ερωτικος, Phrenesim verò quæ est aposthema calidum in panniculis cerebri generatum, curat perfectè, si particularibus conuenientibus præcedente Phlebotomia aurum potabile administratum fuerit, cum aqua florum nenupharis, vel florum mirtillorum. Et miro modo in pristinam reducit sanitatem Incubū: quod est Phantasma in somnijs cōprimens corpus, & aggrauans, & motum & loquelam prohibens, facta purgatione aurū potabile sumptū cū electuario diambræ & dianthos commixto cum aqua maioranæ celeriter sanat. Epilepsiam etiam curat, datū cum decoctione pœoniæ Romanæ. Item proculdubiò Apoplexiam curat, præcedentibus particularibus & vniuersalibus purgationibus, si aperto ore violenter immittatur. Aurum potabile cum aqua rutę est optimum ex his remedium, ita & taliter, quod si non fuerit mortuus, subitò excitabitur. In palyrasi verò si datur cum decocto primulæ veris facto, cum vino mirum habet effectum. In spasmo de repletione cum aqua saluiæ cum aqua basiliconis. In tortura oris cum decoctione trifolij. In ophthalmia & in maculis, & coniunctura, & in panniculo, & in debilitate visus, ijs omnibus passionibus cum aqua feniculi & sileris montani, In surditate aurium: In tinnitu & sibilo & in dolore aurium cum aqua herbæ sigilli Salomonis, & cum aqua hyssopi: In fœtore aurium cum aqua balsamitæ, apij & herbæ Sigilli sanctæ Mariæ. In reumate cum aqua Hyreos, in nimio fluxu sanguinis nariū cum aqua facta ex capulis rosarum. In paralysi & passionibus linguæ, cū aqua saluiæ & hyssopi. In sputo sanguis cū aqua morsus

ſus diaboli aut cũ aqua ſcabioſę. In raucedine vocis cũ ſucco caulium rubeorũ. In tuſſi cũ aqua capilli veneris & hyſſopi. In ſputo ſanguinis cum aqua plantaginis. In Phthiſi cũ aqua mellis & lacte: In Empiemate cũ aqua hyſſopi & aqua Enulæ campanæ. In pleuritide vera & nõ vera, & in peripneumonia cum aqua capilli veneris, aut aqua cancrorum fluuialium aut limatiarum aut cũ aqua cucuſtę: In tremore cordis datur cum aqua baſiliconis aut maioranæ, aut aqua corticum citri, aut aqua naphæ, aut aqua mirtillorũ, aut bugloſſæ, aut meliſſę, aut cum bono vino aromatico, aut ſimpliciter cũ alio mixto. In ſincope cum aqua roſarum & vino malorũ granatorum, aut cum ſucco caponis aſſati modo debito: In debilitate appetitus detur cum aqua mentę: aut cum aqua corticis citri. In dolore verò & debilitate ſtomachi frigidi cum decocto mentæ. In calida cum aqua roſarum, vel mirtillorum. In ſiti nimia, cum aqua portulacæ. In eructatione ſingultus & faſtidio cum aqua bethonicæ & balſamitæ. In abominatione, nauſea, & ſubuerſione ſtomachi facta purgatione; & materia fuerit calida, detur cum aqua roſarum & puluere diarod. abbatis. Et ſi materia fuerit frigida, detur cũ decoctione cinnamomi, ligni aloes & maſticis. In vomitu cum ſucco cothoneorum; & in vomitu ſanguineo cũ aqua plantaginis & burſæ paſtoris cum modico diarod. abbatis. In inflatione ſtomachi facta purgatione detur cum aqua pulegij, & puluere diagalangæ. In tortura inteſtinorum, ſi fuerit ex veneno, detur cũ modica theriaca & aqua ſcabioſæ, ſi non, ſumatur cũ aqua ruthæ, in cauſa frigida: In cauſa verò calida cum ſyrupo Nenupharino. In lienteria bibatur cũ lacte vaccino à quo butyrum fuerit extractum, & poſt bullitum: In diſſenteria & fluxibus ventris, cum aqua plantaginis, aut cũ aqua ferrata decocta ſumat. In Colica cum aqua vitæ; aut cum aqua rutæ, verminibus, ſerpentibus & ſcarabeis cum aqua zedoariæ, aut cum aqua abſynthij & aqua portulacæ, aut cum aqua facta ex cornu cerui: In hæmorroydibus & paſſionibus cum aqua radicis capſi barbati, & cum aqua milij ſolis & aqua roſmarini. In mala complexione, opilatione, apoſthemate, hydro-

FF

pe cum aqua endiuiæ, lactucæ, scariolæ Epaticę & rostri porcini in calida causa: in frigida cum decoctione spicenardi, aut cum aqua absynthij & apij & florum, & flor. foliorũ & granorum aquæ sambuci. In ictericia cũ succo lunariæ, aut cum aqua capri folij; aut cũ cero caprino. In passionibus splenis cum vino decoctionis ceparum, aut cum aqua fraxini & tamarisci. In passionibus renum, in dolore & oppilatione & lapide cum decoctione citæ marinæ, aliàs torturæ marinæ, aut caballinæ marinæ; tribuli marini; aut cum aquis raphani, milij solis, Alkekengi, graminis, pinpinellæ & similium, & cum puluere philantropos. Similiter & in passionib. vesicæ, in stranguria, & dissuria. In vlceribus verò renium, cum aqua plantaginis, vel lacte caprino. In paruitate coitus, cum aqua mentę: In crepatura cum aqua vtriusque consolidę. In retentione menstruorum cum aqua Rubeæ maceris & hyssopi. In nimio fluxu, cum aqua plantaginis. In suffocatione matricis cum aqua artemisiæ. In sterilitate mulieris, cum aqua nephitæ. In difficultate partus, cum aqua artemisiæ, & aqua sannæ & lauendulæ. In retentione secundinę, cum aqua nigellæ, & aqua cucumeris agrestis. Valet carbunculo & antrace calore proximè & ruginosè, & morbo Epidemiali super omnia cum aqua acetosæ, buglossę, & scabiosæ. Prodest guttosis, chyragricis, podagricis, arthriticis, straticis, colericis, phthisicis, pinguibus & carnosis sumptum cum aqua herbæ paralysis, aut cum aqua lauendulæ, aut cum aqua vitæ, aut cum aqua radicis acori, patientibus noli me tangere, Herisipelatosis, cancrosis, Apostematosis, herpeticis, fistulosis, scabiosis & malo mortuo afflictis: & contra guttam rosaceam & morpheam, & omne genus lepræ, vt est elephantia, leonina, tyria, & alopecia, & infectis post coitum leprosorum, impetiginosis, & pustulosis, seu serpiginosis. Cum mira celeritate prodest omnibus passionibus, si sumptum fuerit cũ aqua facta ex pede columbino & summitatibus trũcorũ cardonis benedicti, & buglossæ, & acetosę, venenis verò omnibus, siue ante siue post, & contra morsum animalium venenosorum: & contra morsum canis rabidi indifferenter prodest, sumptum

cum

cum aqua tormentillæ, aut cum decoctione Radicum & tormentillæ, diptamni & bistortæ: aut cum aqua scabiosæ, & pinpinellæ, aut cum aqua rutæ, aut cum aqua radicis peoniæ, cum suprema festinantia auxiliatur. Item prodest speciebus omnibus Ephemeræ cum aqua borraginis sumptum. Item prodest peculiariter, hecticæ cum aqua buglossæ. Item febribus putridis, quotidianæ, tertianæ & quartanæ, cum aqua scolopendriæ, aut in principio accessionis cum aqua mente. Erraticis febribus, quæ sunt de phlegmate & melancholia exiale & manè sumptum præstat salutem, & remedium: communibus verò febribus ex sanguine factis vt synocho amoterio, amnastro, epigranstico, synocho & fluxum quotidianæ, cōtinuæ, quartanæ continuæ & febris cōpositis causandæ, quæ fit de maiori parte colere & huiusmodi sanguinis; nec non & febribus compositis continuis & hemitriteis excepto maiori incurabilis epiculationem pic clarissimi subcidit, administret, facta purgatione, sumptum cum syrupo violarum & aqua eiusdem buglossæ, & lactucæ. Et in his omnibus animaduertendū, quòd primò materia debet esse digesta & euacuata, pòst tribuatur aurū potabile, dico in ægritudinibus, quæ tremuntur, in 14. diebus, aut longissimè in 20. aut creticis vnius aut plurium debet administrari post digestionem & purgationem. In morbis accurtionalibus peracutis, quæ terminantur in die naturali vel in tertio vel septimo die, vel infrà, sicut est in antrace, carbunculo bubone squinantia, colica, veneno & similibus debet exhiberi in principio, non expectando digestionem. Et sic reducitur excellentia auri potabilis particulariter & vniuersaliter ad vtendum singularem & particularem. Et nota quòd quando sumitur aurum potabile cum aqua vitæ, nobiliorem & excellentiorem facit operationē, quia omnes spiritus soluti aquæ vitæ reducuntur ad effectum auri potabilis; quia vt dictum est, aurum potabile, est propria aqua vitæ. Non est igitur mirum, quia si sumatur ex aqua vitæ, quę prouocat somnum & quantitatem, & ponatur de auro potabili quantitas dupla, aut æqualis, aut media, aut fortius operabitur. Est & melius & præclarius, quem-

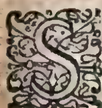
admodum est, laude ipsius anima vitæ, & preclariorem habet effectum quàm si non esset cum auro potabili: & eodem modo dico de aqua vitæ confortans cor & cerebrum: & sic in cæteris: eo quòd aurum potabile est & res virtutis excellentis; excellens omnia alia mineralia & vegetabilia, ex his medicamentis eliciuntur: & non oportet dare aliud medicamentum post donationem suam ipsum diuino auxilio sanat omnes ægritudines quas nõ possibile est alijs medicamentis sanare; & nõ est tanta cura cognitionis infirmitatũ; quoniam discretio naturę suo instinctu dedit virtutẽ auri potabilis ab auxilio diuinæ maiestatis, cum bonitate suæ misericordiæ ad sanandum omnes infirmitates, & rectificandum ipsum cœcum. Quantitas verò suæ administrationis sunt quæ sequuntur. nàm in magnis passionibus & extremis debet esse quantitas vnius paruæ coclearię & in medijs mediæ & in paruis minor pars, sicut pondus vnius grani milij: & quando sumitur cum theriaca in quantitate designata, hæc duo luminaria faciunt admirabilem cõpositionẽ in omnibus prædictis; & quantitas theriacæ debet esse ʒ. ß. & quantitas auri potabilis debet esse ʒ.j. & aquarũ quantitas ʒ.iij. Multas & etiam alias proprietates laude dignas habet aurum potabile, quo ad suam virtutem, substantiam & operationem, in quibus nulla esset effabilis lingua ad ipsas; cuius substantia, nihil inueni purius, vnde tu sciens sordes nõ sordescit, cuius virtute nihil est actualius eius operatione; nec vtiliùs in corporibus inuenitur. Benedictus sit Omnipotens Deus qui bonitate suæ inspirationis, tantam in ægritudinibus curam & sanitatis conseruationem exhibuit, cui sit laus & gloria, in infinita seculorum secula, Amen.

Explicit modus accipiendi aurum potabile secundum Raymundum Lullium, scriptum per Ioannem Miletum Claudianum pharmacopolam die 20. mensis Augusti Anno 1553.

COM-

COMPENDIVM ARTIS Alchimiæ & naturalis Philoſophiæ ſecundum naturalẽ curſum, Raymundo Lullio Authore.

Incipit compendium artis alchimiæ & naturalis Philoſophiæ. *CAP. I.*

CIAS chariſſime fili, naturę curſum eſſe reformatũ virtutes cuius ſine deprecatione adeo & eleuatione mentis videre poteris ſpiritus fugitiuos, ſeu figitiuos in aere condenſatos: in forma monſtrorũ diuerſorum animaliũ; etiam hominũ qui vadũt, ſicut nubes, modo huc modo illuc. Et hoc totũ fit ex principijs naturalib. certis formatis virtutibus, miſticis & exiſtentibus ab alijs virtutibus naturalibus, cum quibus ars magica reformatur naturaliter. Quare ſi velis potes intelligere ſua inſtrumenta per quæ formantur & vnde poteſt exire, quia de vna ſcientia formatur alia.

De aquis abſtractis à parte naturæ. *CAP. II.*

Fili duæ aquæ ſunt abſtractæ ab vna parte naturæ, per quas formatur tota ars alchymiæ: vnde vna facit lapidem volatilem cum modo & materie; alia facit fixum ad nutum operantis, & ibi natura operatur, intellige conformatur etiam tota ars lapidaria, per duas ſimiles aquas factas per Alchymiam, ſed ſunt alterius naturæ, quamuis de eadem materia fiant in ſuo principio. Similiter ars præſens tenet ſua inſtrumenta, in quibus ſunt virtutes infixę naturaliter, quæ eorum potentiam faciunt fieri mirabilia multa, poſtquam ſunt introductæ in proprijs & retinaculis per artem naturalẽ & reformationem ad cauſam quæ dicitur communis à ſimplici natura ſtante in elementis ſimplicibus ſi ea ſciueris reducere in illa.

Compositio aquæ nostræ.
CAP. III.

℞. Nigrum nigrius nigro, & ex ipso partes distillamus in vase vitreo, & in prima distillatione ℞. solum partem, & distilla hanc partẽ. ℞. iterum, pone ad distillandum, & huius ℞. quartam partem, & iterum distilla 3. huius ℞. 4. totam, & iterum fac vsque ad 10. vel secũdam partem iterum distilla 4. & ℞. aquam 9. vices.

De liquefactione Solis & Lunæ.
CAP. IV.

℞. huius aquæ ℥. 4. & eas acue distillando cũ vegetabilibus quę sunt apud, & vide in anima artis, & postea pone in vase circulationis vt scis. Hæc aqua dissoluit omnia metallorum corpora, cum suarum specierũ conseruatione, prout practica inferius notata demonstrabit, quæ est vna de rebus sine qua nihil potest fieri in magisterio nostro.

De aqua calcinatiua corporum.
CAP. V.

Germen omnium capillorum collige & de terra ℞. ℥. v. & de aqua ℥. ij. cum 3. cuius pondus est 8. ℥. librarum, & totum mixtum subtiliter moles in molendino marmoreo, donec totum dissoluatur in aquam claram: tunc ponas in vase vitreo, cum alembico superposito, & distilla totam materiam, primò faciendo ignem de serratura lignorum partibus duabus, & de carbonibus paruis, cum 3. & parum de sulphure; & accende ignem: faciendo ignem flammæ directè sub materia, & sic dimitte quousque reuertatur ad 15. puncta vel pauciora, & continua secundo secundum punctum suę distillationis, postea fortifica ignem quousque alembicus perdat suum colorem, & amplius non distilletur. Tunc ℞. aquam, pone in loco sicco & calido, & caue ne respiret: & cùm talia facis, dimitte paruum respiraculum inter haustum alembici & receptorium, quoniã ipsius spiritus calor est quasi immensus.

De opea

De operatione huius aquæ.

CAP. VI.

Hæc aqua ex re vili facta, habet potestatem conuertendi omnia corpora in suam primã materiam, quæ si coniungatur virtuti vegetabili est magnæ perfectionis; & statim cùm facta est, vult poni ad practicam: ne spiritus ipsius qui est naturæ aereæ pereat.

De naturali calcinatione lunæ.

CAP. VII.

℞. ℥. j. Lunæ finissimæ, & minutim lunatæ, cuius medietatem pone in vase solutorio cum ℥. vnã cum ʒ. de aqua calcinatiua: & aliam partem in alio vase, cum simili modo, claude vasa cum suis coopertorijs, & luta iuncturas cum farina & albumine oui, & pone hoc vas ad balneum mane per tres horas.

De operatione ignis contra naturam.

CAP. VIII.

℞. aquæ vegetabilis ℥. j. pone in ampulla, in qua pone ℥. ij. aquæ calcinatiuæ, & subitò cooperi cum suo cooperculo, & claude bene cum cera, & colloca in balneo per duos dies naturales, & in illo tempore totum vegetabile conuertetur in aquam clarissimam & purissimam.

De separatione calcis ab aqua calcinatiua.

CAP. XIV.

Metallum solutum siue calcinatum in duobus vasis solutorijs, separa colando aquam clarã, vt terra ipsius possit aliquando ascendere: hanc aquam pone ad partem, deinde terram illius lunæ calcinatæ, cum aliquantulo eius humore, pone in igne cineris cum alembico & recipiente, & cum igne feruente, duodecim horarum liquorem iam dictum distillando. Caue tamen à minus forti igne, quoniam in forti calore solis fit: deinde pone ignem infrigidare, & habebis Lunam bene calcinatam.

De occultatione Philosophorum in solutione Lunæ. CAP. X.

Vegetabilem ignem solutũm in aqua calcinatiua: Recipe salis cum aqua ℥. 3. calcis lunæ ℥. j. pone simul in vase solutorio & cooperi vt decet, & dimitte operari per se sine aliquo alio calore, quousque operatum fuerit sua propria virtute, & requieuerit, luta bene iuncturas, & pone vas in balneo per 3. dies naturales, & postea cola aquam. & distilla humorem, & calcina terram quæ ad modum supernis fecisti, & tantum reitera quousque totum dissoluatur sub isto regimine in formam liquoris, quem dissolutum pone ad partem: quoniam hæc est substantia corporis per aerem deportata.

De congelatione liquoris lunæ. CAP. II.

Tunc pone dictum liquorem in duobus vasis circulationis partiendo ipsum per partes æquales, & pone in quouis vase ℥. iij. cum sua aqua vitæ primò rectificatæ, & pone in furno habente duo brachia, vbi vnus tẽperatissimus possit cucurbitas percutere, & colloca tua vasa, & liga circumquaque ad cannas alembici, & habeas spongias, quas tene madefactas semper aqua frigida vbi intrant cucurbitæ strictæ, & quando ampullæ sentierint calorem, statim videbis fermentum cũ aqua ascendere & descendere, & distillabitur de vno vase in aliud æqualiter; & videns qualiter ratione caloris spiritus subtiliatur & inspissabitur fermentum.

De aqua Elixiris, quæ est conuersionis in oleum. CAP. XII.

Vasa ambo extrahe, quando materia tua fuerit congelata, loca in fimo, vel in balneo, & iterum soluetur in duobus diebus. Iterum congela, & hoc fac ter vel amplius, donec inde congelari non possit, & tunc, vt oleum videbitur inspissatum, & erit lapis exaltatus in Dei nomine.

De modo

De modo faciendi oleum Lunæ.
CAP. XIII.

Verum quæritur hic modus abbreuiatus & pretiosus est, vt in decem diebus congeletur quinta essentia super fermento, & cum fermento, eo quod res multum grossa, terrestris & fixa est, in luna: sed non ita in Sole: quoniam citò soluitur prius complementum fixionis: sed tamen quantum ad finem complementi, tempus non est diuersum in Sole & Luna: quantum ad omnia respectum habendo.

De proiectione. CAP. XIV.

Medicinam hanc sic completam, si iungas cum sulphure Saturni, vel Iouis, faciet transmutationem secundum suum fermentum.

De calcinatione Solis. CAP. XV.

Sufficienter nunc dictum est de albo, dicamus nunc de rubeo: omnia enim in mensura huius rubei concordant cum operationibus lunæ. Si scis operari philosophicè, cum aqua corruptibili quæ sua magna virtute dissoluet tuum solem, & subtiliatur in aërem quod est nostrum secretum. ℞. ergo compositæ lunæ distillatæ per alembicum ℥ j. & cum ista aqua pone ℥ j. aquæ vegetabilis, acutæ, & pone aurum secundum pondus aquæ vegetabilis: postea pone in balneo per duos dies aut quatuor, & infra dictum terminum inuenies nigrum totum vt carbo, quem custodire oportet.

De reductione lapidis in aquam & oleum.
CAP. XVI.

Accipe ambo vasa simul extrahendo à furno vel à balneo & statim in vna nocte soluetur; & iterum congela, vt de luna fecisti, & habebis lapidem exaltatum, ita quod ampliùs congelari non poterit, & hic est pretiosior modus omnibus, vt Deus nouit, quem mihi testem voco, etiam cunctis operationibus mundi: quamuis potestates Elixir magni non habeat; tamen si hanc medicinam miscueris cum sulphure Veneris, vel Martis, transmutatur secundum istud fermentum.

fimum de quarto in quartũ diem, fit omni aqua rubea spissa: auge ei suæ aquæ quanti seruasti medietatem ponderis suæ terræ solutæ,& in 40. diebus sub fimo prædicto congelabitur. Tunc inde quantum ponderat quarta sui ponderis aquam pone super ipsum subtilissimè tritum,& in fimo congela per decem dies, deinde tere, & da sibi iterum aliam quartam aquæ, & congela, & hoc reitera quater. Post hæc extrahe ac tere,& pone in fimo calido & humido, donec totum soluatur. Super hoc soluto pone medietatem aquæ seruatæ, & congela & tere, quia iam sic compleuit factum suum elixir, cuius virtus talis est.

DE PROIECTIONE MEDICINAE ad album. CAP. XX.

PRoijciatur primò vncia vna salis medicinæ super vncias tres stagni vel plumbi fusi,& misce bene, quoniam totum est elixir. Huius autem medicinæ plumbi vel stagni medicinati ℥. j. super 110. ℥. stagni vel plumbi fusi fixat in igne, quorum fixorum talis operatio est, vt proijcias ℥. j. super 15. octonis vel stagni fusi, & extrahet suam immunditiam, & imperfectionem, & conuertet in argentum melius omni minerali.

DE ARGENTI TINCTVRAE conuersione in aurum. CAP. XXI.

SI in aurum vis reducere, sic facito. ℞. ℥. j. medicinæ vltimæ congelatæ, & pone sub fimo per 50. dies, donec soluatur, deinde da sibi medietatem aquæ corporis soluti, & congela,& prosequere sicut in argento docuimus.

FINIS.

RAYMVNDI LVLLII

OPVSCVLA PHILOSOPHICA QVATVOR, NVNC PRImum in lucem data.

I. Compendium artis Alchimiæ & naturalis Philosophiæ.
II. De lapide & oleo Philosophorum.
III. Modus accipiendi aurum potabile.
IV. Lapidarium, siue de lapidibus prætiosis.

Modus accipiendi aurum potabile Secundum Raymundum Lullium.

Ico igitur primò, quòd aurum potabile prodest allopeciæ, si sumatur cum aqua fumariæ, aut cum mirabalanis chebulis condietur. Prodest casui capillorum, si sumatur cum aqua melissæ. Remouet canitiem, & facit oriri capillos nigros, si sumptum fuerit cũ aqua bethonicæ; aut confectione theodor. anardi. Itẽ pustulas capitis, furfuris, capillorum tineam, pediculos, & cæteras infectiones capitis tollit, si sumatur cũ aqua maioranę, dolorẽ capitis vniuersalem, & dolorẽ capitis propter ascensiones vaporum: Et omnem dolorem capitis, vt Hemicraneam, & vertiginem, & Σκοτώματα sanat, si sumptum fuerit cum aqua Buglossæ & melissæ. Item litargiam, quę est ex aposthemate in posteriori parte capitis seu cerebri subtus craneũ, cum aqua rutę & lilij potatum: corpore prius mundificato, & materia distracta, & vniuersalib. alijs præcedentibus curat. Per-

fecta præstat curatione. Si corruptionē verò memoriæ, & somnum innaturale, & stuporē qui est ex diminutione sensus & motus impediens conuersionē spiritus ad neruos cum aqua feniculi, appij & acori an. & confectionis anacardinæ ℥.ij. auri potabilis granum vnum, curat perfecte has omnes ægritudines: vigilias verò superfluas cum aqua facta ex seminibus papaueris albi & lactucæ perfectè curat: maniam verò & melancholiā, quæ sunt corruptiones animi cum aqua borraginis, & omnes has desipientias, in eodem instanti curat, & similiter amorem qui dicitur *Ἐρωτικός*, Phrenesim verò quæ est aposthema calidum in panniculis cerebri generatum, curat perfectè, si particularibus conuenientibus præcedente Phlebotomia aurum potabile administratum fuerit, cum aqua florum nenupharis, vel florum mirtillorum. Et miro modo in pristinam reducit sanitatem Incubū: quod est Phantasma in somnijs cōprimens corpus, & aggrauans, & motum & loquelam prohibens, facta purgatione aurū potabile sumptū cū electuario diambræ & dianthos commixto cum aqua maioranæ celeriter sanat. Epilepsiam etiam curat, datū cum decoctione pœoniæ Romanæ. Item proculdubio Apoplexiam curat, præcedentibus particularibus & vniuersalibus purgationibus, si aperto ore violenter immittatur. Aurum potabile cum aqua rutę est optimum ex his remedium, ita & taliter, quod si non fuerit mortuus, subitò excitabitur. In palyrasi verò si datur cum decocto primulæ veris facto, cum vino mirum habet effectum. In spasmo de repletione cum aqua saluiæ cum aqua basiliconis. In tortura oris cum decoctione trifolij. In ophthalmia & in maculis, & coniunctura, & in panniculo, & in debilitate visus, ijs omnibus passionibus cum aqua feniculi & sileris montani, In surditate aurium: In tinnitu & sibilo & in dolore aurium cum aqua herbæ sigilli Salomonis, & cum aqua hyssopi: In fœtore aurium cum aqua balsamitæ, apij & herbæ Sigilli sanctæ Mariæ. In reumate cum aqua Hyreos, in nimio fluxu sanguinis nariū cum aqua facta ex capulis rosarum. In paralysi & passionibus linguæ, cū aqua saluiæ & hyssopi. In sputo sanguis cū aqua morsus

ſus diaboli aut cũ aqua ſcabioſę. In raucedine vocis cũ ſucco caulíũ rubeorũ. In tuſſi cũ aqua capilli veneris & hyſſopi. In ſputo ſanguinis cum aqua plantaginis. In Phthiſi cũ aqua mellis & lacte: In Empiemate cũ aqua hyſſopi & aqua Enulæ campanæ. In pleuritide vera & nõ vera, & in peripneumonia cum aqua capilli veneris, aut aqua cancrorum fluuialium aut limatiarum aut cũ aqua cucuſtę: In tremore cordis datur cum aqua baſiliconis aut maioranæ, aut aqua corticum citri, aut aqua naphtæ, aut aqua mirtillorũ, aut bugloſſæ, aut meliſſę, aut cum bono vino aromatico, aut ſimpliciter cũ alio mixto. In ſincope cum aqua roſarum & vino malorũ granatorum, aut cum ſucco caponis aſſati modo debito: In debilitate appetitus detur cum aqua mentę: aut cum aqua corticis citri. In dolore verò & debilitate ſtomachi frigidi cum decocto mentæ. In calida cum aqua roſarum, vel mirtillorum. In ſiti nimia, cum aqua portulacæ. In eructatione ſingultus & faſtidio cum aqua bethonicæ & balſamitæ. In abominatione, nauſea, & ſubuerſione ſtomachi facta purgatione; & materia fuerit calida, detur cum aqua roſarum & puluere diarod. abbatis. Et ſi materia fuerit frigida, detur cũ decoctione cinnamomi, ligni aloes & maſticis. In vomitu cum ſucco cothoneorum; & in vomitu ſanguineo cũ aqua plantaginis & burſæ paſtoris cum modico diarod. abbatis. In inflatione ſtomachi facta purgatione detur cum aqua pulegij, & puluere diagalangæ. In tortura inteſtinorum, ſi fuerit ex veneno, detur cũ modica theriaca & aqua ſcabioſæ, ſi non, ſumatur cũ aqua ruthæ, in cauſa frigida: In cauſa verò calida cum ſyrupo Nenupharino. In lienteria bibatur cũ lacte vaccino à quo butyrum fuerit extractum, & poſt bullitum: In diſſenteria & fluxibus ventris, cum aqua plantaginis, aut cũ aqua ferrata decocta ſumat. In Colica cum aqua vitæ; aut cum aqua rutæ, verminibus, ſerpentibus & ſcarabeis cum aqua zedoariæ, aut cum aqua abſynthij & aqua portulacæ, aut cum aqua facta ex cornu cerui: In hæmorroydibus & paſſionibus cum aqua radicis tapſi barbati, & cum aqua milij ſolis & aqua roſmarini. In mala complexione, opilatione, apoſthemate, hydro-

pe cum aqua endiuiæ, lactucæ, scariolæ Epaticę & rostri porcini in calida causa: in frigida cum decoctione spicenardi, aut cum aqua absynthij & apij & florum, & flor. foliorũ & granorum aquæ sambuci. In ictericia cũ succo lunariæ, aut cum aqua capri folij; aut cũ cero caprino. In passionibus splenis cum vino decoctionis ceparum, aut cum aqua fraxini & tamarisci. In passionibus renum, in dolore & oppilatione & lapide cum decoctione citæ marinæ, aliàs torturæ marinæ, aut caballinæ marinæ; tribuli marini; aut cum aquis raphani, milij solis, Alkekengi, graminis, pinpinellæ & similium, & cum puluere philantropos. Similiter & in passionib. vesicæ, in stranguria, & dissuria. In vlceribus verò renium, cum aqua plantaginis, vel lacte caprino. In paruitate coitus, cum aqua mentę: In crepatura cum aqua vtriusque consolidę. In retentione menstruorum cum aqua Rubeæ maceris & hyssopi. In nimio fluxu, cum aqua plantaginis. In suffocatione matricis cum aqua artemisiæ. In sterilitate mulieris, cum aqua nephitæ. In difficultate partus, cum aqua artemisiæ, & aqua sannæ & lauendulæ. In retentione secundinę, cum aqua nigellæ, & aqua cucumeris agrestis. Valet carbunculo & antrace calore proximè & ruginosè, & morbo Epidemiali super omnia cum aqua acetosæ, buglossę, & scabiosæ. Prodest guttosis, chyragricis, podagricis, arthеticis, straticis, colericis, phthisicis, pinguibus & carnosis sumptum cum aqua herbæ paralysis, aut cum aqua lauendulæ, aut cum aqua vitæ, aut cum aqua radicis acori, patientibus noli me tangere, Herisipelatosis, cancrosis, Apostematosis, herpeticis, fistulosis, scabiosis & malo mortuo afflictis: & contra guttam rosaceam & morpheam, & omne genus lepræ, vt est elephantia, leonina, tyria, & alopecia, & infectis post coitum leprosorum, impetiginosis, & pustulosis, seu serpiginosis. Cum mira celeritate prodest omnibus passionibus, si sumptum fuerit cũ aqua facta ex pede columbino & summitatibus trũcorũ cardonis benedicti, & buglossæ, & acetosę, venenis verò omnibus, siue ante siue post, & contra morsum animalium venenosorum: & contra morsum canis rabidi indifferenter prodest, sumptum

cum

cum aqua tormentillæ, aut cum decoctione Radicum & tormentillæ, diptamni & bistortæ: aut cum aqua scabiosæ, & pinpinellæ, aut cum aqua rutæ, aut cum aqua radicis peoniæ, cum suprema festinantia auxiliatur. Item prodest speciebus omnibus Ephemeræ cum aqua borraginis sumptum. Item prodest peculiariter, hecticæ cum aqua buglossæ. Item febribus putridis, quotidianæ, tertianæ & quartanæ, cum aqua scolopendriæ, aut in principio accessionis cum aqua mentę. Erraticis febribus, quæ sunt de phlegmate & melancholia exiale & manè sumptum præstat salutem, & remedium: communibus verò febribus ex sanguine factis vt synocho amoterio, amnastro, epigranstico, synocho & fluxum quotidianæ, cōtinuæ, quartanæ continuæ & febris cōpositis causandæ, quæ fit de maiori parte colerę & huiusmodi sanguinis; nec non & febribus compositis continuis & hemitriteis excepto maiori incurabilis epiculationem pie clarissimi subcidit, administret, facta purgatione, sumptum cum syrupo violarum & aqua eiusdem buglossæ, & lactucæ. Et in his omnibus animaduertendū, quòd primò materia debet esse digesta & euacuata, pòst tribuatur aurū potabile, dico in ægritudinibus, quæ tremuntur, in 14. diebus, aut longissimè in 20. aut creticis vnius aut plurium debet administrari post digestionem & purgationem. In morbis accurtionalibus peracutis, quæ terminantur in die naturali vel in tertio vel septimo die, vel infrà, sicut est in antrace, carbunculo bubone squinantia, colica, veneno & similibus debet exhiberi in principio, non expectando digestionem. Et sic reducitur excellentia auri potabilis particulariter & vniuersaliter ad vtendum singularem & particularem. Et nota quòd quando sumitur aurum potabile cum aqua vitæ, nobiliorem & excellentiorem facit operationē, quia omnes spiritus soluti aquæ vitæ reducuntur ad effectum auri potabilis; quia vt dictum est, aurum potabile, est propria aqua vitæ. Non est igitur mirum, quia si sumatur ex aqua vitæ, quę prouocat somnum & quantitatem, & ponatur de auro potabili quantitas dupla, aut æqualis, aut media, aut fortius operabitur. Est & melius & præclarius, quem-

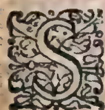
admodum est, laude ipsius anima vitæ, & pręclariorem habet effectum quàm si non esset cum auro potabili: & eodem modo dico de aqua vitæ confortans cor & cerebrum: & sic in cæteris: eo quòd aurum potabile est & res virtutis excellentis; excellens omnia alia mineralia, & vegetabilia, ex his medicamentis eliciuntur: & non oportet dare aliud medicamentum post donationem suam ipsum diuino auxilio sanat omnes ægritudines quas nõ possibile est alijs medicamentis sanare; & nõ est tanta cura cognitionis infirmitatũ; quoniam discretio naturę suo instinctu dedit virtutẽ auri potabilis ab auxilio diuinæ maiestatis, cum bonitate suæ misericordiæ ad sanandum omnes infirmitates, & rectificandum ipsum cœcum. Quantitas verò suæ administrationis sunt quæ sequuntur. nam in magnis passionibus & extremis debet esse quantitas vnius paruæ coclearię & in medijs mediæ & in paruis minor pars, sicut pondus vnius grani milij: & quando sumitur cum theriaca in quantitate designata, hæc duo luminaria faciunt admirabilem cõpositionẽ in omnibus prædictis; & quantitas theriacæ debet esse ℨ. ß. & quantitas auri potabilis debet esse ʒ.j. & aquarũ quantitas ʒ.iij. Multas & etiam alias proprietates laude dignas habet aurum potabile, quo ad suam virtutem, substantiam & operationem, in quibus nulla esset effabilis lingua ad ipsas; cuius substantia, nihil inueni purius, vnde tu sciens sordes nõ sordescit, cuius virtute nihil est actualius eius operatione; nec vtiliùs in corporibus inuenitur. Benedictus sit Omnipotens Deus qui bonitate suæ inspirationis, tantam in ægritudinibus curam & sanitatis conseruationem exhibuit, cui sit laus & gloria, in infinita seculorum secula, Amen.

Explicit modus accipiendi aurum potabile secundum Raymundum Lullium, scriptum per Ioannem Miletum Claudianum pharmacopolam die 20. mensis Augusti Anno 1553.

COM-

COMPENDIVM ARTIS Alchimiæ & naturalis Philoſophiæ ſecundum naturalẽ curſum, Raymundo Lullio Authore.

Incipit compendium artis alchimiæ & naturalis Philoſophiæ. C A P. I.

CIAS chariſſime fili, naturę curſum eſſe reformatũ virtutes cuius ſine deprecatione adeo & eleuatione mentis videre poteris ſpiritus fugitiuos, ſeu figitiuos in aere condenſatos: in forma monſtrorũ diuerſorum animaliũ; etiam hominũ qui vadũt, ſicut nubes, modo huc modo illuc. Et hoc totũ fit ex principijs naturalib. certis formatis virtutibus, miſticis & exiſtentibus ab alijs virtutibus naturalibus, cum quibus ars magica reformatur naturaliter. Quare ſi velis potes intelligere ſua inſtrumenta per quæ formantur & vnde poteſt exire, quia de vna ſcientia formatur alia.

De aquis abſtractis à parte naturæ. C A P. I I.

Fili duæ aquæ ſunt abſtractæ ab vna parte naturæ, per quas formatur tota ars alchymiæ: vnde vna facit lapidem volatilem cum modo & materię; alia facit fixum ad nutum operantis, & ibi natura operatur, intellige conformatur etiam tota ars lapidaria, per duas ſimiles aquas factas per Alchymiam, ſed ſunt alterius naturæ, quamuis de eadem materia fiant in ſuo principio. Similiter ars præſens tenet ſua inſtrumenta, in quibus ſunt virtutes infixę naturaliter, quæ eorum potentiam faciunt fieri mirabilia multa, poſtquam ſunt introductæ in proprijs & retinaculis per artem naturalẽ & reformationem ad cauſam quæ dicitur communis à ſimplici natura ſtante in elementis ſimplicibus ſi ea ſciueris reducere in illa.

Compositio aquæ nostræ.
CAP. III.

℞. Nigrum nigrius nigro, & ex ipſo partes diſtillamus in vaſe vitreo, & in prima diſtillatione ℞. ſolum partem,& diſtilla hanc partē. ℞.iterum, pone ad diſtillandum,& huius ℞. quartam partem,& iterum diſtilla 3. huius ℞. 4. totam,& iterum fac vſque ad 10. vel ſecūdam partem iterum diſtilla 4.& ℞.aquam 9. vices.

De liquefactione Solis & Lunæ.
CAP. IV.

℞. huius aquæ ℥. 4. & eas acue diſtillando cū vegetabilibus quę ſunt apud,& vide in anima artis, & poſtea pone in vaſe circulationis vt ſcis. Hæc aqua diſſoluit omnia metallorum corpora, cum ſuarum ſpecierū conſeruatione,prout practica inferius notata demonſtrabit, quæ eſt vna de rebus ſine qua nihil poteſt fieri in magiſterio noſtro.

De aqua calcinatiua corporum.
CAP. V.

Germen omnium capillorum collige & de terra ℞. ℥.v.& de aqua ℥. ij.cum 3. cuius pondus eſt 8.℥. librarum, & totum mixtum ſubtiliter moles in molendino marmoreo,donec totum diſſoluatur in aquam claram: tunc ponas in vaſe vitreo, cum alembico ſuperpoſito, & diſtilla totam materiam,primò faciendo ignem de ſerratura lignorum partibus duabus, & de carbonibus paruis,cum 3.& parum de ſulphure, & accende ignem: faciendo ignem flammæ directè ſub materia, & ſic dimitte quouſque reuertatur ad 15. puncta vel pauciora, & continua ſecundo ſecundum punctum ſuę diſtillationis, poſtea fortifica ignem quouſque alembicus perdat ſuum colorem,& amplius non diſtilletur. Tunc ℞.aquam,pone in loco ſicco & calido, & caue ne reſpiret:& cùm talia facis, dimitte paruum reſpiraculum inter hauſtum alembici & receptorium, quoniā ipſius ſpiritus calor eſt quaſi immenſus.

De ope-

De operatione huius aquæ.
CAP. VI.

Hæc aqua ex re vili facta, habet potestatem conuertendi omnia corpora in suam primã materiam, quæ si coniungatur virtuti vegetabili est magnæ perfectionis; & statim cùm facta est, vult poni ad practicam: ne spiritus ipsius qui est naturæ aereæ pereat.

De naturali calcinatione lunæ.
CAP. VII.

℞. ℥. j. Lunæ finissimæ, & minutim lunatæ, cuius medietatem pone in vase solutorio cum ℥. vnà cum ʒ. de aqua calcinatiua: & aliam partem in alio vase, cum simili modo, claude vasa cum suis coopertorijs, & luta iuncturas cum farina & albumine oui, & pone hoc vas ad balneum mane per tres horas.

De operatione ignis contra naturam.
CAP. VIII.

℞. aquæ vegetabilis ℥. j. pone in ampulla, in qua pone ℥. ij. aquæ calcinatiuæ, & subitò cooperi cum suo cooperculo, & claude bene cum cera, & colloca in balneo per duos dies naturales, & in illo tempore totum vegetabile conuertetur in aquam clarissimam & purissimam.

De separatione calcis ab aqua calcinatiua.
CAP. XIV.

Metallum solutum siue calcinatum in duobus vasis solutorijs, separa colando aquam clarã, vt terra ipsius possit aliquando ascendere: hanc aquam pone ad partem, deinde terram illius lunæ calcinatæ, cum aliquantulo eius humore, pone in igne cineris cum alembico & recipiente, & cum igne feruente, duodecim horarum liquorem iam dictum distillando. Caue tamen à minus forti igne, quoniam in forti calore solis fit: deinde pone ignem infrigidare, & habebis Lunam bene calcinatam.

De modo faciendi oleum Lunæ.
CAP. XIII.

Verum quæritur hic modus abbreuiatus & pretiosus est, vt in decem diebus congeletur quinta essentia super fermento, & cum fermento, eo quod res multum grossa, terrestris & fixa est, in luna: sed non ita in Sole: quoniam citò soluitur prius complementum fixionis: sed tamen quantum ad finem complementi, tempus non est diuersum in Sole & Luna: quantum ad omnia respectum habendo.

De proiectione. CAP. XIV.

Medicinam hanc sic completam, si iungas cum sulphure Saturni, vel Iouis, faciet transmutationem secundum suum fermentum.

De calcinatione Solis. CAP. XV.

Sufficienter nunc dictum est de albo, dicamus nunc de rubeo: omnia enim in mensura huius rubei concordant cum operationibus lunæ. Si scis operari philosophicè, cum aqua corruptibili quæ sua magna virtute dissoluet tuum solem, & subtiliatur in aërem quod est nostrum secretum. ℞. ergo compositæ lunæ distillatæ per alembicum ℥ j. & cum ista aqua pone ℥ j. aquæ vegetabilis, acutæ, & pone aurum secundum pondus aquæ vegetabilis: postea pone in balneo per duos dies aut quatuor, & infrà dictum terminum inuenies nigrum totum vt carbo, quem custodire oportet.

De reductione lapidis in aquam & oleum.
CAP. XVI.

Accipe ambo vasa simul extrahendo à furno vel à balneo & statim in vna nocte soluetur; & iterum congela, vt de luna fecisti, & habebis lapidem exaltatum, ita quod ampliùs congelari non poterit, & hic est pretiosior modus omnibus, vt Deus nouit, quem mihi testem voco, etiam cunctis operationibus mundi: quamuis potestates Elixir magni non habeat; tamen si hanc medicinam miscueris cum sulphure Veneris, vel Martis, transmutatur secundum istud fermentum.

De modo solutionis & congelationis.
CAP. XVII.

Eodem modo soluitur & congelatur vt luna. Totum igitur compositum solis & aquæ pone in vas circulationis vna cum duabus partibus aquæ vitæ rectificatæ, & cùm ampullæ senserint calorem, statim soluetur corpus siue fermentum, & videbis continuè in principio solem distillari, & in fine figi & in lapidem conuerti.

De Augmentatione medicinæ. CAP. XIIX.

Non arbitraris, quin hæc medicina habeat modum, suæ multiplicationis, sicut aliæ: Tu ergo cum isto sole sic soluto impastes argentum viuum, septies sublimatum, & sic per ℥. solis 7. argenti viui: & postea sublima septem vicibus, reddendo quod sublimatum est, fecibus, donec fixetur Mercurius, & in medicinam tingentem & penetrantem. Item aliud miraculum si ℥. vnam solis huius sic soluti, per se ponatur in igne lentissimo octo diebus, cum 100. partibus Mercurij, congelaret totum in aurum, & hęc mirabilia sunt in natura. Et hoc ideo, quia spiritus aquæ, in sal auri, cum auro inseparabiliter fixatur, & augmentat eius efficaciam, vltra modum, scis quod in mundo secretius eo non est, vnde si sciueris hoc abbreuiare, in triginta diebus poteris lapidem componere; si modo aqueitate separaueris.

De naturali euacuatione corporum à suis Spiritibus. CAP. XIX.

Nunc vltimò restat qualiter à corporibus imperfectis possumus sulphur naturæ extrahere, & de amborum vnione ℞. calcem cuiuscunque corporis volueris, & pone in ampullam, habentem collum longum: & suppone de aqua vitæ rectificata quæ supernatet 4. digitis, & postea pone super cineres & bulliat per vnum diem naturalem: & post bullitionem pone in fimo calido, vel stupha per duos dies naturales; & separentur partes subtiles à grossitie sua, transacto termino, ampullam extrahe, inclinando ipsam cautè, ne fæces turbentur; & serua aquam, & claude benè & custodi in loco calido & humido. Tunc pone aquam nouam super fæ-

per fæces, & fac vt priùs, donec corpus à suis spiritibus euacuetur: & si tibi aqua defuerit, sume cucurbitam, in qua sunt omnes liquefactiones, & distilla per balneũ, quousque habeas duas partes aquæ, & de ista aqua, pone super materiam corporis, quæ est in ampulla. Sicut superius fecisti, & sic reitera, quousque terra sit euacuata; Et sic probabis. ℞. modicum de prima terra, & desicca ad solem, qua siccata, pone sulphur super laminam ignitam, & si fecerit fumum, reitera dictas operationes, quousque non fecerit fumum.

De calcinatione terræ. CAP. XX.

Vnde cùm signum prædictum perfectè fueris assequutus. extrahe materiam tuam ab ampulla, cum aliquantulo prædictæ aquæ desiccatæ vt priùs, prout scis. Deinde habeas aquam vitæ optimè rectificatam, in vase circulationis, de qua pone tria pondera, super terram vnius ponderis, & suppone alembicum, & claude iuncturas, & cum igne lentissimo distilla, & completa distillatione dimitte infrigidari. Et tunc videas quòd terra sit bene sicca. Et iterum pone aquam nouam super pondus dictum, & fac vt priùs: & omnes distillationes pone ad partem in ampulla bene clausa, & sic reiterabis, donec terra in puluerem subtilissimum & impalpabilem sit reducta.

De exultatione. CAP. XXI.

Modò dicimus de calcinatione spirituum, & liquefactionibus omnibus peractis ℞. Vas in quo sunt omnes liquefactiones, & suppone alembicum, & distilla in balneo: donec ad spissitudinem mellis deueniat: & tunc permitte infrigidari, quo infrigidato mittes desuper de illa aqua, quam modo extraxisti de terra tantum quæ supernatet 4 digitis, & pone ad inhumandum in furno, vel in stupha calida per vnam diem naturalem, vase optimè clauso: quo transacto, pone alembicum, & distilla aquam cum igne mediocri; & pone ad partem facta distillatione, & vase infrigidato, pone supra materiam remanentem, de qua extracta vt priùs, inhuma, & distilla vt supra, donec argentum viuum Philosophorum fuerit exultatum, vt lac virginis.

De argento viuo Philosophorum sublimatione. CAP. XXII.

Memorare quoniam sal ex prædictis sic fit, completa ista exuberatione, scias pondus prædicti puluerís subtilissimi, & imbibe eam cum medietate sui ponderis aquæ exuberatæ, & pone ad inhumandum, & nutriendum in calore fimi per octo dies in fine, quorum inuenies materiam tuam minùs humidam. Tunc suppone alembicum, & distilla illam cum igne lentissimo recipiēdo, desicca eam cum moderamine, iterato scias pondus, & pondere noto repone quam modo recuperasti, & de illa aqua exuberata fac complementum ad medietatem sui ponderis, & omnes istas imbibitiones, inhumationes, distillationes, calcinationes, reiterabis, donec terra bibat de tali sua humiditate quatuor partes sui: & hoc cognosces ad tale signum; quoniam si ponas modicum supra laminam ignitam, & euolauerit in fumum, factum est, si non, reitera vt priùs, donec consequaris signum prędictum, quo consequuto pone super cineres, & da ignem primo lentum, & paulatim fortificando, donec tota materia ascendat superius ad latera vasis, & dum sublimatum fuerit, habes sal & sulphur omnium Philosophorum.

De reductione salis & olei ad vnam naturam. CAP. XXIII.

Salis vel sulphuris iam dicti inceratio sic fit: ℞. prædicti salis cuiuuis metalli, pone in crucibulum, super cineres calidos, & dum erit aliquantulum calidum, pone de dicto oleo guttando guttam post guttam, donec sit in spissitudinem mellis frigidi. Tunc remoue ab igne, & dum erit frigidum, accipe de eo modicum, & proba super laminam, & si velociter fundatur, factum est, si non, reitera vt priùs, donec leuissimè fluat ante fugam.

De oleo Lunæ. CAP. XXIV.

Lunæ oleum fixatiuam habet virtutem & dat fusionem leuem super omnia salia facta, incera igitur ex eo sal Iouis cum sulphure, factum est de Ioue, & proijce

vnum

vnũ pondus ſupra quindecim Iouis, vel ſi fuerit ſal de Saturno, proijce vnum pondus ſuper 50. Saturni, & erit opus perfectiſſimum omnium naturalium: vel ſi oleum eſt de ſole, incera cum ſulphure Veneris aut Martis, donec fluat, & fac vt priùs.

Sal aquæ nigrioris. *CAP. XXV.*

Sal aquæ nigrioris ſic fit. Calcina fæces vini, donec ſint albæ, deinde imbibe eas cum aqua nigrioris ſummè rectificata & acuta in vaſe circulationis, & pone ad putriendum per vnam diem, deinde lento igne diſtilla aquam, & vltimo calcina terram vel ſal, & iterum imbibe & diſtilla, & calcina vt priùs, donec ſufficiat, & habebis ſal Mercurij ſiue Artiteſtamentarium, ſine quo nihil fit, & poteſt poni in balneo Mariæ ad diſſoluendum, & ſuper cineres ad congelandum quouſque ſufficiat. Deo gratias.

Explicit compendium artis Alchimiæ & naturalis philoſophiæ ſecundum naturalem curſum, ſcriptum die 23. menſis Auguſti

Per Ioannem Miletum Claudianum pharmocopolam.
Anno 1553.

De lapide & oleo Philosophorum.
CAP. I.

SI vis facere aquam vitæ seu Elixir ad vitam hominis conseruandam & iuuandam, & ad ægritudines sanandas; Accipe album quod remanserit in cucurbita, faciendo aquam ardentem, remoue ab ea & serua ad partem in magno vase: & sic fac alijs fæcibus, donec satis habueris: Et quando satis habueris, euapora fæces, donec sint siccæ: post calcina ipsas in crucibulo, & pone in igne Reuerberationis; & ibi dimitte donec sint inter album & nigrum, post extrahe, & dissolue in aquam Phlegmatis aquæ ardentis calidam, & distilla per filtrum, post congela lento igne, post extrahe, repone in crucibus, & calcina iterum calcinando, vt priùs, donec fæces fuerint benè albæ. Scias quia in ista medicina est modica terra, & magnæ virtutis: & non curas si parum sit de terra, quia parum fermenti leuat, & fermentat magnam copiam pastæ. Ita istud modicum terræ quod continet lapis, sufficit ad nutrimentum totius lapidis. Caue benè ab his qui extraneas quærunt terras. Sunt aliqui qui quærunt tartarum, & dicunt, quia terra lapidis est: Alij quærunt fæces vini calcinatas: Alij cineres vitis, & ita cæcus, si cæcum ducat, ambo in foueam cadunt, & credunt facere aquam vitæ, & faciunt aquam mortis. Quia non debet esse terra extranea, omnibus Philosophis testantibus. Postquam materia fuerit bene dealbata, ponas in cucurbita calata vel phiala longa & alta, cuius fundus sit rotundus ad modum cœlestis lunæ. Et cautè hoc facias, vt in spiraculo cucurbitæ remaneat ipsa terra, & antequam eam ponas ibi, fili, scias eius pondus: & deinde decimum sui ponderis accipe de aqua vitæ, & pone super ipsam terram pro colatura cucurbitam ita vt non possit spiritus ab ea exire, & postea ponatur hoc vas in fimo equi calido, & dimitte ibi sic, & ipsa aqua vitæ super ipsam terram totiens sublimabitur, & ascendet, donec fit vt ipsa terra. Ipse spiritus vel aqua inspissabitur, & retineatur ab ipsa terra verè, donec figatur in quandam materiam albissimam cristallinam, quæ apparebit super ter-

per terram illam, non in vno loco, sed per plura loca ipsius: quia per maculas albas Cùm iste spiritus detentus fuerit, & conuersus in terram suam: tunc secundò iterato cum decima parte totius illius, quod est in vase de spiritu non fixo, atque de prædicta aqua vitæ, & pone super totum illud quod est in cucurbita orbata, & obturata: deinde obtura vas vt priùs, & pone in fimo, vt ascendat & descendat ista aqua vel iste spiritus totiens, donec inspissetur, & in virtute terræ retineatur vt priùs, hoc est reiterandum videlicet opus eodem & eisdem aquæ pondus, vel spiritus, & eodem igne, vel calore temperato non pulsiuo, donec satis habueris de dicto fermento, vel tota pars ipsius aquæ alba, vel ipsa elementa quatuor in ea contenta & exaltata, vt est dictum in spiritu quintæ essentiæ, per primam operationem finietur, & per secundam operationem virtute terræ in vnitate spiritus quintæ essentiæ, & fiet vnus lapis cristallinus. Et hoc est quod dixit Philosophus, ascende à terra in cœlum & ista quatuor elementa prædicta, ascensa & exaltata per sublimationem, postea dicit Philosophus iterum quod descendit in terram, hoc est dicta scilicet ista quatuor elementa, cum spiritu quintæ essentiæ proximam operationem vt dictum est: iterato per secundam operationem descendunt in terram, ita quia fixentur, & virtute spiritus quintæ essentiæ vt remanerent vnus lapis cristallinus albus Philosophicus. Tamen licet vt operator ponat certum pondus in imbibendo istam terram; tamen potest fieri sine certo pondere; veruntamen securius est quod dicit auctor ne elixir subiungatur, quare terra citius conuertit, quia est minus, quam illud, quod est maius.

De aqua vitæ & sua perfectione cum lapide Benedicto. CAP. II.

Qualiter fit aqua vitæ in summa perfectione, cum lapide benedicto arcanum arcanorum omnia alia arcana excedens, & super omnia excellentissimum excellens, & immeritò vocare principem secretorum aquam vitæ faciendi, & componendi. Fili charissime perpendas in his verbis: Accipe aquam vitæ prædictam rectifica-

tam, vt dictum est, & de lapide rubeo minerali quãtum volueris, vt tibi videbitur esse satis: & tamen hanc aquã vitæ rectificatam, pone ad dissoluendum, & dissolue lento igne, prout melius videbis, & verè dissoluetur. Ita quod fiat aqua vna aurea, vel rubea, clara, limpida, & secreta, & ita habebis summam aquam vitæ perfectam, quam serua in vase vitreo, vel vitreato obturato cum panno lineo, & vt superius cum mastiches.

De natura, & virtute aquæ vitæ & aquæ ardentis simplicis. *CAP. III.*

Virtus aquæ vitæ & natura, & quod in passionibus ponitur & de virtute ardẽtis simplicis, hæc autem aqua vitæ perfecta, secundum balsamum appellatur. Quòd si in potionib. medicinalibus ponatur & sumatur, purgat sumentem ab omni languore, & ægritudine, & ab eo remouet omnes infirmitates, & languores, lepramque repellit, & à superuenientibus infirmitatibus defendit: & in iuuentute conseruat: cætera particularia experimentata huius aquæ vitæ vobis remittam vt distinctè magis sciatis.

Item nota quòd postquam terra fuerit bene augmentata, vel multiplicata, pone in vase circulationis, & desuper pone duplum de aqua vitæ rectificata, & pone in fimo equino, vel in balneo Mariæ, & dimitte per quatuor dies: pòst distilla per alembicum, quod distillatum fuerit repone super fæces suas, & repone in balneo vt priùs, & ibi dimitte per quindecim dies, post iterum distilla per alembicum vt priùs, & fæces proijce vias, quia nihil ampliùs valent, post iterum redistilla illam aquam ter, & tunc erit verè rectificata, & ita habebis veram quintam essentiam: & tunc vocatur aqua vitæ seu mater balsami.

De modo distillandi aurum per alembicum. *CAP. IV.*

Primò ponam auri calcinationem per aquam; secundò ipsius extinctionem ab aqua: tertiò ipsius dissolutionem

tionem per aquam: quartò ipsius coagulationem, & extractionem ab aqua dissolutiua: quintò ipsius dissolutionem per se in aquā claram: sextò & vltimò ipsius distillationem. Primò pone solem ad bulliendum, cum aqua vitrioli, & salis nitri & ibi calcinabitur tantummodo. Secundò pone solem tuum exeuntem in aqua calcinata in alembicum, & ibi extrahe à calce totam aquam quæ potest exire: postea solis calcinationem in fundo vasis debes ponere in cassia ferrea super ignem carbonum, & mouere cum baculo, ita vt omnis humiditas salsa recedat, quod per totum poteris cognoscere, semper ad pondus solis prædicti mensuram adhibendo. Tertiò solem calcinatum pone in aqua salis armoniaci, & salis nitri, & statim dissoluetur: pone tamen totum solis, & parum ad parum in aqua. donec videas quod faciat aliquam residentiam sine dissoluendo. Quartò solem tuum dissolutum in aqua dissolutiua, pone ad congelandum, & illud quod remanet in fundo vasis distillationis pone super lapidem, & conuertetur in aquam claram: istud enim sol sic dissolutus, semper fluit in igne, & nunquam conuertetur in puluerem, & in aëre congelabitur, & super lapidem in aquam dissoluetur. Et nota quòd in coagulatione debet fieri ignis lentus. Quintò dictum sal sic coagulatum, pone super lapidem, & statim dissoluetur in aquam claram, sicut dictum est. Sed si velis scire perfectionem, & vtrum sal extrahatur, pone de dicta aqua solis super linguam, & si inuenias dulcem benè: si non, non pone ad congelandum, in aëre, vel vbi potest congelari, & post distilla donec sentias gustum dulcem. Sextò & vltimò, ℞. solem tuum sic dissolutum super lapidem, & pone in alembico benè curto, & pone super lentissimum ignem ad distillandum, & distillabitur de ista aqua maxima pars: Et postea debes accipere massam quæ remanet in fundo vasis, & pone eam super lapidem ad dissoluendum vt priùs, & si conuertatur tota in aquam, aut non, pone illam aquā in alembico ad distillandum vt priùs fecisti. & iste modus teneatur, quousque totum aurum dissolutum & distillatum fuerit per alembicum. Si autem tota massa se supra lapidem non conuertatur in

aquam, tunc debes ipsam ponere, sicut priùs in prædicta aqua dissolutiua salis armoniaci, & salis nitri ad dissoluēdum, postea ad congelandum ad ignem, postea supra lapidem ad dissoluendum, & dissoluetur in aquam claram: postea pone eam in alembico ad distillandum, & per istum modum ascendet totum aurum per alembicum in 3. vel. 4. Reiterationibus. Vnum tamen quod vix potes facere, quoniam per aliquod argentum 41. pars aquæ salis quæ remanet cum ipso sole in secunda distillatione ascendat alembicum cum ipso sole: ac tamē si possit colligatur aqua salium per se quę minima est non dico tantum, propter hoc multum posset nocere, si ipsa cum medicina: nam si remaneret cum ea, parum aut nihil remaneret. Item sol distillatum semel per alembicum ampliùs ascēdet per alembicum, quod est mirabile. Item dicit Episcopus De Tiopheo, qui hanc receptam habuit à quodam Sarraceno, quem Sarracenus dedit sibi ℥ 7. solis distillati, & dixit, quòd illa aqua solis distillata per alembicum congelat mercurium, & quod vidit oculis proprijs dicit inquam prędictus Episcopus. Quòd quando sol distillatur per alembicum debet fieri sine salibus, si possit & distillabitur in aquam rubeam, incensam, & clarissimam. Item quod quando accipietis partem vnam de illa aqua & ℥ 2. de 8. distillato in aquam per alembicum, & commiscentur simul cum ℥ j. ♍, etiam dicti per alembicum distillari coagulabuntur, & esset medicina ad Rubeum. Et si vellet facere ad album, loco 8. ponatur O—O dictum per alembicum, & loco solis ponatur luna dicta per alembicum, etiam ♍ dictum per alembicum, ista tua ponantur debitæ proportiones, sicut in sole commiscentur & coagulentur esset ad album medicina perfecta Ista enim quę dicta sunt in corporibus, sunt certa ipsorum distillationibus mediantibus.

De distillatione omnium spirituum per alembicum. CAP. V.

Modo restat dicere de distillatione circa spiritum per alembicum. & dicit quod O—O debet sublimari ad album, & postea debes ipsum sublimare à sale communi

muni ter vel quater. Postea sine aliqua alia præparatione debes eum ponere in aquam salis citrini, & salis nitri cum eo operare in toto, & per totum, sicut fecisti de sole: & non quod non est necesse spiritus ponere in aqua calcinatiua, sed tantum dissolutiua. Item dicit quod O—O postquam est distillatum per alembicum, quia postea nunquam cremat, neque fumat neque fugit. Item omnes sales per modum supradictum possunt distillari per alembicum. Item O—O eodem distillatur quia & O—O. Item ♍ per eundem modum sublimatum distillatur per alembicum, & paulominùs postea fumat. Quod si pluries sublimaueris, & postea distillaretur per modum prædictum non fumaret, sed non funderet. Item dicit quia nullum corpus, nec aliquis spiritus, nec aliquod sal dicitur propria præparatione præparatus, nisi priùs distilletur per alembicum: sed quando distillata sunt per alembicum, dicuntur esse præparata, & habiles ad ponendum in opere nostro philosophico & non ante. Item quando spiritus, & corpora sunt distillata per alembicum, fit matrimonium, & non ante. Vnde quilibet spiritus, & quodlibet corpus debet per se in aquam distillari per alembicum, & tunc debent simul iungi. Et tunc sic est factum matrimonium, & est facta medicina perfecta omnium Philosophorum quæsita, & à paucis inuenta. Et hæc de distillatione per alembicum lapis & oleum Philosophorum, corporum, & spirituum secundum Raymundum Lullium dicta sufficiant.

Explicit liber de lapidis & olei Philosophorum distillatione scriptus die 28. mensis septembris, Anno 1553.

Per Ioannem Miletum Claudianum pharmocopolam.

DEVS IN VERITATE TVA INCIPIO IMPRIMIS TRActare generationem lapidum per artem, ad Regem virtuosum, qui propter tuum amorem dedit se tuo seruitio.

De tribus principijs effectualibus.
CAP. I.

T primo fili tibi dicemus, quòd necessarium est scire & intelligere proximiora, à quibus res quæsita recipit suam radicalitatem immediatè, & à quibus ars perficiat sua propria instrumēta, & etiam in nostra theorica ea declarauimus. Similiter redigenda, in summa, & punctuata ipsa ponemus clarè, & dicemus, quia ipsa sunt tua effectualia cum congruo tenens ipsorum cum quibus facit totum, quod vult in componendo lapide siue euulgatione nostra.

De primo principio, & quid potest per ipsum cognosci. CAP. II.

Vnde primum principium, est cognoscenda materia, per quam immediatè lapis recipit impressionem, & manet in suo esse, quoniam si materia est talis, qualis natura petit, erit acceptabilis ad formam, quæ propter defectum impressionis non debet elongari ab ipso, quando virtus ibi operatur, quæ est medium principale inter dictam materiam & suas altas essentias, sicut tibi dicemus declarando principia supradicta.

De secundo principio. CAP. III.

Secundum principium est similiter materiale, quamuis multum simplex secundum primum cum sit medicamentum ipsius primi, qui per se immediatè habet se perfectionari.

De tertio principio scilicet de quinta essentia. CAP. IV.

Tertium principium sunt rerum essentiæ cunctæ à quibus dependent virtutes sextæ operatiuæ & formatiuæ in baſſis rerum eſſentijs quintis materialia media.

De materia primi principij, scilicet de Argento viuo. CAP. V.

Prima materia primi principij nominatur argentum viuum, & eſt cum omnibus ſuis metallis alteratis, in illa alteratione quam dicemus inſequendo practicam, & reuelabimus tibi cum clara theorica quæ eſt prima pars.

De materia secundi principij, scilicet de aquis subtilibus. CAP. VI.

Secundum principium autem, materia ipſius ſunt aquæ ſubtiles, in quibus ſunt reſolutæ limoſitates primi principij in ſubſtantia media, & materia ſubtili in qua delectatur virtus numeralis.

De materia tertij principij. CAP. VII.

Materia tertij principij, eſt multum eſſentialis, & ſentit virtutes ſtellarum fixarum, & non fixarum, & diuerſum reſpectum ipſarum, & iſtæ per influentias quotidianas infunduntur in materia approximanda cum arte ſecundi principij, in quo mediocriter delectatur virtus numeralis, ſicut dictum eſt. Secundum principium eſt conuenientius & acceptabile aliarum virtutum receptarum à cœlis diffuſarum, quæ ſunt profectio & forma totius cauſæ generatæ, vt apparet per prima principia. Quoniam ſecūdum materialiter generatur à primo, à quo exit virtus mineralis, quæ eſt eſſentia quinta elementalis in materia ſimplici, & iſta perfectionatur in recipiendo formam per impreſſionem, quam influentia quintæ eſſentiæ cœleſtis imprimit in ipſa, vt priùs ipſa impregnata à virtute habita artificialiter per reinfluentiam materialem perfectionat cum ſuis virtutibus materiam primi principij, & ponit eam in eſſe comple-

to per virtutem mediam mineralem, quæ est res communis generationi lapidum, aut metalli, sicut tractauimus in nostro testamento cum generali manerie, in prima parte in Capitulo quod incipit: Nunc fili potes intelligere, &c.

De causa generationis lapidum & diuersitate sui operis. CAP. IIX.

Fili tibi dicemus ex qua virtus mineralis sit communis ad lapides & metalla, causatio differentiam quam accipit ad generandum coagulum ad aliud mouet ab informatione quæ ei administratur diuersimodè, quia vna informatione indiget dicta virtus in creatione metallorum, aut informatione, seu transmutatione ipsorum in medicinis Elixiris, aërisque informatio accipitur per gubernationem caloris extrinseci, quæ mouet virtutem mineralem informatiuam, & in procreando motum, secundum intentionem cognitam naturalis operationis, vt est declaratum in nostro testamento. & siue intensionis, vt tractaui breuius in compendioque composueram, super dictum testamentum, quia requisitus fui. Alia informatio qua dicta virtus indiget mineralis pro intentione mutandi materiam metallorum in pretiosis lapidibus, fit cum leuiori calore extrinseco, & eam tardiori motu qui informantur cum calore cœlesti, quem calorem diuisum & coniunctum sicut declarabimus in arte ista. Veruntamen fili tu non debes virtutem, quæ quanto creantur propter commixtionem trium supradictorum nec diminutionem illarum connexam causam cuius habebis per principalem effectum qui venit à quantitate & claritate essentiamenti & motus cœli & stellarum, & rerum materialium & generabilium, & corruptibilium motarum, & per alias informatarum: non quia sit tibi necessarium, te gubernare cum figuris & imaginibus cœli propter connexam causam suorum motuum, sicut dixerunt aliqui Philosophi, si hoc solum connexam causam quæ per influentiam caloris cœlestis infotmati, per figuram motus cœli, & stellarum influūtur virtutes cœlestes in materia apta, appropriata, ad recipiendum illas per industriam

ſtriam naturalis operationis cum reſolutione, quæ fit per artem aſſimilantem naturæ, quem transformat naturam diuinam ad principium naturæ ad finem quòd ſit apta gloriatione ad recipiendum virtutes infuſas in aquis fortium mineralium prout matrix capit, & recipit virtutem formatiuam embrionis, & ſuper iſto paſſu perceperunt Philoſophi ad reprehenſionem ipſorummet, qui cognouerunt. Quia cùm virtus diuina ſit multum cōueniens toti naturæ propter ſuam magnam mobilitatem, ſemper recipit determinationes quando influitur in rebus mixtis, tam per artem quam per naturam: Et hoc ratione virtutum mineralium quæ ei ſunt ſubiectum principium naturale retinaculum. Tali modo, quia ſecundùm cōnexam cauſam proprietatis materiæ & ſuæ ſpeciei propriæ virtutes recipiet, quia ex poſt facit tales per naturam quæ reputantur ab omnibus ad miraculum. Item nec natura poteſt operari niſi cum ſucceſſione minimarum partium, nec poteſt recipere alias virtutes, niſi per ſucceſſionem ſuæ operationis, & non totum inſimul, nec conſtellationes prout ſufferre ſtatione in alicuius temporis punctuatim in virtute certa, quæ tam citò non diuerſificetur. Et ponito quòd faceret tempus conſtellationis, eſt ita paruum propter reuolutionem circularem, quia eſt tranſactum ab prima virtute in aliam quintam prima ſine variatione alterius influatur in materia, velut vt largius monſtrauimus in prima parte theoricali iſtius artis. Quapropter non ſine connexa cauſa ſuorum motuum cum quantitate, & qualitate arti noſtræ ſuccurrimus, pro accipiendo, & venerando dictas virtutes cœleſtes cùm ſint communes rebus omnibus, & illas includes in aquis, incoquantur virtutibus naturalibus, ſeu mineralibus ad finem, vt in paruo tempore poſſint dare multas virtutes, & infiges in quo lapis pretioſus induratur, ſicut dicemus per illam practicam.

De aquis mineralibus & earum compositione pro creando materiam ad principium naturæ.
CAP. IX.

Tu fili in nomine Sanctæ & Indiuiduæ Trinitatis, accipe de aqua mercurij facta per modum quem dicimus in practica in libro mercariorum per capitulum quod incipit: Tu accipies de liquore lunariæ, in qua dissolue argenti ℥ ß & post separa fæces per distillationem, quæ erunt albæ & pulchræ, & eas custodi ista aqua, fili est mater omnium illarum quibus indiges, quoniam est resolutiua cum corporum metallorum & eorum argentum viuum virtute, cuius reformantur margaritæ, per modum quem dicimus in testamento.

De aqua Secunda. CAP. X.

℞. ʒ ß. de plumbo, & in aliqua quantitate dictæ aquæ dissolue, & post separa aquam per distillationem, per filtrum, & fæces proijce, quia nihil valent ad hoc, post distilla aquam per alembicum, & custodi eius fæces.

De Tertia aqua. CAP. XI.

Pro faciendo tertiam aquam, Tu accipe ʒ j. cupri, & illam dissolue in tanta quantitate, quanta volueris secundæ aquę distillatę, & in illam aquam permitte quiescere infra vnam ampullam nitri in loco frigido per diem naturalem: post separa aquam viridem per filtrum, & primas fæces abijce, & post distilla aquam per alembicum, & custodi suas fæces secundas.

De Quarta aqua. CAP. XII.

Tu accipe ʒ j. stagni de cornoliata, quia est melius omnium, & eo dissoluto in aqua quantitatem aquæ tertiæ, scilicet de cupro, & distilla per filtrum aquam cum sua limositate mercuriali, id est, sua virtus mineralis quadruplicata per commixtionem quatuor planetarum. Post proijce fæces, & distilla aquam per alembicum, & custodi fæces secundas.

De

De Quinta aqua. CAP. XIII.

℞. ℥.j. ferri, & dissolue in tanta quantitate quæ sufficiat quartæ aquæ, post distilla per filtrum, & proijce fæces, post distilla aquam per alembicum, & custodi secundas fæces.

De aqua Sexta. CAP. XIV.

℞. ℥.j. auri fini, & dissolue per modum quem diximus in nostro Testamento, & de illa aqua accipe medietatem, & commisce cum suo pondere aquæ quintę, aquæ ferri immediatè dictæ.

Modus diuisionis aquarum, & informatio ipsarum, & de natura Basilici.
CAP. XV.

Pro demonstratione practicę hoc faciendũ est, quod quando omnia metalla resoluuntur in aquã: Tu accipies aquam scilicet quamlibet ad suam partem, & diuides quamlibet ipsarum, in duas partes, & vnam partem cuiuslibet aquæ cum suis fæcibus proprijs pones in vno alembico, & eas sublimabis in limo deserto, quod est aer factus de duobus corporibus, & vltima distillatione distillabis aquas claras, & resplendentes cũ pauca virtute minerali; & cum magna limositate appropriata ad recipiendum virtutes per influentias cœlorũ, & stellarum, & quamlibet ipsarum aquarum peractarum pones in amphora vitri cũ collo longo, & fundo rotundo, postea claude eius orificium cum cera communi, & post cum mastiches, & cum corio ablutæ albę, & quamlibet ipsarum amphorarum, cum sua aqua met pones in loco acreo, & sereno taliter, quia lapis non valeat sibi ferire, nec tangere ad securitatem amphorę. Scias fili quia predictæ aquæ impregnabuntur à virtutibus cœlorum, & tali ingenio nos eas accipiemus, sicut murilegus accipit lardonem, quoniam cum virtus mineralis quæ nõ descenderat de cœlis per cursum naturæ in prima materia, prodiderunt de sua propria virtute in multiplicatione limpiementi terrestris, vaporabilis, sublimati per ingenium artistæ ad ignem dimi-

nutiuum ipsam ex post per voluntatem naturæ accurtatiuę virtualiter recipiet alias, & per nobiles potentias, per quas replebuntur res vacuæ & intrabit per influentiam penetratiuam subtilem in alijs potentijs in materia spirituali constrictiuæ, subtiliata per ingenium artificij ad voluntatē naturæ restauratiuæ. Nunc intendas quòd propter hoc quod immediatè attractiones virtutum simpliciū sunt similes materialibus, quia in tanto quod operantur in locis mineralibus, non possunt trahere nisi materias cōcordantes, & similes in natura minerali. Et in quā operātur simpliciter descendo, per impressionem virtute influentię, ipsa descendunt in omnē rem materialem nō ita diuersa, & hoc propter magnā, & potentem subtilitatem Entiū realium cœlorum & plantarum, per quē recipiunt generalē quantitatem in natura bassa, quousq; sint influxa in dictam materiā. Et tunc illa accipiunt certā determinationē propter causam considerationis quam recipiunt sicut spiritus animam. Et illo tunc sequuntur naturā generationis eorū, secundū materię meritum in qua influuntur. Et si hoc intelliges non mereris si quare basilicus occidit ipsum respicientem solū propter obiectū visus, nec propter, quia venit sulphur nitri sarrapis liquefactis diuersis quando separatur super ea sine læsione bassi. Fili totū hoc nō sunt nisi quintæ essentiæ aggregatæ in vnū acceptæ & ductæ in simplicem materiam elementorum: quia secundū, quia materia vnius elementi dat & plus sapit alterā, scilicet homo recipit dictas virtutes operatiuas cū quintis spiritibus simplicibus elementorū coniunctis ad certā & propriam determinationē in posse, sicut manifestat proprietas basilici, in quo dat virtus alti elementi multum simpliciter in materia in qua dictæ sextæ virtutes sunt infusæ, & ideo occidit hominē subito, propter resolutionem ignis in cremando illi spiritus vitales corporum, siue connexa causa contagionis, siue macula corporali, & incessabiliter, prout possumus tibi ostendere per experientiam ad virtutes minerales, si scias experiri scil. si primo posset respici per similem obiectum cum proprietate sui mortalis veneni erit mortuus & mactatus: quoniā sicut ipse habet qualitatem

litatem excellentem ignis exaltati per altas virtutes, & remotas ab omni temperamento, sic datur homini qualitas temperata per frigidum complexionatū, quia est ei mortale venenum si primo possit ipsum respici. Et si intelligis complexionem intelliges ideo viuit ita parum, quia non transit vnum animum post sui creationem. Similiter & tibi ostendem proprietas dicti serpentis per liquefactionem, quare aspectus basilici nō inficit aurum & alia metalla, cùm sit in qualitate similis, & illo de igne. Et ideo, quia virtus planetarum, & cœli ac stellarum quæ petunt resolutionem, earum materiam per proprietatem earum virilis actio est in subtili materia elementali, quæ non impedit ingressionem suæ virtutis. Et quoniam metallum est porosum & apertum respectu dictæ materiæ essentialis, penetrat omnino illa sicut spiritus qui non habet locum, qui à sua via ei resistat, tamen transit vltra sine læsione corporis metalli, sicut homo per vnam domum apertam super condensationem & rarefactionem naturæ basilici studuerunt Philosophi in natura metalli cū subtiliatione illius & inpissatione & retentione dictæ essentiæ inter materiā metalli, quę per eam fiebat Elixir ad complendū in nouem mensibus cū medio. Et si hoc intelligis, scies quare cremat spiritus hominem cùm per eorum subtilitatem eam volunt retinere sine corruptione subitanea illius quæ fit per excellentē qualitatē dicti igniti elementi. Et ideo quia de ista materia tractauimus ad plenū in libro de corporib. similē poteris ibi videre causam, quare basilicus facit suum effectum affectionaliter actū in obiecto in simili & non cum alijs, quia sic esset longū nec facit multum ad actū nostræ præsentis curationis: Quapropter reuertemur ad propositum lapidum.

Quid debes facere de parte aliarum aquarum.
CAP. XVI.

Fili tu accipies fæces naturales, à quib. reuoluisti limū per sublimationē vaporeā, in parte aquarū quas posuisti in secreto, & illas ponas in qualibet in suā partē, secundū genus suū metallicū intus quandā amphoram vitri cū collo lōgo de duab. palmis & infra quamlibet

pijcies partē suæ ꝓpriç aquç, quç fuit reseruata ab alia limosa supradicta, post claude amphoras, cū bona capatione ceræ ablutæ ac mastiches, vt aliæ post inhumādo eas infra quandā ortam in terra bene crassa in fundo vnius palmi & medij, & ponendo illis vt aqua vase terræ super circumstantias collorum, amphorarum, vt appareant pro reseruatione earum & ibi moueatur per annum integrum.

De potestate dictarum aquarum. *CAP. XVII.*

Fili si vis scire scientiam lapidum, necessariū est tibi, vt scias quo modo locus generatur locatū per aptitudinē suæ proprietatis. Fili de vna natura exiuerunt istç aquæ quæ positæ sunt in terra, & de alia illç quæ positç fuerunt in aere. Illæ quæ sunt in terra habebunt nostrā virtutē pro indurando & coagulando. Et illæ quæ sunt in aere habebunt potestatem indurari & congelari in substantia pretiosorum lapidum. Et quia illæ quæ sunt pro indurando, indigent forti virtute minerali sine aliqua ignitione multiplicata per virtutes cælestes, quæ habent virtutem constrictiuā se mutandi pro proprietate mixta & loci, ideo inhumentur in elemento terrestri, quia in nullo alio loco elementantur, per experientiam videmus, coniunguntur ita vniformiter radij circulorum omnes, sicut faciunt in terra, eo quòd est contra directum impossibile totius spem cçlestis possidens de natura sicut continens vniuersale omnium elementorum.

Quare terra est tantarum rerum mineralium producta. *CAP. XVIII.*

Fili tanta est virtus radiorum cœlorum stillantium, qui influuntur in terram propter quod fieri habet, & ipsa tantarum rerum mirabilium productiua, quæ non possem dicere, quia est receptaculum & generale fixatiuum illarū, & totum vniformiter in diuersis figuris substantialibus cum adiutorio informationis, quia ipse ei solū donat per virtutem sui circuitus & sui motus, qui est prin-

est principale informatiuum in medietate totius suæ naturæ inferioris, qui stat diuisa in omnes partes principales scilicet vegetabilem mineralem, & animalē, vt declarauimus in alijs libris. Et ideo cùm terra sit locus in quo omnes radij stellarum adimantur, per quos in illa influuntur virtutes operantiæ & viuificantiæ vt ad centrum suarum spherarum & retinaculum principale earum virtutum ipsa concordantur cum omnibus suis corporeis partibus, quoniam propter earum exitudinem habemus quę non acceperunt bene aliqui, se receperunt de alijs virtutibus ad finem, quod sua membra non remaneant mortificata, quod hoc fit, quia materia diligens ad reformationem suorum indiuidualium, & eorum contenti, quoniā cùm vna pars tangatur cū ea parte, quæ vel fuit vel est de sui natura virtutis influxa in vna sphera, post in alia cū spiritu terrestri instructiuæ rei cōtentę, scil. virtutum cęlestiū: & iam pars reuertitur in vitam per suas conuicinas cōuirtute cœli & sui spiritus, imò tibi dicemus plus, quia quando nostræ aquæ sunt in terra positæ, sicut tibi dicimus, attrahūt per suas virtutes proprias fortitudines terræ, quas acceperunt à cœlo cum sua propria virtute plusquam duorū tractatuū arcus, sicut ferrū trahitur ab adamante & ibi retinētur. Quia proprietas virtutis cœlestis est, quòd quando descenderit in elemento terrestri, habet tam certū terminum per terram in crescendo spiritum per condensationem, quousq; inuenitur locum proprium retinaculi cum spissatione, causa hæc sit res certa, quia nullū corpus durum terrestre morans in suo extremo est apparatum aptum ad recipiendum virtutem in suo essentiali extremo, nec ipsum retinere vt pertinet, quousque in essentiali medio scilicet spiritu qui secundum animę est principium corporū primo resoluatur, quia sic præcipit rationem. Et ideo cùm iam per artem simulantem naturæ materiam aptam apparatam in multo apto spiritu animi, quod virtutes fecerunt retinaculum corporis in spiritu per resolutionem, trahuntur & capiuntur à nostro spiritu qui intus vitrum est inhumatum, intus terram propter eorum plenum velle condensatione. Et cum talis spiritus congelatur argentum viuum qui in-

uenitur in terra in fimo & vero argento meliori quam de minera siue approximatione caloris ignis, qui dicitur communis, vt est declaratum in experimentatore, qui dicitur repertorium & principalis clauis omnium nostrorum librorum, qui fecimus ex ista arte intellige quid potest ipse facere per suam cōstructionem in materijs altis, cū sine igne nobiliter congelat argentū viuū quòd cōmune, substantiæ tardæ, propter transitū mediocris medij. Et cū tanta sufficientia tibi modū compositionis aquarum per artē cum quib. formabis tuos lapides isto modo.

De Compositione lapidum: & primo de smaragdine, & de virtutibus eius. CAP. XIX.

Fili quando volueris componere per artem aliquam lapidē qui sit in virtute & colore potentior quàm mineralis, & naturalis, & qui in omnib. suis proprietatibus excellentior; oportet te non ignorare virtutes, nec naturas, nec potestates, nec colores quas habent aliqui minerales: & acceperūt à corporib. cœlestibus neq; determinationē formę, in quas sunt transmutatę per proprietatē naturæ eorū spiritus aquatici, in quo retinentur. Quoniā vnius virtutis est aqua argenti, & alterius spiritus stagni, & alteri⁹ aqua auri. Et hoc per determinationē materiarū metallorū resolutorū in spiritus, in quib⁹ sunt dictę virtutes cœlestes influxæ. & p ea retētę. Similiter tibi dicimus de coloribus qui sunt diuersi secundū naturam cuiuslibet metalli: & tibi declarauimus in nostro testamento naturam dictorum metallorum, si volueris intellexisse, & non est nisi sulphur & argentum viuum, & ab hoc recipit substantialiter determinationem omnium cœlorū, nec est necesse, quia ignores mixtionem eorū, qui certum lapidem cum claritate scientiæ vel compone. Et quoniam illam claritatem tibi præstauimus & declarauimus in prima parte theoricali: vbi dicimus mixtionem cum tota practica, quod non poterit tibi deficere, scil. quia intus primò habeant totum nobilem intellectum, tibi dicemus totū factum eorum corporamenti, & ideo si in tuo corde habeas

habeas de componendo smaragdinem, figura eius est plana vt denarius parum concaua, & est formando cũ tuo modulo facto de cera communis. Suus color est viridis transparens & lucens.

De forma moduli fiendi de cera.
CAP. XX.

Quando volueris facere modulũ de cera, vt habeas modulum argenti ad figuram quam volueris facere lapidem, & facies impressionem ipsius in cera communi, cooperiendo circa modulum argenti ad finem. quia cera recipiat bene modulum & formam moduli argẽti, per quam dictus lapis habet formari secundum figuram, quam dictus lapis habet ex natura communiter, & dat in sua propria minera, & cùm modulus ceræ ceperit formam moduli argenti, & si non scis formare modulum scil cet illum de argento, in te non est ingenium artis mechanicæ, vade ad illos qui aptè de argento & cera operantur, secundùm totum tuum velle. & facient ipsum multum bene respectu illius de argento.

De modo formandi lapidem.
CAP. XXI.

Quando volueris formare lapidẽ smaragdinem, accipias vas vitri, cuius forma est talis, & sit factũ de duabus petijs, de quibus vna erit coopertoriũ, & alia receptorium, vbi ponentur aquę quas tibi dicemus, & fac quòd coopertorium subintret intus iuste. cũ quo poteris spatiũ vnius digiti ponere, & post accipies de aqua argenti terrestris in qua est fortitudo lapidificatiua vigorata per virtutem cœli, & de illa pone in dicto vase ad quantitatem vnius oui. & cum ipsa pones quantum volueris de aqua cupri scilicet, quousque videas quod habeat satis coloris secundum quod volueris dare colorẽ lapidi, quoniam ad hoc faciendum nõ est necesse nisi ratio seu sensus ad considerationem vsitatus & remissibilitatis coloris quem volueris dare lapidi. Fili propter istas duas aquas mixtas in simul erit aqua viridis cum aliquibus coloribus mixtis acciden-

talibus quæ apparebunt superius, si ad solem respicias eas ratione mixtionis virtutum cœlestium, mixtarum cum spiritibus, per quam mixtionem & materiam spiritatiuæ variabilitates diuersarum & multarum virtuosarum potentiarum, sicut tibi dicimus in creatione lapidum præsentis, & sicut tibi dicimus, ita & cito quod feceris, quia dictum est pone modulum ceræ infra dictum vas vitri, ita quod natet superius dictam aquam ad modum vasis natantis, & aqua non intret infra modulum, & post pone coopertorium tuum desuper, & pone seu permitte tali modo inebriari spacio vnius credo in Deum, & vnius salue regina. Fili hoc fit ad finem quod modulus ceræ tam intus quàm foris cooperiatur a vapore aquæ rarificatæ in aere tali modo quod contiguæ qualitates Elementales in quibus se delectat virtus mineralis, multiplicata per virtutes cœlestes, tangentes immediate concauitatem vasis ceræ: non quod concauitas sit plena dicta aqua, sed de vapore ipsius sublimitatis in aere inuisibili, de qua concauitate moduli ceræ recipit virtutem pro indurando aquam aereã, quæ ex post se posset in præcioso lapide, & quia fortitudo lapidificatiua, sicut spirit⁹ spirat semetipsum ad ceram ad finem quod ex post spiret in aquam quæ reuertentẽ in lapide imponito infra vas: fili illud est vas minerale mediantib. spiritus. Et sic talis locus certus & determinatus generat proprium locatum propter virtutes & fortitudines, quas in suo ventre tenet, quoniã iam dictum est & declaratum in libris, quia semper locus generat locatum, & hoc non fit nisi ex proprietatibus cœli qui influuntur in illis per quas virtutes minerales multiplicantur, sicut in vasis naturalibus monstrando per naturam illa qui est Philosophus aut amator veritatis. Intellige ergo res primas quę portant entia de potentia ad actum cum propria theorica.

Qòud necessarium est propriam Intentionem scientiæ esse cum theorica.

CAP. XXII.

Fili si non habes practicam cum theorica mixtam, totum

totum non valet vng. botorium, quoniam necessarium est quòd propria intentio scientiæ sit cum theorica, per quam necesse est quòd practicus conformetur. Et ideo consuetū fuit & est de nostra Philosophia, quod nō detur practica sine theorica aqua ex mutuo veritas si intelligens videlicet aliquid. Sed multi sunt qui practicam donant sine theorica, videatis quod videlicet natura factum non euenit, nisi res sciatur. Sed ipsi hoc fecerunt, quia eam non sciuerunt, quia non philosophauerunt, nec etiam practicauerunt. In vero magisterio videte qualis est practica, quando exit ab illo, & ibi non est an possit portare multū fructum, dubitans vadit ad pasturam qui nescit pratum ad quod vadat manuleria nunc clauem à theorica quam tibi tradimus cū sua sorore practica, & fac vt concordent se antequam aliud facias, quoniam ire longè aut ascendere costam sæpe est tædiū: & hoc recorderis postquā tibi dicimus. Et quando dictā practicam cū intentione theoricæ suæ germanę posueris in actū, vt dictū est superius cito ad finem dicto salue regina discooperi vas, & pone intus modulū de aqua aerea quæ fit de vapore cupri quantum volueris secundum formam moduli & secundum quantitatem lapidis quā volueris facere, post cooperi vas cum suo coopertorio, luctando iuncturam cum cera communi circum circa, & pone in vmbram, vbi sol non tangat per tres horas integras: & in fine tertiæ horæ videbis aquam congelatam quam posuisti infra modulum ad modum gummi transparentem mollem vt pasta & viridē vt smaragdus iuuante, quod quando videbis aquam lapidem esse spissatum, tunc aqua constricta acceperit formam suam à modulo ceræ, post aperi vas, & verte modulum ceræ taliter, quod illud quod erat superius vertatur inferius è contra, & substantia lapidis tangat substantiam aquæ indurando & strangulando immediatè, pòst claude dictum vas, & stupa ipsum cum cera, & pone ad solem taliter quod radius solis tangat per totum diem, & stat ibi per duos dies contra solem.

Quare induratur lapis. CAP. XXIII.

Fili dico tibi si non intelligas me, non me reprehendas, nec reputes me mendacium, imo reitera virtute variamenti quem lapis recipit ab aqua post suam formationem, induratur propter virtutem constrictiuē materialem ipsius, & hoc per informationē caloris mouentis virtutem formatiuam lapidis manentis in qualitatibus elementorum cum omnibus suis instrumentis. Aliqui sunt in principio suæ philosophiæ in nostro tēpore intrati, de causa impressionis quā aqua aerea recipit in ipsa, vt apparet per indurationem aquæ constructiuæ ducentis cùm omnes veniunt ab vna materia quæ actio & passio ipsarum & transmutatio citius per informationem quàm per materiam per manum artistæ absolutæ in diuidendo grossum per paruum, quæ facit solum per suas qualitates cùm ambæ tangant virtutem mineralem, vnde nos dicimus, quia si hoc erat verum quod aqua aerea induraret aquam terrā diuisam in paruo: Et hoc esset contra naturā. Nota in quantum calidum & humidum sit laxatiuum, & non constrictiuum. & iam manifestum est quòd hoc venit principaliter à virtute viuente. Apparet ergo absolutè quod transmutatio prouenit per informationem artistæ, quē probamus per naturalem experientiam quod aqua terrestris non induratur in petra, nisi per virtutem aeream cum informatione minerali vice versa. Cum vera laxatiua non possunt constringere constringentem ipsam, sed citius mollificare & in aerem mutare per suam virtutem, quæ est infra qualitatem quartam, quæ non potest tantum vt ipsa. Sic manifestum est quod hoc prouenit ab diuersis qualitatibus, in quibus sunt materiæ mutatiuæ & virtutes cælestes realiter fundatę quæ sunt causa totius impressionis. Ideo fili cùm aqua sit frigida & humida, est de necessitate quòd reuertatur in aerem & in ignem nobilem constrictio, nec est sufficiens verbum quod ipsi eleganter dicimus, quod dictæ aquæ veniunt ab vna materia scilicet per vnam viam mineralem secundum eorum intellectum cùm ignorent transmutamentum qualitatum elementorū, factum per artem

tem artificij ad respectū naturæ, quoniam sicut natura mutat elementa de vna qualitate in aliam, & de grosso facit simplex, similiter nos per artem mutamus siccum cū frigido & de frigido facit humidū, & de humido calidū, sicut declaratū est in nostro testamento & in suis pertinentijs quoddam complementū de illo quod fit per artem. Et hoc dicimus pro omnib. aquis generaliter loquendo: & post quando videbis lapidem bene induratum & bene coagulatū, separa ipsum à modulo ceræ ratione suæ contractionis, tunc poteris tu cognoscere terminum suæ indurationis, nō obstantibus coloribus accidentalibus, qui apparebūt in illo quousq; transeat per nostrā digestionem factā per ignem, sicut tibi dicemus quando tractabimus de alijs. Accipe igitur ipsum, & extrahe ab aqua, & pone eum ad partem, & custodi in vno vase vitri simili in quo fuit formatus.

De virtute ipsius lapidis. CAP. XXIV.

Nos fili cum virtute ipsius lapidis præuidimus mirabilia in rebus naturæ, & multus euentus penetrauimus & vidimus quantum Iesum portauimus, & multos caducos sanauimus, & tempestatem temporis cum virtute Dei & ipsius, fecimus cessare, nec eramus lapsi quantumque itinerauimus aut laborauimus, & adhuc probauimus ad lapsos viatores, qui tam cito refrenabantur à labore itineris. Nos consultè dicimus regi Roberto qui habere pecuniam non poterat propriè in tardatione magisterij tantum erat excessitus in magna mundanitate, nec hoc ac interiectiones naturales, quas homo posset habere seu dare non sufficerent, tam magna erat intentio diaboli mundani, qui perturbabat semen pro destruendo omnes & benignum opus quod putatum erat & plus in custodia super omnipotentem qui nobis dedit intelligere per scrutationem quam lapis Smaragdinis dat portanti & magnam mitigationem, & in corde hominis destruit impatientiam & fugat diabolum tantum quod non possit facere malum per temperationem nocibilem quantum sciat operi, multas alias habet virtutes mirabiles causæ quarū sunt claræ in theorica partim contra diuersas & multas infirmitates.

Qualiter quilibet debet vti isto lapide in sanando & in alijs. CAP. XXV.

Fili quando volueris sanare aliquam infirmitatē per virtutem ipsius lapidis non accipias pecunias, quoniā cū charitate operatur virtus naturæ cum intentiua cura propter posse dominum. Fili qui ab homine accipit pretium, suæ virtutes minuuntur, quia dedimus tibi magnam rentam, cum qua potes viuere facereq; magnas charitates, & crescent in te virtutes mirabiles, & velis maritare virgines orphanas, & pauperes, & succurrere clericis aperti intellectus, noli eos obliuiscere si sint pauperes, quoniam multi sunt qui perduntur propter paupertatem, nec possunt sublimare sensus suos quos possident, quia sapientes & certi essent in simili scientia, vnde pauci sunt inuenti qui non habent intentionem nisi ad facta mundana.

De Compositione Carbunculi. CAP. XXVI.

Fili accipies de aqua auri terrestris induratiua, quæ morata fuit in terra, & ipsa posita in simili vase vt suprà dicimus formabis modulum tuum de cera modo quo volueris, post pone dictum modulum in dicto vase vitri modo tali, qui natet supra dictam ad finem qui inuestiatur virtute minerali constrictiua peracta per aquam. Et caue vt vas claudatur cum suo coopertorio, & permitte ibi stare spatio vnius salue regina, cum credo in deum, & post imple dictum modulum de aqua auri aerea per tuam sagacitatem, & procede omni modo quo tibi dicimus de lapide smaragdinis. Fili informatio istorum lapidum fit per vnum modum sine vlla descriptione, sed figuræ eorum cœlorum recipiunt varietatem secundùm variabilitatem & secundum determinationem, quam virtutes recipiunt à passione diuersarum materiarum, quousq; terminantur per virtutem vltimæ informationis, quem lapis recipit per ignē communem in forma propria sub conseruatione suarum virtutum operatiuarum.

Fili iste Rubinus habet virtutem super alios lapides, & vo-

& vocatur dominus lapis, sicut aurum dicitur dominus metallorum: Si tu portes ipsum tecum nullū venenum specialiter non posset tibi nocere, nec aer nec aqua quantumuis fuerint venenosa per essentiam subtilem, neq; respectus basilici quantum bene sit subtilis. Fili proprietas huius lapidis est quod quando est in loco magis tenebroso, est melior causarum suę luciditatis, & ratione suæ substantiæ quę tam per artem quàm per naturam portant ad subtilitatem aeris, per quam recipit penetrationem claritatis magis in forma aeris quā in forma terræ, nec aqua ideo relucet in tenebris vt carbo ardens. Et quando in fine duorum dierum receperit informationem à sole & bene indurabitur, eleua ipsum ab aqua, & pone cum illo quem superius formasti, scilicet cum smaragdine. Fili natura generatur istum lapidem in Libia in regione de Zochodia vbi sunt multi crocodili, sed in nostra terra natura entis producit cū solertia & adiutorio certis vt tibi iam dictum est.

De compositione dyamantis.
CAP. XXVII.

Compositio dyamantis fit solum de natura argenti terrestris, & ipsum pone in vase ad indurandū, & pone modulū cerę intus, vt natet super aquā spacio temporis, quod tibi superius dicimus, & post de aqua aerea pone in modulo quo debet formari lapis dyamantis, post da ei primā informationē in vmbra per tres horas integras, & post administra ei secundum de sole, donec sit bene induratus per virtutē spiritus induratiui qui in ipso est situatus. Ista secūda informatio durat per duos dies naturales: post extrahe eū ab aqua, & pone cū alijs quos formasti superius. Fili iste lapis tantā soliditatē habet in sua induratione ratione aptitudinis suæ materię, quod ferrū nec ignis possunt eū domare: sed si calefacere vis in sanguinē hirci proijciatur, qui comedatur per nouē dies hæderā, qui nascitur cōtra parietes, facies de ipso ad tuū libitum. Color istius lapidis est cristallinus, sua certa informatio est quæ debet formari in sculpimentis acutis & quadratis: aliqui sunt de cristallo, cosque faciunt sine mutatione naturæ: quia materia non

eſt apta ad recipiendum virtutes. Fili iſte lapis dat multas virtutes mirabiles cuilibet homini dignè portanti ipſum, quando cuſtodit homines ab omnibus ſomnijs mundanis, & apperit ei ſpiritū mentis in ſuo intellectu, ad perſcrutandū & intelligendū multas res diuinas & opera ſpiritualia in ęternū, & fugat omnia alia venena, & ſanat omnes qui habent cor firmum, & fortificat, & dat victoriam portanti ipſum contra ſuū inimicum cū magno honore: dum tamen portetur clauſus in argento. Nos formauimus tres de ipſis, vnū petijt rex Edoardus & dedimus ei pro tali actu: quia illud non debet portare cum promiſſione facta in armis, niſi cōtra infideles, & poſt ꝓmiſit ipſum offerre beato Thomæ, qui iacet in conturbino. Multas alias virtutes habet de ſe vt declarauimus in libro prophetiarū, inter quos eſt vnū, quia ſi bene ipſum aſpicias, videbis ſpiritus in aere figuratos, qui vadūt ſicut muti huc & illuc & diuerſæ figuræ retro te erunt de aere condenſante, vt in forma monſtrorum & diuerſarum beſtiarum & hominū humanorum, in nube parum obſcura totum faciet videre, & per virtutem iſtius quæ eſt inſtrumentum principale ſtat ars magica naturalis ſinę pūcto integrata. Sed multi perduntur, quia neſciunt ſenſum libri de magica; quē dedimus bono regi Edoardo ſecundum curſum naturæ ſtat totum reformatum, quia vidimus in aere per alia elementa. vnde aſſimilatur naturæ quam ſimilē volunt facere, congregauimus in vnum ea quando voluimus vti ſecundum tractatum.

Similiter poteris facere per curſum naturę ſiue elementatione tui & elongatione, adeò vnde pauci ſunt qui ſciant niſi prius intelligant alia naturalia opera quę præcedunt illam.

Sed poſtquam veritatem vidimus clarè quare impedimus de non impediendo noſtrum intellectum quando error eſſet non credere hoc, quia nos vidimus principaliter & intellectum per ſomnium, qui à nobis aufert dubium de illo, quia certè ſcimus, ſed error non eſt ſi ſimpliciter non credunt cùm rationes neſciant principium formatiuorū, quæ ſunt virtutes mixticę extractę ab alijs artibus, de quibus Cemor ſi prius non ſciat, & multum

multum bene intelligantur, iam non habebunt rationes cum quibus artem magicam formatur naturaliter, hoc est alchimiæ & lapidariæ, vnde extrahuntur entia & propria instrumenta, voluerunt credere, ad minus nō condemnent eam, & non peccabunt in illo, nec oppositæ rationes extraneæ essent vel dent in illo, quia nesciunt: multa verba vidi quod parum assimilabatur sicut pomum cum melone. Fili plures rationes potes extrahere hic à suo capite contra veritatē nisi hallucinentur: quia per rationes diuersas, quamuis appareant verè sed per directas causas regitur absq; transitu terminū illius latitudinis, & qui illa expedit exit suam rationē, & proprias suas causas. Verū dabimus vnum exemplū, quod nobis aduenit: fili credere non potuimus ab aliquo artē alchimiæ, quia totum non esset factum per sophisticationē, & non virtutem proprietatis quæ data est materiæ, vide nos reprobauimus vnum inter alios qui ibat per mundum multis rationibus per oppositionem: sed qui citò sentijt, quia nostræ rationes non tangebant factum propriæ radicis quam natura requirit, cito opposuit, quia cùm essemus extra res quæ sunt infra latitudinem dictæ naturæ, vt perquirerent tantum per vnā guttam aquę extrahere scirent ad extinguendum sitim, quæ ita fortiter nos cassabat: Sed illud quod nobis dixit credens, quia faciemus ad extrahendum quod suum erat, quia nos non faciebamus nisi ad expiandum veritatem facti. Quare contra suū dictū minus aut cum toto posse suo, cum rationibus & causis quæ sunt à natura non tibi monstrare. Tunc ipse incipit intrare in partem dictæ naturæ, allegans rationes quæ tangebant profundè aut circulos perfectiuos, qui sunt in termino & in latitudine dictæ partis, vnde nos tam cito accepimus arma pro opponendo contra eum, quando vidimus claritatem sui facti quam nos transformamus per humanas rationes in tenebrositate tantum: Quia ipse nescit quid dicere de sua clara scientia, quousque per experientiam nobis percludit rostrum, sine aliquo verbo per contra scientiam quæ clara meretur cum sua proprietate, melius aurum fecit de plumbo quam exeat de minera in sua tota virtute, prout & post probaui-

mus in deserto montisçoreti, quod durat bene per septem leucas. Quapropter Si velis intendere proprietatem scientiæ, sine aliqua sophisticatione intellige sua instrumenta per quæ reformantur, nec vnde possunt exire, quoniam ab vna formatur alia.

De aquis per quas conformatur ars alchimiæ & lapidis. CAP. XXVIII.

Fili duę aquæ extractæ fuerunt ab vna parte naturæ, per quas conformantur alchimiæ: vna facit lapidem volatilem cum modo, & illa fixat eam cum voluntate operatoris, & ibi natura operatur prout clarè constat per repertorium quem composuimus pro complendo totam artem, & conformatur tota lapidaria per duas similes aquas factas per alchimiã. Sed sunt alterius naturæ quamuis quod de materia in aliquo non sint discrepantes suo principio, vt monstratum in primo tractatu.

De virtutibus fixis per quas fiunt mineralia in arte magica. CAP. XXIX.

Simili modo ars magica continet sua instrumenta, in quibus sunt virtutes fixæ naturaliter, quæ faciunt per earum potentiam fieri multa mirabilia ex post introductæ in proprijs retinaculis per artem absque prætenditio causæ quæ dicitur communis, de simplici natura stante in elementis simplicibus & compositis. Vnde si vis scire quomodo in arte magica columnæ dicantur seu dicuntur super quas fundatur, prout inuentis in supradicto libro totius artis magicæ, quæ fuit intellecta per bonos solum & per intelligentes, qui de inspirando non cessant in diuinis, & totum hoc clarè notatur in libro supra allegato, vbi videbis mirabilia cùm videbis fieri de facto, & habes te custodire à mundo qui non valeat te confundere propter inuidiam, & renuntiaras illud totum essentialiter extra tuam gentem, vade ad dictum conuentum, quoniam nunc non tibi dicimus plus.

De com-

De compositione lapidis qui dicitur balaginis.
CAP. XXX.

Fili balaginis generatur per artem duarum naturarum aquaticatum, scilicet de aqua aërea argenti, & de aqua aërea auri insimul mixtis & positis in modulo se indurantibus virtute aquæ argenti terrestri mixtæ per æqualem partem cum aqua terrestri auri, faciendo vniformiter per modum superius descriptum.

De compositione lapidis qui vocatur Lauandina. CAP. XXXI.

Natura Lauandinæ est de argento viuo terreo, & est in colore rubeo multum resplendenti ratione naturæ sulphuris, portatæ in naturam aëris igmentis & vincentis naturam argenti viui. Et quando sua natura appropriatur aëri quem nos vocamus æther, ideo respuunt fluxum sanguinis cum augmentatione ipsius.

Ergo si dictum lapidem velis componere, accipe de aqua ferri aërea, & imple suum modulum cera, & ipsum indura in aqua terrestri; ipsemet ferri & per informationes quas superius dicimus.

De compositione berili. CAP. XXXII.

Compositio berili est vt sit de substantijs duorum argentorum viuorum, formatum & coagulatum virtute, cuius alterius imperfectum berilum vna substantia est de argento aëreo, altera de fino stagno lucenti, portate in natura aëris. Accipe ergo de aqua aëris argenti, & de aqua aërea stagni, & misceantur per æquales partes, & de ista imple modulum, & coagula per indurationem informationem cognita cum aqua terrestri cupri, virtus huius lapidis extenditur contra periculum cuiuslibet inimici, & contra omnia litigia mundana, & dat victoriam portanti ipsum, & subtiliat ingenium hominis ipsum portantis, & reddit eum virtuosum. Nos cum isto lapide per virtutem infusam in suam naturam sanauimus multas gentes ab infirmitate epactis & oculorum multum humidorum, & ab impedimento pulmonis cum aqua accepta in potatione, in qua lapis erat mundificatus, & in ipsa per duos dies naturales infra vnam

ampullam clausam cum cera calida super calidos cineres. Per dictum terminum istam aquam potes custodire semper Deo gratias.

Nota. *Hæc quidem ex manuscripto libro de verbo ad verbum descripta sunt. Quæ etiam tibi, beneuole lector, propter incongruitatem verborum, hoc modo consideranda proponimus.*

Explicit practica de lapidibus pretiosis secundum Raymundum Lullium scripta die 8. mensis Octobr. per Ioan. Miletum pharmacopolam Claudianum.

1553.

ALBER-

ALBERTI MAGNI SECRETORVM TRA-ctatus incipit.

ET vt intelligere poſſis artem maiorem veram, ſcil. intentionem noſtram, volumus oſtendere in qua hora & in quo die debet eſſe inceptio huius noſtri operis. Dicimus autem quòd ſi aliter feceris, pro certo errabis, & ſi feceris ſecundùm quòd nos præcipimus, pro arte videbis veram artem & verum magiſterium.

Dicimus igitur quòd accipiatur lapis philoſophicus cum tota ſua ſubſtantia, & quòd eligatur ex ipſo lapide puriſſima atque ſubtiliſſima ſubſtantia, & ponatur in vaſe philoſophico, & ſigillatur os vaſis ſigillo Hermetis, & ponatur in furno ipſius in occaſu Solis. Hoc autem totum in die lunæ ſit factum, & incipiatur opus à medietate Decembris vſque ad medietatem Ianuarij, ſub ſigno Capricorni: tunc accendatur ignis philoſophicus, & regatur opus more philoſophico per totum ſignum, & fac quòd in dicto ſigno tota materia quæ volatilis erat, ſit fixa.

Poſtea intrabis in ſigno aquarij: & oportet te in dicto ſigno regere materiam noſtram, ita quòd eleuetur, & volatilis figatur, ita quòd per totum ſignum tota materia ſit fixa, quòd nihil eleuetur, deinde intrabis in ſigno piſcium, & iterum cum dicto ſigno oportet materiam volatilem facere, & iterum, per totum ſignum dictam materiam fixare. Poſtea intrabis in ſigno arietis: & oportet vt de neceſſitate cum prædicto ſigno prædictum lapidem volatilem facias, & per totum ſignum figatur, ita quòd nihil aſcendat. Hoc facto intrabis in ſigno tauri, & cum dicto ſigno fac lapidem aſcendere, ita quòd volatilis fiat. Poſtea fac quòd per totum ſi-

gnum figatur. & sic prætiosissimam terram lapidis sufficienter administrando fecistis.

Deinde verò intrabis in signo geminorum, & iterum oportet te lapidem volatilem facere cum ingenio, vt cum dicto signo & non cum alio dictam materiam ascēdere facias: postea fige, ita quòd per totum signum figatur. Hoc autem facto intrabis in cancro, & omnino oportet vt cum dicto signo etiam magna cautela lapis eleuetur, quòd eleuari potest, postea figetur, donec in ignis asperitate quiescat: hoc autem fac per totum signum, & cùm factum fuerit, lauda Deum super hoc quod tribuit tibi Deus, quia hic est lapis philosophicus, non ex toto completus, sed in maiori parte, qui ducit ad perfectionem omnia corpora imperfecta, & coagulat argentum viuum in solem & lunam secundum id ad quod medicina fuerit præparata.

Hic est lapis philosophicus septies cribratus, septies eleuatus, id est, sublimatus, septies distillatus, septies solutus, septies fixus.

O benedictus lapis, & benedicta tua opera, quòd de imperfecto facis perfectum, & seruo fugitiuo facis fixum. Benedictus sit Iesus Christus creator omnium rerum, quia ipse cui vult, largitur, & subtrahit, ipse dat omne bonum, & fugere facit omne malum, quia omne bonum descendit ab ipso, & nullum malum in ipso est, nec esse potest. Quem fili doctrinæ oportet te laudare Dominum nostrum Iesum Christum, euitare omne malum, & sequi omne bonum: & quia Deus est veritatis, oportet te sequi veritatem, & sic Dominus noster Iesus Christus diliget te, & animam tuam. Aliter non sis deceptor gentium: quia qui decipit fratrem suum, decipit animam suam, & corpus suũ, & amittet Deum & mundum. Similiter caue ne in rebus sophisticis cor tuum mittas, quia nullum proficuum in illis inuenies, sed potius damnum & famam malam, & in miseriam, & paupertatem deducent te, quia non inuenitur in re quod in ea non est, quia illa est summa sophistica, quæ vocatur primus ordo secundum Ieberem, & non fuit facta nisi vt perfecta scientia esset magis obscura, quia multi sunt in mundo cupientes plus vnam dealbationem vel

rubi-

rubificationem sophisticam quàm opus perfectum, & hoc totum propter longitudinem temporis: & quia videtur istis deceptoribus euntibus per vniuersum mundum, in paucis diebus posse dealbare venerem, & rubificare lunam, propter magnam cupiditatem quam habent, & instigationem diabolicam, veram scientiam & perfectionem dimittunt, & quia cùm imperfectam oportet omnino corrumpi, ideo dices quòd omnes illas sophisticationes oportet corrumpi, & dicimus qđ sicut citò perficitur, ita citò corrumpitur, & hoc totum est certum. Quare rogamus ac etiam præcipimus, vt nullus sapiens in rebus sophisticis ponat suam intentionem, sed sicut nos fecimus, ita etiam & vos facite.

Fili ergo doctrinæ vobis scire facio, quòd non potestis ad veritatem peruenire absque prolixo animo & regimine continuo. Qui ergo libenter patientia fuerit scriptus, in hac dispositione ingrediatur in eam, qui verò citiùs cupit perficere libros nostros, non inspiciat tales, inferunt iniuriam.

Fuerunt multi Philosophi dicentes, quòd erat res vilissima, sed salua eorum reducentia iuro vobis, per creatorem Deum, qui cuncta creauit, quòd hoc quod quæritis non est parui precij. Heu vobis, qui quæritis thesaurum Dei maximum remuneratorem, intelligite dicta philosophica, & qualiter opus diuisit cùm dicit, tere, coque & reitera, & non tædeat te: in hoc enim opus diuisit commiscere, coquere, sublimare, assare, calefacere, & dealbare, tere quod est intus emittere foras, & quod est foris mittere intus. Hæc igitur plura nomina sunt, quorũ vnum est in regimine vnum, quia nihil aliud est nisi coquere, & terere quousque puluis fiat. Vnde notifico tibi, ꝙ non similis nõ in initio coquendi absque manu contritione, donec omnis aqua fiant, nondum opus inuenisti. Vnde iterum notifico vobis prætiosissimum aurum studentibus, ne fatigent in vanum, quòd hoc magisterium nihil aliud est quàm coquere argentum viuum & sulphur, donec vnum fiant, argentum viuum defendit sulphur à combustione, si fuerit vas bene clausum, ita quòd argẽtum viuum non possit euanescere, numquam sulphur potest comburi,

nec deuastari, quia argentum viuum est aqua nostra: & videmus experientiam in aqua communi, quòd illud quod cum ea coquitur, nunquā comburitur, quandiu ipsa est, quantumcunque ignis sit fortis, & quando aqua consumpta est, hoc, quod est in vase, comburitur; ideo Philosophi iusserunt claudere vas, vt aqua benedicta exhalare non possit, & defendet à combustione hoc quod in vase est. Aqua verò cum illis rebus posita, prohibet, ne ignis flamma comburat, & factæ sunt illę res quantò magis ignis flammas occuparet, tantò magis in aquæ intimis conuertuntur, ne ignis calore læderētur: aqua verò in ventre suo recipit eas, originis flammam ab eis repellit.

Iubeo autem omnibus in principio ignem facere leuem, donec facta sit patientia inter aquam & ignem. Et postquam videris aquam fixam sine aliqua ascensione, non cures qualis sit ignis, sed bonū est regere cum patientia, donec corpus & spiritus vnum fiant, ita quòd corpora fiant incorporea, & incorporea verò corporea. Tandem autem loquamur de medijs, & complebimus in eis totam istius scientiæ de mineralibus intentionem.

Et quia verè scimus quòd non est transitus de extremo ad extremum, nisi per medium tenuêre beati. Igitur charissime tibi ac etiam omnibus intelligentibus demonstraui verissimam artem. Amplius tibi dico, quòd nullo modo inuenire potuimus, nec Philosophi similiter inuenire potuerunt, aliquam rem perseuerantem in in ignem, nisi solam vnctuosam humiditatem, aquam quam vidimus de facili euaporare, & aridam remanere. Ideo separantur, quia non sunt naturales: si autem humiditates eas consideremus, quæ de facili separantur ab ijs, quæ sunt naturales, non inuenimus aliquas nisi vnctuosas: quia sicut in libro metallorum determinatur, harum partes coniunguntur sicut catenæ, & vna earum ex illis de facili euelli non potest. Ideo autem est fermentum in omnibus. Signum autem eius est, quòd videmus in arte alchimiæ fieri quæ inter omnes alias artes maximè naturam imitantur, quare omnibus sapientibus notifico, quòd de nulla re in mundo, nec

vllo mo-

vllo modo est possibile fieri melius citrinum elixir, quàm per sulphur philosophicum. In ipso aũt videmus vnctuosam perfectam, non cremabilem, & ideo per ipsum quando est præparatum vt oportet omnia corpora quæ tangit ad verissimum solis vel lunæ complementum transmutatur.

Fili ergo doctrinam perquirite & hoc excellentissimũ Dei donum vobis inuenietis Benedictus sit Iesus Christus, qui cum Deo patre. & cum Spiritu sancto viuit & regnat Deus in secula seculorum, Amen.

Nunc autem videndum est de anima si debet comburi: fili doctrinæ necesse est, vt animæ ex suis corporibus patiantur, & hæc combustio fit post mortificationem. Ideo oportet totum comburi & mortificari, eo quòd aqua non rubet, nisi post mortificationem. Dealbatio autẽ non fit, nisi combustione facta, vnumquodque eorum primò dealbabitur, postea rubet, hoc autem totum per beneficium aquæ procedit. Aqua est illa res quæ dealbat, & rubeum facit. Aqua est quæ occidit, & viuere facit: Aqua est quæ dissoluit & congelat: Aqua est quæ putrefacit & postea facit germinare diuisas & nouas res.

Vnde fili moneo te, vt totum intentum sit in decoctione aquæ, & ne tædeat te si vis habere fructum, & ne cures de alijs rebus vanis, nisi de sola aqua, coque ipsam paulatim putrefaciendo, donec mutetur de colore in colorem perfectum: & caue quòd in principio non comburas suos flores, nec suam viriditatem, & noli citò perficere opus tuum, & caue quòd ianua sit bene & firmiter clausa, vt ille qui est intus, euadere non possit, & ita Deo cõcedente venies ad effectum, & scias quòd soluere, calcinare, sublimare, dealbare, coagulare, humectare, abluere, coquere, fixare, torrere, & desiccare vnum sunt S. animam à corpore extrahere denotatur. Et ita illud vnum est spiritus & corpus, & non est aliud nisi quòd signa sunt perfectionis S. humectare, rigare, abluere, imbibere, miscere, custodire à combustione, corrumpere & putrefacere vnum sunt, quia significant opinionem bonam, ita quòd ignis sit suauis à principio: hoc autem potest dici animæ à corpore extra-

ctio, & iterum super ipsum diuisio, donec tota extrahat in quarta elementorum combustione, & sic quod est superius facit quod est inferius, & sic duo lumina sunt S. superius & inferius, & vnum acceptum in hoc opere dico iungit. S. duo lumina, quæ sunt fixum, & non fixum, tamen non fixum cum fixo figitur, & tunc vna lux oritur, cuius non est similis lux in mundo.

Itaque sunt vnum à principio & in fine vnum, id est, ad vnum reuertitur. Quare Philosophus. Conuerte elementa, & inuenies quod quæris: conuertere elementa est facere humidum siccum, & figere fixum, & attenuatur spissum, & rarum tingens remanet: quia elementorum mors & vita fugiunt compositum germinat seipsum, quia vnum diruit, & vnum confortat aliud, donec ipsum contra ignem præliatur, cui potest totius humore residuum miscere, & tunc eius rubor exaltabitur, elementa autem igne diligenter certè lætantur, & in alienas vertuntur, eò quòd liquefactum, quod est caput, fit non liquefactum, humidum non siccum, & spissum corpus spiritus, & spiritus fugiens facit contra ignis pugnam.

Cum autem quatuor elementa bene misceantur, conueniunt & creantur vnde exeunt: quia nunquam perficiuntur, nisi post mortem diuidantur & putrefiant & corrumpatur apud visum, deinde peragit Deus suam creaturam per incrementum cibum in gubernatione. Antiqui Philosophi docuerunt coquere aquam permanentem, donec inspissaretur cum suo corpore: coque ipsam cum anima, tere ipsam, coque, & reitera donec spiritus coniungantur cum suo corpore & vnum fiant, & sic habebis intentum.

Scitote quòd solis flos est lapis de lapide: assate ergo ipsum per dies, donec fiat materia pura coruscans. Et cùm ita fuerit, maximum erit secretum, quoniam lapis lapidi iunctus est, & factus est vnum matrimoniū propter propinquitatem inter se, coquite, assate, & coagulate, donec inspissetur, & non liquefiat nisi in igne fortiori suo igne priori: & os vasis sigillate, nisi flos fugiet, quia totum magisterium corrumperetur.

Et scias fili charissime, quòd intentio nostra est, quòd

ignem

ignem facias leuem in principio, postea augmenta ipsum, vt quod fixum est, volatile facias, & volatile fixum, & sic augmentando donec compleas opus tuum. Item æs nostrum cùm plus decoquitur, tantò magis inspissatur, quem tunc Philosophi nuncupant lapidem cum metallo imminentem. Postea frangere imbuitur, ac in igne intensiore priore quousque coloretur, & fiat combustio similis sanguini ad latorem vasis, leo autem viridis semper in medio manet, quousque ex toto interficiatur, tunc imminens impositum tange eos iuuamine Dei. Item nisi scieris ipsos regere colores, quos videbis, tempus perditur: Vidi namque quòd qui hoc nimis cupit opus, eo veritatem vertat, operatus est rubore, aut aliquantulum moratur, putat se errasse, & dimittit opus, & sic materiam perfectam videre non potuit.

Quare fili inspice, qualiter facias, quoniam in principio si post nigredinem rubeum tibi inueniretur, propter hoc non cures, sed quod sit bene sigillatum, nec aliquid euanescat: quia sunt ibi fumi subtilissimi. Quare oportet de necessitate, quòd ad suam perueniat materiam, coque tandiu quòd spiritus & corpus simul & semel iungantur & vnum fiant, quia postquam spiritus non potest exhalare, oportet quod fixetur & cum suo corpore vniatur, quia natura gaudet & lętatur, ita quòd nil plus indiges, nisi coquere materiam nostram, hoc est, argentum viuum occidentale, quod prætulit se auro, & vincit illud quod occidit viuere facit, quia pater omniū mineralium. Propter hoc dicit Morienus, quòd nunquam fuit aliquid animatum eductum neque crescens, nisi post putredinem, & sui mutationem, quoniam si putridum non fuerit, fundi aut dissolui non poterit, & si solutum non fuerit ad nihilum reuertitur, oportet primò putrefacere, secundò dissoluere, tertiò abluere, & ecce totum magisterium, & scias quòd abluere, est principium medium & finis huiusmodi operis. Aqua nostra abluit sordes de terra, & sol est adiutor noster, paulatim cum istis mundabis omnem obscuritatem, quoniam aqua nostra abluit seipsam, & corpus suum: nam corpus separatum ab anima, tunc tenebrosum, si animam suam ei reddideris, formosius

apparebit corpus nostrum est terra nostra, & anima nostra est aqua nostra, hoc autem nihil aliud est, nisi extractio aquę ex terra, & ipsam reducere super terram, hæc terra cum aqua primò putrescit, postea mundificatur & nutritur: nam omnes res aquam appetunt, quoniam alimentum præstat, & digna administratione complebitur arcanum. Item scias quòd tres sunt perfecti colores ex quibus omnes alij sumunt principium: primus est niger, secundus albus, tertius rubeus. Multi sunt alij colores, qui omnes ex illis generantur, quia citrinus & glaucus ex albo & rubeo nascuntur, nam citrinitas & glaucitas nihil aliud est nisi albus & rubeus, pro tertia albi & nigri proportione debitâ generatur viridis, violaceus & camelinus à nigro, albo, & rubeo simul coniunctis proportione debita secundum magis & minus procreantur: & sic de alijs.

Itaque omnes alij colores qui non sunt perfecti, per aquam perficiuntur & mundificantur. Vide fili doctrinæ, quòd cùm in opere fueris, fac vt habeas primò colorem magnum, quia eris certus quod sic putrefacis, & viam arctam incedis: si autem laboraueris sine putrefactione, videbis oleum rubicundum quasi frustra superiùs natare, & hoc est signum quòd in vanum laboras.

Si autem cum putrefactione solueris materiam nostram, videbis ipsam primò nigram, postea viridem, deinde croceam & rubicundam, multiplicesque colores qui fuerint resoluti, tunc extrahitur perfectum nigrum, hoc autem totum per veram decoctionem perficitur. O vera & benedicta est tua operatio, quia de imperfecto facis perfectum vera putrefactione, quia est nigra & obscura. Postea facis generare nouas res cum sua viriditate, & facis diuersos colores apparere, & sine illa preciosissima viriditate nullus fructus potest germinare, vel germinando apparere, & hoc totum est verum.

Quare fili doctrinæ moneo te, vt totus intellectus tuus sit in rebus viridibus decoquendis si vis habere fructum, coque, tere & reitera, & non tædeat te, quòd opus tuum sit longum, quia se ipsum dissoluit & coagulat seipsum, albescit, & rubeum decorat se ipsum

croceum facit & nigrum. Præterea seipsum dispensat, à se ipso etiam concipit, quia ibi est masculus, & ibi est fœmina. Similiter ibi est frigus, est ignis, humor, id est, aër, siccitas, id est, terra, & simul sunt ibi diuersi colores.

Propter hoc Philosophi ei diuersa nomina imposuerunt: quia aqua est clara, lucida, ignis verò rubeus, lucidus, aër quoque albus, lucidus, terra nigra, fœtulenta, obscura, donec fiat clara, lucida, alba vt nix: hoc autem per beneficium aquæ perficitur, vt ait Philosophus, Aqua nostra abluit sordes de terra, &c.

Quod autem dictum est, cum aqua nostra possumus abluere, hoc autem significat coquere, & idem cum aqua terere: & ibi iacet totum arcanum. Quare oportet vt humiditas coquatur, quousque arescat & desiccetur, deinde aqua teratur sublimata, & iterum teratur donec crescat iterum, & hoc per vices iteretur, donec vel quousque Deo fauente, candidetur. Et nota quòd sublimatio, solutio, distillatio, congelatio, descensio, coagulatio, & fixio omnes in vna sola operatione perficiuntur: nec intelligit Philosophus in dissolutione, & coagulatione aliquid acquirere vel perdere, sed solum intelligit dissolutionem fieri sine corporis acquisitione, & congelationem fieri sine corporis deperditione, quod verum est.

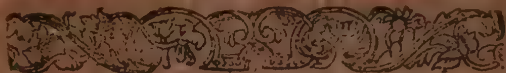
Igitur totum magisterium nil aliud est, nisi facere rectam solutionem & perfectam congelationem sine aliqua diminutione, & nil plus quæras, & habebis. & scias quòd species non mutantur in speciem, sed indiuidua specierum, vt ad primam materiam reducatur. Opus Philosophorum nil aliud est, nisi dissoluere lapidem in argentum viuum nostrum, vt forma ad primam materiam reducatur, quæ quidem materia prima est argentum viuum, cùm ipsum sit elementum omnium conuertibilium. Tunc enim in aliam formam quàm priùs erat bene transmutatur, non quidem species sed indiuidua specierum, quoniam ipsa indiuidua actionibus sensibilibus sunt subiecta, eò quod in se sunt conuertibilia. Spiritus cùm sint vniuersales, actionibus sensibilibus non sunt subiecti, & ideo in se non sunt conuertibiles, spiritus verò argenti viui non permutatur in spe-

cies auri, nec è conuerſo: Quia natura permutari non poteſt, ſed indiuidua ſpecierum bene, cùm in ſuam primam materiam reducantur, vt dictum eſt, quia cùm forma iſtius indiuidui ſit corrupta, & in primam materiam reſoluta, bene etiam neceſſariò introducitur alia forma, quia corruptio vnius, eſt generatio alterius.

Accipe lapidem noſtrum. primò diſſolue, ſecundò diſtilla, tertiò ſublima, quartò incera, quintò fac deſcendere, ſextò calcina, ſeptimò fixa, ecce totum arcanum, & totum quod diximus non eſt aliud, niſi ſoluere, & congelare, & fixare, & fixum volatile facere, donec fluat & alteret in complemento lunifico vel ſolifico certo ex reiteratione.

Igitur in præparatione medicinæ reſultat bonitas, & alterationis multiplicatio ex diuerſitate: verbi gratia, iteratio operis ſuper lapidem in gradibus ſuis reſultat, multiplicatio bonitatis & alterationis diuerſitas, vt ex medicinis quibuſdam ſui duplum, quædam verò decuplum, quædam verò ſeptuplum, centuplum, millecuplum, infinitum ſolificum in veriſſimum perfectionis beneficium transmutatur corpus. De fixatione vltimâ dico & iubeo. Accipe occultum arcanum quod eſt æs noſtrum, & laua quod ſit purum & mundum: Deinde pone in vaſe noſtro cum ſigillo philoſophico ad ignem noſtrum. Ora Dominum noſtrum Ieſum Christum, vt hunc maximum videre lapidem concedat tibi, & reſpice ſi factus eſt niger, optimè feciſti, poſtea videbis quomodo albeſcit vel rubeſcit, minùs quàm tribus horis penetrabit fumus in corpus, & erit ſicut lac incerans, liqueſcens, penetrans ad modum aquæ fixæ ſuper ignem pugnando, & tunc opus erit completum, & lauda Deum.

Explicit Alberti Magni ſecretorum tractatio.

INCIPIT QVÆDAM ABBREVIATIO DE SECRETIS secretorum Iohannis Pauperum.

ROGO æternum Deum, qui cuncta ex nihilo creauit, quòd quælibet persona, cui aduenerit in manibus ita alta scientia, quæ secreta secretorum dicitur, adoperetur eam omnimodè in bonum, & in seruitio Dei. Itaque subueniat pauperibus, egentibus & in necessitate positis, & faciat bonum Ecclesijs & miserabilibus personis, & ideo quæcunque persona contra fecerit, rogo sublimem & omnipotentem, & æternum Deum, quòd huiusmodi donum & gratiam nunquam possit sibi concedere, imò possit omnem viam bonam ab ea elongare: & quicunque habuerit commodè bonam intentionem, quod ipse Deus per suam clementiam, & misericordiam possit sibi concedere huiusmodi donum & gratiam. Et propter hoc fili mi habeas menti ista verba, & sint tibi secreta, & primum quòd tu debes facere est seruire Deo omnipotenti, & adhærere voluntati suæ, & confiteri, & stare in ieiunijs, & in bonis orationibus, & facere celebrari, & dare elemosynas pauperibus, vt ipse Deus per suam diuinam gratiam & misericordiam moueatur ad pietatem, ad faciendum tibi huiusmodi donum.

Fili habeas memoria de quocunque tibi scribo, ita quòd huiusmodi doctrinas debeas accipere, quia multæ sunt viæ inuentæ & factæ per magnos Philosophos, & multæ sunt mensuræ & viæ, quas ipsi adinuenerunt secundum magis & minus, sicut etiam ipsi habuerunt magis & minus clarum intellectum, & vnus magis altero, & ideo inter Philosophos sunt variæ opiniones,

& variæ mensuræ rerum, ac corporum mineralium, & ideo vnus vadit per vnam viam, & alter per aliam, & propter hoc menses hominum remanent obfuscatæ & obscuræ ita quòd non possunt discernere verum à falso. Multi enim sunt illi qui experti fuerunt per diuersos modos & non potuerũt inuenire viam iustam & suum fundamentum.

Fili mi dulcissime, via, veritas est ista rerum mineralium, & mensurarum, quibus mediantibus fit totum, ex quibus rebus mineralibus extrahitur oleum siue aqua quod vel quas vocant Philosophi aquam benedictam, vel aquam perpetuam, seu oleum nostrum, quod oleum, siue aqua fit ex diuersis mensuris. Prima est: ℞. libram vnam vitrioli romani, salis gemmæ ℥ ix. cinaprij ℥ iij. Secunda mensura est: Recipe lib. ij. vitrioli romani, salis nitri lib. j. Tertia mensura est: Recipe libr. j. vitrioli romani, salis nitri lib. j. cinaprij ℥ vj.

Quarta mensura fili dulcissime est ista, & perfectior ea in mundo non potest inueniri, per quam poteris peruenire ad omnem perfectionem tui desiderij, quæ est corona omnium aliarum aquarum & mensurarum, Ordo suus est iste: Accipe lib. ij. vitrioli romani, quod sit bene azuri, ita quòd multum habeat de colore azurino, & quòd retineat de minera nitri. Item libram vnam salis nitri bene albi, & quod non crepitet in igne, sed sine crepitatione ardeat, & cinaprij ℥ vj. Item Recipe salis armoniaci ℥ ij. quod sal armoniacum debet primo isto modo parari: Recipe dictum sal, & ponas in aqua, & facias tantum bullire lento igne, quousque aqua & sal in olla desiccetur, & quando totum fuerit desiccatum, eleua ab igne, & ponas in cineribus calidis vel in loco calido, quousque nulla humiditas in eo remaneat, postea tritura: demum sal coagulatum in lapide porfirio & permitte stare, donec fiat aqua, ex eo collige aquam & reserua vsque ad tempus.

Fili aliæ verò res minerales sic debent præparari antequam de eis fiat aqua.

Accipe fili mi vitrioli supradicti lib. ij. cum dimidia, & tritura multum bene, ita quòd transeant per sedatium bene strictum, ita quòd sit puluis subtilissimus, & minu-

& minutissimus, & talem puluerem ponas in olla noua, & eam cohoperi cohopertorio suo bene sigillando & lutando, & ponas eam de sero in furno panis post extractionem panis, & permittas stare per totam noctem in furno, & de mane recipe dictam ollam de furno, & inuenies vitriolum purgatum ab omni humiditate & aquositate, & est coloris crocei

Sal verò nitrum sic debet præparari: Recipe ipsum sal, & ponas eum in olla vitreata, quæ sit capax trium petitorum aquæ, & sal nitrum debet esse libra vna, & vnciæ sex, & fac bullire tantùm, donec aqua consumetur vsque ad medietatem. Postea cola totum per colatorium in corua cohoperta panno ad hoc vt dictum sal veniat bene album, & magis purificatum, & antequam frigescat aqua, proijce intus modicum de paleis, & inuenies sal post frigefactionem in caminis & in frustis longis mundis sorditate & infectione, postea desicca ipsum in sole vel in cineribus calidis, ita & taliter quòd non remaneat in eo humiditas.

Accipe ergo fili vitriolum, quem præparasti, & de eo recipe libras duas, & tritura & cribra subtilissimè, ita quòd habeas pallium subtilissimum. Item recipe salis nitri superiùs præparati libram vnam, & tritura subtilissimè vt supra. Item recipe cinaprij vncias sex, tritura subtilissimè vt suprà. Postea recipe omnes supradictas pulueres, scilicet vitrioli, salis nitri, cinaprij secundi, pondera supradicta, & misce omnes res, & pulueres simul cum aqua salis armoniaci superius scripti, & pone & mitte in botia, & cooperi cum capello bene sigillando, & pone ad distillandum vt scis.

Dilectissime fili habeas menti, & de hoc credo te sapientem, quòd postquam miseris mineras & res supradictas in tuo vase, & posueris vas in furnello ad distillandum, optando priùs benè vt scis, quòd habeas tria receptacula, & appone primum ligando, & sigillando bene cum rostro capelli, ita quòd non valeat respirare, dabisque ignem lentum, continuando ignem vniformiter quousque habeas tres vncias aquæ. Quo facto eleua primum receptaculum, & appone se-

cundum sigillando bene cum rostro capelli, ita quòd non possit respirare, & augmenta ignem aliquantulum & continua, & continua ipsum quousque videbis capellum bene rubificatum. Quo viso eleua secundum receptaculum, & tunc appone subitò tertium, quod sit bene grossum & firmum de nouo vitro factum, quia si esset de vitro recocto, posset frangi faciliter ad hoc vt possit sustinere animam, quam aliqui Philosophi vocant ignem, & iunge ipsum bene cum rostro capelli, ita & taliter quòd nullo modo possit respirare, ne spiritus euolent, & deperdantur. Et postquam obseruaueris dictum ordinem, tunc augmenta ignem quousque capellus reuertatur albus: quia dicunt omnes Philosophi, quòd in istis vltimis fæcibus est magna virtus totius aquæ prædictæ.

Fili sic faciatis in qualibet distillatione, ita quòd obserues pondera, præparationes rerum, & in distillando augmentationem, ac gradum ignis, & separationes aquarum, ita quòd separes tres aquas. Quarum prima à Philosophis vocatur aqua, secunda aer, tertia verò ignis, quæ est vltima quæ exit & distillat post alembicum, seu capelli distillationem, & ista aqua debet conseruari & reponi cautè ac sapienter, & ista est de qua debet fieri magna æstimatio.

Fili sis memor quòd postquam distillaueris tria vel quatuor vasa seu vrinalia supradictarum mineralium rerum secundùm pondera & mensuras superius tibi traditas, conseruando semper vltimas aquas, quæ exeunt post alembici rubificationem, qualiter debent apponi aqua salis armoniaci: quia sunt diuersæ, ac variæ opiniones Philosophorum. Nam aliqui dicunt quòd prædicta aqua in tali arte & opere non ingreditur.

Alij verò dicunt quòd sic, sed diuersificantur in ponendo. Primi dicunt, vt dictum est superius, scilicet quòd apponatur miscendo cum pulueribus rerum mineralium, quando incipis distillare.

Alij verò dicunt quòd prima aqua debet misceri cum supradicta aqua minerali, postquam septies fuerit auctificata.

Alij

Alij verò dicunt & verius, quòd quando tu incipis rectificare aquam mineralem, & quæ exiuit post alembici rubificationem, tunc debet apponi prædicta aqua salis armoniaci præparati prius, vt dictum est. Et licet aliqui Philosophi dicunt quòd non debet apponi talis aqua, dico quòd ipsi ponunt negatiuam per affirmatiuam, quia illi qui ignorant naturas salium, sunt sicut illi qui ponunt sagittam in arcu sine corda, & bene dico, quod debet apponi in principio, vt vtraq; vasa simul rectificeris.

Fili fac quòd in hoc sis sapiens, & cautus, quòd huiusmodi secretum nulli quandoque reueles: quia duo secreta & duæ sunt claues quæ aperiunt & claudunt in tali opere Philosophico. Prima nanque est Aquæ quæ vocatur oleum nostrum, quia aqua rectificata siue recta, & ista est prima clauis secundùm quòd ingreditur in ea aqua salis armoniaci.

℞. ergo fili mi vltimas aquas separatas, & quæ exierunt de tribus vel quatuor vrinalibus, & post alembici rubificationem, & pone & mitte in ea ij. vncias aquæ salis armoniaci prædicti, & pone omnes prædictas aquas in botia, & in vitro componentur iuxta quantitatem aquæ, & appone capellum congruum, ita quòd bene claudat, & sigilla, ita & taliter quòd spiritus aquę non possint euanescere, & distilla lento igne, addito prius receptaculo bene clauso cum rostro alembici: & ignis sit ita lentus, quòd inter guttam distillationis cadendo, tu possis dicere 25. verba, & ita continuabis ignem, distillationem, & rectificationem. & talem ordinem continuabis septies aquam distillando & rectificando.

Sed fili nota secretum, quod quanto plus rectificaueris, tantò mirabiliora & altiora opera, & in breuiori tempore operaberis, & ista aqua sic rectificata vocatur lapis Philosophorum, & in ista aqua consistunt omnia secreta & magisteria, & sine ea non possunt homines aliquid facere immò in vanum laborant, & ista est prima clauis.

Inuoco nunc Altam & summam potentiam, à qua procedunt omnia bona, & omnes virtutes quæ est ipse

Deus, qui est summum bonum, & summa virtus, vt ipse donet mihi propter suam diuinam gratiam & misericordiam tantam virtutem, quòd possim disponere & declarare tam altam & magnam scientiam.

Secunda clauis huius altissimæ partis Philosophiæ ac secreti operis, quæ claudit & aperit ista: sed primò fili habeas menti timere Deum omnipotentem, & disponere te ad faciendum omnem suam voluntatem, vt ipse Deus per suam diuinam gratiam conducat te ad portum salutis, & quòd peruenias ad huiusmodi donum & gratiam.

Fili ordo noster est secunda clauis, quæ aperit & claudit in ista arce est iste, in quo tu debes habere magnam aduertentiam.

R. ergo vnum pondus solis, & quod pondus volueris, & fac ipsum purgari per cementũ bis: & nota quòd istud est secretum secretorum: & multi in hoc sunt decepti, quia quantò magis purgaueris corpora, tantò citiùs deuenies ad complementum tui desiderij, & in hoc multi homines errant, quia hic est clauis totius artis, & ita scias de luna fili dulcissime.

R. igitur de luna partes duas, & intelligas sapienter, ita quòd si sol est vnius vnciæ, lunæ debent esse vnciæ duæ, & recipias lunam finam, & fac ipsam transire per cineritium, id est, per capellam, & toties quòd sit dulcis sicut plumbum, & sit pulchra, candida, & splendida, ita quòd conferat simul cum suo masculo. & libenter amplexetur eã, ita quòd sic bene purgati, possint beneq; coniungi, & facere eorum cursum, & sic generare sibi similem in spiritu & natura.

Ordo fili generationis, putrefactionis, ac complementi totius perfectionis est iste, & modi sunt duo secundùm quòd Philosophi scribunt. Primus modus est quòd metalla laminentur subtiliter, & iste modus mihi videtur melior secundùm meam opinionem, & hoc ideo vt nostra mater non tantum laboret in generando, in qua generatione volunt aliqui quòd admisceatur argentũ viuũ bene purgatum & depuratum ab omni sua inmunditia. Ideo quia dicit Philosophus, quod debet amalgamari cum dictis metallis: & quia Philo-

Philosophi vocant ipsum argentum viuum menstruum quod habet coniungere metalla, & facere impregnari, sicut facit generatio humana. Ad hoc dico secundùm opinionem aliorum & veriorem, quod non expedit admisceri argentum viuum, quia ingreditur nostram matrem cinaprium, in quo est argentum viuum bene purgatum & bene depuratũ: & ordo & modus est iste.

Fili aperias sensus tuos ad hoc vt tu non possis errare in hoc passu. Quando igitur habebis rectificatam aquam tuam & purgata corpora, ita quòd fœmina sit maior masculo, & masculus sit minor, & reduxeris prędicta corpora in subtilissimam limaturam, ipsis tamen prius bene purgatis & cementatis sicut dictum fuit superius & matrę nostra bene rectificata: Tunc habes duas claues quæ aperiunt & claudunt in hoc secretissimo Philosophorum opere Amen.

His omnibus sic peractis fili, Accipe suum aludel aptum pro tali misterio, & sit tali modo factum. Sit igitur altitudinis vnius palmi cum dimidio, sua verò rotunditas sit palmi dimidij ex luto facta, & intus pone textum terreum, quod sit formæ ad modũ parasidis in qua comeditur, vbi possunt poni cineres, qui cineres debent est cribellati, in quibus debet poni ampulla, vbi debet stare medicina, id est masculus & fœmina simul cum eorum matre quæ mater habebit Euxire suum filium.

In isto Aludel supradicto debent fieri duo vel tria foramina, per quæ possit vapor ignis respirare, quia nisi essent lumen quod fieret intus nõ posset respirare scil. in dicto aludel.

Fili dulcissime, nunc ponam tibi ordinem compositionum secundum quòd tibi scribo. Recipe igitur tua metalla bene purgata, ac subtilissimè limata, & pone in ampulla, quæ sit istius mensuræ, ita quòd habeat collũ longum ac gracilẽ vnius palmi & quatuor digitorum, ad hoc vt spiritus non possint euolare: & postquã miseris intus masculũ & fœminã, tunc superinfunde aquã nostram rectificatam, quæ habet reducere corpora in primam materiam secundùm omnia dicta Philosophica. Da igitur bibere dictis corporibus de eorum matre

tantum quantum possit supernatare corpora prædicta spatio lateris vnius paleæ, & non quod dico latitudinem, & caue fili; quòd non des nimis de dicta aqua ad bibendū, quia secundum dictum omniū Philosophorum, faceres pelagus conturbationis: & hoc verbum sit tibi secretum.

Facta igitur tali coniunctione, pone tuam ampullam in supradicto aludel, & in cineribus, quæ sint ita calidi, sicut est calor solis de mense medij, & ita continuabis ignem vsque ad vltimatam suam perfectionem, & dictum calorem vocant Philosophi calorem febrilem.

Fili nota bene: quòd ordo ignis est iste, habeas vnam lucernam, ac fac ipsam ardere in tuo aludel die ac nocte secundum eandem mensuram seruando prędictum ordinem, quòd lumen sit olei & continua ipsum, ita & taliter quòd sit sicut calor febrilis, sicut prædictum est, quousque filius suæ matris vestiatur tribus coloribus.

Fili ordo verò nutrimenti est istud, quod sicut masculus infans allactatur bis vel ter à sua matre, dando sibi suū lac: ita dulce fili oportet quòd manu teneas tuum filium, dando sibi ad bibendum ad modicum lacte suo, & etiam semper manu tenendo ipsum in tali forma quòd non sitiat, & non occidas ipsum quousque non videas ipsum vestitum tribus coloribus.

Primus color est niger, & istud signum est signum putrefactionis vel ingrauidationis: & istud signū vocant Philosophi vestem tenebrosam. Secundus est albus, & istud est signum perfectionis. Tertius est color croceus, & istud est signum totius perfectionis.

Fili ad hoc vt sensus tui sint bene declarati, & quòd in te nulla remaneat obscuritas, aperi eos & intellige quòd prædicta signa non omnia simul apparent, quia ingreditur tempus & magis & minus secundum quòd maior & minor est materia & quantitas eius: quia istæ sunt res quæ non fiunt in vno mense. Expedit igitur vt mens tua sit semper bene disposita ad habendum patientiam, & nec existimare quòd tu opereris ita altissimam artem, ac Philosophi partem mirabillimam ac secretorum secretissimam.

Sed

Sed fili hoc ſemper memoriter tene, ſcil. manu tenere ignem die noctuq; ſecundum vnam & eandem menſuram, & ita adminiſtrando ignem & imbibendo materiam tuam aqua ſua ad modicum, vt dictum eſt, quouſque omnipotens Deus per ſuam diuinam gratiam cõcedat tibi quod quęris: quia hoc quod quæris & operaris vocatur à magnis Philoſophis ludus puerorũ & exercitium mulierum. Deo gratias Amen.

Explicit quædam abbreuiatio de ſecretis ſecretorum Iohannis Pauperum, Amen.

ELVCIDATIO TOTIVS TESTAMENTI AD REGEM ODOARDVM PER RAYmundum Lullium.

TV in virtute Dei R. ſolem calcinatum vel foliatum, vel eius oleum, & proijce ipſum in aquam vegetabilem: Idemque loquuti fuimus in teſtamento in capitulo quod incipit; præparatio ſpiritus lapidei & fermẽtabilis eſt, &c. Et in capitulo, quod incipit: Nunc fili tibi volumus reuelare &c. per totum, ſatis declarauimus naturam & elementum quod facit in opere noſtro. Et ſit aurum ad pondus aquæ vegetabilis, & pone in balneo fimi per ſex dies, & aurum iam calcinatum vel foliatum iam dictum in croceum colorem mutabitur. Poſtea verò diſtilla aquam ſuam per alembicum, & proiice illam, & pone aquam recentem ſuper fæces, quæ ſtabunt in colore citrino fixo ad ſui pondus, & pone ad putreficiendum ſub fimo calidiſſimo per menſem cum dimidio, & finito tempore extrahe elementa, Tu verò accipias vas, vbi aurum eſt putrefactum, & diſtillabis aquam cum igne balnei Mariæ. Poſt hoc accipe tantum de aqua vegetabili recenti, & proijce ſu-

per fæces, & iterum colloca in balneo fimi vel aquæ per vij. dies. Quibus finitis, pone vas super cineres, & dabis sibi ignem, & facies tali modo, quòd cineres sint in spissitudine quatuor digitorum sub fundo vasis, & videbis prius aquam solam eleuari, & post aerem cum ea mixtum inuenies citrinũ, distilla donec fæces remaneant siccæ, quæ erunt in colore subnigro.

Post hæc capias aquam, & aerem, & ponas ad distillandum in balneo aquæ, vel fimi: & distillabitur aqua clarissima, & aer remanebit in fundo in colore citrino.

Post hæc verò proijce aerem super terram cum sexta parte aquæ vegetabils, & pone in fimo, vel balneo per octo dies, quibus finitis pone ad distillandum in arena, & facias quod arena sit in spissitudine duorum digitorum sub fundo vasis, & videbis primò aquã exire, postea aerẽ & ignẽ simul in colore rubicundissimo.

Similiter pòst accipe aquam, aerem, & ignem simul quæ sunt in receptaculo suo, & proijce in alembico, & distillabis aquam per balneum, & aerem ab igne separabis per cineres, & habebis quatuor elementa ad partem, & terra erit nigra & sicca, & sic elucidatur capitulũ Testamenti, in quo dicitur: fili quando tu volueris, &c.

Posthæc verò tu accipies dictam aquam vegetabilem, & per vas circulationis, quod est pellicanus extrahes quintũ spiritũ, & recolim[9] posuisse in quinta essentia in primo libro, capitulo quod incipit: Facta igitur per multos dies, &c. Hoc est quod dicitur aquam ablutam extractam à fæcibus terreis: & per hoc elucidatur capitulum Testamenti, quod incipit: fili quando dimiseris lapidem per quatuor elementa, &c.

Item postquam elementa sic habueris separata, interest vt ipsa subtilies & fixes ad opus. Capias ergo aerẽ per seipsum, & pone in alembico, & distilla ipsum septies, vel quod tibi certius signum erit, donec voluerit ascendere sublimando aquam, quæ distillando & reiterando super fæces, donec paulatim totum transeat per aquam & ignem cinerũ. Quibus septẽ vicibus transactis, distilla aquã per balneũ, & remanebit oleũ aeris in fundo optimum ad lapidẽ nostrum, & sicut diximus

ximus de aere, fac similiter de igne cum aqua sua, cuius guttæ erunt grossiores guttæ aquæ leuiores, taliter quod super omnem liquorem natabunt.

Nam noueris in nostro opere tres liquores: Primus est aqua cœlestina, de qua prius diximus, secundus est aer, qui est modus inter dictum spiritum & oleum, Tertius est ipsum oleum, & per hoc elucidatur capitulum in vade mecum, quod incipit: tu iam per iam dictam solutionem.

Item cùm nostra elementa habueris sic præparata, oportet te terram subtiliare quantum poteris, vt retulimus in capitulo quod incipit: In nomine Domini nostri Iesu Christi, &c. Vsque ad illud capitulum: Completa ista exuberatione: & sic habebis terram fixam quam sulphur Philosophorum diximus, capiendo quòd est ad latera vasis de fecibus ne cures, quia nihil valent, & per hoc elucidatur capitulũ in vade mecum quod incipit, præparatur verò terra per viam sublimationis. Vnde postquam omnia elementa sic habueris præparata, oportet te aliud principium incipere, quod est mixtio, vbi incipit generatio nostri lapidis, & in quatuor partes diuiditur, pro vt sunt modi operandi.

Primus est iste, quòd tu accipias aquam quam tibi prius diximus, & sit aqua bis tantum ponderis terræ mixtæ simul cum Terra, & pone ad inhumandum, quam mixtionem sic facies, terram subtiliter puluerizabis, quæ colorem subnigrum habebit, & transparentem, & pone in suo vase, & capias aquam bis tantum sui ponderis, & diuide in partes xij. æquales, vnam partem superinfunde terræ, & pone inhumandum per xij dies, postea extrahe, & postea per alios duodecim dies, aliam partem aquæ infunde, & continuando de xij. diebus in xij. dies, vsque videas quòd tota aqua erit consumpta, & terra cum aqua fiat vnum corpus: & non mireris quòd opus tam longum reuelamus, quoniam oportet te habere patientiam. In qua mixtione apparebũt multi colores in qualibet proiectione: & per hoc elucidatur capitulũ Testamenti quod incipit; fili tertia quæstio, &c.

Item poſt hoc oportet aerem miſceri cum terra, vt aer ſit medius inter aquam & ignem, & aer ſit ad tantum ſui ponderis id eſt terræ, & diuides ipſum in decem partes æquales, & mitte vnam partem ſuper terram, & aqua quæ iam ſit vnum corpus in ſubſtantia chriſtallina, & claude vas ſubtiliſſimè, & pone ad inhumandum per octo dies, pòſt extrahe, & aliam partem miſce, & claude, & ſic facies, donec aer ſit totus exhauſtus, & vltima inhumatione, videbis ſubſtantiam lapidis in forma crocea tranſparente. Pòſt habeas ignem quem à terra extraxiſti, & facies per modum, quòd ignis ſit ad duplum ponderis terræ: non ergo accipias tantū de terra, quòd non ſufficiat ignis, ad duplum ſui, & diuide ipſum in octo partes æquales, & de octo in octo dies facies, ſicut de aere & aqua feciſti. Et ſic in vltima humatione omnia quatuor elementa erunt vnum corpus in ſuo vaſe, quod erit ſimile carbunculo, & erit ad modū liquoris olei, quem poteris portare vſque terrarum.

Si autem illum in lapidem mutare volueris, accipe cucurbitam, in qua eſt, & pone eam in ſtupha per viginti quinque dies naturales ad ignem de ſerratura, & eſt lapis excedens omnem lapidem in pulchritudine.

Secundus modus.

Veniamus ad partem ſecundam, in qua continetur alius modus operandi, & eſt vt accipias quodcunque corpus calcinatum volueris: & de aqua mercurij mitte deſuper ſupernatantes per duos digitos, & pone ad inhumandum per dies ſex, quibus peractis accipe aliam ampullam, & illam aquam in qua eſt metallum ibi pone. & poſt hoc de aqua recenti ſuperpone, & illā quam modo extraxiſti, pone ad partem, & calcem cum aqua pone ad inhumandum, & ſic facies donec intelligas quòd habeas mediam libram à terra euacuatam, & inclinabis vas taliter quòd nihil fæcum inde cū aqua mercurij oriatur, niſi ipſa aqua munda cum limoſitate metalli tantummodo quam alibi diximus oleum metallorum ſeu ſpiritum corporis vel argentum viuum. & per hoc elucidatur illud capitulum teſtamenti,

ti, quod incipit: cùm autem per iam dictam solutionem.

Postea autem coniunge omnes aquas simul, & superpone alembicum, & distilla totam aquam iam dictam, q[...]sque dicta materia metalli maneat sicut oleum in spissitudine: & postquam hoc feceris, reitera aquam quā modo extraxisti à terra, & emineat desuper quatuor digitis, & pone ad inhumandum in fimo balnei vel aquæ per duos dies naturales, postea igitur extrahe, & pone desuper alembicum, & cum igne mediocri distilla, & pone ad partem, & mittes ibi de ista met aqua, vsque dum supereminea per quatuor digitos, & pone ad inhumandum vt supra, & distilla vt supra: & sic reiterabis omnes inhumationes & distillationes, donec tota terra sit cum aqua distillata per alembicum, etsi tibi non sufficiat aqua quam à terra extraxisti de alia recenti, adde vsque quo tota terra ascendat, & per hoc elucidatur capitulum quintæ essentiæ, quod incipit: omnibus sic paratis ℞. vas, &c.

Item post cum igne balnei distilla totam aquam, donec materia remaneat tota sicca. Capias igitur illam terram, & pone in sublimato vitreo, & da sibi primum ignem lentum, post fortifica, donec materia ascendat ad latera vasis, quæ erit ad modum argenti viui sublimati vulgi. Capias igitur hanc, & scias, quia hoc dicitur corpus exaltatum in sulphur. Post hoc verò accipias dictam materiam sublimatam, & pone in quodam crucibulo terreo vitreato, & da sibi ignem lentū. Post hæc verò capias aerem lunæ, vel solis, & gutta desuper guttatim, quousque materia sit fluxibilis, & rarefiat, sicut mel crudum. Post hæc capias materiam tuam, & pone ad inhumandum per tres dies in balneo fimi vel aquæ, & extrahe, & pone in crucibulo tuo, & mitte desuper de igne auri vel argenti in quintuplo aeris, & in decuplo ignis, si fuerit. & reitera ponendo ad balneum per mensem, & extrahe, & erit liquor ad modum mellis croci, coagulans mercurium vulgi in perfectum metallum, & per hoc elucidatur capitulum testamenti quod incipit, quando tu fixaueris aquam super terram, &c. Et in capitulo quod incipit fili: Tu ac-

cipies vnam vnciam ex dicta medicina, &c. Et etiam illud capitulum Testamenti, quod incipit: omnimodè fili conseruando practicam, &c. Et etiam illud capitulum, quod incipit: Totaliter sic facies separationē, &c. Item lapidificatio huius fieri oportet, vt supra te docuimus. Item vt habeas notitiam, super quot pondera lapidis Philosophici debeat mittere ipsum super 100. vel 1000. secundùm quod tibi visum fuerit metalli imperfecti. Et si metallum sit altum in colore, multiplica metallum: si verò diminutum in colore, multiplica medicinam, & est Regula infallibilis, per quam elucidatur capitulum testamenti, quod incipit: fili proiectiones fiunt super corpus fusum, &c.

Tertius modus.

Si vis ò Rex alium modum scire hunc lapidem componendi, est vt accipias elementa extracta per modum quem te docuimus suprà, vt capias aerem lunæ, & aerem solis, & ignem lunæ, & ignem solis, & terram lunæ, & terram solis: Et ad æqualitatem mitte aerem cum aere, & pone ad inhumandum per quinque dies, & de isto aere composito incera terram lunæ, donec fluat vt cera, & inhuma per dies 15. & fac vt prius te docuimus in alijs magisterijs: si vis conseruare in oleo, potes; si vis lapidificare, fac vt supra: post hoc facias ignem lunæ, & ignem solis, & mitte simul ignem cū igne, hoc est, vt capias octo partes ignis solis, & vnam ignis lunæ, & misce simul, & pone ad inhumandum per tres dies, postea extrahe & incera terram solis cum isto, donec fluat vt cera sine fumo guttatim. Postea extrahe, & pone ad inhumandum per dies 30. Et est elixir firmum super omne metallum, & lapis Philosophorum. Præterea de eadem mixtione elemētorum ipsorum metallorum, supradicta incerari potest terra sicut sal, quod aliter dicitur sulphur naturæ, euacuata à quocunque metallo scilicet imperfecto de vno tantum, & de duobus, de tribus, & de omnibus simul, vt recolimus designasse in tabulis tertij libri nostri quintæ essentiæ sit super vnum solum vel duo vel tria, &c. guttatim, donec sequatur signum prædictum. Postea

ftea pone ad inhumandum quindecim diebus, poftea extrahe, & facta eft lapidificatio.

Quartus modus.

Præterea eft alius modus, vt capias aerem & aerem ad ęquale pondus, ignem & ignem fimiliter: Si verò fuerit de argento, capias aeris octo partes, aquæ verò decem, ignis verò vnam partem tantum, mifce fimul, & pone ad inhumandum per dies quinque. Extrahe ergo & incera terram fuam vel alienam vt fuprà, inhuma per menfem, & facta eft lapidificatio, vt fuprà. Si verò fuerit ad aurum, capias decem partes ignis cõpofiti, & fex aeris compofiti, & duas aquas, quarum vnam cælicam intelligimus, & mifce in vafe fuo, & inhuma, pòft extrahe, & incera terram fuam vel alienam, donec fluat vt cera fine fumo, poftea inhuma vt fuprà per menfem cum dimidio: poftea extrahe, & factum eft tibi lumen luminum, & elixir, & lapis Philofophorum.

Præterea ò Rex nota quòd elementa ante mixtionem debent fixari vt fupra, & terram reduc in fpeciem chriftallinam quæ fulphur naturæ dicitur per diffolutionem, inhumationem & fublimationem, quod hic pluribus declaramus, habebis quod defideras, opus nanque margaritarum fic condies, Recipe aquam mercurij vulgi factam per modum, quem nunc tibi dicemus. Capias lunariæ liquorem in tertia rectificatione vel fecunda, & defuper vnam libram dicti mercurij, mitte quòd natet fuper argentum per tres digitos, & pone ad inhumandum per fex dies naturales, & magna pars eius diffoluitur in aquam mercurij quam extrahes à balneo, & pone in altero vafe, & fic reitera inhumationes, & feparationes, donec totum fuerit in aquam reductum. Poft has verò diftillationes coniunge in cucurbita, & diftilla aquam mercurij per balneum, & dum videris quod maneat quafi fpiffa, ita quòd aqua mercurij & argenti viui fit vna libra & femis: dimitte infrigidari, & pone ad inhumandum per fex dies naturales. Poft hoc mittas intus margaritas, & infra decem horas diffoluitur. Exubera ergo

ipſum per modum, quem te ſuprà docuimus in exuberatione metallorum, vſque conuertantur in ſal. Poſt verò pone illud in vaſe inhumato, & mitte ſuperius ad pondus ſcilicet ℥.j. noſtri mercurij vegetabilis, & totũ fiet aqua in tribus diebus, quam aquam quater diſtilla, & poſt hoc pone intus margaritas, & videbis ipſas ſpatio vnius aue Maria diſſolui, hoc eſt, propter maiorem ſublimationem, quæ cum exuberatione fit: etenim diſſolui poteſt alio modo cum phlegmate mercurio ſepties diſtillato, quæ quidem diſſolutio clarè patet in noſtra quinta eſſentia, capitulo quod incipit: Item eſt alius modus extrahendi quintam eſſentiam à mercurij vegetabilis.

Præterea eſt alia diſpoſitio. Per hoc autem quod primo diximus elucidatur capitulum noſtri teſtamenti, quod incipit: fili primò diſſolue argentum viuum in aquam mercurij, &c. Tu igitur capias margaritas tuas & pone eas in vaſe vitreo cum ſolo rotundo, & ponas deſuper eas de argento viuo quod maneat ſuper eas ad ſpiſſitudinem vnius attici metalli, & pone ad inhumandum in fimo per 30. Inſtantia & diſſoluitur, & cohoperias vas cum cohoperculo ſuo propter pulueres, & ſic formantur quatuor cameræ, quarum prima eſt. b. d. g. k. Secunda eſt b. e. d. k. Tertia eſt b. d. g k. vt poſt diſſolutionem ſuperiùs natabit quædam limoſitas ad modum cuiuſdam telæ, & hæc eſt forma & iubar perlarum: & per hoc elucidatur capitulum teſtamenti, quod incipit: oſtenſis virtutis dictæ huius humiditatis exuberata eſt, &c. Item dum ſenſeris quod margaritæ liquefactæ ſunt in aqua mercurij, ſeparabis aquam cum limoſitate perlarum, colando per pannum bene mundum, & inclinando vas ſuauiter, quod nihil paſtæ cum limoſitate coletur.

Poſtea verò pone limoſitatem cum aqua mercurij in balneo per dies ſeptem, & fiet totum vnum corpus, & per hoc formantur duæ cameræ aliæ: Quarum prima eſt a. d. e. k. Alia eſt a. d. e. k. & per hoc elucidatur capitulum teſtamenti quod incipit: Quando videbis quòd dictæ perlæ in paſtam albam, &c. Poſtea verò habeas formas; id eſt, molles tuos ex auro ad quam

formam

formam volucris sit margarita, & similiter spatulam auri & imple formam tuam de pasta perlarum, & cum altera cooperi, ita quod margaritarum pasta sit plena: etsi fuerit rotunda, vel quouis alio modo facta, etsi foramine eguerit, facias cum filo auri in illa parte, vbi melius visum fuerit transeundo omnes molles seu formas, & pone ad desiccandum in vase simili Zabaa, id est, in lapide marmoreo vitri & cooperi, donec bene siccentur. Per hoc elucidatur capitulum testamenti, quod incipit: Demum accipies vnum modulum. Prætererea post formationem margaritarum absq; eo quòd tangas eas cum manu.

Postquam eas sic habueris ad modum pater noster: Tunc habeas eas quantum tibi visum fuerit, & perforabis eas ex vtraque parte. Post verò pone margaritas tuas in aqua limositatis, quæ est vnum corpus cum aqua argenti viui, & dimitte ibi stare per quintam partem vnius horæ, & post extrahe citò, & confestim pone eas intus oua, & ponas ad vmbram per octo dies naturales. Postea ad solem per tres dies naturales, & girabis ouum omni die naturali de tribus in tres horas. Post extrahe ipsas de ouis, & videbis eas pulchras, & pulchriores naturalibus: hæc tibi sufficiant ad elementum. Per hoc autem formantur aliæ duæ cameræ, quarum prima est a. d. c. g. b. k secunda est a. d. b. q. per hoc elucidatur capitulum testamenti, quod incipit: quando formaueris tuas margaritas, quæras prolixius in nostro testamento de hac materia.

Tinctura particularis.

Recipe partem vnam vitrioli, partem vnam salis nitri, & quartã partem aluminis rochæ, & omnia præpara sicut scis, misceas bene in simul, & pone ad distillandum lento igne in balneo mariæ per alembicum cum suo receptaculo, cum dimidia parte aquæ communis, da sibi lentum ignem, donec humiditas totaliter recedat, tunc appone alterum receptaculum, & da sibi fortiorem, & vltimo fortissimum, donec albificetur alembicus: tunc est præparata, sic poteris facere de aquis quantum vis.

Postea R. aquæ prædictæ libram vnam, & pone in cucurbita magna, & funde desuper vncias quatuor aquæ vitæ, quatuor vicibus distillatę, & pone desuper alembicum cum suo receptorio: tunc facies magnos strepitus in lucem bulliendo cum maximo impetu siue igne, ideo huiusmodi signum est quòd commutatio aquarum debuit fieri pro minima successione. Tunc funde totum ad aliam cucurbitam minorem, & pone desuper alembicum cum suo receptorio, & pone ad balneum Mariæ, & distilla aquam taliter quòd solummodo species aquarum maneat in fundo vasis in forma glaciei, & refunde aquam è conuerso desuper spiritus quem modo distillasti, & distilla aquam in balneo, & hoc reitera nouem vicibus, tunc manebit in fundo oleum vel materia sicut glacies. Tunc appone tibi ℥. j. solis foliati vel limati, & pone in vitro sic formato, & obtura bene sicut scis, & pone ad fumū cinerum, & da sibi ignem temperantem 22. diebus cum suis noctibus, & fiet lapis rubicundus: Et non fac tibi violentiam cum igne, sic est bene temperatum.

Tunc R. huius lapidis vnciam vnam, pone super C. mercurij crudi, & erit sol optimus in cemento regali. Remansit autem ista pars alba in nitro, pone de ea ℥. j. super septem mercurij & erit luna.

Tinctura particularis.

R. nigrū nigrius nigro, & distilla decies vel duodecies, & pone ad quodlibet vitrū libram vnā huius aquę & ℥. j. solis foliati, & obtura vitrū bene quòd fortitudo non exhalet, & pone vasa super ignem in cineribus, & da sibi ignem lentum, & soluetur fermentum vel sol in duodecim diebus: si vis facere aurum potabile, tunc extrahe sibi aquam totaliter igne lento, tunc manebit aurum in fundo: illud pone ad cucurbitam paruam & pone in balneo Mariæ, & sol per se soluetur spatio quatuor dierum naturalium, & illud est aurum verum potabile.

Tunc recipe illud aurum potabile, & mitte in cucurbitam paruam, & appone sibi centum lotones argenti viui loti crudi respectu vnius lotonis ipsius solis sic solutí,

luti, & dimitte sic stare octo diebus, & erit totum sol optimus.

Multiplicatio.

Si vis procedere ad altiora quòd tingat, tunc recipe illud aurum potabile, & appone sibi septem lotones mercurij sublimati septies cum vitriolo, & sale communi præparato, & pone super lentum ignem cineris diebus septem naturalibus, & fit totum durum, & vna pars materiæ huius tingit centum partes, & hoc potes augumentare in perpetuum. Si autem non vis facere aurum potabile, tunc in principio quando sol in viginti duobus diebus est solutus in aqua, permitte vlterius stare in eadem aqua ipsum solem, & da sibi continuum ignem lentum, & permitte ascendere & descendere de vno vitro ad aliud scil. in talib. vitris in epistola accurtationis dictis, & in arte magica designatis, vel in pellicano tandiu, donec totũ manebit in fundo, vel superius stabit in vitro, & contingit in viginti, vel viginti duobus diebus, vlterius. Hoc facto extrahe materiam, & tinge mercurium, hoc potes augmentare in perpetuũ & ad altissima procedere.

Si autem vis ad altissima procedere potes tingere infinita: & hoc fit per separationem elementorum tali modo, quando sol est solatus in aquam prædictam in viginti duobus diebus, tunc pone totum scilicet vnũm cum aqua in quadam cucurbita, & pone ad balneum Mariæ per octo dies naturales ad putrefaciendum per octo dies, appone sibi alembicum cum suo receptorio, & distilla lento igne illud quod libenter ascenderit, vel poterit ascendere per talem ignem, & hoc est elementum aquæ. Hanc refunde è conuerso super materiam, & permitte iterum stare octo diebus in balneo quod iterum putrefiat & soluatur, & distilla in balneo, & quod distillauerit, iterum erit elementum aquæ. Postea pone cucurbitam ad cineres, & distilla lento igne, & quod distillatum, erit elementum aeris, quod pone vel recipe per se in aliud vitrum, tunc appone iterum sibi aquam, id est, elementum aquæ, permitte putrefieri octo diebus naturalibus in balneo, & post iterum ap-

pone sibi alembicum, & extrahe aquam in balneo, & tunc iterum pone vas cum materia ad cineres, & distilla lento igne in aliud receptaculum, quod distillabitur erit elementum ignis, & illud per se, & sic habes elementa tria, aquam, aerem, & ignem ad partem per se distillata, & quartum elementum scil. terram in fundo vasis remanentem, quæ nondum est munda, illam præparabis cũ cæteris elementis; sic pone eam in paruam cucurbitam lutatam, & bene obstructã per se vel cum alembico & receptaculo propter cautelam, & pone ad cineres per diem naturalem, & sic calcinabitur terra. Tunc superinfunde suam aquam è conuerso, & pone ad balneum Mariæ octo diebus naturalibus, & iterum abstrahe sibi aquam, & iterum calcina vt prius, hoc fac reiterando tamdiu donec terra totaliter sit mũda, & incipiat dealbari.

Tunc coniunge elementa, reducendo alia tria super terram sic: Pone terram in vno vitro paruo, & appone sibi modicum paulatim de elemento aquæ, donec totam biberit. Postea de elemento aeris, sicut fecisti de aqua, donec totum biberit. Postea de elemento ignis eodem modo vt fecisti de aqua & aere, donec totum ignem similiter exhauserit, & totum conuertatur in vnum colorem & in vnum corpus.

Sic habes perpetuum Thesaurum, quod potes augmentare in perpetuum, & secum tingere in infinitum.

FINIS.

INCI-

INCIPIVNT QVÆSTIONES TAM ESSENTIALES quàm accidentales Magistri Arnaldi de villa noua de arte transmutationis, declaratæ PP. Bonifacio VIII. ab eo petitæ super compositione lapidis philosophici, & primò essentiales.

NON sublimantur corpora sublimatione vulgari, quã intendunt Idiotæ, credentes quòd sublimare sit superius ascendere. Ideo accipiunt corpora calcinata, & miscent cum spiritibus, & sublimant cum mercurio, & arsenico. & faciunt ignem fortem, & subitaneum, vt corpora ascendant cum spiritibus, & dicunt quòd tunc corpora sunt sublimata, & sic sunt delusi, quia ipsa magis immunda inueniuntur quàm prius forent.

Non est ergo nostrum sublimare superius ascendere, sed sublimare est de re bassa & corrupta altam facere & magnam scil. puram, & ad alteram naturam conuersam, vnde sublimare idem est quod subtiliare, quod totum facit aqua nostra philosophica: sic ergo intellige sublimationem, quia in hoc multi sunt decepti. Aqua ista mortificat, viuificat, & apparere facit omnes colores nigros in mortificatione corporis, dum in terram conuertitur. postmodum apparent multi colores, & varij, vnde dicit Philosophus Turbæ, honorate regem nostrum ab igne venientem diademate coronatum, & ipsum illuminate quousque ad ætatem perfectam perueniatur, cuius pater est sol, mater verò luna. Luna accipitur pro corpore imperfecto: Sol autem pro corpo-

re perfecto. Vltimò autem sequitur nutrimentum vsque dum augmententur augmentatione magna, nutriatur autem lacte suo, id est, spermate, ex quo fuit ab initio. Imbibitur autem argentum viuum sæpe & sæpius quousque bibat de eo quod sufficiat.

Prima quæstio.

Quæritur si operatio potest fieri ex solis lunaribus & aqua vitæ, aut ex vno lunari & aqua vitæ? Respondetur quòd sic, & in fine quæstionis ostendam quòd sic.

Secunda quæstio.

Quæritur si potest fieri ex sola aqua vitæ? Respondetur quòd non; quia argentum viuum nil operatur, nisi proijciatur in matrice mulieris suæ vt ipse nutriatur, & terra nostra est mulier, & mater argenti viui.

Tertia quæstio.

Quæritur ex quo potest fieri ex solis lunaribus, quare ponitur corpus imperfectum? Respondetur quòd citius perficiatur opus & colores quos ponunt Philosophi apparent colores in opere luminarium: respondendo quòd apparent, sed non seruant eandem ordinem magis ordinatum, & secundùm dicta Philosophorum apparent.

Quarta quæstio.

Quare vtrum appareant colores in opere lunarium? Respondetur, quòd sic, sed non seruant ordinem.

Quinta quæstio.

Quæritur an sol & luna quilibet per se vel ambo simul facta dissolutione debeāt transire per alembicum? Respondetur quòd tutior via est & melior, quòd quilibet transeant per se: possunt enim simul transire, sed cū magna difficultate, sed siue diuisim siue cōiunctim expedit, vt transeant per alembicum, quia sic artifex erit magis securus, quando lunaria sunt reducta ad primam materiam eorum scilicet argentum viuum.

Sexta

Sexta quæstio.

Quæritur quare oportet quòd reducantur in argentum viuum? Respondetur, quia argentum viuum est sperma, & si non reduceretur ad sperma primum immediatè, non posset fieri generatio perfecta artificialiter in metallis perfectis, nec eorum multiplicatio.

Septima quæstio.

Quæritur si nostra aqua vitæ, quæ dicitur esse aqua roris medij debet esse mineralis vel detur extrahi artificialiter de plumbo vel stagno? Respondetur quòd aqua nostra debet esse mineralis, & non de plumbo, vel de stagno, quia dicunt Philosophi, quòd aqua ex plumbo non intrat magisterium nostrum, sed aqua mineræ tantum, quia plumbum est immundum, & aqua nostra mineralis est munda. plumbum enim interficit, & aqua nostra mineralis viuificat, & à viuificatione conseruat.

Octaua quæstio.

Quæritur quomodo cognoscitur aqua mineralis, vt distinguatur ab aqua plumbi? Respondetur quòd apud montem Pessulanum portantur pelles de Hispaniæ sigillatę sigillo Hispanię plenę aqua bona minerali, sigillatur quidem vt non debeant sophisticari, & accipe de illa & non errabis. Si verò timeas de sophisticatione, fac ipsam transire per alembicum, & si in fundo cucurbitæ non remanent fæces, bona est & naturalis, & si remanent fæces conuertantur in corpus metallicum, & secundum species metalli, cognosces argentum viuum fore sophisticatum.

Nona quæstio.

Quæritur si debet purgari aqua mineralis antequam amalgametur cum corpore? Respondetur quòd primò debet mundificari cum sale communi, quousque conuertantur in speciem cineris cælestinam, deinde debet desiccari in minerali ad sublimandum, & ascendet aqua pura, munda, & viua, & post cum aceto ad lentum ignem munda, deinde debet transire per corium, & sic potest securè poni in magisterium.

Decima quæstio.

Quæritur si corpora perfecta mineralia quæ dicuntur luminaria debent præparari antequam ingrediantur magisterium? Respondetur quòd aurum debet purgari per cementum, & argentum per cineritium: deinde debent foliari, sicut foliantur pro pictura tabernaculorum, vel ad minus debent limari subtiliter, quia quantò magis fuerint subtiliata, tantò citius conuertentur in argentum viuum, & sic subtiliata possunt ingredi operationem nostram.

Vndecima quæstio.

Quæritur si corpus imperfectum debet præparari? Respondetur quòd debet fundi totaliter, & si fuerit cuprum, debet purgari & assignari, sicut purgatur, & assignatur per calderarios, post limari subtiliter, & post amalgametur subtiliter securè per operationem nostri lapidis.

Duodecima quæstio.

Quare quot partes debent poni de aqua in prima coniunctione & quot de corpore? Respondetur si aqua coniungatur & amalgametur cum corpore imperfecto, debent esse quatuor partes aquæ in vna corporis: & si corpus fuerit vnum de lunaribus debent esse xij. partes aquæ, & vna corporis.

Decimatertia quæstio.

Quare quot partes debent esse de aqua, & quot de amalgama, & quot vt totum corpus conuertatur & transeat in argẽtum viuum, & transeat totum corium, vel pannum lineum spissum? Respondetur quòd non est certa quantitas ibi, sed ad bonum arbitrium ponendo quantitatem post quantitatem ad ignem lentum, quousque totum corpus sit conuersum in argentum viuum.

Decimaquarta quæstio.

Quæritur transacto corpore imperfecto per corium & con-

& conuersum in argentum viuum in quo vase est ponendum? Respondetur in vase vitreo perfecto in modum parasidis: & debet cooperiri cum alio vase simili magis amplo, ita quòd partes inferiores vasis intrent superiores partes vasis, & vas superius debet habere modicum collum, & debet habere foramen in collo, & debet claudi cum panno lineo: & isto modo debet poni vas inter cineres in fumo suo, & etiam cineres debent cooperire totam materiam, & cum igne vnius luminis, qui vocatur ignis febrilis debent stare ad ignem illum lentum, quousque nigredo lapidis, quæ apparebit in superficie eius sit amota.

Decimaquinta quæstio.

Quare quomodo apparebit nigredo vel qualiter est amouenda? Respondetur, quòd prima die apparebit in superficie tantum, & quædam nebula nigra. & illa multum est ingeniosè amouenda cum spatula munda subtili lapidea, vase antè discooperto separatur nigredo, quæ apud Philosophos vocatur vestis tenebrosa: & cooperto vase ignis continuetur quousque nigredo iterum appareat, & illa nigredo iterum amoueatur, & in vase vitreo immundè seruetur cum supradicta: hoc fiat quousque nihil nigredinis appareat in superficie, & lapis remanet mundus & clarus, qui vera tunc est aqua mundificata de terra sua, & tunc habentur duo elementa lapidis, scilicet terra & aqua.

Decimasexta quæstio.

Quare per quantum tempus debet esse lapis in nigredine, & quod est signum veræ solutionis lapidis? Respondetur quòd cùm nigredo apparet prima vice, est signum putrefactionis, & solutionis lapidis. Cùm autem nigredo totaliter euanuerit est signum totalis resolutionis lapidis: Durat autem nebula nigredinis in prædicto lapide 40. diebus, aliquando tamen plus, aliquando minùs, & ista variatio accidit propter varietatem quantitatis medicinæ, & per industriam operationis. vnde maior quantitas maius tempus requirit, minor minùs, & sapientia operantis iuuatur per artem magisterij ad separationem nigredinis.

Decimaſeptima quæſtio.

Quare terra ſeparata, quid eſt fiendum de aqua? Reſpondetur, quòd aqua eſt ponenda in vrinali alembico ſuperpoſito cū ſuo recipiente, vt moris eſt: & ſituetur intus cineres in fumo diſtillationis, & in lento igne diſtilletur: & ſis attentus iuxta diſtillationem vt inter guttam quæ cadit & guttam ſubſequentem ſint ſex momenta, hoc eſt quòd magiſter perferat ſex verba diſtincta cum pauſa in medio diuidendo 1 2.3.4.5. verba prolata: & iſte ordo omnino ſeruetur in diſtillatione, illud quod inuenies in fundo cucurbitæ diſſoluatur cum aqua noua cum 3. vel 4. ſui, quouſque omnino ſit diſſolutum & conuerſum in argentum viuum, & ſicut prius diſtilletur, & hoc fiat toties, donec fundalia penitus ſint amota, & cum aqua diſtillata & ſic habes aquam viuificatam.

Decimaoctaua quæſtio.

Quare per quantum tempus durat illa diſtillatio? Reſpondetur quòd non eſt determinatum in maiori vel minori, ſed ſecundum maiorem vel minorem quantitatem aquæ ſeruatæ in fornace ignis.

Decimanona quæſtio.

Quare facta diſtillatione quid faciendum de aqua? Reſpondetur quòd terra quam ſuperius ſeparaſti & reſeruaſti, pulueriżabis, & pone eam in vaſe vitreo prædicto lutatis iuncturis amborum, & da ſibi de aqua prædicta diſtillata quouſque ſuper eam natet, coque igne leui, ſicut erat ignis putrefactionis, vel parum fortior quatuor diebus, vel quouſque aqua deſiccetur in terram, & pone de prædicta aqua, & coque, & ſic deinceps quouſque terra ſit alba & clara, & biberit aquam ſuam, vt ſic terra cum aqua putrefiat & mundificetur, quæ cùm mundificata fuerit auxilio Dei totum magiſterium dirigatur.

Vigeſima quæſtio.

Quare per quantum tempus ipſa purificatio & mundificatio terræ fit? Reſpondetur quadraginta diebus, & quan-

quandoque plus, & quandoque minus secundum maiorem vel minorem quantitatem terræ & aquæ.

Vigesimaprima quæstio.

Quare quid erit fiendum de terra sic mundificata? Respondetur ponenda est in vrinali alembico, superposito collocato vrinali inter cineres in fumo sublimationis, cui detur ignis fortis, quousque quicquid fuerit ibi de aqua descendat in alembicum, & terra remaneat in fundo vrinalis calcinata, tunc non habes aërem, aquam, terram, & ignem, quia illa terra est naturæ igneæ.

Vigesimasecunda quæstio.

Quare vtrum lunaria debeant præparari eodem modo, sicut corpus imperfectum? Respondetur quòd sic, quia aliter non possent dignitatem fermenti assumere, quousque sint dissoluta, putrefacta, distillata & mundificata sicut dictum est de corpore imperfecto, & in ipsis regiminibus stat prima clauis totius artis.

Vigesimatertia quæstio.

Quare quid est faciendum de aquis distillatis ex lunaribus, & corpore imperfecto. Respondetur aqua corporis imperfecti est diuidenda in duas partes æquales: & vna pars debet coniungi cum aqua solis, id est, cum aqua dissoluta à sole, & reliqua cum aqua lunæ, id est, cum aqua dissoluta à luna. Tunc sunt duo argenta viua, verum etiam vnius spermatis sunt creata. Deinde aqua lunaris debet diuidi in nouem partes æquales, & etiam aqua solaris & quælibet debet poni in ampulla separatim & seruari inter cineres in calore lentissimo, sicut est gallinæ nutrientis oua sua.

Vigesimaquarta quæstio.

Quare quid est postmodum faciendum de istis aquis? Respondetur si vis procedere ad lunam: Recipe de terra corporis imperfecti calcinata dealbata, & diuidatur in quatuor partes & terræ solis, quæ dicitur fermentum solificum partem vnam, & terræ lunæ quæ

dicitur fermentum lunificum partem aliam, hoc eſt, ſi terra corporis imperfecti fuerit libra, pone de fermento ſolis ℥ iij. & de fermento lunæ totidem, & miſceantur bene ſubtiliter in vaſe rotundo vitreo cum paruo collo, & pone deſuper de aqua lunari ampullam vnam, & clauſo vaſe cum panno lineo ponatur in fumo phyſico inter cineres ad ſecundum ignem, & continuetur ignis continuè quouſque materia fuerit deſiccata: deindè detur tibi de alia ampulla, & ignis continuetur vt prius, & hoc fiat toties, quouſque materia fundatur, ſicut cera, & ex eo tunc eſt medicina perfecta ad album.

Vigeſimaquinta quæſtio.

Quare quot imbibitiones ſunt ſufficientes ad hoc quòd materia ad album liqueſcat ſicut cera? Reſpondetur ſeptem ad plus, & quinque ad minus.

Vigeſimaſexta quæſtio.

Quare per quantum tempus durant imbibitiones ad album? Reſpondetur quòd ſi corpus imperfectum fuerit libra, fixatur cum imbibitionib. ſuis in 90. diebus ad album, & in 90. dieb. ad rubeum, aliquando tamen fixatur in maiori vel minori tempore ſecundum induſtriam operantis, & ſecundùm maiorem, vel minorem quantitatem materiei.

Vigeſimaſeptima quæſtio.

Quare completa medicina ad album qualiter perficietur ad rubeum? Reſpondetur quòd accipiatur medicina de albo perfecta libram ſemis, & teneatur in cineribus calidis ad ignem primum [illegible]ndiu quouſque materia deſiccetur & incineretur, deinde detur ſibi ad bibendum prima ampulla de aqua ſolari ibi diſtillata à ſole, & continuetur ibi ignis ſecundùm quouſq; materia deſiccetur, poſtea detur ſibi alia ampulla, & ſic ſucceſſiuè imbibitiones continuẽtur & deſiccationes, quouſque materia rubificetur, & ſicut cera liqueſcat, & ſic erit medicina perfecta ad rubeum.

Viceſimaoctaua quæſtio.

Quare ſi aqua vnius ampullæ tam lunaris quàm ſolaris

laris est ponēda simul in vna imbibitione solarum vel luminum medicinæ? Respondetur quòd tantum debes ponere de aqua super materias, quòd materia solummodo cooperiatur de aqua & non vltra, tunc continuandus est ignis, vsque ad desiccationem: & tunc debet fieri secunda imbibitio, & sic per ordinem vsque ad perfectionem medicinæ.

Vigesimanona quæstio.

Quare qualiter fiet proiectio istius medicinæ solaris vel lunaris? Respondetur quòd pars vna ponenda est super centum metalli imperfecti argenti viui calidi, & totum erit medicina, de qua medicina ponenda est vna pars super 1000. & adhuc erit medicina, & de ipsa vltima medicina ponenda est vna pars super 1000. corporis imperfecti, vel argenti viui calidi & mundi, & erit corpus lunificum vel solificum secundum materiam suæ medicinæ omne substinens iudicium & examen.

Trigesima quæstio.

Quare qualiter tota medicina alba vel rubea multiplicabitur? Respondetur, tibi dixi pater sancte verbo, & ideo non dicam tibi scripto. Dixi enim tibi quòd nullus Philosophorum fuit ausus dicere, immò coniuro te per creatorem æternum. vt non reueles hoc præcellens secretum, nisi filijs sapientiæ & prouectis in illa arte, & est finis quæstionum essentialium huius operis.

Expliciunt quæstiones essentiales magistri Arnaldi de villa noua in arte noua.

INCIPIVNT QVAESTIONES accidentales magistri Arnaldi de villa noua.

ETERMINATIS quæstionibus essentialibus de compositione lapidis nostri phisici fieri possibilibus: Restat vt ad quæstiones accidentales eius lapidis physici tibi per ordinem respondeam.

Prima quæstio.

Quare quot furnelli sunt necessarij ad operationem? Respondetur, quòd vnus sufficit, si fueris prudens indagator, quia vnus est furnellus putrefactionis, distillationis, incerationis, sublimationis, imbibitionis, & fixionis, sicut patet per figuram positam in fine quæstionum.

Secunda quæstio.

Quare quot sunt vasa necessaria? Respondetur si bene habes intellectum, quòd satis dictum est in quæstionibus essentialibus.

Tertia quæstio.

Quare si vasa debent claudi, & cum quo? Respondetur vasa putrefactionis debent claudi cum panno lineo stricto, & fixationis, distillationis, & incerationis debent lutari cum gypso & albumine ouorum, vel farina, vel albuminum oui per iuncturas receptionis, distillationis, non debent lutari cum vase alembici, sed detur remanere apertum.

Quarta quæstio.

Quæritur quot sunt ignes operationis? Respondetur quatuor quos legens intellige per hos versus:

Primus dicatur in quo sensus dominatur.
Sensibus æquato gaudet natura secundo.
Tertius excedit, cuius tolerantia lædit.
Destructor sensus nescit procedere quarto.

Quinta

Quinta quæstio.

Quare qualiter sunt ordinandi ipsi ignes? Respondetur primus ignis est putrefactionis. Secundus distillationis & fixationis. Tertius incinerationis. Quartus est sublimationis, qui est ignis separationis animæ à corpore, & vocatur auis Hermetis.

Sexta quæstio.

Quare quot sunt colores in opere apparentes? Respondetur tres, quia tres sunt colores principales apparentes in opere, scil. niger, albus, & rubeus: sed multi sunt alij colores, quorum primus est argenteus, secundus niger, tertius violatus, quartus citrinus, quintus viridis, sextus, pauonis, septimus argenteus, octauus albus perfectus, nonus citrinus, decimus cineritius, vndecimus croceus, duodecimus rubeus perfectus: & adhuc multi sunt alij colores intermedij, de quib. non est curandum.

Septima quæstio.

Quare quomodo apparent colores in amalgamatione? Respondetur quòd apparet color argenteus in putrefactione, color niger in superficie. Tamen in coniunctione fermenti cum corpore variatur cum omnibus coloribus qui cogitari possunt: sed in fixatione recipit colores firmos, qui nunqua delentur per ignem, quando proijciuntur super corpora imperfecta fusa vel super argentum viuum calidum & viride.

Quæstio octaua.

Quare quomodo medicina rubea dat pondus lunæ & corporibus non habentibus, & medicina alba diminuit pondus plumbo, & reducit ipsum ad pondus argenti? Respondetur, medicina rubea constringit partes lunę & aliorum corporum non habentium pondus solis, quousque auro in pondere commensurentur, & sic conuertit naturam suæ formæ specificæ, quam formã specificatam auget propter perfectam & longam perfectionem sui fermenti, quod fermentum attrahit, & corpus imperfectum conuertit, & aquam vitæ ad sui

naturam perfectam. Medicina alba constringit etiam partes stagni & dilatat partes plumbi, quousque conuertatur ad naturam suæ formæ specificæ, quam formam etiam attrahit, & conuertit corpus imperfectum & aquam vitæ ad sui naturam, & perfectionem.

Ex istis prædictis sequitur quòd argentum, cuprum, & stagnum omnino conuertuntur in aurum per medicinam perfectam & rubedinis, crescunt pondera secundùm magis & minus, & diminuuntur quantitates argenti viui, & plumbum non crescit in pondere, sed diminuit quantitatem per illam medicinam, sed tinguntur solum perfecta rubedine, plumbum verò, cuprum & stagnum diminuitur in quantitate, & crescit in pondere, nec crescit in quantitate, nec diminuitur in pondere, sed albantur perfecta dealbatione ad omne iudicium & examen.

Nona quæstio.

Quare quomodo est possibile nec intelligibile, quòd vna pars medicinæ conuertat mille millia partes argenti viui vel corporis imperfecti in corpus solificum vel lunificum? Respondetur quòd tota materia huius medicinæ per artificium & subtile ingenium conuersa est in spiritualem substantiam, quæ apud Philosophos quinta essentia vocatur, quoniam omnibus modis habet naturam informantis & formæ perficientis, & ideo forma habet naturam informandi, & ad infinitum si debita materia approximetur, propter hoc si esset possibile quòd tota aqua maris esset argentum immundum calefactum, vel corpus imperfectum fusum & parum huius medicinæ desuper poneretur, tota aqua illa conuerteretur in aurum vel in argentum: quia vna pars conuertit aliam, & sic in infinitum faceret ita subitò, sicut fit illuminatio, quia ex eo materia debitam habet aptitudinem recipiendi formam, & illa medicina in simili forma finissima habet naturam informandi, ideo nec nō ex quo sunt debitum approximatur, & non impediuntur agentia immediatè, sequitur effectus eorum, & actio debita.

Decima quæstio.

Quare quomodo est intelligendum illud prouerbium

bium antiquum Philosophorū, vnus est lapis, vna medicina, vnum vas, & vnum regimen ad album, & ad rubeum successiuè faciendum? Respondetur, dictum est superius quòd natura metallorum est vna, & argentum viuum inspissatum calore sulphureo in ventre terræ, & quòd non differunt metalla nisi penes mineralia. Deinde etiam quòd oportet reducere metalla ad sperma, quod equidem immediatè est argentum viuum. ex quo ergo omnia pigmentalia huius operis reducuntur ad argentum viuum, & coniuncta sunt inuicem vnire argentum viuum album vel rubeum secundum tamen maiorem decoctionem vel minorem. Ideo dicitur lapis viuus scilicet argentum viuum, quod est sperma metallorum immediatè est vna medicina, scilicet dealbata vel rubificata vnum vas putrefactionis, & successiuè vnum vas distillationis, & vnum vas fixationis, & vnum regimen putrefactionis, vnum distillationis, vnum cinerationis, & vnum regimen fixationis ad album, & ad rubeum.

Vndecima quæstio.

Quare quomodo est intelligendum istud verbum in methcoris argenti viui sulphuris albi non vrentis congelat argentum viuum, & conuertit illud in argentum, & vis sulphuris non vrentis rubei congelat argentum viuum, & conuertit ipsum in aurum, & illud maximum quod possunt Alchimistæ acquirere in hoc mundo? Respondetur quod Aristoteles in lib. metheororum ostendit, possibilitatem artis alchimiæ & eius veritatem, & posuit conuersionem vltimam artis alchimiæ. Sulphur album est medicina alba perfecta. Sulphur rubeum est medicina rubea perfecta. Et cum Alchimistæ albedinem perfectam & rubedinem ad lapidem perfectum ad album & ad rubeum habent, est illud maximum quod possunt acquirere in hac vita per artificium huius artis.

Duodecima quæstio.

Quare etsi quis dicit est hoc verū ꝙ dicit Arist. gaudeāt Alchimistæ, qa vna species in aliā transmutari non

poteſt, poſſunt enim medicinas plūbi tergere vt videantur aurum, tamen ſemper erit plumbum: cauſa eſt eius origo? Reſpondetur q̄ in iſtis verbis oſtendit Ariſt. duplicē modum Alchimię: vnum ſophiſticum, & alterum verum. Modus ſophiſticus falſus eſt illorum qui operantur, ſecundum quòd dictum eſt in principio noſtræ operationis, qui non reducunt pigmentalia ad ſperma eorum, & ad tales loquitur Ariſtoteles cùm dicit: quod vna ſpecies metalli non conuertitur in aliam per vllum modum, niſi falſo & ſophiſtico modo, vt ipſe exemplificat in litera ad illos qui loquitur operantur noſtrum modum, verum loquitur in eo quòd concluditur in fine cùm dicit niſi reducantur ad materiam primam: quia dicit vnam ſpeciem in aliam tranſmutari non poſſe ſecundum modum ſophiſticum, ſed ſi metalla reducuntur in materiam primam ſecundum modo verum philoſophicum bene permutantur, & multiplicantur in ſemine eorum ſicut res cæteræ & ideo quia per artificium omnia pigmētalia noſtræ operationis reducuntur in primam materiam, id eſt, in argētum viuum: ideo operatio noſtra eſt poſſibilis vera & certa, & per nos ſolos in ueſtigata.

Decimatertia quæſtio.

Quare quomodo intelligitur illud verbum quod dicit Pythagoras, quòd qui argentum viuum à corporibus abſtractum non ſcit coagulare in ſulphur album patiens ignem, nullam viam exigit ad albedinem, & qui argentum viuum, id eſt, corporib. abſtractum non ſcit coagulare in ſulphur rubeum patiens ignem, nullam viam exigit ad rubedinem, & non fatiget corpus ſuum ad ea, quæ inueniri non poſſunt. Reſpondetur quòd aqua non coagulatur, niſi corpus cum quo coniungitur, diſſoluatur, nec corpus diſſoluitur, niſi aqua coaguletur, & quando aqua congelatur diſſolutione corporis, dicitur aqua permanens: & iſta non coniungitur cum auro, niſi aurum ſit diſſolutum putrefactum, diſtillatum & incineratum, & tunc dicunt Philoſophi illud aurum non eſt vulgi, ſed noſtrum. Idem dicunt de argento.

Et ergo argentum viuum non coaguletur cum corpore, ut dictum est in operatione nostra, & per eum & cum eo fixetur & coniungatur, cum argento nostro præparato, vt dictum est in operatione ad album, & cum auro nostro, vt dictum est in operatione ad rubeũ, neq; possemus peruenire ad perfectionem huius artis. Multæ aliæ quæstiones possunt fieri de prædictis, quas tamẽ faciliter, per ea quæ dicta sunt potest soluere perfectissimus indagator. Et nota circa materiam huius vltimæ quæstionis verba Pythagoræ dicentis, qui argentum viuum non coagulant album ignem patiens, & argento mero non coniungit, nullam viam exigit ad albedinem, & qui argentum viuum non constituit rubeum omnem sustinens ignem, & auro mero non coniungit, nullam viam exigit ad rubedinem.

Nota Plato, sulphur nostrũ est adeo spirituale quod ipsum non permanet in curis naturæ, nisi occupaueris ipsum cum corpore, de quo præparasti ab initio. Coniunge ergo ipsum cum fermento, scil. cum sole vel luna nostra.

Expliciunt quæstiones accidentales magistri Arnaldi de villa noua.

INCIPIT COMPENDIVM MAgistri Raymundi Lullij Philosophi de insula maiori cana in arte magna quo ad compositionem lapidis Philosophorum.

INCIPIT Compendium artis magnę secundum cursum naturę informatum virtute cuius sine eleuatione mentis vel corporis videre poteris spiritus figuratos in aëre condensatos in forma monstrorum & diuersorum animalium, & hominum humanorum, qui vadunt sicut nubes modo huc modo illuc. Et hoc totum fit ex principijs naturalibus certis artis formatis, virtutibus misticis existentibus ab alijs actibus naturalibus, cum quibus ars magica formatur naturaliter.

Quare si velis intelligere proprietatem huius scientiæ, intellige sua instrumenta per quæ formatur, & vnde potest exire quia de vna scientia formatur vna alia. Fili duæ aquæ sunt extractæ ab vna parte naturæ, per quas confirmatur tota ars alchimiæ, vnde vna facit lapidem volatilem cum modo & manerie, & alia facit eum fixum ad velle operatoris, & secum fixatur, & ibi natura operatur, sicut clarè constat per opertorium.

Confirmatur etiam tota ars lapidarij per duas similes aquas factas per alchimiam, sed sunt alterius naturæ, quamuis de eadem materia fiant in vno principio. Similiter præsens ars continet sua instrumenta, in quibus sunt virtutes fixæ naturaliter quæ faciunt eorum potentia fieri multa mirabilia postquam introductæ sunt in proprijs retinaculis sine forti actione ad eam quæ dicitur communis, nisi simplici natura stante in elementis simplicib. & compositis. Si vis inde scire consequenter in arte magica columnas quas diximus, supra quas est fundata, reperies in libro totius artis magicæ, quæ sunt electa solum pro bonis & intelligentibus qui aspicere omnino cessant in causis diuinis, & hoc totum demonstratum est in libro superius allegato. Ille liber allegatur in lapidario in capitulo vbi loquitur de Dyamantis compositione, circa medium capituli, vbi dicit: sed quamplures sunt qui nesciunt sensus libri magicę quem dedimus bono Regi Odoardo, & vbi mirabilia videbis, quomodo debes agere de facto, & caueas de modo quòd non possit confundere te per inuidiam, sed operare iam extra omnem gentem, nec dico tibi amplius prædicta de cõpositione lapidis Philosophorum, nec non lapidis pręciosorum, lapidis principia vegetabilis, & mineralis. Compositio aquæ vitæ primo.

Recipe nigrum nigrius nigro, eius partibus decem & octo, & distilla in vase vitreo, & in prima distillatione solum recipe partem vnam cum dimidia, & hanc partem iterum pone ad distillandum: & huius ℞. quartam partem, & tertiò distilla, & huius ℞. duas partes, & in quarta distillatione paucum minus quàm totum, & sic distilla illa ad octo vel nouem vices.

Aqua

Aqua liquefactiua solis & lunæ.

℞. 4. partes huius aquæ ardentis,& eas acua, distillando illas cum vegetabilibus partibus, quæ sunt apium,squilla,& vide in anima artis, & post pone aquã ad duas circulationes in fimo calidissimo vel in vinacea vel in balneo. Hæc aqua dissoluit omnia corpora metallorum cum suarum specierum conseruatione,pro vt postea inferius demonstrabitur,quæ est de vna, sine qua nihil potest fieri in magisterio huius artis.

Aqua calcinans omnia corpora.

Germina capillorum collige, & de eis recipe quinq; vncias cũ dimidia, & de aqua etiã vncias duas cum dimidia,cuius pondus est octo vnciarũ librarũ, & totum mixtum subtiliter moles in molendino marmoreo,donec totũ dissoluatur in aquã claram, & ponas in vase vitreo cum alembico superposito,& distilla totam materiam, primò faciendo ignẽ de secaturis lignorum capiendo de secatura duas partes,& de carbonib. paruis vel tritis vnã cum dimidia,& parum de furfure sicco,& accende ignem, & dimitte quod deinceps accendatur per seipsum quousq; incipit distillare ab vno pũcto vsque 20 puncta,& etiã cum paruis lignis incipe fortificare ignẽ faciendo flammã rectè sub materia,& ignem sic cõtinua, quousq; reuertatur ad quindecim vel duodecim vel etiã ad pauciora puncta, & post cõtinua tuũ ignem,& illũ continua secundũ punctum suæ distillationis, & post ignem fortifica per vnum punctum suæ distillationis, vlterius & illũ continua quousq; videbis quod amplius nõ distilletur & hoc cognosces quando alembicus perdet suã rubedinẽ, & etiã cessa, & dimitte infrigidari, collige illũ & conserua in loco calido & humido,& caueas ne valeat quoquomodo respirare.

Vasis conseruatio.

Et memorare quod habeas palleã vnam in lutamento rostri alembici,& collo recipientis,vt aliquando illã extrahere possis, vt recipiens habeat respiraculũ, quoniam tantus est subitus calor,quod illud vas continens sufferre non posset calorem illum extensiuum. Igitur quandoq; oportet quod aperiatur, & quandoq; claudatur cum palea.

Subito fiat huius aquæ operatio.

Nota quòd hæc aqua ex re vili, facta habet vigorem conuertendi corpora in suam primam materiam, quæ coniuncta virtuti vegetabili est multæ perfectionis, & statim postquam distillata fuerit, vult poni ad practicam, ne spiritus qui est subtilis & extraneæ naturæ pereat propter aerem, quoniam ingressus est plenus de aere.

Naturalis calcinatio lunæ.

℞. vnciam vnam lunæ capellatæ, siccæ per forte cineritium valde bene subtiliatæ, & fac paruas petias cū forpice, & pone medietatem eius in vno vase solutorio siue liquefactorio, & superpone vnciam vnam cum dimidia de aqua calcinatiua, & aliam eius medietatem pone in vasculo similiter solutorio cum alia vncia & dimidia dictæ aquæ: & claude bene vasa cum suo cohopertorio, & luta iuncturas cum farina & clara oui, & pone hæc vasa ad bulliendum per tres dies vegetabilis aquæ acutæ ℥.j. in vna ampulla cum collo longo in qua posueris vncias tres aquæ calcinatiuæ. Et subitò cooperi ampullam cū suo cohopertorio, & bene claude cum cera, & bene separabis, seu collocabis in balneo per duos dies naturales, & in illo tempore totum vegetabile erit cōuersum in aquam claram, & reperies ipsum solutum.

Calcis ab aqua calcinatiua separatio.

Metallum calcinatum in duobus vasibus solutorijs, separa ab eo aquam colando claram cautè, ne terra ipsius possit aliquo modo ascendere, nec aqua turbidari, quam aquam pone ad partem bene claudendo vas ipsius. Deinde recipe terram ipsius lunæ calcinatæ cum aliquantulo ipsius humoris, & pone ad ignem cinerum cum alembico & recipiente, & cum igne seruiente spacio horarum duodecim, liquorem distilla, & caue à forti igne, quoniam in forti calore solis fit aliquando separatio hæc, deinde permitte ignem frigidari per se, & habebis lunam optimè calcinatam.

Occul-

Occulta lunæ Philosophorum solutio.

Vegetabilem ignem solutum in aquam calcinatiuã: recipe salis cum aqua ℥.iiij. & calcis lunæ ℥.j & ponas similiter in vase solutorio, & cohoperi proprio cohopertorio, ita quòd ingrediantur intus, & caue ne ponas in aliquo alio colore, donec operatũ fuerit sua propria virtute, & quando requieuerit, luta bene iuncturas, ponas in balneo per tres dies naturales, & postea cola aquam & distilla humorem, & calcina terram, quemadmodum superiùs fecisti: Et tantũ reitera quod totum dissoluatur isto regimine in forma liquoris, & totum pone ad partem liquorem dissolutum per artẽ, quoniam est substantia corporis portata per aerem.

Liquoris lunæ congelatio.

Incontinenti postquam luna fuerit soluta in liquorẽ in duplex vas circulationis partiendo ipsum liquorem in duas partes æquales, & pone in quolibet vase an. duas & ℈. de dicto liquore lunæ, & superpone ei in quolibet vase ana tres G. de qua prima vna rectificata, & pone in furno habẽte duo brachia, vbi vnus ignis temperatissimus possit calorem partire, & colloca tua vasa, & liga circumquaque ad latera alembici & bene spissas spongias, quas super tene madidas aqua frigida. & vbi intrant cucurbitæ sint strictæ, & quando ampullæ sentiunt calorem, statim videbis fermentum cum aqua sua ascendere, & distillabitur de vno vase in aliud continuè, & quantum ascendit de vno vase, tantum intrat de alio, & sic videbis qualiter ratione caloris subtiliatur spiritus, & inspissatur propter fermentum, & quanto ex distillatione fuerit leuior ingreditur, tantò etiam erit subtilior spiritu, & fortitudine, & ingrossatur continuè fermentum. Hunc autem modum tene, donec amplius non ascendat, & cum fermento fixabitur, & in lapidem conuertetur, quod fit in 20, vel 10. diebus.

Aquæ elixiris in oleum conuersio.

Vasa ambo extrahe simul cùm materia fuerit congelata, & loca in fimo vel in balneo, & interius soluetur in duobus diebus, & interius congela, & hoc facter, & amplius. & manebit in Dei virtute & Dei potentia exaltatus quod bene congelare non poterit, quum vt oleum videtur aliquantulum inspissatum.

Verum quia hic modus abbreuiatus est præciosissimus, quoniam in decem diebus congelatur coniuncta essentia super fermento lunæ, & cum fermento fixatur, eò quòd res multum grossa, & terrestris & firma est in luna, sed non ita citò soluitur post congelamentum fixationis quintæ essentiæ lunæ, sicut in sole, vnde quasi in fine complementi ipsius non est diuersum in albo & rubeo. Medicinam hanc completam si iungas cum sulphure saturni vel Iouis, facit transmutationem secundum hoc fermentum.

Modus medicinæ ad rubeum.

Sufficienter per Dei gratiam diximus de albo, nunc dicamus de rubeo, omnia simul in mensura cōcordant cum operibus lunæ in sua operatione, si scis operari physicè cum aqua corruptibili quæ sua magna virtute dissoluit totum solem & sublimat ipsum in aerem quidem nostrum fermentum.

℞. igitur in Dei nomine vnciam vnam aquæ compositæ lunæ distillatæ per alembicum prius, & in illam proijce vnciam vnam aquæ vegetabilis, & vnciam vnā solis calcinati: Postea pone in balneo per duas dies aut quatuor infra dictum terminum, inuenies totum nigrum, sicut carbonem: id totum simul compositum similiter cum aqua pone in vase circulationis, vna cum duodecim partibus aquæ vitæ rectificatæ 6. & cùm ampullæ sentiunt calorem, statim soluitur fermentum simul, & videbis continuè solem in principio distillari, & vltimò figit, & in lapidem conuertit.

De re-

De reductione lapidis in aquam & oleum.

℞. igitur ambo vasa simul extrahendo à furno, & loca in furno vel balneo, & statim in vna nocte soluetur, & iterum congela, & hoc fac simul ter vt de luna fecisti, & amplius in Dei virtute manebit exaltatus, quòd bene congelari non poterit, quoniam vt oleum videbitur inspissatum, & hic præciosior est omnibus modis. Et Deus nouit quòd hic mod⁹ in effectu subtilitatis, & virtute bonitatis cunctis operibus mundi est subtilior & melior, quãuis illas ꝓprietates Elixiris magni non habeat, quas Philosophi habere affirmant. Tamen si hanc medicinam immisceris cum sulphure veneris vel martis, transmutabit secundum hoc fermentum.

Augmentatio medicinæ.

Non arbitreris quum hæc medicina non habeat etiam modos suos multiplicationis, sicut aliæ. Igitur si cum sole illo sic soluto benè miscendo impastaueris argentum viuum sex vicibus sublimatum, & sit pro vna solis septem mercurij, & postea sublimaueris impastatum aliquibus vicibus semper sublimatum super fœces reducendo, fixabitur in medicinam penetrantem & tingentem. Item aliud miraculum si ana j. huius olei sic soluti per se poneretur in igne lentissimo octo diebus cum centum partibus, vel an. m. congelaret totum in aurum. Hæc enim mirabilia sunt in natura: & hoc ideo fit, quia spiritus aquæ soluit, ac aurum cum auro inseparabiliter fixatur, & etiam oleum lapidis philosophorum occultum tibi reuelatum in libro de Quinta essentia, facit hanc medicinam penetrabilem & amicabilem & coniungibilem omnibus corporibus, & augmentat essentiam vltra modum, sic quod non est in mundo secretius isto: vnde si sciueris hoc bene ab aqueitate separare, iam dico poteris in 30. diebus lapidem componere.

Hic nota optime.

Nam in prioribus epistolis demonstrauimus, quali-

tet corpora perfecta habeant dissolui in aquam lapidis, & qualiter habent purificari & fixari scil. vnde vltimo restat ostendere à corporibus imperfectis possumus sulphur naturæ extrahere & amborum vnione.

Recipe igitur calcē cuiuscunq; corporis volucris, & pone in ampulla, quæ habeat collū longum, & superpone de aqua vitæ rectificata quæ supernatet quatuor digitis, & postea pone super cineres, & bulliat leuiter per diem vnam naturalem, & post bullitionem pone in fimo calido vel stupha per duos dies naturales vt melius digeratur, & separentur partes subtiles materiæ à grossitudine sua.

Transacto tempore recipe trade inclinando ipsam vt aquam possit cautè extrahere. Recipe aquam illam claram in vna cucurbita, & caueas, ne feces turbentur ratione inclinationis vasis, & in cōtinenti cohoperi cucurbitam cum suo cohoperculo: & pone in fimo vel stupha sicut prius fecisti vase bene clauso: & facta euacuatione infunde aliam aquam similem primæ quæ supernatet vt primo, & fac bullire, & pone in fimo, & istas operationes reiterabis, donec corpus à suis spiritibus euacuetur. Et si tibi aqua defecerit, sume cucurbitam, in qua sunt omnes liquefactiones, & superpone alembicum, & distilla aquam lento igne, scilicet per balneum in tantum quòd habeas duas partes liquefactionis, & de ista aqua pone super materiam corporis quæ est in ampulla vsque ad quantitatem pristinam, scilicet quatuor digitorum, & sic reiterabis, donec terra sit vacua, quam probabis sic: Accipe modicum de illa, & sicca ad solem, & si fecerit fumum. reiterabis dictas operationes, donec videas quòd non fumat: Tamen teneas tuas liquefactiones semper in loco humido & calido, quia melius conseruantur. Vnde cùm omnia ista compleueris completè, tunc extrahe materiā tuam ab ampulla cum aliquantulo de prædicta aqua, & pone in cucurbita, & superpone alembicum, & desiccetur materia, qua desiccata scias eius pondus, & ex sicco habeas aquam vitæ peroptimè rectificatam in vase circulationis, & de ipsa aqua sua pondera ipsius terræ superpone, sed tam citò pone alembicum, & claude

bene

bene iuncturam, & cum lentissimo igne distilla, & cõpleta distillatione dimitte infrigidari, & etiam videas quòd terra sit bene sicca. & iterum pone aquam nouã in simili gradu rectificationis existentem secundũ pondus prædictum. & omnes aquas illas quas à terra extrahes, pone ad partem in ampulla bene obturata, & omnes istas operationes reiterabis, donec terra in puluerem subtilissimum & impalpabilem sit redacta.

Mercurij vel liquefactionis exhibitio.

Modo dicamus de calcinatione liquefactionum siue spirituum. Quibus omnibus sic peractis & præparatis, recipe vas in quo sunt omnes liquefactiones, & superpone alembicum, & distilla aquam per balneum donec videas in fundo vasis materiam ad modum ceræ fusæ vel mellis, & tunc balneũ permitte infrigidari: quo infrigidato mitte desuper de illa aqua, quam extraxisti à terra tantum quòd desuper emineat per quatuor digitos, & pone ad inhumandum in fimo vel stupha per vnum diẽ naturalẽ, vase optimè obturato. Quo transacto per alembicum, distilla aquam cum igne mediocri, & pone ad partem. Facta ista distillatione & vase infrigidato, pone super materiam in fundo remanentẽ de ista aqua terra abstracta quòd emineat quatuor digitis, & pone ad inhumandũ vt suprà, & distilla vt suprà, & omnes istas operationes continuè reiterabis, & hæc materia dicitur argentum viuum exuberatum vel lac virginis, &c.

Argenti viui Philosophorum sublimatio.

Memorare quoniam sal ex prius dictis sic fit. Completa ista exuberatione, scias pondus prius dicti pulueris superius reseruati subtilissimi, & imbibe eum cum medietate sui ponderis aq[illegible] exuberatæ, & pone ad inhumandum & nutriendum cum calore fimi per octo dies, & in fine istorum octo dierum inuenies materiam tuam nimis humidam, & superpone alembicum, & distilla illam cum lento igne, recipiendo aquam. qua desiccata cum moderamine iterato scias pondus, & pondere notato, repone aquam quam nunc recuperasti, &

de iſta aqua exuberata fac complementum ad medie-
tatem ſui ponderis, & omnes iſtas tales imbibitiones
inhumationes, & calcinationes; donec tota terra biba
de tali ſua humiditate & partes ſui: Et hoc cognoſce
ad tale ſignum; quòd ſi ponas modicum de ipſa ſupe
laminam ignitam, etſi euolauerit bene eſt, ſin autem, re
itera imbibitiones, inhumationes, & calcinationes
donec conſequutus fueris ſignum prædictum. Quo au-
tem conſequuto pone ſupra cineres, & da ignem pri-
mò lentum, & paulatim fortificando; donec tota ma-
teria aſcendat ſuperius ad latera vaſis, & dum ſublima-
tum fuerit, dicitur corpus exaltatũ in ſale mirabili quo
omnes Philoſophi clamant lapidem & ſulphur naturæ

*Eiuſdem ſalis vel ſulphuris prius dicti in-
ceratio ſic fit.*

Recipe prædictum ſal cuiuſuis metalli factum totũ
vel aliquam partem, & pone in crucibulo, & ſuper cine
res calidos ſitua ipſum, & dum erit aliquantulum cali-
dum, pone de dicto oleo guttando guttam ad guttam,
donec ſit de ſpiſſitudine mellis frigidi; & tunc remoue
ab igne, & dum erit frigidum recipe de maſſa illa mo-
dicum, & proba ad flammam candelæ ſi leuiter fundi-
tur, factum eſt: ſin autem non, reitera vt prius, donec
leuiſſimè fluat ante mercurij fugam.

Lunæ autem oleum habet virtutem, fixationem, a
dat fuſionem leuẽ ſuper omnia ſalia facta. Incera ergo
ſal iouis, vel ſulphur factum ex Ioue, donec fluat, &
proijce vnum pondus ſuper 100. ſaturni, & erit opus
perfectiſſimum omni naturali, ſed ſi oleum eſt de ſole,
inceratur cum ſale martis vel veneris, &c.

*Explicit Magica minor Raymundi Lullij de
Inſula maioricana.*

INCL

INCIPIT TESTAMENTVM MAGISTRI ARNALDI DE villa noua.

EGo Arnaldus de villa noua, incipio istum librum in nomine Iesu Christi, quia breuiter volo declarare veritatẽ de lapide Philosophorum, & dicere quid sit & quantum valet, & quot modis fit, & pro tanto, quia nominabo nomen suum amore vestri, quia estis Domini mei, & nunquam aliquis Philosophus voluit talia facere in libris suis: Idcirco supplico vos, quod librum istum taliter custodiatis, quòd non publicetis in regno alieno, quia pro certo illi, qui quæsierunt istam scientiam, non inuenire potuerunt, inhabuerunt artem pro nihilo, & ita bene ille qui non esset dignus, sicut ille qui de hoc dignus esset. & pro tanto domini supplico vos & omnes alios qui istum librum videbunt, quod sit aliquo malè scriptum, vel impropriè loquutũ, quòd de hoc non sim aliquo modo reprehensus simplicitatis meæ & ignorantiæ, quia pro dubio quando feci istum librum, ego pro tunc in lecto meo eram grauiter infirmus, sic pro tanto dicebatur, quod non possem euadere de tali infirmitate, istum librum feci valde festinanter propter vos. & in nomine mei testamenti & pro tanto voco istum librum nouum testamẽtum. Adhuc est alia ratio, quia de iure debet vocari nouum testamentum, quia sicut veritas nostræ salutis erat sub vmbra cohoperta, & sub antiquo testamento seu in veteri & fuit discohoperta, & aliter declarata in nouo Testamento dicitur illud, quod Philosophi celauerunt & cohoperuerunt in libris suis antiquis declarabo in isto libro nouo.

INCIPIT LIBER NOVI TEmenti & diuiditur in tres partes principales.

Prima pars loquitur de lapide Philosophorum quē nobis Deus dedit gratis.

Secunda pars loquitur de lapide Philosophorum, qui fit artificialiter.

Tertia pars loquitur, & ostendit transmutationem de duobus metallis magis vilibus & infirmis in duo alia metalla nobilissima, videlicet de saturno in solem, & de Ioue in lunam. Dominus noster omnipotens cui sit gloria & honor, dedit nobis duos lapides, vnum pro albo, alium pro rubeo ita abundanter quòd cibi vestri nullius sint valoris, quia quilibet eos potest accipere ad libitum voluntatis sine aliqua conditione. Et pro tanto dicit vnus Philosophus qui dicitur Alchirindus, non aperiam bursam vestram pro maioribus expensis in ista scientia, quia ille qui dat omnia bona absque diminutione sine thesauro, præparabit nobis lapidem, qui complebit desiderium vestrum, si vos scitis illum præparare: Nam iste lapis albus vel rubeus est talis, quia tenet ipse medium inter metallum & mercurium, Mercurius viuus non aliquo modo potest manere in metallo sine medio, sicut anima nulla potest manere in corpore hominis absque spiritu, qui fit mediū inter corpus & animam. Et dicam vobis quomodo quando puer est generatus in ventre matris, ibi stat 40. diebus antequam sit formatus de omnibus membris, & de omnibus quatuor elementis: & est illa materia ita nobilis, quòd hæc est similis de natura cœli propter suam nobilitatem, seu substantiam & subtilitatem, quam in se cōtinet, & istas res nominant spiritus, quia ita dico quòd spiritus est firmatus pro tanto, quia est ista subtilis & spiritualis anima citò descendit infra per præceptum Dei & voluntatē ipsius Dei: & sic spiritus diffunditur per totum corpus propter naturam quā ipse habet, & tenet de corpore, & sicut de tanta est anima de corpore, nec de eo separabitur, donec spiritus primò

primò exeat de corpore, & ficut corpus crefcit & ingroffat paulatim, fic crefcit omnis fpiritus infra per omnia membra & ingroffatur.

Sic eft nec plus nec minus de ifto lapide albo vel rubeo, quia ipfe eft medium, & fpiritus inter mercurium viuum & metallum, & remanet in perpetuum, atque tenet fuam menfuram & defectū, & qui fcit illum aqua rectificare, atq; fublimare, & perfectè in omnibus præparare, cadit vna pars de eo fuper tantum quod marca vna de puro fole, non deberet conftare vltra quatuor folidos.

Notum fit omnibus qui legitis iftum librum, quòd ifte lapis benedictus vocatur minoris id eft mercurium fulphuris, de iftis duabus partibus dicit Morienus Philofophus, quod fi duo lapides, quibus Deus dedit talem benedictionem, & virtutem, præparetis, & taliter quòd fint ficut butyrum, & eis detis tantum de mercurio quòd appareat ficut venenum, & fic remouebit nigredinē de plumbo, aqua rubedinem de cupro & dabit fibi perpetuū colorē. Vera præparatio iftius lapidis talis eft, quòd debet cognofci de qua linea fiue de quo genere fit, & poftea debes emundare per multas ablutiones & fortiter mundificare, & poftea vnire & iungere mercurio fublimato fex vicibus, faciendo fublimationem in tantū quòd totum fit vna res aquæ ad vnam rem peruenient: & fic poftea fequuntur putrefactiones & diffolutiones cum mercurio viuo in tantum quod liquefiat ficut cera, & tunc eft lapis rectificatus.

Secunda pars libri.

Hic incipit fecunda pars huius libri, qui loquitur de lapide Philofophorum qui factus eft, & fieri poteft per artem fiue artificialiter pro tanto, quia plures non cognofcunt illum lapidem quē nobis Deus dedit gratis, propter hoc inueniūtur multi de hac fcientia qui ad finem quod poffint iftum lapidē habere, ibi faciunt maximas expenfas, & nefciunt, immò ignorant, quod ante quā de tali lapide phyfico poffint medicinā facere, ꝗ oportet fit femper de natura narrata & quando operati funt per longū tempus, quo lapis eorū eft de tali natu-

ra, tūc ipsi credunt se totū adimpleuisse, & postea quādo ipsi faciunt suas ꝑfectiones, nullā pœnitus ꝑfectionem inueniunt causam quare, quia ibi annectant vbi deberent incipere operari cōmuniter, quando circa lapidē suum deberent putrefactionem facere, siue quando putrefactus esset, deberent sublimare eum, & mercuriū ei adiūgere, atq; omnes operationes facere, quas diximus in primo libro de lapide naturali, taliter quòd liquefiat, & se cōiungat, & tunc est medicina: nec ꝓ tūc vocatur elixir, adhuc est vna alia ratio, quare ipsi deficiunt de suo proposito & desiderio, quia quando ipsi fecerunt suum lapidem, ipsi laborant vt possint eū tingere sic quò nihil, est.n.lene, quæ perdidit suam humiditatem, per quam debeat se iungere & vnire, & de hoc dicit vnus Philosophus, spiritum minus fixum nullo modo tenebunt, & aliqui boni fecerunt, quandiu tenuerunt, nec ipsi aduertunt de lapide Philosophorum, quē nobis Deus dedit, qui pro parte est fixus, ille nullo modo teneret naturam viui mercurij & metalli: quia in natura non fixa tingit se, & vincit mercurium viuum, & quando iunctus est, sic iunctus incorporat se cum natura quæ fixa est, & per lauationes & deprehensiones fixat se vnus cum alio perfectè, retinendo humiditatem suam naturalem: sic non perdit ingressionem quod modis fit vnio artificialiter, diuersi homines separant diuersimodè de lapide Philosophorum, & volunt ipsi facere artificialiter tali modo: quia quidem accipiunt viuum mercurium, & illum tingunt & ponunt cum limatura cupri, & tantum in simul teruntur in mortario, & abluunt omnes immunditias, & tot vicibus faciunt sic, quòd totaliter mūdantur ab immunditijs. Quæ autem fecerūt ibi, & taliter præparatur illud quod possit transire per vnum pannum lineum, & oportet facere ascensiones paulatim per interualla, & cum moderatione, & postea iungunt atq; vniunt purum solem tali modo vt prius dictum est, videlicet decoquendo super ignem, & iterando atque mouendo fortiter in tantum, quòd totum possit transire per pannū lineū, & faciunt longas & prolixas decoctiones in tantum quòd totus fit lapis, & quando totū est lapis, ita sunt propè veri-

veritatem, sicut in principio fuerunt, ratio & causa patet esse talis, quòd proportiones calidæ, frigidę, siccę & humidæ, non fuerunt custoditæ in principio per qua cum minus sit de vno, parum de reliquo: & quia ibi minus est de mercurio viuo non fixo qui retinuit se & iungit cum metallis in ardore solis propter longam decoctionem, aliquando facit aliqua metalla ad valorem eius peruenire, & pro tanto dicit Philosophus, si in compositione lapidis fuerit maior pars spiritus non fixi vel de fixo, retinet secum meliorem partem de non fixo, sed qui vellet deducere istam artem ad veritatem, & ad claritatem, oportet facere tantum per subtilitatē quòd non sit in ista compositione, nisi tantum de mercurio, quantum de duobus alijs corporibus, & postea tenere in lento igne in tantum quòd totus mercurius sit fortificatus in simul, & quòd lapis sit in parte fixus & in parte non fixus, & tunc esset maioris facti, & tunc oportet facere subtiliationem de mercurio tali modo, sicut dictum est in primo libro de lapide Philosophorum sulphuris sublimati, & primum ponere istud in vase precipitationis, & facias tot vicibus sublimare vnū cum alio, quòd ambo remaneant in fundo, & quod totaliter non possit descendere: & tunc illa materia certitudinaliter vocata est vnctionis bonæ & optimæ: sed aliqui restant ibi, vbi deberent facere operationes quæ in primo libro nominantur, & pro tanto non veniunt ad veritatem, adhuc aliqui incipiunt mercurium viuum purum tali modo, quo ipsi ponunt libram vnam in vase vitri, seu in vase vitreato, & postea ponunt eum in fimo equino ad putrefactionem, & ad digerendum, & ibi ponunt eum in vase, quod vocatur alembicus, & est vas vitreum de vna petia, & ponunt illum in balneo Mariæ, quæ fuit mulier Philosophica, quæ inuenit balneum, illius fundus est vilis, in quo fundo est aqua, & infra aquam ponunt illud vas, scil. alembicum vitreum bene filtratum inferius de filtro taliter, quòd nulla violentia aquæ possit deuenire, nec attingere vsque ad vas vitreum: & postea fac ignem quòd viuus mercurius distilletur, sicut aqua rosata, & dimittat in fundo tres lib. materiæ, quæ quidem materia erat valde nigra, &

tunc iterum dat sibi suam aquam, & sic iterum facias distillationem, & tot vicibus quòd terra illa deueniat ad albedinem. Et quando est talis dat sibi suam aquam in vase vitreo cum collo longo: & postea oportet facere illud in cinere super ignẽ tali modo, quod ibi stet sine ignis augumentatione & diminutione 40. dieb. Et in tempore illo mutatur in lapidem Philosophicũ, & tunc postea oportet operari, vt prius dictum est.

Alij faciunt lapidem Philosophorum de arsenico sublimato, & de succo vnius herbæ quæ vocatur virga auri: ista herba crescit iuxta Romam, & habet vnum folium longum figuratum ad modum petiosilii, & habet florem croceum & succum album, & conglutinant istam herbam cum arsenico, & congelant mercurium, & sic fit bona vnio.

Aliqui intromittunt se ad faciendũ lapidem Philosophorum de animali: Immò alij de capillis, alij de sanguine, quidam de ouis, alij de testudinibus, & omnes isti operatores tenent vnum modum operandi, videlicet quòd deberent separare elementa per alembicum, & rectificari per balneũ Mariæ, & quod terra deueniat ad albedinem per illam aquam, & postea iungere ignem cum oleo, & tunc vnire & iungere totum simul in fimo equino, & congelatur in lento igne, & calefacere per 40. dies, sicut dictum est, vt supra de mercurio puro, & postea subtiliare coniungere per ascensiones & descensiones in tantum quòd intret & transmutet perfectè, adhuc est alia res de animali quã nullus Philosophus voluit nominare: quia sic dicunt & omnes insimul concordant dicentes sic, lapis noster inuenitur in omnibus locis mundi, & quælibet gens habens tam pauperes quàm diuites, ista res vocatur secundina. Illa res crescit in quocunque puero in ventre matris suæ, & vocatur ista res aliter, scilicet artifex pro tanto, quia quando mulier habuit & peperit puerum adhuc non purgata nec liberata de sua artifex, ista res valde mirabilis est, & vidimus & experti sumus de ea magna mirabilia, vnde verum est quod omnes operationes istæ nominatæ in isto secundo libro sunt de magnis expertis, & ita quilibet non potest taliter expen-

expensas sustinere, nisi sit multum diues, & frequenter accidit propter vnum negocium totum defectum deperditur, prout apparet quotidie in illis qui hodie se de tali opere intromittunt, & ratio huius operationis est talis, quod tales operationes sunt valde prolixæ & longæ, & nos sumus ita fragiles quòd bene & rationabiliter incipimus factum nostrum seu operationem nostram vsque ad somnium duorum mensium, vel triũ, propter hoc, quia videtur nobis longum, & quasi in certum dimittimus aliquando adimplere nostrum factum & operationem nostram, vel decoquimus negocia nostra minus vel parum, aut sumus negligentes in operando, in vigilando, vel in custodiendo rem nostram de excessibus quę ibi possunt euenire, sicut quando credimus totum adimpleuisse, nos sumus ita propè, sicut prius in operatione, & pro tanto bonum est accipere illud, quod Deus dedit nobis gratis, sicut dictum est in primo libro. & est tunc quod scientia de animali, vel vegetabili sit in scientia herbarum. Dominus noster dedit cuilibet lapidem Philosophorum, & non tantum lapidem Philosophorum, sed medicinam perfectam, quæ magnam virtutem habet transmutandi metallum in solem & lunam sine aliqua præparatione, sed tales non inueniunt, nisi cum magno labore & nisi valde tardè, & à fortuna magna lapis Philosophorum animalis est basiliscus.

Iste est vermis qui generatus est per putrefactionem, qui occidit homines ex suo visu, & quando ipse mortuus & combustus, & in puluerem redactus, tunc puluis istius vermis habet virtutem transmutandi lunam, venerem, saturnum, & iouem in purum atque optimum solem, & non est truffa, quia experientiam habemus.

Iste basiliscus potest fieri per artem sine magnis expensis, sed nos dimisimus hoc præparare propter periculum sui visus. Lapis Philosophorum vegetabilis, quia est de herba quæ est medicinalis ad istud opus est vna herba, quæ vocatur lunaria, & est vna alia quæ vocatur saponaria, & tertia pompia maris. Istæ tres herbæ iunguntur simul, & de eis faciatis succum, quia suc-

eus talis conuertit, & transformat mercurium viuum in solem purum pro vt multi sunt experti, sed istud adhuc non peruenit ad notitiam nostram, & pro rato nos dimittimus hic stare, nec de eo intendimus plus loqui, quod non sumus id experti.

Aliæ operationes sunt quæ à multis immò ab omnibus hominibus hodierna die cupiuntur & desiderãtur, quia sunt breues, & in pauco tempore & breui spatio potest fieri, videlicet in vno mense, vel in sex annis, & sunt operationes quæ nominantur multiplicationes, sicut est fixatio cinaprij in lunam candidam, prout aliquis practicus facit in lunam & solem, & est etiam amalgamatis quilibet diuersi, & omnes operationes quæ vocantur breues sunt ita longæ & prolixæ, quod in nulla efficacia breuiter experitur, nec inuenitur aliqua veritas: & causa est pro tanto, quia mercurius nõ potest ibi manere, sed in corporibus illis sine lapide, de quo loquuti supra fuimus, scilicet in primo libro, aut sine suo simili artificialiter facto, quia est medium inter viuum mercurium & metallum, sicut prædiximus frequenter supra, quia propter defectum illius medij perdunt suas omnes operationes. Vnde si haberent notitiam istius medij, omnes operationes eorum præpararent sine magnis expensis, & pro tanto dicit Philosophus, ista scientia non est aliud, nisi opus mulierum & ludus puerorum. Et istud sufficit ad præsens quod dictum est de lapide Philosophorum qui fit artificialiter. Et sic finitur secundus liber de lapide Philosophorum artificialiter.

Tertia pars libri.

Incipit tertius liber & vltimus, qui loquitur de transmutatione duorum metallorum infirmorum & vilissimorum in duob. alijs subtilissimis secretissimè & subtiliter valdè loquuti sunt Philosophi sapientes in suis libris quando inuenerunt notitiam, scientiam, & experientiam de duobus metallis m. gis infirmis, & vilibus in duobus alijs nobilissimis, & subtilissimis, maximè de metallo plus infirmo, quod transsubstantiatur & transmutatur in nobilissimum, videlicet de Saturno,

quia

quia eſt magis infirmus & viliſſimus inter planetas omnes totius cœli, & etiam inter omnia metalla terræ vilior transſubſtantiatur in ſolem purum. In hoc enim accipiunt Iouem, qui ſequitur Saturnum ſecundùm motum cœli, & per illam notitiam quam adinueniunt in iſtis, ipſi diſcohoperuerunt, & declarauerunt iſtam artem omnibus illis, quibus Deus dedit iſtam ſcientiam: quia bene verum eſt, quòd Saturnus eſt ſol in natura ſua profundiſſima abſcondita, & ſol eſt Saturnus in ſua natura cohoperta experta, ad hoc conueniunt & concordant omnes Philoſophi, pro tunc non deficit ſibi aliud niſi reuertere illud quod eſt cohopertum & abſconditum, ſeu infra obſcurum in ſuo corpore extra ponere, & è conuerſo quod eſt extra nobis aſſerens reuertere ab initio: quia ſine dubio ad intra eſt purus ſol & bonus in omnibus approbatis, tali modo eſt de Ioue in luna, & de hoc vidimus veritatem tranſmutatio in eorum duo corpora, videlicet in ſolem & lunam, poteſt fieri duobus modis ſine magnis expenſis. Vnus modus eſt, qui fit per potationem vnius modi medicinæ, & eſt mirabilis: Alius modus fit de ipſis tantummodo cum adiutorio ſolis ipſius cœli ſine aliqua medicina de toto mundo, niſi cum modico fermento ſolis, & de aqua pura lunæ in ſimul mixtæ & vnitæ debent eſſe, & debent quieſcere in vaſe vitreo extra ad ſolem & ad lunam, videlicet cum duobus diebus & duabus noctibus, & tunc erunt ſol & luna reſidentia, immò ſicut parui lapides, & poſtea debent poni in fimo equino, in tantum quòd iterum ſit aqua, & poſtea debet fieri lapis abſq; igne, & ſine aliquo calore, tunc materia eſt præparata, & laudetur Deus Ieſus omnipotens, & pro certo bene debet laudari, qui dedit nobis ſcientiam tranſmutandi, & transſubſtantiandi Saturnum in ſolem, non tantummodo per medicinam, immò per ſe ipſam ſine aliqua vel alia re extranea adminiſtratione, & de iſta operatione loquitur Philoſophus, & ait lapis eſt medicina vna, cui nulla res extranea coniungitur, niſi quòd tantummodo immunditiæ remoueantur ſeu deponantur, & ego declarabo iſtud opus ad laudem Dei, & in æternum ſit Deus benedi-

ctus, qui cœlauit istud opus, vbi cœlare debuit, quia sine dubio de miraculo Dei est quòd sic operatur, & tali modo.

Recipe purum Saturnum & bonum, & ponas in cocleari vel in vno alio vase aut ferreo siue de alia materia forti, & liquefac, & proijce desuper tantum de viuo mercurio, quantum est pondus suum, postea ponatur ad refrigerandum, postea tere in simul, & fac pulueres, & descende istud in lento igne, & panno in vno instrumento quod appellatur sextum barbatum. Istud est vnum descensorium, in quo est vna tegula perforata, per quam tegulam perforatam debet transire Saturnus per vnum annum in vno vase, quod positum est in fine, & Saturnus remanebit magis albus. Et tunc debes separare viuum mercurium cum bono igne & forti: & tunc inuenies Saturnum mundificatum ab omnibus immunditijs suis: & dum Saturnus est sic mundificatus debet adiungi seu vniri secum triginta tres partes de fermento puri & boni solis, & duplum de bona luna, quæ non sunt res extraneæ, hoc est, pro marco Saturni duos stirilingos, id est, denarios de puro sole. Et tali modo de luna duplicando, & debent misceri, & vniri cum viuo mercurio, ita subtiliter quòd possit transire per pannum bis vel ter duplicatum: & postea debes dare ei Saturnum paulatim modicum in simul super ignem, sic quòd viuus mercurius recedat, & venenum remaneat, & postea debes accipere eundem Saturnum & ponere intra vnum vas terreum scilicet crucibulum, & istud ponatur in furno reuerberationis, & dare sibi bonum ignem, & fortem, & mouere cum virga ferrea tantum, quòd Saturnus sit ita rubeus & coloratus sicut rosa vel scarlatum. Postea pones eum ad refrigerandum & inuenies Saturnum præparatum: & ita rubeum sicut rosa, & ita fortem contra ignem sicut sol. Et si quis sciret istum colorem vertere in corpus permanens suum, esset verissimus sol, & bonus, quia pro tunc esset Saturnus reuersus illud quod ab initio extra & è contra.

Modo incipit opus miraculosum: Tu debes accipere Saturnum, qui sic est reuersus quòd erat extra ab intra, &

tra, & è conuerso debet præsentari ad aërem in cuius ventre erat portatus per generationem solis, qui est pater suus, & tunc debet ablactari de liquore terræ, quæ est nutrix sua, & de istis perhibet testimonium Hermes pater Philosophorum dicens verum sine mendacio illud quod est superius, videtur etiam, sicut quod est inferius, & è contra, id quod videtur esse inferius, & apparet superius. Iterum qui vult miraculum impetrare de vna sola re, de qua pater suus est sol, & luna mater sua, vnicum in suo ventre portat, sua nutrix est terra. Ad hæc dicit, tunc ascendit de terra in cœlum, & descendit iterum in terra, & in se terra sit perforata accipiet fortitudinem superiorem, & inferiorem.

Ipse dicit verum, quia pullulat superius, & postea descendit inferius, & remanet in substantia solis, & quando est de substantia tali, tunc detur poni in digestione in fimo equino 40. diebus ad minus: & postea debet præsentari duabus noctibus lunæ, quæ est mater sua in tantum, quòd sit aqua clara, & iterum oportet purificari, vel præsentari soli in tantum quòd sit lapis completus præciosus de puro sole naturali.

Tertij voluminis librorum Alchimicorum
F I N I S.

I N.

TOMVM TERTIVM OPVSCVLORVM ALCHIMIAE

INDEX.

Bbreviatio Ioan. Pauperum 131
Abluere quid 129
Accurtamentum 3
Accurtatio 3.42.51.53
Acus vitandæ in reductionibus 65
Aer auri 43
Aer quando miscendus cum terra 142
Aes 17
Album menstruum 22
Alembicus 63 150
Aludel 137.138
Anima auri 11
Animalis lapis 44
Apostematici 80
Aqua calcinatiua corporum 84
Aqua habens virtutes indurandi 21
Aqua menstrualis quomodo paranda 8
Aqua mineralis quomodo distinguatur ab aqua plūbi 153
Aqua vitæ quomodo extrahenda 152
Aqua abluta extracta à fœcibus 140
de Aqua vitæ & sua perfectione cum lapide Benedicto 93
Aquæ per quas conformatur ars alchimiæ & lapidis 118
Aquam per balneum destillare 4
Aqua calcinans omnia corpora 167
Aqua vitæ vt componenda 60
Aqua liquefactiua solis & lunæ 167
Ars magica 118
Aspectus basilisci cur nō inficiat aurum 105
Attractio causa coniunctionis corporis & spiritus 68
Augmentatio medicinæ 88. 171
Aurum potabile 9.81.82.
quibus prosit 77
Aurum quomodo per distillationem soluendum 9

B

B *Alneum Mariæ* 19.34. 148
Berilli compositio 119
Brancha 22
Branchæ duæ vegetabilis & mineralis 34
Buffo 12

Calci-

C

Calcinationes quid 5.88
Calcinatio naturalis lunæ 85. solis 87
Carbunculus 31
Ceratio corporis vt fluat 73
Chyragrici 80
Cinabrium 52
Colores qui nõ sunt perfecti, ex quib. conficiantur 128
Compendium artis alchimiæ & naturalis Philosophiæ 83
Compositio aquarum mineralium 102.103
de Cõpositione lapidũ 108.109
Compositio Carbunculi 1.4. diamantis 115. lapidis balaginis 119. lapidis lauandinæ ibid. minerarum 50. aquæ philosophicæ 84
Congelatio in quibus perficiatur 129
Congelatio liquoris lunæ 89
nisi Coniunctio fiat indiuisibilis inter corpus & spiritum, nunquam erit conceptio 68
Coniunctio terræ cum sanguine siue aere 58
Conuersio aquæ Elixiris in aurum 89
Conuertere elemẽta quid 126
Coquere aquam permanentem quid 126. materiam quid 127
Corpora perfecta mineralia, an debeant præparari antequam ingrediantur magisterium 154

D

Descensio in quibus perficiatur 129
Distillatio in balneo 16.129
Distillationes quomodo continuandæ 17
in Distillationibus quid obseruandum 134
Distillatio omnium spirituũ per alembicum 96
Dissolutio argenti siue auri 44
Dyamanthus 115. eius virtutes 115.116.

E

Electio aquæ perfectæ à phlegmate 65
Elementa sulphuris separata 15.16.37
Elixir 39.59
Elucidatio totius Testamenti Raymundi Lullij 139
Epilepsia quomodo curanda 78
Euacuatio naturalis corporum à suis spiritibus 88
Exaltatio virtutis terræ cum spiritu præcioso 58

F

Foetor aurium quibus depellendus 78

G

Generatio lapidis quibus assimiletur 68.69
Gumma quomodo proportionanda 26. transformat metalla imperfecta 30

H

Humidum restituendum sicco 69

I

Ictericia 80
Ignis sulphuris 18. nutritionis 41
Imbibitiones quot necessariæ, vt materia ad album liquescat sicut cera 158
Inceratio salis & sulphuris 174
Incubus 78. quid ibid.
Induratio lapidis 112
Inflatio stomachi 79

L

Lapis per quantum tempus debeat esse in nigredine 155
Lapis philosophicus est lapis & non est lapis 56.92. vnde virtutem suam habeat 61. quid 62
Lapis benedictus 39. mineralis 45.51. animalis 44. ex quibus conficiatur 67
Lapis Philosophorum vnde componatur 15.34.35.36. eius inceptio 121.122
Lapis philosophicus aurum & argentum 9
Lapis quomodo dissoluendus, distillandus, incerandus, &c. 130
Limus desertus terreus 19. lunificus 20. compositus ibid. non vaporizatus 22. 30. rubeus 24. æthereus 29.30. eius diuisio 25
Liquores in opere alchymico 15. primus aqua cœlestina 15. secundus aer ibid. tertius ignis ibid.
Liquefactio solis, & lunæ 84
Lithargia 77
Luna in liquorem conuersa 53
Lunaria an debeant eodem modo præparari sicut corpus perfectum 157

M

Maniã depellendi ratio 78
Materia primi principij, secundi, tertij 99
Materiam soluere per putrefactionem 128
Materia sulphuris 19
Medicina altissimæ proiectionis 27
Medicinæ transmutantes sine iuuamento ignis 33
Menstruum fetens 49. vegetabile 5.8. simplex 6. clarificatum, quibus nominibus Philosophi appellarint 8. electuarium 17
Mercuri⁹ terra sublimata 15
Mineralium compositio 132. 133
Mineralia quomodo distillanda 134.135
Modi componendi lapidem 141.142.144.145
Modus diuisionis aquarum 103. faciendi oleũ lunæ 87. solutionis & congelationis 88. dist.llandi aurum per alembicum 94. nutriendi lapidem & eius multiplicatio 72.74.75. accipiendi aurum potabile 77. 78.79.80. multiplicationis 49.52. rubificatio-

nis lapidis albi 49. componendi radicunculam dependentem 27. componendi barbas radicū 28. componendi branchas 30. conficiendi argentum sine igne 24. aeriuandi & creandi medicinas latitudinis 27.28. sublimationis 12. sulphura faciendi 14. cælificandi 20.21. terrā sulphuris auri subtiliare et rarificare 36. mineras componere & multiplicare 40. magni trunci accurtationis lapidis accurtati 42. animalis lapidis 44
Multiplicatio 149
Mundificatio terræ per quantum tempus fieri debeat 156.157

N

NIgredo quomodo amouenda 155
Nigrum nigrius nigro quid 1
Nutritio lapidis 71

O

OCcultatio Philosophorum in solutione Lunæ 89
Oleago lunæ 22. inceratiua alba ibid. & 31. rubea ibid. & 26.
Oleum lunæ 99
Operatio an ex solis lunaribus possit fieri 152
Operatio auri potabilis 81. aquæ philosophicæ 85. ignis cōtra naturam ibid. magni lapidis philosophici 64
Opus Philosophorum 71. in quibus consistat ibid.
in Opere alchimico tres liquores 141
Ordo generationis 136. compositionis 137

P

PAralysis cura 78
Paruitati coitus quomodo subueniendum 80
Passio splenis 80. renum ibid.
Philosophi quibus nominib. vocēt lapidem philosophicum 56
Phlegma quomodo distillandum 2. quomodo vertendum 66
Phrenesis vt depellenda 78
Phrenesis quid ibid.
Proiectio medicinę ad album 76. solaris & lunaris 159
Purificatio terræ per quantum tempus fieri debeat 156

Q

QVæstiones essentiales & accidentales Arnaldi de villa noua 151.152.153

R

RAucedo vocis 79
Reductio lapidis in aquā & oleum 87. salis & olei ad vnam naturam 99. aquæ philosophicæ super terram, vt eam calcinet 65
Retentionis menstrui cura 80

S

SCientia lapidum vnde petenda 106
Secretū de rectificatione 135

Separatio aquæ cũ spiritu 57. *aeris cum spiritu* ibid. *ignis cum spiritu* 43. *elementorum* 149. *sulphuris albi* 32
Solis flos quid 126
an Sol & luna facta dissolutione debeant transire per alembicum 152
Spiritus vbi ingrossentur 63
Spiritus lapidis quomodo debeat præparari 64
Spoliatio alienæ humiditatis à natura per subtilem assationem 69
Sublimatio argenti viui 99. *terræ* 15
Sublimare quid 151
Sublimatũ suo metallo quid 13
Subtilitas extrahendi animam à corpore 66
Sulphur Philosophorum 141
Sulphur facere & nutrire 71
Sulphur non generatur nisi per calorem 66
Sulphur auri 16. *quomodo ab eo elementa separanda* ibid.
Sulphur naturæ 10. *quibus alijs nominib. appelletur* 13

T

TErra quomodo calcinãda philosophica intentione 18
Terra dealbata 2. *prægnãs* 3. *quomodo transmutanda* 15
Terra cum menstruo mixta dicitur argẽtum viuum 16
Thesaurus Philosophorũ 26. 31. 36
Tinctura 17. 36. *particularis* 147
Tinctura claritatis 70. *argenti* 76
Tortura intestinorum 79
Tremor cordis ibid.

V

VAs repercussorium 63. *retentorium* 69. *distillatorium* 17. *reuolutorium* 63
Vigiliæ superfluæ quibus depellendæ 78
Virtutes fixæ per quas fiunt mineralia in arte magica 118
de Virtute aquæ vitæ 59
Virtutes cælificæ 21
Vitriolum 52. 133
Viuificatio terræ cum spiritu suo 66
Vlcera renum 80
Vomitus cura 79

Z

Zabaa vas 147

FINIS.

